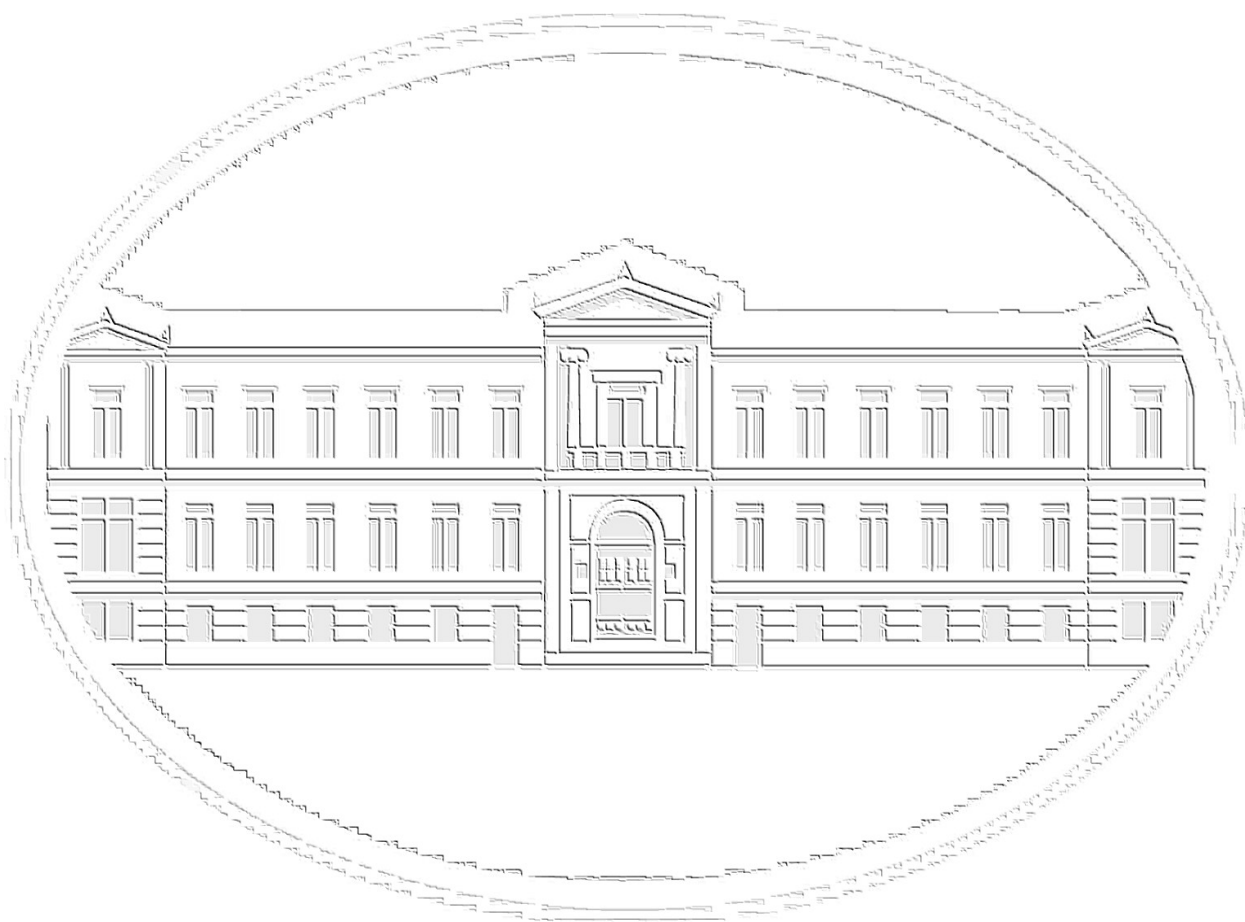

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Όμιλος και Τράπεζα
Ετήσια Οικονομική Έκθεση
χρήσεως από 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2015

Μάρτιος 2016

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.....	6
Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου	7
Επεξηγηματική Έκθεση.....	54
Έκθεση Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	61
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	63
Κατάσταση Αποτελεσμάτων – 12 μηνών	64
Κατάσταση Συνολικών Εσόδων – 12 μηνών	65
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Όμιλος.....	66
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Τράπεζα	67
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	68
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες.....	69
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών	70
2.1 Βάση παρουσίασης	70
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας	70
2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.	72
2.4 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.....	76
2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων	78
2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα	79
2.7 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.....	80
2.8 Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης.....	80
2.9 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	82
2.10 Μεταφορά χρηματοοικονομικών μέσων	83
2.11 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων	83
2.12 Αναγνώριση αναβαλλόμενου κέρδους ή ζημίας της ημέρας συναλλαγής	83
2.13 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών.....	84
2.14 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και διαγραφές....	84
2.15 Παύση απεικόνισης.....	86
2.16 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων	86
2.17 Δανεισμός χρεογράφων	86
2.18 Αγορές και πωλήσεις κανονικής παράδοσης.....	87
2.19 Συμφηφισμός	87
2.20 Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα και έξοδα.....	87
2.21 Προμήθειες.....	87
2.22 Ενσώματα πάγια στοιχεία	87

2.23	Ακίνητα επενδύσεων.....	88
2.24	Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία.....	88
2.25	Ασφαλιστικές δραστηριότητες.....	89
2.26	Μισθώσεις.....	90
2.27	Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	91
2.28	Προβλέψεις	91
2.29	Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης.....	91
2.30	Παροχές προς εργαζομένους	91
2.31	Φόροι εισοδήματος.....	92
2.32	Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	93
2.33	Μετοχικό κεφάλαιο, ίδιες μετοχές και λοιποί εκδοθέντες μετοχικοί τίτλοι	93
2.34	Τομείς δραστηριότητας.....	93
2.35	Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες ..	94
2.36	Κρατικές επιχορηγήσεις	94
2.37	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	94
2.38	Θεματοφυλακή και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων τρίτων.....	94
2.39	Κέρδη ανά μετοχή	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3:	Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	95
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4:	Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων.....	99
4.1	Πολιτική διαχείρισης κινδύνων.....	99
4.2	Πιστωτικός κίνδυνος	101
4.3	Κίνδυνος Αγοράς	118
4.4	Κίνδυνος χώρας.....	127
4.5	Κίνδυνος ρευστότητας.....	128
4.6	Ασφαλιστικός κίνδυνος	130
4.7	Κεφαλαιακή επάρκεια.....	135
4.8	Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.....	138
4.9	Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων	146
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5:	Τομείς δραστηριότητας.....	148
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6:	Καθαρά έσοδα από τόκους.....	153
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7:	Καθαρά έσοδα από προμήθειες	153
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8:	Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	154
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9:	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου.....	154
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10:	Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα).....	155
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11:	Δαπάνες προσωπικού	155
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12:	Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό.....	155
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13:	Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	159
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14:	Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων.....	160

Πίνακας Περιεχομένων

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15:	Φόροι.....	160
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16:	Κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή	161
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17:	Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	161
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18:	Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.....	162
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19:	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.....	162
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20:	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα.....	162
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21:	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών.....	164
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22:	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων.....	168
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23:	Ακίνητα επενδύσεων.....	170
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24:	Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	170
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25:	Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	172
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26:	Ενσώματα πάγια στοιχεία	174
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27:	Απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	176
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28:	Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	177
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29:	Λοιπά στοιχεία ενεργητικού.....	177
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30:	Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες	178
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31:	Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	180
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32:	Υποχρεώσεις προς πελάτες.....	181
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33:	Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.....	181
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34:	Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	183
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35:	Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	183
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36:	Λοιπά στοιχεία παθητικού	184
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37:	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις	185
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38:	Μετοχικό κεφάλαιο, Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & Ίδιες μετοχές.....	188
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39:	Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	192
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40:	Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον.....	192
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41:	Μη ελέγχουσες συμμετοχές.....	193
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42:	Προνομιούχοι τίτλοι.....	193
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43:	Μέρισμα ανά μετοχή.....	194
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44:	Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα.....	195
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45:	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	195
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46:	Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρειών	196
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47:	Ενοποιούμενες Εταιρείες	198
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 48:	Αμοιβές Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	201
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 49:	Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.....	202
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 50:	Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού	203
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 51:	Γνωστοποιήσεις Ν.4261/2014, Αρ. 82.....	203

Πίνακας Περιεχομένων

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 52: Αναμόρφωση κονδυλίων στις οικονομικές καταστάσεις	203
Στοιχεία και πληροφορίες	204
Έκθεση διάθεσης αντληθέντων κεφαλαίων	205
Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005	209
Διαθεσιμότητα ετήσιας οικονομικής έκθεσης.....	212

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου επί της Οικονομικής Έκθεσης 31 Δεκεμβρίου 2015

Δήλωση του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και Μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Ν. 3556/07.

Εμείς, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε., και εξ' όσων γνωρίζουμε, δηλώνουμε ότι:

- (1) Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015, καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα και απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της Τράπεζας και των εταιρειών που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- (2) Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας και των εταιρειών που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΜΕΛΟΣ Δ.Σ.

ΛΟΥΚΙΑ – ΤΑΡΣΙΤΣΑ Π. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ Κ. ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ

Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης

επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.
χρήσεως 2015

Διεθνές Χρηματοοικονομικό & Μακροοικονομικό περιβάλλον

Η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας έχασε έδαφος το 2015, αντανακλώντας κυρίως το υφεσιακό περιβάλλον βασικών αναπτυσσόμενων οικονομιών, όπως η Βραζιλία και η Ρωσία, οι οποίες επλήγησαν, μεταξύ άλλων, από τη μείωση των τιμών των εμπορευμάτων. Παράλληλα, η σταδιακή μεταστροφή της οικονομίας της Κίνας προς ένα περισσότερο διατηρησιμότητα, και ταυτόχρονα χαμηλότερο εν συγκρίσει με το παρελθόν, ρυθμό ανάπτυξης συνεχίστηκε. Πιο συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος («ΑΕΠ») επιβραδύνθηκε σε 6,9%, από 7,3% το 2014. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής («ΗΠΑ»), η οικονομική δραστηριότητα παρέμεινε ισχυρή, με το ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ να ανέρχεται σε 2,4% και εν πολλοίς αμετάβλητο σε σχέση με το 2014, στηριζόμενο κυρίως στη δυναμική της ιδιωτικής κατανάλωσης, εν μέσω της βελτιούμενης αγοράς εργασίας. Στην ευρωζώνη, η οικονομία συνέχισε να ανακάμπτει με σταθερό ρυθμό καθώς η εγχώρια ζήτηση ευνοήθηκε από τις χαμηλές τιμές πετρελαίου και τη βελτίωση των συνθηκών τραπεζικού δανεισμού, εν μέσω επεκτατικής νομισματικής πολιτικής από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ»). Για το 2015, ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ επιταχύνθηκε σε 1,6%, από 0,9% το 2014. Στην Ιαπωνία, η οικονομία ανέπτυξε ταχύτητα, επικουρούμενη από τη σταδιακή βελτίωση των εισοδημάτων των εργαζομένων και τις υποστηρικτικές χρηματοδοτικές συνθήκες, με το πραγματικό ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 0,5% (ετήσια μεταβολή) το 2015, από 0% το 2014. Ως αποτέλεσμα της βραδύτερης ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες οικονομίες και με εν πολλοίς αμετάβλητο το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ στις ανεπτυγμένες οικονομίες, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,1% το 2015, από 3,4% το 2014 (σύμφωνα με εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («ΔΝΤ»), World Economic Outlook, Ιανουάριος 2016).

Οι συνθήκες στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές παρέμειναν ευνοϊκές κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, καθώς η εξαιρετικά επεκτατική νομισματική πολιτική, κυρίως από την ΕΚΤ και τη Κεντρική Τράπεζα της Ιαπωνίας, αρχικά υποστήριξε τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Παρόλα αυτά, οι συνθήκες στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές επιδεινώθηκαν στο δεύτερο μισό του έτους, εξαιτίας της απροσδόκητης υποτίμησης του ρένμινμπι (renminbi) τον Αύγουστο από την Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας («ΛΤΚ»), που ενέτεινε τις ανησυχίες για το ρυθμό επιβράδυνσης της οικονομίας της. Με τη σειρά τους, οι ανησυχίες αυτές οδήγησαν στη ραγδαία πτώση των τιμών του πετρελαίου και των βιομηχανικών εμπορευμάτων, που εν συνεχεία άσκησαν καθοδικές πιέσεις στις ισοτιμίες των νομισμάτων των χωρών-εξαγωγών εμπορευμάτων. Οι μετοχικές αγορές των ανεπτυγμένων οικονομιών σημείωσαν σημαντική πτώση από την αρχή του καλοκαιριού, ενώ τα ονομαστικά επιτόκια των μακροπρόθεσμων κρατικών ομολόγων μειώθηκαν στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες (ΗΠΑ, Γερμανία, Ιαπωνία) εξαιτίας των εκ νέου αποπληθωριστικών πιέσεων, οι οποίες και αντιστάθμισαν πλήρως την πρώτη αύξηση επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ («Fed»).

Στο ξεκίνημα του 2016, κατεγράφη απότομη αύξηση της αποστροφής κινδύνου των επενδυτών, η οποία έχει μετριαστεί τελευταία, με τις μετοχικές αγορές να καταγράφουν σημαντικές ζημιές (Nikkei225: -11,5%, Eurostoxx50: -9,1%, S&P500: -2,7% έως την 10 Μαρτίου 2016) καθώς η ΛΤΚ επέτρεψε την περαιτέρω υποτίμηση του ρένμινμπι έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, ενώ η σύσφιξη των χρηματοδοτικών συνθηκών ενέτεινε τις ανησυχίες για σημαντική επιβράδυνση της οικονομίας των ΗΠΑ και της ευρωζώνης. Παράλληλα, οι μειούμενες προσδοκίες για την κερδοφορία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εξαιτίας των αρνητικών επιτοκίων από την ΕΚΤ και, πιο πρόσφατα, από την Τράπεζα της Ιαπωνίας, οδήγησαν τις τραπεζικές μετοχές στις ανεπτυγμένες οικονομίες χαμηλότερα, με το μετοχικό πανευρωπαϊκό τραπεζικό δείκτη Stoxx 600 να μειώνεται κατά 17% από την αρχή του έτους. Παράλληλα, τα περιθώρια των συμβάσεων ανταλλαγής αθέτησης πληρωμών (credit default swaps («CDS»)) σε υψηλής (senior debt) και, κυρίως, σε μειωμένης εξασφάλισης (subordinated debt) αξιόχρεα ευρωπαϊκών τραπεζών διευρύνθηκαν σημαντικά. Η αυξημένη ζήτηση για περιουσιακά στοιχεία «ασφαλούς καταφυγίου», οδήγησε τις ονομαστικές αποδόσεις των κρατικών ομολόγων αισθητά χαμηλότερα. Από την αρχή του 2016, η απόδοση του 10-ετούς κρατικού ομολόγου των ΗΠΑ μειώθηκε κατά 34 μονάδες βάσης («μ.β.») σε 1,93%, η απόδοση του Γερμανικού 10-ετούς κρατικού ομολόγου κατά 32 μ.β. σε 0,31% και η απόδοση του 10-ετούς κρατικού ομολόγου στην Ιαπωνία κατά 28 μ.β. σε -0,02%. Η προοπτική καθυστέρησης της ομαλοποίησης της νομισματικής πολιτικής από την Fed, όπως και οι προσδοκίες για διεύρυνση της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ και την Τράπεζα της Ιαπωνίας, συνεισέφεραν στην πτώση αυτή των αποδόσεων.

Η Fed αύξησε το επιτόκιο αναφοράς κατά 25 μ.β. στο εύρος του 0,25% - 0,5%, το Δεκέμβριο του 2015, ενώ τόνισε ότι ο ρυθμός ομαλοποίησης της νομισματικής πολιτικής θα είναι σταδιακός και εξαρτώμενος από την πορεία των οικονομικών μεγεθών. Ωστόσο, οι πρόσφατες αναταραχές στις διεθνείς αγορές και τα σημάδια επιβράδυνσης της ανάκαμψης της οικονομίας στις ΗΠΑ, πιθανώς να αποτρέψουν νέες αυξήσεις επιτοκίων, βραχυπρόθεσμα. Επιπλέον, η Fed θα εξακολουθήσει να επανεπενδύει τις προσόδους από τα κρατικά ομόλογα (USD 1,7 τρισ.) και τα ομόλογα ενυπόθηκων δανείων (USD 1,7 τρισ.) τα οποία κατέχει στον ισολογισμό της, επομένως διατηρώντας υποστηρικτική νομισματική πολιτική. Στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, η ΕΚΤ αποφάσισε να διευρύνει στις αρχές του 2015 το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων συμπεριλαμβάνοντας ομόλογα (σε ευρώ) εκδοθέντα από κεντρικές κυβερνήσεις, ειδικούς φορείς-εκδότες χρεογράφων και ευρωπαϊκούς οργανισμούς της ζώνης του ευρώ, επιπρόσθετα των τιτλοποιήσεων και των καλυμμένων ομολογίων. Σύμφωνα με το διευρυμένο πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων, η ΕΚΤ αγοράζει, αρχής γενομένης από το Μάρτιο του 2015, €60 δισ. ομόλογα του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα ανά μήνα. Το Μάρτιο του 2016, εν μέσω αυξημένων αποπληθωριστικών πιέσεων, η ΕΚΤ μείωσε το παρεμβατικό της επιτόκιο κατά 5 μ.β. στο 0,0%, το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης κατά 5 μ.β. σε 0,25% και το επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων κατά 10 μ.β. σε -0,4%. Παράλληλα, οι μηνιαίες αγορές του προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων θα αυξηθούν σε €80 δισ. τουλάχιστον μέχρι το Μάρτιο του 2017, συμπεριλαμβάνοντας και εταιρικά ομόλογα υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας. Την ίδια στιγμή, η ΕΚΤ ανακοίνωσε τέσσερις νέες στοχευμένες πράξεις μακροχρόνιας χρηματοδότησης (Targeted LTROs), οι οποίες θα πραγματοποιηθούν τριμηνιαία κατά το διάστημα Ιούνιος 2016 –

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Μάρτιος 2017 έχοντας τετραετή διάρκεια και στοχεύοντας στην ενίσχυση της χορήγησης των τραπεζικών δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα, εξαιρουμένων των δανείων για την αγορά κατοικίας. Τέλος, η Τράπεζα της Ιαπωνίας συνέχισε την πολιτική επιθετικής επέκτασης του ισολογισμού της, κυρίως δια μέσω της αγοράς Ιαπωνικών κρατικών ομολόγων κατά 80 τρις. Γεν σε ετήσια βάση. Στις αρχές του 2016, η Τράπεζα της Ιαπωνίας εισήγαγε αρνητικά επιτόκια στις καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών, υιοθετώντας ένα σύστημα με τρεις πυλώνες το οποίο και καθορίζει το ποσό της υπερβάλλουσας ρευστότητας των εμπορικών τραπεζών που υπόκεινται σε αρνητικά επιτόκια.

Ελληνική οικονομία: Αρκετά ανθεκτική απέναντι σε εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες

Η ελληνική οικονομία επέδειξε σημαντική αντοχή το 2015, σε ένα συνδυασμό δυσμενών παραγόντων που περιλάμβαναν: α) αυξημένη αβεβαιότητα σχετιζόμενη με τις, παρατεταμένης διάρκειας, διαπραγματεύσεις με τους δανειστές της χώρας και β) εντεινόμενη έλλειψη ρευστότητας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εξαιτίας της συρρικνωμένης εξωτερικής χρηματοδότησης, καθώς και της φυγής κεφαλαίων, η οποία συνοδεύτηκε από την αναβίωση των σεναρίων εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ το δεύτερο τρίμηνο 2015. Ο αποκλεισμός πραγματοποίησης αυτού του σεναρίου, μετά από την ολοκλήρωση της συμφωνίας για ενεργοποίηση ενός νέου προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης της Ελλάδας τον Ιούλιο 2015 (Πηγή: Συμβούλιο Κορυφής ΕΕ, 12 Ιουλίου 2015) και η επίσημη ενεργοποίηση του προγράμματος αυτού (το «Πρόγραμμα») τον Αύγουστο 2015 με την εκταμίευση €13 δισ. (Πηγή: Ανακοίνωση ΕΜΣ) δεν μεταφράστηκε σε άμεση βελτίωση του οικονομικού κλίματος, καθώς η επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων από 29 Ιουνίου και η ανακοίνωση για διεξαγωγή πρόωπων εκλογών το Σεπτέμβριο 2015 επιβράδυναν την ανάκαμψη εμπιστοσύνης και των συνθηκών ρευστότητας στην οικονομία.

Σε αυτό το δύσκολο περιβάλλον, η οικονομική δραστηριότητα αυξήθηκε κατά +0,6% το πρώτο εξάμηνο του 2015 και μειώθηκε κατά -1,2% το δεύτερο εξάμηνο, με την συρρίκνωση του ΑΕΠ, στο σύνολο του έτους κατά -0,3% ετησίως, (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.) να είναι αρκετά πιο ήπια από τις απαισιόδοξες προβλέψεις που δημοσιεύτηκαν το τρίτο τρίμηνο του 2015 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανάλυση Βιωσιμότητας Χρέους, Ιούλιος 2015), κατόπιν της επιβολής ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων και της τραπεζικής αργίας τριών εβδομάδων τον Ιούλιο 2015. Αυτή η ανθεκτικότητα, αντανάκλουσε, σε σημαντικό βαθμό, το γεγονός ότι τα ελληνικά νοικοκυριά και επιχειρήσεις αναμένοντας την επιβολή ελέγχων, είχαν εκ των προτέρων καταρτίσει σχέδια έκτακτης ανάγκης, προκειμένου να αμβλύνουν τις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις των ελέγχων (π.χ. σχεδόν €41 δισ. καταθέσεις είχαν αποσυρθεί από τις τράπεζες μεταξύ Νοεμβρίου και Ιουνίου 2015, Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος). Επιπροσθέτως, η ανθεκτικότητα αυτή αντανάκλουσε και την, σε ώριμη φάση, επώδυνη διαδικασία αναδιάρθρωσης της Ελληνικής οικονομίας, κατόπιν μιας επίπονης και πολυετούς οικονομικής προσαρμογής, η οποία κατέστησε, εκ των πραγμάτων, την οικονομία λιγότερο ευάλωτη σε έκτακτους κλυδωνισμούς. Επιπλέον, η σημαντική αύξηση στις συναλλαγές χωρίς μετρητά (μια αύξηση σε όρους αξίας κατά περίπου 100%, Πηγή: Ελληνική Ένωση Τραπεζών), που ακολούθησε την επιβολή ελέγχων, ενίσχυσε την επίσημη οικονομική δραστηριότητα – κυρίως την ιδιωτική κατανάλωση – προκαλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο μια μετατόπιση της δραστηριότητας από την παραοικονομία στην επίσημη οικονομία. Αυτή η μετατόπιση αντανάκλασε μια αύξηση στη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών που παρέχονται από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην επίσημη οικονομία και σε συνδυασμό με την αυξημένη συμμόρφωση από έναν αριθμό εταιρειών που λειτουργούσαν πρωτύτερα στην παραοικονομία, ωφέλησε κυρίως τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις εις βάρος των μικρομεσαίων. Η πρόοδος στην χαλάρωση των περιορισμών από την επιβολή ελέγχων για τις επιχειρήσεις από τον Αύγουστο 2015, εξομάλυνε το αρνητικό αντίκτυπο, κυρίως για τις μεσαίου-μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις (Πηγή: Δ/ση Οικονομικής Ανάλυσης ΕΤΕ, Greece Macro View, Οκτώβριος 2015 και Φεβρουάριος 2016).

Η μείωση στις τιμές πετρελαίου (-36,4% ετήσια μεταβολή σε όρους ευρώ, Πηγή: βάση δεδομένων Federal Reserve Economic Data – FRED) ενίσχυσε περαιτέρω την οικονομική δραστηριότητα, μεταφραζόμενη, εν μέρει, σε μείωση και των εγχώριων τιμών ενέργειας κατά -13,9% ετησίως, (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.), καθώς η τουριστική δραστηριότητα παρέμεινε ισχυρή με τις αφίξεις να αυξάνονται κατά 7,1% το 2015 και τις τουριστικές εισπράξεις κατά 6,0% την αντίστοιχη περίοδο (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος). Η ιδιωτική κατανάλωση ενισχύθηκε σημαντικά από τις ανθεκτικές συνθήκες στην αγορά εργασίας, τις χαμηλές τιμές πετρελαίου, τις περισσότερες συναλλαγές χωρίς μετρητά (ηλεκτρονικές πληρωμές), αντισταθμίζοντας μεγάλο μέρος του πλήγματος από την αβεβαιότητα και την έλλειψη ρευστότητας (η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 0,3% ετησίως κατά το 2015, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Ωστόσο, η αυξανόμενη δημοσιονομική πίεση από την συγκέντρωση προς το τέλος τους 2015 μεγάλου όγκου φορολογικών υποχρεώσεων σε συνδυασμό με τα νέα δημοσιονομικά μέτρα που εφαρμόστηκαν το δεύτερο εξάμηνο του 2015 (όπως η μετατόπιση περίπου του 1/5 των αγαθών και υπηρεσιών στον υψηλότερο συντελεστή ΦΠΑ 23% από 13%, η οποία εφαρμόστηκε από τον Ιούλιο 2015), εκτιμάται να επιβαρύνει την ιδιωτική κατανάλωση το 2016 (Πηγή: Δ/ση Οικονομικής Ανάλυσης ΕΤΕ, Greece Macro View, Φεβρουάριος 2016).

Η δημιουργία παγίου κεφαλαίου αυξήθηκε κατά 0,9% το 2015 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.), υποστηριζόμενος κυρίως από την ανθεκτική δυναμική των επιχειρηματικών επενδύσεων το πρώτο εξάμηνο 2015 και τις υψηλότερες δημόσιες επενδύσεις το τέταρτο τρίμηνο 2015. Σε αυτό το πλαίσιο, οι επιχειρηματικές επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 3,3% ετησίως το 2015, ενώ οι επενδύσεις σε κατοικίες μειώθηκαν κατά 23,3% ετησίως κατά την ίδια περίοδο, ωστόσο και οι δυο μορφές επενδύσεων εμφάνισαν επιδείνωση το δεύτερο εξάμηνο του 2015 (-0,7% και -26,3% αντιστοίχως σε ετήσια μεταβολή, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Αντιστοίχως, οι πιέσεις στις τιμές κατοικιών εντάθηκαν (-5,1% ετησίως το 2015, σε σχέση με -4,5% ετησίως το πρώτο εξάμηνο του 2015, Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος), με το υψηλό απόθεμα απούλητων κατοικιών να επιβαρύνει εκ νέου τις αποτιμήσεις.

Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας παρέμειναν θετικές καθ' όλο το 2015, με το ρυθμό απασχόλησης να αυξάνεται κατά 3,2% ετησίως και το ποσοστό ανεργίας να μειώνεται σε χαμηλό 3,5 ετών 24,0% το Δεκέμβριο από 24,9% τον Ιούνιο και 25,9% τον Ιανουάριο 2015 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η αυξανόμενη ευελξία στην αγορά εργασίας και οι δευτερογενείς επιδράσεις του τουρισμού, ενίσχυσαν την απασχόληση σε τομείς-κλειδιά, όπως το λιανικό εμπόριο και η μεταποιητική παραγωγή (+7,4% ετησίως και +9,9% ετησίως, αντιστοίχως, το τρίτο τρίμηνο του 2015), με τους μισθωτούς να αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 100% των νέων θέσεων εργασίας (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

Ο πληθωρισμός (Δείκτης Τιμών Καταναλωτή «ΔΤΚ») μειώθηκε κατά 1,7% ετησίως, κατά μέσο όρο, το 2015 αντανάκλωντας τις χαμηλότερες τιμές ενέργειας (-13,9%, ετησίως το 2015). Ωστόσο, παρατηρήθηκε μια αξιοσημείωτη επιβράδυνση των

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

αποπληθωριστικών τάσεων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2015 και ιδιαίτερα στο τέταρτο τρίμηνο του 2015, με τον ΔΤΚ να μειώνεται κατά 0,6% και τον δομικό πληθωρισμό (εξαιρουμένων των ενεργειακών αγαθών και των τροφίμων) να αυξάνεται κατά 0,3%, για πρώτη φορά τα τελευταία τρία χρόνια, κυρίως εξαιτίας της πληθωριστικής επίδρασης που έχει προκαλέσει η αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ από τον Ιούλιο του 2015 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

Το ισοζύγιο συναλλαγών της χώρας με το εξωτερικό έχει βελτιωθεί περαιτέρω, με αυτό των τρεχουσών συναλλαγών να βρίσκεται σε ισορροπία το 2015. Η συρρίκνωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου υποστηριζόμενη από την πώση των εισαγωγών καυσίμων και των εισαγωγών εκτός καυσίμων (-9,8%, ετησίως, συνολικά, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.) αλλά και από την αύξηση των τουριστικών εσόδων (+6,0%, ετησίως, το 2015, Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος), αντιστάθμισε με το παραπάνω τη ραγδαία πώση των εσόδων από μη τουριστικές υπηρεσίες. Οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων φαίνεται να αποθαρρύνουν τον επαναπατρισμό των εισοδημάτων από επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό (λ.χ. ναυτιλία) και των εισροών ιδιωτικών κεφαλαίων στη χώρα. Οι εξαγωγές αγαθών εκτός καυσίμων αυξήθηκαν κατά +7,6% ετησίως το 2015 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.), σε αυτό το γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον, υποστηριζόμενες κυρίως από την υψηλή ζήτηση των αγορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δημοσιονομικές τάσεις εμφάνισαν αξιοσημείωτη βελτίωση στο δεύτερο εξάμηνο του 2015, μετά από ένα τεταμένο πρώτο εξάμηνο του 2015, σε συνδυασμό με την αποδυνάμωση της αβεβαιότητας και την επιβολή νέων δημοσιονομικών μέτρων τον Ιούλιο του 2015. Το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού ξεπέρασε τους αναθεωρημένους στόχους για το 2015 (οι οποίοι περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2016) κατά 1,5% του ΑΕΠ (εξαιρουμένης της επίδρασης των εσόδων από επιστροφή κερδών ομολόγων που παρακρατεί το Ευρωσύστημα) εξαιτίας της αύξησης των εσόδων του δεύτερου εξαμήνου του 2015 (αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά +3,7%, ετησίως το δεύτερο εξάμηνο του 2015, πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, μηνιαίο δελτίο εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού, Δεκέμβριος 2015) και της περαιτέρω συγκράτησης των δαπανών. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αυτή η υπεραπόδοση φαίνεται επαρκής για να καλύψει του στόχους του Προγράμματος για ένα μικρό πρωτογενές έλλειμμα της τάξης του 0,25% το 2015, παρά την επιδείνωση της χρηματοοικονομικής θέσης κάποιων κυβερνητικών φορέων και την συσσώρευση νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών ύψους €1,6 δισ. στον ιδιωτικό τομέα. Η αναλογία χρέους/ΑΕΠ εκτιμάται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο 179% για το 2015 και 185% για το 2016 (πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χειμερινές Προβλέψεις, Φεβρουάριος 2016). Τα μεγέθη αυτά είναι χαμηλότερα των εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στην προκαταρκτική Ανάλυση Βιωσιμότητας του Χρέους που εκδόθηκε τον Ιούλιο (πηγή: ΔΝΤ, Προκαταρκτική Ανάλυση Βιωσιμότητας του Χρέους, 26 Ιουνίου 2015), δεδομένου ότι το τελικό κόστος της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών ανήλθε σε €5,4 δισ. έναντι των αρχικά εκτιμώμενων αναγκών χρηματοδότησης από τη νέα δανειακή σύμβαση ύψους έως και €25 δισ. (Πηγή: Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθεροποίησης («ΕΜΣ» ή «ESM»), Δεκέμβριος 2015).

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα παρέμεινε σε κατάσταση απομόχλευσης με το ρυθμό της ετήσιας συρρίκνωσης του δανεισμού στον ιδιωτικό τομέα να σημειώνει νέα ήπια κάμψη το δεύτερο εξάμηνο του 2015 στο 2,0% ετησίως το Δεκέμβριο, με τα στεγαστικά δάνεια να μειώνονται κατά 3,1% ετησίως (συγκριτικά με μια μείωση της συνολικής χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα κατά 1,7% ετησίως τον Ιούνιο 2015). Σε αυτό το πλαίσιο, τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 1,2% ετησίως το Δεκέμβριο του 2015, συγκριτικά με -0,7% ετησίως τον Ιούνιο του 2015 (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος).

Οι συνολικές τραπεζικές καταθέσεις έχουν σταθεροποιηθεί μετά την επιβολή των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων τον Ιούλιο 2015 και αυξήθηκαν κατά €1,2 δισ. το Δεκέμβριο 2015, υποστηριζόμενες από την ομαλοποίηση των κρατικών δαπανών, οι οποίες εν μέρει μετακυλίστηκαν και στον ιδιωτικό τομέα, τις εισροές από ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ευνοϊκούς εποχικούς παράγοντες. Ωστόσο, οι συνολικές τραπεζικές καταθέσεις παραμένουν κατά €46,4 δισ. χαμηλότερες από το αντίστοιχο επίπεδο του Δεκεμβρίου 2014. Αναλόγως, η χρηματοδότηση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από το Ευρωσύστημα μειώθηκε στα €107,5 δισ. το Δεκέμβριο 2015 και κατά €19,1 δισ. σωρευτικά από τον Ιούνιο 2015, με την εξάρτηση του τραπεζικού συστήματος από την χορήγηση έκτακτης ενίσχυσης της ρευστότητας Emergency Liquidity Assistance («ΕΛΑ») να μειώνεται κατά €17,9 δισ. την ίδια περίοδο (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος).

Σε συνέχεια της επιτυχημένης αξιολόγησης της προόδου της Ελλάδας όσον αφορά την εφαρμογή των συμφωνηθέντων δράσεων και μεταρρυθμίσεων και την ταυτόχρονη έγκριση του Eurogroup και του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΜΣ της συμφωνίας χρηματοοικονομικής στήριξης (Financial Assistance Facility Agreement – («FFA») καθώς και του σχετικού Μνημονίου Συνεργασίας με την Ελλάδα στις 19 Αυγούστου 2015, ο ΕΜΣ εκταμίευσε την πρώτη υποδότηση ύψους €13 δισ. της πρώτης δόσης του Προγράμματος. Η χρηματοδότηση αυτή χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη αναγκών εξυπηρέτησης του χρέους και χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους. Επιπλέον, €10 δισ. σε χρεόγραφα του ΕΜΣ, τέθηκαν από τον Αύγουστο του 2015 στη διάθεση του ελληνικού δημοσίου για ενδεχόμενες ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης και εκκαθάρισης τραπεζικών ιδρυμάτων (Πηγή: ΕΜΣ, Δεκέμβριος 2015).

Μετά τη συμφωνία και νομοθέτηση δύο επιπλέον δεσμών προαπαιτούμενων πράξεων, η ελληνική κυβέρνηση έλαβε άλλα €3 δισ. από την πρώτη δόση του Προγράμματος, σε δύο υποδόσεις το Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2015. Η χρηματοδότηση αυτή έχει χρησιμοποιηθεί για να καλύψει ανάγκες εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους και συνέβαλε στην ομαλοποίηση των κυβερνητικών δαπανών και την αποπληρωμή περίπου €0,5 δισ. των δημοσίων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα (Πηγή: ΕΜΣ και Υπουργείο Οικονομικών, Δεκέμβριος 2015).

Η ολοκλήρωση της ενδεδειγμένης αξιολόγησης των ελληνικών συστημικών τραπεζών, στις 31 Οκτωβρίου 2015, προσδιόρισε έλλειμμα κεφαλαίων στο συνολικό τραπεζικό σύστημα ύψους €4,4 δισ. στο βασικό σενάριο και €14,4 δισ. στο δυσμενές σενάριο της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Οι δανειακές του επίσημου τομέα συμμετείχαν στην ανακεφαλαιοποίηση μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας («Ε.Τ.Χ.Σ.») καταβάλλοντας μόνο €5,4 δισ. – συγκριτικά με τις αρχικές εκτιμήσεις για €25 δισ. – με τη συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών να περιορίζει περαιτέρω τη χρήση της διαθέσιμης χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα (Πηγή: ΕΜΣ, Δεκέμβριος 2015).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Όσον αφορά τις εξελίξεις στις αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων, οι αυξανόμενες, σε διεθνές επίπεδο, αντιξοότητες από τα τέλη του 2015 και οι φήμες για καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της 1ης αξιολόγησης του Προγράμματος στο τέλος του 2015 και τις αρχές του 2016, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας, την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2016 (κατά 143 μ.β. μηνιαίως στο 10,4% τον Φεβρουάριο 2016), κατόπιν μιας συνεχούς πτώσης μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2015 (συντηρητική μείωση της απόδοσης του 10ετούς ομολόγου κατά 520 μονάδες βάσης) (Πηγή: βάση δεδομένων Bloomberg).

Οι ανωτέρω εξελίξεις είχαν ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση του αξιόχρεου της Ελλάδος από τους βασικούς αξιολογικούς οίκους: η S&P αναβάθμισε την Ελλάδα κατά δύο βαθμίδες σε «CCC+» στις 21 Ιουλίου 2015, ενώ η Fitch προέβη σε αναβάθμιση του χρέους κατά μία βαθμίδα σε «CCC», στις 18 Αυγούστου 2015. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, ο αξιολογικός οίκος Moody's διατήρησε το αξιόχρεο της Ελλάδας σε «Caa3», όμως μετέβαλε τις προοπτικές του για το ελληνικό δημόσιο σε σταθερές από αρνητικές, καθώς είχε θέσει τη χώρα σε παρακολούθηση προς περαιτέρω υποβάθμιση από την 1 Ιουλίου 2015. Τέλος, η S&P αναβάθμισε το ελληνικό χρέος κατά μία βαθμίδα σε «B-» με σταθερές προοπτικές στις 22 Ιανουαρίου 2016, επικαλούμενη την ηπιότερη από το αναμενόμενο ύφεση και την πρόοδο που έχει πραγματοποιηθεί όσον αφορά τους δημοσιονομικούς και μεταρρυθμιστικούς στόχους του Προγράμματος ως τις βασικές παραμέτρους της απόφασής της (Πηγή: Bloomberg).

Η επίδοση των οικονομιών και των τραπεζικών συστημάτων της Τουρκίας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης-5 («NAE-5», η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες χώρες: Αλβανία, Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, Ρουμανία και Σερβία) ήταν καλή κατά το 2015

Η μακροοικονομική εικόνα στην Τουρκία βελτιώθηκε συνολικά κατά το 2015. Η οικονομική δραστηριότητα επιταχύνθηκε, η εξωτερική προσαρμογή ενισχύθηκε, η δημοσιονομική προσαρμογή συνεχίστηκε, και η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα βελτιώθηκε, ενώ ο πληθωρισμός αυξήθηκε και τα συναλλαγματικά διαθέσιμα υποχώρησαν.

Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης εκτιμάται ότι επιταχύνθηκε στο 3,8% το 2015 από 2,9% το προηγούμενο έτος, παρά τους δυσμενείς εγχώριους και διεθνείς παράγοντες, στους οποίους περιλαμβάνονται: i) παρατεταμένη πολιτική αβεβαιότητα πριν και μετά τις γενικές εκλογές του Ιουνίου 2015, καθώς το μη ξεκάθαρο αποτέλεσμα των εκλογών και η αποτυχία των διαβουλεύσεων για το σχηματισμό κυβέρνησης συνεργασίας οδήγησε στις επαναληπτικές εκλογές του Νοεμβρίου 2015; ii) αυξημένη ανησυχία για τις συνθήκες ασφαλείας, έπειτα από τη διακοπή της διετούς κατάπαυσης του πυρός με το στρατιωτικό κίνημα του Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν («PKK») και τη συμμετοχή της χώρας στον πόλεμο κατά του ISIS; iii) σύσφιξη ρευστότητας στις διεθνείς αγορές ενόψει της εμποποίησης των επιτοκίων της Fed στο τέλος του 2015; καθώς και iv) δυσμενείς γεωπολιτικές εξελίξεις, που οδήγησαν σε μείωση της εμπορικής δραστηριότητας με σημαντικούς εμπορικούς εταίρους της χώρας (Ρωσία και Ιράκ). Η επιτάχυνση στο ρυθμό ανάπτυξης οφείλεται στη σημαντική βελτίωση της ιδιωτικής εγχώριας ζήτησης, με την ιδιωτική κατανάλωση και τις ιδιωτικές επενδύσεις να αυξάνονται κατά 4,5% και 4,3% σε ετήσια βάση, αντίστοιχα, κατά τους πρώτους 9 μήνες του έτους 2015, έναντι 1,0% και 0,4% την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους.

Η εξωτερική προσαρμογή συνεχίστηκε κατά το 2015, παρά το γεγονός ότι η διάρθρωση της οικονομικής ανάπτυξης μετακινήθηκε προς την εσωτερική ζήτηση, με το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών να μετριάζεται στο 4,5% του ΑΕΠ από 5,5% κατά το 2014. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα ανερχόταν στο 7,0% του ΑΕΠ κατά το 2015 εάν δεν είχαν βελτιωθεί τα ισοζύγια ενέργειας και χρυσού. Όπως ήταν αναμενόμενο, εν μέσω εγχώριας και διεθνούς αβεβαιότητας, η ποιότητα των εισροών κεφαλαίων επιδεινώθηκε, με τις μη καταγεγραμμένες εισροές κεφαλαίου σε συνδυασμό με την υποχώρηση στα συναλλαγματικά διαθέσιμα να καλύπτουν το 66,8% του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά το 2015. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών στις αποτιμήσεις των σχετικών αξιών, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα να υποχωρήσουν κατά USD 14,0 δισ. κατά το 2015, στο ικανοποιητικό, όμως, επίπεδο των USD 92,9 δισ., καλύπτοντας 5 μήνες εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η δημοσιονομική επίδοση βελτιώθηκε κατά το 2015, παρά τις εκλογικές αναμετρήσεις κατά τη διάρκεια του έτους, με το δημοσιονομικό έλλειμμα να υποχωρεί στο 1,2% του ΑΕΠ από 1,3% του ΑΕΠ το 2014, συμβάλλοντας στη μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ στο πολυετές χαμηλό 32,6% – χαμηλότερο σε σχέση με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ για τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες (44,4%).

Αρνητικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι ο πληθωρισμός τέλους περιόδου έφτασε σε υψηλό 4 ετών, στο 8,8% σε ετήσια βάση το 2015, ξεπερνώντας την τιμή-στόχο του 5,0% της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας και την πρόβλεψή της για πληθωρισμό 7,9%. Η αρνητική επίδοση οφείλεται στη μεγάλη άνοδο της τιμής των τροφίμων και τη σημαντική υποχώρηση του TRY. Επισημαίνεται ότι το αποτέλεσμα θα ήταν χειρότερο εάν οι διεθνείς τιμές πετρελαίου δεν είχαν υποχωρήσει αισθητά και εάν η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας δεν είχε κρατήσει σφιχτές τις συνθήκες ρευστότητας (το μέσο επιτόκιο δανεισμού της Κεντρικής Τράπεζας της Τουρκίας ανήλθε στο 8,4% ενώ διατηρήθηκαν τα προληπτικά μέτρα μακροοικονομικής πειθαρχίας των προηγούμενων ετών για τον περιορισμό της αύξησης της δανειακής δραστηριότητας στο 15,0%).

Στο πλαίσιο της ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης και παρά τις σφιχτές συνθήκες ρευστότητας, ο τραπεζικός κλάδος στην Τουρκία κατέγραψε μια σχετικά καλή επίδοση κατά το 2015. Ειδικότερα, η κερδοφορία αυξήθηκε κατά 6,0% σε TRY 26,0 δισ. (€7,9 δισ.) το 2015. Επιπρόσθετα, τα προβληματικά δάνεια (άνω των 90 ημερών σε καθυστέρηση) ως ποσοστό των συνολικών δανείων αυξήθηκαν ελάχιστα, στο πολύ χαμηλό όμως επίπεδο, σε σύγκριση με τα δεδομένα των αναδυόμενων αγορών, του 3,1% στο τέλος του 2015 από 2,9% στο τέλος του 2014. Τέλος, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας υποχώρησε ελαφρά στο 15,6% στο τέλος του 2015 από 16,3% το προηγούμενο έτος, σημαντικά υψηλότερα από το ελάχιστο θεσμοθετημένο όριο του 12,0%.

Οι επιδόσεις των οικονομιών και των τραπεζικών κλάδων των χωρών NAE-5 βελτιώθηκαν σε όλους τους τομείς κατά το έτος 2015. Πράγματι, η οικονομική ανάπτυξη ανέκτησε δυναμική, ο πληθωρισμός επιβραδύνθηκε, το δημοσιονομικό έλλειμμα υποχώρησε, η εξωτερική προσαρμογή συνεχίστηκε, και η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα ενισχύθηκε.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ εκτιμάται ότι επιταχύνθηκε στο 7-ετές υψηλό του 3,2% κατά το 2015 από 2,1% το προηγούμενο έτος, παρά την περιοριστική πολιτική (το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε σε 2,2% του ΑΕΠ το 2015 από 3,0% το προηγούμενο έτος). Στην αύξηση συνέβαλαν η ιδιωτική κατανάλωση και, σε μικρότερο βαθμό, οι επενδύσεις. Το ενισχυμένο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα, ως απόρροια, μεταξύ άλλων, της βελτίωσης των συνθηκών στην αγορά εργασίας και της μείωσης του πληθωρισμού (πτώση στο -0,4% σε ετήσια βάση το 2015 από 0,6% το προηγούμενο έτος) σε συνδυασμό με τις ευνοϊκές διεθνείς τιμές πετρελαίου, αύξησε την ιδιωτική κατανάλωση, ενώ μεγαλύτερη απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων, κυρίως στη Ρουμανία και Βουλγαρία, ενίσχυσε τις επενδύσεις περαιτέρω.

Θετική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι, παρά την ανάκαμψη στην εγχώρια ιδιωτική ζήτηση, το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρέμεινε στο ενδεδειγμένο χαμηλό επίπεδο του 1,6% του ΑΕΠ για τρίτο συνεχόμενο έτος το 2015, σημαντικά χαμηλότερα από το προ-κρίσης υψηλότερο επίπεδο όλων των εποχών (15,0% του ΑΕΠ). Πράγματι, οι χαμηλότερες δαπάνες για ενέργεια υπερκάλυψαν την αρνητική επίδραση από την ενίσχυση των λοιπών εισαγωγών. Ενθαρρυντικό στοιχείο αποτελεί επίσης το γεγονός ότι η ποιότητα χρηματοδότησης του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών παραμένει υγιής, με τις άμεσες ξένες επενδύσεις (οι οποίες δεν παράγουν χρέος) να υπερκαλύπτουν το έλλειμμα για τρίτο κατά σειρά έτος το 2015 (172,9%).

Εν μέσω ενός ευνοϊκού λειτουργικού περιβάλλοντος, τα θεμελιώδη μεγέθη και οι επιδόσεις του τραπεζικού κλάδου της ΝΑΕ-5 βελτιώθηκαν κατά το 2015. Πράγματι, η εκτιμώμενη κερδοφορία αυξήθηκε σημαντικά στα €1,8 δισ. (σε ετησιοποιημένη βάση) κατά τους πρώτους εννέα μήνες του έτους 2015 έναντι εκτίμησης €0,3δισ. (σε ετησιοποιημένη βάση) την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, υποστηριζόμενη από χαμηλότερες προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια, λόγω της μείωσης του δείκτη των προβληματικών δανείων προς τα συνολικά δάνεια (κυμαινόμενα μεταξύ 11,7% στην ΠΓΔΜ και 22,0% στη Σερβία στο τέλος του Σεπτεμβρίου του 2015, έναντι 11,3% στην ΠΓΔΜ και 22,8% στην Αλβανία στο τέλος του 2014). Επιπρόσθετα, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ενισχύθηκε σε υψηλά επίπεδα (κυμαινόμενος μεταξύ 15,8% στην Αλβανία και 22,5% στη Βουλγαρία τον Σεπτέμβριο του 2015 έναντι 15,7% στην ΠΓΔΜ και 21,9% στη Βουλγαρία στο τέλος του 2014), προϊδεάζοντας για ισχυρή ανάκαμψη της δανειακής δραστηριότητας στο προσεχές μέλλον, δεδομένου του χαμηλού βαθμού χρηματοπιστωτικής διείσδυσης στην περιοχή (το ποσοστό δανείων προς ΑΕΠ κυμάνθηκε μεταξύ 31,3% και 60,8% στο τέλος του 2015 στη ΝΑΕ-5), κυρίως στον τομέα των νοικοκυριών (το ποσοστό δανείων προς νοικοκυριά προς ΑΕΠ κυμάνθηκε μεταξύ 10,7% και 21,6% στο τέλος του 2015 στη ΝΑΕ-5) και του ικανοποιητικού δείκτη ρευστότητας (στη ΝΑΕ-5, ο μέσος όρος του λόγου δανείων προς καταθέσεις υποχώρησε στο 90,0% στο τέλος του 2015 από 96,0% στο τέλος του 2014, έχοντας παραμείνει άνω του ορίου του 100% για 8 συναπτά έτη).

Αναμενόμενες εξελίξεις (κίνδυνοι και αβεβαιότητες)

Ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να επιταχυνθεί ελαφρώς, επικουρούμενος κυρίως από την ηπιότερη ύφεση σε αρκετές αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η οικονομική δραστηριότητα στις ανεπτυγμένες οικονομίες αναμένεται να παραμείνει σε τροχιά ανάκαμψης, εξαιτίας κυρίως της ιδιωτικής κατανάλωσης, της ελαφρώς περισσότερο υποστηρικτικής δημοσιονομικής πολιτικής έπειτα από χρόνια δημοσιονομικής προσαρμογής στις περισσότερες ανεπτυγμένες οικονομίες καθώς και της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής που ακολουθούν οι περισσότερες κεντρικές τράπεζες. Για το 2016, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,4%, από 3,1% το 2015 (σύμφωνα με εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («ΔΝΤ»), World Economic Outlook, Ιανουάριος 2016).

Παρόλα αυτά, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι που υπονομεύουν την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα, μία περισσότερο απότομη επιβράδυνση της οικονομίας της Κίνας, εξαιτίας αναποτελεσματικών πολιτικών σχετικά με την κάμψη του υπερβάλλοντος δανεισμού και τη διαχείριση της μεταστροφής της οικονομίας προς ένα περισσότερο διατηρήσιμο μίγμα ανάπτυξης, μπορεί να έχει επιπτώσεις στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Πράγματι, η απότομη σύσφιξη των χρηματοδοτικών συνθηκών (πτώση των τιμών των μετοχών, διευρυμένα περιθώρια αποδόσεων εταιρικών ομολόγων και ενδυνάμωση των ισοτιμιών) σε ΗΠΑ και ευρωζώνη, αν διατηρηθεί, θα επιβάρυνε τις προοπτικές της ανάκαμψης στις δύο περιοχές. Πιο συγκεκριμένα, η οικονομική δραστηριότητα στην ευρωζώνη συνεχίζει να επιβαρύνεται από δομικά προβλήματα όπως το πεισματικά υψηλό ποσοστό ανεργίας, και τα αυξημένα επίπεδα ιδιωτικού και δημόσιου χρέους. Επομένως, οι αυξημένες πιθανότητες πραγματοποίησης ενός ακραίου γεωπολιτικού (επιπτώσεις προσφυγικής κρίσης) ή/και πολιτικού (Ισπανία, Πορτογαλία, δημοψήφισμα στο Ηνωμένο Βασίλειο για την παραμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση) γεγονότος ενδέχεται να επηρεάσουν άμεσα αρνητικά την επιχειρηματική και καταναλωτική εμπιστοσύνη και να εκτροχιάσουν την εύθραυστη ανάπτυξη της οικονομίας της ευρωζώνης. Παράλληλα, σε αυτό το περιβάλλον αυξημένης αποστροφής κινδύνου, οι αναπτυσσόμενες οικονομίες, ειδικότερα αυτές με σημαντικές εξωτερικές ανισορροπίες, βρίσκονται εκτεθειμένες, καθώς ενδέχεται να αντιμετωπίσουν απότομη αντιστροφή των κεφαλαιακών ροών που είχαν εισρεύσει προς αυτές τα προηγούμενα έτη. Τέλος, πιθανή περαιτέρω κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στη Μέση Ανατολή και στη διένεξη μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας ενδέχεται να επιδράσει αρνητικά στις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας.

Το 2016, η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα, αναμένεται να συνεχίσει να επηρεάζεται από πτωτικές πιέσεις σχετιζόμενες με την αρνητική επίδραση της ύφεσης του 2015 στο 2016 και το επιπρόσθετο δημοσιονομικό βάρος από την εφαρμογή των νέων μέτρων, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης ύψους 0,5% του ΑΕΠ για το 2016 (Πηγή: Κρατικός Προϋπολογισμός 2016). Κατά συνέπεια, το ΑΕΠ εκτιμάται πως θα μειωθεί περαιτέρω (-0,7% ετησίως το 2016, σε σταθερές τιμές, Πηγή: Ευρωπαϊκή επιτροπή, Χειμερινές προβλέψεις 2016), με την οικονομία να επιστρέφει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το δεύτερο εξάμηνο 2016, υποστηριζόμενη από α) χαμηλότερες τιμές ενέργειας, β) βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε σχέση με το προηγούμενο έτος γ) θετικές τάσεις στους τομείς τουρισμού και εξαγωγών δ) σταδιακή σταθεροποίηση των συνθηκών ρευστότητας (αντανακλώντας, μεταξύ άλλων, την σταδιακή εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων) και ε) περαιτέρω χαλάρωση στην επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.

Η έγκαιρη ολοκλήρωση της εκκρεμής πρώτης αξιολόγησης του ελληνικού Προγράμματος κατά τους πρώτους μήνες του 2016, αναμένεται να απελευθερώσει άμεσα τουλάχιστον €5 δισ. επίσημης χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα και να συνεισφέρει στη

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

βιώσιμη ανάκαμψη του οικονομικού κλίματος και την ταχύτερη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας, ειδικά αν αυτή συνοδευτεί από την επαναποδοχή από την ΕΚΤ των ελληνικών χρεογράφων και τελικά την ένταξη των ελληνικών χρεογράφων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ (QE – quantitative easing). Αντιθέτως, σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης, θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τις συνθήκες εμπιστοσύνης και ρευστότητας, να καθυστερήσει την χαλάρωση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων και να ασκήσει πρόσθετες πιέσεις στις αποτιμήσεις των υποκείμενων τίτλων και τελικώς να δημιουργήσει προβλήματα εξυπηρέτησης του χρέους για το ελληνικό κράτος και τον ιδιωτικό τομέα, δημιουργώντας εκ νέου πιέσεις στην οικονομική δραστηριότητα.

Η μακροοικονομική προοπτική και η επίδοση του τραπεζικού τομέα αναμένεται να βελτιωθούν περαιτέρω στη ΝΑΕ-5 το 2016. Το ΑΕΠ θα αυξηθεί σε πραγματικούς όρους με γρηγορότερο ρυθμό, λόγω της ισχυρότερης εγχώριας ζήτησης, με την υποστήριξη μεταξύ άλλων, βελτιωμένων συνθηκών στην αγορά εργασίας, επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής, ευνοϊκών συνθηκών στις διεθνείς τιμές αγαθών, και ισχυρής πιστωτικής δραστηριότητας. Αναμένουμε ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους να φτάσει σε υψηλό 8ετίας, στο 3,6% το 2016 από 3,2% το 2015. Στο πλαίσιο αυτού του ευνοϊκού λειτουργικού περιβάλλοντος, σε συνδυασμό με τη βελτίωση της ρευστότητας και της ποιότητας του ενεργητικού των τραπεζών, αναμένεται ενίσχυση της κερδοφορίας του τραπεζικού τομέα.

Ωστόσο, υπάρχουν κίνδυνοι όσον αφορά τις γενικά θετικές προοπτικές της ΝΑΕ-5, που προέρχονται από την ενίσχυση της πολιτικής αβεβαιότητας και του δημοσιονομικού εκτροχιασμού, κυρίως λόγω του μεγάλου αριθμού εκλογικών αναμετρήσεων κατά το έτος 2016 (στη Ρουμανία: τοπικές εκλογές (Ιούνιος) και βουλευτικές εκλογές (Δεκέμβριος); στη Βουλγαρία: προεδρικές εκλογές (Οκτώβριος); στη Σερβία: τοπικές και βουλευτικές εκλογές (Απρίλιος); και στην ΠΓΔΜ: βουλευτικές εκλογές (Απρίλιος)) και της ασθενέστερης-του-αναμενόμενου οικονομικής δραστηριότητας του κύριου εμπορικού εταίρου της περιοχής – της Ευρωζώνης.

Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης 2015

Σύμφωνα με τη δήλωση της Συνόδου Κορυφής της Ευρωζώνης της 12 Ιουλίου 2015 και την απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 5 Αυγούστου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε στη διεξαγωγή Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης 2015 για τις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες. Η Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης 2015, περιέλαβε μια Αξιολόγηση του Δανειακού Χαρτοφυλακίου («AQR») και μια Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων («Stress Test») που αποτελείται από ένα Βασικό Σενάριο και ένα Δυσμενές Σενάριο. Η AQR διεξήχθη με γνώμονα τον ισολογισμό την 30 Ιουνίου 2015. Το Stress Test ήταν μια άσκηση αξιολόγησης, βασισμένη σε μελλοντικές εκτιμήσεις, η οποία αξιολογεί την ανθεκτικότητα της οικονομικής κατάστασης της Τράπεζας εν όψει περαιτέρω σημαντικής επιδείνωσης του οικονομικού περιβάλλοντος από τον Ιούνιο του 2015 (μετά από προσαρμογές AQR), έως το τέλος του 2017.

Η AQR έδειξε αρνητική επίδραση επί των εποπτικών κεφαλαίων της ΕΤΕ ύψους €2.337 εκατ., καταλήγοντας σε δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 («CET1») 8,1%. Δεδομένου ότι, το ελάχιστο όριο του δείκτη CET1 έχει οριστεί από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό («EEM», ή Single Supervisory Mechanism – «SSM») στο 9,5% για την AQR, αυτό συνεπάγεται κεφαλαιακό έλλειμμα ύψους €831 εκατ.

Σύμφωνα με το Βασικό Σενάριο (περιλαμβανομένης της AQR, όπως περιγράφεται ανωτέρω), τα αποτελέσματα των Stress Test έδειξαν επιπλέον αρνητική επίδραση επί των εποπτικών κεφαλαίων της ΕΤΕ, γεγονός που οδηγεί το δείκτη βασικών εποπτικών κεφαλαίων CET1 στο 6,8%. Δεδομένου ότι, το ελάχιστο όριο του δείκτη CET1 έχει οριστεί από τον EEM στο 9,5% για το Σενάριο Βάσης, αυτό συνεπάγεται κεφαλαιακό έλλειμμα ύψους €1.576 εκατ. Συνυπολογίζοντας την θετική επίπτωση των αποτελεσμάτων του τρίτου τριμήνου 2015, ο SSM μείωσε τις κεφαλαιακές ανάγκες τόσο υπό το βασικό όσο και υπό το δυσμενές σενάριο κατά €120 εκατ. Κατά συνέπεια το κεφαλαιακό έλλειμμα για το σενάριο βάσης μειώθηκε σε €1.456 εκατ.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Σενάριο Βάσης και των προβλέψεων ότι το οικονομικό περιβάλλον κατά τη διάρκεια των επόμενων 30 μηνών, έως το 2017, θα είναι ασθενές, προβλέπονται σημαντικές σωρευτικές ζημιές όσον αφορά τις εγχώριες εργασίες της ΕΤΕ, που απορρέουν τόσο από τα μειωμένα κέρδη προ προβλέψεων όσο και από τις αυξημένες ζημιές για επισφαλείς απαιτήσεις, πέραν αυτών που εντοπίστηκαν κατά την AQR. Επιπλέον, οι προβλέψεις ενσωματώνουν απομείωση στα κεφάλαια που δημιουργήθηκαν από τις δράσεις κεφαλαιακής ενίσχυσης που ανέλαβε η Τράπεζα σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της βάσει του ισχύοντος Σχεδίου Αναδιάρθρωσής της (όπως εγκρίθηκε στις 23 Ιουλίου 2014).

Σύμφωνα με το Δυσμενές Σενάριο, τα Stress Test εντόπισαν κεφαλαιακό έλλειμμα ύψους €4.482 εκατ. μετά τη μείωση των €120 εκατ. (επιπλέον €3.026 εκατ. σε σύγκριση με το Σενάριο Βάσης) σε σχέση με το κατώτερο όριο του 8% του δείκτη εποπτικών κεφαλαίων CET1 (σε σύγκριση με το 5,5% με το Δυσμενές Σενάριο των Stress Test το 2014).

Το Δυσμενές Σενάριο απεικονίζει τη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας υπό ακραίες συνθήκες, με την παραδοχή απομείωσης της έκθεσης στο Ελληνικό Δημόσιο, αύξηση των εγχώριων επισφαλειών, σημαντική μείωση των κερδών προ προβλέψεων, και περαιτέρω πίεση στις διεθνείς εργασίες της Τράπεζας, που δεν είχαν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό στο Βασικό Σενάριο.

Το Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών (Capital Plan)

Όπως σημειώθηκε παραπάνω, η Συνολική Αξιολόγηση του 2015, συνυπολογιζόμενης και της θετικής επίπτωσης των αποτελεσμάτων του τρίτου τριμήνου 2015, εντόπισε κεφαλαιακό έλλειμμα υπό το Βασικό Σενάριο ύψους €1.456 εκατ. και ένα έλλειμμα βάσει του Δυσμενούς Σεναρίου ύψους €4.482 εκατ.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα κεφαλαιακά ελλείμματα, η Τράπεζα έχει αναλάβει μία σειρά κεφαλαιακών δράσεων για να αυξήσει το δείκτη CET1. Οι εν λόγω κεφαλαιακές δράσεις περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών, το οποίο υποβλήθηκε στον EEM και έγινε αποδεκτό στις 13 Νοεμβρίου 2015. Οι δράσεις που προβλέπονται στο Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών προέβλεπαν την ολοκλήρωσή τους μέχρι την 11 Δεκεμβρίου 2015, προκειμένου τα κεφάλαια που δημιουργούνται από αυτές να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη των Ελλειμμάτων του Βασικού ή του Δυσμενούς Σεναρίου, ανάλογα με την περίπτωση.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Το Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών, όπως εγκρίθηκε από τον ΕΕΜ περιλάμβανε τις ακόλουθες ενέργειες που ολοκληρώθηκαν το Δεκέμβριο του 2015 (βλ. κατωτέρω Ανακεφαλαιοποίηση 2015):

- Προσφορές προς τους Κατόχους Ομολογιών (Προσφορές LME),
- Διεθνή Προσφορά, και
- Δημόσια Προσφορά στην Ελλάδα,

Γεδομένου ότι τα παραπάνω μέτρα στο σύνολό τους δεν κάλυπταν πλήρως το έλλειμμα υπό το Δυσμενές Σενάριο, η Τράπεζα υπέβαλε αίτημα για κρατική ενίσχυση («Κρατική Ενίσχυση»). Με την έγκριση της εν λόγω Κρατικής Ενίσχυσης και χορήγησης αυτής στην Τράπεζα, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («Τ.Χ.Σ.») προέβη σε εγγραφή χρηματοπιστωτικών μέσων μετατρέψιμων υπό αίρεση σε μετοχές (κεφαλαίου ίσου του 75% του ποσού της χορηγηθείσας Κρατικής Ενίσχυσης) και νέες μετοχές (όσον αφορά στο εναπομένον 25%). Πριν τη χορήγηση της Κρατικής Ενίσχυσης προς την Τράπεζα, σε συμμόρφωση με τους κανόνες Κρατικής Ενίσχυσης της ΕΕ, εφαρμόστηκαν τα Μέτρα Κατανομής Βαρών (Burden Sharing Measures) (όπως αναφέρονται στην παρακάτω ενότητα).

Επιπρόσθετα, το Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών προβλέπει την πώληση του συνόλου της συμμετοχής του Ομίλου στη Finansbank, αν και η πώληση δεν είχε απαιτηθεί να έχει ολοκληρωθεί και η Τράπεζα δεν ανέμενε να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την 11 Δεκεμβρίου 2015. Στις 21 Δεκεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕ ενέκρινε την πώληση της συμμετοχής της ΕΤΕ (99,81% των μετοχών) στη Finansbank A.Ş., σε συνδυασμό με άλλες άμεσες ή έμμεσες μειωψηφικές συμμετοχές (βλ. πώληση της Finansbank A.Ş. στην Εθνική Τράπεζα του Κατάρ).

Ανακεφαλαιοποίηση 2015

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Σχεδίου Κεφαλαιακών Ενεργειών, όπως προαναφέρθηκε, την 17 Νοεμβρίου 2015, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας αποφάσισε:

- α) τη συνένωση των κοινών ονομαστικών μετοχών (reverse split) με αναλογία 15 παλαιές κοινές μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας 0,30 Ευρώ ανά μετοχή, προς 1 νέα κοινή μετοχή της Τράπεζας ονομαστικής αξίας 4,50 Ευρώ η κάθε μία και τη μείωση του αριθμού των μετοχών από 3.533.149.631 σε 235.543.309,
- β) την μείωση της ονομαστικής αξίας έκαστης κοινής ονομαστικής μετά ψήφου μετοχής της Τράπεζας (όπως θα έχει διαμορφωθεί μετά το reverse split) από 4,50 Ευρώ σε 0,30 Ευρώ, με σκοπό το σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού για συμψηφισμό ζημιών, και
- γ) την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά €4.482 εκατ. στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιημένος ισχύει, και την ΠΥΣ 36/02.11.2015, μέσω της ακύρωσης των δικαιωμάτων προτίμησης των παλαιών μετόχων, με την έκδοση νέων κοινών μετοχών, μέσω της εισφοράς σε μετρητά ή/και σε είδος συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου με έκδοση μη καλυμμένων, με αόριστη διάρκεια και μειωμένη εξασφάλιση ομολόγων, υπό αίρεση μετατρέψιμων σε κοινές μετοχές της Τράπεζας.

13

Την 9 Δεκεμβρίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας πιστοποίησε ότι η Συνολική Αύξηση καλύφθηκε μερικώς, κατά την έννοια του αρ. 13α του Κ.Ν. 2190/1920, ήτοι, κατά Ευρώ 2.192.372.169,30, με την έκδοση 7.307.907.231 Νέων Μετοχών, διαπιστώνοντας περαιτέρω ότι η ως άνω μερική κάλυψη πραγματοποιήθηκε ως ακολούθως:

- A. αύξηση κατά ποσό €457.455.543,30, καλύφθηκε με την καταβολή μετρητών, με ανάληψη 1.524.851.811 Νέων Μετοχών στο πλαίσιο της Διεθνούς Προσφοράς,
- B. αύξηση κατά ποσό €299.955.738,30, καλύφθηκε με την καταβολή μετρητών, με ανάληψη 999.852.461 Νέων Μετοχών στο πλαίσιο της Δημόσιας Προσφοράς στην Ελλάδα,
- Γ. αύξηση κατά ποσό €694.906.185,00 καλύφθηκε με την καταβολή μετρητών που προέρχονται από την εθελοντική άσκηση διαχείρισης παθητικού - Πρόταση Ανταλλαγής Τίτλων, με ανάληψη 2.316.353.950 Νέων Μετοχών από τους κατόχους των ως άνω τίτλων στο πλαίσιο της άσκησης διαχείρισης παθητικού,
- Δ. αύξηση κατά ποσό €63.593.954,70, καλύφθηκε με εισφορά σε είδος που συνίσταται στην αναγκαστική μετατροπή σε Νέες Μετοχές υποχρεώσεων της Τράπεζας δυνάμει της εφαρμογής της υπ. αριθμ. 45/7.12.2015 ΠΥΣ και στην ανάληψη 211.979.849 Νέων Μετοχών από τους δικαιούχους των υποχρεώσεων αυτών (πλην των δικαιούχων των προνομιούχων μετοχών της Τράπεζας), και
- E. αύξηση κατά ποσό €676.460.748,00 καλύφθηκε με εισφορά εις είδος ομολόγων του ΕΜΣ με ανάληψη 2.254.869.160 Νέων Μετοχών από το Τ.Χ.Σ., συμφώνως προς τα προβλεπόμενα στο αρ. 7 του Ν. 3864/2010 και την υπ. αρ. 36/2.11.2015 ΠΥΣ.

Σημειωτέον ότι συνεπεία της έκδοσης της υπ. αριθμ. 45/7.12.2015 ΠΥΣ μετατράπηκαν (σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 6α του Ν. 3864/2010) αναγκαστικά σε 1.603.700.987 κοινές μετοχές της Τράπεζας, το σύνολο των τότε υφιστάμενων προνομιούχων μετοχών της Τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, όλες οι προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου και σωρευτικού μερίσματος που εκδόθηκαν στις ΗΠΑ (ήτοι 12.639.831) μετατράπηκαν σε 298.700.987 κοινές μετοχές και όλες οι 270.000.000 προνομιούχες μετοχές που έχουν εκδοθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με το Νόμο 3723/2008 μετατράπηκαν σε 1.305.000.000 κοινές μετοχές.

Περαιτέρω το Διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας κατά την από 8 Δεκεμβρίου 2015 συνεδρίασή του, σε εφαρμογή της από 17 Νοεμβρίου 2015 απόφασης της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, αποφάσισε την έκδοση μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου, συνολικού ύψους €2.029.200.000, με την έκδοση 20.292 υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών, ονομαστικής αξίας και τιμής έκδοσης €100.000 η κάθε μία, οι οποίες διατέθηκαν αποκλειστικά στο Τ.Χ.Σ., κατά τα προβλεπόμενα στις παρ.2 και 5γ. του Ν.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

3864/2010, στην υπ. αριθμ. 36/2015 ΠΥΣ και στο Ν.3156/2003, όπως ισχύουν. Κατόπιν της υπογραφής της σχετικής Σύμβασης Εγγραφής και του Προγράμματος του Ομολογιακού Δανείου που συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ., το Διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας κατά την από 9 Δεκεμβρίου 2015 συνεδρίασής του πιστοποίησε την εισφορά ομολόγων του ΕΜΣ αξίας €2.029.200.000 σε ολοσηρή κάλυψη του ποσού του ως άνω ομολογιακού δανείου, κατόπιν της αποτίμησης αυτών κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 παρ. 3 Ν.3864/2010, όπως ισχύει.

Κατά τα ανωτέρω, εάν στο ως άνω αναφερόμενο ποσό κάλυψης της Αύξησης, όπως προκύπτει σύμφωνα με τον Κ.Ν. 2190/1920, προστεθεί η ενίσχυση των εποπτικών κεφαλαίων κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1) του Ομίλου της Τράπεζας που συνεπάγονται: (α) η Αναγκαστική Μετατροπή των προνομιούχων μετοχών ΠΑΨ του εδαφίου μζ του αρ. 4 του Καταστατικού της Τράπεζας, (β) το κεφαλαιακό κέρδος από την Πρόταση Ανταλλαγής Τίτλων και (γ) η έκδοση και κάλυψη των Μετατρέψιμων Ομολογίων της Τράπεζας από το Τ.Χ.Σ., τότε υπερκαλύπτεται το σύνολο των προσδιορισθεισών Κεφαλαιακών Αναγκών της Τράπεζας υπό το δυσμενές σενάριο (€4.482 εκατ.) με βάση τη σχετική απόφαση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού.

Πώληση της Finansbank A.Ş. στην Εθνική Τράπεζα του Κατάρ

Η ΕΤΕ συνήψε σύμβαση με την Εθνική Τράπεζα του Κατάρ («QNB») για την πώληση του 99,81% των μετοχών της στη Finansbank A.Ş. προς συνολικό τίμημα ύψους €2.750 εκατ. (η «Συναλλαγή»).

Στις 21 Δεκεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕ ενέκρινε την πώληση της συμμετοχής της ΕΤΕ (99,81% των μετοχών) στη Finansbank A.Ş., σε συνδυασμό με άλλες άμεσες ή έμμεσες μειοψηφικές συμμετοχές¹ στην Εθνική Τράπεζα του Κατάρ. Επιπλέον, την 18 Ιανουαρίου 2016, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε τη Συναλλαγή. Το συμφωνημένο τίμημα για τη Συναλλαγή ανέρχεται σε €2.750 εκατ. Επίσης, η QNB θα αποπληρώσει με την ολοκλήρωση της συναλλαγής το χρέος μειωμένης εξασφάλισης ύψους USD 910 εκατ., της Finansbank A.Ş. προς την ΕΤΕ, αυξάνοντας έτσι τη ρευστότητα του Ομίλου ΕΤΕ κατά περίπου €3,5 δισ. συνολικά.

Κατόπιν της απόφασης του Ομίλου να διαθέσει προς πώληση το σύνολο της συμμετοχής του στη Finansbank, ο Όμιλος, βασιζόμενος στο συμφωνηθέν τίμημα, προέβη στην αξιολόγηση της λογιστική αξία της Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτείται η αναγνώριση ζημιάς απομείωσης ποσού €1.861 εκατ. κατά την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 εκ του οποίου ποσό €1.082 εκατ. αφορά απομείωση της υπεραξίας που είχε αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Επιπλέον, η Τράπεζα αναγνώρισε κατά την ίδια περίοδο στις ατομικές καταστάσεις της, ζημία απομείωσης του κόστους της συμμετοχής της στη Finansbank, ποσού €1.694 εκατ.

Η κεφαλαιακή ενίσχυση θα συμβάλει στην αποπληρωμή της κρατικής ενίσχυσης ύψους €2 δισ., που έλαβε η ΕΤΕ με τη μορφή ομολόγων ESM μέσω της έκδοσης των CoCos στις 9 Δεκεμβρίου 2015, κατόπιν έγκρισης από τον EEM.

Παράλληλα με τη διατήρηση της ηγετικής της θέσης από πλευράς ρευστότητας μεταξύ των Ελληνικών τραπεζών (δείκτης εγχώριων δανείων προς καταθέσεις 90,1% την 31 Δεκεμβρίου 2015), η ΕΤΕ θα αξιοποιήσει τη ρευστότητα που θα δημιουργηθεί από τη Συναλλαγή για να μειώσει σημαντικά τα έξοδα χρηματοδότησής της μέσω της αποπληρωμής ομολόγων του πυλώνα II και τη σχετική μείωση της έκθεσης της Τράπεζας στον ELA.

Η πώληση της Finansbank A.Ş. επιβεβαιώνει τη δέσμευση της Διοίκησης της ΕΤΕ να εφαρμόσει με συνέπεια το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας καθώς και τη μακροπρόθεσμη στρατηγική να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά τα κεφάλαιά της προς όφελος της ελληνικής οικονομίας, και να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην ανάκαμψη της χώρας.

Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής υπόκειται στην έγκριση των εξής φορέων: (i) του Εποπτικού Φορέα των Τουρκικών Τραπεζών (BRSA), (ii) της Κεντρικής Τράπεζας του Κατάρ, (iii) του Συμβουλίου Ανταγωνισμού της Τουρκίας, (iv) της Επιτροπής της Τουρκικής Κεφαλαιαγοράς και (v) του Τουρκικού Υπουργείου Οικονομικών.

Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Private equity funds)

Την 21 Δεκεμβρίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής της σε 11 Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών («Funds»), που διατηρεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, τις οποίες διαχειρίζεται η NBSI Private Equity Ltd. Την 2 Φεβρουαρίου 2016, η Τράπεζα προέβη στη σύναψη οριστικής συμφωνίας για την πώληση του 100% των Funds στις Deutsche Bank Private Equity και Goldman Sachs Asset Management. Το τίμημα της συναλλαγής συμφωνήθηκε στο ποσό των €288 εκατ. Η διάθεση της συμμετοχής συνάδει με το σχέδιο κεφαλαιακής ενίσχυσης του Ομίλου για την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος, όπως αυτό προσδιορίστηκε στην Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης για το 2015, που διεξήχθη από την ΕΚΤ και ικανοποιεί τη σχετική δέσμευση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού την 4 Δεκεμβρίου 2015. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2016 και υπόκειται στη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων από την Αρχή Χρηματοπιστωτικής Συμπεριφοράς του Ηνωμένου Βασιλείου (UK Financial Conduct Authority) και τις Αρχές που εποπτεύουν την τήρηση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και τους κανόνες περί ανταγωνισμού. Με βάση τα ανωτέρω η συμμετοχή στα Funds πληροί τα κριτήρια ταξινόμησης της ως κατεχόμενη προς πώληση από την 21 Δεκεμβρίου 2015.

¹ Η συμμετοχή της ΕΤΕ περιλαμβάνει (i) συμμετοχή 0,2% στη Finans Yatirim Menkul Değerler A.Ş. («Finans Invest») (99,6% κατέχει η Finansbank και 0,2% η Finans Leasing), (ii) συμμετοχή 0,02% στη Finans Portföy Yönetimi A.Ş. («Finans Portfolio Management») (99,6% κατέχει η Finans Invest και 0,01% η Finansbank και η Finans Leasing), καθώς και συμμετοχή 29,87% στη Finans Leasing.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Κατόπιν της απόφασης του Ομίλου να διαθέσει προς πώληση το σύνολο της συμμετοχής του στα Funds, ο Όμιλος, βασιζόμενος στο συμφωνηθέν τίμημα, προέβη στην αξιολόγηση της λογιστικής αξία της αναγνωρισθείσας υπεραξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτείται η αναγνώριση ζημιάς απομείωσης υπεραξίας ποσού €106 εκατ. κατά την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015. Επιπλέον, η Τράπεζα αναγνώρισε κατά την ίδια περίοδο στις ατομικές της καταστάσεις, ζημία απομείωσης του κόστους της συμμετοχής της στις Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών, ποσού €131 εκατ.

Οικονομικά Αποτελέσματα

Ενισχυμένη ρευστότητα σε σχέση με τον ανταγωνισμό

Οι καταθέσεις του Ομίλου (εξαιρουμένης της Τουρκίας που έχει μεταφερθεί στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες), σε ετήσια βάση, μειώθηκαν κατά €7,6 δισ. στα €43,0 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2015 ή 15,1%, κυρίως λόγω του κλίματος οικονομικής αστάθειας και της αβεβαιότητας στον τραπεζικό τομέα κατά την διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015. Ωστόσο, οι καταθέσεις του Ομίλου αυξήθηκαν κατά 3,5% το δεύτερο εξάμηνο του 2015, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την αυξημένη εισροή εγχώριων καταθέσεων ύψους €793 εκατ. στο τέταρτο τρίμηνο και €345 εκατ. στο τρίτο τρίμηνο 2015. Στη ΝΑ Ευρώπη και τις λουιπές χώρες οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά 5,4% το δεύτερο εξάμηνο του 2015 στα €6,3 δισ. (εισροές ύψους €277 εκατ. το τέταρτο τρίμηνο από €49 εκατ. το προηγούμενο τρίμηνο).

Σαν αποτέλεσμα, η ΕΤΕ διατηρεί τον καλύτερο δείκτη Δανείων προς Καταθέσεις του κλάδου, ανερχόμενο σε 90,1% στην Ελλάδα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 (83,4% κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014) και 91,1% σε επίπεδο Ομίλου (εξαιρουμένης της Τουρκίας) κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 (85,1% κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014), αποτελώντας τη βάση για τη μελλοντική ανάπτυξη των πιστοδοτήσεων.

Η έκθεση στο Ευρωσύστημα αυξήθηκε κατά €9,8 δισ. το 2015 και ανήλθε στα €24,0 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2015 (εκ των οποίων τα €12,5 δισ. αντλήθηκαν από την ΕΚΤ, ενώ τα υπόλοιπα €11,5 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ) από €14,2 δισ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014, λόγω των σημαντικών εκροών καταθέσεων ύψους 8,4 δισ. το πρώτο εξάμηνο του 2015. Λόγω της πρόσφατης αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου και τις εισροές καταθέσεων, η χρηματοδότηση μέσω του έκτακτου μηχανισμού ΕΛΑ μειώθηκε κατά €4,1 δισ. και ανήλθε σε €11,5 δισ. στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2015, αποτελώντας τη χαμηλότερη έκθεση στον κλάδο (Ευρωσύστημα προς ενεργητικό εξαιρουμένων των ομολόγων ΕFSF και ΕSM και των διακοπτόμενων δραστηριοτήτων στο 17,1%). Η άντληση ρευστότητας με τις εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου (Πυλώνας II) έχει ήδη μειωθεί στα €3,8 δισ. (αξία σε μετρητά) συγκρινόμενο με τα €12,3 δισ. την 30 Ιουνίου 2015 και €7,4 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2014. Αυτό χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επιπλέον ρευστότητα ύψους €3,5 δισ. από την πώληση της Finansbank, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του δεύτερου τριμήνου του 2016.

Από το τέλος Δεκεμβρίου 2015², η χρηματοδότηση μέσω ΕΛΑ έχει μειωθεί περαιτέρω κατά €0,6 δισ. στα €10,9 δισ. (χρηματοδότηση Ευρωσυστήματος €23,4 δισ.), με αυτή την τάση να αναμένεται να συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια του 2016, επιδρώντας θετικά στα καθαρά έσοδα από τόκους. Η αξία σε μετρητά των εγγυήσεων για άντληση επιπλέον ρευστότητας ανέρχεται σε €7,7 δισ.

Δείκτης κάλυψης των καθυστερήσεων άνω των 90 ημερών σε επίπεδο Ομίλου και στην Ελλάδα στα υψηλότερα επίπεδα του κλάδου

Σε επίπεδο Ομίλου (εξαιρουμένης της Τουρκίας), ο ρυθμός δημιουργίας νέων δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών μειώθηκε στα €868 εκατ. το 2015 από €1.010 εκατ. το 2014 και στα €54 εκατ. στο τέταρτο τρίμηνο από €406 εκατ. στο τρίτο τρίμηνο 2015, αποτυπώνοντας τη δραστική μείωση στην Ελλάδα, όπου τα νέα δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών διαμορφώθηκαν σε €86 εκατ. στο τέταρτο τρίμηνο του 2015 από €406 εκατ. στο προηγούμενο τρίμηνο. Σε ετήσια βάση ο ρυθμός δημιουργίας νέων δανείων σε καθυστέρηση στην Ελλάδα επίσης μειώθηκε από €1.030 εκατ. το 2014 στα €870 εκατ. το 2015. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζει την αύξηση των ανακτήσεων των δανείων σε καθυστέρηση σε όλο το φάσμα των προϊόντων της Τράπεζας στο δεύτερο μισό του τέταρτου τριμήνου του 2015, με το ρυθμό δημιουργίας καθυστερήσεων άνω των 90 ημερών να κινείται σε αρνητικά επίπεδα κατά το Δεκέμβριο 2015. Η τάση αυτή συνεχίζεται στις αρχές του πρώτου τριμήνου του 2016 στο χαρτοφυλάκιο λιανικής, σηματοδοτώντας τη μείωση της δημιουργίας νέων επισφαλειών.

Οι προβλέψεις του Ομίλου αυξήθηκαν στα €3.670 εκατ. το 2015 από €2.102 εκατ. το 2014, αντικατοπτρίζοντας τις αυξημένες προβλέψεις στην Ελλάδα οι οποίες ανήλθαν στα €3.528 εκατ., καθιστώντας τον δείκτη κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών τον υψηλότερο του κλάδου, στο 76,8% στην Ελλάδα το 2015 από 60,2% το 2014. (74,6% σε επίπεδο Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2015 σε σχέση με 59,3% την 31 Δεκεμβρίου 2014). Το εγχώριο ποσοστό κάλυψης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων («NPEs») ανήλθε στο 53,4% από 52,4% στο τρίτο τρίμηνο του 2015 και από 45,0% την 31 Δεκεμβρίου 2014 (52,8% σε επίπεδο Ομίλου, την 31 Δεκεμβρίου 2015, σε σχέση με 45,2% την 31 Δεκεμβρίου 2014). Οι εγχώριες προβλέψεις ανήλθαν σε €671 εκατ. στο τέταρτο τρίμηνο 2015 από €232 εκατ. στο τρίτο τρίμηνο 2015, υπερκαλύπτοντας το υπολειπόμενο έλλειμμα προβλέψεων βάσει της Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης, καθώς η Τράπεζα αποφάσισε να υιοθετήσει μια πιο συντηρητική προσέγγιση προκειμένου να θωρακίσει περαιτέρω τον Ισολογισμό της, ενόψει των τρεχουσών οικονομικών συνθηκών.

² Δεδομένα με ημερομηνία 10 Μαρτίου 2016.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Στη ΝΑ Ευρώπη και τις λοιπές διεθνείς δραστηριότητες ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών μειώθηκε στο 26,8% στο τέταρτο τρίμηνο 2015 από 28,3% στο προηγούμενο τρίμηνο και από 27,4% το 2014, εξαιτίας διαγραφών στην United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB). Το ποσοστό κάλυψης ανήλθε σε 57,4% από 56,3% κατά το προηγούμενο τρίμηνο και από 53,2% το 2014.

Κερδοφορία

Στον Όμιλο

Ο Όμιλος σημείωσε ζημίες ύψους €4.277 εκατ. συμπεριλαμβάνοντας ζημίες από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες ύψους €1.606 εκατ. σε σύγκριση με κέρδη ύψους €66 εκατ. το 2014. Οι ζημίες του 2015 αντικατοπτρίζουν τις αυξημένες προβλέψεις δανείων ύψους €3.670 εκατ. (2014: €2.102 εκατ.) και άλλες προβλέψεις ύψους €593 εκατ. (2014: €421 εκατ.).

Στην Ελλάδα

Κατά την διάρκεια του 2015, ο εγχώριος τομέας σημείωσε ζημίες ύψους €3.605 εκατ. σε σχέση με ζημίες ύψους €1.865 το 2014 κυρίως λόγω των αυξημένων προβλέψεων απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου και των λοιπών προβλέψεων. Ωστόσο, τα οργανικά κέρδη προ προβλέψεων³ στην Ελλάδα για το τέταρτο τρίμηνο ανέκαμψαν σημαντικά σε €153 εκατ. (+10,1% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο), μετά τη μείωσή τους κατά 10,4% σε τριμηνιαία βάση στο τρίτο τρίμηνο 2015, αντανακλώντας τα πρώτα σημάδια μίας διαφαινόμενης βελτίωσης στα καθαρά έσοδα από τόκους και προμήθειες το 2016.

Τα έσοδα από τόκους ανήλθαν σε €392 εκατ. από €389 εκατ. κατά το τρίτο τρίμηνο 2015, αντανακλώντας το χαμηλότερο κόστος καταθέσεων (-14 μ.β. σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο), λόγω τη συνεχιζόμενης ανατιμολόγησης προθεσμιακών καταθέσεων (-19μ.β. σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο) και της βελτίωσης στη σύνθεση των καταθέσεων (67,8% του εγχώριου καταθετικού χαρτοφυλακίου αποτελείται από τις χαμηλότερου περιθωρίου καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου, έναντι 52,3% κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2014). Το χαμηλότερο κόστος καταθέσεων αντιστάθμισε τα χαμηλότερα καθαρά έσοδα από τόκους δανείων (€407 εκατ., 4,5% χαμηλότερα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο). Τα καθαρά επιτοκιακά έσοδα ενισχύθηκαν επίσης από τη σημαντική μείωση της χρηματοδότησης μέσω του έκτακτου μηχανισμού ELA, αλλά για δύο μόνο εβδομάδες κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου. Η θετική επίδραση της μικρότερης εξάρτησης από τον ELA θα διαφανεί πλήρως από το πρώτο τρίμηνο του 2016 και εφεξής.

Εξαριουμένου του κόστους των ομολόγων του Πυλώνα II, τα έσοδα από προμήθειες σημείωσαν ανάκαμψη, ανερχόμενα σε €51 εκατ. κατά το τέταρτο τρίμηνο (+21,4% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο), λόγω των υψηλότερων καθαρών εσόδων από προμήθειες επιχειρηματικών δανείων, αγορών, θεματοφυλακής και επενδυτικής τραπεζικής. Ωστόσο, τα κόστη των εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα (€54 εκατ. κατά το τέταρτο τρίμηνο από €53 εκατ. κατά το προηγούμενο τρίμηνο), διαμορφώνοντας το συνολικό κόστος σε €197 εκατ. για ολόκληρο το έτος 2015 (€161 εκατ. για το 2014). Η σημαντική μείωση της έκθεσης σε ομόλογα του Πυλώνα II κατά σχεδόν €9 δισ. από το τρίτο τρίμηνο του 2015 (ονομαστική αξία) θα συμβάλει στη μείωση των ετησιοποιημένων σχετικών εξόδων κατά το 2016 σε επίπεδα κάτω από το μισό του επιπέδου του τέταρτου τριμήνου 2015. Συμπεριλαμβανομένου του κόστους των ομολόγων του Πυλώνα II, τα καθαρά έσοδα από προμήθειες παρέμειναν σε αρνητικά επίπεδα κατά το τέταρτο τρίμηνο (-€3 εκατ. από -€10 εκατ. κατά το τρίτο τρίμηνο 2015).

Τα λειτουργικά έξοδα ανήλθαν σε €1.030 εκατ. κατά το 2015, σημειώνοντας πτώση ύψους 2,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και συνολική μείωση της τάξεως του 38,0% από το 2009. Οι δαπάνες προσωπικού υποχώρησαν κατά 1,0% σε σχέση με το προηγούμενο έτος σε €665 εκατ., σημειώνοντας συνολική μείωση ύψους 43,5% από την αρχή της κρίσης.

Η Τράπεζα σημείωσε ζημίες ύψους €857 εκατ., αρνητικά επηρεαζόμενη από υψηλές προβλέψεις για επισφαλή δάνεια ύψους €671 εκατ. και λοιπές απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων⁴ ύψους €242 εκατ. Οι δεσμεύσεις της Τράπεζας στο πλαίσιο του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2015 που έχει εγκριθεί από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την 4 Δεκεμβρίου 2015 περιλαμβάνουν τη μείωση του συνολικού αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα σε 10.250 το τέλος του 2017 και 9.950 στο τέλος του 2018. Βάσει της ανωτέρω δέσμευσης, την 31 Δεκεμβρίου 2015 ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισαν πρόβλεψη €118 εκατ.

³ Ο Όμιλος ορίζει ως «κέρδη προ προβλέψεων», τα «καθαρά λειτουργικά έσοδα» πλέον την «αναλογία κερδών/ (ζημιών) από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης» μείον τα «γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα» και τις «αποσβέσεις», τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τον όρο «κέρδη προ προβλέψεων», προκειμένου να αυξήσει τη συγκρισιμότητα των οικονομικών αποτελεσμάτων μεταξύ των περιόδων αναφοράς, εξαιρώντας τα μη επαναλαμβανόμενα γεγονότα, όπως περιγράφονται ανωτέρω. Ωστόσο ενδέχεται άλλες εταιρείες να μην προσδιορίσουν με τον ίδιο τρόπο τα κέρδη προ προβλέψεων. Η παρουσίαση των κερδών προ προβλέψεων ενδέχεται να μην είναι συγκρίσιμα με αυτά που χρησιμοποιούν άλλες εταιρείες.

⁴

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

NA Ευρώπη και άλλες χώρες

Κατά το 2015, η NA Ευρώπη και οι λοιπές χώρες σημείωσαν κέρδη ύψους €7 εκατ. σε σύγκριση με κέρδη ύψους €34 εκατ. το 2014 μειωμένα κυρίως λόγω των αυξημένων προβλέψεων δανείων στη χρήση 2015.

Η NA Ευρώπη και οι λοιπές χώρες σημείωσαν ζημίες ύψους €34 εκατ. κατά το τέταρτο τρίμηνο έναντι κερδών ύψους €15 εκατ. κατά το τρίτο τρίμηνο, επηρεαζόμενη αρνητικά από υψηλές προβλέψεις για επισφαλή δάνεια (στα €68 εκατ. από €23 εκατ. το προηγούμενο τρίμηνο 2015).

Κεφαλαιακή επάρκεια

Εξαιρώντας τα υπό αίρεση μετατρέψιμα ομόλογα (CoCos), αλλά λαμβάνοντας υπόψη τις υπό ολοκλήρωση πωλήσεις των Αστήρ Παλάς Βουλαγαμένης Α.Ε.Ε., NBGI Private Equity Ltd και Finansbank A.Ş., ο δείκτης CET1 ανέρχεται σε 17,5% (αν συνυπολογιστούν τα ομόλογα CoCos, ανέρχεται σε 22,7%). Με πλήρη εφαρμογή της Βασιλείας III, ο δείκτης CET1 ανέρχεται σε 16,8%.

Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ρευστότητα

Ως αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων της νέας ελληνικής κυβέρνησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ (οι «Θεσμοί») με σκοπό να επιτευχθεί οριστική συμφωνία σχετικά με τις χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδας, αυξήθηκε η αβεβαιότητα και οδήγησε σε σημαντικές εκροές καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα. Η ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα μειώθηκε σημαντικά, απεικονίζοντας τη συρρίκνωση της καταθετικής βάσης στο διάστημα Νοεμβρίου 2014 και Ιουλίου 2015 κατά €52,7 δισ. με ταυτόχρονη αύξηση της εξάρτησης από την ΕΚΤ και τον ΕΛΑ σε περισσότερα από €125,3 δισ. τον Ιούλιο 2015 από €56,0 δισ. τον Δεκέμβριο 2014, ενώ σημειώθηκε μικρή μείωση σε €107,5 δισ. τον Δεκέμβριο 2015.

Την 28 Ιουνίου 2015, μερικώς ως αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης των καταθέσεων, ορίστηκε τραπεζική αργία για όλες τις τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα η οποία διήρκεσε ως την 19 Ιουλίου 2015. Η ελληνική κυβέρνηση επέβαλε πολυάριθμους περιορισμούς στις συναλλαγές τόσο κατά την διάρκεια της τραπεζικής αργίας όσο και μετά, αρκετοί από τους οποίους εφαρμόζονται μέχρι σήμερα. Οι αρχικοί έλεγχοι κεφαλαίων όριζαν μέγιστο ημερήσιο όριο αναλήψεων €60 από τους καταθετικούς λογαριασμούς φυσικών προσώπων και περιορισμούς στη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό, με ορισμένες εξαιρέσεις. Οι ισχύοντες κεφαλαιακοί έλεγχοι ορίζουν εβδομαδιαίο όριο αναλήψεων €420 ανά καταθέτη ανά τράπεζα, περιορισμούς στην μεταφορά μετρητών και κεφαλαίων στο εξωτερικό, περιορισμούς στο άνοιγμα νέων τραπεζικών λογαριασμών εκτός εξαιρέσεων και απαγόρευση εξόφλησης ορισμένων συμβάσεων όπως εξόφληση δανείων πριν τη λήξη τους οι οποίες δεν συστάθηκαν για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων σκοπών.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, η διάρθρωση των πηγών άντλησης ρευστότητας της Τράπεζας μεταβλήθηκε σημαντικά. Οι αιτίες αυτής της μεταβολής ήταν το κλίμα οικονομικής αστάθειας και η αβεβαιότητα για τον τραπεζικό τομέα, που προκλήθηκαν λόγω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και των Θεσμών. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα αντιμετώπισε εκροές πελατειακών καταθέσεων ύψους €8,4 δισ., ενώ δεν ανανεώθηκαν συναλλαγές repos ύψους €3,6 δισ. με πιστωτικά ιδρύματα. Ως εκ τούτου, η εξάρτηση της Τράπεζας για χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα αυξήθηκε, με παράλληλη μείωση του αποθέματος αποδεκτών εξασφαλίσεων για περαιτέρω άντληση ρευστότητας. Επιπλέον, τον Φεβρουάριο του 2015, η ΕΚΤ προέβη στην άρση της εξαίρεσης της αποδοχής των ομολόγων έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου που χρησιμοποιούνταν ως ενέχυρα στις συμφωνίες επαναγοράς, γεγονός που υποχρέωσε την Τράπεζα να καλύψει το χρηματοδοτικό της κενό μέσω του μηχανισμού ΕΛΑ. Στο αποκορύφωμα της κρίσης ρευστότητας, στις 29 Ιουνίου 2015, λόγω της διακοπής των διαπραγματεύσεων και της επακόλουθης απόφασης της ΕΚΤ να παγώσει το ύψος του ΕΛΑ, η Ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, προκειμένου να αποτραπεί η μαζική φυγή καταθέσεων και να διασφαλιστεί η σταθερότητα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Επίσης, στις 7 Ιουλίου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε σε αύξηση των συντελεστών απομείωσης (haircuts) της αξίας των ομολόγων έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία εκχωρούνται ως ενέχυρα στο μηχανισμό ΕΛΑ, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του αποθέματος επιπλέον εγγυήσεων που διέθετε η Τράπεζα για άντληση ρευστότητας μέσω του ΕΛΑ. Στο πλαίσιο των ανωτέρω εξελίξεων, η έκθεση της Τράπεζας στο Ευρωσύστημα κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015 αυξήθηκε κατά €13,3 δισ. και διαμορφώθηκε περίπου σε €27,6 δισ. την 30 Ιουνίου 2015. Ωστόσο, ακόμη και τότε, η Τράπεζα διέθετε επαρκές απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων αποδεκτών προς χρηματοδότηση από τον ΕΛΑ για την κάλυψη των χρηματοδοτικών της αναγκών, ύψους περίπου €5,5 δισ.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2015, και ενώ οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων ήταν σε ισχύ, η ρευστότητα της Τράπεζας παρουσίασε βελτίωση. Η έκθεση στο Ευρωσύστημα μειώθηκε κατά περίπου €3,5 δισ. και η χρηματοδότηση μέσω ΕΛΑ κατά περίπου €6,1 δισ. Ο βασικός λόγος για την εξέλιξη αυτή ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση της διαδικασίας αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2015, με την οποία αφενός ενισχύθηκε η κεφαλαιακή της βάση και αφετέρου αυξήθηκε το απόθεμα αποδεκτών εγγυήσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, μέσω της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM ονομαστικής αξίας €2,7 δισ., στο πλαίσιο της σχετικής Σύμβασης Εγγραφής (subscription agreement) που συνυπολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. Επιπλέον, η Τράπεζα μείωσε περαιτέρω τις υποχρεώσεις της μέσω της Άσκησης Διαχείρισης του Παθητικού της, αντικαθιστώντας το σύνολο του μακροπρόθεσμου δανεισμού της, με εξαίρεση τις καλυμμένες ομολογίες, με μετοχές. Τέλος, η ρευστότητα της Τράπεζας βελτιώθηκε περαιτέρω λόγω της αύξησης των πελατειακών της καταθέσεων κατά περίπου €1 δισ. και της μικρής απομόχλευσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η συνολική έκθεση στο Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε στα €24,0 δισ., εκ των οποίων τα €12,5 δισ. αντλήθηκαν από την ΕΚΤ, ενώ τα υπόλοιπα €11,5 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ. Επιπρόσθετα, κατά την ίδια ημερομηνία, η συνολική αξία σε μετρητά, των επιπλέον αποδεκτών εγγυήσεων για άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα ανήλθε στο ποσό των €8,4 δισ., εκ των οποίων €0,1 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €8,3 δισ. σε εγγυήσεις για άντληση επιπλέον ρευστότητας από τον μηχανισμό ΕΛΑ.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Το σύνολο της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, την 31 Δεκεμβρίου 2014, ανήλθε σε €14,2 δισ., €20,7 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2013 και €34,7 δισ. την 30 Ιουνίου 2012 το οποίο ήταν και το μέγιστο ύψος της. Επιπροσθέτως, την 10 Μαρτίου 2016, το σύνολο της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα μειώθηκε σε €23,4 δισ. εκ των οποίων €10,9 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ELA, ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αξίας σε μετρητά ύψους €7,7 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας εκ των οποίων €0,2 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €7,5 δισ. σε εγγυήσεις για άντληση επιπλέον ρευστότητας από τον μηχανισμό ELA.

Εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον

Εν όψει της σοβαρής οικονομικής και χρηματοδοτικής αναταραχής που έφθασε να απειλεί τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή και Νομισματική Ένωση («EMU») και την ΕΕ, η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε επισήμως χρηματοοικονομική βοήθεια από την ΕΕ στις 10 Ιουλίου 2015, με την προοπτική να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη και να επιτρέψει την επιστροφή της οικονομίας σε βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και να προστατεύσει την χρηματοοικονομική σταθερότητα της χώρας. Το Eurogroup, αποφάσισε να συναινέσει «επί της αρχής» στη χορήγηση ενός 3-ετούς προγράμματος σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας, μέσω του ESM.

Πράγματι, στις 19 Αυγούστου 2015 – κατόπιν της ανακοίνωσης του Eurogroup στις 14 Αυγούστου 2015 – το διοικητικό συμβούλιο του ESM, ενέκρινε τη συμφωνία χρηματοοικονομικής στήριξης (Financial Assistance Facility Agreement – («FFA»)) στην Ελλάδα και υπεγράφη το Πρόγραμμα με την Ελλάδα. Στις 20 Αυγούστου 2015, ο ΕΜΣ εκταμίευσε την πρώτη υποδότηση ύψους €13 δισ. της πρώτης δόσης του Προγράμματος. Η χρηματοδότηση αυτή χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη αναγκών εξυπηρέτησης του χρέους και χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους. Επιπλέον, €10 δισ. σε χρεόγραφα του ΕΜΣ, τέθηκαν από τον Αύγουστο του 2015 στη διάθεση του ελληνικού δημοσίου για ενδεχόμενες ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης και εκκαθάρισης τραπεζικών ιδρυμάτων.

Μετά τη συμφωνία και νομοθέτηση δύο επιπλέον δεσμών προαπαιτούμενων πράξεων, η ελληνική κυβέρνηση έλαβε άλλα €3 δισ. από την πρώτη δόση του Προγράμματος, σε δύο υποδόσεις το Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 2015. Η χρηματοδότηση αυτή έχει χρησιμοποιηθεί για να καλύψει ανάγκες εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους και συνέβαλε στην ομαλοποίηση των κυβερνητικών δαπανών και την αποπληρωμή περίπου €0,5 δισ. των δημοσίων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα (Πηγή: ESM, Δεκέμβριος 2015 και Υπουργείο Οικονομικών).

Οι ανωτέρω εξελίξεις είχαν ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση του αξιόχρεου της Ελλάδος από τους βασικούς οίκους αξιολόγησης: η S&P αναβάθμισε την Ελλάδα κατά δύο βαθμίδες σε «CCC+» στις 21 Ιουλίου 2015, ενώ η Fitch προέβη σε αναβάθμιση του χρέους κατά μία βαθμίδα σε «CCC», στις 18 Αυγούστου 2015. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, ο οίκος αξιολόγησης Moody's διατήρησε το αξιόχρεο της Ελλάδας σε «Caa3», όμως μετέβαλε τις προοπτικές του για το ελληνικό δημόσιο σε σταθερές από αρνητικές, καθώς είχε θέσει τη χώρα σε παρακολούθηση προς περαιτέρω υποβάθμιση από την 1 Ιουλίου 2015. Τέλος, η S&P αναβάθμισε το ελληνικό χρέος κατά μία βαθμίδα σε «B-» με σταθερές προοπτικές την 22 Ιανουαρίου 2016, επικαλούμενη την ηπιότερη από το αναμενόμενο ύφεση και την πρόοδο που έχει πραγματοποιηθεί όσον αφορά τους δημοσιονομικούς και μεταρρυθμιστικούς στόχους του Προγράμματος ως τις βασικές παραμέτρους της απόφασής της (Πηγή: βάση δεδομένων Bloomberg).

Όσον αφορά τις εξελίξεις στις αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων, οι αυξανόμενες, σε διεθνές επίπεδο, αντιξοότητες από τα τέλη του 2015 και οι φήμες για καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος στο τέλος του 2015 και τις αρχές του 2016, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας, την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2016 (κατά 143 μ.β. μηνιαίως στο 10,4% τον Φεβρουάριο 2016), κατόπιν μιας συνεχούς πτώσης μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2015 (σωρευτική μείωση της απόδοσης του 10ετούς ομολόγου κατά 520 μονάδες βάσης) (Πηγή: βάση δεδομένων Bloomberg).

Κεφαλαιακή επάρκεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, ο δείκτης CET1 αυξήθηκε σε 14,6% (βλ. Σημείωση 4.7). Επιπρόσθετα, στις 13 Νοεμβρίου 2015, η ΕΚΤ ενέκρινε το Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών («Capital Plan») της Τράπεζας που στόχευε στην κάλυψη τόσο του σεναρίου βάσης όσο και των πρόσθετων αναγκών όπως πρόέκυψαν από το δυσμενές σενάριο στο πλαίσιο της Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης 2015 και όπως ανακοινώθηκαν στις 31 Οκτωβρίου 2015 (βλ. Σημείωση 38). Μέρος του Capital Plan ήταν και η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2015.

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Διοίκηση της Τράπεζας έχει αποφανθεί ότι δεν τίθεται θέμα όσον αφορά στη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας λαμβάνοντας υπόψη (α) την πρόσβασή της στο Ευρωσύστημα (β) την συμφωνία Ιουλίου/Αυγούστου 2015 της ελληνικής κυβέρνησης με τους Θεσμούς, (γ) το δείκτη CET1 της Τράπεζας και του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2015 και (δ) την αναμενόμενη θετική επίδραση των υπόλοιπων ενεργειών του σχεδίου κεφαλαιακών ενεργειών και συγκεκριμένα της πώλησης της Finansbank, που αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2016.

Εντούτοις, οποιαδήποτε σημαντική επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος, για παράδειγμα λόγω αρνητικών εξελίξεων στην ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος για τη χρηματοδότηση της Ελληνικής κυβέρνησης, ενδέχεται να έχει αρνητικό αντίκτυπο για την Τράπεζα, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητας για άντληση χρηματοδότησης από τον ELA, γεγονός τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την ικανότητα του Ομίλου και της Τράπεζας να συνεχίσουν την επιχειρηματική δραστηριότητά τους.

Η άρση αυτών των ουσιωδών αβεβαιοτήτων εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την επιτυχημένη ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος, την επίλυση των χρηματοδοτικών αναγκών της ελληνικής κυβέρνησης, την επαναφορά της απαλλαγής μη καταλληλότητας των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου από την ΕΚΤ ως εγγύηση για τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα, τα

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

οποία ενδεχόμενα θα είχαν ως αποτέλεσμα την επιστροφή των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα και την πρόσβαση των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένης και της Τράπεζας, στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές.

Εφαρμογή της Οδηγίας για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Τραπεζών (ΑΚΕ)

Η Οδηγία 2014/59/ΕΕ της 15 Μαΐου 2014 προβλέπει τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού πλαισίου για την ανάκαμψη και εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επενδυτικών εταιριών («οδηγία για την ανάκαμψη και εξυγίανση ή «ΑΚΕ»). Η ΑΚΕ έχει σχεδιαστεί με σκοπό να παρέχει στις αρχές ένα σύνολο αξιόπιστων εργαλείων για την επαρκή, έγκαιρη και γρήγορη παρέμβαση προς αποφυγή σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, την αποτροπή απειλών μεταξύ άλλων σε υποδομές της αγοράς, την προστασία των καταθετών και των επενδυτών και τη μείωση της εξάρτησης από δημόσια χρηματοδοτική στήριξη.

Η ΑΚΕ ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία δυνάμει του Ν.4335/2015 την 23 Ιουλίου 2015. Η ΑΚΕ περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα από μέσα και εξουσίες εξυγίανσης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μεμονωμένα ή συνδυαστικά όπου η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι ορισμένες από τις απαιτούμενες προϋποθέσεις πληρούνται, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αποτυγχάνει ή είναι πιθανό να αποτύχει και μη εναλλακτικά μέτρα βασιζόμενα στον ιδιωτικό τομέα ή εποπτικά μέτρα, θα αποτρέψουν την αποτυχία ενός ιδρύματος μέσα σε ένα εύλογο χρονικό πλαίσιο. Τα εργαλεία εξυγίανσης περιλαμβάνουν την εξουσία να πωλήσει ή να μεταβιβάσει περιουσιακά στοιχεία (ή την κυριότητα αυτών) σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και ένα γενικό εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα «bail-in», το οποίο προβλέπει τη διαγραφή ή μετατροπή των τυχόν υποχρεώσεων του ιδρύματος που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις. Σε περιπτώσεις εξαιρετικής συστημικής κρίσης, οποιαδήποτε τέτοια έκτακτη οικονομική βοήθεια πρέπει να παρέχεται σύμφωνα με το πλαίσιο κρατικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως έσχατη λύση και υπόκεινται σε πρόσθετους όρους.

Επιπροσθέτως του γενικού εργαλείου bail-in, η ΑΚΕ προβλέπει ότι οι αρχές εξυγίανσης έχουν την δυνατότητα να διαγράψουν μόνιμα ή να μετατρέψουν σε μετοχικό κεφάλαιο κεφαλαιακά χρηματοπιστωτικά μέσα όπως ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης που βρίσκονται σε μη βιώσιμο σημείο (μη βιωσιμότητα απορρόφησης ζημιών), πριν από οποιαδήποτε δράση εξυγίανσης. Αυτά τα μέτρα μπορούν να εφαρμόζονται και σε ορισμένους χρεωστικούς τίτλους. Επιπλέον, στις περιπτώσεις όπου τα κεφαλαιουχικά χρηματοπιστωτικά μέσα μετατραπούν σε μετοχικούς τίτλους κατά την εφαρμογή του εργαλείου υποχρεωτικής διαγραφής, οι εν λόγω μετοχικοί τίτλοι μπορούν να υποβληθούν σε bail-in, με αποτέλεσμα την ακύρωσή τους, τη σημαντική απομείωση ή απώλεια των κατόχων των τίτλων της ιδιότητας του επενδυτή.

Επίσης, δυνάμει του ίδιου νόμου, το Σκέλος Εξυγίανσης του Ταμείου Εγγύησης καταθέσεων και Επενδύσεων ορίζεται ως Εθνικό Ταμείο Εξυγίανσης.

Σχέδιο Αναδιάρθρωσης

Ο Όμιλος υπόκειται στους κανόνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί κρατικής βοήθειας σε σχέση με την βοήθεια που έλαβε από το Τ.Χ.Σ. και το Ελληνικό Δημόσιο. Αυτοί οι κανόνες διεκπεραιώνονται από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες, οι λειτουργίες της Τράπεζας παρακολουθούνται και περιορίζονται σε αυτές που εγκρίθηκαν με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2015, το οποίο έχει σκοπό να εξασφαλίσει την επιστροφή της Τράπεζας σε μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης εγκρίθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 4 Δεκεμβρίου 2015

Το 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας («Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2014»), η αναγκαιότητα του οποίου ήταν αποτέλεσμα της Κρατικής Ενίσχυσης που έλαβε η Τράπεζα, μετά τις σοβαρές απώλειες που υπέστη λόγω της συμμετοχής της στη συμφωνία PSI. Η επιδείνωση του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015, είχε ως αποτέλεσμα η Τράπεζα να χρειασθεί επιπλέον Κρατική Ενίσχυση, η οποία συνοδεύτηκε με την υποχρέωση να υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της Ελλάδας, η Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης που διεξήχθη από τον SSM για τις τέσσερις συστημικές Ελληνικές τράπεζες, και τα αποτελέσματα της οποίας ανακοινώθηκαν στις 31 Οκτωβρίου 2015, προσδιόρισε συνολικό κεφαλαιακό έλλειμμα σύμφωνα με το Δυσμενές σενάριο ύψους €4.482 εκατ. για την ΕΤΕ. Η ΕΤΕ συγκέντρωσε ποσό ύψους €1.776 εκατ. μέσω ιδιωτικών μέσων (υφιστάμενους πιστωτές, μέσω της εθελοντικής και υποχρεωτικής ανταλλαγής των τίτλων τους με νέες μετοχές, καθώς και νέους επενδυτές μέσω διεθνούς και Ελληνικής προσφοράς). Το υπόλοιπο των κεφαλαιακών αναγκών ύψους €2.705 εκατ. καλύφθηκε μέσω κρατικής ενίσχυσης που χορηγήθηκε από το Τ.Χ.Σ. με τη μορφή ενός συνδυασμού κοινών μετοχών και μετατρέψιμων ομολογιών. Στις 4 Δεκεμβρίου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την πρόσθετη κρατική ενίσχυση ύψους €2.705 εκατ. προς την Εθνική Τράπεζα σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ και βάσει του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης που κατέθεσε η Τράπεζα («Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015»).

Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015 της Τράπεζας περιλαμβάνει μια σειρά από δεσμεύσεις υλοποίησης συγκεκριμένων μέτρων και ενεργειών που θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2015-2018 («Δεσμεύσεις»). Οι Δεσμεύσεις αφορούν τόσο τις εγχώριες όσο και τις δραστηριότητες της Τράπεζας στο εξωτερικό. Οι διαφοροποιήσεις από το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2014 σχετίζονται κυρίως με την εμβάθυνση της λειτουργικής αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, ορισμένες τροποποιήσεις σχετικά με τις προθεσμίες υλοποίησης των Δεσμεύσεων, καθώς και δέσμευση για την επιπρόσθετη πώληση περιουσιακών στοιχείων του εξωτερικού.

Αναφορικά με τις εγχώριες δραστηριότητες, οι Δεσμεύσεις αφορούν στη συγκράτηση του συνολικού λειτουργικού κόστους, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού προσωπικού καθώς και του αριθμού των καταστημάτων. Λοιπές Δεσμεύσεις αφορούν στον περιορισμό του κόστους καταθέσεων στην Ελλάδα, στη συγκράτηση του λόγου Δανείων/Καταθέσεων κάτω του σχετικού μέγιστου, στην πολιτική επενδύσεων σε χρεόγραφα καθώς και στην αποεπένδυση ορισμένων εγχώριων μη τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Πιο συγκεκριμένα, οι Δεσμεύσεις αφορούν στα ακόλουθα:

- i. **Αριθμός καταστημάτων στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού αριθμού καταστημάτων στην Ελλάδα σε 540 το τέλος του 2017 (31 Δεκεμβρίου 2015: 526)
- ii. **Αριθμός προσωπικού στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα σε 10.250 το τέλος του 2017 και 9.950 στο τέλος του 2018. Σημειώνεται ότι Όμιλος έχει προχωρήσει σε σημαντική μείωση του αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων και μέσω του προγράμματος εθελούσιας αποχώρησης του 2013, κατά το οποίο αποχώρησαν από την Τράπεζα περίπου 2.500 υπάλληλοι. Ο αριθμός προσωπικού στην Ελλάδα ήταν 12.019 στις 31 Δεκεμβρίου 2015.
- iii. **Συνολικά έξοδα στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού ποσού των λειτουργικών εξόδων για τις δραστηριότητες του Ομίλου της Τράπεζας στην Ελλάδα σε €961 εκατ. για το έτος 2017 (2015: €1.030 εκατ.).
- iv. **Κόστος καταθέσεων στην Ελλάδα:** Για να επανακτήσει την κερδοφορία της στην Ελλάδα η Τράπεζα θα μειώσει το κόστος καταθέσεων ακολουθώντας συγκεκριμένες προβλέψεις που έχουν συμπεριληφθεί στο Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015. Η Τράπεζα έχει ήδη επιτύχει περιορισμό του κόστους καταθέσεων στην Ελλάδα που συνάδει με τις προβλέψεις στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.
- v. **Λόγος δανείων προς καταθέσεις:** Περιορισμός του λόγου δανείων (μετά από προβλέψεις) προς καταθέσεις για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα στο μέγιστο όριο του 115% στο τέλος του 2018 (31 Δεκεμβρίου 2015: 90,1%).
- vi. **Εγχώριες μη-τραπεζικές δραστηριότητες:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε αποεπένδυση ορισμένων εγχώριων μη-τραπεζικών δραστηριοτήτων.
- vii. **Μείωση χαρτοφυλακίου χρεογράφων:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε μείωση των επενδύσεων σε μετοχές, ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικά ομόλογα.
- viii. **Πώληση των Private Equity Funds:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει στην πώληση των Private Equity Funds. Η συμφωνία πώλησης υπεγράφη, ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να υλοποιηθεί στο πρώτο εξάμηνο του 2016.

Αναφορικά με τις δραστηριότητες του εξωτερικού, οι Δεσμεύσεις που σχετίζονται με την Τράπεζα αφορούν κατά κύριο λόγο στα εξής:

- i. **Πώληση των δραστηριοτήτων εξωτερικού:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει στη μείωση των δραστηριοτήτων της στο εξωτερικό, τόσο ορισμένων θυγατρικών όσο και ορισμένων καταστημάτων εξωτερικού. Η διαδικασία είναι σε αρχικό στάδιο.
- ii. **Πώληση Finansbank.** Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2015 προβλέπει ότι η Τράπεζα θα προχωρήσει σε πώληση του 100% της συμμετοχής της στη Finansbank. Η συμφωνία πώλησης υπεγράφη, ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να υλοποιηθεί στο πρώτο εξάμηνο του 2016. Μετά την ολοκλήρωση της πώλησης, η ΕΤΕ θα προχωρήσει στην αποπληρωμή των CoCos, με την προϋπόθεση λήψης των απαραίτητων εποπτικών εγκρίσεων.

Οι λοιπές Δεσμεύσεις αφορούν στα κάτωθι:

- i. **Πολιτική Επενδύσεων:** Η Τράπεζα δεν θα επενδύει σε υψηλού κινδύνου χρεόγραφα, πλην κάποιων εξαιρέσεων. Η Τράπεζα ήδη τηρεί την εν λόγω Δέσμευση.
- ii. **Μέγιστος Μισθός:** Περιορισμός σε ένα ανώτερο όριο του μισθολογικού πακέτου των υπαλλήλων και στελεχών της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένου του μισθού, της ασφαλιστικής εισφοράς και του μπόνους).
- iii. **Επιμήκυνση δεσμεύσεων:** Η Τράπεζα θα συνεχίσει να υλοποιεί τις δεσμεύσεις αναφορικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση και τις Εμπορικές Λειτουργίες (commercial operations), όπως αυτές έχουν κατατεθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στις 20 Νοεμβρίου 2012, μέχρι και το τέλος της περιόδου του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης.

Η υλοποίηση των δεσμεύσεων που προβλέπονται στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015 παρακολουθείται από τον Επίτροπο Παρακολούθησης.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού της 31 Δεκεμβρίου 2015

Βλ. ανωτέρω για την πώληση των Επενδύσεων Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Private equity funds).

Διαχείριση κινδύνων

Ο Όμιλος ως οργανισμός που δραστηριοποιείται σε ένα ταχύτατα αναπτυσσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, αναγνωρίζει την έκθεσή του σε τραπεζικούς κινδύνους και την ανάγκη αποτελεσματικής διαχείρισής τους. Η διαχείριση και ο έλεγχος των κινδύνων αυτών αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δέσμευσης του Ομίλου να επιδιώκει σταθερά υψηλές αποδόσεις για τους μετόχους του.

Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλομένου να ανταποκριθεί στους όρους και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε σύμβασή του με τον Όμιλο. Προέρχεται από τις δανειοδοτικές καθώς και άλλες δραστηριότητες που δημιουργούν έκθεση σε κίνδυνο αθέτησης, όπως οι δραστηριότητες του Ομίλου σε χρηματιστηριακές αγορές, αγορές κεφαλαίου και εκκαθαρίσεις συναλλαγών. Αυτός είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών διενεργείται ξεχωριστά από την Τράπεζα και κάθε μία από τις θυγατρικές

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

της. Κάθε μία από τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών που εφαρμόζεται από τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, συντονίζεται κεντρικά από τη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων.

Οι πιστοδοτικές λειτουργίες του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- Κριτήρια πιστοδοτήσεων δανειοληπτών ή αντισυμβαλλομένων, σαφώς προσδιορισμένα βάσει της συγκεκριμένης αγοράς που στοχοθετείται, καθώς και του σκοπού, του είδους της χρηματοδότησης και της πηγής αποπληρωμής.
- Όρια πιστοδοτήσεων τα οποία επιτρέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο.
- Θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων καθώς και αναδιάρθρωσης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων.

Ο Όμιλος τηρεί διαδικασίες υποστήριξης, μέτρησης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων σε συνεχή βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- Τεκμηριωμένες πολιτικές διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων.
- Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης κινδύνων.
- Συστήματα πληροφορικής και αναλυτικές τεχνικές που εξασφαλίζουν τη μέτρηση των εγγενών πιστωτικών κινδύνων για όλες τις σχετικές δραστηριότητες.

Οι εσωτερικές δικλίδες ασφαλείας του Ομίλου για τις διαδικασίες που σχετίζονται με πιστωτικούς κινδύνους περιλαμβάνουν:

- Κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων.
- Τακτικές και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων.
- Ανεξάρτητη αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, ειδικότερα όσον αφορά τα συστήματα/ υποδείγματα διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων που εφαρμόζονται στον Όμιλο.

Η προστασία έναντι του πιστωτικού κινδύνου επιτυγχάνεται μέσω:

- Της εφαρμογής κατάλληλων ορίων πιστωτικού ανοίγματος έναντι μεμονωμένων πιστούχων, ομίλων πιστούχων, συγκέντρωσης σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας κ.α.
- Της χρήσης τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου (εξασφαλίσεις, εγγυήσεις).
- Της προσαρμογής της τιμολόγησης των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών.

Από το 2008, η Τράπεζα ακολουθεί την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι πιστωτικού κινδύνου, για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, δανείων μικρομεσαίων επιχειρήσεων λιανικής και στεγαστικών δανείων που αποτελούν πάνω από το 80% του σταθμισμένου για κίνδυνο συνολικού δανειακού της χαρτοφυλακίου σε ατομική βάση.

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο υφιστάμενος ή ενδεχόμενος κίνδυνος για τα αποτελέσματα και το κεφάλαιο λόγω δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια, στις τιμές μετοχών και εμπορευμάτων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς και στη μεταβλητότητα αυτών. Ο Όμιλος διατηρεί περιορισμένη συναλλακτική δραστηριότητα με στόχο τη βελτίωση της κερδοφορίας του και των υπηρεσιών που παρέχει στην πελατεία του. Η δραστηριότητα αυτή συνεπάγεται την ανάληψη κινδύνου αγοράς, τον οποίο ο Όμιλος επιδιώκει να εντοπίζει, να εκτιμά, να παρακολουθεί και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά μέσα από ένα πλαίσιο αρχών, διαδικασιών μέτρησης και ορίων, το οποίο διέπει όλες του τις συναλλαγές. Οι σημαντικότερες κατηγορίες κινδύνου αγοράς για τον Όμιλο είναι ο επιτοκιακός, ο μετοχικός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Ο επιτοκιακός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που αφορά στην πιθανή ζημία στο χαρτοφυλάκιο του Ομίλου εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια. Βασικές πηγές επιτοκιακού κινδύνου αποτελούν το εμπορικό και διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο χρεογράφων που κατέχει, καθώς και τα παράγωγα επιτοκιακά προϊόντα, εξωχρηματιστηριακά και διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές.

Συγκεκριμένα, η Τράπεζα διατηρεί χαρτοφυλάκιο σε εκδόσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστοτικής Σταθερότητας («Ε.Τ.Χ.Σ.»), έντοκα γραμμάτια και ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και κρατικά ομόλογα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και θέσεις σε ελληνικές και διεθνείς εταιρικές εκδόσεις. Επίσης, δραστηριοποιείται στην αγορά εξωχρηματιστηριακών παράγωγων προϊόντων με τη σύναψη συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων, απλής και σύνθετης δομής. Οι εν λόγω συμβάσεις χρησιμοποιούνται τόσο ως μέσα αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου, όσο και για την αποκόμιση κερδών. Επιπλέον, η Τράπεζα αναλαμβάνει θέσεις σε Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης επί χρεογράφων και επιτοκίων, κυρίως για σκοπούς αντιστάθμισης και σε μικρότερο βαθμό για την αποκόμιση κερδών.

Εκτός της Τράπεζας, η σημαντικότερη πηγή κινδύνου αγοράς σε επίπεδο Ομίλου είναι η Finansbank, μέσω του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου που διαθέτει. Ο σημαντικότερος κίνδυνος αγοράς που ενέχει το χαρτοφυλάκιο της θυγατρικής είναι ο επιτοκιακός κίνδυνος, ο οποίος προέρχεται από τη διατήρηση θέσεων σε χρεογράφα έκδοσης Τουρκικού Δημοσίου,

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

κυρίως σε TRY, USD και EUR. Επίσης, η θυγατρική συνάπτει Συμβάσεις Ανταλλαγής Επιτοκίων, είτε για την αντιστάθμιση του επιτοκιακού κινδύνου ο οποίος απορρέει από το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων, είτε για την αποκόμιση κερδών.

Επιπλέον, η Finansbank αντλεί ρευστότητα σε USD, την οποία στη συνέχεια μετατρέπει σε TRY μέσω Συμβάσεων Ανταλλαγής Επιτοκίων σε διαφορετικό Νόμισμα, προκειμένου να χρηματοδοτήσει τη χορήγηση δανείων στην εγχώρια αγορά. Επισημαίνεται δε ότι, οι εν λόγω συμβάσεις λειτουργούν και ως μέσα αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου του χαρτοφυλακίου τοκοχρεολυτικών δανείων της θυγατρικής.

Ο μετοχικός κίνδυνος αφορά στον κίνδυνο πιθανών ζημιών στο χαρτοφυλάκιο μετοχών και μετοχικών παραγώγων του Ομίλου από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των μετοχών και των μετοχικών δεικτών. Ο Όμιλος κατέχει θέσεις σε μετοχές, η πλειοψηφία των οποίων διαπραγματεύονται στο Χ.Α., και σε παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών που διαπραγματεύονται στο Χ.Α., καθώς και σε διεθνή χρηματιστήρια. Οι μετοχές ταξινομούνται στο εμπορικό ή στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο του Ομίλου. Τα παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών χρησιμοποιούνται αφενός για την αποκόμιση κερδών και αφετέρου για την αντιστάθμιση του κινδύνου ο οποίος προέρχεται από το χαρτοφυλάκιο μετοχών του Ομίλου, καθώς και από τα προϊόντα που διατίθενται στην πελατεία και είναι συνδεδεμένα με την απόδοση κάποιας μετοχής ή κάποιου μετοχικού δείκτη. Σε μικρότερο βαθμό, ο Όμιλος διενεργεί συναλλαγές σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών, είτε για την αποκόμιση κερδών, είτε για σκοπούς αντιστάθμισης.

Συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που αφορά στην ενδεχόμενη ζημία λόγω δυσμενών μεταβολών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η ανοικτή συναλλαγματική θέση προκύπτει κυρίως από τις τρέχουσες (spot, prespot) και προθεσμιακές συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και διακρίνεται σε εμπορική και δομική. Η δομική ανοικτή συναλλαγματική θέση περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένο νόμισμα (για παράδειγμα δάνεια, καταθέσεις κ.α.), καθώς και τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα που διενεργεί η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς.

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος σε επίπεδο ομίλου απορρέει κυρίως από την έκθεση στη τούρκικη λίρα λόγω της επένδυσης στη Finansbank, ενώ ο συναλλαγματικός κίνδυνος τον οποίο αναλαμβάνουν οι λουιτές θυγατρικές είναι αμελητέος.

Ο Όμιλος συναλλάσσεται σε όλα τα βασικά νομίσματα, διατηρώντας κυρίως βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις για αποκόμιση κερδών και για την εξυπηρέτηση των θεσμικών, εταιρικών, εγχώριων και διεθνών πελατών του. Σύμφωνα με τη στρατηγική της Τράπεζας, η ανοικτή συναλλαγματική θέση στο τέλος της ημέρας πρέπει να συμμορφώνεται με τα όρια που έχουν τεθεί από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς και τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών & Λειτουργικών Κινδύνων. Η ίδια πολιτική ισχύει σε όλες τις θυγατρικές του Ομίλου.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του Κινδύνου Αγοράς, η Τράπεζα υπολογίζει σε καθημερινή βάση τη Μέγιστη Δυνητική Ζημία («ΜΔΖ») τόσο του συνολικού, όσο και των επιμέρους κινδύνων (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό) οι οποίοι απορρέουν από το Εμπορικό και το Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο της, μέσω του συστήματος RiskWatch, της εταιρείας Algorithmics (πλέον IBM). Ο υπολογισμός αφορά σε χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και επίπεδο εμπιστοσύνης 99%. Οι σημαντικότερες κατηγορίες κινδύνου αγοράς για την Τράπεζα είναι ο επιτοκιακός, ο μετοχικός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Σε επίπεδο Ομίλου, η Finansbank υπολογίζει καθημερινά τη ΜΔΖ τόσο του συνολικού, όσο και των επιμέρους κινδύνων (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό) του χαρτοφυλακίου της. Ο υπολογισμός αφορά σε χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και διάστημα εμπιστοσύνης 99%. Η εκτίμηση της ΜΔΖ πραγματοποιείται μέσω του ίδιου συστήματος που χρησιμοποιεί και η Τράπεζα, δηλαδή του Riskwatch.

Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων της Τράπεζας, έχει θεσπιστεί πλαίσιο ορίων ΜΔΖ. Τα όρια καθορίστηκαν με βάση τη διάθεση για ανάληψη κινδύνου της Τράπεζας και αφορούν τόσο στους επιμέρους κινδύνους (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό), όσο και στο συνολικό κίνδυνο αγοράς του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση χαρτοφυλακίου της. Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων της Finansbank, έχει καθοριστεί πλαίσιο ορίων ΜΔΖ, αντίστοιχο με της Τράπεζας.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία του εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης του κινδύνου αγοράς, η Τράπεζα εφαρμόζει καθημερινά πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (backtesting). Πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου διενεργεί καθημερινά και η Finansbank, ακολουθώντας παρόμοια διαδικασία με εκείνη που έχει αναπτύξει η Τράπεζα.

Η εκτίμηση της ΜΔΖ αναφέρεται σε «κανονικές» συνθήκες αγοράς. Ωστόσο, είναι απαραίτητη η συμπληρωματική ανάλυση για την εκτίμηση της ζημίας που ενδέχεται να υποστεί η Τράπεζα σε ακραίες και ασυνήθιστες συνθήκες. Για το λόγο αυτό, διενεργείται σε εβδομαδιαία βάση άσκηση προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (stress testing), επί του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας. Τα σενάρια που εφαρμόζονται αφορούν στους τρεις σημαντικότερους κινδύνους που ενέχει το χαρτοφυλάκιο της ΕΤΕ: επιτοκιακό, μετοχικό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Πρόγραμμα προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης διεξάγεται και από τη Finansbank σε μηνιαία βάση. Τα σενάρια αφορούν σε ακραίες μεταβολές για τον επιτοκιακό και τον συναλλαγματικό κίνδυνο και εφαρμόζονται στα στοιχεία τόσο του Εμπορικού, όσο και του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου της.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ως κίνδυνος ρευστότητας ορίζεται ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος για τα αποτελέσματα και το κεφάλαιο ο οποίος απορρέει από την αδυναμία του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν πληρωτέες χωρίς να υποστεί σημαντικές ζημιές.

Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι ταμειακές εκροές να μην καλύπτονται επαρκώς από ταμειακές εισροές, λαμβάνοντας υπόψη μη αναμενόμενες καθυστερήσεις σε αποπληρωμές (term liquidity risk), ή καταβολές υψηλότερες των αναμενόμενων (withdrawal / call risk).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων σε αντίστοιχες διάρκειες και επιτόκια, καθώς και τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η ρευστοποίηση θέσεων έγκαιρα και με εύλογους όρους.

Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της διοίκησης έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή της στρατηγικής κινδύνου ρευστότητας που εγκρίνεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για τη διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών, μεθόδων και διαδικασιών για τον εντοπισμό, τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του κινδύνου ρευστότητας, που ανταποκρίνονται στη φύση και στην πολυπλοκότητα των εργασιών της ΕΤΕ. Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της διοίκησης ενημερώνονται σε καθημερινή βάση για τα τρέχοντα επίπεδα έκθεσης σε κίνδυνο ρευστότητας, προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι το προφίλ κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου παραμένει εντός των εγκεκριμένων ορίων.

Επιπλέον, λαμβάνουν καθημερινά μία αναφορά ρευστότητας, στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι πηγές χρηματοδότησης του Ομίλου και τα διαθέσιμα, μη αναχρηματοδοτηθέντα, περιουσιακά στοιχεία. Τέλος, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού παρακολουθεί τα ανοίγματα στις ημερομηνίες λήξης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, καθώς και των χρηματοδοτικών απαιτήσεων, βάσει διαφόρων παραδοχών, περιλαμβανομένων συνθηκών που δύνανται να έχουν δυσμενή επίδραση στη δυνατότητα της Τράπεζας να ρευστοποιήσει επενδύσεις και θέσεις του εμπορικού χαρτοφυλακίου καθώς και στη δυνατότητα πρόσβασής της στις αγορές κεφαλαίου. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα παρακολουθείται ο δείκτης «Δάνεια προς Καταθέσεις», ο οποίος την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανέρχονταν σε 100,5% (εξαιρουμένης της Finansbank 91,1%) και 90,1%, σε επίπεδο χώρας (Ελλάδα) και Ομίλου αντίστοιχα.

Εφόσον η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας αποσκοπεί στην διασφάλιση της ορθής εκτίμησης του εν λόγω κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου και της διατήρησής του σε αποδεκτά επίπεδα, ακόμη και υπό δυσμενείς συνθήκες, ο Όμιλος θα πρέπει να έχει πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου για την κάλυψη των αναγκών της πελατειακής του βάσης, των υποχρεώσεων του που καθίστανται πληρωτέες και των λοιπών κεφαλαιακών του αναγκών, διατηρώντας ταυτόχρονα τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προς ενεχυρίαση για άντληση χρηματοδότησης. Συμπληρωματικά του πλαισίου διαχείρισης ρευστότητας της Τράπεζας, οι υπόλοιπες θυγατρικές του Ομίλου διατηρούν το δείκτη Διαθέσιμα κεφάλαια μέσω συμφωνιών επαναγοράς («ΔΚΜΣΕ») προς σύνολο καταθέσεων στο κατ' ελάχιστο επίπεδο του 9%.

Οι κύριες πηγές ρευστότητας της Τράπεζας είναι οι καταθέσεις, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα με τη μορφή συμφωνιών επαναγοράς τίτλων (repos) με την ΕΚΤ και τον ΕΛΑ, καθώς και ο μακροπρόθεσμος δανεισμός. Η χρηματοδότηση από τη ΕΚΤ πραγματοποιείται με την παραχώρηση ως εξασφαλίσεων κυρίως ομολόγων Ε.Τ.Χ.Σ./ΕΜΣ που έχει λάβει η Τράπεζα από το Τ.Χ.Σ., ενώ η χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ πραγματοποιείται με την παραχώρηση τίτλων που έχει εκδώσει η Τράπεζα με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, στο πλαίσιο του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, καθώς επίσης και ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, Εντόκων Γραμματίων και δανείων.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, η διάρθρωση των πηγών άντλησης ρευστότητας της Τράπεζας μεταβλήθηκε σημαντικά. Οι αιτίες αυτής της μεταβολής ήταν το κλίμα οικονομικής αστάθειας και η αβεβαιότητα για τον τραπεζικό τομέα, που προκλήθηκαν λόγω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και των Θεσμών. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα αντιμετώπισε εκροές πελατειακών καταθέσεων ύψους €8,4 δισ., ενώ δεν ανανεώθηκαν συναλλαγές repos ύψους €3,6 δισ. με Πιστωτικά Ιδρύματα. Ως εκ τούτου, η εξάρτηση της Τράπεζας για χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα αυξήθηκε, με παράλληλη μείωση του αποθέματος αποδεκτών εξασφαλίσεων για περαιτέρω άντληση ρευστότητας. Επιπλέον, η ΕΚΤ έπαψε να κάνει αποδεκτά ως ενέχυρα προς χρηματοδότηση τα ομόλογα έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, γεγονός που υποχρέωσε την Τράπεζα να καλύψει το χρηματοδοτικό της κενό μέσω του μηχανισμού ΕΛΑ. Στο αποκορύφωμα της κρίσης ρευστότητας, στις 29 Ιουνίου 2015, λόγω της διακοπής των διαπραγματεύσεων και της επακόλουθης απόφασης της ΕΚΤ να παγώσει το ύψος του ΕΛΑ, η Ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, προκειμένου να αποτραπεί η μαζική φυγή καταθέσεων και να διασφαλιστεί η σταθερότητα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Επίσης, στις 7 Ιουλίου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε σε αύξηση των συντελεστών απομείωσης (haircuts) της αξίας των ομολόγων έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία εκχωρούνται ως ενέχυρα στο μηχανισμό ΕΛΑ, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του αποθέματος επιπλέον εγγυήσεων που διέθετε η Τράπεζα για άντληση ρευστότητας μέσω του ΕΛΑ. Στο πλαίσιο των ανωτέρω εξελίξεων, η έκθεση της Τράπεζας στο Ευρωσύστημα κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015 αυξήθηκε κατά €13,3 δισ. και διαμορφώθηκε περίπου σε €27,6 δισ. την 30 Ιουνίου 2015. Ωστόσο, ακόμη και τότε, η Τράπεζα διέθετε επαρκές απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων αποδεκτών προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και τον ΕΛΑ για την κάλυψη των χρηματοδοτικών της αναγκών, ύψους περίπου €5,5 δισ.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2015, και ενώ οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων ήταν σε ισχύ, η ρευστότητα της Τράπεζας παρουσίασε βελτίωση. Η έκθεση στο Ευρωσύστημα μειώθηκε κατά περίπου €3,6 δισ. και η χρηματοδότηση μέσω ΕΛΑ κατά περίπου €6,1 δισ. Ο βασικός λόγος για την εξέλιξη αυτή ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση της διαδικασίας αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2015, με την οποία αφενός ενισχύθηκε η κεφαλαιακή της βάση και αφετέρου αυξήθηκε το απόθεμα αποδεκτών εγγυήσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, μέσω της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM ονομαστικής αξίας €2,7 δισ., στο πλαίσιο της σχετικής Σύμβασης Εγγραφής που συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. Επιπλέον, η Τράπεζα μείωσε περαιτέρω τις υποχρεώσεις της μέσω της Άσκησης Διαχείρισης του Παθητικού της, αντικαθιστώντας το σύνολο του μακροπρόθεσμου δανεισμού της, με εξαίρεση τις καλυμμένες ομολογίες, με μετοχές. Τέλος, η ρευστότητα της Τράπεζας βελτιώθηκε περαιτέρω λόγω της αύξησης των πελατειακών της καταθέσεων κατά περίπου €1 δισ. και της μικρής απομόγχευσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η συνολική έκθεση στο Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε στα €24,0 δισ., εκ των οποίων τα €12,5 δισ. αντλήθηκαν από την ΕΚΤ, ενώ τα υπόλοιπα €11,5 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ. Επιπρόσθετα, κατά την ίδια ημερομηνία, η συνολική αξία σε μετρητά, των επιπλέον αποδεκτών εγγυήσεων για άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

ανήλθε στο ποσό των €8,4 δισ., εκ των οποίων €0,1 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €8,3 δισ. σε εγγυήσεις για άντληση επιπλέον ρευστότητας από τον μηχανισμό ELA.

Εκτός της Τράπεζας, οι θυγατρικές του Ομίλου είναι ως επί το πλείστον αυτοχρηματοδοτούμενες, με εξαίρεση την Banca Romaneasca η οποία λαμβάνει χρηματοδότηση ύψους περίπου €450 εκ. από την ΕΤΕ, μέσω διαπραγματικών τοποθετήσεων.

Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου σε επίπεδο Ομίλου προέρχεται από τις συναλλαγές σε εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα προϊόντα και από τις λοιπές διαπραγματικές συναλλαγές χρηματοδότησης, με ή χωρίς εξασφάλιση, και έγκειται στην αδυναμία του αντισυμβαλλομένου να τηρήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις έως τον οριστικό διακανονισμό των χρηματοροών μιας συναλλαγής. Για την αποτελεσματική διαχείριση του εν λόγω κινδύνου, η Τράπεζα έχει θεσπίσει πλαίσιο ορίων αντισυμβαλλομένου, για τον καθορισμό και την παρακολούθηση του οποίου την ευθύνη έχει η Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου («Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο»).

Τα όρια κινδύνου αντισυμβαλλομένου καθορίζονται βάσει της πιστοληπτικής διαβάθμισης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και την κατηγορία προϊόντος. Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις παρέχονται από τους διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης Moody's και Standard & Poor's. Σύμφωνα με την πολιτική της Τράπεζας, σε περίπτωση που οι οίκοι διαφωνούν ως προς την πιστοληπτική αξιολόγηση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, λαμβάνεται υπόψη η χαμηλότερη διαβάθμιση.

Τα όρια αντισυμβαλλομένου καλύπτουν όλα τα χρηματοοικονομικά προϊόντα στα οποία δραστηριοποιείται η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς στη διαπραγματική αγορά. Το πλαίσιο ορίων αναθεωρείται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές ανάγκες της Τράπεζας και τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς και εγχώριες χρηματοοικονομικές αγορές. Παρόμοια δομή ορίων για τη διαχείριση του κινδύνου αντισυμβαλλομένου εφαρμόζεται από όλες τις θυγατρικές του Ομίλου.

Η εκτίμηση της έκθεσης σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εξαρτάται από τον τύπο του χρηματοοικονομικού προϊόντος. Για διαπραγματικές τοποθετήσεις, η έκθεση σε κίνδυνο ισούται με την ονομαστική αξία κάθε συναλλαγής. Για εξωχρηματοπιστωτικές συναλλαγές, η έκθεση σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου υπολογίζεται με βάση τους Συντελεστές Πιστωτικού Ισοδυνάμου που αντιστοιχούν στον τύπο της συναλλαγής, τη διάρκεια της και την ύπαρξη διαδικασιών συμψηφισμού και ανταλλαγής εγγυήσεων.

Ο Όμιλος, με στόχο τον περιορισμό του εν λόγω κινδύνου, τυποποιεί τις σχέσεις του με τους αντισυμβαλλομένους μέσω συμβάσεων International Swaps and Derivatives Association, Inc. ISDA και Global Master Repurchase Agreement GMRA, οι οποίες εμπεριέχουν όλους τους απαιτούμενους όρους σχετικά με τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκών εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων. Επιπρόσθετα, έχει συνάψει με το σύνολο σχεδόν των αντισυμβαλλομένων του, συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (Credit Support Annexes, "CSA"). Με τις συμβάσεις αυτές τίθενται οι όροι και διασφαλίζεται η αμοιβαία παροχή εξασφαλίσεων (μετρητά ή χρεωστικοί τίτλοι), σε ημερήσια βάση, σύμφωνα με την τρέχουσα αξία των συναλλαγών.

Ο Όμιλος αποφεύγει να αναλαμβάνει θέσεις σε παράγωγα προϊόντα, των οποίων οι αξίες των υποκείμενων στοιχείων έχουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με την πιστοληπτική ποιότητα του αντισυμβαλλομένου (wrong-way-risk).

Λειτουργικός κίνδυνος

Λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημίας που απορρέει εξαιτίας ανεπάρκειας ή αποτυχίας εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων, ανθρώπινου παράγοντα ή εξωτερικών γεγονότων.

Ο Όμιλος, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα του λειτουργικού κινδύνου, έχει θεσπίσει και τηρεί από το 2006 ενός υψηλής ποιότητας πλαισίου για τη διαχείρισή του, το οποίο καλύπτει όλο το εύρος των δραστηριοτήτων του. Η εφαρμογή του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου υποστηρίζεται μηχανογραφικά, από το 2009, μέσω του συστήματος OpVar της εταιρείας Algorithmics (πλέον IBM). Το εν λόγω σύστημα καλύπτει όλο το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου και συγκεκριμένα τη διαδικασία Συλλογής Ζημιογόνων Γεγονότων, την ετήσια εφαρμογή της διαδικασίας Αυτοαξιολόγησης Κινδύνων και του συναφούς Περιβάλλοντος Ελέγχου, τη θέσπιση και παρακολούθηση Βασικών Δεικτών Κινδύνου, το έργο της Ανάλυσης Σεναρίων, καθώς και την υλοποίηση Σχεδίων Δράσης.

Για τον υπολογισμό του εποπτικού κεφαλαίου έναντι του λειτουργικού κινδύνου, η Τράπεζα ακολουθεί την Τυποποιημένη Προσέγγιση, τόσο σε ατομική όσο και σε ενοποιημένη βάση. Παράλληλα, το 2010, η Τράπεζα προχώρησε στην ανάπτυξη εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης λειτουργικού κινδύνου, το οποίο αποτιμά με μεγαλύτερη ακρίβεια και πληρότητα τον λειτουργικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Το υπόδειγμα αυτό χρησιμοποιείται ήδη για την εκτίμηση του «εσωτερικού κεφαλαίου» που απαιτείται για την κάλυψη του λειτουργικού κινδύνου στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας του Εσωτερικού Κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Κίνδυνος επιτοκίων στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Ο Όμιλος διαχειρίζεται συστηματικά τον επιτοκιακό κίνδυνο που αφορά στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο μέσω:

- Αναλύσεων των ανοιγμάτων ρευστότητας και αναχρηματοδότησης,
- Μετρήσεων ευαισθησίας της αξίας των ιδίων κεφαλαίων και του καθαρού εσόδου από τόκους σε πιθανές και ακραίες μεταβολές των επιτοκίων.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση σημαντικού μέρους των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ως εποπτικά κεφάλαια

Στον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαίου και κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, ο Όμιλος συμπεριλαμβάνει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις («ΑΦΑ») που υπολογίζονται σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ. Την 31 Δεκεμβρίου 2015, το ποσό των ΑΦΑ του Ομίλου ήταν €5,1 δισ. σε σύγκριση με €3,3 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2014.

Η Τράπεζα διενεργεί επανεκτίμηση της αξίας των ΑΦΑ σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση των ΑΦΑ στην κατάσταση οικονομικής θέσης και κατά συνέπεια σε μείωση της αξίας των ΑΦΑ που περιλαμβάνονται στα εποπτικά κεφάλαια.

Η CRD IV (Οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις) προβλέπει ότι οι ΑΦΑ που αναγνωρίζονται για σκοπούς ΔΠΧΑ και στηρίζονται στην μελλοντική κερδοφορία ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια πρέπει να αφαιρούνται από το Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του ιδρύματος. Η εν λόγω αφαίρεση θα εφαρμοστεί σταδιακά μέχρι το 2024.

Αυτή η αφαίρεση που θεσπίστηκε από την CRD IV έχει σημαντική επίδραση στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένου και του Ομίλου. Ωστόσο, ως μέτρο άμβλυσης των συνεπειών της απομείωσης, το άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 4302/2014, παράγραφος 1, άρθρο 23 και περαιτέρω τροποποιήθηκε από τον Ν. 4340/2015 άρθρο 4 (Νόμος Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων, «Νόμος ΑΦΑ») επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στα πιστωτικά ιδρύματα να μετατρέπουν τις ΑΦΑ που προέκυψαν από αναπόσβεστες ζημίες της Συμμετοχής του Ιδιωτικού Τομέα στην ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου («PSI»), καθώς επίσης και από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογιστεί μέχρι την 30 Ιουνίου 2015 για σκοπούς ΔΠΧΑ (οι «επιλέξιμες ΑΦΑ» ή «ΑΦΠ») σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (οι «Φορολογικές Πιστώσεις»). Την 31 Δεκεμβρίου 2015, οι επιλέξιμες ΑΦΑ του Ομίλου ανήλθαν σε €4,9 δισ. (2014: €3,3 δισ.). Οι Επιλέξιμες ΑΦΑ μπορεί να αυξηθούν στο μέλλον λόγω της αναγνώρισης μη επιλέξιμων ΑΦΑ σε συσσωρευμένες προβλέψεις και άλλες ζημίες λόγω του πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογιστεί μέχρι την 30 Ιουνίου 2015. Ως βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία των Φορολογικών Πιστώσεων συνιστάται η ύπαρξη λογιστικής ζημίας ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά, για την οποία Φορολογικές Πιστώσεις γεννώνται τον επόμενο χρόνο, ήτοι από το 2017. Οι Φορολογικές Πιστώσεις υπολογίζονται ως ποσοστό των λογιστικών μετά από φόρους ζημιών βάσει ΔΠΧΑ προς τα ίδια κεφάλαια (μη συμπεριλαμβανομένων των ζημιών της χρήσης) και το ποσοστό αυτό θα εφαρμοστεί στο υπόλοιπο των Επιλέξιμων ΑΦΑ ενός συγκεκριμένου έτους για να υπολογιστεί η Φορολογική Πίστωση που θα μετατραπεί στο έτος αυτός σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος. Η νέα νομοθεσία επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένου του Ομίλου, να αντιμετωπίζουν τις επιλέξιμες ΑΦΑ ως μη «στηριζόμενες σε μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με την CRD IV, και συνεπώς, αυτές οι επιλέξιμες ΑΦΑ δεν αφαιρούνται από το CET1, βελτιώνοντας έτσι την κεφαλαιακή θέση ενός πιστωτικού ιδρύματος.

Τον Απρίλιο του 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι έστειλε αιτήματα παροχής πληροφοριών στην Ισπανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα σχετικά με την αντιμετώπιση από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των ΑΦΑ, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία της κάθε χώρας. Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν διεξήγαγε επίσημη έρευνα, δεν είναι βέβαιο ότι οι φορολογικές διατάξεις που εφαρμόζονται σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο, ο οποίος βασίστηκε στην σχετική νομοθεσία της Πορτογαλίας, δεν θα αμφισβητηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως παράνομη κρατική στήριξη.

Εάν οι κανονισμοί που διέπουν τη χρήση των ΑΦΑ, ως μέρος των εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου αλλάξουν, αυτό μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή βάση του Ομίλου και κατά συνέπεια και τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας. Την 31 Δεκεμβρίου 2015 το 54,7% του Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 του Ομίλου (CET1) αποτελούνταν από επιλέξιμες ΑΦΑ. Επιπροσθέτως, δεν είναι βέβαιο ότι οποιαδήποτε οριστική ερμηνεία των τροποποιήσεων που περιγράφονται παραπάνω δεν θα αλλάξει ή ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα κρίνει την αντιμετώπιση των ΑΦΑ από την Ελληνική νομοθεσία ως παράνομη και τελικά τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα δεν θα μπορέσουν να διατηρήσουν ορισμένες ΑΦΑ ή εισπρακτέες φορολογικές απαιτήσεις σαν εποπτικά κεφάλαια. Εάν συντρέξει οποιοσδήποτε από τους παραπάνω κινδύνους, αυτό θα μπορούσε να έχει σημαντική δυσμενή επίπτωση στη δυνατότητα του Ομίλου να διατηρήσει επαρκή εποπτικά κεφάλαια, τα οποία με τη σειρά τους ενδεχομένως να καταστήσουν αναγκαία την έκδοση από τον Όμιλο επιπρόσθετων κεφαλαιακών μέσων που θα μπορέσουν να προσμετρηθούν στα εποπτικά κεφάλαια, να ρευστοποιήσει περιουσιακά στοιχεία, να περιορίσει την επιχειρηματική δραστηριότητά του ή να αναλάβει άλλες δράσεις, που ενδεχομένως να έχουν ουσιώδη αρνητική επίδραση στα λειτουργικά αποτελέσματα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση του Ομίλου και τις προοπτικές του.

Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, στην ετήσια έκθεση του Δ.Σ., πρέπει να αναφέρονται οι πάσης φύσεως συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη, όπως αυτά ορίζονται στο ΔΛΠ 24, που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της οικονομικής χρήσης. Επίσης, απαιτείται από τα παραπάνω στοιχεία, να παρατίθενται διακριτά, οι συνολικές αμοιβές διευθυντικών στελεχών και μελών της διοίκησης, καθώς και οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους. Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι συναλλαγές της Τράπεζας με τις θυγατρικές της, ενώ δεν υπάρχουν σημαντικές συναλλαγές με τις συγγενείς.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Θυγατρικές

(€ εκατ.)	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Τάξεως (καθαρό υπόλοιπο)
NBG Securities A.E.Π.Ε.Υ.	-	42	2	1	30
Εθνική Asset Management A.E.Δ.Α.Κ.	1	13	3	-	-
Εθνική Leasing A.E.	578	21	13	1	319
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	-	1	-	1	-
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	1	14	-	2	-
NBG Greek Fund Ltd	-	6	-	-	-
NBG Bancassurance A.E. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης	1	2	5	-	-
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.)	55	-	1	-	-
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	140	6	7	1	1
NBG Management Services Ltd	117	-	5	-	-
Storanska Banka A.D.-Skopje	2	-	1	-	-
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB) (Όμιλος)	59	1	2	-	1
NBG International Ltd	-	-	-	-	-
NBG Finance Plc	-	16	-	34	-
Interlease E.A.D., Sofia	-	-	-	-	-
NBG Securities Romania S.A.	-	-	-	-	-
NBG Asset Management Luxembourg S.A.	-	10	-	-	-
Καινοτόμες Επιχειρήσεις Α.Ε. (I-Ven)	-	2	-	-	-
NBG Funding Ltd	-	19	-	-	-
Banca Romaneasca S.A.	522	1	4	1	374
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» (Όμιλος)	50	404	6	20	2
ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ξ.Ε.	30	5	2	-	2
Grand Hotel Summer Palace A.E.	1	4	-	-	-
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε.	1	1	-	3	-
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	-	-	-	-	-
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	1	-	-	-	-
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	-	-	-	-	-
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	-	-	-	-	-
Ελληνικά Τουριστικά Έργα	-	-	-	-	-
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	4	-	-	-	-
NBGI Private Equity Funds	243	4	-	-	-
NBG International Holdings B.V.	69	1	2	-	-
Finansbank A.S. (Όμιλος)	867	3	47	-	-
Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad	22	1	2	-	2
NBG Leasing d.o.o. Belgrade	-	-	-	-	-
NBG Finance (Dollar) Plc	-	19	-	-	-
NBG Finance (Sterling) Plc	-	71	-	1	-
NBG Bank Malta Ltd	49	41	2	11	-
Εθνική Factors A.E.	324	10	11	-	301
Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.	10	27	1	68	1.666
Banka NBG Albania Sh.a.	14	-	1	-	-
ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλιαγμένης Α.Ε.	11	2	1	-	2
Probank A.E.Δ.Α.Κ.	-	-	-	-	-
Profinance A.E.	-	1	-	-	-
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	170	3	7	-	-
Probank Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	-	1	-	-	-
Σύνολο	3.342	752	125	144	2.700

26

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε Σημείωση 45 της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης του Ομίλου και της Τράπεζας για την χρήση από 1 Ιανουαρίου 2015 έως 31 Δεκεμβρίου 2015.

Εξωτερικοί ελεγκτές

Η Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου εξετάζει την ανεξαρτησία των εξωτερικών ελεγκτών («ελεγκτές»), καθώς επίσης και τη σχέση τους με τον Όμιλο, συμπεριλαμβανομένης της ανάθεσης μη ελεγκτικών εργασιών, καθώς και τις αμοιβές για ελεγκτικές και μη ελεγκτικές εργασίες.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Η Εθνική Τράπεζα αναγνωρίζει την αξία της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης («Ε.Κ.Ε.»), ως βασικό παράγοντα για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης του Ομίλου και προσεγγίζει όλο και πιο συστηματικά την έννοια της Κοινωνικής Υπευθυνότητας, που ήταν πάντοτε και παραμένει ουσιαστική προτεραιότητα για την Τράπεζα.

Σταθερή στις δεσμεύσεις της, η Εθνική Τράπεζα, συνέχισε και το 2015, στο πλαίσιο της στρατηγικής της, το ευρύ κοινωνικό της έργο, υλοποιώντας τους στόχους που είχαν τεθεί για την οικονομική ανάπτυξη, τη στήριξη δράσεων για την πράσινη ανάπτυξη, την ποιοτική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της, την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πελατών της και την εν γένει συνεισφορά της στο κοινωνικό σύνολο.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Ενδεικτικά μόνο αναφέρονται μερικές από τις πιο βασικές της δράσεις:

- Με πρωτοβουλίες για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων, επαγγελματιών και νοικοκυριών, καθώς και με μέτρα στήριξης των ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού, η Τράπεζα συνέβαλε στον περιορισμό των επιπτώσεων από την οικονομική κρίση. Ειδικότερα:
 - ο Στον τομέα της χρηματοδότησης των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων (αφορά επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μέχρι €2,5 εκατ.), σε ένα ιδιαίτερα δύσκολο οικονομικό περιβάλλον, η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, συνέχισε να στηρίζει τόσο τις υγιείς επιχειρήσεις που δοκιμάζονται από την εγχώρια οικονομική κρίση παρέχοντάς τους την απαραίτητη ρευστότητα, όσο και αυτές που εμφάνισαν δυσκολίες στην εξυπηρέτηση των δανειακών τους υποχρεώσεων ρυθμίζοντας με ευνοϊκούς όρους και προϋποθέσεις τις οφειλές τους. Επίσης, συνέχισε να στηρίζει τη ρευστότητα των επιχειρήσεων και κατ'επέκταση τη συνέχιση της λειτουργίας τους προχωρώντας στην αναδιάρθρωση των οφειλών τους, οι οποίες βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο καθυστέρησης, παράλληλα πάντα με τη συνέχιση των προγραμμάτων διευκόλυνσης της αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών μέσω ρυθμίσεων / επαναρρυθμίσεων. Το συνολικό υπόλοιπο των ρυθμίσεων - επαναρρυθμίσεων - αναδιρθρώσεων οφειλών πελατείας αρμοδιότητας της Διεύθυνσης Πιστοδοτήσεων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων ανήλθε την 31 Δεκεμβρίου 2015 στο ποσό των €560 εκατ. Στις παραπάνω οφειλές δεν περιλαμβάνονται αναδιρθρωμένες/ ρυθμισμένες/ επαναρρυθμισμένες οφειλές, οι οποίες, εν τω μεταξύ, μεταφέρθηκαν σε οριστική καθυστέρηση.
 - ο Η Τράπεζα παρείχε ρευστότητα στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) με τη συμμετοχή της σε «Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα» χορήγησης δανείων / πιστώσεων με ιδιαίτερα χαμηλό επιτοκιακό κόστος και με σημαντικά μέχρι σήμερα αποτελέσματα μέσω:
 - Της Πρωτοβουλίας JEREMIE για Γενική Επιχειρηματικότητα, με σκοπό την κάλυψη αναγκών κεφαλαίου κίνησης ή την απόκτηση παγίων στοιχείων από πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες υγιείς εγχώριες επιχειρήσεις. Τα δάνεια της μορφής αυτής χρηματοδοτούνται σε ποσοστό 50% από το ΕΣΠΑ 2007-2013 μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤΑΕ) και σε ποσοστό 50% από ίδια διαθέσιμα της Τράπεζας.
 - Των Προγραμμάτων της ΕΤΕΑΝ Α.Ε. και συγκεκριμένα:
 - Δράση Ζ' «ΤΕΠΙΧ-Επιχειρηματική Επανεκκίνηση» για την κάλυψη αναγκών κεφαλαίου κίνησης επιχειρηματικής ανάπτυξης, καθώς και για τη χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
 - Δράση Η' «ΤΕΠΙΧ-Νησιωτική Επιχειρηματικότητα» για την ενίσχυση των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα του τουριστικού προϊόντος στη νησιωτική Ελλάδα.

Το συνολικό ύψος νέων χορηγήσεων για τα προγράμματα της ΕΤΕΑΝ Α.Ε. καθώς και της πρωτοβουλίας JEREMIE, όσον αφορά στις ΜΜΕ, για το 2015 ανήλθε σε € 14 εκατ.

- ο Συνεχίστηκε και το 2015 η υλοποίηση του προγράμματος υποβοήθησης των συναλλαγών διεθνούς εμπορίου των υγιών εγχώριων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Μεσαίας Κεφαλαιοποίησης, που αντιμετωπίζουν δυσκολία αποδοχής του κινδύνου Χώρας από τους εμπορικούς εταίρους τους, μέσω της παροχής εγγυοδοσίας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕΠ») υπέρ της Τράπεζας σε επιλεγμένες ανταποκρίτριες Τράπεζες του εξωτερικού. Παράλληλα, η Τράπεζα προσφέρει σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες την πλατφόρμα συνολικής εξυπηρέτησης «Εθνικός Όψεως», που δίνει τη δυνατότητα να πραγματοποιούν τις τραπεζικές συναλλαγές τους απολαμβάνοντας πλήθος προνομίων και ευνοϊκών όρων.
- ο Επιπρόσθετα η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας τη δυναμική και τα περιθώρια ανάπτυξης του αγροτικού τομέα ως βασικού πυλώνα του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας, εφαρμόζει τα τελευταία χρόνια διευρυμένο σχέδιο δράσης για τη στήριξη και ανάπτυξη του, με χρηματοδοτικά εργαλεία και λύσεις που καλύπτουν όλο το φάσμα των τραπεζικών εργασιών. Στο πλαίσιο αυτό, μέσω του προγράμματος χρηματοδότησης της Συμβολαιακής Γεωργίας / Κτηνοτροφίας χορηγήθηκαν κατά το 2015 χρηματοδοτήσεις σε αγρότες / κτηνοτρόφους συνολικού εγκεκριμένου ποσού €3 εκατ. για κάλυψη του κόστους παραγωγής των προϊόντος τους. Σημειώνεται ότι στο εν λόγω πρόγραμμα, το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με 15 επιλεγμένες μεταποιητικές ή εμπορικές επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα, έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα περισσότεροι από 1.000 παραγωγοί αγροτικών ή κτηνοτροφικών προϊόντων.
- ο Η Εθνική Τράπεζα, με σκοπό τη βέλτιστη διαχείριση πιστοδοτήσεων που χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης και με γνώμονα την πραγματική στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων και της ελληνικής οικονομίας γενικότερα, έχει προχωρήσει στη σύσταση Μονάδων Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης οι οποίες, μέσω στενής συνεργασίας με τις επιχειρήσεις που παρουσιάζουν λειτουργικές και οικονομικές αδυναμίες και αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, φροντίζουν για την υλοποίηση αποτελεσματικών προγραμμάτων αναδιάρθρωσης και εξυγίανσης, ικανών να συμβάλλουν στη βιωσιμότητα των ίδιων των επιχειρήσεων. Οι Μονάδες Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης προβαίνουν στην αξιολόγηση των επιχειρήσεων λαμβάνοντας υπόψη σειρά δεδομένων όπως τη βιωσιμότητά τους, τη δυνατότητα εξυπηρέτησης του χρέους τους, τις συνθήκες της αγοράς, τον ανταγωνισμό, τον κλάδο δραστηριότητας κ.λπ. Στη συνέχεια προτείνουν κατάλληλες λύσεις ρύθμισης των δανείων τους στο πλαίσιο της οικονομικής και λειτουργικής τους αναδιάρθρωσης. Η Εθνική Τράπεζα με τη λειτουργία των ως άνω Μονάδων επιδιώκει την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ουσιαστικότερη αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων οφειλών / δανείων, τα οποία αποτελούν καθοριστική τροχοπέδη στην ανάπτυξη. Σημειώνεται ότι, το συνολικό υπόλοιπο ρυθμισμένων οφειλών πελατείας των Μονάδων Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης ανήλθε την 31 Δεκεμβρίου 2015 στο ποσό των €1,8 δισ.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

- Με σκοπό τη δημιουργία αξίας τόσο για την Τράπεζα, όσο και για τον εργαζόμενο, μέσω της βελτίωσης των γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών, πραγματοποιήθηκαν 1.009 εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατά τις οποίες το σύνολο των συμμετοχών ανήλθε στις 24.241. Από αυτές 6.614 σε ενδο-επιχειρησιακές εκπαιδευτικές δράσεις, 641 σε σεμινάρια εκτός Τράπεζας και 16.958 σε σεμινάρια ενδο-επιχειρησιακής ηλεκτρονικής εκπαίδευσης και 28 σε σεμινάρια ηλεκτρονικής εκπαίδευσης σε Φορείς εκτός Τράπεζας. Έτσι, καταγράφηκαν 259.490 ανθρωποώρες εκπαίδευσης, για τις οποίες έχουν επενδυθεί συνολικά €4 εκατ.
- Στο πλαίσιο εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Πολιτικής της και του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, κατά το 2015, υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:
 - ο Συνεχίστηκε και το 2015 η ανάπτυξη διαδικασιών / συναλλαγών που στοχεύουν στη μείωση του λειτουργικού κόστους, τη μείωση των εκτυπώσεων καθώς και την εξοικονόμηση φυσικών πόρων (χαρτί).
 - ο Εφαρμόστηκαν, με τη συμμετοχή των εργαζομένων, προγράμματα ανακύκλωσης υλικών. Ενδεικτικά, ανακυκλώθηκαν 116 τόνοι χαρτιού, 4.771 κιλά μικρών και μεγάλων μπαταριών, περίπου 79,3 τόνοι Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού καθώς και 1.941,6 κιλά λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης και φωτιστικά είδη με την επέκταση της ανακύκλωσής τους σε όλο το δίκτυο της Τράπεζας. Οι δράσεις αυτές υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με αδειοδοτημένους φορείς.
- Πρόσθετα για τη μείωση των μετακινήσεων γενικότερα των στελεχών αλλά και των πελατών της, η Τράπεζα συνεχίζει την επέκταση και τον εμπλουτισμό των εναλλακτικών δικτύων της που ενοποιήθηκαν πλέον κάτω από ένα ενιαίο σύνολο ηλεκτρονικών υπηρεσιών (i-bank) που είναι στη διάθεση των πελατών της Τράπεζας όλο το 24ωρο με πέντε δίκτυα σύγχρονης τραπεζικής εξυπηρέτησης: Το δίκτυο ATM, το Internet Banking, το δίκτυο APS, το Phone Banking και το Mobile Banking. Επισημαίνεται ότι, κατά το 2015 εγγράφηκαν 236.280 νέοι χρήστες στο Internet – Phone – Mobile Banking της Τράπεζας.
- Η Εθνική Τράπεζα, παρά τη συνεχιζόμενη, ιδιαίτερα δυσμενή οικονομική συγκυρία, πιστή στη δέσμευσή της για κοινωνική προσφορά, ανέπτυξε και κατά το 2015 χορηγικό πρόγραμμα ύψους €9 εκατ. Στο πλαίσιο αυτό στήριξε ένα ευρύτατο φάσμα πρωτοβουλιών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης άμεσα, αλλά και έμμεσα μέσω της χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Μορφωτικού Ιδρύματος και του Ιστορικού της Αρχείου. Οι τρεις πυλώνες του Προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Δράσης της Τράπεζας «ΕΥΘΥΝΗ» είναι: Άνθρωπος – Πολιτισμός – Περιβάλλον:

Αναλυτικότερα:

Άνθρωπος

- ο ΚΟΙΝΩΝΙΑ
 - Ενίσχυση δράσεων για την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας.
 - Ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής αλληλεγγύης.
 - Συνδρομή στο έργο φορέων με αναγνωρισμένη δράση στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.
 - Υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων και ατόμων (τρίτη ηλικία, παιδιά, άτομα με ειδικές ανάγκες).
- ο ΕΠΙΣΤΗΜΗ – ΕΡΕΥΝΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
 - Στήριξη προγραμμάτων υποτροφιών για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
 - Συμβολή στην αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και στήριξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
 - Χορηγίες για ερευνητικά προγράμματα, καθιέρωση βραβείων, και στήριξη της καινοτομίας.
 - Στήριξη επιστημονικού έργου και προαγωγή της έρευνας, κυρίως με επιστημονικές συναντήσεις (συνέδρια, θερινά σχολεία, σεμινάρια, ημερίδες) που καλύπτουν όλο το φάσμα των επιστημών.
 - Χορηγική στήριξη για την έκδοση εντύπων, βιβλίων και ειδικών αφιερωμάτων.
- ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
 - Συνέχιση πολυετούς προγράμματος χορηγικής στήριξης αθλητικών φορέων.

Πολιτισμός

- ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΙΣΤΟΡΙΑ -ΤΕΧΝΕΣ
 - Χορηγίες για τη διαφύλαξη και ανάδειξη του ιστορικού και πολιτιστικού γίγνεσθαι.
 - Χορηγική συνδρομή για τη συντήρηση και αποκατάσταση μνημείων και τη διενέργεια αρχαιολογικών ανασκαφικών ερευνών.
 - Χορηγική στήριξη εκδοτικών πρωτοβουλιών πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος.
 - Στήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν τη μουσική και τις παραστατικές τέχνες.

- ο ΔΙΑΦΟΡΑ
 - Υποστήριξη για την πραγματοποίηση εκδόσεων, συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων επενδυτικού και χρηματοοικονομικού κυρίως χαρακτήρα.

Περιβάλλον

- ο Στήριξη προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- ο Συμμετοχή στην αποκατάσταση πυρόπληκτων οικοσυστημάτων της χώρας μας.
- ο Δράσεις για τη στήριξη της βιοποικιλότητας.
- ο Συνδρομή, με αίσθημα οικολογικής συνείδησης, στο έργο φορέων που μεριμνούν για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Σημειώνεται ότι, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής της Πολιτικής, διέθεσε κατά το 2015 τα ακόλουθα πράσινα τραπεζικά προϊόντα, τα οποία συνεισφέρουν θετικά στην αειφόρο ανάπτυξη:

- ο Δάνειο για συμμετοχή στο πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον» σε συνεργασία με το Ε.Τ.Ε.ΑΝ. Α.Ε. (πρώην ΤΕΜΠΜΕ) με 383 εγκρίσεις αιτήσεων δανείων για το 2015 συνολικού ποσού €2 εκατ.
- ο «Πράσινο Δάνειο» με ειδικούς προνομακούς όρους, με σκοπό τη χρηματοδότηση της αγοράς και εγκατάστασης εξοπλισμού εξοικονόμησης ενέργειας.
- ο Δάνειο «ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ ΣΠΙΤΙ» για εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος σε οικίες.
- ο Δάνειο «Εστία Πράσινη» για την αγορά, επισκευή ή κατασκευή ενεργειακά αναβαθμισμένης κατοικίας.
- ο Αμοιβαίο Κεφάλαιο ΔΗΛΟΣ «Πράσινη Ενέργεια».

Η Τράπεζα συμμετέχει στο πρόγραμμα JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) με ανάληψη των Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης Αττικής, Δυτικής Ελλάδας, Ιονίων Νήσων και Περιβάλλοντος με σύμβαση που υπέγραψε με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και συνολικά υπό διαχείριση κεφάλαια €83 εκατ.

Η Τράπεζα και το 2015 με συνολικές εγκρίσεις για πιστοδοτήσεις επενδύσεων σε ΑΠΕ ύψους €126 εκατ. συνέδραμε την προσπάθεια της χώρας μας για ένα θετικό περιβαλλοντικό ισοζύγιο.

Βραβεύσεις και Διακρίσεις

Η Εθνική Τράπεζα, στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης των αναγκών των πελατών και των μετόχων της, καθώς και της παροχής πληρέστερης πληροφόρησης και διαφάνειας για τη δράση της σε θέματα ΕΚΕ, έλαβε, κατά τη διάρκεια του 2015, σημαντικές βραβεύσεις και διακρίσεις.

• Βράβευση της Εθνικής Τράπεζας στο πλαίσιο του Θεσμού «BRAVO»

Ο Θεσμός «Bravo Sustainability Awards» στοχεύει στην ανάδειξη και επιβράβευση των «βέλτιστων πρακτικών» που υλοποιούνται στην Ελλάδα για να συμβάλλουν στην προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης, της Κοινωνικής Συνοχής, της δημιουργίας προτύπων υπεύθυνης συμπεριφοράς και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής. Η Εθνική Τράπεζα υπέβαλε υποψηφιότητα με «Βέλτιστες Πρακτικές» τις οποίες υλοποιεί στο πλαίσιο των δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Από αυτές αξιολογήθηκαν και βραβεύθηκαν:

- Στην κατηγορία BRAVO SOCIETY το Πολυετές Χορηγικό Πρόγραμμα της Ε.Τ.Ε. για την Ανέγερση Νέας Πτέρυγας Χειρουργείων στο Νοσοκομείο «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ».
- Στην κατηγορία BRAVO MARKET ο «Συνήγορος του Πελάτη της Εθνικής Τράπεζας».

• “Platinum” Βραβείο Επιχειρηματικής Ηθικής στην Εθνική Τράπεζα και Βραβείο για το Γραφείο Συνηγόρου του Πελάτη της Εθνικής Τράπεζας από το Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής.

Η Εθνική Τράπεζα, κατόπιν γενικής επισκόπησης τομέων εργασιών της, πιστοποιήθηκε από το Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής “EBEN GR” σύμφωνα με το μοντέλο SEE G για το 2015 και της απονεμήθηκε το **Ανώτατο (Platinum) Βραβείο Επιχειρηματικής Ηθικής**. Τονίζεται, ότι η Εθνική Τράπεζα είναι η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα που πιστοποιείται για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά και παράλληλα βραβεύεται με αυτήν την κορυφαία διάκριση για την επιχειρηματική ηθική. Θα πρέπει να αναφερθεί, ότι το Μοντέλο SEE G αξιολογεί τις επιχειρήσεις με βάση τους ακόλουθους άξονες δράσης: Social, Ethics, Environment και Governance εξετάζοντας τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα συστήματα που οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν στους τομείς αυτούς, ώστε να ευθυγραμμιστούν και να συμβάλλουν ενεργά στην αειφόρο ανάπτυξη και την εταιρική υπευθυνότητα. Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο αυτής της βράβευσης αξιολογήθηκε ως ιδιαίτερα καινοτόμος δράση εταιρικής υπευθυνότητας της Τράπεζας και παρουσιάστηκε στο κοινό το πολυετές χορηγικό Πρόγραμμα Ανέγερσης της Νέας Πτέρυγας Χειρουργείων στο Νοσοκομείο “ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ”. Στο πλαίσιο της ανωτέρω διαδικασίας, αξιολογήθηκε αυτόνομα το **Γραφείο του Συνηγόρου του Πελάτη της Εθνικής Τράπεζας** -για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά- και κρίθηκε ότι πληροί όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές (πολιτικές, διαδικασίες και συστήματα), ώστε να **πιστοποιηθεί από το “EBEN GR”** στο επίπεδο Basic Model for Small and Medium Companies για το 2015 και να αποσπάσει βράβευση στον τομέα της επιχειρηματικής ηθικής.

• Κορυφαίο Βραβείο Ethos Sustainability Award 2015

Μια ακόμη επιβράβευση των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνει η Εθνική Τράπεζα για την ένταξη της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στην επιχειρηματική της στρατηγική με ενσωμάτωση δράσεων προς όφελος της κοινωνίας, του περιβάλλοντος, των εργαζομένων και της αγοράς μέσω του Προγράμματος Εταιρικής Κοινωνικής Δράσης «ΕΥΘΥΝΗ» το οποίο υλοποιεί, αποτελεί το Gold Βραβείο στην κατηγορία «Κορυφαίο Βραβείο Ethos Sustainability Award 2015» το οποίο της απονεμήθηκε στο πλαίσιο του Θεσμού «9th Ethos Sustainability Forum and Awards 2015». Στο πλαίσιο της ίδιας διοργάνωσης, η Εθνική Τράπεζα έλαβε το Bronze Βραβείο στην κατηγορία «Καμπάνια Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης 2015» για το πρόγραμμα «Όλοι Μαζί για το Παιδί», το οποίο με μεγάλη επιτυχία υλοποιεί για τρίτη συνεχή χρονιά, τρεις φορές το χρόνο με τη σύμπραξη του ΣΚΑΪ.

• Global Business Excellence Awards

Η Εθνική Τράπεζα με δύο υποψηφιότητες δράσεων Ε.Κ.Ε. και μετά από αξιολόγηση των προτάσεών της έλαβε δύο σημαντικές διεθνείς βραβεύσεις:

1. **Global Business Excellence Award for Outstanding HR Initiative** για το Πολυετές Χορηγικό Πρόγραμμα «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ + Ι.Κ.Υ.: Πρόγραμμα Υποτροφιών και Εργασίας 2+2».
2. **Global Business Excellence Award for Outstanding Community Initiative** για το το Πολυετές Χορηγικό Πρόγραμμα «Κατασκευή Νέας πτέρυγας Χειρουργείων Νοσοκομείου “ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ”».

Σημειώνεται ότι το Global Business Excellence Award είναι από τα σημαντικότερα βραβεία επιχειρηματικής αριστείας στον κόσμο και έχει ως κριτές μια μεγάλη ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, που επιλέγουν τους νικητές με αυστηρά κριτήρια για κάθε κατηγορία και τομέα εστιάζοντας στα οικονομικά αποτελέσματα, την καινοτομία, τις εργασιακές σχέσεις, τις επενδύσεις και τα κοινωνικά οφέλη.

• HR Community Awards 2015

Στο πλαίσιο του Θεσμού «HR Community Awards 2015» η Διεύθυνση Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Τράπεζας και του Ομίλου υπέβαλε πέντε υποψηφιότητες και μετά από αξιολόγηση των προτάσεων αυτών η Εθνική Τράπεζα έλαβε τις ακόλουθες σημαντικές βραβεύσεις:

- **Gold** Βραβείο στην κατηγορία «Υγιεινή και Ασφάλεια»
- **Silver** Βραβείο στην κατηγορία «Ισορροπία Επαγγελματικής-Προσωπικής Ζωής»
- **Silver** Βραβείο στην κατηγορία «Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού»
- **Silver** Βραβείο στην κατηγορία «Intranet ως Εργαλείο HR»
- **Silver** Βραβείο στην κατηγορία «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη».

Οι σημαντικές αυτές διακρίσεις των Προγραμμάτων HR που η Τράπεζα υλοποιεί, αποτελούν μια ακόμη επιβράβευση της συνεπούς και διαχρονικής στρατηγικής προσήλωσης της Διοίκησης της Τράπεζας και όλων των δομών της στις Αρχές της Εταιρικής Υπευθυνότητας και του σεβασμού και της αναγνώρισης της προσφοράς των εργαζομένων της στην ανάπτυξη του Οργανισμού και την επίτευξη των στόχων του.

• Hellenic Responsible Business Awards

Τα Hellenic Responsible Business Awards θεσμοθετήθηκαν το 2015, προκειμένου επιχειρήσεις από πολλούς διαφορετικούς κλάδους της ελληνικής αγοράς να επικοινωνήσουν τις στρατηγικές τους για την ΕΚΕ και να αναδειχθούν εκείνες που επιδεικνύουν υψηλό επίπεδο υπευθυνότητας και καινοτομίας. Στο πλαίσιο αυτό η Εθνική Τράπεζας έλαβε:

- **Gold Βραβείο** στην κατηγορία «Εταιρική Υπευθυνότητα / Κοινωνία / Μεγάλη Επιχείρηση», για το πολυετές χορηγικό Πρόγραμμα Ανέγερσης της Νέας Πτέρυγας Χειρουργείων στο Νοσοκομείο “ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ”.
- **Gold Βραβείο** στην κατηγορία «Εταιρική Υπευθυνότητα / Εκπαίδευση – Υποτροφίες / Μεγάλη Επιχείρηση» για το πολυετές χορηγικό πρόγραμμα υποτροφιών «ΙΚΥ – ΕΤΕ 2+2».
- **Silver Βραβείο** στην κατηγορία «Εταιρική Υπευθυνότητα / Πολιτισμός», για το πολυετές χορηγικό της πρόγραμμα υποστήριξης των ανασκαφικών και αναστηλωτικών έργων στην Αρχαία Μεσσήνη.

• Health and Safety Awards 2015

Η Εθνική Τράπεζα έλαβε την **ύψιστη διάκριση «WINNER»** του επιχειρηματικού κλάδου «Banking» για την υποψηφιότητά της «Μέριμνα της Τράπεζας για την Υγεία και Ασφάλεια των Εργαζομένων της» και το **GOLD Βραβείο στην Κατηγορία Πρωτοβουλίες Εκπαίδευσης & Ευαισθητοποίησης** για την υποψηφιότητά της «Υποχρεωτική εκπαίδευση όλου του προσωπικού σε θέματα πρώτων βοηθειών».

• HR Awards 2015

Η Εθνική Τράπεζα έλαβε τις ακόλουθες βραβεύσεις:

- **SILVER βραβείο** στην κατηγορία **Effective Use of e-Learning** για το «Εκπαίδευση σε ψηφιακές δεξιότητες».
- **SILVER βραβείο** στην κατηγορία **Best Youth Employment Initiative** για το «Πρόγραμμα ΙΚΥ - ΕΤΕ 2+2».

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

- **SILVER βραβείο στην κατηγορία Best Apprenticeship / Internship Program** για το «Θερινό Πρόγραμμα Απασχόλησης Τελειόφοιτων Μεταπτυχιακών Σπουδών ΕΤΕ».
- **BRONZE βραβείο στην κατηγορία Best internal Use of Academies** για το «Εξειδικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα της Εθνικής Τράπεζας με τίτλο: "Ακαδημία Πίστης"»
- **BRONZE βραβείο στην κατηγορία Excellence in Employee Work-life Balance** για το «Πλαίσιο Δράσεων και Μέριμνας της Εθνικής Τράπεζας για την Ισορροπία Επαγγελματικής και Προσωπικής Ζωής».

Μερισματική πολιτική

Την 19 Ιουνίου 2015, η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, λόγω της μη ύπαρξης διανεμομένων κερδών, δεν πήρε απόφαση για διανομή μερίσματος.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Εισαγωγή

Σύμφωνα με το άρθρο 43α, παράγραφος 3, περίπτωση δ' του Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει, η Τράπεζα υποχρεούται να συμπεριλαμβάνει ως ειδικό τμήμα της ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Α. Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας,
- Β. Πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης,
- Γ. Γενική Συνέλευση και Δικαιώματα των Μετόχων της Τράπεζας,
- Δ. Διοικητικό Συμβούλιο και Λοιπά Διοικητικά, Διαχειριστικά και Εποπτικά Όργανα,
- Ε. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και Διαχείριση Κινδύνων.

Σημειώνεται ότι τα λοιπά πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2004/25/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς, περιλαμβάνονται στην Επεξηγηματική Έκθεση προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, που αποτελεί ειδικό τμήμα της ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

A. ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας καθορίζεται από τις διατάξεις της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, τους κανόνες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και τους κανονισμούς και το καταστατικό της Τράπεζας. Περαιτέρω από το 2013 σε συνδυασμό με τα παραπάνω εφαρμόζεται το ειδικό κανονιστικό πλαίσιο που ορίζει το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. και οι υποχρεώσεις της Τράπεζας απέναντι στον Επίτροπο Παρακολούθησης (Monitoring Trustee) οι οποίες έχουν πλέον ενσωματωθεί στο εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Σχέδιο Αναδιάρθρωσης (Restructuring Plan) της Τράπεζας. Επιπλέον, λόγω του γεγονότος ότι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ («SEC») συνεχίζει να εποπτεύει την Τράπεζα στις ΗΠΑ, η Τράπεζα υποχρεούται σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις του νομικού και κανονιστικού πλαισίου που σχετίζονται με τη διαπραγμάτευση κινητών αξιών στις ΗΠΑ (Νόμος Sarbanes Oxley και SEC).

Το Φεβρουάριο του 2006, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας («Δ.Σ.») υιοθέτησε κατευθυντήριο πλαίσιο που περιγράφει τη δομή και πρακτική που ακολουθεί η Τράπεζα σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης. Το κατευθυντήριο πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης βασίστηκε στις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και συστήνει ένα πλαίσιο το οποίο προάγει τη συνέχεια, τη συνέπεια και την αποτελεσματικότητα του τρόπου λειτουργίας του Δ.Σ. αλλά και της διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου. Τον Μάρτιο του 2011, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του κατευθυντήριου πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης, υιοθετήθηκε από το Δ.Σ. της Τράπεζας ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας, ο οποίος εν συνεχεία τροποποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2013 με στόχο την εναρμόνισή του με το Πλαίσιο Συνεργασίας μεταξύ Τράπεζας και Τ.Χ.Σ., καθώς και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας έναντι του Επιτροπύ Παρακολούθησης και τον Δεκέμβριο του 2014 με σκοπό την ενσωμάτωση των αλλαγών στο κανονιστικό πλαίσιο (ιδίως Ν. 4261/2014, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία CRD IV στο ελληνικό δίκαιο), την υιοθέτηση διεθνών βέλτιστων πρακτικών όπως του Θεσμού του Ανώτερου Ανεξάρτητου Συμβούλου, καθώς και την προσαρμογή του Κώδικα στην οργανωτική δομή της Τράπεζας. Το 2015 επίσης πραγματοποιήθηκε ετήσια ανασκόπηση και αναθεώρηση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και τροποποιήθηκε μερικώς τον Σεπτέμβριο του 2015. Σημειώνεται ότι έχει ήδη δρομολογηθεί εκ νέου τροποποίηση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας σε συμμόρφωση με τις νέες διατάξεις του Ν. 3864/2010 και το επικαιροποιημένο Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement- RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ..

Η Τράπεζα συμμορφώνεται με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, τον οποίο έχει υιοθετήσει και χρησιμοποιεί για τους σκοπούς «συμμόρφωσης ή εξήγησης» του Ν. 3873/2010. Σε συμμόρφωση με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, η Τράπεζα βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρωσης της ανάπτυξης του Διαγράμματος Εξουσιών και Αρμοδιοτήτων της Διοίκησης σε επίπεδο Ομίλου, το οποίο εκτιμάται ότι θα εγκριθεί από το Δ.Σ. εντός του 2016, καθώς και αντίστοιχου λογισμικού.

Στο πλαίσιο του υφιστάμενου Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης το Δ.Σ. έχει σύστημα αυτοαξιολόγησης της απόδοσης της λειτουργίας του και της λειτουργίας των Επιτροπών του βάσει μεθοδολογίας που έχει διαμορφωθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων. Κάθε τρία έτη, η αξιολόγηση της απόδοσης του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του, πραγματοποιείται σε βάθος από εξωτερικό σύμβουλο, η επιλογή και εποπτεία του οποίου εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Επιτροπής

αυτής. Η αξιολόγηση αυτή διενεργείται με τη χρήση μεθοδολογίας που βασίζεται σε βέλτιστες πρακτικές και περιλαμβάνει τη διενέργεια συνεντεύξεων με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τη χρήση αναλυτικών ερωτηματολογίων, καλύπτοντας όλο το φάσμα των εργασιών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του.

Τον Ιούλιο 2014 η Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων επικαιροποίησε τη διαδικασία αξιολόγησης του Δ.Σ., η οποία καλύπτει την ετήσια αυτοαξιολόγηση της απόδοσης του Δ.Σ., την ετήσια αξιολόγηση των γνώσεων, δεξιοτήτων και της εμπειρίας μεμονωμένων μελών του Δ.Σ., καθώς και την αξιολόγηση του Δ.Σ. από εξωτερικό σύμβουλο.

Επιπλέον, τον Ιούνιο του 2015 έγινε επισκόπηση της τρέχουσας σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου σε σχέση με το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, και ιδίως τον Ν. 3016/2002, Ν.4261/2014 και το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ., και τους εσωτερικούς κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας. Συγκεκριμένα έγινε παρουσίαση στην Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων πλήρους ανάλυσης του βαθμού συμμόρφωσης της τρέχουσας σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του σε σχέση με το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, και ιδίως τον Ν. 3016/2002, Ν.4261/2014 και το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής κατέδειξαν το υφιστάμενο υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης σε σχέση με το ως άνω κανονιστικό πλαίσιο.

Λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις στον Ν. 3864/2010 και στο αναθεωρημένο Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ., έχει ήδη δρομολογηθεί η επικαιροποίηση της διαδικασίας αυτής, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2016.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Κανονισμοί και Αρχές Λειτουργίας).

Β. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η Τράπεζα με σκοπό την επίτευξη εταιρικής διακυβέρνησης υψηλού επιπέδου και την ενίσχυση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων έχει υιοθετήσει τις ακόλουθες κύριες πρακτικές και πολιτικές εταιρικής διακυβέρνησης, οι οποίες είναι εναρμονισμένες με τις δραστηριότητές της και εξασφαλίζουν τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών της.

• Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας

Η Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Δ.Σ. της Τράπεζας έχει βασιστεί στις διατάξεις του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, καθώς και στον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων. Η Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Δ.Σ. της Τράπεζας, επικαιροποιήθηκε από το 2014 ώστε να ενσωματώνει τις σχετικές διατάξεις του Ν. 4261/2014, ο οποίος μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD IV), την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος 22/12.7.2013 «Διαδικασία α) για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα και β) για την απόκτηση συμμετοχής σε λειτουργούν πιστωτικό ίδρυμα - Εποπτική αξιολόγηση των υπόχρεων προσώπων», καθώς και διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών αναφορικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου και των προσώπων που κατέχουν καίριες θέσεις (EBA/GL/2012/06). Επιπλέον, επιβεβαιώνει εκ νέου τον καίριο ρόλο της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων (ΕΕΔΥ) και του προέδρου της στην επιλογή υποψήφιων μελών για το Δ.Σ. της ΕΤΕ. Η Πολιτική εντός του 2016 θα επικαιροποιηθεί στο πλαίσιο των νέων διατάξεων του Ν. 3864/2010 και του νέου πλαισίου συνεργασίας με το Τ.Χ.Σ.

• Πολιτική Αποτροπής Σύγκρουσης Συμφερόντων για τα Ανώτατα Στελέχη

Η Πολιτική Αποτροπής Σύγκρουσης Συμφερόντων για τα Ανώτατα Στελέχη αποσκοπεί στην ενίσχυση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας, καθώς και στην πρόληψη και διαχείριση ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ της Τράπεζας και των Ανώτατων Στελεχών της, οι οποίες δύνανται να ζημιώσουν τη φήμη και τα συμφέροντα τόσο της Τράπεζας, όσο και των πελατών, των Μετόχων και των εργαζομένων της.

- Αναφορά στην Πολιτική για την Αποτροπή Σύγκρουσης Συμφερόντων για τα Ανώτατα Στελέχη γίνεται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Κανονιστική Συμμόρφωση).

• Πολιτική για τους Συνδεδεμένους Πιστούχους

Σε εναρμόνιση με τις απαιτήσεις του πλαισίου συνεργασίας με το Τ.Χ.Σ. και τις συμβατικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Τράπεζα έναντι του Monitoring Trustee, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, έχει υιοθετηθεί η Πολιτική για τους Συνδεδεμένους Πιστούχους (Connected Borrowers) της Τράπεζας και του Ομίλου Εσωτερικού.

Η Πολιτική αποσκοπεί στη διασφάλιση του ότι ο χειρισμός των Συνδεδεμένων Πιστούχων γίνεται χωρίς διάκριση έναντι των μη συνδεδεμένων πιστούχων, ήτοι, με τα ίδια κριτήρια όπως αυτά προσδιορίζονται από τις σχετικές Πιστωτικές Πολιτικές της Τράπεζας και θεσπίζει τους βασικούς κανόνες που διέπουν τη χορήγηση πιστώσεων και το χειρισμό αιτημάτων ρύθμισης και αναδιάρθρωσης δανείων Συνδεδεμένων Πιστούχων, ενώ η κατάλληλη υλοποίησή της παρακολουθείται μέσω και ειδικής εφαρμογής που έχει αναπτυχθεί για αυτό το σκοπό.

- **Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας**

Οι αρχές του Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας είναι βασισμένες στις θεμελιώδεις αξίες που ακολουθεί η Τράπεζα κατά την άσκηση της επιχειρηματικής της δραστηριότητας και λαμβάνουν υπόψη τις κείμενες διατάξεις που απορρέουν από το εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, βάσει των οποίων η Διοίκηση και το σύνολο του προσωπικού ασκούν τα καθήκοντά τους με στόχο την προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων, των πελατών και των μετόχων, την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος, καθώς και τη διατήρηση και ενδυνάμωση της αξιοπιστίας, της φερεγγυότητας και της φήμης της Τράπεζας και του Ομίλου. Ο Κώδικας επικαιροποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2015 .

Ο Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Κανονισμοί και Αρχές Λειτουργίας).

- **Κώδικας Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών**

Σκοπός του Κώδικα Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών είναι η αποφυγή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή καταστάσεων όπου τα προσωπικά συμφέροντα των Καλυπτόμενων Μερών δεν ταυτίζονται με αυτά της Τράπεζας και του Ομίλου, καθώς και η επίδειξη απόλυτης εχεμύθειας εκ μέρους των Καλυπτόμενων Μερών ως προς τις εμπιστευτικές πληροφορίες που διαχειρίζονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Επίσης, τα Καλυπτόμενα Μέρη δεσμεύονται για την υποβολή πλήρων, αληθών, κατανοητών και εμπρόθεσμων πληροφοριών στις επίσημες αναφορές και τις δημόσιες ανακοινώσεις, σύμφωνα με όσα προβλέπει η εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία ή οι κανονιστικές διατάξεις.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Κανονισμοί και Αρχές Λειτουργίας).

- **Πολιτική για την Υποβολή Εμπιστευτικών Αναφορών**

Σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του νομικού και του κανονιστικού πλαισίου των Η.Π.Α. και τους κανόνες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, καθώς και της Πράξης Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔ/ΤΕ) 2577/09.03.2006, η Τράπεζα έχει υιοθετήσει Πολιτική μέσω της οποίας θεσπίζονται διαδικασίες για την υποβολή, επώνυμα ή ανώνυμα, εμπιστευτικών αναφορών ή παρατηρήσεων από κάθε ενδιαφερόμενο αναφορικά με πράξεις στελεχών της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου, που δημιουργούν αμφιβολίες για αντικανονικές ενέργειες και λογιστικοελεγκτικές πρακτικές μη συμβατές με τη διεθνή πρακτική και τις κείμενες διατάξεις. Η Πολιτική καλύπτει και τα προβλεπόμενα από το Ν.4261/2014.

Η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας έχει την ευθύνη για την καθιέρωση και τη διαρκή παρακολούθηση της εφαρμογής των διαδικασιών αυτών, οι οποίες διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και το απόρρητο των αναφορών ή παρατηρήσεων που λαμβάνονται.

Στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Επικοινωνία / Επικοινωνία με την Επιτροπή Ελέγχου), έχουν αναρτηθεί στοιχεία επικοινωνίας για την υποβολή εμπιστευτικών αναφορών.

- **Πολιτική της Τράπεζας και του Ομίλου για την Καταπολέμηση της Δωροδοκίας**

Η Πολιτική της Τράπεζας και του Ομίλου για την Καταπολέμηση της Δωροδοκίας αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση των υφιστάμενων διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου της, και ειδικότερα του υφιστάμενου πλαισίου επί μέρους κανόνων που έχουν υιοθετηθεί για την καταπολέμηση της δωροδοκίας, όπως αυτό καθορίζεται μέσω των συναφών διατάξεων του Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας, και του Κανονισμού Εργασίας της Τράπεζας.

Αναφορά στην Πολιτική για την Καταπολέμηση της Δωροδοκίας γίνεται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Κανονιστική Συμμόρφωση).

- **Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας και του Ομίλου**

Η Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας και του Ομίλου επικαιροποιήθηκε το 2012 ώστε να είναι σε πλήρη συμμόρφωση με τα προβλεπόμενα στην ΠΔ/ΤΕ 2650/19.01.2012. Επιπρόσθετα, η Πολιτική είναι σε συμμόρφωση με τον Ν.3723/2008, τον Ν.3864/2010, το Πλαίσιο Συνεργασίας με το Τ.Χ.Σ. και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας έναντι του Επιτρόπου Παρακολούθησης. Σε κάθε περίπτωση οι αποδοχές του Προέδρου, του Διευθύνοντα Συμβούλου και των λοιπών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και των γενικών διευθυντών και των αναπληρωτών τους δεν μπορούν να υπερβαίνουν το σύνολο των αποδοχών του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι πάσης φύσεως πρόσθετες απολαβές (bonus) των ίδιων προσώπων καταργούνται για το χρονικό διάστημα συμμετοχής του πιστωτικού ιδρύματος στο πρόγραμμα κεφαλαιακής ενίσχυσης του Ν. 3864/2010, ενώ για την διανομή μερισμάτων ισχύουν αναλογικά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 παρ.3 Ν. 3723/2008. Επιπρόσθετα, οι πρακτικές αποδοχών της Τράπεζας είναι σε συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, ειδικότερα με το Ν. 4261/2014, ο οποίος μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD IV), καθώς και με τις νέες δεσμεύσεις (Commitments) έναντι του Επιτρόπου Παρακολούθησης. Έχει ήδη προγραμματιστεί η επικαιροποίηση της Πολιτικής εντός του 2016 λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί τόσο βάσει των τροποποιήσεων στο Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. αλλά και στο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο, καθώς και την έκδοση νέων κανονιστικών κειμένων τα οποία αναμένεται να δημοσιευθούν εντός του 2016.

Πληροφορίες για την Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας και του Ομίλου και τις πρακτικές αποδοχών έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Ενημέρωση Επενδυτών / Ετήσιες Εκθέσεις & Ενημερωτικά Δελτία).

• Πολιτική Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου της Τράπεζας

Η Πολιτική ΕΚΕ προσδιορίζει τους βασικούς άξονες της ΕΚΕ του Ομίλου, καθορίζει τις δράσεις της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου στο χώρο αυτό και αποτελεί οδηγό για την ανάθεση αρμοδιοτήτων και εξουσιών όσον αφορά το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο αυτών των δράσεων. Εντός του 2016 έχει προγραμματιστεί η επικαιροποίηση της στο πλαίσιο διεθνών βέλτιστων πρακτικών και προτύπων.

Η Πολιτική ΕΚΕ έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη / Πλαίσιο ΕΚΕ).

• Ασφαλιστική Κάλυψη μελών των Διοικητικών Συμβουλίων του Ομίλου

Σε συμμόρφωση με τα οριζόμενα στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, η Τράπεζα έχει συνάψει πολυασφαλιστήριο συμβόλαιο για την κάλυψη της αστικής ευθύνης των μελών Δ.Σ. και των Διοικητικών Στελεχών όλων των εταιρειών του Ομίλου για την κάλυψη της αστικής ευθύνης της Τράπεζας και των θυγατρικών της από αμέλεια, λάθη ή παραλείψεις των στελεχών και υπαλλήλων της, και για την κάλυψη ζημιών από απάτες, συμπεριλαμβανομένων και των ηλεκτρονικών απατών.

Γ. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΟΧΩΝ

Το Καταστατικό της Τράπεζας (άρθρα 7-17 και 31-36) περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, τις βασικές αρμοδιότητες και εξουσίες της, καθώς και τα δικαιώματα των Μετόχων και τον τρόπο άσκησής τους, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, του Ν.3864/2010 και του Πλαισίου Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. Το Καταστατικό της Τράπεζας είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Κανονισμοί και Αρχές Λειτουργίας).

Τρόπος λειτουργίας και αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων είναι το ανώτατο, συλλογικό όργανο της Τράπεζας. Οι νόμιμες αποφάσεις της είναι υποχρεωτικές για όλους τους Μετόχους, ακόμη και για τους απόντες ή εκείνους που διαφωνούν. Όλοι οι Μέτοχοι της Τράπεζας δικαιούνται να συμμετάσχουν στη Γενική Συνέλευση, ενώ μπορούν να αντιπροσωπευθούν σε αυτή από άλλο, κατάλληλα εξουσιοδοτημένο πρόσωπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας. Κάθε μετοχή παρέχει δικαίωμα μίας ψήφου, ως ορίζει ο νόμος. Η Τράπεζα διασφαλίζει την ίση μεταχείριση των μετόχων που βρίσκονται στην ίδια θέση.

Η Γενική Συνέλευση είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει για:

- τις τροποποιήσεις του Καταστατικού. Τέτοιες θεωρούνται και οι αυξήσεις ή μειώσεις του Μετοχικού Κεφαλαίου της Τράπεζας, με εξαίρεση την αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου που αποφασίζεται από το Δ.Σ. κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο νόμο και το Καταστατικό,
- την εκλογή των μελών του Δ.Σ. και των ελεγκτών,
- την έγκριση της ετήσιας οικονομικής έκθεσης του Ομίλου και της Τράπεζας,
- τη διάθεση των ετήσιων κερδών,
- τη συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της Τράπεζας,
- το διορισμό εκκαθαριστών, και
- κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από τη νομοθεσία.

Στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν υπάγονται:

- α) αυξήσεις του Μετοχικού Κεφαλαίου που αποφασίζονται κατά τις παραγράφους 1 και 14 του άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/1920 από το Δ.Σ., καθώς και αυξήσεις που επιβάλλονται από διατάξεις άλλων νόμων,
- β) η τροποποίηση του Καταστατικού από το Δ.Σ., σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 11, τις παραγράφους 2 και 13 του άρθρου 13 και την παράγραφο 4 του άρθρου 17β του Κ.Ν. 2190/1920,
- γ) η εκλογή, κατά το Καταστατικό, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 18 του Κ.Ν. 2190/1920, Συμβούλων σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποθανόντων ή απωλεσάντων την ιδιότητά τους με οποιονδήποτε άλλο τρόπο,
- δ) η απορρόφηση κατά το άρθρο 78 του Κ.Ν. 2190/1920 ανώνυμης εταιρείας από άλλη ανώνυμη εταιρεία που κατέχει το 100% των μετοχών της και
- ε) η δυνατότητα διανομής κερδών ή προαιρετικών αποθεματικών μέσα στην τρέχουσα εταιρική χρήση με απόφαση του Δ.Σ., εφ' όσον έχει υπάρξει σχετική εξουσιοδότηση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει επί κάθε πρότασης του Δ.Σ. περιλαμβανομένης στην Ημερησία Διάταξη. Συγκαλείται από το Δ.Σ. ή ως άλλως ο νόμος προβλέπει, και συνέρχεται τακτικά, στην έδρα της Εταιρείας ή στην περιφέρεια άλλου δήμου εντός του νομού της έδρας, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, πάντοτε εντός του πρώτου εξαμήνου από τη λήξη κάθε εταιρικής χρήσης. Το Δ.Σ. μπορεί να συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση σε έκτακτη συνεδρίαση, όταν κρίνει αυτό σκόπιμο. Επίσης, οφείλει να συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, ύστερα από αίτηση των ελεγκτών, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της αίτησης στον Πρόεδρό του, ορίζοντας αντικείμενο Ημερησίας Διάταξης εκείνο που περιέχεται στην αίτηση. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι ο εκπρόσωπος του Τ.Χ.Σ. στο Δ.Σ. έχει το δικαίωμα να ζητεί τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 4 του Ν.3864/2010, όπως τροποποιήθηκε από τους Ν.4340/2015 και Ν.4346/2015. Η προθεσμία για τη σύγκληση Γενικής Συνέλευσης ορίζεται σε επτά (7) ημερολογιακές ημέρες και η προθεσμία για τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης που θα αποφασίσει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου για την έκδοση των κοινών μετοχών, μετατρέψιμων ομολογιών ή των άλλων χρηματοοικονομικών μέσων, ορίζεται σε δέκα (10) ημερολογιακές ημέρες. Η προθεσμία για τη σύγκληση οποιασδήποτε επαναληπτικής ή εξ αναβολής συνέλευσης, συντέμνεται στο ένα τρίτο των προθεσμιών που προβλέπονται στον Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται σε κάθε Γενική Συνέλευση που συγκαλείται στο πλαίσιο του Ν.3864/2010 ή σχετίζεται με αυτόν.

Η Τακτική Γενική Συνέλευση εξετάζει την ετήσια οικονομική έκθεση και αποφασίζει για την έγκρισή της. Επίσης, εκλέγει έναν τουλάχιστον ελεγκτή μαζί με έναν αναπληρωματικό, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 33 του Καταστατικού. Μετά την έγκριση της ετήσιας οικονομικής έκθεσης, η Γενική Συνέλευση αποφασίζει με ειδική ψηφοφορία, που διενεργείται με ονομαστική κλήση και κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Καταστατικό, για την απαλλαγή των μελών του Δ.Σ. και των ελεγκτών από κάθε ευθύνη αποζημίωσης. Η απαλλαγή είναι ανίσχυρη στις περιπτώσεις του άρθρου 22^α του Κ.Ν. 2190/1920. Στην ψηφοφορία περί απαλλαγής δικαιούνται να μετάσχουν τα μέλη του Δ.Σ. και οι Μέτοχοι - υπάλληλοι της Τράπεζας μόνο με μετοχές, των οποίων είναι κύριοι ή ως αντιπρόσωποι άλλων μετόχων, εφόσον έχουν λάβει σχετική εξουσιοδότηση με ρητές και συγκεκριμένες οδηγίες ψήφου.

Με εξαίρεση τις επαναληπτικές συνελεύσεις και εκείνες που εξομοιώνονται με αυτές, η Γενική Συνέλευση πρέπει να καλείται είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από την οριζόμενη ημέρα για τη συνεδρίασή της. Οι μη εργάσιμες ημέρες συνυπολογίζονται στην ανωτέρω προθεσμία, ενώ δεν υπολογίζονται η ημέρα δημοσίευσης της πρόσκλησης και η ημέρα της συνεδρίασης.

Η πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία περιλαμβάνει τα εκάστοτε σύμφωνα με το νόμο οριζόμενα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του τόπου όπου η οικεία Γενική Συνέλευση θα λάβει χώρα, τοιχοκολλείται σε εμφανή θέση στην έδρα της Τράπεζας και δημοσιεύεται όπως ο νόμος ορίζει. Στην πρόσκληση περιλαμβάνονται στοιχεία αναφορικά με την ακριβή διεύθυνση, τη χρονολογία και την ώρα της συνεδρίασης, τα θέματα της ημερησίας διάταξης με σαφήνεια, τους Μετόχους που έχουν δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και ακριβείς οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο οι Μέτοχοι θα μπορέσουν να μετάσχουν στη Συνέλευση και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους αυτοπροσώπως ή διά νομίμως εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου ή, ενδεχομένως, και εξ αποστάσεως. Η Τράπεζα έχει επίσης τη δυνατότητα, κατά την διακριτική της κρίση και χωρίς να υπέχει σχετική νομική υποχρέωση, να δημοσιεύσει επιπρόσθετα ορισμένη πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης και σε άλλα μέσα. Στην περίπτωση αυτή, η σχετική δημοσίευση γίνεται προ είκοσι (20) πλήρων ημερών.

Στη Γενική Συνέλευση δικαιούται να συμμετέχει και να ψηφίζει είτε αυτοπροσώπως είτε μέσω νομίμως εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου όποιος εμφανίζεται ως Μέτοχος (κάτοχος κοινών ονομαστικών μετοχών της Τράπεζας) στα αρχεία του Συστήματος Άυλων Τίτλων που διαχειρίζεται η Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε. (Ε.Χ.Α.Ε.), στο οποίο τηρούνται οι κινητές αξίες της Τράπεζας κατά την οριζόμενη στην παρ. 4 του άρθρου 28^α Κ.Ν. 2190/1920 ημερομηνία καταγραφής, και συμμορφώνεται εμπροθέσμως και προσηκόντως με τις προβλεπόμενες διατυπώσεις του άρθρου 28^α του Κ.Ν. 2190/1920 και της οικείας προσκλήσεως της Γενικής Συνέλευσης και του άρθρου 7 του Ν.3864/2010 σε περίπτωση Γενικής Συνέλευσης που θα αποφασίσει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου για την έκδοση των κοινών μετοχών, μετατρέψιμων ομολογιών ή των άλλων χρηματοοικονομικών μέσων, καθώς και κάθε Γενικής Συνέλευσης που συγκαλείται στο πλαίσιο του Ν.3864/2010 ή σχετίζεται με αυτόν. Οι προνομιούχες μετοχές σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3723/2008 της Τράπεζας παρείχαν στον εκπρόσωπο του κατόχου τους (Ελληνικό Δημόσιο) δικαίωμα παράστασης στη Συνέλευση και αρνησικυρίας επί συγκεκριμένων θεμάτων κατά τις προβλέψεις του άρθρου 1 του Ν.3723/2008. Το δικαίωμα αυτό εξακολουθεί να ισχύει και για το χρονικό διάστημα για το οποίο παρέχονται οι εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.3723/2008. Το Τ.Χ.Σ. ασκεί το δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7α του Ν.3864/2010 και το Πλαίσιο Συνεργασίας (μεταξύ Τράπεζας και Τ.Χ.Σ.).

Η διαδικασία και η προθεσμία για την κατάθεση στην Τράπεζα των εγγράφων νομιμοποίησης των εκπροσώπων ή αντιπροσώπων των Μετόχων ορίζεται κατά τις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 28^α του Κ.Ν. 2190/1920. Συγκεκριμένα, η μετοχική ιδιότητα, θα πρέπει να επιβεβαιώνεται (π.χ. με σχετική έγγραφη βεβαίωση της Ε.Χ.Α.Ε.) το αργότερο την τρίτη (3) ημέρα πριν από τη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης. Η προηγούμενη προθεσμία ισχύει και για την κατάθεση στην Τράπεζα των εγγράφων νομιμοποίησης των εκπροσώπων ή αντιπροσώπων των Μετόχων. Συγκεκριμένα, η ιδιότητα του μετόχου πρέπει να υφίσταται κατά την Ημερομηνία Καταγραφής, όπως αυτή ορίζεται στην Πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης. Μέτοχοι που δεν συμμορφώθηκαν προς τις ανωτέρω διατάξεις μπορούν να μετάσχουν στη Γενική Συνέλευση και να ψηφίσουν, μόνο με την άδειά της. Νομικά πρόσωπα μετέχουν στη Γενική Συνέλευση, ορίζοντας ως εκπροσώπους τους έως τρία (3) φυσικά πρόσωπα.

Κατόπιν σχετικής αποφάσεως του Δ.Σ. οι μέτοχοι δύνανται να συμμετάσχουν στην Γενική Συνέλευση με ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς την φυσική παρουσία τους στον τόπο διεξαγωγής της. Κατόπιν επίσης σχετικής αποφάσεως του Δ.Σ. οι μέτοχοι δύνανται να συμμετάσχουν στην ψηφοφορία της Γενικής Συνέλευσης εξ αποστάσεως, είτε με την άσκηση του δικαιώματος ψήφου με ηλεκτρονικά μέσα, είτε με ψηφοφορία δια αλληλογραφίας σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα στο νόμο.

Δέκα (10) ημέρες πριν από κάθε τακτική Γενική Συνέλευση, η Ετήσια Οικονομική Έκθεση, η οποία περιλαμβάνει: α) τις Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, β) την Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, γ) την Επεξηγηματική Έκθεση, δ) τις Οικονομικές Καταστάσεις και τις Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων, ε) την Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή,

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

στ) Στοιχεία και πληροφορίες και ζ) τις Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005, τίθεται στη διάθεση κάθε Μετόχου που την έχει ζητήσει.

Είκοσι τέσσερις (24) ώρες πριν από κάθε Γενική Συνέλευση πρέπει να τοποθετείται σε εμφανή θέση στην έδρα της Τράπεζας πίνακας των Μετόχων που έχουν δικαίωμα ψήφου με τον αριθμό των μετοχών και ψήφων καθενός, τα ονόματα των τυχόν αντιπροσώπων τους, καθώς και τις διευθύνσεις αυτών και των αντιπροσώπων τους. Στον πίνακα αυτό καταχωρούνται υποχρεωτικά από το Δ.Σ. όλοι οι Μέτοχοι που συμμορφώθηκαν με τις ανωτέρω διατάξεις. Από την ημέρα δημοσίευσης της πρόσκλησης για σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης και μέχρι την ημέρα της Γενικής Συνέλευσης η Τράπεζα υποχρεούται να έχει αναρτημένες στην εταιρική της ιστοσελίδα τις προβλεπόμενες από την παρ. 3 του άρθρου 27 Κ.Ν. 2190/1920 πληροφορίες, καθώς και να ενημερώνει τους μετόχους μέσω της ιστοσελίδας της για τον τρόπο προμήθειας του σχετικού υλικού σε περίπτωση που για τεχνικούς λόγους δεν είναι δυνατή η πρόσβαση μέσω διαδικτύου στα εν λόγω στοιχεία. Αν κάποιος Μέτοχος ή αντιπρόσωπος Μετόχου έχει αντιρρήσεις για τον πίνακα, μπορεί να τις υποβάλει μόνο στην αρχή της συνεδρίασης της Συνέλευσης και πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. είναι και προσωρινός Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης. Εάν ο Πρόεδρος κωλύεται, αντικαθίσταται από τον κατά το άρθρο 21 παράγραφος 2 του Καταστατικού αναπληρωτή του, ή από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Εάν και αυτός κωλύεται, προεδρεύει προσωρινά ο Μέτοχος ή εκπρόσωπος Μετόχου με το μεγαλύτερο αριθμό μετοχών. Δύο από τους παρόντες Μετόχους ή αντιπροσώπους Μετόχων, τους οποίους ορίζει ο Πρόεδρος, εκτελούν χρέη προσωρινών Γραμματέων. Μετά την επικύρωση του πίνακα των Μετόχων, η Γενική Συνέλευση εκλέγει αμέσως το οριστικό Προεδρείο, το οποίο συγκροτείται από τον Πρόεδρο και δύο (2) Γραμματείς, που εκτελούν και χρέη ψηφολεκτών.

Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως για τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν Μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/5 τουλάχιστον του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου. Αν η απαρτία αυτή δε συντελεστεί, η Γενική Συνέλευση συνέρχεται πάλι μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη χρονολογία της συνεδρίασης που ματαιώθηκε, προσκαλούμενη πριν από δέκα (10) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες, και βρίσκεται κατά την επαναληπτική αυτή συνεδρίαση σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως για τα θέματα της αρχικής Ημερησίας Διάταξης, οποιοδήποτε και αν είναι το εκπροσωπούμενο σε αυτήν τμήμα του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου. Νεότερη πρόσκληση δεν απαιτείται, εάν στην αρχική πρόσκληση ορίζονται ο τόπος και ο χρόνος των επαναληπτικών εκ του νόμου προβλεπόμενων συνεδριάσεων, εάν δεν επιτευχθεί απαρτία, υπό την προϋπόθεση ότι μεσολαβούν τουλάχιστον δέκα (10) πλήρεις ημέρες ανάμεσα στην ματαιωθείσα συνεδρίαση και στην επαναληπτική.

Εξαιρετικά, προκειμένου για αποφάσεις που αφορούν σε:

- α) μεταβολή της εθνικότητας της Εταιρείας,
 - β) μεταβολή του αντικειμένου της επιχείρησης αυτής,
 - γ) επαύξηση των υποχρεώσεων των Μετόχων,
 - δ) αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου, μη προβλεπόμενη από το Καταστατικό, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 και 2 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, εκτός εάν επιβάλλεται από το νόμο ή γίνεται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών,
 - ε) μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου, εκτός εάν γίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 16 του Κ.Ν. 2190/1920,
- στ) μεταβολή του τρόπου διάθεσης των κερδών,
- ζ) συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της Εταιρείας,
 - η) παροχή ή ανανέωση της εξουσίας προς το Δ.Σ. για αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 του Κ.Ν. 2190/1920, όπως ισχύει, και
 - θ) κάθε άλλη περίπτωση που ορίζεται στο νόμο,

η Γενική Συνέλευση ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται κατ' αυτήν Μέτοχοι που εκπροσωπούν τα δύο τρίτα (2/3) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου. Αν δεν συντελεστεί η απαρτία αυτή στην πρώτη συνεδρίαση, εντός είκοσι (20) ημερών από αυτή τη συνεδρίαση και ύστερα από πρόσκληση πριν από τουλάχιστον δέκα (10) πλήρεις ημέρες, συνέρχεται πρώτη επαναληπτική συνέλευση, η οποία ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της αρχικής Ημερησίας Διάταξης, όταν σε αυτή εκπροσωπείται τουλάχιστον το ένα δεύτερο (1/2) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου. Αν δεν συντελεστεί και αυτή η απαρτία, συνέρχεται και πάλι, εντός είκοσι (20) ημερών, δεύτερη επαναληπτική συνέλευση, με πρόσκληση τουλάχιστον δέκα (10) πλήρεις ημέρες πριν, η οποία ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της αρχικής Ημερησίας Διάταξης, όταν σε αυτή εκπροσωπείται τουλάχιστον το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου. Νεότερη πρόσκληση δεν απαιτείται, εάν στην αρχική πρόσκληση ορίζονται ο τόπος και ο χρόνος των επαναληπτικών εκ του νόμου προβλεπόμενων συνεδριάσεων, για την περίπτωση μη επίτευξης της απαιτούμενης απαρτίας, υπό την προϋπόθεση ότι μεσολαβούν τουλάχιστον δέκα (10) πλήρεις ημέρες ανάμεσα στην εκάστοτε ματαιωθείσα συνεδρίαση και σε κάθε επαναληπτική.

Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Συνέλευση. Κατ' εξαίρεση, οι αποφάσεις στα θέματα που απαιτούν αυξημένη απαρτία λαμβάνονται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Συνέλευση.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Ειδικά για τις αποφάσεις για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7 του Ν.3864/2010, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων περί έκδοσης υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών ή άλλων μετατρέψιμων χρηματοοικονομικών μέσων, λαμβάνονται από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με την απαρτία 1/5 τουλάχιστον του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου και με απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων που εκπροσωπούνται στη Συνέλευση. Αν η απαρτία αυτή δεν συντελεστεί, εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 29 του Κ.Ν. 2190/1920.

Δικαιώματα Μετόχων Μειοψηφίας

Τα δικαιώματα Μετόχων Μειοψηφίας εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει και τα σχετικά άρθρα του Καταστατικού της Τράπεζας.

Με αίτηση Μετόχων, οι οποίοι εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, το Δ.Σ. υποχρεούται να συγκαλεί έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, ορίζοντας ημέρα συνεδρίασης αυτής, η οποία δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημερομηνία επίδοσης της αίτησης στον Πρόεδρο του Δ.Σ. Η αίτηση περιέχει το αντικείμενο της Ημερησίας Διάταξης.

Με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, το Δ.Σ. υποχρεούται να εγγράψει στην Ημερήσια Διάταξη Γενικής Συνέλευσης, που έχει ήδη συγκληθεί, πρόσθετα θέματα, εάν η σχετική αίτηση περιέλθει στο Δ.Σ. δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση και είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 31 του Καταστατικού.

Ενόσω οι μετοχές της εταιρείας είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, με αίτηση μετόχων που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, το Δ.Σ. θέτει στη διάθεση των μετόχων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920, έξι (6) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης, σχέδια αποφάσεων για θέματα που έχουν περιληφθεί στην αρχική ή την αναθεωρημένη Ημερήσια Διάταξη, αν η σχετική αίτηση περιέλθει στο Δ.Σ. επτά (7) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης. Το Δ.Σ. δεν είναι υποχρεωμένο να προβεί στην ως άνω ενέργεια αν το περιεχόμενο των σχετικών αιτήσεων έρχεται προφανώς σε αντίθεση με το νόμο και τα χρηστά ήθη. Ειδικά για τις Γενικές Συνελεύσεις οι οποίες συγκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.3864/2010, οι έξι (6) και οι επτά (7) ημέρες που προβλέπονται ανωτέρω, μειώνονται σε τρεις (3) και τέσσερις (4) ημέρες αντίστοιχα.

Ύστερα από αίτηση Μετόχων, οι οποίοι εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, ο Πρόεδρος της Συνέλευσης οφείλει να αναβάλει μία μόνο φορά τη λήψη αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης, τακτικής ή έκτακτης, ορίζοντας ημέρα συνεδρίασης για τη λήψη των αποφάσεων αυτών εκείνη που ορίζεται στην αίτηση των Μετόχων και που δεν μπορεί, πάντως, να απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία αναβολής. Ειδικά για τις Γενικές Συνελεύσεις οι οποίες συγκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.3864/2010, οι παραπάνω τριάντα (30) ημέρες μειώνονται σε τρεις (3) ημέρες.

Η μετ' αναβολή Γενική Συνέλευση αποτελεί συνέχιση της προηγούμενης και δεν απαιτείται η επανάληψη των διατυπώσεων δημοσίευσης της πρόσκλησης των Μετόχων. Σε αυτή μπορούν να μετάσχουν και νέοι Μέτοχοι, τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 27 παρ. 2, 28 και 28^α του Κ.Ν. 2190/1920.

Ύστερα από αίτηση Μετόχων, οι οποίοι εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, η λήψη αποφάσεων πάνω στα θέματα της Ημερησίας Διάταξης της Γενικής Συνέλευσης θα πρέπει να ενεργείται με ονομαστική κλήση.

Μετά από αίτηση οποιουδήποτε Μετόχου, η οποία υποβάλλεται στην Τράπεζα πέντε (5), τουλάχιστον, πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση, το Δ.Σ. υποχρεούται να παρέχει στη Γενική Συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της Τράπεζας, στο μέτρο που αυτές είναι χρήσιμες για την πραγματική εκτίμηση των θεμάτων της Ημερησίας Διάταξης. Ειδικά για τις Γενικές Συνελεύσεις οι οποίες συγκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.3864/2010, οι παραπάνω πέντε (5) ημέρες μειώνονται σε τρεις (3) ημέρες. Το Δ.Σ. μπορεί να απαντήσει ενιαία σε αιτήσεις μετόχων με το ίδιο περιεχόμενο. Υποχρέωση παροχής πληροφοριών δεν υφίσταται όταν οι σχετικές πληροφορίες διατίθενται ήδη στην ιστοσελίδα της εταιρείας, ιδίως με τη μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων. Επίσης, με αίτηση Μετόχων, οι οποίοι εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, το Δ.Σ. υποχρεούται να ανακοινώνει στη Γενική Συνέλευση, εφ' όσον είναι τακτική, τα ποσά που, κατά την τελευταία διετία, καταβλήθηκαν σε κάθε μέλος του Δ.Σ. ή τους Διευθυντές της Τράπεζας, καθώς και κάθε παροχή προς τα πρόσωπα αυτά από οποιαδήποτε αιτία ή σύμβαση της Τράπεζας με αυτούς. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, το Δ.Σ. μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα Πρακτικά. Τέτοιος λόγος μπορεί να είναι, κατά τις περιστάσεις, η εκπροσώπηση των αιτούντων Μετόχων στο Δ.Σ., σύμφωνα με τις παραγράφους 3 ή 6 του άρθρου 18 του Κ.Ν. 2190/1920.

Μετά από αίτηση Μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, η οποία υποβάλλεται στην Τράπεζα πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση, το Δ.Σ. υποχρεούται να παρέχει στη Γενική Συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της Τράπεζας. Δεδομένου ότι εφαρμόζεται η προθεσμία για πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση της παραγράφου 4 του άρθρου 39 του Κ.Ν. 2190/1920, ειδικά για τις Γενικές Συνελεύσεις οι οποίες συγκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.3864/2010 θα ισχύει η παραπάνω μειωμένη προθεσμία των τριών (3) ημερών. Το Δ.Σ. μπορεί να αρνηθεί την παροχή των πληροφοριών για αποχρώντα ουσιώδη λόγο, ο οποίος αναγράφεται στα Πρακτικά.

Στις περιπτώσεις του πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 6, καθώς και του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 7 του άρθρου 39 του Καταστατικού, τυχόν αμφισβήτηση ως προς το βάσιμο ή μη της αιτιολογίας άρνησης παροχής των πληροφοριών προς τους Μετόχους επιλύεται από το αρμόδιο δικαστήριο της έδρας της Τράπεζας, με απόφασή του. Με την ίδια απόφαση, το δικαστήριο υποχρεώνει την Τράπεζα να παράσχει τις πληροφορίες που αρνήθηκε.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Σε όλες τις περιπτώσεις, οι αιτούντες μέτοχοι οφείλουν να αποδείξουν τη μετοχική τους ιδιότητα και τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν κατά την άσκηση του σχετικού δικαιώματος. Τέτοια απόδειξη αποτελεί και η προσκόμιση βεβαίωσης από το φορέα στον οποίο τηρούνται οι οικείες κινητές αξίες ή η πιστοποίηση της μετοχικής ιδιότητας με απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση φορέα και Τράπεζας.

Σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος, οι Μέτοχοι της Τράπεζας που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από το αρμόδιο Δικαστήριο έλεγχο της Τράπεζας. Ο έλεγχος διατάσσεται, εάν πιθανολογούνται πράξεις που παραβιάζουν διατάξεις των νόμων ή του Καταστατικού της Τράπεζας ή αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση ελέγχου πρέπει να υποβάλλεται εντός τριών (3) ετών από την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης, εντός της οποίας τελέστηκαν οι καταγγελλόμενες πράξεις.

Μέτοχοι της Τράπεζας, οι οποίοι εκπροσωπούν το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου Μετοχικού Κεφαλαίου, δικαιούνται να ζητήσουν από το αρμόδιο Δικαστήριο τον έλεγχο της Τράπεζας, εφ' όσον από την όλη πορεία αυτής καθίσταται πιστευτό ότι η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων δεν ασκείται, όπως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση.

Οι αιτούντες τον έλεγχο Μέτοχοι οφείλουν να αποδείξουν στο δικαστήριο ότι κατέχουν τις μετοχές που τους δίνουν το δικαίωμα να ζητήσουν τον έλεγχο της Τράπεζας.

Λοιπά Δικαιώματα Μετόχων

Επιπλέον πληροφοριακά στοιχεία αναφορικά με τα δικαιώματα των Μετόχων της Τράπεζας και τον τρόπο άσκησής τους περιλαμβάνονται στην Επεξηγηματική Έκθεση προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.3556/2007 και αποτελεί ειδικό τμήμα της ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης του Δ.Σ. της Τράπεζας.

Ενίσχυση διαδικασιών διεξαγωγής Γενικών Συνελεύσεων και Εξυπηρέτησης Μετόχων

Με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της διαδικασίας διεξαγωγής των Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων, η Τράπεζα έχει προχωρήσει στην ανάπτυξη ειδικής εφαρμογής για τη διευκόλυνση της διαδικασίας διεξαγωγής των Γενικών Συνελεύσεων καθώς επίσης και για την εξυπηρέτηση των μετόχων και την καλύτερη παρακολούθηση του μετοχολογίου της Τράπεζας. Η νέα εφαρμογή θα διευκολύνει την ταχύτερη και πιο αποτελεσματική παροχή πληροφόρησης σε ενδιαφερόμενους μετόχους, την καλύτερη παρακολούθηση της μετοχικής σύνθεσης της Τράπεζας και την αυτοματοποίηση των διαδικασιών παρακολούθησης της συμμόρφωσης με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο της Κεφαλαιαγοράς, μέσω της ενσωμάτωσης σχετικών μηχανισμών ελέγχου στην εφαρμογή του μετοχολογίου της Τράπεζας.

Δ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας

Η Τράπεζα διοικείται από το Δ.Σ. το οποίο είναι υπεύθυνο για τη χάραξη στρατηγικής κατεύθυνσης, την εποπτεία της Διοίκησης και τον επαρκή έλεγχο της Τράπεζας, με απώτερο στόχο τη μεγιστοποίηση της μακροπρόθεσμης αξίας της Τράπεζας και την προάσπιση του γενικότερου εταιρικού συμφέροντος, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, περιλαμβανομένων και των διατάξεων του Πλαισίου Συνεργασίας της Τράπεζας με το Τ.Χ.Σ. και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας έναντι του Επιτρόπου Παρακολούθησης.

Η λειτουργία, οι βασικές αρμοδιότητες και εξουσίες του Δ.Σ. της Τράπεζας ρυθμίζονται ιδίως από τον Κ.Ν. 2190/1920, τον Ν.4261/2014, τον Κανονισμό 468/2014, τον Ν.3016/2002, τον Ν.3864/2010, όπως ισχύει, τον Ν.3723/2008 και το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. και περιγράφονται αναλυτικά στο Καταστατικό της Τράπεζας και στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, τα οποία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Κανονισμοί και Αρχές Λειτουργίας).

Λειτουργία Διοικητικού Συμβουλίου

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία έτη με δυνατότητα επανεκλογής. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου λήγει κατά την Τακτική Γενική Συνέλευση του έτους, στο οποίο συμπληρώνεται η τριετία από την εκλογή τους. Όλα τα μέλη μπορούν να επανεκλεγούν. Η Γενική Συνέλευση καθορίζει κάθε φορά τον ακριβή αριθμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποτελείται κατ' ελάχιστον από 9 ως 15 μέλη και πρέπει πάντα να είναι περιττός αριθμός) και προσδιορίζει τα ανεξάρτητα μέλη του. Στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας συμμετέχουν ως μέλη ένας εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου και ένας εκπρόσωπος του Τ.Χ.Σ., σε εφαρμογή των Ν. 3723/2008 και Ν. 3864/2010 όπως ισχύουν αντίστοιχα. Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ Τράπεζας και Τ.Χ.Σ. πλέον στο Δ.Σ. θα παρίσταται και ως παρατηρητής ένα επιπλέον στέλεχος του Τ.Χ.Σ.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να ανακληθούν οποτεδήποτε από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων. Σε περίπτωση που κάποιο μέλος, παύσει να μετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο, λόγω παραίτησης, θανάτου ή έκπτωσης για οποιοδήποτε λόγο, και εφόσον η αναπλήρωσή του δεν είναι εφικτή από αναπληρωματικά μέλη, που έχουν τυχόν εκλεγεί από τη Γενική Συνέλευση, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν είτε να εκλέξουν προσωρινά άλλον για να καλύψει την κενή θέση για τον υπόλοιπο χρόνο ως τη λήξη της θητείας του μέλους που αντικαταστάθηκε, είτε να συνεχίζουν τη διαχείριση και εκπροσώπηση της Τράπεζας χωρίς αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των υπολοίπων μελών είναι τουλάχιστον εννιά. Σε περίπτωση προσωρινής εκλογής νέου μέλους, η εκλογή ισχύει για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται και η κάλυψη της θέσης ανακοινώνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην αμέσως προσεχή Γενική Συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες ακόμη και αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην Ημερήσια Διάταξη. Σε κάθε περίπτωση, τα εναπομείναντα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ανεξάρτητα

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

από τον αριθμό τους, μπορούν να προβούν σε σύγκληση Γενικής Συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη του, με απόλυτη πλειοψηφία, τον Πρόεδρό του και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της Τράπεζας, ο οποίος διευθύνει τις εργασίες αυτής. Ακόμη, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εκλέγει Αντιπρόεδρο ή Αντιπροέδρους και Αναπληρωτή ή Αναπληρωτές Διευθύνοντες Συμβούλους. Η Τράπεζα παρακολουθώντας τις διεθνείς εξελίξεις σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και στο πλαίσιο υιοθέτησης βέλτιστων πρακτικών και της συνεχούς διαδικασίας επικαιροποίησης του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης, αλλά και σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, διαχωρίζει τον ρόλο του Προέδρου από αυτόν του Διευθύνοντος Συμβούλου.

Η συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου σε σώμα γίνεται στην πρώτη συνεδρίασή του, η οποία συγκαλείται μετά από κάθε εκλογή μελών από τη Γενική Συνέλευση, καθώς και σε κάθε περίπτωση κενώσεως της θέσης του Προέδρου ή του Διευθύνοντος Συμβούλου για οποιοδήποτε λόγο. Μέχρι της εκλογής νέου Προέδρου ή Διευθύνοντος Συμβούλου από το Διοικητικό Συμβούλιο, τα σχετικά καθήκοντα ασκούνται από τον Αναπληρωτή του.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει όπως προβλέπεται από την ελληνική νομοθεσία, το Καταστατικό της Τράπεζας και τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, καθώς επίσης και από τις διατάξεις της Σύμβασης Πλαισίου Συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας προς τον Monitoring Trustee και συγκαλείται (α) από τον Πρόεδρο, με πρόσκληση που κοινοποιείται από τον Γραμματέα Δ.Σ. στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τουλάχιστον τρεις εργάσιμες ημέρες πριν από τη συνεδρίαση. Στην πρόσκληση πρέπει να αναγράφονται, απαραίτητα και με σαφήνεια, τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης, διαφορετικά αποφάσεις δεν δύναται να ληφθούν στη συνεδρίαση αν δεν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και κανένα μέλος δεν αντιλέγει στη λήψη αποφάσεων, ή (β) από τον Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του κατόπιν αίτησης από δύο μέλη, εντός προθεσμίας επτά ημερών από την υποβολή της έγγραφης αίτησης και περιλαμβάνοντας όλα τα προτεινόμενα θέματα της ημερήσιας διάταξης προς τον Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του, ή (γ) από τον Πρόεδρο, κατόπιν αίτησης του Εκπροσώπου του Τ.Χ.Σ. εντός προθεσμίας επτά ημερών από την υποβολή της αίτησης προς τον Πρόεδρο. Στην περίπτωση που ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν προβεί στη σύγκληση του Συμβουλίου κατόπιν αίτησης δύο μελών ή του εκπροσώπου του Τ.Χ.Σ. εντός της ανωτέρω προθεσμίας, ή δεν συμπεριλάβει όλα τα θέματα που προτείνονται από το Τ.Χ.Σ. στην πρόσκληση, τότε τα δύο μέλη ή ο εκπρόσωπος του Τ.Χ.Σ. αντίστοιχα δύναται να συγκαλέσουν το Διοικητικό Συμβούλιο εντός πέντε ημερών από τη λήξη της ως άνω επταήμερης προθεσμίας. Η εν λόγω πρόσκληση πρέπει να κοινοποιείται σε όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οποιοδήποτε μέλος μπορεί να ζητήσει από τον Πρόεδρο να συμπεριλάβει ένα ή περισσότερα θέματα στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου. Δύο ή περισσότερα μέλη μπορούν να απαιτήσουν από τον Πρόεδρο να συμπεριλάβει ένα ή περισσότερα θέματα στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο Εκπρόσωπος του Τ.Χ.Σ. δύναται επίσης να συμπεριλάβει θέματα στην ημερήσια διάταξη και, για το σκοπό αυτό, πρέπει να αποστέλλει στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου εγγράφως τα προτεινόμενα / επιπρόσθετα θέματα τουλάχιστον δύο εργάσιμες ημέρες πριν από τη συνεδρίαση. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να συμπεριλάβει αυτά τα θέματα στην ημερήσια διάταξη της προγραμματισμένης συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα, αν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτό το ήμισυ πλέον ενός των μελών. Ουδέποτε όμως ο αριθμός των παρόντων μελών μπορεί να είναι μικρότερος από πέντε. Στο Καταστατικό της Τράπεζας ορίζονται οι προϋποθέσεις για την αντιπροσώπευση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου για την επίτευξη της εγκυρότητας των αποφάσεων.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω ενίσχυσης της αποτελεσματικής λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, εντός του 2015 η Τράπεζα προέβη στην προμήθεια ειδικής εφαρμογής για την υποστήριξη της λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου. Η χρήση της συγκεκριμένης εφαρμογής αναμένεται να ενισχύσει και να διευκολύνει περαιτέρω τις διαδικασίες ενημέρωσης των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, την ανταλλαγή απόψεων και το σχολιασμό ζητημάτων που τίθενται υπόψη του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του, και την καλύτερη παρακολούθηση των θεμάτων που εξετάζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο και τις Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου.

Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου

Το Δ.Σ. είναι, ενδεικτικά, αρμόδιο για την:

- Εξέταση και έγκριση της στρατηγικής κατεύθυνσης της Τράπεζας και του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένου και του επιχειρησιακού σχεδίου, του ετήσιου προϋπολογισμού και των μεγάλων στρατηγικών αποφάσεων, και την παροχή σχετικής καθοδήγησης στη Διοίκηση της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Εξέταση της εταιρικής δομής του Ομίλου, την παρακολούθηση τυχόν κινδύνων που απορρέουν από τη δομή αυτή και διασφάλιση της συνεκτικότητας και αποτελεσματικότητας του συστήματος της εταιρικής διακυβέρνησης του Ομίλου.
- Συμμετοχή της Τράπεζας σε άλλες τράπεζες στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό ή εκποίηση συμμετοχών της σε αυτές.
- Ίδρυση Υποκαταστημάτων, Πρακτορείων και Γραφείων Αντιπροσωπείας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Σύσταση σωματείων, ιδρυμάτων του άρθρου 108 ΑΚ και συμμετοχή σε εταιρείες του άρθρου 784 ΑΚ.
- Έγκριση του Κανονισμού Εργασίας της Τράπεζας.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

- Ονομασία των Γενικών Διευθυντών και λοιπών στελεχών της Τράπεζας, κατόπιν πρότασης των αρμόδιων οργάνων της Τράπεζας, σύμφωνα με τα όσα κατά περίπτωση προβλέπονται από το ισχύον πλαίσιο.
- Εξέταση και έγκριση της ετήσιας και ενδιάμεσης οικονομικής έκθεσης της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Έκδοση Ομολογιακών Δανείων πάσης φύσεως, εκτός εκείνων για τα οποία ορίζεται αποκλειστικά αρμόδια από το νόμο η Γενική Συνέλευση.
- Έγκριση και ανασκόπηση του Κώδικα Δεοντολογίας για τους υπαλλήλους της Τράπεζας και του Ομίλου και του Κώδικα Δεοντολογίας της Διοίκησης και των Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Έγκριση της Πολιτικής ΕΚΕ της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Έγκριση και αναθεώρηση της Πολιτικής Αποδοχών της Τράπεζας και του Ομίλου, κατόπιν απόφασης μη εκτελεστικών Μελών του, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών του Δ.Σ.

Το έργο του Δ.Σ. της Τράπεζας υποστηρίζεται από τις αρμόδιες Επιτροπές που έχουν συσταθεί και λειτουργούν για το σκοπό αυτό, η λειτουργία των οποίων είναι σύμφωνη με το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, περιλαμβανομένων και των διατάξεων του Πλαισίου Συνεργασίας της Τράπεζας με το Τ.Χ.Σ. και των υποχρεώσεων της Τράπεζας έναντι του Επιτρόπου Παρακολούθησης.

Σύμφωνα με τους Ν. 3723/2008 (άρθρο 1) και Ν. 3864/2010 (άρθρο 10) και το Πλαίσιο Συνεργασίας με το Τ.Χ.Σ., οι εκπρόσωποι του Ελληνικού Δημοσίου και του Τ.Χ.Σ. έχουν -μεταξύ άλλων- δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης του Δ.Σ. του πιστωτικού ιδρύματος σχετικής με τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ., καθώς και τους Γενικούς Διευθυντές και τους αναπληρωτές τους.

Υποψηφιότητες μελών Διοικητικού Συμβουλίου

Η διαδικασία επιλογής και τα κριτήρια για την καταλληλότητα των μελών του Δ.Σ. (πλην των εκπροσώπων του Τ.Χ.Σ. και του Ελληνικού Δημοσίου) υπάγονται σε συγκεκριμένους κανόνες που έχουν θεσπιστεί και προβλέπονται από τον Ν.4261/2014, τον Ν.3016/2002, τον Ν.3864/2010 όπως ισχύει, την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής 22/12.7.2013 της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 468/2014, το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ, το Καταστατικό της Τράπεζας, τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης και την Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Δ.Σ. Ο κάθε προτεινόμενος υποψήφιος πληροί κριτήρια μέσω των οποίων εξασφαλίζεται εν γένει η βέλτιστη διακυβέρνηση και καθοδήγηση της στρατηγικής της Τράπεζας σε οικονομικά, επιχειρηματικά και θέματα πολιτικής προκειμένου να διασφαλίσει και την απαιτούμενη έγκριση των αρμόδιων εποπτικών αρχών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 εδ. (β) του Καταστατικού της Τράπεζας, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει για την εκλογή των μελών και τυχόν αναπληρωματικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για τον ορισμό των ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 3 του Καταστατικού της Τράπεζας και του άρθρου 18 παρ. 7 του Ν. 2190/1920 «Περί Αωνυμίων Εταιρειών», σε περίπτωση κατά την οποία λόγω παραίτησης, θανάτου ή έκπτωσης, για οποιοδήποτε λόγο, ένα μέλος παύσει να μετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο και εφ' όσον η αναπλήρωσή του δεν είναι εφικτή από αναπληρωματικά μέλη που έχουν τυχόν εκλεγεί από τη Γενική Συνέλευση, τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν είτε να εκλέγουν προσωρινά άλλον για να καλύψει την κενή θέση για τον υπόλοιπο χρόνο ως τη λήξη της θητείας του μέλους που αντικαταστάθηκε, είτε να συνεχίσουν τη διαχείριση και εκπροσώπηση της Τράπεζας χωρίς αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των υπόλοιπων μελών είναι τουλάχιστον εννέα.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920 «Περί Αωνυμίων Εταιρειών», κάθε μέτοχος μπορεί να προτείνει έναν υποψήφιο για το Διοικητικό Συμβούλιο στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων και το δικαίωμα αυτό (δηλαδή να προτείνει έναν υποψήφιο στη Γενική Συνέλευση), δίνεται επίσης στο Διοικητικό Συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας, το Διοικητικό Συμβούλιο, επικουρούμενο από την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων, προτείνει στη Γενική Συνέλευση τους υποψηφίους για συμμετοχή στο Διοικητικό Συμβούλιο με βάση την πολιτική ανάδειξης υποψηφιοτήτων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία απαιτείται τα υποψήφια μέλη να πληρούν τις προδιαγραφές καταλληλότητας ("fit and proper" requirements) και να μην έχουν συστηματική σύγκρουση συμφερόντων με την Τράπεζα. Δεν είναι απαραίτητο το Διοικητικό Συμβούλιο να υποβάλει ξεχωριστή πρόταση για τις θέσεις του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διευθύνοντα Συμβούλου.

Μετά την εκλογή των νέων Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, το Διοικητικό Συμβούλιο στην εναρκτήρια συνεδρία του εκλέγει από τα μέλη του, με απόλυτη πλειοψηφία, τον Πρόεδρο και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, ο οποίος διαχειρίζεται την Τράπεζα. Σύμφωνα με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας, η Τράπεζα διαχωρίζει αυτούς τους δύο ρόλους. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να εκλέγει Αντιπρόεδρο και Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο/Συμβούλους.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Κατά την επιλογή και πρόταση προς τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων των υποψηφίων μελών του Δ.Σ., ή κατά τον διορισμό νέων μελών κατ' αντικατάσταση αποχωρησάντων μελών του, το Δ.Σ. επιδιώκει να προτείνει υποψηφίους οι οποίοι πληρούν τις προδιαγραφές καταλληλότητας (fit and proper requirements) όπως αυτές περιγράφονται στην Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων, δεν έχουν συστηματική σύγκρουση συμφερόντων με την Τράπεζα και των οποίων η εκλογή διασφαλίζει ότι το Δ.Σ., ως συλλογικό όργανο, έχει ιδιαιτέρως τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά:

- Γνωρίζει σε βάθος το χρηματοπιστωτικό σύστημα και περιλαμβάνει στη σύνθεσή του μέλη που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει σε ηγετικές θέσεις σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.
- Διαθέτει σημαντική εμπειρία στον επιχειρηματικό και επαγγελματικό κόσμο, καθώς και στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, περιλαμβάνοντας μεταξύ των μελών του στελέχη που διατελούν ή έχουν διατελέσει πρόεδροι, διευθύνοντες σύμβουλοι ή ανώτατα διοικητικά στελέχη σε μεγάλους οργανισμούς και των οποίων η ικανότητα να διαμορφώνουν κρίση επί σημαντικών και λεπτών θεμάτων, όπως αυτά επί των οποίων το Δ.Σ. καλείται να λάβει αποφάσεις, είναι ευρέως αναγνωρισμένη.
- Έχει πλήρη κατανόηση της δομής και της δυναμικής της πελατείας της Τράπεζας, καθώς και των κύριων αγορών στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος σήμερα.
- Διαθέτει σημαντική διεθνή εμπειρία και είναι σε θέση να συμβάλει στις αναπτυξιακές προοπτικές της Τράπεζας στην συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή δραστηριοποίησής της.
- Διαθέτει κατάλληλη εμπειρία σε χρηματοοικονομικά θέματα, ώστε να είναι σε θέση να ασκήσει αποτελεσματικά την εποπτεία ενός Ομίλου που προσφέρει ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και δραστηριοποιείται σε διεθνές επίπεδο.
- Εξασφαλίζει, κατά το δυνατόν, επαρκή εκπροσώπηση των δύο φύλων.

Ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης καθώς επίσης η Πολιτική Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφουν συγκεκριμένα κριτήρια καταλληλότητας που πρέπει να πληρούν τα υποψήφια μέλη αναφορικά με επαγγελματικές ιδιότητες που είναι μη συμβατές με τη θέση του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, κριτήρια αναφορικά με την ανεξαρτησία των μη εκτελεστικών μελών, τη συμμετοχή των υποψηφίων μελών σε άλλα διοικητικά συμβούλια καθώς και άλλες περιπτώσεις που είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου. Όλα τα παραπάνω έχουν ως στόχο να διασφαλίζουν την άριστη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Σημειώνεται ότι έχει ήδη δρομολογηθεί και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2016 τροποποίηση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και της Πολιτικής Ανάδειξης Υποψηφιοτήτων Μελών Διοικητικού Συμβουλίου σε συμμόρφωση με τις νέες διατάξεις του Ν. 3864/2010 και το επικαιροποιημένο Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ.

Αξιολόγηση του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του

Σύμφωνα με τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει ένα σύστημα αυτο-αξιολόγησης για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των εργασιών αυτού και των Επιτροπών του, βάσει μεθόδου που έχει διαμορφωθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων.

Σημειώνεται ότι έχει ήδη δρομολογηθεί και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2016 τροποποίηση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της σε συμμόρφωση με τις νέες διατάξεις του Ν. 3864/2010 και το επικαιροποιημένο Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Ν.3864/2010, όπως ισχύει, το Τ.Χ.Σ., με τη συνδρομή ανεξάρτητου συμβούλου, θα προβεί στην αξιολόγηση του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας. Ειδικότερα, η αξιολόγηση θα περιλαμβάνει το μέγεθος, τη δομή και την κατανομή των αρμοδιοτήτων εντός του διοικητικού συμβουλίου και των επιτροπών του σύμφωνα με τις επιχειρηματικές ανάγκες του πιστωτικού ιδρύματος. Η αξιολόγηση θα περιλαμβάνει και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και των επιτροπών του. Το Τ.Χ.Σ., με τη συνδρομή του ανεξάρτητου συμβούλου, θα καθορίσει επίσης τα κριτήρια για την αξιολόγηση του πλαισίου της εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του, σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Το Τ.Χ.Σ., βάσει της εν λόγω αξιολόγησης, θα δύναται να εισηγηθεί προτάσεις βελτίωσης και τροποποίησης της εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας.

Αποζημίωση μελών Διοικητικού Συμβουλίου

Το Δ.Σ. διαμορφώνει πρόταση που υποβάλλεται στη Γενική Συνέλευση όσον αφορά στην αποζημίωση των μελών του για τις υπηρεσίες που παρέχουν. Η πρόταση αυτή καταρτίζεται σε συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και τις δεσμεύσεις της Τράπεζας έναντι του Επιτρόπου Παρακολούθησης, με βάση την Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας, τον κανονισμό της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών του Δ.Σ. και τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου, με τρόπο που αντανακλά επαρκώς το χρόνο και την προσπάθεια που αναμένεται να καταβάλλουν τα μέλη ώστε να συμβάλλουν στις εργασίες του Δ.Σ., αλλά και ταυτόχρονα προάγει την αποδοτικότητα των εργασιών του Δ.Σ. Οι αμοιβές του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και των Αναπληρωτών Διευθύνοντων Συμβούλων καθορίζονται από μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ.

Σύμφωνα με την παρ. 3γ, του άρθρου 1 του Ν. 3723/2008 και την παρ. 3β, του άρθρου 10 του Ν. 3864/2010, οι εκπρόσωποι του Ελληνικού Δημοσίου και του Τ.Χ.Σ. μπορούν, μεταξύ άλλων, να ασκήσουν το δικαίωμά τους για αρνησικυρία (veto) στη διαδικασία λήψης απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς τον Πρόεδρο, τον

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Διευθύνοντα Σύμβουλο, τους Αναπληρωτές Διευθύνοντες Συμβούλους και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τους Γενικούς Διευθυντές και τους Βοηθούς Γενικούς Διευθυντές. Σύμφωνα με το πρόγραμμα ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών όπως ισχύει, απαγορεύεται η Τράπεζα να δώσει έκτακτες παροχές στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, το Διευθύνοντα Σύμβουλο, τους Αναπληρωτές Διευθύνοντες Συμβούλους, τους Γενικούς Διευθυντές ή τους Βοηθούς Γενικούς Διευθυντές. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η αποζημίωση του προαναφερθέντος προσωπικού να ξεπεράσει την αποζημίωση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Αναφορικά με τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα, όπως αναφέρεται και παρακάτω, έχει υιοθετήσει Πολιτική Αποδοχών για τον καθορισμό των αμοιβών τους στο ευρύτερο πλαίσιο προσδιορισμού των αμοιβών ανωτάτων διοικητικών στελεχών που έχει σκοπό την προώθηση της αξιοκρατίας και τη διαμόρφωση νοοτροπίας προσανατολισμένης στην απόδοση. Επιπλέον, σημειώνεται ότι η αποζημίωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι σύμφωνη με τις δεσμεύσεις της Τράπεζας έναντι του Επιτρόπου Παρακολούθησης (Monitoring Trustee) και το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ.

Κατά τη διάρκεια του 2015 δεν χορηγήθηκαν μεταβλητές αποδοχές στον Πρόεδρο και στα εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., ενώ οι αμοιβές των μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. δεν περιλαμβάνουν έκτακτες παροχές σύμφωνα με την Πολιτική Αποδοχών της Τράπεζας.

Στις 19 Ιουνίου 2015, κατόπιν σχετικής πρότασης του Διοικητικού Συμβουλίου μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών, η Τακτική Γενική Συνέλευση ενέκρινε τις αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας για την εταιρική χρήση 2014, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 2 Κ.Ν. 2190/1920, προσδιόρισε τις αμοιβές του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, του Διευθύνοντος Συμβούλου, των Αναπληρωτών Διευθυνόντων Συμβούλων, και των μη εκτελεστικών μελών Διοικητικού Συμβουλίου μέχρι την Τακτική Γενική Συνέλευση έτους 2016. Επίσης ενέκρινε τις αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας για την εταιρική χρήση 2014, ως μελών των επιτροπών Ελέγχου, Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων, Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών, Διαχείρισης Κινδύνων, Στρατηγικής και προσδιόρισε τις αμοιβές τους μέχρι την Τακτική Γενική Συνέλευση έτους 2016, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Συνεχής επιμόρφωση και εκπαίδευση μελών Διοικητικού Συμβουλίου

Η Τράπεζα προσφέρει στα νέα μέλη του Δ.Σ. εισαγωγικό πρόγραμμα ενημέρωσης αναφορικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων, παρακολούθησης του επιχειρηματικού σχεδίου της Τράπεζας, χρηματοοικονομικής και λογιστικής, κανονιστικής συμμόρφωσης και εταιρικής διακυβέρνησης, Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας, οργανωτικής δομής και διοίκησης, καθώς και θέματα εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων. Επίσης, στα νέα μέλη του Δ.Σ. παρέχεται ενημερωτικό υλικό το οποίο περιλαμβάνει τα βασικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών του Δ.Σ. στην Τράπεζα. Το εισαγωγικό πρόγραμμα περιλαμβάνει επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικά καταστήματα της Τράπεζας και σε θυγατρικές του Ομίλου. Η Τράπεζα παρέχει σε όλα τα μέλη του Δ.Σ. προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης με σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου της επίβλεψης από το Δ.Σ., τα οποία είναι συνεχή και αφορούν τις ανωτέρω συνήθειες περιοχές λειτουργίας της Τράπεζας.

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου

Στο πλαίσιο συμμετοχής της Τράπεζας στο σχέδιο ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας σε εφαρμογή του Ν. 3723/2008, το Ελληνικό Δημόσιο συμμετέχει στο Δ.Σ. μέσω εκπροσώπου του, ο οποίος έχει το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς ανώτατα στελέχη της διοίκησης καθώς και την άσκηση επιρροής στις στρατηγικές αποφάσεις του Ομίλου. Ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου σε εφαρμογή του ανωτέρω νόμου έχει οριστεί η κα. Αγγελική Σκανδαλιάρη σε αντικατάσταση του κ. Αλέξανδρου Ν. Μακρίδη.

Σε εφαρμογή του Ν.3864/2010 αλλά και του Πλαισίου Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ., το Τ.Χ.Σ. έχει ορίσει τον κ. Χαράλαμπο Μάκκα ως εκπρόσωπό του στο Δ.Σ. της Τράπεζας. Ο εκπρόσωπος του Τ.Χ.Σ., έχει δικαίωμα να συμμετέχει στις Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου, οι οποίες δεν αποτελούνται αποκλειστικά από εκτελεστικά μέλη.

Για την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος αναδιάρθρωσης του τραπεζικού τομέα και ειδικότερα της τήρησης των Δεσμεύσεων του Ελληνικού Δημοσίου όσον αφορά τη λειτουργία της Τράπεζας, η εταιρεία Grant Thornton έχει οριστεί «Επίτροπος Παρακολούθησης», με αντικείμενο την παρακολούθηση της συμμόρφωσης της Τράπεζας με τις ανωτέρω Δεσμεύσεις. Ειδικότερα, ο Επίτροπος Παρακολούθησης είναι επιφορτισμένος με την παρακολούθηση της τήρησης των δεσμεύσεων που αφορούν στη διατήρηση αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, την εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών πιστοδοτήσεων, καταθέσεων και διαχείρισης κινδύνων, τον περιορισμό κρατικής βοήθειας, την εφαρμογή περιορισμών στην καταβολή μερισμάτων, τοκομεριδίων και αγορών ιδίων χρηματοπιστωτικών μέσων. Επίσης, έχει πρόσβαση σε όλα τα σχετικά αρχεία και δικαίωμα να συζητά με αναλυτές πιστώσεων και στελέχη διαχείρισης κινδύνων.

Το παρόν Διοικητικό Συμβούλιο, του οποίου η θητεία λήγει το 2018, συγκροτήθηκε σε σώμα στις 19 Ιουνίου 2015 .

Επισημαίνεται ότι στις 26 Ιανουαρίου 2016 υπέβαλε την παραίτηση του ο κ.Ανδρέας Μπούμης, ενώ κατά τη διάρκεια του 2015, επήλθαν οι ακόλουθες αλλαγές στη σύνθεση του Δ.Σ. της Τράπεζας:

- Την 17 Ιουλίου 2015 η κ. Αλεξάνδρα Θ. Παπαλεξοπούλου – Μπενεπούλου υπέβαλε την παραίτησή της από ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Την 19 Ιουνίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας εξέλεξε τον κ. Ανδρέα Μπούμη ως ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Την 28 Μαΐου 2015 η κ. Πόλα Χατζησωτηρίου υπέβαλε την παραίτηση της από εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Αναπληρώτρια Διευθύνουσα Σύμβουλος.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

- Την 30 Απριλίου 2015 ο κ. Πέτρος Χριστοδούλου υπέβαλε την παραίτησή του από μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Την 23 Μαρτίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο εξέλεξε την Καθηγήτρια κα Λούκα Κατσέλη στη θέση της μη εκτελεστικού Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου σε αντικατάσταση του κ. Γεώργιου Ζανιά, ο οποίος υπέβαλε την παραίτησή του από μη εκτελεστικός Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Την 23 Μαρτίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο εξέλεξε τον κ. Λεωνίδα Φραγκιαδάκη στη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας σε αντικατάσταση του κ. Αλέξανδρου Τουρκολιά, ο οποίος υπέβαλε την παραίτησή του από Διευθύνων Σύμβουλος.
- Την 23 Μαρτίου 2015 ο κ. Στέφανος Βαβαλίδης παραιτήθηκε από ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος.
- Την 25 Φεβρουαρίου 2015 ο κ. Αλέξανδρος Ν. Μακρίδης υπέβαλε την παραίτηση του από το Διοικητικό Συμβούλιο, η οποία έγινε δεκτή από τον Υπουργό Οικονομικών την 2α Μαρτίου 2015. Στη θέση του εκπροσώπου του Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3723/2008, ορίστηκε η κα Αγγελική Σκανδαλιάρη όπως δημοσιεύθηκε στις 4η Μαρτίου 2015 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. (Συνεδρίαση Διοικητικού Συμβουλίου 23.3.2015).

Αναλυτικά, το παρόν Δ.Σ. απαρτίζεται από τους κάτωθι:

Διοικητικό Συμβούλιο Τράπεζας

Όνοματεπώνυμο	Θέση στο Δ.Σ.	Ημερομηνία Εκλογής	Λήξη Θητείας	Επάγγελμα
Λούκα Π. Κατσέλη	Πρόεδρος Δ.Σ. (Μη Εκτελεστικό Μέλος)	19 Ιουνίου 2015	2018	Πρόεδρος Δ.Σ., Οικονομολόγος, Καθηγήτρια Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
Εκτελεστικά μέλη				
Λεωνίδας Ε. Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Διευθύνων Σύμβουλος
Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Πάυλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μη εκτελεστικά μέλη				
Ευθύμιος Χ. Κατσίκας	Μέλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Εκπρόσωπος εργαζομένων
Σταύρος Α. Κούκος	Μέλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Εκπρόσωπος εργαζομένων Πρόεδρος ΟΤΟΕ
Ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη				
Δημήτριος Ν. Αφεντούλης	Μέλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Οικονομολόγος, Βοηθός Γενικός Διευθυντής του Ομίλου Λάτση στην Ελλάδα και μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Κοινοφελούς Ιδρύματος Ιωάννη Σ. Λάτση
Σπυρίδων Ι. Θεοδωρόπουλος	Μέλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Διευθύνων Σύμβουλος της Chipita A.E.
Πέτρος Κ. Σαμπατακάκης	Μέλος	19 Ιουνίου 2015	2018	Οικονομολόγος
Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου (Ν.3723/2008)				
Αγγελική Ι. Σκανδαλιάρη	Μέλος	23 Μαρτίου 2015	2018	Οικονομολόγος
Εκπρόσωπος Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ν.3864/2010)				
Χαράλαμπος Α. Μάκκας	Μέλος	11 Ιουνίου 2012	2018	Οικονομολόγος
Γραμματέας Δ.Σ. και Επιτροπών Δ.Σ.				
Παναγιώτης Α. Δασμάνογλου		28 Ιανουαρίου 2014	2018	Βοηθός Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου

Κατά τη διάρκεια του 2015, το Δ.Σ. της Τράπεζας συνεδρίασε συνολικά είκοσι επτά φορές.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Κατά τη διάρκεια του 2015, συνολικά οι Επιτροπές του Δ.Σ. της Τράπεζας συνεδρίασαν σαράντα τέσσερις φορές.

Το 18,2% (2 εκ των 11) των μελών του Δ.Σ. της Τράπεζας είναι γυναίκες.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο υφίσταται προϋπολογισμός ενώ κατά την διάρκεια του 2015 δεν υπήρχαν εξωτερικοί σύμβουλοι που να είχαν προσληφθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Σύντομα βιογραφικά σημειώματα των μελών του Δ.Σ. της Τράπεζας έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Εταιρική Διακυβέρνηση / Διοικητικό Συμβούλιο).

Επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου

Πέντε επιτροπές έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε επίπεδο Δ.Σ. της Τράπεζας, οι κανονισμοί λειτουργίας των οποίων έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοικητικό Συμβούλιο](#) / Επιτροπές). Τα μέλη των Επιτροπών λαμβάνουν ετήσια αμοιβή για τη συμμετοχή τους σε κάθε μία από αυτές. Περαιτέρω στο πλαίσιο του Ν. 3864/2010, όπως ισχύει, θα συσταθεί και επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου για την παρακολούθηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Σημειώνεται ότι έχει ήδη δρομολογηθεί και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2016 η τροποποίηση των Κανονισμών των παραπάνω Επιτροπών σε συμμόρφωση με τις νέες διατάξεις του Ν. 3864/2010 και το επικαιροποιημένο Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ.

Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων συστάθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας (συνεδρίαση υπ' αριθ. 1308/20.7.2006) βάσει των διατάξεων της ΠΔΤΕ 2577/9.3.2006.

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και εκτάκτως, όποτε κρίνεται σκόπιμο από τον Πρόεδρο αυτής.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων συνεδρίασε έντεκα φορές. Κατά το 2015 η Επιτροπή ενημερώθηκε αναλυτικά σε τακτική βάση και γνωμοδότησε για το επίπεδο ανάληψης κινδύνων από την Τράπεζα, ανασκόπησε και επικαιροποίησε το Πλαίσιο Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων (Risk Appetite Statement & Metrics) για το έτος 2015 καθώς και την Στρατηγική Κινδύνων του Ομίλου και ενημέρωσε σχετικά το Δ.Σ. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή ενέκρινε την Έκθεση Διαχείρισης Κινδύνων σχετικά με την Εσωτερική Διαδικασία Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας “Internal Capital Adequacy Assessment Process” (ICAAP) 2014 καθώς και την Διαδικασία Εσωτερικής Επάρκειας Ρευστότητας ILAAP έτους 2014 με ημερομηνία έγκρισης των ανωτέρω στο Δ.Σ. της 30 Απριλίου 2015.

Η Επιτροπή, από 19 Δεκεμβρίου 2013, αποτελείται αποκλειστικά από μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τα οποία είναι τουλάχιστον τρία σε αριθμό και στην πλειοψηφία τους (συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου) είναι ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τον ορισμό της ανεξαρτησίας που περιλαμβάνεται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας. Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Δ.Σ. της Τράπεζας κατόπιν εισηγήσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων. Όλα τα μέλη πρέπει να διαθέτουν επαρκείς γνώσεις και εμπειρία σε τραπεζικά και χρηματοοικονομικά θέματα, ενώ ένα τουλάχιστον μέλος ως ειδικός (κ. Σαμπατακάκης και κ. Μάκκας) θα πρέπει να διαθέτει σημαντική εμπειρία στην διαχείριση κινδύνων και κεφαλαίου, καθώς επίσης και γνώση του εθνικού και διεθνούς κανονιστικού πλαισίου.

Αναλυτικές πληροφορίες για τις αρμοδιότητες, τη σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοικητικό Συμβούλιο](#) / Επιτροπές).

Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών

Η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών συστάθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας (συνεδρίαση υπ' αριθ. 1259/5.5.2005).

Η Επιτροπή αποτελείται αποκλειστικά από μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία είναι τουλάχιστον τρία σε αριθμό και στην πλειοψηφία (συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου) τους ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τον ορισμό της ανεξαρτησίας που περιλαμβάνεται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας. Η Επιτροπή περιλαμβάνει ανάμεσα στα μέλη της άτομα που έχουν εμπειρία στον χρηματοοικονομικό τομέα, ενώ ένα τουλάχιστον μέλος της Επιτροπής διαθέτει επαρκή εξειδίκευση, κατάρτιση και επαγγελματική εμπειρία στη διαχείριση κινδύνων και στις δραστηριότητες ελέγχου, προκειμένου να συνδράμει στην ευθυγράμμιση των αποδοχών με το προφίλ κινδύνου και κεφαλαίου της Τράπεζας.

Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας κατόπιν εισηγήσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων. Τα μέλη επιλέγονται βάσει των ικανοτήτων και της εμπειρίας τους.

Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τρεις φορές ετησίως και, τηρεί πρακτικά των συνεδριάσεών της.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών συνεδρίασε τέσσερις φορές. Το 2015 η Επιτροπή ενέκρινε τις αμοιβές των μελών του Δ.Σ. και των Επιτροπών του για τη χρήση 2014 και προσδιόρισε τις αμοιβές του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου, των Αναπληρωτών Διευθύνοντων Συμβούλων και των μη εκτελεστικών μελών Δ.Σ. μέχρι την Τακτική Γενική Συνέλευση 2016. Τέλος, ασχολήθηκε με τις συμβάσεις, ανανεώσεις, αναβαθμίσεις καθώς και τον διορισμό Γενικών Διευθυντών και Βοηθών Γενικών Διευθυντών της Τράπεζας.

Αναλυτικές πληροφορίες για τις αρμοδιότητες, τη σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής περιλαμβάνονται στον κανονισμό λειτουργίας που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοικητικό Συμβούλιο](#) / Επιτροπές).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων

Η Επιτροπή συστάθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας (συνεδρίαση υπ' αριθ. 1259/5.5.2005). Η Επιτροπή αποτελείται από τρία τουλάχιστον μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα μέλη της Επιτροπής και ο Πρόεδρος της ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Όλα τα μέλη της Επιτροπής είναι μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, και στην πλειοψηφία τους ανεξάρτητα, σύμφωνα με τον ορισμό της ανεξαρτησίας που περιλαμβάνεται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας. Η θητεία τους είναι ετήσια και μπορεί να ανανεώνεται απεριόριστα. Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τρεις φορές ετησίως, τηρεί πρακτικά των συνεδριάσεών της.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων συνεδρίασε επτά φορές. Το 2015 η Επιτροπή προέβη σε τροποποιητικές αλλαγές του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, σχετικά με τη διαδικασία σύγκλησης Δ.Σ. και Επιτροπών, οι οποίες εγκρίθηκαν από το Δ.Σ. στις 24 Σεπτεμβρίου 2015. Επιπλέον, η Επιτροπή ασχολήθηκε με την επισκόπηση της τρέχουσας σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου σε σχέση με το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, και ιδίως το Ν. 3016/2002, Ν. 4261/2014 και το Πλαίσιο Συνεργασίας (Relationship Framework Agreement – RFA) μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ., και τους εσωτερικούς κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης της Τράπεζας.

Αναλυτικές πληροφορίες για τις αρμοδιότητες, σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής περιλαμβάνονται στον κανονισμό λειτουργίας που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοικητικό Συμβούλιο](#) / [Επιτροπές](#)).

Επιτροπή Στρατηγικής

Η Επιτροπή συστάθηκε με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας (συνεδρίαση υπ' αριθ. 1387/29 Σεπτεμβρίου 2009). Η Επιτροπή υποστηρίζει τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου στη διαμόρφωση των στρατηγικών επιλογών του Ομίλου, βοηθά το Διοικητικό Συμβούλιο στη λήψη αποφάσεων σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με τη στρατηγική του Ομίλου και επιβλέπει τακτικά την εφαρμογή της στρατηγικής από τη Διοίκηση του Ομίλου. Η Επιτροπή αποτελείται από επτά μέλη εκ των οποίων τρία είναι ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην Επιτροπή συμμετέχει ως μέλος ex officio ο Διευθύνων Σύμβουλος. Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Τα μέλη της ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο βάσει πρότασης του Προέδρου του και κατόπιν διαβούλευσης του τελευταίου με την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων. Τα μέλη της επιλέγονται βάσει της ικανότητάς τους και της εμπειρίας τους και η θητεία τους είναι ετήσια με δυνατότητα ανανέωσης επ' αόριστο. Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τρεις φορές το χρόνο και όσο συχνά χρειάζεται προκειμένου να συζητηθούν θέματα πριν την αξιολόγησή τους από το Διοικητικό Συμβούλιο, και υποβάλλει αναφορές στο Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Επιτροπή Στρατηγικής συνεδρίασε έξι φορές. Κατά το έτος 2015 η Επιτροπή ασχολήθηκε με στρατηγικές αναδιάρθρωσης, λήψη αποφάσεων σχετικά με εταιρείες του Ομίλου, καθώς και με τον Προϋπολογισμό έτους 2015. Επίσης, με θέματα οργάνωσης & διαχείριση έργων Πληροφορικής, το Στρατηγικό Πλάνο Πληροφορικής (IT Master Plan), τα έργα Πληροφορικής θυγατρικών, τη συμμόρφωση με τα Capital Controls και τα επόμενα βήματα σχεδιασμού και έργων. Επανεξέτασε και επικαιροποίησε στρατηγικούς άξονες του Ομίλου αναφορικά με το ζήτημα της ανακεφαλαιοποίησης των Ελληνικών Τραπεζών 2015. Τέλος, σύμφωνα με τις τρέχουσες εξελίξεις προχώρησε στον στρατηγικό σχεδιασμό των επόμενων κινήσεων της Διοίκησης της ΕΤΕ.

Αναλυτικές πληροφορίες για τις αρμοδιότητες, σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής περιλαμβάνονται στον κανονισμό λειτουργίας που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοικητικό Συμβούλιο](#) / [Επιτροπές](#)).

Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή συστάθηκε το 1999 και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, το άρθρο 37 του Ν. 3693/2008 και τις διατάξεις του Νόμου Sarbanes-Oxley («SOX»).

Τα μέλη της Επιτροπής εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας κατόπιν προτάσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων προς τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τρία μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., εκ των οποίων δύο μέλη είναι ανεξάρτητα και ένα μέλος (ο κ. Πέτρος Σαμπατακάκης) είναι ειδικός σε χρηματοοικονομικά θέματα και με εμπειρία αναφορικά με θέματα που σχετίζονται με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ. Η θητεία των μελών είναι ετήσια και μπορεί να ανανεωθεί απεριόριστα. Η Επιτροπή Ελέγχου απασχολεί εξειδικευμένο σύμβουλο που αναφέρεται απευθείας στον Πρόεδρο της Επιτροπής. Η επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον έξι φορές ετησίως ή και έκτακτα, όποτε παρίσταται ανάγκη, τηρεί πρακτικά των συνεδριάσεων της και υποβάλλει αναφορές στο Διοικητικό Συμβούλιο ανά τρίμηνο ή και σε μικρότερο χρονικό διάστημα, εφ' όσον κρίνεται αναγκαίο.

Η εκλογή των μελών της Επιτροπής κατά τις διατάξεις του Ν. 3693/2008 έγινε με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της 19^{ης} Ιουνίου 2015 κατόπιν πρότασης της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων και του Δ.Σ. Η θητεία των μελών της Επιτροπής ορίστηκε για ένα χρόνο.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Επιτροπή Ελέγχου συνεδρίασε δεκαέξι φορές. Η Επιτροπή κατά το 2015 αναθεώρησε τον Κανονισμό Λειτουργίας της ο οποίος υποβλήθηκε και εγκρίθηκε στο Δ.Σ. την 29^η Ιανουαρίου 2015. Τον Ιούνιο του 2015, η Επιτροπή διενήργησε αξιολόγηση της Ετήσιας Έκθεσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Τράπεζας και του Ομίλου, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, ενημερώθηκε σχετικά με τη δραστηριότητα των Επιτροπών Ελέγχου των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου, σύμφωνα με το SOX. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή ασχολήθηκε με την ανασκόπηση των τριμηνιαίων και ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

και του Ομίλου, την παρακολούθηση σε τριμηνιαία βάση και την ετήσια αξιολόγηση των εργασιών της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας & του Ομίλου και της Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Τράπεζας & του Ομίλου, αξιολογώντας την επάρκεια των συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2577/2006. Επιπρόσθετα ενημερώθηκε σχετικά με τις εξελίξεις όσον αφορά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Νέας Υόρκης, τα πρότυπα της PCAOB και τη διαδικασία ελέγχου SOX. Τέλος, η Επιτροπή παρουσίασε και έθεσε προς έγκριση το Πρόγραμμα Εργασίας της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου-Επιθεώρησης της Τράπεζας για το 2016. Τέλος, η Επιτροπή έκανε συστάσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο αναφορικά με το διορισμό των εξωτερικών ελεγκτών της Τράπεζας για τις ετήσιες και εξαμηνιαίες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος που έληξε το 2015, ενέκρινε τις ελεγκτικές και μη ελεγκτικές αμοιβές τους και είχε τακτικές συναντήσεις μαζί τους προκειμένου να συζητήσουν τα πορίσματα του ελέγχου τους.

Αναλυτικές πληροφορίες για τις αρμοδιότητες, σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής περιλαμβάνονται στον κανονισμό λειτουργίας που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοικητικό Συμβούλιο](#) / Επιτροπές).

Στον παρακάτω πίνακα περιγράφεται η συχνότητα παράστασης κάθε μέλους του Δ.Σ. στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. και στις Επιτροπές στις οποίες συμμετείχε κάθε μέλος κατά τη διάρκεια του 2015, καθώς επίσης και οι σχετικές αμοιβές τους.

Συμμετοχές μελών Δ.Σ. σε συνεδριάσεις του Δ.Σ. και των Επιτροπών Δ.Σ. (συχνότητα) το 2015 και αντίστοιχες αμοιβές

Όνοματεπώνυμο	Διοικητικό Συμβούλιο	Επιτροπή Ελέγχου	Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων	Επιτροπή Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών	Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων	Επιτροπή Στρατηγικής	Αμοιβές (σε €)
Πρόεδρος							
(Μη εκτελεστικό μέλος)							
Λούκα Π. Κατσέλη ¹	24	-	9	4	4	5	27.450
Γεώργιος Π. Ζανιάς	3	-	2	-	3	1	12.150
Εκτελεστικά μέλη							
Αλέξανδρος Γ. Τουρκολιάς	3	-	-	-	-	1	6.075
Πόλα Χατζησωτηρίου ²	3	-	-	-	-	3	11.250
Λεωνίδα Φραγκιαδάκης ³	24	-	-	-	-	5	20.925
Δημήτριος Δημόπουλος	27	-	-	-	-	6	27.000
Πάυλος Μυλωνάς	26	-	-	-	-	6	27.000
Μη εκτελεστικά μέλη							
Ευθύμιος Χ. Κατσίκας	25	-	-	-	-	-	18.000
Σταύρος Α. Κούκος	24	-	-	-	-	-	-
Πέτρος Χριστοδούλου ⁴	3	-	3	-	-	1	12.000
Ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη							
Δημήτριος Αφεντούλης ⁵	26	16	-	4	1	2	43.500
Σπυρίδων Ι. Θεοδωρόπουλος ⁶	24	-	-	3	7	3	45.000
Ανδρέας Χ. Μπούμης ⁷	21	9	7	-	-	2	21.625
Πέτρος Κ. Σαμπατακάκης ⁸	24	16	8	2	6	4	57.750
Στέφανος Χ. Βαβαλίδης ⁹	3	3	2	-	-	1	10.125
Αλεξάνδρα Θ. Παπαλεξοπούλου	6	-	-	2	4	3	24.375
Μπενοπούλου ¹⁰							
Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου							
Αγγελική Ι. Σκανδαλιάρη ¹¹	26	-	6	-	-	-	17.700
Αλέξανδρος Ν. Μακρίδης	1	-	-	-	-	-	4.050
Εκπρόσωπος Τ.Χ.Σ.							
Χαράλαμπος Α. Μάκκας ¹²	27	16	11	4	7	-	54.000

¹ Η κα Λούκα Κατσέλη ορίστηκε Πρόεδρος της Επιτροπής Στρατηγικής, μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών στη συνεδρίαση του Δ.Σ. την 23.3.2015 στη θέση του παραιτηθέντος Προέδρου κ. Γεωργίου Ζανιά, ενώ ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων στη συνεδρίαση του Δ.Σ. στις 26.1.2016.

² Η κα. Πόλα Χατζησωτηρίου παραιτήθηκε την 28.5.2015 από εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. και μέχρι τότε Αναπληρώτρια Διευθύνουσα Σύμβουλος, καθώς και από μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής.

³ Ο κ. Λεωνίδα Φραγκιαδάκης ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής την 23.3.2015 σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος κ. Α. Τουρκολιά.

⁴ Ο κ. Πέτρος Χριστοδούλου παραιτήθηκε την 30.4.2015 από μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ, μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων και μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής.

⁵ Ο κ. Δημήτριος Αφεντούλης ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής την 30.7.2015 και Πρόεδρος της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων στη συνεδρίαση του Δ.Σ. στις 26.1.2016.

⁶ Ο κ. Σπυρίδων Θεοδωρόπουλος ορίστηκε Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών στη συνεδρίαση του Δ.Σ. την 30.7.2015.

⁷ Ο κ. Ανδρέας Μπούμης ορίστηκε Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων καθώς και Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου την 19.6.2015. Στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου την 24.9.2015 ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής. Ο κ.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Ανδρέας Μπούμης υπέβαλε την παραίτηση του από Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων καθώς και Μέλος της Επιτροπής Ελέγχου και της Επιτροπής Στρατηγικής την 26.1.2016.

⁸ Ο κ. Πέτρος Σαμπατακάκης ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών στη συνεδρίαση του Δ.Σ. την 30.7.2015.

⁹ Ο κ. Στέφανος Βαβαλίδης παραιτήθηκε την 23.3.2015 από ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ., Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, μέλος της Επιτροπής Ελέγχου και μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής.

¹⁰ Η κα. Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου-Μπενοπούλου παραιτήθηκε την 17.7.2015 από ανεξάρτητο, μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ., Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών, μέλος της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων και μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής

¹¹ Η κα Αγγελική Σκανδαλιάρη παρίσταται από 27.3.2015 στις Επιτροπές Εταιρικής Διακυβέρνησης & Υποψηφιοτήτων, Ανθρώπινου Δυναμικού & Αμοιβών, Στρατηγικής και Ελέγχου, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Κατά τη συνεδρίαση της 30.7.2015 η κα Αγγελική Σκανδαλιάρη ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων.

¹² Ο κ. Χαράλαμπος Μάκκας από 30.7.2015 παρίσταται στην Επιτροπή Στρατηγικής ως παρατηρητής.

Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Βοηθός Γενικός Διευθυντής Νομικών Υπηρεσιών κ. Γεώργιος Τριανταφυλλάκης.

Ο Πρόεδρος, τα Εκτελεστικά μέλη και τα Μη Εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., έλαβαν κατά τη διάρκεια του 2015, λόγω της σχέσης τους με την Τράπεζα, τις αμοιβές που παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Όνοματεπώνυμο	Μικτές Αμοιβές (σε €)
Πρόεδρος (Μη εκτελεστικό μέλος)	
Λούκα Τ. Κατσέλη	202.852
Γεώργιος Π. Ζαλιάς	65.432
Εκτελεστικά μέλη	
Λεωνίδα Φραγκιαδάκης	275.039
Δημήτριος Δημόπουλος	254.320
Παύλος Μυλωνάς	253.125
Αλέξανδρος Γ. Τουρκολιάς	68.831
Πόλα Χατζησωτηρίου	115.254
Μη εκτελεστικά μέλη	
Δημήτρης Αφεντούλης	-
Σπυρίδων Ι. Θεοδωρόπουλος	-
Πέτρος Κ. Σαμπατακάκης	-
Ανδρέας Χ. Μπούμης	-
Ευθύμιος Χ. Κατσίκας	57.038
Σταύρος Α. Κούκος	76.332
Πέτρος Χριστοδούλου	-
Στέφανος Χ. Βαβαλίδης	-
Αλεξάνδρα Θ. Παπαλεξοπούλου Μπενοπούλου	-
Εκπρόσωπος Τ.Χ.Σ.	
Χαράλαμπος Α. Μάκκας	-
Εκπρόσωπος Ελληνικού Δημοσίου	
Αγγελική Ι. Σκανδαλιάρη	-
Αλέξανδρος Ν. Μακρίδης	-

Επίσης, σε ορισμένα από τα ανωτέρω μέλη καταβλήθηκε αποζημίωση αποχώρησης συνολικού ποσού €936 χιλ.

Στα παραπάνω πρόσωπα δεν χορηγήθηκε το 2015 έκτακτη αμοιβή (bonus).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Κοινές μετοχές και Warrants

Ακολούθως παρατίθεται πίνακας με τις μετοχές της Τράπεζας, που κατέχουν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου:

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Αριθμός κοινών μετοχών της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2015	Αριθμός Warrants της Τράπεζας 31 Δεκεμβρίου 2015
Λούκα Κατσέλη	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου (Πρόεδρος)	-	-
Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου (Διευθύνων Σύμβουλος)	170.705	5.585
Δημήτρης Δημόπουλος	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου (Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος)	35.222	2.307
Πάυλος Μυλωνάς	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου (Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος)	33.416	-
Δημήτρης Αφεντούλης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	-	-
Σπυρίδων Θεοδωρόπουλος	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	-	-
Πέτρος Σαμπατακάκης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	-	-
Αγγελική Σκανδαλιάρη	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	7.523	244
Χαράλαμπος Μάκκας	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	-	-
Σταύρος Κούκος	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	37	387
Ευθύμιος Κατσιάκας	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	107	1.112
Σύνολο		247.010	9.635

Διοικητικά, διαχειριστικά και εποπτικά όργανα της Τράπεζας

Σύμφωνα με τη Διοίκηση της Τράπεζας, στα εποπτικά, διοικητικά και διαχειριστικά όργανα της Τράπεζας περιλαμβάνονται οι ακόλουθες επιτροπές: 1) Εκτελεστική Επιτροπή, 2) Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής (ALCO), 3) Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων, 4) Επιτροπή Γνωστοποιήσεων και Διαφάνειας, 5) Επιτροπή Προβλέψεων Απομείωσης και Διαγραφών Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων, 6) Επιτροπή Διαχείρισης Κρίσεων, 7) Επιτροπή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Κινδύνου Φήμης. Οι επιτροπές αποτελούνται από εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, Γενικούς Διευθυντές και Βοηθούς Γενικούς Διευθυντές.

Εκτελεστική Επιτροπή

Η Εκτελεστική Επιτροπή συστάθηκε το 2004 και λειτουργεί δυνάμει ειδικού Κανονισμού Λειτουργίας. Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης που στηρίζει τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της Τράπεζας στο έργο του. Η Επιτροπή έχει, αφενός μεν στρατηγικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες που αφορούν στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του Ομίλου και στην παρακολούθηση της εκτέλεσης του επιχειρησιακού σχεδίου της Τράπεζας, αφετέρου δε εγκριτικές αρμοδιότητες, οι οποίες δεν εκχωρούνται ατομικά σε Στελέχη της Διοίκησης ή σε άλλα Συλλογικά Όργανα.

Τον Απρίλιο του 2015 καθορίστηκε ότι η Εκτελεστική Επιτροπή θα ασκεί και τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου Διαχείρισης Κινδύνων, ενώ πλέον δύναται να αποφασίζει για θέματα αρμοδιότητας της Επιτροπής Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Κινδύνου Φήμης, όποτε αυτό κρίνεται σκόπιμο από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Κινδύνου Φήμης ή τον Αναπληρωτή του.

Η εν λόγω Επιτροπή απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Πάυλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δαμιανός Χαραλαμπίδης	Γενικός Διευθυντής Λειτουργικής Στήριξης Τ&Ο
Μέλος	Νέλλη Τζάκου – Λαμπροπούλου	Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής
Μέλος	Δημήτριος Καποτόπουλος	Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής
Μέλος	Ιωάννης Κυριακόπουλος	Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών Τ&Ο
Μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου	Παναγιώτης Δασμάνογλου	ΒΓΔ Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής διακυβέρνησης Τ&Ο
Μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου	Γιώργος Τριανταφυλλάκης	ΒΓΔ Νομικών Υπηρεσιών

Η Επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρό της και συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον δύο (2) φορές κάθε ημερολογιακό μήνα και έκτακτα όποτε κρίνει ο Πρόεδρος της.

Μετά από πρόσκληση του Προέδρου, στις συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι δυνατό να παρίστανται Γενικοί Διευθυντές καθώς και άλλα Στελέχη της Τράπεζας, η παρουσία των οποίων κρίνεται απαραίτητη, ενώ όταν συζητούνται θέματα διαχείρισης κινδύνων στις συνεδριάσεις συμμετέχει και ο Βοηθός Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου και Chief Risk Officer. Επίσης, στις συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής καλείται ανά δύο μήνες ο κ. Omer Aras, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου της Finansbank ο οποίος ενημερώνει την Εκτελεστική Επιτροπή για θέματα διεθνών δραστηριοτήτων και τη Finansbank.

Σύντομα βιογραφικά σημειώματα των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: [Ο Όμιλος](#) / [Εταιρική Διακυβέρνηση](#) / [Διοίκηση & Οργανωτική Δομή](#) / Μέλη Διοίκησης).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής (ALCO)

Το Συμβούλιο συστάθηκε το 1993. Σκοπός του εν λόγω Συμβουλίου είναι η διαμόρφωση της στρατηγικής και της πολιτικής της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστωτικό τομέα για θέματα διάρθρωσης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού (Asset - Liability Management), λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, τις τρέχουσες συνθήκες στις αγορές χρήματος και κεφαλαίου καθώς και τα όρια κινδύνου που η Τράπεζα έχει ορίσει.

Το εν λόγω Συμβούλιο απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής (ALCO)

Πρόεδρος	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος
Αναπληρωτής Προέδρου και μέλος	Παύλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Νέλλη Τζάκου – Λαμπροπούλου	Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής
Μέλος	Ιωάννης Κυριακόπουλος	Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών T&O
Μέλος	Αλέξανδρος Μπένος	ΒΓΔ Διαχείρισης Κινδύνων T&O (CRO)
Μέλος	Βασίλειος Κάβαλος	ΒΓΔ Διαχείρισης Διαθεσίμων & Χρηματοαγοράς

Το Συμβούλιο συνέρχεται τακτικά 1 φορά το μήνα ή σε έκτακτες συνεδριάσεις μετά από πρόσκληση του Προέδρου του.

Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου είναι δυνατόν να συμμετέχουν και άλλα στελέχη της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του.

Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων

Η Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων συστάθηκε το 2008 με σκοπό τη βελτιστοποίηση και την εύρυθμη λειτουργία των ορίων (πλασιού) ανάληψης κινδύνων.

Η εν λόγω Επιτροπή απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Ανώτατη Επιτροπή Πιστοδοτήσεων

Πρόεδρος	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Παύλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Αλέξανδρος Μπένος	ΒΓΔ Διαχείρισης Κινδύνων T&O (CRO)
Μέλος	Ιωάννης Βαγιονίτης	ΒΓΔ Chief Credit Officer

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τουλάχιστον (2) φορές κάθε ημερολογιακό μήνα και έκτακτα όποτε το κρίνει αναγκαίο ο Πρόεδρος αυτής.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής καλείται και παρίσταται ο Βοηθός Γενικός Διευθυντής Νομικών Υπηρεσιών.

Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής παρίστανται, μετά από πρόσκληση του Προέδρου, Στελέχη της Τράπεζας και του Ομίλου, η παρουσία των οποίων κρίνεται απαραίτητη.

Επιτροπή Γνωστοποιήσεων και Διαφάνειας

Η Επιτροπή συστάθηκε το 2003. Έργο της είναι ο έλεγχος της ακρίβειας και πληρότητας των πληροφοριών που περιέχονται στις δημόσιες ανακοινώσεις και γενικά στις πάσης φύσεως δημοσιοποιήσεις που πραγματοποιεί η Τράπεζα, ιδιαίτερα αυτών που περιέχονται στα υποβαλλόμενα στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α. πληροφοριακά δελτία, η παρακολούθηση και υποβολή προτάσεων για τη βελτίωση των διαδικασιών που ακολουθούνται για τη συγκέντρωση, αξιολόγηση και έγκαιρη δημοσιοποίηση των πληροφοριών που απαιτεί η σχετική νομοθεσία και γενικότερα η συμμόρφωση της Τράπεζας με το νομικό και κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο υπόκειται σε ό,τι αφορά τις υποχρεώσεις ακριβούς και έγκαιρης δημοσιοποίησης πληροφοριών.

Η εν λόγω Επιτροπή απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Επιτροπή Γνωστοποιήσεων και Διαφάνειας

Πρόεδρος	Παύλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Νέλλη Τζάκου – Λαμπροπούλου	Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής
Μέλος	Δημήτριος Καποτόπουλος	Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής
Μέλος	Δαμιανός Χαραλαμπίδης	Γενικός Διευθυντής Λειτουργικής Στήριξης T&O
Μέλος	Ιωάννης Κυριακόπουλος	Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών T&O
Μέλος	Μαρίνης Στρατόπουλος	Γενικός Διευθυντής Δραστηριοτήτων Εξωτερικού
Μέλος	Γιώργος Τριανταφυλλάκης	ΒΓΔ Νομικών Υπηρεσιών
Μέλος	Βασίλειος Κάβαλος	ΒΓΔ Διαχείρισης Διαθεσίμων & Χρηματοαγοράς
Μέλος	Γεώργιος Καλορίτης	ΒΓΔ Εσωτερικού Ελέγχου – Επιθεώρησης και Γενικός Επιθεωρητής T&O
Μέλος	Παναγιώτης Δασμάνογλου	ΒΓΔ Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής διακυβέρνησης T&O
Μέλος	-	ΒΓΔ Οικονομικών Υπηρεσιών T&O*
Μέλος	Αλέξανδρος Μπένος	ΒΓΔ Διαχείρισης Κινδύνων T&O (CRO)

*Ο κ. Νίκος Βουτυχτής ήταν ΒΓΔ Οικονομικών Υπηρεσιών της T&O και μέλος της Επιτροπής μέχρι τις 12 Φεβρουαρίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία παραιτήθηκε από την Τράπεζα

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Η Επιτροπή συγκαλείται κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου της, δύο τουλάχιστον φορές ετησίως και εκτάκτως όποτε κρίνεται αναγκαίο.

Επιτροπή Προβλέψεων Απομείωσης και Διαγραφών Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων

Η Επιτροπή συστάθηκε το 2010 με αποστολή τη λήψη αποφάσεων για τη δημιουργία προβλέψεων και τη διενέργεια διαγραφών έναντι πάσης φύσης απαιτήσεων του Ομίλου, που κρίνονται από την Επιτροπή ότι υπόκεινται σε εκτίμηση απομείωσης της αξίας τους σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα «Πολιτική διενέργειας προβλέψεων και διαγραφών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων» του Ομίλου.

Η εν λόγω Επιτροπή απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Επιτροπή Προβλέψεων Απομείωσης και Διαγραφών Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων

Πρόεδρος	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Πάυλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Η Επιτροπή συγκαλείται κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου της.

Μετά από πρόσκληση του Προέδρου στις συνεδριάσεις της Επιτροπής είναι δυνατό να παρίστανται και άλλα στελέχη του Ομίλου.

Επιτροπή Διαχείρισης Κρίσεων

Η Επιτροπή συστάθηκε το 2012 και αποτελεί το υψηλότερο θεσμικό Όργανο του Σχεδίου Συνέχειας Εργασιών. Η Επιτροπή ενεργεί σε κάθε αιφνίδια και απρόβλεπτη μεταβολή των συνθηκών (λειτουργικών, επιχειρηματικών, περιβαλλοντικών, Προσωπικού κλπ) η οποία δύναται να οδηγήσει σε Κρίση καθώς έχει επίπτωση στρατηγικής σημασίας και αποσκοπεί στον αποτελεσματικό συντονισμό των ενεργειών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων καταστάσεων που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την απρόσκοπτη λειτουργία της Τράπεζας. Συγκεκριμένα, είναι αρμόδια για την ενημέρωση, κινητοποίηση και το συντονισμό των αρμόδιων Μονάδων της Τράπεζας λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, την έκταση και το μέγεθος της εκάστοτε κρίσης, καθώς και την επίλυση προβλημάτων που απαιτούν άμεση αντιμετώπιση.

Η Επιτροπή απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Επιτροπή Διαχείρισης Κρίσεων

Πρόεδρος	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Πάυλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δαμιανός Χαραλαμπίδης	Γενικός Διευθυντής Λειτουργικής Στήριξης Τ&Ο
Μέλος	Νέλλη Τζάκου-Λαμπροπούλου	Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής
Μέλος	Πέτρος Φουρτούνης	Γενικός Διευθυντής Ανθρώπινου Δυναμικού Τ&Ο
Μέλος	Παναγιώτης Δασμάνογλου	ΒΓΔ Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής διακυβέρνησης Τ&Ο
Μέλος	Γιώργος Καλορίτης	ΒΓΔ Εσωτερικού Ελέγχου – Επιθεώρησης και Γενικός Επιθεωρητής Τ&Ο
Μέλος	Αντώνιος Αντωνόπουλος	ΒΓΔ Ασφαλείας Τ&Ο

Η Επιτροπή συγκαλείται κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου της, όποτε κρίνεται απαραίτητο.

Μετά από πρόσκληση του Προέδρου και αναλόγως του θέματος, στις συνεδριάσεις της Επιτροπής είναι δυνατό να παρίστανται Γενικοί Διευθυντές, Βοηθοί Γενικοί Διευθυντές, ο Γενικός Συντονιστής Συνέχειας Εργασιών καθώς και άλλα στελέχη της Τράπεζας η παρουσία των οποίων κρίνεται απαραίτητη.

Επιτροπή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Κινδύνου Φήμης

Η Επιτροπή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Κινδύνου Φήμης συστάθηκε το 2013. Η Επιτροπή διασφαλίζει την επάρκεια των ελέγχων της Τράπεζας και του Ομίλου που επιτρέπουν τη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο και με τις πολιτικές της Τράπεζας και του Ομίλου. Επιπλέον, εξασφαλίζει ότι η διαχείριση του κινδύνου φήμης είναι σύμφωνη με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων που εγκρίνει το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας και με τη δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας για τους μετόχους.

Η Επιτροπή απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

Επιτροπή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Κινδύνου Φήμης

Πρόεδρος	Λεωνίδας Φραγκιαδάκης	Διευθύνων Σύμβουλος
Αναπληρωτής Πρόεδρος & Μέλος	Παναγιώτης Δασμάνογλου	ΒΓΔ Κανονιστικής Συμμόρφωσης & Εταιρικής διακυβέρνησης Τ&Ο
Μέλος	Πάυλος Μυλωνάς	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δημήτριος Δημόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Μέλος	Δαμιανός Χαραλαμπίδης	Γενικός Διευθυντής Λειτουργικής Στήριξης Τ&Ο
Μέλος	Νέλλη Τζάκου-Λαμπροπούλου	Γενική Διευθύντρια Λιανικής Τραπεζικής
Μέλος	Δημήτριος Καποτόπουλος	Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής
Μέλος	Γιώργος Τριανταφυλλάκης	ΒΓΔ Νομικών Υπηρεσιών
Μέλος	Ιωάννα Κατζηλιέρη Ζουρ	ΒΓΔ Επικοινωνίας και Μάρκετινγκ του Ομίλου

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον ανά τρίμηνο και όποτε απαιτείται κατά την κρίση του Προέδρου της.

Ο Πρόεδρος δύναται να προσκαλεί κατά την κρίση του οποιοδήποτε άλλο ανώτατο Στέλεχος της Τράπεζας ή του Ομίλου.

Ε. ΚΥΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Στόχοι του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου

Με σκοπό τη διασφάλιση της καλής φήμης και της αξιοπιστίας της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου έναντι των Μετόχων, των πελατών, των επενδυτών και των εποπτικών και άλλων ανεξάρτητων αρχών, η Τράπεζα φροντίζει σε επίπεδο Ομίλου για τη διαρκή ενίσχυση και ενδυνάμωση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου («Σ.Ε.Ε.»). Το Σ.Ε.Ε. αποτελεί το σύνολο των ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών που καλύπτουν σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα και συντελεί στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία της Τράπεζας και του Ομίλου.

Το Σ.Ε.Ε. της Τράπεζας αποβλέπει στη διασφάλιση των ακόλουθων κύριων στόχων:

- Τη συνεπή υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής του Ομίλου, με την αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων.
- Την αναγνώριση και αντιμετώπιση των πάσης φύσεως κινδύνων που αναλαμβάνονται, περιλαμβανομένου και του λειτουργικού κινδύνου.
- Τη διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης του Ομίλου και την παραγωγή αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων που υποβάλλονται σε ελληνικές και διεθνείς αρχές.
- Τη συμμόρφωση με την εθνική και παγκόσμια νομοθεσία (π.χ. Ν.3016/2002, ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, Νόμος Sarbanes Oxley) που ρυθμίζει την λειτουργία της Τράπεζας και του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών αρχών και διαδικασιών, των πληροφοριακών συστημάτων και του κώδικα δεοντολογίας.
- Την υιοθέτηση διεθνών βέλτιστων πρακτικών και αρχών εταιρικής διακυβέρνησης.
- Την πρόληψη και την αποφυγή λανθασμένων ενεργειών και παρατυπιών που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη φήμη και τα συμφέροντα της Τράπεζας, των Μετόχων και των συναλλασσόμενων με αυτή.

Το Δ.Σ. της Τράπεζας, με την υποστήριξη των Επιτροπών του, στο πλαίσιο της εξέτασης της εταιρικής στρατηγικής και των κύριων επιχειρηματικών κινδύνων, υιοθετεί τις κατάλληλες πολιτικές που αποσκοπούν στη διασφάλιση επαρκούς και αποτελεσματικού Σ.Ε.Ε. για την Τράπεζα και τον Όμιλο. Η Διοίκηση έχει την ευθύνη της ανάπτυξης και ενσωμάτωσης των κατάλληλων ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών ανάλογα με το εύρος, τους κινδύνους και τη φύση των εργασιών των μονάδων του Ομίλου, της αξιολόγησης των αδυναμιών που προκύπτουν και της λήψης των απαιτούμενων διορθωτικών μέτρων.

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνων

Ο Όμιλος στοχεύει στην υιοθέτηση πρακτικών αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και εποπτικές απαιτήσεις, όπως προσδιορίζονται από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, καθώς και αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του Ομίλου.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου αποτελείται από διάφορα συστατικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, το Δ.Σ. έχει συστήσει την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία εποπτεύει όλες τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων στον Όμιλο. Όλες οι μονάδες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, αναφέρονται αρμοδίως στη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου («Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.») και στη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου («Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.»), των οποίων προϊστάται ο Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων (Chief Risk Officer). Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα συμμόρφωσης σε εσωτερικούς και εξωτερικούς κανόνες, όπως η ισχύουσα Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία και εποπτικοί κανονισμοί. Η μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου - Επιθεώρησης της Τράπεζας και του Ομίλου, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Δ.Σ., μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, συμπληρώνει το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, δρώντας ως ανεξάρτητο ελεγκτικό όργανο, και επικεντρώνεται στην αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του περιβάλλοντος ελέγχου (αναλυτική παρουσίαση του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου παρατίθεται στις Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων - Σημείωση 4).

Κανονιστική Συμμόρφωση και Εταιρική Διακυβέρνηση

Με γνώμονα την κατάλληλη ενσωμάτωση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου και των βέλτιστων πρακτικών στη λειτουργία του Ομίλου, οι Διευθύνσεις Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου και Κανονιστικής Εποπτείας Συναλλαγών της Τράπεζας και του Ομίλου, οι οποίες υπάγονται στο Βοηθό Γενικό Διευθυντή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου, είναι αρμόδιες για τη διαρκή παρακολούθηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου και των βέλτιστων πρακτικών στους τομείς αρμοδιότητάς τους, την παροχή κατευθύνσεων και υποστήριξης στις Μονάδες της Τράπεζας και του Ομίλου και την παρακολούθηση της κατάλληλης εφαρμογής του ισχύοντος πλαισίου.

Στο πλαίσιο της ιδιαίτερης έμφασης την οποία ο Όμιλος δίνει στη διασφάλιση της διαρκούς ενίσχυσης των δομών και πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης, κατά τη διάρκεια του 2015 πραγματοποιήθηκε εξέταση των δομών και ακολουθούμενων πρακτικών εταιρικής

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

διακυβέρνησης σε επίπεδο Ομίλου και ανάλυση των απαιτήσεων βάσει των εξελίξεων του κανονιστικού πλαισίου, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης σε επίπεδο Ομίλου και τη συμμόρφωση με τις εξελίξεις του θεσμικού πλαισίου και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.

Περαιτέρω, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες για την ενίσχυση της αποτελεσματικής λειτουργίας των οργάνων διακυβέρνησης, όπως για παράδειγμα η προμήθεια ειδικής εφαρμογής για την υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου και των Επιτροπών του και η ανάπτυξη συστήματος για τη διεξαγωγή των Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων. Παράλληλα, δρομολογήθηκε η αναβάθμιση της εφαρμογής του μετοχολογίου της Τράπεζας, με στόχο τόσο την καλύτερη εξυπηρέτηση των μετόχων όσο και την καλύτερη παρακολούθηση της μετοχικής σύνθεσης της Τράπεζας καθώς επίσης και την αναβάθμιση των μηχανισμών ελέγχου επί της εφαρμογής του πλαισίου της Κεφαλαιαγοράς.

Επιπρόσθετα, η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου συνέδραμε στην επιτυχή ολοκλήρωση της Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2015, παρέχοντας υποστήριξη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, όπως κατά το στάδιο της διεξαγωγής της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, της κατάρτισης του Ενημερωτικού Δελτίου καθώς και της σύνταξης όλων των σχετικών ανακοινώσεων της Τράπεζας, ενώ είχε ενεργό ρόλο στην εξυπηρέτηση και την παροχή διευκρινίσεων στους ενδιαφερόμενους μετόχους κατά τη δημόσια προσφορά μετοχών στην Ελλάδα, και ήταν αρμόδια για το συντονισμό της παροχής πληροφόρησης και την τήρηση της βάσης δεδομένων για την Τράπεζα στο πλαίσιο της διεθνούς προσφοράς μετοχών σε θεσμικούς και λοιπούς ειδικούς επενδυτές.

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσαρμογής στις σύγχρονες απαιτήσεις και με γνώμονα την περαιτέρω ενδυνάμωση του πλαισίου εταιρικής κοινωνικής ευθύνης του Ομίλου, εντός του 2015, έλαβε χώρα οργανωτική αναδιάρθρωση με την ένταξη της Διεύθυνσης Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Τράπεζας και του Ομίλου υπό την εποπτεία του Βοηθού Γενικού Διευθυντή Κανονιστικής Συμμόρφωσης και Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Ομίλου. Μετά τη συγκεκριμένη αναδιοργάνωση έχει ήδη δρομολογηθεί και αναμένεται να αναπτυχθεί περαιτέρω η ενσωμάτωση σε επίπεδο Ομίλου διεθνών προτύπων στους τομείς της περιβαλλοντικής διαχείρισης και της κοινωνικής υπευθυνότητας, ενώ διασφαλίζεται περαιτέρω η παρακολούθηση της κατάλληλης εφαρμογής του σχετικού πλαισίου το οποίο ο Όμιλος υιοθετεί.

Επιπρόσθετα σε επίπεδο Πολιτικών και Κανονισμών, επικαιροποιήθηκε εντός του έτους ο Κώδικας Ηθικής Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας της Τράπεζας και του Ομίλου, καθώς επίσης και ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης, του οποίου η περαιτέρω επικαιροποίηση με βάση το αναθεωρημένο Πλαίσιο Συνεργασίας με το Τ.Χ.Σ. βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη. Σε επίπεδο Ομίλου, προχώρησε περαιτέρω η παρακολούθηση και ο έλεγχος της κατάλληλης υιοθέτησης από τις Μονάδες του Ομίλου υφιστάμενων Πολιτικών της Τράπεζας, καθώς επίσης και η συνδρομή των Μονάδων του Ομίλου για στο πλαίσιο της εφαρμογής Πολιτικών του Ομίλου.

Τέλος, στο πλαίσιο των ιδιαίτερων συνθηκών που δημιουργήθηκαν εντός του έτους, δεδομένης της βραχείας τραπεζικής αργίας και των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, οι Μονάδες Κανονιστικής Συμμόρφωσης συνέβαλαν στην αποτελεσματική διαχείριση των θεμάτων που ανέκυψαν βάσει της περίπτωσης και παρέιχαν τη συνδρομή τους μέσω της παροχής οδηγιών στο προσωπικό της Τράπεζας και της συμβουλευτικής υποστήριξης των Μονάδων της Τράπεζας στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης της πελατείας κατά το εν λόγω διάστημα.

Διαχείριση κινδύνων σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («Δ.Π.Χ.Α»), όπως και για το Σ.Ε.Ε. επί της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης («Σ.Ε.Ε.Χ.Π.»), που η Διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητο, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση αυτών των οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και την ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Σ.Ε.Ε. σε επίπεδο Ομίλου με βάση τις αναφορές που λαμβάνει από τη ΔΕΕΕΤΟ, τη ΔΚΣΤΟ, τη Μονάδα Συμμόρφωσης Ομίλου SOX και από τους εξωτερικούς ελεγκτές. Επιβλέπει την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας και του Ομίλου που συντάσσονται σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α και τις Αμερικάνικες Γενικά Παραδεκτές Λογιστικές Αρχές («US GAAP»), και αναφέρει τα συμπεράσματά της στο Δ.Σ. της Τράπεζας. Επίσης, παρακολουθεί την πρόοδο των διορθωτικών μέτρων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του Σ.Ε.Ε., το οποίο περιλαμβάνει και το Σ.Ε.Ε.Χ.Π.

Η ΔΕΕΕΤΟ είναι διοικητικά ανεξάρτητη από τις υπόλοιπες μονάδες της Τράπεζας και του Ομίλου. Ο Γενικός Επιθεωρητής διορίζεται ή παύεται μόνο από το Δ.Σ. της Τράπεζας, έπειτα από εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου και του Διευθύνοντα Συμβούλου. Για οποιαδήποτε παύση ή αντικατάσταση του Γενικού Επιθεωρητή ενημερώνεται η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Ο Γενικός Επιθεωρητής ενημερώνει περιοδικά την Επιτροπή Ελέγχου σχετικά με τις δραστηριότητες της ΔΕΕΕΤΟ, και το Δ.Σ., μέσω της Επιτροπής Ελέγχου. Η ΔΕΕΕΤΟ διενεργεί συστηματική αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και των σημείων ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου, όπως καθορίζονται από το Δ.Σ. εφαρμόζονται από τη Διοίκηση.

Επίσης, κατά τη διενέργεια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνεται από τους εξωτερικούς ελεγκτές για τυχόν σημαντικές αδυναμίες που εντοπίστηκαν στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Αξιολόγηση του Σ.Ε.Ε.Χ.Π.

Η Διοίκηση διενεργεί ετησίως και με βάση τους σχετικούς κινδύνους, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σ.Ε.Ε.Χ.Π. για σκοπούς US GAAP και σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Νόμου Sarbanes Oxley, ως αποτέλεσμα της εγγραφής της Τράπεζας στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α. ("SEC"). Ειδικά, για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται σύμφωνα με τις US GAAP και σε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις SOX, η Διοίκηση αξιολογεί ετησίως την αποτελεσματικότητα του Σ.Ε.Ε.Χ.Π. του Ομίλου βάσει του διεθνώς αναγνωρισμένου πλαισίου αξιολόγησης COSO («Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission in Internal Control-Integrated Framework – COSO έκδοση 2013»). Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Δελτίο (20-F) που υποβάλλεται στη SEC. Η αξιολόγηση διενεργείται από τη Μονάδα Συμμόρφωσης SOX και αφορά στον έλεγχο της αποτελεσματικότητας των ελεγκτικών μηχανισμών που έχουν αναγνωρισθεί σε κρίσιμες διαδικασίες σε επίπεδο Ομίλου.

Αξιολόγηση των διαδικασιών και ελέγχων γνωστοποίησης πληροφοριών

Στο ίδιο πλαίσιο, ο Διευθύνων Σύμβουλος, ο Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας & του Ομίλου, με τη συμμετοχή της Διοίκησης των εταιρειών του Ομίλου, διενεργούν αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών και ελέγχων γνωστοποίησης πληροφοριών, τα συμπεράσματα της οποίας περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Δελτίο (20-F) που υποβάλλεται στη SEC. Οι διαδικασίες και έλεγχοι γνωστοποιήσεων αφορούν το σύνολο των διαδικασιών και ελεγκτικών μηχανισμών οι οποίοι διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες, οικονομικές και μη οικονομικές, που υποβάλλονται σύμφωνα με τη Χρηματιστηριακή Νομοθεσία των Η.Π.Α. (US Securities Exchange Act of 1934) έχουν ορθώς καταχωρηθεί, επεξεργαστεί και εμπρόθεσμα αναφερθεί.

Η Επιτροπή Γνωστοποιήσεων και Διαφάνειας της Τράπεζας ενημερώνεται για τυχόν ουσιώδεις ή σημαντικές αδυναμίες που προκύπτουν τόσο κατά την αξιολόγηση του Σ.Ε.Ε.Χ.Π., όσο και κατά την αξιολόγηση των διαδικασιών και ελέγχων γνωστοποιήσεων όπως περιγράφεται ανωτέρω. Για τυχόν ουσιώδεις αδυναμίες που εντοπίζονται, η Επιτροπή εγκρίνει τη γνωστοποίησή τους στη SEC και αυτές συμπεριλαμβάνονται στην έκθεση αξιολόγησης της Διοίκησης επί του Σ.Ε.Ε.Χ.Π. Για τις αποφάσεις της Επιτροπής Γνωστοποιήσεων και Διαφάνειας ενημερώνεται και η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας.

Για τη χρήση 2015, η αξιολόγηση της Διοίκησης για τις διαδικασίες και τους ελέγχους γνωστοποίησης πληροφοριών καθώς και για το Σ.Ε.Ε.Χ.Π. επί των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται σύμφωνα με τα US GAAP, αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά την υποβολή του Ετήσιου Δελτίου (20-F) στη SEC, στο οποίο θα περιλαμβάνονται και οι σχετικές εκθέσεις και πιστοποιήσεις της Διοίκησης. Το Ετήσιο Δελτίο (20-F) θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας www.nbg.gr (ενότητα: Ο Όμιλος / Ενημέρωση Επενδυτών / Ετήσιες Εκθέσεις & Ενημερωτικά Δελτία).

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Λεωνίδας Ε. Φραγκιαδάκης

Επεξηγηματική Έκθεση
Προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων
της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3556/2007

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3556/2007, οι εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο υποχρεούνται να υποβάλουν επεξηγηματική έκθεση προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων τους με αναλυτικές πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα. Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας περιέχει αναλυτικές πληροφορίες αναφορικά με τα ζητήματα αυτά.

A) Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου

Το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανερχόταν σε €2.744.145.458,10 διαιρούμενο σε 9.147.151.527 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας €0,30 η κάθε μία.

Οι μετοχές της Τράπεζας είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αθηνών («ΧΑ»). Οι μετοχές της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ήταν επίσης κατά το παρελθόν εισηγμένες προς διαπραγμάτευση και στο NYSE με τη μορφή American Depositary Receipts (ADRs). Στις 27 Νοεμβρίου του 2015 ο οργανισμός NYSE Regulation Inc. αποφάσισε ότι τα ADRs της Εθνικής Τράπεζας δεν ήταν πλέον κατάλληλα για διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, λόγω των ασυνήθιστα χαμηλών επιπέδων τιμών των κοινών μετοχών της Τράπεζας που αντιστοιχούν σε ADRs, σύμφωνα με το σημείο 802.01d του Εγχειριδίου για τις εισηγμένες εταιρείες του NYSE, καθορίζοντας ως τέτοιο ένα επίπεδο τιμής 0,15 USD ανά ADR. Ως αποτέλεσμα, ο οργανισμός NYSE Regulation Inc. ξεκίνησε διαδικασίες διαγραφής και προέβη σε άμεση αναστολή της διαπραγμάτευσης των ADRs. Τα ADRs στην παρούσα φάση διαπραγματεύονται στην εξωχρηματιστηριακή αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών (U.S. Over the Counter - OTC market), ενώ η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί τη δυνατότητα να αιτηθεί την επανεισαγωγή των ADRs προς διαπραγμάτευση στο NYSE.

Τα δικαιώματα των μετόχων της Τράπεζας που πηγάζουν από κάθε μία μετοχή, είναι καταρχήν ανάλογα με το ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου στο οποίο αντιστοιχούν. Κάθε μετοχή ενσωματώνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο Νόμος και το Καταστατικό της Τράπεζας, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των 134.820.022 κοινών ονομαστικών μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ, οι οποίες υπόκεινται στους διαλαμβανόμενους στο άρθρο 7^ο παρ. 2 του Ν. 3864/2010 περιορισμούς. Ειδικότερα:

(1) Από τις 9.012.331.505 κοινές μετοχές (που αντιστοιχούν σε ποσό ύψους €2.704 εκατ. ή 98,53% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου) εκ των οποίων 3.559.869.160 κατέχει το ΤΧΣ (που αντιστοιχούν σε ποσό ύψους €1.068 εκατ. ή 38,92% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου), απορρέουν τα κάτωθι δικαιώματα:

- Το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας.
- Το δικαίωμα επί του μερίσματος από τα ετήσια ή τα κατά την εκκαθάριση κέρδη της Τράπεζας, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό 35% των καθαρών κερδών (σε επίπεδο μητρικής εταιρείας) μετά από αφαίρεση του τακτικού αποθεματικού και των κερδών από την εκποίηση μετοχών οι οποίες κατέχονται τουλάχιστον από δεκαετίας και αντιπροσωπεύουν συμμετοχή ανώτερη του 20,0% επί του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής της εταιρείας, σύμφωνα με την διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 45 του Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει. Πλέον των παραπάνω, το καθαρό κέρδος που απομένει από την αποτίμηση χρηματοπιστωτικών μέσων στην εύλογη αξία τους μετά την αφαίρεση των ζημιών από την ίδια αιτία δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του υποχρεωτικού μερίσματος που προβλέπεται από την υφιστάμενη νομοθεσία. Το εναπομείναν μέρος των καθαρών κερδών κάθε χρήσης διανέμεται στους μετόχους ως πρώτο μέρισμα, ενώ η χορήγηση πρόσθετου μερίσματος αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση. Μέρισμα δικαιούται κάθε μέτοχος, ο οποίος αναφέρεται στο τηρούμενο από την Τράπεζα μητρώο μετόχων κατά την ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων μερίσματος. Το μέρισμα κάθε μετοχής καταβάλλεται στο μέτοχο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης που ενέκρινε τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Ο τρόπος και ο τόπος καταβολής ανακοινώνεται μέσω του Τύπου. Το δικαίωμα είσπραξης του μερίσματος παραγράφεται και το αντίστοιχο ποσό περιέρχεται στο Δημόσιο μετά την παρέλευση πέντε (5) ετών από το τέλος του έτους, κατά το οποίο ενέκρινε τη διανομή του η Γενική Συνέλευση.
- Το δικαίωμα προτίμησης σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με μετρητά και την έκδοση νέων μετοχών.
- Το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων των ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.
- Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας διατηρεί όλα τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης (σύμφωνα με το άρθρο 38 του Καταστατικού της).
- Μετά την υπαγωγή της Τράπεζας στις διατάξεις του Ν. 3723/2008, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.3 Ν. 3723/2008, όπως αυτό τροποποιήθηκε από το άρθρο 28 του Ν. 3756/2009, το άρθρο 39 του Ν. 3844/2010 και τέλος το άρθρο 4 (παρ.3 εδ.γ.) του Ν. 4063/2012 και για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας η διανομή μερίσματος στις κοινές μετοχές περιορίζεται αποκλειστικά στη διανομή μετοχών. Οι μετοχές αυτές δεν πρέπει να προέρχονται από επαναγορά. Στις ανωτέρω διατάξεις δεν περιλαμβάνεται η απόδοση των προνομιούχων μετοχών που έχουν εκδοθεί προς το εξωτερικό. Επίσης, για το χρονικό διάστημα συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στο πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας του Ν. 3723/2008 δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών.

(2) Οι 134.820.022 κοινές μετοχές που κατέχει το ΤΧΣ (που αντιστοιχούν σε ποσό ύψους €40 εκατ. ή 1,47% επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου), σύμφωνα με το άρθρο 7^α παρ. 2 του Ν. 3864/2010 δίνουν δικαίωμα ψήφου του ΤΧΣ στη Γενική Συνέλευση των μετόχων μόνο για τις αποφάσεις τροποποίησης του καταστατικού, περιλαμβανομένης της αύξησης ή μείωσης κεφαλαίου ή της παροχής σχετικής εξουσιοδότησης στο διοικητικό συμβούλιο, συγχώνευσης, διάσπασης, μετατροπής, αναβίωσης, παράτασης της διάρκειας ή διάλυσης της εταιρίας, μεταβίβασης στοιχείων του ενεργητικού, περιλαμβανομένης της πώλησης θυγατρικών ή για όποιο άλλο θέμα απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία κατά τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν. 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιρειών». Ειδικότερα, για τους σκοπούς υπολογισμού της απαρτίας και πλειοψηφίας στη Γενική Συνέλευση, οι μετοχές του ΤΧΣ δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων για θέματα άλλα από αυτά που αναφέρονται παραπάνω. Σύμφωνα με το ίδιο ως άνω άρθρο 7α Ν. 3864/2010, το ΤΧΣ ασκεί πλήρως τα δικαιώματα ψήφου, χωρίς τους παραπάνω αναφερόμενους περιορισμούς και στην περίπτωση που διαπιστωθεί, με απόφαση των μελών του Γενικού Συμβουλίου του Ταμείου, ότι παραβιάζονται ουσιώδεις υποχρεώσεις του πιστωτικού ιδρύματος οι οποίες προβλέπονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης ή προάγουν την υλοποίηση αυτού ή περιγράφονται στη «Συμφωνία Πλαίσιο» ανάμεσα στην Τράπεζα και το ΤΧΣ.

Κατά τα λοιπά οι κοινές μετοχές που κατέχει το ΤΧΣ παρέχουν επίσης, όπως και οι λοιπές κοινές μετοχές που κατέχουν οι ιδιώτες Επενδυτές, δικαίωμα επί του μερίσματος, δικαίωμα προτίμησης σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και εκθέσεων των ελεγκτών, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα.

Περαιτέρω, οι εν λόγω κοινές μετοχές παρέχουν στον εκπρόσωπο του ΤΧΣ στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας τα εξής ειδικά δικαιώματα σύμφωνα με τον Ν. 3864/2010, όπως ισχύει:

1. Το δικαίωμα να ζητεί την σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τον Ν. 3864/2010, όπως ισχύει.
2. Το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας:
 - i) σχετικής με τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τους γενικούς διευθυντές και τους αναπληρωτές τους ή
 - ii) εφόσον η υπό συζήτηση απόφαση δύναται να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσει σοβαρά τη ρευστότητα ή τη φερεγγυότητα ή την εν γένει συνετή και εύρυθμη λειτουργία της Τράπεζας (όπως επιχειρηματική στρατηγική, διαχείριση στοιχείων ενεργητικού-παθητικού κλπ.)
3. Το δικαίωμα να ζητεί την αναβολή επί τρεις (εργάσιμες) ημέρες της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, προκειμένου να λάβει οδηγίες από την Εκτελεστική Επιτροπή του Ταμείου. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί έως το πέρας της συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.
4. Το δικαίωμα να ζητεί τη σύγκληση του Διοικητικού Συμβουλίου.
5. Το δικαίωμα να εγκρίνει τον Οικονομικό Διευθυντή.

Κατά την άσκηση των ως άνω δικαιωμάτων του στο Δ.Σ. της Τράπεζας ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ λαμβάνει υπόψη του την επιχειρηματική αυτονομία του πιστωτικού ιδρύματος. Τέλος, για τους σκοπούς του Ν. 3864/2010, όπως ισχύει, το ΤΧΣ έχει ελεύθερη πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, με στελέχη ή συμβούλους της επιλογής του.

Σε συνέχεια της συμμετοχής του οργανισμού "International Finance Corporation" – "IFC" και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης ("European Bank for Reconstruction and Development" – "EBRD") στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2015, το IFC κατέχει 66.666.667 μετοχές της Τράπεζας, ήτοι 0,7% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης κατέχει 166.666.666 μετοχές, ήτοι 1,8% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου και η Τράπεζα έχει υπογράψει συμφωνία με έκαστο εκ των ανωτέρω, η οποία θα παραμένει σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που οι μετοχές της Τράπεζας παραμένουν στην κατοχή των παραπάνω δύο οργανισμών. Ως μέρος των συμφωνιών, το IFC και η EBRD έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν ένα υποψήφιο μέλος Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο μπορεί να εκλεγεί να συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο, με την προϋπόθεση τήρησης του νομοθετικού πλαισίου εν ισχύ, των εσωτερικών πολιτικών της Τράπεζας και της έγκρισης των μετόχων. Περαιτέρω, οι προαναφερόμενες συμφωνίες περιλαμβάνουν δηλώσεις, εγγυήσεις και ρήτρες αναφορικά με τη συμμόρφωση της Τράπεζας με την εν ισχύ νομοθεσία, ενδεικτικά για την αποτροπή νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη διαφθορά, καθώς και την περιβαλλοντική και κοινωνική διαχείριση. Στις συμφωνίες προβλέπεται ότι η Τράπεζα και οι εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ορίζονται σε αυτές συμμορφώνονται με τα Πρότυπα του IFC και της EBRD σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται σχετικά στις εν λόγω συμφωνίες. Τέλος, βάσει των συμφωνιών, η Τράπεζα οφείλει να παρέχει ετησίως αναφορές προς τους δύο προαναφερόμενους οργανισμούς, κυρίως όσον αφορά στο σύστημα περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης που διαθέτει.

Β) Περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας

Η μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και δεν υφίστανται περιορισμοί στη μεταβίβασή τους, εκτός των 134.820.022 κοινών μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ και υπόκεινται στις προβλέψεις του άρθρου 8 του Ν. 3864/2010 και άρθρου 3 παρ.7 της ΠΥΣ 38/2012.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 8 Ν. 3864/2010, το ΤΧΣ αποφασίζει για τον τρόπο και την διαδικασία διάθεσης των 134.820.022 μετοχών σε χρόνο που κρίνει σκόπιμο και πάντως εντός πενταετίας από την εφαρμογή του Νόμου 4340/2015 και σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικής ενίσχυσης. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατόπιν εισηγήσεως του Ταμείου, οι παραπάνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί. Η διάθεση μπορεί να γίνει τμηματικά ή άπαξ, κατά την κρίση του ΤΧΣ, υπό την προϋπόθεση ότι οι μετοχές

διατίθενται εντός του χρονικού ορίου το οποίο ορίζεται από το νομοθετικό πλαίσιο. Η διάθεση των μετοχών του ΤΧΣ δεν μπορεί να γίνεται σε οποιαδήποτε επιχείρηση η οποία ανήκει άμεσα ή έμμεσα στο κράτος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Προκειμένου να λάβει την ανωτέρω απόφαση το Γενικό Συμβούλιο του Ταμείου λαμβάνει έκθεση από έναν ανεξάρτητο χρηματοοικονομικό σύμβουλο με πείρα σε αντίστοιχα θέματα, στην οποία περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.3864/2010, όπως ισχύει. Επιπλέον, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 παρ.7 της ΠΥΣ 38/2012, με την επιφύλαξη των μεταβιβάσεων που λαμβάνουν χώρα συνεπεία άσκησης των δικαιωμάτων αγοράς που ενσωματώνονται στα Warrants (για περισσότερες πληροφορίες δείτε το κεφάλαιο ΣΤ) Συμφωνίες μετόχων της Τράπεζας που ακολουθεί), το ΤΧΣ δεν δύναται να μεταβιβάσει τις υποκείμενες στα δικαιώματα αγοράς μετοχές για περίοδο 36 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης των τίτλων. Μετά την λήξη της ως άνω περιόδου και έως την τελική ημερομηνία άσκησης των δικαιωμάτων αγοράς, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο της ΠΥΣ 38/2012, το Ταμείο δύναται να μεταβιβάσει τις υποκείμενες στα δικαιώματα αγοράς μετοχές σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 7 έως 11 του άρθρου 3 της ΠΥΣ 38/2012.

Γ) Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια του Ν. 3556/2007

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015, δεν υπήρχαν σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια του Ν.3556/2007 με ποσοστό μεγαλύτερο άμεσα ή έμμεσα από 5,0% του συνολικού αριθμού των κοινών μετοχών της Τράπεζας, εκτός των 3.694.689.182 κοινών μετά ψήφου άυλων μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ, σε συνέχεια της ανακεφαλαιοποίησης της Τράπεζας το 2013 και 2015, εκ των οποίων 134.820.022 οι οποίες υπόκεινται στους διαλαμβανόμενους στο άρθρο 7^α παρ. 2 Ν. 3864/2010 περιορισμούς.

Δ) Μετοχές παρέχουσες ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται μετοχές της Τράπεζας που παρέχουν στους κατόχους τους ειδικά δικαιώματα ελέγχου με τις κατωτέρω εξαιρέσεις. Δυνάμει των προβλέψεων του άρθρου 10 παρ.2 Ν. 3864/2010 το ΤΧΣ διόρισε στις 11 Ιουνίου 2012 έναν εκπρόσωπο στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ο οποίος έχει τα παραπάνω (ενότητα Α σημείο α.2) εκτεθέντα από τον Ν. 3864/2010 δικαιώματα.

Ειδικότερα, το ΤΧΣ έχει το νόμιμο καθήκον από τον Ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, να μεριμνήσει για (α) την αποτελεσματική διαχείριση της επένδυσής του στην Τράπεζα με τρόπο που να προστατεύει την αξία των κεφαλαίων του, και, να ελαχιστοποιεί τους κινδύνους για τον Έλληνα πολίτη, (β) ότι η Τράπεζα λειτουργεί σύμφωνα με τους όρους της αγοράς, (γ) ότι σε εύθετο χρόνο η Τράπεζα θα επανέλθει σε ιδιωτικό ιδιοκτησιακό καθεστώς με ανοιχτό και διαφανή τρόπο, (δ) ότι τηρούνται οι κανόνες της Κρατικής Ενίσχυσης. Επιπλέον, το ΤΧΣ παρακολουθεί τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα συμμορφώνεται με το Πρόγραμμα Αναδιάρθρωσης, το οποίο εγκρίθηκε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του Ν. 3864/2010.

Προκειμένου για την επίτευξη των παραπάνω στόχων η Τράπεζα και το ΤΧΣ συνομολόγησαν την από 10 Ιουλίου 2013 Συμφωνία - Πλαίσιο, (Relationship Framework Agreement («RFA»)), (αρχικό RFA). Επιπρόσθετα, ως αποτέλεσμα χορήγησης κεφαλαιακής ενίσχυσης από το ΤΧΣ στην Τράπεζα, στο πλαίσιο της πρόσφατης ανακεφαλαιοποίησης που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2015 και προκειμένου το ΤΧΣ να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Ν. 3864/2010, όπως ισχύει, να ασκήσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του και να συμμορφωθεί με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει μέσω της Συμφωνίας Χρηματοοικονομικής Στήριξης⁵ («Financial Assistance Facility Agreement» – «FFA») και του Μνημονίου Συμφωνίας Χρηματοδοτικής Στήριξης⁶ («MoU»), το ΤΧΣ και η Τράπεζα προέβησαν στις 3 Δεκεμβρίου 2015 στην υπογραφή του νέου RFA, το οποίο τροποποίησε το αρχικό RFA.

Η εν λόγω Συμφωνία – Πλαίσιο καθορίζει τη σχέση μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ και τα θέματα που αφορούν, μεταξύ άλλων (α) την εταιρική διακυβέρνηση της Τράπεζας, (β) το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης και την παρακολούθηση αυτού, (γ) την παρακολούθηση της εφαρμογής του πλαισίου διαχείρισης της Τράπεζας και την απόδοση της Τράπεζας για την επίλυση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Επίσης, η Συμφωνία – Πλαίσιο πραγματεύεται δ) τις ουσιαστικές υποχρεώσεις και τη μετάπτωση των δικαιωμάτων ψήφου του ΤΧΣ σε πλήρη δικαιώματα ψήφου, (ε) την παρακολούθηση του πραγματικού προφίλ κινδύνων της Τράπεζας σε σχέση με την εγκεκριμένη στρατηγική για τη διαχείριση κινδύνων και την κεφαλαιακή επάρκεια, (στ) τη συναίνεση του ΤΧΣ για τα Ουσιαστικά Θέματα, (ζ) τις Ουσιαστικές Δικαστικές Διαμάχες και Διαδικασίες που αφορούν στην Τράπεζα και (ζ) τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εκπροσώπου του ΤΧΣ στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Περαιτέρω η εν λόγω Συμφωνία – Πλαίσιο αναφέρει ότι, με την επιφύλαξη των όρων της, του ισχύοντος νόμου και των καταστατικών εγγράφων, τα όργανα της Τράπεζας που λαμβάνουν αποφάσεις θα συνεχίσουν να καθορίζουν ανεξάρτητα, μεταξύ άλλων, την εμπορική στρατηγική και πολιτική της Τράπεζας σε συμμόρφωση με το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης και οι αποφάσεις σχετικά με την καθημερινή λειτουργία της Τράπεζας θα εξακολουθήσουν να παραμένουν στα αρμόδια όργανα και στελέχη της Τράπεζας, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις νόμιμες και καταστατικές υποχρεώσεις τους.

Επιπλέον δυνάμει της εν θέματι Συμφωνίας - Πλαίσιο, η Τράπεζα οφείλει να παρέχει στο ΤΧΣ όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που αφορούν τον Όμιλο της Τράπεζας και τα σχετιζόμενα με αυτόν θέματα, τα οποία το ΤΧΣ εύλογα κρίνει αναγκαία προκειμένου να διασφαλίσει τα περιουσιακά του στοιχεία, να παρακολουθεί την εκ μέρους της Τράπεζας εφαρμογή του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, και να ασκεί τα νόμιμα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις του. Στο πλαίσιο της αποτελεσματικής εφαρμογής της Συμφωνίας – Πλαίσιο, η Τράπεζα και το ΤΧΣ θα συνεργάζονται αποτελεσματικά. Στελέχη της Τράπεζας και του ΤΧΣ θα πραγματοποιούν συναντήσεις σε τακτική βάση και θα συνεργάζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας σύμφωνα με τον όρο 2.3 της Συμφωνίας – Πλαίσιο. Η Εκτελεστική Επιτροπή του ΤΧΣ και η Εκτελεστική Επιτροπή της Τράπεζας θα συνεδριάζουν τουλάχιστον μία φορά το τρίμηνο, ενώ η διοίκηση της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένου του Chief Financial Officer - CFO, του Chief Risk

⁵ Η συμφωνία αυτή υπεγράφη στις 19 Αυγούστου 2015 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας («ESM»), της Ελληνικής Κυβέρνησης, της Τράπεζας της Ελλάδος και του ΤΧΣ.

⁶ Νοείται το μνημόνιο που υπεγράφη στις 19 Αυγούστου 2015 μεταξύ ESM, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Τράπεζας της Ελλάδος.

Officer - CRO, και του Επικεφαλής της Στρατηγικής, ανάλογα με τα θέματα ημερήσιας διάταξης) θα συνεδριάζει με τα ανώτατα στελέχη του ΤΧΣ τουλάχιστον μία φορά τον μήνα.

Περαιτέρω ορίζεται ότι ο Εκπρόσωπος του ΤΧΣ στο Δ.Σ. της Τράπεζας συμμετέχει ως μέλος σε όλες τις Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, ενώ προβλέπεται και ο ορισμός ενός εκπροσώπου του ΤΧΣ ως Παρατηρητή στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις Επιτροπές αυτού.

Επιπρόσθετα, η αναθεωρημένη Συμφωνία - Πλαίσιο προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Η Τράπεζα θα πρέπει κάθε φορά να υιοθετεί και να εφαρμόζει δομές εταιρικής διακυβέρνησης που να διασφαλίζουν την εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας, σε συμμόρφωση κάθε φορά προς τις απαιτήσεις του Νόμου, τις Συμβατικές Υποχρεώσεις και το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.
- Η Τράπεζα θα χορηγεί στο ΤΧΣ έγγραφα, όπως απαιτείται, με σκοπό να διασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο της εφαρμογής του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και του πλαισίου για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο ΤΧΣ να εκτελεί τον θεσμικό του ρόλο.
- Αν η Τράπεζα έχει απασχολήσει, πριν από τη σύναψη της εν λόγω Συμφωνίας, εταιρεία εξωτερικών ελεγκτών για χρονικό διάστημα το οποίο υπερβαίνει τα πέντε έτη, η Τράπεζα θα πρέπει να αντικαταστήσει την εταιρεία αυτή. Οι νέες συμβάσεις ανάθεσης δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα πέντε έτη. Από το οικονομικό έτος 2016 η Τράπεζα θα προβαίνει σε αλλαγή των εξωτερικών ελεγκτών της κατ' ανώτερο μετά από πέντε συναπτά έτη.
- Σε περίπτωση τυχόν υφιστάμενων ή ευλόγως προβλεπόμενων ανεπιθύμητων αποκλίσεων στην επίδοση και το προφίλ κινδύνου του Ομίλου της Τράπεζας, αναφορικά με το βασικό σενάριο του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, ή αναφορικά με τον προϋπολογισμό, ή με γνώμονα την Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνου και Κεφαλαιακής Επάρκειας, εάν οι ανεπιθύμητες αποκλίσεις έχουν ήδη εγκριθεί από το ΤΧΣ μέσω της έγκρισης του προϋπολογισμού, το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει άμεσα να υποβάλει τις προτεινόμενες διορθωτικές ενέργειες στο ΤΧΣ για επισκόπηση και έγκριση.
- Έλεγχος της επίδοσης σε σχέση προς το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, καθώς και της εξέλιξης σε ουσιώδεις πρωτοβουλίες εκ μέρους της Τράπεζας (π.χ. εκποιήσεις, συγχωνεύσεις, κ.λπ.) θα διενεργείται με τους παρακάτω τρόπους:
 - i. Τακτικές συνεδριάσεις μεταξύ της διοίκησης της Τράπεζας και του ΤΧΣ.
 - ii. Έλεγχος παρακολούθησης της επίδοσης σε σχέση με το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης ή τον προϋπολογισμό, εάν ανεπιθύμητες αποκλίσεις έχουν ήδη εγκριθεί από το ΤΧΣ μέσω της έγκρισης του προϋπολογισμού (βλ. ανωτέρω), σε τριμηνιαία βάση, σύμφωνα με διάστημα αναφορών των αποτελεσμάτων της Τράπεζας. Για το σκοπό των ελέγχων παρακολούθησης, η Τράπεζα θα παρέχει στο ΤΧΣ μία έκθεση αναφορικά με την χρηματοοικονομική και επιχειρηματική επίδοση σε σχέση με το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης ή τον προϋπολογισμό, σε περίπτωση που οι ανεπιθύμητες αποκλίσεις έχουν ήδη εγκριθεί από το ΤΧΣ μέσω της έγκρισης των τριμηνιαίων στόχων του προϋπολογισμού (βλ. ανωτέρω), που να υπογραμμίζει σαφώς την μέχρι τότε επίδοση σε σχέση με τους στόχους του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, καθώς και προς τον προϋπολογισμό, τις βασικές πρωτοβουλίες και τον αναμενόμενο αντίκτυπό τους για τα επόμενα 4 τρίμηνα και αναγνωρίζοντας κάθε ανεπιθύμητη απόκλιση από τους στόχους και τα συνδεδεμένα διορθωτικά μέτρα/πρωτοβουλίες, τα οποία θα πρέπει να εγκριθούν από το ΤΧΣ.
 - Το ΤΧΣ θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί την επίδοση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και των Επιτροπών αυτού.
 - Η Τράπεζα θα ενημερώνει γραπτώς το ΤΧΣ αμέσως μόλις εκτελεί μία μη δεσμευτική συμφωνία/Μνημόνιο Συνεννόησης για την πώληση (ή μόλις λαμβάνει κάποια πρόταση από τρίτα μέρη για την απόκτηση) θυγατρικής της Τράπεζας, ή μέρους των εργασιών της.
 - Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να διενεργεί μία άσκηση αυτοαξιολόγησης σε ετήσια βάση όχι μόνο στο σύνολό του, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία, αλλά επίσης για κάθε μία από τις Επιτροπές του. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα πρέπει να αναφέρονται στην Ετήσια Δήλωση/Έκθεση Εταιρικής Διακυβέρνησης.
 - Το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνει τις ακόλουθες Πολιτικές και τις τροποποιήσεις αυτών: την Στρατηγική της Τράπεζας και του Ομίλου, την Πολιτική και Διακυβέρνηση αναφορικά με τη διαχείριση των δανείων σε καθυστέρηση και των μη εξυπηρετούμενων δανείων, την Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων, την Πολιτική για τις συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, την Πολιτική Προβλέψεων Απομείωσης και Διαγραφών, την Πολιτική Χορηγιών και Δωρεών, την Πολιτική Εξωτερικής Ανάθεσης, την Πολιτική Αυτοαξιολόγησης Διοικητικού Συμβουλίου/Επιτροπών.

Συμφώνως προς τους όρους της εν λόγω Συμφωνίας - Πλαίσιο, ο Εκπρόσωπος του ΤΧΣ στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έχει τα ακόλουθα δικαιώματα :

- i. Να ζητεί από το Δ.Σ. να συγκαλέσει την Γενική Συνέλευση των Μετόχων ή να συμπεριληφθούν στην ημερήσια διάταξη συγκεκριμένα θέματα προς συζήτηση στη Γενική Συνέλευση που θα συγκληθεί από το Δ.Σ. Το σχετικό αίτημα αναφορικά με τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης θα υποβάλλεται εγγράφως προς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. και θα περιλαμβάνει τα προτεινόμενα θέματα ημερήσιας διάταξης. Το Δ.Σ. έχει στην περίπτωση αυτή την υποχρέωση να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση, μόλις υποβληθεί το προαναφερόμενο αίτημα από τον Εκπρόσωπο του ΤΧΣ. Επιπλέον, το Δ.Σ. έχει την υποχρέωση να συμπεριλάβει τα προτεινόμενα θέματα στην πρόσκληση για τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης.

- ii. Να ζητεί την σύγκληση του Δ.Σ. εντός επτά (7) ημερολογιακών ημερών από σχετική έγγραφη αίτησή του προς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. Το σχετικό αίτημα υποβάλλεται εγγράφως στον Πρόεδρο του Δ.Σ. και περιλαμβάνει και τα προτεινόμενα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Στην περίπτωση αυτή, αν ο Πρόεδρος του Δ.Σ. δεν συγκαλέσει το Δ.Σ. εντός της παραπάνω προθεσμίας ή αν δεν συμπεριλάβει όλα τα προτεινόμενα θέματα στην πρόσκληση, τότε ο Εκπρόσωπος του ΤΧΣ θα έχει δικαίωμα να συγκαλέσει το Δ.Σ. εντός περιόδου πέντε (5) ημερών από την εκπονή της παραπάνω επταήμερης προθεσμίας. Αυτή η πρόσκληση θα επικοινωνείται σε όλα τα μέλη του Δ.Σ.
- iii. Να συμπεριλαμβάνει θέματα στην ημερήσια διάταξη μιας προγραμματισμένης συνεδρίασης του Δ.Σ.. Για το σκοπό αυτό, ο Εκπρόσωπος του ΤΧΣ θα υποβάλλει εγγράφως στον Πρόεδρο του Δ.Σ. τα επιθυμητά πρόσθετα θέματα της ημερήσιας διάταξης τουλάχιστον (2) δύο εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία συνεδρίασης του Δ.Σ. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. σε αυτήν την περίπτωση πρέπει να περιλάβει τα θέματα αυτά στην ημερήσια διάταξη της προγραμματισμένης συνεδρίασης του Δ.Σ.
- iv. Να ζητεί την αναβολή της συνεδρίασης του Δ.Σ. ή της συζήτησης οποιουδήποτε θέματος επί τρεις (3) εργάσιμες ημέρες, εάν κρίνει ότι το συνοδευτικό υλικό, τα στοιχεία ή οι πληροφορίες και τα υποστηρικτικά έγγραφα τα οποία έχουν υποβληθεί στο ΤΧΣ σχετικά με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης δεν είναι επαρκή.
- v. Να εγκρίνει τον Οικονομικό Διευθυντή της Τράπεζας.

Το ΤΧΣ έχει το δικαίωμα να διεξάγει επιτόπιους ελέγχους με τη συμμετοχή ειδικών και/ή εξωτερικών ελεγκτών τους οποίους έχει ορίσει το ΤΧΣ, με στόχο να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις σύμφωνα με τη Συμφωνία – Πλαίσιο. Το ΤΧΣ έχει ελεύθερη πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας για τους σκοπούς του Ν. 3864/2010, όπως ισχύει, με συμβούλους ή στελέχη της επιλογής του, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του ΤΧΣ βάσει του παραπάνω νόμου, περιλαμβανομένης της παρακολούθησης της εφαρμογής του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης.

Επιπρόσθετα, στη βάση της συμμετοχής της Τράπεζας στο Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο του Ν.3723/2008 και της παροχής εγγυήσεων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3723/2008, ένας Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου συμμετέχει ως μέλος στο Δ.Σ. της Τράπεζας, με τα δικαιώματα που του χορηγεί ο Ν. 3723/2008 στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δικαίωμα αρνησικυρίας σε οποιαδήποτε απόφαση με στρατηγικό χαρακτήρα ή με την οποία μεταβάλλεται η νομική ή χρηματοοικονομική κατάσταση της Τράπεζας και για την έγκριση της οποίας απαιτείται απόφαση της συνέλευσης των μετόχων ή απόφαση για τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τους Γενικούς Διευθυντές και τους αναπληρωτές τους, ή εφόσον κρίνει ότι η απόφαση αυτή δύναται να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσει ουσιωδώς τη φερεγγυότητα και την εύρυθμη λειτουργία της Τράπεζας.

Τέλος, δεδομένης της συμμετοχής του οργανισμού “International Finance Corporation” – “IFC” και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (“European Bank for Reconstruction and Development” – “EBRD”) στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2015, όπως αναφέρθηκε παραπάνω στην Ενότητα Α, η Τράπεζα έχει υπογράψει συμφωνία με έκαστο εκ των ανωτέρω, η οποία θα παραμένει σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που οι μετοχές της Τράπεζας παραμένουν στην κατοχή των παραπάνω δύο οργανισμών. Ως μέρος των συμφωνιών, το IFC και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν ένα υποψήφιο μέλος Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο μπορεί να εκλεγεί να συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο, με την προϋπόθεση τήρησης του νομοθετικού πλαισίου εν ισχύ, των εσωτερικών πολιτικών της Τράπεζας και της έγκρισης των μετόχων, ενώ οι προαναφερόμενες συμφωνίες περιλαμβάνουν δηλώσεις, εγγυήσεις και ρήτρες όπως αναφέρθηκε ως άνω στην Ενότητα Α.

Ε) Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Δεν προβλέπονται περιορισμοί του δικαιώματος ψήφου που απορρέουν από τις κοινές μετοχές της Τράπεζας, εκτός από τους περιορισμούς που αφορούν στις κοινές μετοχές που κατέχει το ΤΧΣ, οι οποίες υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 7^α παρ. 2 Ν. 3864/2010, όπως αυτές εκτέθηκαν παραπάνω.

ΣΤ) Συμφωνίες μετόχων της Τράπεζας

Αναφορικά με συμφωνίες μετόχων οι οποίες συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών της Τράπεζας ή στην άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από αυτές, το ΤΧΣ συμφώνως προς το άρθρο 7 παρ. 4 Ν. 3864/2010 και της ΠΥΣ 38/2012 (όπως αυτή τροποποιήθηκε από την ΠΥΣ 6/2013) εξέδωσε στις 26 Ιουνίου 2013 245.779.626 Τίτλους Παραστατικών Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (warrants) που χορηγήθηκαν σε ιδιώτες επενδυτές που συμμετείχαν στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, που έλαβε χώρα το 2013, συμφώνως προς τα προβλεπόμενα στον Ν. 3864/2010 και στην ΠΥΣ 38/2012. Η διαπραγμάτευση των Warrants στο ΧΑ ξεκίνησε στις 27 Ιουνίου 2013.

Ειδικότερα, τα warrants είναι μεταβιβάσιμες κινητές αξίες και δεν υφίστανται περιορισμοί στην ελεύθερη μεταβίβασή τους. Κάθε warrant ενσωματώνει το δικαίωμα του κατόχου του να αγοράσει μετοχές του ΤΧΣ, ο αριθμός των οποίων καθορίζεται με βάση τις διατάξεις της ΠΥΣ 38/2012, ενώ οι σχετικοί όροι σε περίπτωση εταιρικών πράξεων αναπροσαρμόζονται με βάση τις διατάξεις του σχετικού νομικού και κανονιστικού πλαισίου. Σύμφωνα με την ΠΥΣ 43/2015 που τροποποίησε την ΠΥΣ 38/2012, οι όροι και οι προϋποθέσεις άσκησης των warrants αναπροσαρμόστηκαν το 2015, με κάθε τίτλο να ενσωματώνει το δικαίωμα του κατόχου του να αγοράσει από το ΤΧΣ 0,54861592129144 μετοχές, που αποκτήθηκαν από το ΤΧΣ λόγω της συμμετοχής του στην ανωτέρω αναφερόμενη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, ενώ με βάση την ΠΥΣ 43/2015 οι τιμές άσκησης που εφαρμόστηκαν σε κάθε περίοδο εξάσκησης επίσης αναπροσαρμόστηκαν το 2015. Τα warrants δεν προσφέρουν δικαιώματα ψήφου στους δικαιούχους ή κατόχους αυτών.

Τα δικαιώματα αγοράς κοινών μετοχών τα οποία ενσωματώνονται στα warrants δύνανται να ασκούνται κάθε έξι μήνες, με πρώτη ημερομηνία άσκησης την ημερομηνία που έπεται έξι μήνες από την έκδοση των warrants και τελευταία ημερομηνία άσκησης την ημερομηνία που έπεται πενήντα τέσσερις (54) μήνες από την έκδοση των warrants. Δικαιώματα Αγοράς που δεν έχουν ασκηθεί έως και την τελευταία ημερομηνία άσκησης σύμφωνα με τα ανωτέρω θα παύουν αυτοδικαίως να ισχύουν, και, τα αντίστοιχα warrants θα ακυρώνονται από το ΤΧΣ. Η διαδικασία άσκησης των Δικαιωμάτων Αγοράς και η εκκαθάρισή τους καθώς και κάθε μεταβολή στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κατόχων των warrants που τυχόν λάβουν χώρα κατά τη διάρκεια ισχύος των warrants θα ανακοινώνεται από την Τράπεζα στην ιστοσελίδα της και στο ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χρηματιστηρίου Αθηνών, τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από κάθε ημερομηνία άσκησης των warrants. Η τελευταία ημερομηνία άσκησης, δηλαδή η 27 Δεκεμβρίου 2017, είναι και η ημερομηνία λήξης των warrants.

Μετά τους 36 μήνες από την έκδοση των warrants, το ΤΧΣ δύνανται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να μεταβιβάσει τις υποκείμενες κοινές μετοχές σε τρίτους χωρίς να οφείλει οποιαδήποτε αποζημίωση σε κατόχους των warrants που επιλέξουν να μην αποκτήσουν τις μετοχές αυτές.

Μετά τη λήξη της πέμπτης περιόδου Άσκησης (28 Δεκεμβρίου 2015), τα εκδοθέντα warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται πλέον σε 245.745.725, ενώ οι μετοχές της Τράπεζας στις οποίες ενσωματώνονται και τις οποίες κατέχει το ΤΧΣ ανέρχονται σε 134.820.022.

Ζ) Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών Δ.Σ. και τροποποίησης καταστατικού

Οι κανόνες που προβλέπει το καταστατικό της Τράπεζας για το διορισμό και την αντικατάσταση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της, καθώς και για την τροποποίηση των διατάξεών του ευθυγραμμίζονται με τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν. 2190/1920. Σχετικές προβλέψεις αναφορικά με το διορισμό και την αντικατάσταση μελών Δ.Σ. περιέχει ο Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης και ο Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων, κείμενα τα οποία επικαιροποιήθηκαν το 2015 και το 2014 με σκοπό την ενσωμάτωση αλλαγών στο κανονιστικό πλαίσιο (ιδίως Ν. 4261/2014, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία CRD IV στο ελληνικό δίκαιο), την περαιτέρω υιοθέτηση διεθνών βέλτιστων πρακτικών, αλλά και για να αντανακλούν καλύτερα την οργανωτική δομή της Τράπεζας. Επισημαίνεται ότι περαιτέρω τροποποίηση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας και του Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, σε συμμόρφωση προς τις νέες διατάξεις του Ν. 3864/2010 και τη νέα Συμφωνία – Πλαίσιο (RFA), που υπογράφηκε το Δεκέμβριο του 2015 ανάμεσα στην Τράπεζα και το ΤΧΣ.

Μετά τη συμμετοχή της Τράπεζας στο Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας και τις διατάξεις του Ν. 3723/2008, το Ελληνικό κράτος διορίζει έναν εκπρόσωπό του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο εν λόγω Πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3864/2010, όπως ισχύει, και τις πράξεις υπουργικού συμβουλίου 15/2012 και 38/2012 και έπειτα από την εισφορά από το ΤΧΣ στην Τράπεζα την 28 Μαΐου 2012 ομολόγων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) ως προκαταβολή συμμετοχής στην μελλοντική αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, δυνάμει της από 28 Μαΐου 2012 Σύμβασης Προεγγραφής μεταξύ της Τράπεζας, του ΤΧΣ και του ΕΤΧΣ, όπως τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε την 21 Δεκεμβρίου 2012, το ΤΧΣ διόρισε έναν Εκπρόσωπό του στο Διοικητικό Συμβούλιο, ο οποίος έχει τα προβλεπόμενα από τον Ν. 3864/2010 και τους όρους της Σύμβασης Πλαίσιο, όπως αυτή ισχύει, δικαιώματα.

Τέλος, δεδομένης της συμμετοχής του IFC και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (“European Bank for Reconstruction and Development” – “EBRD”) στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2015, όπως αναφέρεται στην ενότητα Α) ανωτέρω, η Τράπεζα έχει υπογράψει συμφωνία με κάθε οργανισμό, η οποία παραμένει σε ισχύ εφόσον μετοχές της Τράπεζας είναι στην κατοχή των δύο οργανισμών. Ως μέρος των συμφωνιών, το IFC και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν ένα υποψήφιο μέλος Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο μπορεί να εκλεγεί να συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο, με την προϋπόθεση τήρησης του νομοθετικού πλαισίου εν ισχύ, των εσωτερικών πολιτικών της Τράπεζας και της έγκρισης των μετόχων.

Η) Αρμοδιότητα του Δ.Σ. για την έκδοση νέων ή για την αγορά ιδίων μετοχών

Έκδοση νέων μετοχών

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1, άρθρου 13 του Κ.Ν. 2190/1920, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έχει το δικαίωμα, κατόπιν σχετικής απόφασης της Γενικής Συνέλευσης που υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Κ.Ν. 2190/1920, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας με την έκδοση νέων μετοχών, με απόφασή του που λαμβάνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του. Στην περίπτωση αυτή, και σύμφωνα με το άρθρο 5 του Καταστατικού της Τράπεζας, το μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να αυξάνεται μέχρι το ποσό του κεφαλαίου που είναι καταβεβλημένο κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο η εν λόγω εξουσία από τη Γενική Συνέλευση. Η ως άνω εξουσία του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να ανανεώνεται από τη Γενική Συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την πενταετία για κάθε ανανέωση.

Την 19 Ιουνίου 2015, η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε την παροχή εξουσιοδότησης στο Διοικητικό Συμβούλιο να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά το άρθρο 13 του Κ.Ν. 2190/1920 και το άρθρο 5 του Καταστατικού της Τράπεζας, μέχρι του ποσού του καταβεβλημένου κατά το χρόνο της Γενικής Συνέλευσης μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, ήτοι €2.413.736.838,60 όσον αφορά σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 50% του καταβεβλημένου κατά το χρόνο της Γενικής Συνέλευσης μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, ήτοι €1.206.868.419,30, όσον αφορά σε έκδοση ομολογιακού δανείου. Η Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο να αποφασίζει κατά την κρίση του τους αναλυτικούς όρους των εν λόγω αυξήσεων ή/και εκδόσεων ομολογιακών δανείων, τηρουμένων όλων των προϋποθέσεων του νόμου.

Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

Αναφορικά με τους Παραστατικούς Τίτλους Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (warrants) της ΠΥΣ 38/2012 ισχύουν τα ανωτέρω αναφερόμενα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 13 του άρθρου 13 Κ.Ν. 2190/1920, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης μπορεί να θεσπισθεί πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και το προσωπικό, με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης αγοράς μετοχών κατά τους ειδικότερους όρους της απόφασης αυτής. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ορίζει, ιδίως, τον ανώτατο αριθμό μετοχών που μπορεί να εκδοθούν, ο οποίος βάσει του νόμου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/10 των υφιστάμενων μετοχών, εάν οι δικαιούχοι ασκήσουν το δικαίωμα (option) αγοράς μετοχών, την τιμή και τους όρους διάθεσης των μετοχών στους δικαιούχους.

Δεν υφίσταται πλέον ενεργό πρόγραμμα διάθεσης μετοχών με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης αγοράς μετοχών.

Αγορά ιδίων μετοχών

Του άρθρου 16 του Κ.Ν. 2190/1920, καθορίζει τους όρους για την απόκτηση ιδίων μετοχών, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Εντούτοις, για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας και βάσει των περιορισμών που τίθενται από τον Ν. 3723/2008 (άρθρο 1, όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 3756/2009), απαγορεύεται να αγοράσει ίδιες μετοχές. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 16Γ του Ν. 3864/2010 κατά το χρονικό διάστημα της τυχόν συμμετοχής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στο κεφάλαιο της Τράπεζας, δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών χωρίς την έγκριση του Ταμείου.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2015, η Εθνική Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ. (η θυγατρική της Τράπεζας που διενεργεί συναλλαγές σε ίδιες μετοχές για τους σκοπούς της δραστηριότητάς της) απέκτησε 67.825.104 μετοχές της Τράπεζας συνολικής αξίας €67 εκατ. και διέθεσε 65.824.717 μετοχές αντί ποσού €66 εκατ. Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα δεν κατείχε ίδιες μετοχές, ενώ η Εθνική Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ. κατείχε 2,001,463 μετοχές που αντιστοιχούν στο 0.02% του εκδοθέντος κοινού μετοχικού κεφαλαίου.

Θ) Σημαντικές συμφωνίες που τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής ελέγχου κατόπιν δημόσιας πρότασης

Δεν υφίστανται σημαντικές συμφωνίες, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Τράπεζας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

Ι) Συμφωνίες με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή ανώτερα διευθυντικά στελέχη της Τράπεζας

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα καταγγελίας των ορισμένου χρόνου συμβάσεων των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανωτέρων διευθυντικών στελεχών (Γενικών Διευθυντών και Βοηθών Γενικών Διευθυντών) για λόγους που ελευθέρως εκείνη κρίνει, ακόμη και αν αυτοί δεν συνιστούν σπουδαίο λόγο, καταβάλλοντας όμως ως αποζημίωση ποσό ίσο με τους μισθούς που θα ελάμβαναν για το εναπομένον διάστημα από την καταγγελία της σύμβασης και μέχρι τη λήξη της και οι οποίοι, ειδικά ως προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, δεν μπορούν να υπερβούν τους μισθούς έξι (6) μηνών.

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Ο Διευθύνων Σύμβουλος
Λεωνίδα Ε. Φραγκιαδάκης

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της «ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (η «Τράπεζα») και των θυγατρικών της (συνολικά «ο Όμιλος»), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2015, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων, συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιήληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Τράπεζας και του Ομίλου της «ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έμφαση Θέματος

Εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.2 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, όπου γίνεται αναφορά στις ουσιώδεις αβεβαιότητες που απορρέουν από τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα και τις τρέχουσες εξελίξεις, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένες πηγές ρευστότητας και κατά συνέπεια να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Τράπεζας και του Ομίλου. Στη γνώμη μας δε διατυπώνεται επιφύλαξη σε σχέση με το θέμα αυτό.

Αναφορά επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43α (παρ. 3δ) του κ.ν. 2190/1920.

Έκθεση Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή επί των Οικονομικών Καταστάσεων 31 Δεκεμβρίου 2015

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43^α (παρ.3α), 108 και 37 του κ.ν. 2190/1920.

Αθήνα, 17 Μαρτίου 2016

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αλεξάνδρα Β. Κωστάρα

Α.Μ. ΣΟΕΛ : 19981

Deloitte.

Χατζηπαύλου, Σοφιανός & Καμπάνης Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών
Φραγκοκκλησιάς 3α & Γρανικού, 15125 Μαρούσι
Α.Μ. ΣΟΕΛ Ε 120

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

31 Δεκεμβρίου 2015

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	17	2.208	5.837	1.130	1.870
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	18	2.799	3.324	2.927	3.790
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία	19	2.486	2.408	2.126	2.049
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	20	3.895	5.943	3.892	4.796
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	21	45.375	68.109	39.750	43.531
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	22	16.117	16.715	13.457	11.856
Ακίνητα επενδύσεων	23	869	912	6	6
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	46	-	-	2.861	7.300
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	24	16	141	7	10
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα	25	147	1.756	113	119
Ενσώματα πάγια στοιχεία	26	1.325	2.109	249	260
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	27	5.096	4.024	4.906	3.855
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	28	601	596	-	-
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		579	522	545	481
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	29	1.952	2.591	1.606	1.768
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	30	27.767	225	3.556	255
Σύνολο ενεργητικού		111.232	115.212	77.131	81.946
ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	31	25.166	22.226	25.240	20.481
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	20	4.638	6.258	4.635	5.706
Υποχρεώσεις προς πελάτες	32	42.959	64.929	36.868	44.130
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	33	1.106	3.940	826	872
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	34	146	2.051	-	871
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	35	2.226	2.280	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	27	9	44	-	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	12	273	337	258	270
Φόρος εισοδήματος		10	75	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	36	1.232	2.599	989	963
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	30	23.643	7	-	-
Σύνολο παθητικού		101.408	104.746	68.816	73.293
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο	38	2.744	2.414	2.744	2.414
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	38	13.866	14.060	13.863	14.057
Μείον: Ίδιες μετοχές	38	(1)	-	-	-
Αποθεματικά & αποτελέσματα εις νέον	40	(6.577)	(6.862)	(10.321)	(7.818)
Ποσά αναγνωρισμένα απευθείας στα ίδια κεφάλαια σχετιζόμενα με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	30	(2.962)	-	-	-
Υπο αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	38	2.029	-	2.029	-
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας		9.099	9.612	8.315	8.653
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	41	725	772	-	-
Προνομιούχοι τίτλοι	42	-	82	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		9.824	10.466	8.315	8.653
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		111.232	115.212	77.131	81.946

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΛΟΥΚΙΑ-ΤΑΡΣΙΤΣΑ Π. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα		
		Από 1.1. έως 31.12.2015	31.12.2014	Από 1.1. έως 31.12.2015	31.12.2014	
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες						
	Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	2.559	2.902	2.118	2.355	
	Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(654)	(904)	(601)	(770)	
	Καθαρά έσοδα από τόκους	1.905	1.998	1.517	1.585	
	Έσοδα προμηθειών	349	372	223	242	
	Έξοδα προμηθειών	(256)	(233)	(242)	(219)	
	Καθαρά έσοδα από προμήθειες	93	139	(19)	23	
	Έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	469	519	-	-	
	Έξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	(381)	(433)	-	-	
	Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	88	86	-	-	
	Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	9	(187)	(3)	(222)	
	Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	10	28	(65)	(63)	
	Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.972	2.064	1.430	1.323	
	Δαπάνες προσωπικού	11	(802)	(590)	(588)	
	Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	13	(378)	(279)	(334)	
	Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων		(121)	(70)	(78)	
	Αποσβέσεις άυλων περ/κών στοιχείων αναγνωρισμένων σε συνενώσεις επιχ/σεων		-	(4)	-	
	Χρηματ/μικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μη ελεγχουσών συμμετοχών		-	(3)	(3)	
	Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	14	(4.263)	(4.344)	(2.370)	
	Αναλογία κερδών από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις		3	-	-	
	Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(3.589)	(1.815)	(3.853)	(2.050)	
	Φόροι	15	997	1.007	1.668	
	Κέρδη/(ζημίες) περιόδου	(2.592)	(209)	(2.846)	(382)	
	Κέρδη/(ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες	30	(1.606)	(1.694)	-	
	Κέρδη/(ζημίες) περιόδου	(4.198)	106	(4.540)	(382)	
	Αναλογούντα σε:					
	Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		29	40	-	
	Μετόχους της Τράπεζας	(4.227)	66	(4.540)	(382)	
	Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	16	€(1,90)	€(1,20)	€(2,26)	€(1,83)
	Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (Ευρώ) – Προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	16	€(0,17)	€(1,20)	€(0,21)	€(1,83)
	Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	16	€(3,94)	€0,32	€(4,42)	€(1,83)
	Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή (Ευρώ) – Προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	16	€(0,36)	€0,32	€(0,40)	€(1,83)

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΛΟΥΚΙΑ-ΤΑΡΣΙΤΣΑ Π. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015

Εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1.1. έως 31.12.2015	31.12.2014	Από 1.1. έως 31.12.2015	31.12.2014
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου		(4.198)	106	(4.540)	(382)
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα):					
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους		(1)	(95)	25	(128)
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους		(568)	212	-	-
Αντιστάθμιση ταμειακών ρών, μετά από φόρους		38	(48)	-	-
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		(531)	69	25	(128)
Επανεκτίμηση της καθαρής υποχρέωσης/περιουσιακού στοιχείου μετά από φόρους		25	(58)	18	(41)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δε μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		25	(58)	18	(41)
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου, μετά από φόρους	39	(506)	11	43	(169)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου		(4.704)	117	(4.497)	(551)
Αναλογούντα σε:					
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		30	42	-	-
Μετόχους της Τράπεζας		(4.734)	75	(4.497)	(551)

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΛΟΥΚΙΑ-ΤΑΡΣΙΤΣΑ Π. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Όμιλος

για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015

Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας

Εκατ. €	Μετοχικό Κεφάλαιο		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		Ίδιες μετοχές	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	Αποθεματικό συν/κων διαφορών	Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης	Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά και αποτί/τα εις νέον	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές & Προν/χοι τίτλοι	Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες μετοχές	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες μετοχές											
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2014	719	1.354	11.781	194	(2)	-	107	(2.297)	(457)	30	(131)	(4.187)	7.111	763	7.874
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	(95)	322	-	(48)	(58)	(112)	9	2	11
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66	66	40	106
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	(95)	322	-	(48)	(58)	(46)	75	42	117
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	341	-	2.159	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.500	-	2.500
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	(74)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(74)	-	(74)
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2)	(2)	49	47
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014 και 1 Ιανουαρίου 2015	1.060	1.354	13.866	194	-	-	12	(1.975)	(457)	(18)	(189)	(4.235)	9.612	854	10.466
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	(1)	(547)	-	38	25	(22)	(507)	1	(506)
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4.227)	(4.227)	29	(4.198)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	(1)	(547)	-	38	25	(4.249)	(4.734)	30	(4.704)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	2.176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.176	-	2.176
Μείωση ονομαστικής αξίας μετοχής	(989)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	989	-	-	-
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(62)	(62)	-	(62)
Μετατροπή προνομιούχων μετοχών σε κοινές	481	(1.354)	-	(194)	-	-	-	-	-	-	-	1.067	-	-	-
Μέτρα κατανομής βαρών επί των προνομιούχων τίτλων	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	75	(84)	(9)
Έκδοση υπο αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών	-	-	-	-	-	2.029	-	-	-	-	-	-	2.029	-	2.029
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	(1)	3
Διανομή μερίσματος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(74)	(74)
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015	2.744	-	13.866	-	(1)	2.029	11	(2.522)	(457)	20	(164)	(6.427)	9.099	725	9.824

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Τράπεζα για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015

Εκατ. €	Μετοχικό Κεφάλαιο		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		Ίδιες μετοχές	Μετα-τρέψιμες ομολογίες	Αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	Αποθεματικό συν/κών διαφορών	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά & αποτ/ματα εις νέον	Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες							
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2014	719	1.354	11.778	194	-	-	44	-	(120)	(7.586)	6.383
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	(128)	-	(41)	-	(169)
Ζημίες περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(382)	(382)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	(128)	-	(41)	(382)	(551)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	341	-	2.159	-	-	-	-	-	-	-	2.500
Μείωση ονομαστικής αξίας μετοχής	-	-	(74)	-	-	-	-	-	-	-	(74)
Συγχώνευση με απορρόφηση θυγατρικών	-	-	-	-	-	-	-	-	-	395	395
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014 και 1 Ιανουαρίου 2015	1.060	1.354	13.863	194	-	-	(84)	-	(161)	(7.573)	8.653
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	25	-	18	-	43
Ζημίες περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4.540)	(4.540)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	25	-	18	(4.540)	(4.497)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	2.192	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.192
Μετατροπή προνομιούχων μετοχών σε κοινές	481	(1.354)	-	(194)	-	-	-	-	-	1.067	-
Μείωση ονομαστικής αξίας μετοχής	(989)	-	-	-	-	-	-	-	-	989	-
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(62)	(62)
Έκδοση μετατρέψιμων ομολογιακών	-	-	-	-	-	2.029	-	-	-	-	2.029
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015	2.744	-	13.863	-	-	2.029	(59)	-	(143)	(10.119)	8.315

Κατάσταση Ταμειακών Ροών για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015

Εκατ. €	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1 έως 31.12.2015	31.12.2014	Από 1.1 έως 31.12.2015	31.12.2014
Ταμειακές ροές λειτουργικών δραστηριοτήτων				
Κέρδη / (ζημίες) προ φόρων	(5.164)	(1.422)	(5.547)	(2.050)
Προσαρμογές για:				
Μη ταμειακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων & λουιές προσαρμογές:	6.812	3.090	6.104	2.477
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	194	206	70	78
Αποσβέσεις διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο επενδυτικού χαρτοφυλακίου, δανείων & απαιτήσεων και δανειακών υποχρεώσεων	(24)	(80)	6	(26)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	6.573	2.944	6.044	2.376
Προβλέψεις για παροχές προσωπικού	28	31	11	11
Αναλογία (κέρδων) / ζημιών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	(2)	(1)	-	-
Χρηματοοικονομικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μη ελεγχουσών συμμετοχών	80	3	-	3
Έσοδα από μερίσματα αξιογράφων επενδύσεων	(3)	(3)	(71)	(30)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων	(69)	(4)	2	-
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση θυγατρικών / ποσοστών σε θυγατρικές χωρίς απώλεια ελέγχου	-	-	-	12
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση αξιογράφων επενδύσεων	16	(109)	31	(17)
Δεδουλευμένοι τόκοι χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων και αποτελέσματα από επαναγορά πιστωτικών τίτλων	69	84	28	18
Προσαρμογές αποτίμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(41)	63	(42)	63
Αρνητική υπεραξία	-	(2)	-	-
Λουιές μη ταμειακές λειτουργικές ροές	(9)	(42)	25	(11)
Καθαρή (αύξηση) / μείωση λειτουργικών απαιτήσεων:	98	(5.596)	514	(864)
Υποχρεωτικές καταθέσεις σε Κεντρικές Τράπεζες	(4)	(129)	8	136
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	479	(587)	287	(349)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(468)	923	(441)	608
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ενεργητικού	233	(2.271)	812	(2.216)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	(127)	(3.422)	(154)	803
Λουιά στοιχεία ενεργητικού	(15)	(110)	2	154
Καθαρή αύξηση / (μείωση) λειτουργικών υποχρεώσεων:	(2.591)	(616)	(3.770)	(3.801)
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	5.873	(4.190)	4.759	(4.511)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(7.273)	572	(7.295)	(2.114)
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα παθητικού	(588)	3.069	(852)	3.046
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	(24)	(283)	(5)	(270)
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	(54)	(125)	-	-
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε	(255)	(139)	(108)	(41)
Λουιά στοιχεία παθητικού	(270)	480	(269)	89
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	(845)	(4.544)	(2.699)	(4.238)
Ταμειακές ροές επενδυτικών δραστηριοτήτων				
Απόκτηση θυγατρικών, εκτός ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων που αποκτήθηκαν	-	(54)	-	-
Συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	-	-	(15)	(7)
Διάθεση συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	(1)	16	-	-
Εισπραχθέντα μερίσματα από χαρτοφυλάκιο επενδύσεων και συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	8	9	71	30
Απόκτηση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(316)	(849)	(56)	(82)
Εισπράξεις από διάθεση ενσώματων παγίων στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	104	12	-	-
Απόκτηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	(3.290)	(5.788)	(140)	(1.022)
Εισπράξεις από πώληση και εξόφληση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	3.923	7.347	405	2.624
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	428	693	265	1.543
Ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων				
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.452	2.500	1.452	2.500
Εισπράξεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων και λουιτών δανειακών υποχρεώσεων	3.454	5.808	-	743
Αποπληρωμή πιστωτικών τίτλων, λουιτών δανειακών υποχρεώσεων και προνομιούχων τίτλων	(4.587)	(4.002)	(689)	-
Απόκτηση επιπλέον ποσοστών σε θυγατρικές	-	(278)	-	(273)
Διάθεση συμμετοχής σε θυγατρική χωρίς απώλεια ελέγχου	2	34	-	34
Εισπράξεις από πώληση ιδίων μετοχών	66	82	-	-
Αγορά ιδίων μετοχών	(67)	(81)	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελεγχουσες συμμετοχές	(74)	-	-	-
Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου από μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	-	6	-	-
Έξοδα αύξησης κεφαλαίου	(32)	(74)	(32)	(74)
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	214	3.995	731	2.930
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα	(54)	50	32	35
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδύναμων	(257)	194	(1.671)	270
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου	4.449	4.255	3.768	3.498
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	4.192	4.449	2.097	3.768

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες

Η **Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.** (εφεξής «ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») ιδρύθηκε το 1841 και οι μετοχές της εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών («ΧΑ») το 1880. Οι μετοχές της Τράπεζας (σε μορφή American Depositary Receipts (“ADRs”) έχουν επίσης εισαχθεί στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης από το 1999. Η Τράπεζα έχει την έδρα της στην οδό Αιόλου 86, Αθήνα, (αριθμ. Μ.Α.Ε 6062/06/Β/86/01), τηλ.: (+30) 210 334 1000, www.nbg.gr. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία και γραφεία αντιπροσωπείας οπουδήποτε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Τράπεζα κατά τη διάρκεια των 175 ετών λειτουργίας της, έχει επεκτείνει το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών που προσφέρει, και καλύπτει όλα τα σύγχρονα τραπεζικά προϊόντα. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος») παρέχουν ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, το οποίο περιλαμβάνει λιανική και επιχειρηματική τραπεζική, διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, διαχείριση και εκμετάλλευση ακινήτων, χρηματοπιστηριακές, επενδυτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες διεθνώς. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, στην Τουρκία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη στην οποία περιλαμβάνονται οι: Βουλγαρία, Ρουμανία, Αλβανία, Σερβία και Π.Γ.Δ.Μ., στην Κύπρο, στη Μάλτα, στην Αίγυπτο και στη Νότια Αφρική.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, είναι η εξής:

Η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου (Μη Εκτελεστικό Μέλος)

Λουκία-Ταρσίτσα Π. Κατσέλη

Πρόεδρος Δ.Σ., Οικονομολόγος, Καθηγήτρια Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Εκτελεστικά Μέλη

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Φραγκιαδάκης Ε. Λεωνίδα

Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλοι

Δημήτριος Γ. Δημόπουλος

Πάυλος Κ. Μυλωνάς

Μη Εκτελεστικά Μέλη

Σταύρος Α. Κούκος

Ευθύμιος Χ. Κατσίκας

Εκπρόσωπος εργαζομένων, Πρόεδρος ΟΤΟΕ

Εκπρόσωπος εργαζομένων

Ανεξάρτητα Μη Εκτελεστικά Μέλη*

Πέτρος Κ. Σαμπατακάκης

Οικονομολόγος

Δημήτριος Ν. Αφεντούλης

Σπυρίδων Ι. Θεοδωρόπουλος

Οικονομολόγος, Βοηθός Γενικός Διευθυντής του Ομίλου Λάτση στην Ελλάδα και μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του Κοινωνικού Ιδρύματος Ιωάννη Σ. Λάτση Διευθύνων Σύμβουλος, Chirita A.E.

Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου

Αγγελική Ι. Σκανδαλιάρη

Οικονομολόγος

Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Χαράλαμπος Α. Μάκκας

Οικονομολόγος

* Την 17 Ιουλίου 2015, η κ. Αλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου Μπενεοπούλου παραιτήθηκε από τη θέση του ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

* Την 26 Ιανουαρίου 2016, ο κ. Ανδρέας Χ. Μπούμης παραιτήθηκε από τη θέση του ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.

Τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη με δυνατότητα επανεκλογής. Την 19 Ιουνίου 2015, η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας εξέλεξε το προαναφερόμενο Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα κατά την συνεδρίασή του την ίδια ημέρα. Η θητεία των παραπάνω μελών λήγει με την ετήσια Γενική Συνέλευση το 2018.

Οι οικονομικές καταστάσεις υπόκεινται στην έγκριση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας.

Οι παρούσες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την 14 Μαρτίου 2016.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και οι ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 (οι «οικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφεξής «Δ.Π.Χ.Α.»), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (η «Ε.Ε.»).

Τα ποσά απεικονίζονται στρογγυλοποιημένα σε εκατ. Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά).

Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναπροσαρμόστηκαν για να συμβαδίζουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και όλα τα συμβόλαια παραγώγων, τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και

υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και η άσκηση εκτιμήσεων και παραδοχών στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων στις ακόλουθες περιοχές: προβλέψεις απομείωσης αξίας δανείων και λοιπών απαιτήσεων, αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων μη διαπραγματεύσιμων σε ενεργή αγορά, περιλαμβανομένων παραγώγων και κάποιων χρεωστικών τίτλων, απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων, έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας και των άυλων περιουσιακών στοιχείων από επιχειρηματικές συνενώσεις, έλεγχος της δυνατότητας ανάκτησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, εκτίμηση των υποχρεώσεων από παροχές στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία, των ασφαλιστικών αποθεμάτων και των υποχρεώσεων από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και ανοιχτές φορολογικές χρήσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τα δημοσιευμένα.

Οι περιοχές που εμπεριέχουν υψηλότερο βαθμό εκτιμήσεων και παραδοχών ή πολυπλοκότητας, ή περιοχές όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις έχουν σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στη Σημείωση 3.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ρευστότητα

Ως αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων της νέας ελληνικής κυβέρνησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα («ΕΚΤ») και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο («ΔΝΤ») (οι «Θεσμοί») με σκοπό να επιτευχθεί οριστική συμφωνία σχετικά με τις χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδας, αυξήθηκε η αβεβαιότητα και οδήγησε σε σημαντικές εκροές καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα. Η ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα μειώθηκε σημαντικά, απεικονίζοντας τη συρρίκνωση της καταθετικής βάσης στο διάστημα Νοεμβρίου 2014 και Ιουλίου 2015 κατά €52,7 δισ. με ταυτόχρονη αύξηση της εξάρτησης από την ΕΚΤ και τον Έκτακτο Μηχανισμό Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance, «ELA») σε περισσότερα από €125,3 δισ. τον Ιούλιο 2015 από €56,0 δισ. τον Δεκέμβριο 2014, ενώ σημειώθηκε μικρή μείωση σε €107,5 δισ. τον Δεκέμβριο 2015.

Την 28 Ιουνίου 2015, μερικώς ως αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης των καταθέσεων, ορίστηκε τραπεζική αργία για όλες τις τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα η οποία διήρκεσε ως την 19 Ιουλίου 2015. Η ελληνική κυβέρνηση επέβαλε πολυάριθμους περιορισμούς στις συναλλαγές τόσο κατά την διάρκεια της τραπεζικής αργίας όσο και μετά, αρκετοί από τους οποίους εφαρμόζονται μέχρι σήμερα. Οι αρχικοί έλεγχοι κεφαλαίων όριζαν μέγιστο ημερήσιο όριο αναλήψεων €60 από τους καταθετικούς λογαριασμούς φυσικών προσώπων και περιορισμούς στη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό, με ορισμένες εξαίρεσεις. Οι ισχύοντες κεφαλαιακοί έλεγχοι ορίζουν εβδομαδιαίο όριο αναλήψεων €420 ανά καταθέτη ανά τράπεζα, περιορισμούς στην μεταφορά μετρητών και κεφαλαίων στο εξωτερικό, περιορισμούς στο άνοιγμα νέων τραπεζικών λογαριασμών εκτός εξαίρεσεων και απαγόρευση εξόφλησης ορισμένων συμβάσεων όπως εξόφληση δανείων πριν τη λήξη

τους οι οποίες δεν συστάθηκαν για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων σκοπών.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, η διάρθρωση των πηγών άντλησης ρευστότητας της Τράπεζας μεταβλήθηκε σημαντικά. Οι αιτίες αυτής της μεταβολής ήταν το κλίμα οικονομικής αστάθειας και η αβεβαιότητα για τον τραπεζικό τομέα, που προκλήθηκαν λόγω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και των Θεσμών. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα αντιμετώπισε εκροές πελατειακών καταθέσεων ύψους €8,4 δισ., ενώ δεν ανανεώθηκαν συναλλαγές *repos* ύψους €3,6 δισ. με πιστωτικά ιδρύματα. Ως εκ τούτου, η εξάρτηση της Τράπεζας για χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα αυξήθηκε, με παράλληλη μείωση του αποθέματος αποδεκτών εξασφαλίσεων για περαιτέρω άντληση ρευστότητας. Επιπλέον, τον Φεβρουάριο του 2015, η ΕΚΤ προέβη στην άρση της εξαίρεσης της αποδοχής των ομολόγων έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου που χρησιμοποιούνταν ως ενέχυρα στις συμφωνίες επαναγοράς, γεγονός που υποχρέωσε την Τράπεζα να καλύψει το χρηματοδοτικό της κενό μέσω του μηχανισμού ELA. Στο αποκορύφωμα της κρίσης ρευστότητας, στις 29 Ιουνίου 2015, λόγω της διακοπής των διαπραγματεύσεων και της επακόλουθης απόφασης της ΕΚΤ να παγώσει το ύψος του ELA, η Ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, προκειμένου να αποτραπεί η μαζική φυγή καταθέσεων και να διασφαλιστεί η σταθερότητα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Επίσης, στις 7 Ιουλίου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε σε αύξηση των συντελεστών απομείωσης (*haircuts*) της αξίας των ομολόγων έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία εκχωρούνται ως ενέχυρα στο μηχανισμό ELA, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του αποθέματος επιπλέον εγγυήσεων που διέθετε η Τράπεζα για άντληση ρευστότητας μέσω του ELA. Στο πλαίσιο των ανωτέρω εξελίξεων, η έκθεση της

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζας στο Ευρωσύστημα κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015 αυξήθηκε κατά €13,3 δισ. και διαμορφώθηκε περίπου σε €27,6 δισ. την 30 Ιουνίου 2015. Ωστόσο, ακόμη και τότε, η Τράπεζα διέθετε επαρκές απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων αποδεκτών προς χρηματοδότηση από τον ELA για την κάλυψη των χρηματοδοτικών της αναγκών, ύψους περίπου €5,5 δισ.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2015, και ενώ οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων ήταν σε ισχύ, η ρευστότητα της Τράπεζας παρουσίασε βελτίωση. Η έκθεση στο Ευρωσύστημα μειώθηκε κατά περίπου €3,5 δισ. και η χρηματοδότηση μέσω ELA κατά περίπου €6,1 δισ. Ο βασικός λόγος για την εξέλιξη αυτή ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση της διαδικασίας αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2015, με την οποία αφενός ενισχύθηκε η κεφαλαιακή της βάση και αφετέρου αυξήθηκε το απόθεμα αποδεκτών εγγυήσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, μέσω της λήψης ομολόγων έκδοσης ESM ονομαστικής αξίας €2,7 δισ., στο πλαίσιο της σχετικής Σύμβασης Εγγραφής (subscription agreement) που συνμοιολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. Επιπλέον, η Τράπεζα μείωσε περαιτέρω τις υποχρεώσεις της μέσω της Άσκησης Διαχείρισης του Παθητικού της, αντικαθιστώντας το σύνολο του μακροπρόθεσμου δανεισμού της, με εξαίρεση τις καλυμμένες ομολογίες, με μετοχές. Τέλος, η ρευστότητα της Τράπεζας βελτιώθηκε περαιτέρω λόγω της αύξησης των πελατειακών της καταθέσεων κατά περίπου €1 δισ. και της μικρής απομόχλευσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η συνολική έκθεση στο Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε στα €24,0 δισ., εκ των οποίων τα €12,5 δισ. αντλήθηκαν από την ΕΚΤ, ενώ τα υπόλοιπα €11,5 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ELA. Επιπρόσθετα, κατά την ίδια ημερομηνία, η συνολική αξία σε μετρητά, των επιπλέον αποδεκτών εγγυήσεων για άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα ανήλθε στο ποσό των €8,4 δισ., εκ των οποίων €0,1 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €8,3 δισ. σε εγγυήσεις για άντληση επιπλέον ρευστότητας από τον μηχανισμό ELA.

Το σύνολο της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, την 31 Δεκεμβρίου 2014, ανήλθε σε €14,2 δισ., €20,7 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2013 και €34,7 δισ. την 30 Ιουνίου 2012 το οποίο ήταν και το μέγιστο ύψος της. Επιπροσθέτως, την 10 Μαρτίου 2016, το σύνολο της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα μειώθηκε σε €23,4 δισ. εκ των οποίων €10,9 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ELA, ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αξίας σε μετρητά ύψους €7,7 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας εκ των οποίων €0,2 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €7,5 δισ. σε εγγυήσεις για άντληση επιπλέον ρευστότητας από τον μηχανισμό ELA.

Εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον

Εν όψει της σοβαρής οικονομικής και χρηματοδοτικής αναταραχής που έφθασε να απειλεί τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση («EMU») και την ΕΕ, η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε επισήμως χρηματοοικονομική βοήθεια από την ΕΕ στις 10 Ιουλίου 2015, με την προοπτική να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη και να επιτρέψει την επιστροφή της οικονομίας σε βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και να προστατεύσει την χρηματοοικονομική σταθερότητα της χώρας. Το Eurogroup, αποφάσισε να συναινέσει «επί της αρχής» στη χορήγηση ενός 3-ετούς προγράμματος σταθεροποίησης της ελληνικής οικονομίας, μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (European Stability Mechanism, «ESM»).

Πράγματι, στις 19 Αυγούστου 2015 – κατόπιν της ανακοίνωσης του Eurogroup στις 14 Αυγούστου 2015 – το διοικητικό συμβούλιο του ESM, ενέκρινε τη συμφωνία χρηματοοικονομικής στήριξης (Financial Assistance Facility Agreement – («FFA»)) στην Ελλάδα και υπεγράφη το Πρόγραμμα με την Ελλάδα. Στις 20 Αυγούστου 2015, ο ΕΜΣ εκταμίευσε την πρώτη υποδότηση ύψους €13 δισ. της πρώτης δόσης του Προγράμματος. Η χρηματοδότηση αυτή χρησιμοποιήθηκε για την κάλυψη αναγκών εξυπηρέτησης του χρέους και χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους. Επιπλέον, €10 δισ. σε χρεόγραφα του ΕΜΣ, τέθηκαν από τον Αύγουστο του 2015 στη διάθεση του ελληνικού δημοσίου για ενδεχόμενες ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης και εκκαθάρισης τραπεζικών ιδρυμάτων. Μετά τη συμφωνία και νομοθέτηση δύο επιπλέον δεσμών προαπαιτούμενων πράξεων, η ελληνική κυβέρνηση έλαβε άλλα €3 δισ. από την πρώτη δόση του Προγράμματος, σε δύο υποδόσεις το Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 2015. Η χρηματοδότηση αυτή έχει χρησιμοποιηθεί για να καλύψει ανάγκες εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους και συνέβαλε στην ομαλοποίηση των κυβερνητικών δαπανών και την αποπληρωμή περίπου €0,5 δισ. των δημοσίων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα (Πηγή: ESM, Δεκέμβριος 2015 και Υπουργείο Οικονομικών).

Οι ανωτέρω εξελίξεις είχαν ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση του αξιόχρεου της Ελλάδος από τους βασικούς οίκους αξιολόγησης: η S&P αναβάθμισε την Ελλάδα κατά δύο βαθμίδες σε «CCC+» στις 21 Ιουλίου 2015, ενώ η Fitch προέβη σε αναβάθμιση του χρέους κατά μία βαθμίδα σε «CCC», στις 18 Αυγούστου 2015. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, ο οίκος αξιολόγησης Moody's διατήρησε το αξιόχρεο της Ελλάδας σε «Caa3», όμως μετέβαλε τις προοπτικές του για το ελληνικό δημόσιο σε σταθερές από αρνητικές, καθώς είχε θέσει τη χώρα σε παρακολούθηση προς περαιτέρω υποβάθμιση από την 1 Ιουλίου 2015. Τέλος, η S&P αναβάθμισε το ελληνικό χρέος κατά μία βαθμίδα σε «B-» με σταθερές προοπτικές την 22 Ιανουαρίου 2016, επικαλούμενη την ηπιότερη από το αναμενόμενο ύφεση και την πρόοδο που έχει πραγματοποιηθεί όσον αφορά τους δημοσιονομικούς και μεταρρυθμιστικούς στόχους του Προγράμματος ως τις βασικές παραμέτρους της απόφασής της (Πηγή: βάση δεδομένων Bloomberg).

Όσον αφορά τις εξελίξεις στις αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων, οι αυξανόμενες, σε διεθνές επίπεδο, αντιξοότητες από τα τέλη του 2015 και οι φήμες για καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος στο τέλος του 2015 και τις αρχές του 2016, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας, την περίοδο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2016 (κατά 143 μ.β. μηνιαίως στο 10,4% τον Φεβρουάριο 2016), κατόπιν μιας συνεχούς πτώσης μεταξύ Ιουλίου και Δεκεμβρίου 2015 (σωρευτική μείωση της απόδοσης του 10ετούς ομολόγου κατά 520 μονάδες βάσης) (Πηγή: βάση δεδομένων Bloomberg).

Κεφαλαιακή επάρκεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, ο δείκτης CET1 αυξήθηκε σε 14,6% (βλ. Σημείωση 4.7). Επιπρόσθετα, στις 16 Νοεμβρίου 2015, η ΕΚΤ ενέκρινε το Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών (“Capital Plan”) της Τράπεζας που στόχευε στην κάλυψη τόσο του σεναρίου βάσης όσο και των πρόσθετων αναγκών όπως πρόέκυψαν από το δυσμενές σενάριο στο πλαίσιο της Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης 2015 και όπως ανακοινώθηκαν στις 31 Οκτωβρίου 2015 (βλ. Σημείωση 38). Μέρος του Capital Plan ήταν και η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2015.

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Διοίκηση της Τράπεζας έχει αποφανθεί ότι δεν τίθεται θέμα όσον αφορά στη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας λαμβάνοντας υπόψη (α) την πρόσβασή της στο Ευρωσύστημα (β) την συμφωνία Ιουλίου/Αυγούστου 2015 της ελληνικής κυβέρνησης με τους Θεσμούς), (γ) το δείκτη CET1 της Τράπεζας και του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2015 και (δ) την αναμενόμενη θετική επίδραση των υπόλοιπων ενεργειών του σχεδίου κεφαλαιακών ενεργειών και συγκεκριμένα της πώλησης της Finansbank, που αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2016.

Εντούτοις, οποιαδήποτε σημαντική επιδείνωση του οικονομικού περιβάλλοντος, για παράδειγμα λόγω αρνητικών εξελίξεων στην ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος για τη χρηματοδότηση της Ελληνικής κυβέρνησης, ενδέχεται να έχει

αρνητικό αντίκτυπο για την Τράπεζα, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητας για άντληση χρηματοδότησης από τον ΕΛΑ, γεγονός τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την ικανότητα του Ομίλου και της Τράπεζας να συνεχίσουν την επιχειρηματική δραστηριότητά τους.

Η άρση αυτών των ουσιαστών αβεβαιοτήτων εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την επιτυχημένη ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος, την επίλυση των χρηματοδοτικών αναγκών της ελληνικής κυβέρνησης, την επαναφορά της απαλλαγής μη καταλληλότητας των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου από την ΕΚΤ ως εγγύηση για τη χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα, τα οποία ενδεχόμενα θα είχαν ως αποτέλεσμα την επιστροφή των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα και την πρόσβαση των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένης και της Τράπεζας, στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές.

2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.

Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2015

Τον Δεκέμβριο του 2013 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξέδωσε τις «Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2011-2013». Οι βελτιώσεις αυτές είναι σε ισχύ από την 1 Ιουλίου 2014 και εφαρμόστηκαν από τον Όμιλο και την Τράπεζα σε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις. Κατωτέρω παρατίθενται η φύση και η επίδραση που επιφέρουν αυτές οι τροποποιήσεις:

Επίδραση από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α 3 (Τροποποίηση)

Διευκρινίζει ότι το Δ.Π.Χ.Α. 3 *Συνενώσεις Επιχειρήσεων* εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του τη λογιστική αντιμετώπιση του σχηματισμού κοινοπραξίας στις οικονομικές καταστάσεις της κοινοπραξίας. Δεν υπήρξε επίδραση από την τροποποίηση του Δ.Π.Χ.Α. 3 στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Επίδραση από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α 13 (Τροποποίηση)

Το Δ.Π.Χ.Α. 13 *Επιμέτρηση της Εύλογης Αξίας* διευκρινίζει ότι ο σκοπός της εξαίρεσης του χαρτοφυλακίου στην παράγραφο 48 από την επιμέτρηση της εύλογης αξίας μίας ομάδας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε συμψηφισμένη βάση, περιλαμβάνει όλες τις συμβάσεις οι οποίες είναι εντός σκοπού και αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του Δ.Λ.Π. 39 ή του Δ.Π.Χ.Α. 9, ακόμη και εάν αυτές οι συμβάσεις δεν πληρούν τον ορισμό του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση». Δεν υπήρξε επίδραση από την τροποποίηση του Δ.Π.Χ.Α. 13 στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου.

Επίδραση από την εφαρμογή του Δ.Λ.Π. 40 (Τροποποίηση)

Το Δ.Λ.Π. 40 αποσαφηνίζει την αλληλεξάρτηση του Δ.Π.Χ.Α 3 και του Δ.Λ.Π. 40 κατά την ταξινόμηση ενός ακινήτου ως επενδυτικού ακινήτου ή ως ιδιοχρησιμοποιούμενου. Συνεπώς, μία εταιρεία η οποία αποκτά επενδυτικό ακίνητο πρέπει να προσδιορίσει κατά πόσο η απόκτηση των επενδυτικών ακινήτων είναι απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου, μίας ομάδας περιουσιακών στοιχείων ή μιας συνένωσης επιχειρήσεων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3 και ότι η απόφαση αυτή βασίζεται στις οδηγίες εφαρμογής του ΔΠΧΠ 3. Δεν υπήρξε επίδραση από την τροποποίηση του Δ.Λ.Π. 40 στις ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις.

Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2015

Νέα Δ.Π.Χ.Α.

- **Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά). Το Δ.Π.Χ.Α. 9 που εκδόθηκε τον Νοέμβριο του 2009 εισήγαγε νέες απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού. Το Δ.Π.Χ.Α. 9 τροποποιήθηκε αρχικά τον Οκτώβριο του 2010 και συμπεριέλαβε απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων καθώς και την αποαγνώριση τους και μεταγενέστερα τον Νοέμβριο του 2013 όπου εισήγαγε το νέο γενικό πλαίσιο λογιστικής αντιστάθμισης. Τον Ιούλιο του 2014 εκδόθηκε αναθεωρημένη έκδοση, η οποία αντικαθιστά όλες τις προηγούμενες εκδόσεις, κυρίως για να περιλάβει (α) τις διατάξεις για την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και (β) περιορισμένες τροποποιήσεις των σχετικών διατάξεων που αφορούν στην ταξινόμηση και στην επιμέτρηση εισάγοντας μία νέα κατηγορία επιμέτρησης για ορισμένες απλές κατηγορίες χρεωστικών τίτλων, την «εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων» (ΕΑΜΛΣΕ). Βασικές απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9:

- Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση», απαιτείται να επιμετρώνται, μετά την αρχική αναγνώριση τους, στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα, οι χρεωστικοί τίτλοι που κατέχονται βάσει ενός επιχειρηματικού μοντέλου που αποσκοπεί στην είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών (αντί στη πώληση του τίτλου πριν τη λήξη του για να αναγνωριστούν οι μεταβολές στην εύλογη αξία του), οι οποίες συνίστανται αποκλειστικά από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του κεφαλαίου, επιμετρώνται σε μεταγενέστερες περιόδους, γενικά, στο αποσβέσιμο κόστος. Χρεωστικοί τίτλοι των οποίων οι συμβατικοί όροι προβλέπουν πληρωμή αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων, σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και κατέχονται μέσω ενός επιχειρηματικού μοντέλου που αποσκοπεί είτε στην είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών είτε στην πώληση των χρεωστικών τίτλων, επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ, εκτός εάν το

περιουσιακό στοιχείο έχει προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Όλοι οι υπόλοιποι χρεωστικοί και μετοχικοί τίτλοι επιμετρώνται σε μεταγενέστερες περιόδους στην εύλογη αξία. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9, παρέχεται η δυνατότητα αμετάκλητης επιλογής να παρουσιάζονται οι μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία ενός συμμετοχικού τίτλου (που δεν κατέχεται για εμπορικούς σκοπούς) στα λοιπά συνολικά έσοδα, και να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων μόνο τα έσοδα από μερίσματα.

- Αναφορικά με την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί το ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που αποδίδεται στη μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου της υποχρέωσης, να αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα, εκτός εάν αυτό θα δημιουργούσε ή θα μεγέθυνε μία λογιστική ασυμμετρία στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Μεταβολές στην εύλογη αξία που προέρχονται από τον πιστωτικό κίνδυνο της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης δεν μεταφέρονται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39, το συνολικό ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.
- Αναφορικά με την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί η απομείωση να υπολογίζεται βάσει ενός μοντέλου αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας σε αντίθεση με το υφιστάμενο μοντέλο της πραγματοποιηθείσας πιστωτικής ζημίας που ορίζει το Δ.Λ.Π. 39. Το μοντέλο της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας απαιτεί τη λογιστική αναγνώριση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας και της μεταβολής αυτής σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει την μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με αυτόν της αρχικής αναγνώρισης. Με άλλα λόγια, δεν είναι πλέον αναγκαίο να έχει συμβεί ένα πιστωτικό γεγονός για να αναγνωριστεί η σχετική πιστωτική ζημία. Με την εξαίρεση των αγορασμένων από τρίτους ή χορηγηθέντων από την Τράπεζα απομειωμένων λόγω πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, απαιτείται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές να επιμετρηθούν μέσω πρόβλεψης σε ποσό ίσο με:
- Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από πιστωτικά γεγονότα που είναι δυνατόν να συμβούν εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού) ή
- Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά πιστωτικά γεγονότα κατά τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου).
- Απαιτείται διενέργεια πρόβλεψης για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική του αναγνώριση, καθώς και για τα περιουσιακά στοιχεία από συμβάσεις ή τις απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες που δεν αποτελούν χρηματοδοτική συναλλαγή σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 15. Τα

αγορασμένα από τρίτους ή χορηγηθέντα από την Τράπεζα απομειωμένα λόγω πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο, επειδή το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένο λόγω πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική του αναγνώριση. Για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, η εταιρεία θα αναγνωρίσει τις μεταβολές στις πιστωτικές ζημιές πλήρους διάρκειας ζωής από την αρχική τους αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημίας με αναγνώριση των μεταβολών στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τυχόν ευνοϊκές αλλαγές για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία αποτελούν κέρδη από αντιλογισμό απομείωσης, ακόμη και αν οι αναμενόμενες ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που προκύπτουν υπερβαίνουν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την αρχική τους αναγνώριση.

- Οι νέες διατάξεις που αφορούν στη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων διατηρούν τους τρεις μηχανισμούς λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων που επί του παρόντος προβλέπονται από το Δ.Λ.Π. 39. Με το Δ.Π.Χ.Α. 9, παρέχεται μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τους τύπους των συναλλαγών που μπορούν να επιλεγούν για λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων, ειδικότερα διευρύνοντας τους τύπους των χρηματοοικονομικών προϊόντων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσα αντιστάθμισης κινδύνων και τα υποκείμενα σε αντιστάθμιση είδη κινδύνων που εμπεριέχονται σε μη χρηματοοικονομικά προϊόντα. Επιπλέον, οι έλεγχοι αποτελεσματικότητας έχουν αναθεωρηθεί και αντικατασταθεί από την αρχή της «οικονομικής συσχέτισης». Η απαίτηση για κατάδειξη της αναδρομικής αποτελεσματικότητας της αντισταθμιστικής σχέσης δεν υφίσταται πλέον. Ωστόσο, έχουν εισαχθεί αυξημένες απαιτήσεις γνωστοποίησης σχετικά με τις δραστηριότητες διαχείρισης κινδύνων της εταιρείας.

Ο Όμιλος δεν έχει εφαρμόσει αυτό το Πρότυπο και αξιολογεί την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 9 επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων, καθώς και το χρόνο εφαρμογής του. Παρόλο που η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 στο μέλλον μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά που αφορούν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Τράπεζας, δεν είναι πρακτικά εφικτό να διενεργηθεί μια αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης του έως ότου ολοκληρωθεί μία λεπτομερής ανάλυση.

- **Δ.Π.Χ.Α. 15 «Έσοδα από συμβάσεις με Πελάτες»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Για τη λογιστική αντιμετώπιση των εσόδων που προέρχονται από συμβάσεις με πελάτες, το Δ.Π.Χ.Α. 15 εισάγει ένα μοναδικό συνολικό μοντέλο για τις επιχειρήσεις. Το Δ.Π.Χ.Α. 15, όταν τεθεί σε ισχύ, θα αντικαταστήσει το τρέχον λογιστικό πλαίσιο για την αναγνώριση των εσόδων, το οποίο περιλαμβάνει το Δ.Λ.Π. 18 Έσοδα, το Δ.Λ.Π. 11 Συμβάσεις Κατασκευής και τις σχετικές με αυτά διερμηνείες. Η βασική αρχή του Δ.Π.Χ.Α. 15 είναι ότι μία επιχείρηση πρέπει να αναγνωρίσει έσοδα στο βαθμό που αντικατοπτρίζουν το τίμημα το οποίο η επιχείρηση δικαιούται από τη μεταβίβαση των αγαθών και των υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το Πρότυπο εισάγει μία προσέγγιση πέντε βημάτων για την αναγνώριση των εσόδων:

- Αναγνώριση των συμβάσεων με τους πελάτες
- Αναγνώριση των όρων εκτέλεσης των συμβάσεων
- Προσδιορισμός του τιμήματος της συναλλαγής

- Επιμερισμός του τιμήματος της συναλλαγής ανάλογα με τους όρους εκτέλεσης των συμβάσεων
- Αναγνώριση του εσόδου όταν η επιχείρηση εκπληρώνει τους όρους εκτέλεσης των συμβάσεων.

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 15, μία επιχείρηση αναγνωρίζει έσοδο όταν (ή καθόσον) εκπληρώνονται οι όροι εκτέλεσης των συμβάσεων, π.χ. όταν ο «έλεγχος» των υποκείμενων, στους όρους εκτέλεσης, αγαθών ή υπηρεσιών μεταβιβάζεται στον πελάτη. Στο Δ.Π.Χ.Α. 15 έχουν περιληφθεί πολύ πιο επεξηγηματικές οδηγίες οι οποίες πραγματεύονται τον χειρισμό ιδιαίτερων περιπτώσεων. Επιπλέον, το Δ.Π.Χ.Α. 15 απαιτεί εκτενείς γνωστοποιήσεις.

Ο Όμιλος δεν έχει εφαρμόσει αυτό το Πρότυπο και αξιολογεί την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 15 επί των οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και της Τράπεζας, καθώς και το χρόνο εφαρμογής του. Παρόλο που η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 15 στο μέλλον μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά που αφορούν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Τράπεζας, δεν είναι πρακτικά εφικτό να διενεργηθεί μια αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης του έως ότου ολοκληρωθεί μία λεπτομερής ανάλυση.

- **Δ.Π.Χ.Α. 16 «Μισθώσεις»** (νέο Πρότυπο)(σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετά). Το Δ.Π.Χ.Α. ορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποιήσεις των μισθώσεων για να διασφαλιστεί ότι τόσο οι εκμισθωτές όσο και μισθωτές παρέχουν πληροφορίες οι οποίες πιστά αντιπροσωπεύουν τις εν λόγω συναλλαγές. Το πρότυπο ορίζει τη λογιστική μισθώσεων για τους μισθωτές, σύμφωνα με την οποία οι μισθωτές αναγνωρίζουν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις μισθώσεις εκτός εάν η μίσθωση διαρκεί λιγότερο από 12 μήνες ή το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο είναι μικρής αξίας. Οι εκμισθωτές συνεχίζουν την ταξινόμηση των μισθώσεων ως λειτουργικών ή χρηματοδοτικών και η λογιστική των μισθώσεων για τους εκμισθωτές παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη από το Δ.Λ.Π. 17.

Αναγνώριση μίσθωσης

Μια σύμβαση είναι ή περιέχει μίσθωση εφόσον με αυτήν παραχωρείται το δικαίωμα με το οποίο ελέγχεται η χρήση του μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου έναντι τιμήματος.

Λογιστική μισθώσεων για τους μισθωτές

Με την έναρξη της μίσθωσης, ο μισθωτής αναγνωρίζει το δικαίωμα χρήσης ως περιουσιακό στοιχείο («δικαίωμα χρήσης») και μισθωτική υποχρέωση. Το δικαίωμα χρήσης αρχικά επιμετράται στο ποσό της μισθωτικής υποχρέωσης πλέον των αρχικών άμεσων εξόδων του μισθωτή. Μεταγενέστερα, ο μισθωτής επιμετρά το δικαίωμα χρήσης στο κόστος μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις συσσωρευμένες απομειώσεις, εκτός των περιπτώσεων που εφαρμόζεται η λογιστική των εύλογων αξιών ή των αναπροσαρμογών. Η μισθωτική υποχρέωση αρχικά επιμετράται στην παρούσα αξία των μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης, προεξοφλημένων με το πραγματικό επιτόκιο της σύμβασης εφόσον μπορεί εύκολα να προσδιοριστεί. Σε αντίθετη περίπτωση χρησιμοποιείται το διαφορικό επιτόκιο χρηματοδότησης.

Λογιστική μισθώσεων για τους εκμισθωτές

Οι εκμισθωτές θα ταξινομήσουν μια μίσθωση είτε ως λειτουργική ή ως χρηματοδοτική. Η μίσθωση ταξινομείται ως χρηματοδοτική εφόσον με αυτήν μεταβιβάζονται ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και

οι ωφέλειες σχετιζόμενες με την ιδιοκτησία του εκμισθωμένου στοιχείου. Διαφορετικά ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση.

Με την έναρξη της μίσθωσης, ο εκμισθωτής αναγνωρίζει απαίτηση από περιουσιακό στοιχείο λόγω χρηματοδότησης ίση με την καθαρή επένδυση λόγω σύμβασης. Ο εκμισθωτής αναγνωρίζει έσοδο από χρηματοδότηση καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης το οποίο απεικονίζει την σταθερή απόδοση της καθαρής επένδυσης. Ο εκμισθωτής αναγνωρίζει έσοδο από λειτουργική μίσθωση με τη σταθερή μέθοδο ή με άλλη μέθοδο εφόσον είναι αντιπροσωπευτικότερη της μείωσης του περιουσιακού στοιχείου λόγω χρήσης.

Συναλλαγές πώλησης και επαναμίσθωσης

Προκειμένου μία εταιρεία να αποφασίσει εάν η μεταβίβαση ενός περιουσιακού στοιχείου αντιμετωπίζεται λογιστικά ως πώληση, εφαρμόζει τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 15 για να προσδιορίσει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εκπλήρωσης συμβατικής υποχρέωσης. Εάν η μεταβίβαση ενός περιουσιακού στοιχείου ικανοποιεί τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 15 ώστε να αντιμετωπιστεί λογιστικά ως πώληση, ο πωλητής επιμετρά το δικαίωμα χρήσης επί του περιουσιακού στοιχείου ως την αναλογία του δικαιώματος χρήσης που διατηρήθηκε επί της προηγούμενης λογιστικής του αξίας. Αντίστοιχα, ο πωλητής αναγνωρίζει ως κέρδος ή ζημία το ποσό που αφορά τα δικαιώματα χρήσης επί του παγίου που μεταβιβάστηκαν στον αγοραστή. Εάν η εύλογη αξία του τιμήματος πώλησης δεν είναι ίση με την εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου ή εάν τα μισθώματα δεν συνάδουν με αυτά της αγοράς, το τίμημα της πώλησης προσαρμόζεται στην εύλογη αξία, με τη διαφορά να αναγνωρίζεται λογιστικά είτε ως προκαταβολή είτε ως πρόσθετη χρηματοδότηση.

Ο Όμιλος δεν έχει εφαρμόσει αυτό το Πρότυπο και αξιολογεί την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 16 επί των οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και της Τράπεζας, καθώς και το χρόνο εφαρμογής του. Παρόλο που η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 16 στο μέλλον μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά που αφορούν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και στις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Τράπεζας, δεν είναι πρακτικά εφικτό να διενεργηθεί μια αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης του έως ότου ολοκληρωθεί μία λεπτομερής ανάλυση.

Τροποποιήσεις

- **Δ.Π.Χ.Α. 11 (Τροποποιήσεις) Λογιστική αντιμετώπιση της απόκτησης δικαιωμάτων σε «Από κοινού ελεγχόμενες εργασίες»** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016). Οι τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 11 παρέχουν οδηγίες για το πώς πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά η απόκτηση «Από κοινού ελεγχόμενων εργασιών» οι οποίες αποτελούν επιχείρηση όπως αυτή ορίζεται στο Δ.Π.Χ.Α. 3 *Συνενώσεις Επιχειρήσεων*. Συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις αναφέρουν ότι οι σχετικές αρχές του Δ.Π.Χ.Α. 3 περί λογιστικής αντιμετώπισης των συνενώσεων επιχειρήσεων και άλλων προτύπων (π.χ. Δ.Λ.Π. 36 *Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων* που αφορά στη διενέργεια ελέγχου απομείωσης μίας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών στην οποία έχει κατανομηθεί η υπεραξία που προέκυψε κατά την απόκτηση «Από κοινού ελεγχόμενων εργασιών») θα πρέπει να εφαρμοστούν. Οι ίδιες διατάξεις θα πρέπει να εφαρμοστούν και κατά τη σύσταση «Από κοινού ελεγχόμενων εργασιών» μόνο στην περίπτωση που ένα από τα μέλη που συμμετέχουν εισφέρει σε αυτή μία επιχείρηση. Το κοινοπρακτών μέλος θα πρέπει να γνωστοποιήσει και αυτό τη σχετική πληροφόρηση που απαιτείται από το «Δ.Π.Χ.Α. 3» και από άλλα πρότυπα σχετικά με τις συνενώσεις επιχειρήσεων.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα δεν αναμένουν η συγκεκριμένη τροποποίηση να έχει σημαντική επίδραση επί των οικονομικών καταστάσεων.

- ΔΛΠ 1 (Τροποποίηση) **Προτάσεις Γνωστοποιήσεων** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016). Οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 διευκρινίζουν ότι οι πληροφορίες δεν πρέπει να αλλοιώνονται με συγκεντρωτική παρουσίαση ή παρέχοντας μη σημαντικές πληροφορίες και οι εκτιμήσεις για το επίπεδο σημαντικότητας εφαρμόζονται σε όλα τα κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων. Μια εταιρεία δεν υποχρεούται να παρέχει τη συγκεκριμένη γνωστοποίηση που παρέχεται από το ΔΠΧΠ εάν οι πληροφορίες που προκύπτουν από την εν λόγω γνωστοποίηση δεν είναι σημαντικές. Στην κατάσταση συνολικών εσόδων, οι τροποποιήσεις απαιτούν ξεχωριστή γνωστοποίηση για την αναλογία των λοιπών συνολικών εσόδων από συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες οι οποίες καταχωρούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης με βάση το αν ή όχι θα μεταφέρονται μεταγενέστερα στα αποτελέσματα. Ο Όμιλος και η Τράπεζα δεν αναμένει ότι αυτή η τροποποίηση θα έχει επίδραση στις Ενοποιημένες και Ατομικές οικονομικές καταστάσεις.

- «**Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2010-2012**» (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Φεβρουαρίου 2015 και μετά, όπως υιοθετήθηκε από την ΕΕ), Επιφέρουν τροποποιήσεις στα ακόλουθα πρότυπα:

Δ.Π.Χ.Α. 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών – Τροποποιεί τους ορισμούς «Περίοδος κατοχύρωσης» και «συνθήκη αγοράς» και προσθέτει ορισμούς για «όρο απόδοσης» και «όρος χρόνου υπηρεσίας» οι οποίοι προηγούμενως περιλαμβάνονταν στον ορισμό της «Περίοδος κατοχύρωσης».

Συγκεκριμένα,

- Για τη «συνθήκη αγοράς», η τροποποίηση αναφέρει ότι είναι ένας όρος απόδοσης που σχετίζεται με την τιμή αγοράς ή την αξία των μετοχικών τίτλων της εταιρείας ή μετοχικών τίτλων άλλης εταιρείας του ίδιου ομίλου. Μια συνθήκη αγοράς απαιτεί από τον αντισυμβαλλόμενο να ολοκληρώσει μια καθορισμένη περίοδο υπηρεσίας.
- Για τον «όρο απόδοσης», η τροποποίηση διευκρινίζει ότι η περίοδος κατά την οποία επιτυγχάνεται ο στόχος απόδοσης δεν πρέπει να επεκτείνεται πέρα από την περίοδο υπηρεσίας και ότι καθορίζεται σύμφωνα με τις δραστηριότητες της εταιρείας ή τις δραστηριότητες άλλης εταιρείας του ίδιου ομίλου.

Δ.Π.Χ.Α. 3 Συνενώσεις Επιχειρήσεων – Απαιτεί το ενδεχόμενο τίμημα το οποίο έχει ταξινομηθεί ως περιουσιακό στοιχείο ή ως υποχρέωση να επιμετράται στην εύλογη αξία σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ανεξάρτητα από το εάν το ενδεχόμενο τίμημα είναι χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο εντός σκοπού του Δ.Π.Χ.Α. 9 ή του Δ.Λ.Π. 39 ή μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση. Μεταβολές στην εύλογη αξία θα πρέπει να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Δ.Π.Χ.Α. 8 Λειτουργικοί Τομείς – Απαιτεί γνωστοποίηση σχετικά με τις κρίσεις που κάνει η Διοίκηση όταν εφαρμόζει τα κριτήρια συγκέντρωσης στους λειτουργικούς τομείς δραστηριότητας, περιλαμβάνοντας μία συνοπτική περιγραφή των λειτουργικών τομέων δραστηριότητας και των οικονομικών δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να διαπιστωθεί ότι οι λειτουργικοί τομείς δραστηριότητας έχουν παρόμοια οικονομικά χαρακτηριστικά. Αποσαφηνίζει ότι οι συμφωνίες του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων των τομέων με τα περιουσιακά στοιχεία

της επιχείρησης απαιτούνται μόνο εάν αυτά αναφέρονται τακτικά στον επικεφαλλή του οργάνου για τη λήψη αποφάσεων.

Δ.Π.Χ.Α. 13 Επιμέτρηση Εύλογης Αξίας – Διευκρινίζει ότι με την έκδοση του Δ.Π.Χ.Α. 13 και την τροποποίηση των Δ.Π.Χ.Α. 9 και Δ.Λ.Π. 39 δεν αναιρείται η δυνατότητα της επιμέτρησης των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε μη προεξοφλημένη βάση, εάν η επίδραση από την προεξόφληση δεν είναι σημαντική (τροποποιούν μόνο τη βάση για συμπεράσματα).

Δ.Λ.Π. 24 Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών – Διευκρινίζει ότι μία εταιρεία διαχείρισης η οποία παρέχει προσωπικό που ασκεί διοίκηση σε μία άλλη εταιρεία ή στη μητρική της, είναι συνδεδεμένο μέρος με την εταιρεία που δέχεται τις υπηρεσίες.

Ο Όμιλος και η τράπεζα δεν έχουν εφαρμόσει τις τροποποιήσεις αυτές, οι οποίες δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση επί των οικονομικών καταστάσεων. Ως εκ τούτου, η εταιρεία θα πρέπει να γνωστοποιεί ως συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη τα ποσά που προκύπτουν από την λήψη υπηρεσιών διοίκησης.

- Δ.Λ.Π. 27 Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις (Τροποποιήσεις) Εφαρμογή της Μεθόδου της Καθαρής Θέσης στις Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2016). Η τροποποίηση επιτρέπει στις επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν τη μέθοδο της καθαρής θέσης προκειμένου να λογιστικοποιούν τις επενδύσεις τους σε θυγατρικές εταιρείες, κοινοπραξίες και συγγενείς εταιρείες στις ατομικές τους οικονομικές καταστάσεις. Η Τράπεζα δεν προτίθεται να εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση στις ατομικές της οικονομικές καταστάσεις.

- «**Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2012-2014**» (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2016 και μετά), Επιφέρουν τροποποιήσεις στα ακόλουθα πρότυπα:

Δ.Π.Χ.Α. 5 Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες – Η τροποποίηση αποσαφηνίζει ότι όταν ένα περιουσιακό στοιχείο (ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενα προς πώληση) αναταξινομείται από την κατηγορία «προοριζόμενο προς πώληση» στην κατηγορία «προοριζόμενο προς διανομή» ή το αντίστροφο, το γεγονός αυτό δε συνιστά αλλαγή του πλάνου της πώλησης ή της διανομής και γι' αυτό δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά ως μεταβολή. Αυτό σημαίνει ότι το περιουσιακό στοιχείο ή η ομάδα των περιουσιακών στοιχείων που προορίζονται προς πώληση δεν θα πρέπει να αποκατασταθεί στις οικονομικές καταστάσεις, σαν να μην είχε ποτέ ταξινομηθεί ως «προοριζόμενο προς πώληση» ή ως «προοριζόμενο προς διανομή», απλά και μόνο επειδή άλλαξε ο τρόπος της διάθεσης. Η τροποποίηση επίσης αποκαθιστά μία παράλειψη στο πρότυπο διευκρινίζοντας ότι η οδηγία στην αλλαγή του πλάνου πώλησης θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ένα περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση όταν παύουν να διακρατούνται προς διανομή αλλά δεν αναταξινομούνται ως «προοριζόμενα προς πώληση».

Δ.Π.Χ.Α. 7 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις – Υπάρχουν 2 τροποποιήσεις στο Δ.Π.Χ.Α. 7.

Εξυπηρέτηση συμβάσεων μετά την μεταβίβαση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Εάν μία επιχείρηση μεταβιβάζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο υπό όρους που επιτρέπουν στον μεταβιβάζοντα να αποαναγνωρίσει το περιουσιακό στοιχείο, το Δ.Π.Χ.Α. 7 απαιτεί να γνωστοποιούνται όλες οι μορφές συνεχιζόμενης ανάμειξης που μπορεί να έχει η μεταβιβάζουσα

επί των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων. Το Δ.Π.Χ.Α. 7 παρέχει οδηγίες σχετικά με το τι εννοεί με τον όρο «συνεχιζόμενη ανάμειξη». Η τροποποίηση πρόσθεσε συγκεκριμένες οδηγίες προκειμένου να βοηθήσει τις διοικήσεις να προσδιορίσουν εάν οι όροι μιας σύμβασης για εξυπηρέτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων τα οποία έχουν μεταβιβαστεί συνιστά «συνεχιζόμενη ανάμειξη». Η τροποποίηση παρέχει το δικαίωμα (αλλά όχι την υποχρέωση) αναδρομικής εφαρμογής.

Ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις

Η τροποποίηση αποσαφηνίζει ότι η επιπρόσθετη γνωστοποίηση που απαιτείται από το Δ.Π.Χ.Α. 7 «Γνωστοποίηση – Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων» δεν απαιτείται συγκεκριμένα για όλες τις ενδιάμεσες περιόδους, εκτός αν απαιτείται από το Δ.Λ.Π. 34. Η τροποποίηση έχει αναδρομική ισχύ.

Δ.Λ.Π. 19 Παροχές σε Εργαζομένους – Η τροποποίηση αποσαφηνίζει ότι, όταν προσδιορίζεται το επιτόκιο για την προεξόφληση των καθορισμένων υποχρεώσεων μετά την έξοδο από την υπηρεσία, το νόμισμα είναι αυτό που έχει σημασία για τη μετατροπή της υποχρέωσης και όχι η χώρα από την οποία προέρχεται. Η εκτίμηση για το εάν υπάρχει ενεργός αγορά για υψηλής ποιότητας εταιρικά ομόλογα βασίζεται στα εταιρικά ομόλογα αυτού του νομίσματος και όχι στα εταιρικά ομόλογα μιας συγκεκριμένης χώρας. Ομοίως, όταν δεν υπάρχει ενεργός αγορά για υψηλής ποιότητας εταιρικά ομόλογα σε αυτό το νόμισμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν κρατικά ομόλογα του ίδιου νομίσματος. Η τροποποίηση έχει αναδρομική ισχύ αλλά περιορίζεται στην έναρξη της νωρίτερης περιόδου που παρουσιάζεται στις οικονομικές καταστάσεις.

- **Δ.Λ.Π. 12 Αναγνώριση αναβαλλόμενου φόρου ενεργητικού στις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά, όπως εκδόθηκε από το IASB). Η τροποποίηση διευκρινίζει τα ακόλουθα: Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από χρεωστικούς τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία οι οποίοι αποτιμώνται στο κόστος για φορολογικούς σκοπούς δημιουργούν εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές ανεξάρτητα εάν ο κάτοχος των τίτλων σκοπεύει να ανακτήσει τη λογιστική αξία των τίτλων αυτών μέσω πώλησης ή χρήσης. Η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου δεν αποτελεί όριο για την εκτίμηση των μελλοντικών κερδών. Για την εκτίμηση των μελλοντικών κερδών εξαιρούνται οι εκπτώσεις φόρων που προέρχονται από αναστροφή εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών. Η επιχείρηση προσδιορίζει έναν αναβαλλόμενο φόρο ενεργητικού σε συνδυασμό με τους υπόλοιπους αναβαλλόμενους φόρους ενεργητικού. Όταν ο φορολογικός νόμος περιορίζει τη χρήση των φορολογικών ζημιών η επιχείρηση θα προσδιορίσει τον αναβαλλόμενο φόρο ενεργητικού σε συνδυασμό με άλλους φόρους του ίδιου τύπου.

- **Δ.Λ.Π. 16 και Δ.Λ.Π. 38 Διευκρινίσεις επί των αποδεκτών μεθόδων αποσβέσεων** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2016 και μετά). Η τροποποίηση στο

Δ.Λ.Π. 16 απαγορεύει στις επιχειρήσεις τη χρήση μεθόδου απόσβεσης επί ενσώματων ακινητοποιήσεων, η οποία βασίζεται στο ύψος των εσόδων που μπορεί να αποφέρει ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο. Η τροποποίηση στο Δ.Λ.Π. 38 εισάγει ένα μαχητό τεκμήριο ότι το ύψος των εσόδων δεν αποτελεί την κατάλληλη βάση υπολογισμού της απόσβεσης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου. Το τεκμήριο μπορεί να είναι μαχητό όταν το άυλο περιουσιακό στοιχείο εκφράζεται ως μέτρο υπολογισμού των εσόδων ή όταν μπορεί να αποδειχθεί ότι τα έσοδα και η ανάλωση των οικονομικών ωφελειών που απορρέουν από το άυλο περιουσιακό στοιχείο είναι στενά συνδεδεμένα.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα χρησιμοποιούν τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης για τα ενσώματα και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τους. Η διοίκηση πιστεύει ότι η σταθερή μέθοδος απόσβεσης είναι η πλέον ενδεδειγμένη μέθοδος και αντικατοπτρίζει την ανάλωση των οικονομικών ωφελειών που απορρέουν από τα αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία.

- **Δ.Λ.Π. 7 Πρωτοβουλίες γνωστοποιήσεων** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά). Η τροποποίηση απαιτεί την γνωστοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών προκειμένου οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα δεν έχουν εφαρμόσει τις τροποποιήσεις αυτές, οι οποίες δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση επί των οικονομικών καταστάσεων.

- **Δ.Λ.Π. 19 (Τροποποιήσεις) Πρόγραμμα Καθορισμένων Παροχών: Εισφορές Εργαζομένων** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη την ή μετά την 1 Φεβρουαρίου 2015, όπως υιοθετήθηκε από την ΕΕ). Τροποποιεί τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 19 (2011) «Παροχές σε Εργαζομένους» σχετικά με τις εισφορές που καταβάλλονται από τους εργαζόμενους ή τρίτους οι οποίες είναι συνδεδεμένες με την παροχή υπηρεσίας. Εάν το ποσό των εισφορών είναι ανεξάρτητο από τα έτη προϋπηρεσίας, μία επιχείρηση επιτρέπεται να αναγνωρίσει αυτές τις εισφορές ως μειωτικό στοιχείο στο κόστος υπηρεσίας την περίοδο κατά την οποία η σχετική υπηρεσία παρέχεται, αντί να την κατανείμει στη διάρκεια της περιόδου παροχής της υπηρεσίας. Εάν το ποσό των εισφορών εξαρτάται από τα έτη προϋπηρεσίας, μία επιχείρηση απαιτείται να κατανείμει αυτές τις εισφορές στη διάρκεια της περιόδου παροχής της υπηρεσίας χρησιμοποιώντας την ίδια μέθοδο καταμερισμού που απαιτείται από την παράγραφο 70 του Δ.Λ.Π. 19 για τις μικτές παροχές (δηλαδή είτε χρησιμοποιώντας τον τύπο καταμερισμού του προγράμματος εισφορών είτε τη σταθερή μέθοδο καταμερισμού). Ο Όμιλος και η Τράπεζα δεν έχουν εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση, αλλά δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων.

Δεν υπάρχουν άλλα Δ.Π.Χ.Α. ή Διερμηνείες που δεν είναι σε ισχύ και αναμένεται να έχουν σημαντική επίδραση επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων.

2.4 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

2.4.1 Αρχές ενοποίησης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και των θυγατρικών της (συμπεριλαμβανομένων των δομημένων εταιρειών), οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα. Ο έλεγχος υφίσταται όταν και μόνο

όταν, η Τράπεζα α) ασκεί εξουσία επί των θυγατρικών της β) διαθέτει τοποθετήσεις ή δικαιώματα με μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή της στις θυγατρικές και γ) δυνατότητα να χρησιμοποιήσει την εξουσία της επί των θυγατρικών για να επηρεάσει το ύψος των αποδόσεών της.

Τα έσοδα και οι δαπάνες και τα λοιπά συνολικά έσοδα των θυγατρικών που αποκτώνται ή πωλούνται μέσα στη χρήση ενσωματώνονται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εσόδων από την ημερομηνία απόκτησης των θυγατρικών και παύουν να ενσωματώνονται από την ημερομηνία πώλησης των θυγατρικών αυτών. Τα καθαρά κέρδη και τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα των θυγατρικών κατανομούνται μεταξύ των μετόχων της Τράπεζας και των μη ελεγχουσών συμμετοχών ακόμη και αν με τον επιμερισμό αυτό, το υπόλοιπο των μη ελεγχουσών συμμετοχών γίνει αρνητικό.

Στην περίπτωση που οι θυγατρικές εφαρμόζουν διαφορετικές λογιστικές αρχές από εκείνες του Ομίλου, γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές στις οικονομικές καταστάσεις τους προκειμένου να υπάρχει ομοιομορφία με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου. Όλες οι διεταιρικές συναλλαγές, τα διεταιρικά υπόλοιπα και τα διεταιρικά έσοδα και έξοδα απαλείφονται κατά την ενοποίηση.

2.4.2 Μη ελέγχουσες συμμετοχές

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές αναγνωρίζονται αρχικά είτε στην εύλογη αξία είτε στο αναλογικό ποσοστό τους επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων. Η επιλογή αυτή γίνεται ανά συναλλαγή. Μετά την εξαγορά, η λογιστική αξία των μη ελεγχουσών συμμετοχών είναι η αξία αυτών κατά την αρχική αναγνώριση πλέον το μερίδιο των μη ελεγχουσών συμμετοχών στις μετέπειτα μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων. Τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα επιμερίζονται στις μη ελέγχουσες συμμετοχές ακόμα και εάν αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτει χρεωστικό υπόλοιπο μη ελεγχουσών συμμετοχών.

2.4.3 Μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου σε θυγατρικές οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου

Μεταβολές του ποσοστού συμμετοχής σε θυγατρική οι οποίες δεν επιφέρουν απώλεια του ελέγχου της, καταχωρούνται ως συναλλαγές μεταξύ των μετόχων.

Το υπόλοιπο των λογαριασμών των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων της Τράπεζας και του λογαριασμού «Μη ελέγχουσες συμμετοχές» αναπροσαρμόζονται, προκειμένου να απεικονιστεί η μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής των παραπάνω μετόχων επί της θυγατρικής. Τυχόν διαφορά μεταξύ της προσαρμογής των μη ελεγχουσών συμμετοχών και της εύλογης αξίας του τιμήματος που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε, καταχωρείται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας.

2.4.4 Απώλεια ελέγχου

Σε περίπτωση που η μεταβολή οδηγήσει σε απώλεια του ελέγχου της θυγατρικής, το κέρδος ή η ζημία από την πώληση υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ (i) του αθροίσματος της εύλογης αξίας του τιμήματος που εισπράχθηκε και της εύλογης αξίας του ποσοστού συμμετοχής που εξακολουθεί να υφίσταται στη θυγατρική και (ii) της λογιστικής αξίας, πριν την πώληση, των περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας), των υποχρεώσεων και των μη ελεγχουσών συμμετοχών. Τα μη πραγματοποιημένα κέρδη ή ζημίες που είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προκύπτουν από την αποτίμηση στην εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, λογιστικοποιούνται ως εάν η Τράπεζα είχε πωλήσει απ' ευθείας τα περιουσιακά αυτά στοιχεία (μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή μεταφορά στα κέρδη εις νέο, σύμφωνα με τα ισχύοντα Δ.Π.Χ.Α.).

Η εύλογη αξία τυχόν συμμετοχής στη θυγατρική που εξακολουθεί να υφίσταται μετά την ημερομηνία της απώλειας του ελέγχου της, θεωρείται ως η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 ή ως το κόστος κτήσης σε περίπτωση που με τα ισχύοντα πρότυπα θα αναγνωριστεί ως συγγενής ή κοινοπραξία.

2.4.5 Δικαιώματα πώλησης μετοχών μη ελεγχουσών συμμετοχών

Σε ορισμένες περιπτώσεις ο Όμιλος συνάπτει συμφωνίες, είτε ως μέρος μίας εξαγοράς είτε ανεξάρτητα, με τις οποίες δεσμεύεται να αγοράσει τις μετοχές που κατέχονται από μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών ή οι μέτοχοι μη ελεγχουσών συμμετοχών δικαιούνται να πωλήσουν τις μετοχές τους στον Όμιλο.

Σε αυτές τις περιπτώσεις ο Όμιλος εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 32.23 που απαιτεί σε επίπεδο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, τα δικαιώματα πώλησης να παρουσιάζονται ως υποχρέωση. Η αναγνώριση της υποχρέωσης έχει ως αποτέλεσμα τον υπολογισμό του δικαιώματος πώλησης σαν να έχει ήδη ασκηθεί. Κατά συνέπεια δεν αναγνωρίζονται μη ελέγχουσες συμμετοχές για σκοπούς παρουσίασης αναφορικά με μετοχές που υπόκεινται σε δικαιώματα πώλησης ή δεσμεύσεις. Η υποχρέωση επιμετράται στην εύλογη αξία, με τη χρήση μεθόδων αποτίμησης βάσει των καλύτερων δυνατών εκτιμήσεων που βρίσκονται στη διάθεση της διοίκησης. Μεταγενέστερες μεταβολές στην αποτίμηση των δικαιωμάτων πώλησης καταχωρούνται ως μεταβολές της υποχρέωσης και ως κέρδος ή ζημία στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.4.6 Εισφορά περιουσιακών στοιχείων σε θυγατρική με ανταλλαγή μετοχών έκδοσης της θυγατρικής

Στην περίπτωση που η Τράπεζα εισφέρει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, άυλα περιουσιακά στοιχεία ή επενδυτικά ακίνητα σε ήδη υπάρχουσα ή νεοϊδρυθείσα θυγατρική εταιρεία με αντάλλαγμα μετοχές έκδοσης της θυγατρικής, η Τράπεζα στις ατομικές της οικονομικές καταστάσεις καταχωρεί την αξία της συμμετοχής της στη λογιστική αξία που ήταν αναγνωρισμένα τα εισφερθέντα περιουσιακά στοιχεία. Αυτού του είδους οι συναλλαγές δεν έχουν καμία επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

2.4.7 Συγγενείς εταιρείες

Συγγενείς νοούνται οι εταιρείες επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιώδη επιρροή, αλλά δεν ελέγχει. Εάν ο Όμιλος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, 20% ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου της επένδυσης, θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή, εκτός εάν σαφώς μπορεί να αποδειχθεί ότι δεν είναι αυτή η περίπτωση. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες ενσωματώνονται στις οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους. Η υπεραξία που προκύπτει κατά την απόκτηση μιας συγγενούς εταιρείας συμπεριλαμβάνεται στην αξία κτήσης της επένδυσης (μετά από οποιοσδήποτε σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης). Η αξία της επένδυσης αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες της συγγενούς εταιρείας μετά την εξαγορά (αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου) και από τις κινήσεις στα αποθεματικά (αναγνωρίζονται στα αποθεματικά του Ομίλου). Το ποσό των μερισμάτων που εισπράχθηκαν από τη συγγενή

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

εταιρεία κατά τη διάρκεια της χρήσης μειώνει τη λογιστική αξία της συγκεκριμένης επένδυσης. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες που πραγματοποιήθηκαν με αποκλειστικό σκοπό τη διάθεσή τους εντός ενός έτους από την ημερομηνία αγοράς τους, όταν δηλαδή η ουσιώδης επιρροή που ασκεί ο Όμιλος κρίνεται προσωρινή, καταχωρούνται στο λογαριασμό «Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς πώληση». Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιρειών, απαλείφονται σε ποσοστό που αφορά τη συμμετοχή του Ομίλου στις εταιρείες αυτές. Τυχόν τέτοιες ζημιές, που επίσης απαλείφονται, αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα οικονομικά στοιχεία των συγγενών επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης τροποποιήθηκαν προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπειά τους με τις λογιστικές αρχές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

2.4.8 Κοινοπραξίες

Σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι ένα σχήμα στο οποίο δύο ή περισσότερα μέρη έχουν κοινό έλεγχο. Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- α) Τα μέρη δεσμεύονται από μια συμβατική ρύθμιση και
- β) Η συμβατική ρύθμιση παρέχει σε δύο ή περισσότερα από τα εν λόγω μέρη κοινό έλεγχο του σχήματος.

Κοινός έλεγχος είναι ο συμβατικά συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου ενός σχήματος, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος.

Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι είτε μια κοινή επιχείρηση είτε μια κοινοπραξία.

Κοινή επιχείρηση είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες επί των υποχρεώσεων, έναντι του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται συμμετέχοντες σε κοινή επιχείρηση.

Κοινοπραξία είναι ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο όπου τα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των καθαρών

2.5 Συνένωση Επιχειρήσεων

2.5.1 Μέθοδος εξαγοράς

Οι εξαγορές επιχειρήσεων που επιτίπουν στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 3 καταχωρούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς. Το τίμημα που καταβάλλεται σε μία συνένωση επιχειρήσεων αποτιμάται στην εύλογη αξία, η οποία υπολογίζεται ως το άθροισμα των ευλόγων αξιών, κατά την ημερομηνία εξαγοράς, των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρθηκαν από τον Όμιλο, των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν από τον Όμιλο προς τους προηγούμενους ιδιοκτήτες της εξαγοραζόμενης επιχείρησης και των μετοχικών τίτλων που εξέδωσε ο Όμιλος σε αντάλλαγμα του ελέγχου της εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Τα έξοδα που αφορούν στην εξαγορά καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Κατά την ημερομηνία εξαγοράς, τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους την ημερομηνία της εξαγοράς, εκτός από:

περιουσιακών στοιχείων του σχήματος. Τα εν λόγω μέρη ονομάζονται κοινοπρακτούντες.

Ο προσδιορισμός από τον Όμιλο του τύπου σχήματος υπό κοινό έλεγχο στον οποίο συμμετέχει, ως κοινής επιχείρησης ή ως κοινοπραξίας εξαρτάται από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών του σχήματος.

Στην περίπτωση συμμετοχής του Ομίλου σε κοινή επιχείρηση, ο Όμιλος αναγνωρίζει:

α) τα περιουσιακά της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία του ανήκουν από κοινού β) τις υποχρεώσεις της, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε οποιοδήποτε υποχρεώσεις τον βαρύνουν από κοινού γ) τα έσοδά του από την πώληση του μεριδίου του από την παραγωγή που προκύπτει από την κοινή επιχείρηση δ) το μερίδιό του στα έσοδα από την πώληση της παραγωγής από την κοινή επιχείρηση και ε) τις δαπάνες του, συμπεριλαμβανομένου του μεριδίου του σε οποιοδήποτε δαπάνες που τον βαρύνουν από κοινού.

Στην περίπτωση συμμετοχής της Τράπεζας σε κοινοπραξία η Τράπεζα αναγνωρίζει τη συμμετοχή της ως επένδυση και λογιστικοποιεί την εν λόγω επένδυση με τη μέθοδο της καθαρής θέσης (βλ. Σημείωση 2.4.7).

2.4.9 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας οι θυγατρικές, οι συγγενείς και οι κοινοπραξίες καταχωρούνται στο κόστος κτήσης μείον προβλέψεις απομείωσης.

2.4.10 Έλεγχος απομείωσης των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Ο Όμιλος και η Τράπεζα ελέγχουν σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, εάν υπάρχει ένδειξη ότι μία επένδυση σε θυγατρική, συγγενή ή κοινοπραξία έχει υποστεί απομείωση. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της επένδυσης. Όταν η λογιστική αξία μίας επένδυσης υπερβαίνει την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, τότε η λογιστική αξία απομειώνεται στην ανακτήσιμη.

- αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και υποχρεώσεις ή περιουσιακά στοιχεία που αφορούν σε παροχές σε εργαζομένους καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 12 «Φορολογία εισοδήματος» και Δ.Λ.Π. 19 «Παροχές σε Εργαζόμενους» αντίστοιχα,
- υποχρεώσεις ή μετοχικούς τίτλους που αφορούν σε προγράμματα παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών ή προγράμματα παροχών του Ομίλου που εξαρτώνται από αξία μετοχών, που συνάφθηκαν προς αντικατάσταση προγραμμάτων παροχών της εξαγοραζόμενης επιχείρησης που εξαρτώνται από αξία μετοχών, καταχωρούνται σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 2 «Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών» κατά την ημερομηνία της εξαγοράς (βλ. Σημείωση 2.30.2), και
- περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες περιουσιακών στοιχείων) που κατέχονται προς πώληση σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 «Μη

Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία που Κατέχονται προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες» καταχωρούνται σύμφωνα με αυτό το πρότυπο.

2.5.2 Υπεραξία

Η υπεραξία καταχωρείται ως το υπερβάλλον μεταξύ (α) του αθροίσματος του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και (β) της καθαρής αξίας, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν. Εάν, μετά από επανεξέταση, η καθαρή αξία, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν υπερβαίνει το άθροισμα του τιμήματος που καταβλήθηκε, τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση και της εύλογης αξίας τυχόν προηγούμενης συμμετοχής στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση, η διαφορά καταχωρείται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.5.3 Ενδεχόμενο τίμημα

Σε περίπτωση που το τίμημα που συμφωνήθηκε κατά την συνένωση επιχειρήσεων, περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που προκύπτουν από ενδεχόμενο τίμημα, τότε το ενδεχόμενο τίμημα αποτιμάται στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία εξαγοράς και συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό τίμημα κατά τη συνένωση επιχειρήσεων. Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς αναγνωρίζονται αναδρομικά με αντίστοιχη προσαρμογή της υπεραξίας. Οι προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς προκύπτουν από νέες πληροφορίες που λαμβάνονται κατά την περίοδο οριστικοποίησης εξαγοράς (η οποία δε μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς) σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς.

Μεταβολές στην εύλογη αξία του ενδεχόμενου τιμήματος οι οποίες δεν εντάσσονται στις προσαρμογές της περιόδου οριστικοποίησης εξαγοράς, λογιστικοποιούνται με βάση την ταξινόμηση του ενδεχόμενου τιμήματος. Όταν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως στοιχείο της καθαρής θέσης δεν επαναμετράται σε επόμενες περιόδους αναφοράς και η μετέπειτα εκκαθάρισή του αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Εάν το ενδεχόμενο τίμημα ταξινομηθεί ως περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, σε επόμενες περιόδους αναφοράς επαναμετράται σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39 ή το Δ.Λ.Π. 37 και το αποτέλεσμα της αποτίμησης (κέρδος ή ζημία) αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.5.4 Συνενώσεις επιχειρήσεων σε διαδοχικά στάδια

Όταν η συνένωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται σε διαδοχικά στάδια, η συμμετοχή που κατείχε ο Όμιλος στην εξαγοραζόμενη επιχείρηση αποτιμάται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία εξαγοράς (την ημερομηνία που ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο) και το προκύπτον κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Ποσά που αναγνωρίστηκαν στα λοιπά συνολικά έσοδα και που προήλθαν από την εξαγοραζόμενη επιχείρηση πριν την απόκτηση του ελέγχου της, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εφόσον ο χειρισμός αυτός θα ήταν ο κατάλληλος σε περίπτωση πώλησής της.

2.5.5 Προσωρινή λογιστικοποίηση

Εάν για κάποια ποσά που αφορούν στην αρχική καταχώρηση μίας επιχειρηματικής συνένωσης οι αξίες δεν έχουν οριστικοποιηθεί έως την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία πραγματοποιήθηκε η επιχειρηματική συνένωση, ο Όμιλος καταχωρεί προσωρινές αξίες για τα ποσά αυτά. Τα προσωρινά ποσά προσαρμόζονται κατά την περίοδο οριστικοποίησης εξαγοράς (βλ. Σημείωση 2.5.3 ανωτέρω), ή πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις αναγνωρίζονται, ώστε να ληφθούν υπόψη νέες πληροφορίες σχετικά με δεδομένα και καταστάσεις που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς, οι οποίες, εάν ήταν γνωστές, θα επηρέαζαν τα ποσά που αναγνωρίστηκαν εκείνη την ημερομηνία.

2.6 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Τα στοιχεία που περιέχουν οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών του Ομίλου καταχωρούνται στο νόμισμα εκείνο που αποδίδει καλύτερα την οικονομική πραγματικότητα των υποκείμενων γεγονότων και συνθηκών που αφορούν την κάθε εταιρεία («λειτουργικό νόμισμα»). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου παρουσιάζονται σε εκατομμύρια Ευρώ (€), που είναι το λειτουργικό νόμισμα της Τράπεζας.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν την ημερομηνία διενέργειας της εκάστοτε συναλλαγής. Τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την εκκαθάριση αυτών των συναλλαγών και από τη μετατροπή των νομισματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων από ξένο νόμισμα καταχωρούνται στα αποτελέσματα, εκτός εάν αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα ως κέρδη ή ζημίες από αποτελεσματική αντιστάθμιση ταμειακών ροών ή καθαρής επένδυσης. Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των χρεωστικών τίτλων και άλλων νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες καταχωρούνται στο λογαριασμό «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν συστατικό στοιχείο της μεταβολής της εύλογης αξίας τους και καταχωρούνται είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων (π.χ. μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου) είτε στα Λοιπά συνολικά έσοδα (π.χ. μετοχές του χαρτοφυλακίου επενδύσεων). Μη νομισματικά στοιχεία που καταχωρούνται στο ιστορικό κόστος σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται χρησιμοποιώντας την συναλλαγματική ισοτιμία την ημερομηνία της συναλλαγής.

Κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των οικονομικών μονάδων της αλλοδαπής μετατρέπονται σε Ευρώ χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, ενώ τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται με βάση τις μέσες συναλλαγματικές ισοτιμίες της περιόδου. Οι προκύπτουσες διαφορές από τη χρήση των συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και των μέσων ισοτιμιών της περιόδου καθώς και από την επανεκτίμηση των εκ μεταφοράς ιδίων κεφαλαίων της οικονομικής οντότητας με την ισοτιμία της ημερομηνίας σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα στο λογαριασμό «συναλλαγματικές διαφορές».

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Στην περίπτωση που ένα νομισματικό στοιχείο, αποτελεί μέρος της καθαρής επένδυσης της Τράπεζας στο εξωτερικό και είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα του Ομίλου ή της οντότητας στο εξωτερικό, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις και των δύο εταιρειών, αναγνωρίζονται κατά την ενοποίηση στα Λοιπά συνολικά έσοδα. Κατά την πώληση μιας τέτοιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού, οι εν λόγω συναλλαγματικές διαφορές

καταχωρούνται στα αποτελέσματα ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση.

Η τυχόν υπεραξία και οι αναπροσαρμογές σε εύλογες αξίες που προκύπτουν κατά την εξαγορά μιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού αντιμετωπίζονται λογιστικά όπως όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της οντότητας εξωτερικού και μετατρέπονται με τη συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

2.7 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Η κατηγορία αυτή έχει δύο υποκατηγορίες:

- Εμπορικό χαρτοφυλάκιο και
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

2.7.1 Εμπορικό χαρτοφυλάκιο

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει χρεόγραφα που αποκτώνται είτε για τη δημιουργία κέρδους από τη βραχυπρόθεσμη μεταβολή στην τιμή ή το περιθώριο του διαπραγματευτή ή είναι χρεόγραφα που ανήκουν σε ένα χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για τα οποία υπάρχει ιστορικό βραχυπρόθεσμης δημιουργίας κέρδους. Τα παράγωγα ανήκουν επίσης στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο εκτός εάν έχουν χαρακτηριστεί ως και είναι αποτελεσματικά μέσα αντιστάθμισης.

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να περιλαμβάνει χρεόγραφα που υπόκεινται σε συμφωνία πώλησης και επαναγοράς (βλ. Σημείωση 2.16 παρακάτω).

2.7.2 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Κατά την αρχική αναγνώριση ο Όμιλος προσδιορίζει οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, ως χρηματοοικονομικό μέσο αποτιμώμενο στην εύλογη αξία του μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

- α) Απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση («λογιστική ασυμμετρία») που θα προέκυπτε εάν τα σχετιζόμενα παράγωγα χρηματοπιστωτικά προϊόντα αντιμετωπίζονταν λογιστικά ως εμπορικό χαρτοφυλάκιο και τα υποκείμενα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, όπως είναι δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.
- β) Μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή και των δύο τυγχάνει διαχείρισης και η απόδοσή της αξιολογείται σε βάση εύλογης αξίας, σύμφωνα

με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και η πληροφόρηση σχετικά με την ομάδα παρέχεται εσωτερικά σε αυτό το επίπεδο στη διοίκηση του Ομίλου, για παράδειγμα στο Δ.Σ. και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.

- γ) Τα χρηματοοικονομικά μέσα περιέχουν ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα, η ύπαρξη των οποίων τροποποιεί ουσιαστικά τις ταμειακές ροές και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να απεικονίζονται σε διακεκριμένη βάση εάν δεν είχαν ταξινομηθεί σε αυτή την κατηγορία.

Ο προσδιορισμός κάποιου χρηματοοικονομικού στοιχείου ως αποτιμώμενο στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων είναι αμετάκλητος.

2.7.3 Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (εμπορικό χαρτοφυλάκιο και προσδιορισμένα) αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες από τη διάθεση ή εξαγορά των ανωτέρω στοιχείων αλλά και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές στην εύλογη αξία τους, περιλαμβάνονται στα «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου».

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)» όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων και αυτή είναι η ημερομηνία έγκρισης των μερισμάτων από τη Γενική Συνέλευση.

Το ποσό της μεταβολής στην περίοδο και σωρευτικά, στις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και δανείων και απαιτήσεων το οποίο αποδίδεται σε αλλαγές στον πιστωτικό τους κίνδυνο υπολογίζεται ως το ποσό αλλαγής της εύλογης αξίας το οποίο δεν αποδίδεται σε αλλαγές στις συνθήκες αγοράς που προκαλούν αύξηση του κινδύνου αγοράς.

2.8 Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης

Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία περιλαμβάνουν συμβόλαια επί συναλλαγματικών ισοτιμιών, προθεσμιακά συμβόλαια, συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, δικαιώματα προαίρεσης επί επιτοκίων και συναλλάγματος (πωληθέντα και αγορασθέντα) και

άλλα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, καταχωρούνται στην κατάσταση οικονομικής θέσης αρχικά και μεταγενέστερα στην εύλογη αξία τους. Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα εμφανίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν είναι προς όφελος του Ομίλου ή ως υποχρεώσεις όταν είναι προς όφελος των

αντισυμβαλλομένων. Τα πραγματοποιηθέντα καθώς και τα εξ' αποτιμήσεως κέρδη και ζημίες των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Ένα παράγωγο μπορεί να είναι ενσωματωμένο σε ένα άλλο χρηματοοικονομικό μέσο, το οποίο ονομάζεται «κύριο συμβόλαιο». Σε αυτές τις περιπτώσεις, το παράγωγο διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο και καταχωρείται ως μεμονωμένο παράγωγο, υπό την προϋπόθεση ότι τα οικονομικά χαρακτηριστικά και τα χαρακτηριστικά κινδύνου του δεν συνδέονται άμεσα με τα αντίστοιχα οικονομικά χαρακτηριστικά του κυρίου συμβολαίου, ότι πληροί τον ορισμό ενός παράγωγου και ότι το κύριο συμβόλαιο δεν επιμετρύεται στην εύλογη αξία του, με τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες να παρουσιάζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα στοχεύει στην αποτελεσματική οικονομική αντιστάθμιση κινδύνων σύμφωνα με τις απόψεις της Διοίκησης του Ομίλου και δεν εμπίπτουν στην λογιστική αντιστάθμιση συμβατή με τους συγκεκριμένους κανόνες του Δ.Λ.Π. 39. Κατά συνέπεια οι συγκεκριμένες πράξεις αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα παράγωγα μέσα του εμπορικού χαρτοφυλακίου.

Ο Όμιλος επίσης χρησιμοποιεί παράγωγα μέσα σαν μέρος της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με σκοπό τη διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από διακυμάνσεις επιτοκίων, συναλλαγματικών ισοτιμιών, πιστοληπτικής ικανότητας και προθεσμιακών συναλλαγών. Ο Όμιλος εφαρμόζει αντιστάθμιση εύλογης αξίας, ταμειακών ροών, ή καθαρής επένδυσης, όταν οι συναλλαγές αυτές πληρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια αναγνώρισης αντιστάθμισης. Τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να καταχωρήσει ένα παράγωγο χρηματοπιστωτικό μέσο ως κατεχόμενο για σκοπούς αντιστάθμισης περιλαμβάνουν:

- Την ύπαρξη κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης επίσημης καταγραφής του μέσου αντιστάθμισης, του αντισταθμιζόμενου στοιχείου, του σκοπού και της στρατηγικής αντιστάθμισης και της αντισταθμιστικής σχέσης,
- Η αντιστάθμιση να τεκμηριώνεται εφόσον καταδεικνύεται ότι είναι άκρως αποτελεσματική ως προς το συμψηφισμό των κινδύνων που απορρέουν από το αντισταθμιζόμενο στοιχείο καθ' όλη τη διάρκεια της αντισταθμιστικής σχέσης. Μία αντιστάθμιση κρίνεται ως άκρως αποτελεσματική όταν επιτυγχάνεται ο συμψηφισμός των μεταβολών της εύλογης αξίας που απορρέουν από τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο σε ποσοστό μεταξύ 80% και 125% και
- Η αντιστάθμιση να είναι αποτελεσματική σε συνεχή βάση.

2.8.1 Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Για να αναγνωρισθούν συναλλαγές αντιστάθμισης εύλογης αξίας, η μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης καταχωρείται στα αποτελέσματα μαζί με την αντίστοιχη μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου στοιχείου, η οποία αφορά τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Στην περίπτωση όπου, η σχέση αντιστάθμισης διακόπτεται για λόγους διαφορετικούς από εκείνους που επιβάλλουν τη διαγραφή ενός αντισταθμιζόμενου στοιχείου ή ανακαλείται η αντισταθμιστική χρήση, η συνολική προσαρμογή της λογιστικής αξίας του αντισταθμιζόμενου στοιχείου, για τα τοκοφόρα στοιχεία, αποσβένεται στα αποτελέσματα στην υπολειπόμενη διάρκεια του αρχικού

αντισταθμιζόμενου στοιχείου. Αντίθετα, στη περίπτωση ενός άτοκου αντισταθμιζόμενου στοιχείου, η ανωτέρω διαφορά μεταφέρεται εξ' ολοκλήρου στα αποτελέσματα. Στην περίπτωση όπου το αντισταθμιζόμενο στοιχείο διαγράφεται λόγω πώλησης ή αποπληρωμής, το αναπόσβεστο ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας μεταφέρεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.8.2 Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Τα κέρδη ή ζημίες που σχετίζονται με μεταβολές στην εύλογη αξία και αφορούν στο αποτελεσματικό μέρος μιας αντιστάθμισης ταμειακών ροών, καταχωρούνται αρχικά στα Λοιπά συνολικά έσοδα. Όταν καταβληθούν οι ταμειακές ροές τις οποίες αντισταθμίζει το παράγωγο χρηματοπιστωτικό μέσο (στις οποίες περιλαμβάνονται και ταμειακές ροές από συναλλαγές που είχαν προβλεφθεί κατά το χρόνο δημιουργίας της αντισταθμιστικής σχέσης) και προκύπτουν κέρδη ή ζημίες, τότε τα κέρδη ή ζημίες που σχετίζονται με το παράγωγο αντιστάθμισης μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων από τα λοιπά συνολικά έσοδα.

Όταν η σχέση αντιστάθμισης των ταμειακών ροών μιας συναλλαγής, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο μέλλον, δεν θεωρείται πλέον αποτελεσματική ή διακόπτεται, τότε τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημίες που αφορούν το μέσο αντιστάθμισης παραμένουν στα Λοιπά συνολικά έσοδα έως ότου η ανωτέρω συναλλαγή πραγματοποιηθεί οπότε και μεταφέρονται από τα Λοιπά συνολικά έσοδα στα αποτελέσματα.

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μιας πολύ πιθανής διεταιρικής συναλλαγής μπορεί να αποτελεί αντισταθμιζόμενο στοιχείο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) η συναλλαγή να είναι εκφρασμένη σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας της εταιρείας που πραγματοποιεί την συναλλαγή και β) ο συναλλαγματικός κίνδυνος να επηρεάζει τα αποτελέσματα του Ομίλου.

2.8.3 Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης στο εξωτερικό λογιστικοποιούνται όπως και οι αντισταθμίσεις ταμειακών ροών. Το κέρδος ή ζημία του αποτελεσματικού μέρους του αντισταθμιστικού μέσου αναγνωρίζεται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, ενώ το κέρδος ή ζημία του μη αποτελεσματικού μέρους απευθείας στα αποτελέσματα. Τα σωρευμένα κέρδη ή ζημίες στα Λοιπά συνολικά έσοδα μεταφέρονται στα αποτελέσματα με την πώληση της επένδυσης στο εξωτερικό.

2.8.4 Έλεγχος αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης

Προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια λογιστικής αντιστάθμισης, ο Όμιλος απαιτεί κατά τη σύναψη μιας αντισταθμιστικής σχέσης και καθ' όλη τη διάρκειά αυτής, να καταδεικνύεται η αποτελεσματικότητά της και να επιδεικνύεται η πραγματική αποτελεσματικότητά της (αναδρομικός έλεγχος), σε συνεχή βάση.

Η τεκμηρίωση κάθε αντισταθμιστικής σχέσης καθορίζει πόσο αποτελεσματικά αξιολογείται η αντιστάθμιση. Η μέθοδος την οποία υιοθετεί ο Όμιλος για να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα μιας αντισταθμιστικής σχέσης εξαρτάται από τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου.

Το μη αποτελεσματικό μέρος μιας σχέσης αντιστάθμισης καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, και συγκεκριμένα στον λογαριασμό «Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου».

2.9 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αρχικά αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συναλλαγής) και περιλαμβάνει τίτλους που ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση, διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη, ή δάνεια και απαιτήσεις βάσει των χαρακτηριστικών των τίτλων και της πρόθεσης της διοίκησης του Ομίλου κατά την ημερομηνία αγοράς των τίτλων. Οι αγορές και πωλήσεις των τίτλων αυτών καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία συναλλαγής, η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Όλες οι υπόλοιπες αγορές ή πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων οι οποίες δεν εντάσσονται στις πρακτικές της αγοράς, καταχωρούνται, μέχρι την ημερομηνία διακανονισμού τους, ως προθεσμιακές συναλλαγές παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι καταχωρούνται μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης στην εύλογη αξία τους. Στην περίπτωση όπου η εύλογη αξία των συγκεκριμένων τίτλων δε δύναται να προσδιοριστεί κατά τρόπο αξιόπιστο και αντικειμενικό, τότε οι τίτλοι αυτοί απεικονίζονται στην αξία κτήσης τους. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων καταχωρούνται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, μετά την αφαίρεση του φόρου που τους αναλογεί (όπου απαιτείται), έως ότου οι συγκεκριμένοι τίτλοι πωληθούν, εισπραχθούν ή διατεθούν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο ή έως ότου διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση της αξίας τους.

Οι διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι είναι δυνατόν να πωληθούν προκειμένου να καλυφθούν ανάγκες ρευστότητας ή να αντιμετωπισθούν μεταβολές στα επιτόκια, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στις τιμές χρεογράφων. Στη περίπτωση όπου ένας διαθέσιμος προς πώληση τίτλος πωλείται ή υφίσταται απομείωση της αξίας του, τα σωρευμένα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες, που περιλαμβάνονται στα Λοιπά συνολικά έσοδα, μεταφέρονται από τα ίδια κεφάλαια στη κατάσταση αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν κατά τη πώληση των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων προσδιορίζονται με τη μέθοδο του κυλιόμενου μέσου σταθμικού κόστους.

Οι **διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη** επενδυτικοί τίτλοι περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα, διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και έχουν καθορισμένη λήξη, και για τους οποίους υπάρχει, από τη διοίκηση του Ομίλου, πρόθεση και ικανότητα διαρκούς κατοχής τους μέχρι την ημερομηνία λήξης τους.

Οι επενδυτικοί τίτλοι που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως **δάνεια και απαιτήσεις** περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα,

2.8.5 Αντικατάσταση Παραγώγων και συνέχιση της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου

Όταν ένα παράγωγο που έχει ταξινομηθεί ως μέσο αντιστάθμισης, και α) αντικαθίσταται μέσω εκκαθαριστή και β) πληρούνται βασικά κριτήρια, η παύση της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου αναιρείται.

έχουν καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές.

Οι επενδυτικοί τίτλοι που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη ή δάνεια και απαιτήσεις καταχωρούνται στην αποσβεσμένη αξία τους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μετά την αφαίρεση οποιασδήποτε απομείωσης της αξίας τους. Επιπλέον, ο υπολογισμός της αποσβεσμένης αξίας περιλαμβάνει οποιαδήποτε υπέρ (premium) ή υπό (discount) το άρτιο διαφορά προέκυψε κατά την ημερομηνία απόκτησης, πλέον των εξόδων συναλλαγής, προμηθειών και μονάδων βάσης (μ.β.) πληρωθέντων ή εισπραχθέντων.

Απομείωση: Ο Όμιλος εκτιμά σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένας επενδυτικός τίτλος ή ομάδα αυτών έχει υποστεί απομείωση της αξίας του.

Ειδικά για επενδυτικούς μετοχικούς τίτλους που έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμοι προς πώληση, η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας ενός χρεογράφου χαμηλότερα της αξίας κτήσης χρησιμοποιείται ως κριτήριο αξιολόγησης αν τα στοιχεία αυτά έχουν απομειωθεί.

Αν υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης για τα διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, η σωρευμένη ζημία (που επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μειούμενη από τυχόν πρόβλεψη απομείωσης στο στοιχείο αυτό, η οποία είχε αναγνωρισθεί στο παρελθόν στα αποτελέσματα) μεταφέρεται από τα Λοιπά συνολικά έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Πρόβλεψη απομείωσης καταχωρημένη στα αποτελέσματα που αφορά σε μετοχικούς τίτλους δεν αντλογίζεται στα αποτελέσματα. Αν σε μια μεταγενέστερη περίοδο, η εύλογη αξία ενός διαθεσίμου προς πώληση χρεωστικού τίτλου αυξηθεί, και η αύξηση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την καταχώρηση στα αποτελέσματα της πρόβλεψης απομείωσης, η πρόβλεψη απομείωσης αντλογίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Για τους τίτλους του επενδυτικού χαρτοφυλακίου στις κατηγορίες διακρατούμενα στη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις, τα οποία αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος, το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας τους, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας τους και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων. Αυτή είναι η ημερομηνία κατοχύρωσης των μερισμάτων, τα οποία απεικονίζονται ξεχωριστά στον λογαριασμό «Καθαρά λοιπά έσοδα/ (έξοδα)»

2.10 Μεταφορά χρηματοοικονομικών μέσων

Ο Όμιλος μεταφέρει μη παράγωγα χρεόγραφα από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων, εφόσον τα χρεόγραφα ικανοποιούν τον ορισμό της κατηγορίας αυτής κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος έχει την πρόθεση και δυνατότητα να κρατήσει τα χρεόγραφα για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους.

Σε περίπτωση που σπανίζουσες περιστάσεις προκαλούν σημαντική επιδείνωση της συναλλακτικής δραστηριότητας ή επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αγοραίες τιμές μη παραγώνων στοιχείων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, ο Όμιλος μεταφέρει τα μέσα αυτά από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων στη λήξη ή διαθεσίμων προς πώληση, εφόσον τα στοιχεία ικανοποιούν τον ορισμό της αντίστοιχης κατηγορίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος δεν έχει την πρόθεση να τα πωλήσει σύντομα. Τέτοιες μεταφορές μπορούν να πραγματοποιούνται μόνο μία φορά για κάθε μία σπανίζουσα περίπτωση.

Εάν υπάρχει μεταβολή στην πρόθεση ή την δυνατότητα διακράτησης ενός χρεογράφου μέχρι την λήξη, ο Όμιλος μεταφέρει τα χρεόγραφα αυτά από την κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση στην κατηγορία διακρατούμενα στη λήξη, εφόσον τα μέσα ικανοποιούν τον ορισμό της τελευταίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς.

2.11 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Ο Όμιλος υπολογίζει την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων βάσει ενός πλαισίου υπολογισμού της εύλογης αξίας που κατατάσσει τα χρηματοοικονομικά μέσα σε μια ιεραρχία τριών επιπέδων των δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην αποτίμηση, όπως περιγράφεται κατωτέρω.

Επίπεδο 1: Χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργή αγορά πανομοιότυπων χρηματοοικονομικών μέσων. Στο Επίπεδο 1 περιλαμβάνονται χρεόγραφα, μετοχές και παράγωγα που διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Ενεργή αγορά, είναι η αγορά στην οποία οι συναλλαγές έχουν επαρκή συχνότητα και όγκο έτσι ώστε οι πληροφορίες σχετικά με τιμές να παρέχεται σε συνεχή βάση και επιπλέον χαρακτηρίζεται από χαμηλά περιθώρια κέρδους.

Επίπεδο 2: Παρατηρήσιμα δεδομένα εκτός από τιμές του Επιπέδου 1, όπως χρηματιστηριακές τιμές παρόμοιων μέσων, τιμές από αγορές που δεν είναι ενεργές, ή άλλα δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα ή μπορούν να επιβεβαιωθούν από παρατηρήσιμα δεδομένα (για παράδειγμα τιμές που προκύπτουν από παρατηρήσιμα δεδομένα) για σχεδόν το σύνολο της διάρκειας του μέσου. Στο Επίπεδο 2 περιλαμβάνονται χρεόγραφα με τιμές σε μη ενεργές αγορές, καθώς και χρεόγραφα χωρίς τιμή από κάποια αγορά και παράγωγα των οποίων οι αξίες υπολογίζονται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης,

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μεταφέρονται ως ανωτέρω, η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβεσμένο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή.

Όταν μέσα που μεταφέρονται από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, ο Όμιλος επανεξετάζει κατά την ημερομηνία μεταφοράς εάν τα ενσωματωμένα παράγωγα χρειάζεται να διαχωριστούν από το κύριο συμβόλαιο βάσει των συνθηκών που ίσχυαν όταν ο Όμιλος απέκτησε το στοιχείο.

Ο Όμιλος μεταφέρει χρεόγραφα που έχουν μεταφερθεί στα δάνεια και απαιτήσεις από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση εάν τα χρεόγραφα, μεταγενέστερα διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και ο Όμιλος δε σκοπεύει να τα κρατήσει για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους. Η εύλογη αξία των χρεογράφων την ημέρα της μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβεσμένο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή. Η διαφορά μεταξύ του αποσβεσμένου κόστους αμέσως πριν την μεταφορά και της εύλογης αξίας την ημερομηνία της μεταφοράς αναγνωρίζεται στο αποθεματικό διαθεσίμων προς πώληση αξιόγραφων μέσω της κατάστασης λυτών συνολικών εσόδων και αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

προεξόφληση ταμειακών ροών ή παρόμοιες τεχνικές, με δεδομένα που είναι παρατηρήσιμα στην αγορά ή μπορούν να υπολογιστούν ή να επιβεβαιωθούν από παρατηρήσιμα στοιχεία από την αγορά. Αυτή η κατηγορία γενικά περιλαμβάνει κρατικά και εταιρικά ομόλογα με τιμές σε αγορές που δεν είναι ενεργές και κάποια εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

Επίπεδο 3: Μη παρατηρήσιμα δεδομένα που υποστηρίζονται από λίγες ή καθόλου συναλλαγές σε ενεργή αγορά και επηρεάζουν σημαντικά την εύλογη αξία. Εάν η αποτίμηση ενός στοιχείου χρησιμοποιεί παρατηρήσιμα δεδομένα που απαιτούν σημαντικές προσαρμογές βασισμένες σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, αυτό το μέσο κατατάσσεται στο Επίπεδο 3. Σε αυτό το επίπεδο περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικά μέσα των οποίων η αξία υπολογίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης, προεξόφληση ταμειακών ροών ή παρόμοιες τεχνικές, καθώς και μέσα για τα οποία ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας απαιτεί κρίση ή εκτίμηση από τη Διοίκηση.

Το επίπεδο στην ιεραρχία εύλογης αξίας στο οποίο κατατάσσεται ένας υπολογισμός εύλογης αξίας προσδιορίζεται με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας και έχουν σημαντική επίδραση. Για το σκοπό αυτό η σημαντικότητα ενός δεδομένου αξιολογείται σε σχέση με τη συνολική εύλογη αξία.

2.12 Αναγνώριση αναβαλλόμενου κέρδους ή ζημίας της ημέρας συναλλαγής

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η εύλογη αξία χρηματοοικονομικών προϊόντων προσδιορίζεται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης, τα οποία βασίζονται σε στοιχεία τιμών ή δεικτών τα οποία δεν είναι πάντοτε διαθέσιμα στην αγορά. Στις περιπτώσεις αυτές αρχικά, το

χρηματοοικονομικό προϊόν αναγνωρίζεται από τον Όμιλο στη τιμή συναλλαγής, η οποία αποτελεί την ακριβέστερη ένδειξη της εύλογης αξίας του, παρά το γεγονός ότι ενδέχεται να διαφέρει από την αξία που παρέχει ένα ανάλογο μοντέλο αποτίμησης. Η

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

διαφορά μεταξύ της τιμής συναλλαγής και της αξίας που προκύπτει από το μοντέλο αποτίμησης αναφέρεται ως αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής. Η διαφορά αυτή δεν αναγνωρίζεται απ' ευθείας στα αποτελέσματα.

Το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής αναγνωρίζεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Μη αναγνωρισμένο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής μεταφέρεται άμεσα στα αποτελέσματα εφόσον η εύλογη αξία του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου δύναται να προσδιορισθεί, είτε μέσω της χρήσης στοιχείων τα οποία

διατίθενται από την αγορά, είτε μέσω αναφοράς στη τιμή ενός διαθέσιμου στην αγορά χρηματοοικονομικού προϊόντος με συναφή χαρακτηριστικά ή κατά το διακανονισμό.

Με την ολοκλήρωση της συναλλαγής διενεργείται αποτίμηση του χρηματοοικονομικού προϊόντος στην εύλογη αξία του, αναμορφωμένη ως προς το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής. Μεταγενέστερες μεταβολές της εύλογης αξίας αναγνωρίζονται άμεσα στη κατάσταση των αποτελεσμάτων, χωρίς ωστόσο να αντλιογίζεται το άμεσο αναβαλλόμενο κέρδος και ζημία της ημέρας συναλλαγής.

2.13 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν δάνεια χορηγηθέντα από τον Όμιλο απευθείας στο δανειολήπτη και απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις και προεξόφληση απαιτήσεων.

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών χορηγηθέντα με σκοπό την πώλησή τους (εάν υφίστανται) καταχωρούνται ως περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ή ως διαθέσιμα προς πώληση χρεόγραφα.

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία εκταμίευσης των

κεφαλαίων προς τους δανειολήπτες. Η αρχική καταχώρηση γίνεται στην εύλογη αξία που γενικά είναι το καθαρό ποσό της αρχικής εκταμίευσης και περιλαμβάνει τα πρόσθετα έξοδα που αφορούν άμεσα στην έκδοση του δανείου και αμοιβές ή προμήθειες (διοργάνωσης ή διαχείρισης) που λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου του δανείου. Μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, εκτός εάν έχουν «προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων» (βλ. Σημείωση 2.7.2).

2.14 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών και διαγραφές

Ο Όμιλος εξετάζει κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι ένα δάνειο (ή ομάδα δανείων) έχει υποστεί απομείωση.

Ένα δάνειο (ή μία ομάδα δανείων) έχει υποστεί απομείωση και αναγνωρίζονται προβλέψεις απομείωσης εάν και μόνο εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ως αποτέλεσμα ενός ή περισσοτέρων γεγονότων που έχουν συμβεί μετά την αρχική αναγνώριση του δανείου («ζημιόγONO γεγονός») και το ζημιόγONO γεγονός (ή γεγονότα) επηρεάζει τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές του δανείου (ή της ομάδας δανείων) και η επίδραση μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Πρόβλεψη για απομείωση της αξίας μιας απαίτησης σχηματίζεται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν πρόκειται να εισπράξει το σύνολο των εισπρακτέων ποσών σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης.

Αντικειμενικές αποδείξεις ότι μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση αξίας περιλαμβάνουν παρατηρήσιμες πληροφορίες που περιέχονται στη γνώση του Ομίλου σχετικά με τα ακόλουθα ζημιόγONA γεγονότα:

- α) σημαντική οικονομική δυσχέρεια του εκδότη ή του υπόχρεου,
- β) αθέτηση όρων συμβολαίου, όπως στάση ή πλημμύεια στις καταβολές τόκου ή κεφαλαίου,
- γ) χορήγηση παραχώρησης από τον Όμιλο προς τον οφειλέτη, για λόγους οικονομικούς ή νομικούς που αφορούν στην οικονομική δυσχέρεια του οφειλέτη, την οποία ο Όμιλος δε θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση,
- δ) η αύξηση του ενδεχομένου ότι ο οφειλέτης θα πτωχεύσει ή θα προβεί σε άλλη οικονομική αναδιοργάνωση,

ε) η εξαφάνιση μιας ενεργούς αγοράς για αυτό το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο λόγω οικονομικών δυσχερειών ή

στ) παρατηρήσιμα στοιχεία που υποδεικνύουν την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών από ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την αρχική αναγνώριση των στοιχείων αυτών, αν και η μείωση δεν μπορεί ακόμα να εξατομικευθεί σε σχέση με τα μεμονωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που συνθέτουν την ομάδα, στα οποία περιλαμβάνονται:

- i. δυσμενείς μεταβολές στην κατάσταση πληρωμών των οφειλετών της ομάδας (όπως αυξημένος αριθμός καθυστερημένων πληρωμών) ή
- ii. εθνικές ή τοπικές οικονομικές συνθήκες που συσχετίζονται με τις αθετήσεις επί των περιουσιακών στοιχείων της ομάδας.

Οι προβλέψεις απομείωσης απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης μέσω λογαριασμού προβλέψεων. Πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων. Ο Όμιλος εξετάζει εάν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις απομείωσης σε ατομικό επίπεδο για σημαντικά δάνεια και ατομικά ή συλλογικά για δάνεια που δε θεωρούνται σημαντικά. Το όριο για το αν θα αξιολογηθεί μεμονωμένα ή όχι ένα δάνειο ορίζεται ως το χαμηλότερο μεταξύ του 0.1% της καθαρής θέσης της κάθε εταιρείας του Ομίλου και του ποσού των €750 χιλ.

Σε περιπτώσεις ύπαρξης βάσιμων ενδείξεων απομείωσης της αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών που καταχωρούνται στο αποσβεσμένο κόστος, το ποσό της ζημίας υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της απαίτησης και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών

ταμειακών ροών (εξαιρουμένων μελλοντικών ζημιών που δεν έχουν πραγματοποιηθεί) προεξοφλημένες με α) το αρχικό πραγματικό επιτόκιο της απαίτησης, εφόσον η απαίτηση είναι σταθερού επιτοκίου, ή β) το τρέχον πραγματικό επιτόκιο, για απαιτήσεις κυμαινόμενου επιτοκίου.

Ο υπολογισμός της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών απαίτησης με εξασφάλιση λαμβάνει υπόψη τις πιθανές ταμειακές ροές από την απόκτηση και πώληση της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από την πιθανότητα πλειστηριασμού.

Για σκοπούς διενέργειας εκτίμησης της απομείωσης, σε συλλογικό επίπεδο, οι απαιτήσεις κατηγοριοποιούνται με βάση ομοειδή χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου. Τα δάνεια σε επιχειρήσεις ομαδοποιούνται βάσει των ημερών καθυστέρησης, του τύπου του δανείου, του τομέα δραστηριότητας της επιχείρησης και του μεγέθους αυτής, του τύπου των εξασφαλίσεων και λοιπών σχετικών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου. Τα καταναλωτικά δάνεια ομαδοποιούνται αντίστοιχα βάσει των ημερών καθυστέρησης και του τύπου του δανείου. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών σε ομάδες απαιτήσεων με την έννοια ότι είναι ενδεικτικά της δυνατότητας των πιστούχων να αποπληρώσουν τις οφειλές τους, και συνεκτιμώμενα με τα ιστορικά δεδομένα απομείωσης της αξίας απαιτήσεων των ομάδων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας τους. Τα ιστορικά δεδομένα απομείωσης της αξίας απαιτήσεων αναπροσαρμόζονται με τα τρέχοντα δεδομένα, προκειμένου να απεικονίσουν τις παρούσες συνθήκες οι οποίες δεν υφίσταντο και δεν είχαν επηρεάσει τα ιστορικά δεδομένα όπως αυτά διαμορφώθηκαν και να εξαλείψουν τυχόν ιστορικές επιδράσεις που δεν παρατηρούνται στην παρούσα περίοδο.

Ο Όμιλος εξετάζει τακτικά τη μεθοδολογία και τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, ώστε να μην υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ των εκτιμώμενων και των πραγματικών ζημιών.

Αναφορικά με τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε χώρες με αυξημένο κίνδυνο εξυπηρέτησης του εξωτερικού δανεισμού τους, ο Όμιλος διενεργεί εκτίμηση των οικονομικών και πολιτικών συνθηκών και όπου κρίνεται απαραίτητο διενεργεί πρόσθετη πρόβλεψη σε επίπεδο χώρας.

Αν, σε μια μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης μειωθεί και η μείωση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης (όπως η βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας ενός οφειλέτη), η προγενέστερα καταχωρημένη πρόβλεψη απομείωσης αντιλογίζεται αναμορφώνοντας το ποσό της πρόβλεψης. Το αντιλογισθέν ποσό καταχωρείται στη κατάσταση αποτελεσμάτων, στο λογαριασμό «πρόβλεψη απομείωσης για τη κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων».

Όταν μία απαίτηση καταστεί μη-εισπράξιμη ή διακανονισθεί, τότε δύναται να διαγραφεί έναντι του ποσού της σχηματισθείσας πρόβλεψης για τη συγκεκριμένη απαίτηση εφόσον αυτό αναγνωρίζεται από την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία. Μεταγενέστερα της διαγραφής της, οποιοσδήποτε εισπράξεις καταχωρούνται σε πίστωση του λογαριασμού αποτελεσμάτων «πρόβλεψη απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων».

Διαγραφές

Η πολιτική διαγραφών του Ομίλου ορίζει ποια δάνεια και απαιτήσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της και τα κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούνται για κάθε είδος περιουσιακού στοιχείου προκειμένου κάθε διαγραφή να εγκριθεί από την αρμόδια επιτροπή.

Τα δάνεια που πρόκειται να διαγραφούν λογιστικά, θα πρέπει να αναγνωρίζονται σε ατομική βάση και να είναι πλήρως απομειωμένα. Για όλες τις λογιστικές διαγραφές δανείων, θα πρέπει να διατηρούνται και να είναι διαθέσιμα όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν και υποστηρίζουν την διαγραφής τους.

Όταν ένα δάνειο πρέπει να χαρακτηριστεί ως «προς διαγραφή» θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω παράγοντες:

- i. Η παλαιότητα των οφειλών (past due status).
- ii. Η ύπαρξη και η δυνατότητα ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων.
- iii. Το στάδιο των νομικών ενεργειών που έχουν πραγματοποιηθεί, καθώς και τα αποτελέσματα πρόσφατων ερευνών επί της ακίνητης περιουσίας του δανειζόμενου. Εντούτοις, η ολοκλήρωση τέτοιων νομικών ενεργειών δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαγραφή του δανείου εάν η απαίτηση έναντι του δανειζόμενου παραμένει ενεργή ακόμα και αν το δάνειο έχει διαγραφεί.
- iv. Η ύπαρξη άλλων περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτά προκύπτουν από τις διαθέσιμες βάσεις δεδομένων.
- v. Η αξιολόγηση του αναμενόμενου κόστους για την περαιτέρω ενασχόληση με τις ενέργειες ανάκτησης σε σχέση με την αναμενόμενη ανάκτηση.

Συγκεκριμένα:

- i. Στεγαστικά δάνεια διαγράφονται λογιστικά όταν η καθυστέρηση αποπληρωμής υπερβαίνει τα 10 έτη και δεν υπάρχει ρεαλιστική προοπτική για την είσπραξη τους. Οι αρμόδιες μονάδες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλες οι κατάλληλες ενέργειες για την αποπληρωμή έχουν ολοκληρωθεί και περαιτέρω ανάκτηση δεν είναι πιθανή ή εφικτή.
- ii. Μη εξασφαλισμένα καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες και χορηγήσεις προς ΜΕΕ θα μπορούν να διαγράφονται λογιστικά έπειτα από περίοδο που δύναται να υπερβαίνει τους 60 μήνες μετά την καταγγελία της σύμβασης.
- iii. Η έκθεση σε επιχειρηματικά δάνεια και σε χορηγήσεις προς ΜΕΕ για τις οποίες έχει ληφθεί εξασφάλιση αξιολογούνται για λογιστική διαγραφή κατά περίπτωση βάσει των γενικών προϋποθέσεων (i) έως (v) που αναφέρονται παραπάνω.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου νομικά έγγραφα το καταδεικνύουν (π.χ. απάτη ή χρεοκοπία του δανειζόμενου), το δάνειο μπορεί να διαγραφεί λογιστικά ανεξάρτητα από το αν τα παραπάνω κριτήρια ικανοποιούνται. Τα διαγραφέντα δάνεια, είτε λιανικής είτε επιχειρηματικής τραπεζικής, παρακολουθούνται εξωλογιστικά μέχρι την ολοκλήρωση και εξάντληση όλων των νομικών ενεργειών λαμβάνοντας υπόψη όλες τις ενέργειες και τα έξοδα που απαιτούνται.

Οι διαγραφές εγκρίνονται από την κάθε αρμόδια επιτροπή εντός των ορίων των εξουσιών τους που προβλέπονται από το καταστατικό τους.

2.15 Παύση απεικόνιση

2.15.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή αν ισχύει, μέρος χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή ομάδα παρόμοιων τέτοιων στοιχείων) παύει να απεικονίζεται όταν:

- εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου,
- ο Όμιλος διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση να καταβάλλει χωρίς σημαντική καθυστέρηση τις ταμειακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες («pass-through διακανονισμός»),
- ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματά του να εισπράξει ταμειακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο και είτε (α) έχει μεταβιβάσει πραγματικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου, ή (β) δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε πραγματικά διατηρήσει όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου.

Όταν ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματά του να εισπράξει ταμειακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο και δεν έχει ούτε μεταβιβάσει, ούτε πραγματικά διατηρήσει όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου, ούτε έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου, το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται στο βαθμό τις συνεχιζόμενης ανάμειξης του Ομίλου στο περιουσιακό στοιχείο. Η συνεχής ανάμειξη με τη μορφή τις εγγύησης επί του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου επιμετράται στο χαμηλότερο μεταξύ της λογιστικής

αξίας του και του μέγιστου εκτιμώμενου ποσού που μπορεί ο Όμιλος να κληθεί να πληρώσει.

Ως μέρος των εργασιών της, η Τράπεζα τιτλοποιεί περιουσιακά στοιχεία, κυρίως με την πώληση αυτών των περιουσιακών στοιχείων σε εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες εκδίδουν χρεόγραφα τα οποία είναι πλήρως εξασφαλισμένα από αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

Στην περίπτωση που η Τράπεζα πωλήσει τα χρεόγραφα αυτά σε συναλλασσόμενο τρίτο, τα μεταφερόμενα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να πληρούν μερικώς ή πλήρως την προϋπόθεση παύσης απεικόνισης. Κέρδη ή ζημιές από μεταβίβαση δικαιωμάτων βασίζονται στη λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων που πληρούν την προϋπόθεση παύσης απεικόνισης και το μερίδιο που παραμένει στον Όμιλο, υπολογισμένο με βάση τις σχετικές εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία μεταφοράς.

2.15.2 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται όταν ακυρώνεται, λήγει ή δεν υφίσταται πλέον.

Όταν μια υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο δανειστή με σημαντικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, αυτή η αλλαγή ή τροποποίηση θεωρείται ως παύση αναγνώρισης της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας και η διαφορά στα αντίστοιχα λογιστικά υπόλοιπα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Κατά την αρχική αναγνώριση των μετοχικών τίτλων που εκδίδονται σε πιστωτή για την αποπληρωμή συνόλου ή μέρους μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, η οντότητα επιμετρά την υποχρέωση αυτή στην εύλογη αξία των μετοχικών τίτλων που εκδόθηκαν, εκτός αν η εύλογη αξία δεν μπορεί να προσδιορισθεί αξιόπιστα.

2.16 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων

Χρεόγραφα τα οποία πωλούνται στα πλαίσια μιας σύμβασης πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων σε μια προσυμφωνημένη τιμή («Repos») εξακολουθούν να καταχωρούνται στην Κατάσταση οικονομικής θέσης, ενώ η αντίστοιχη υποχρέωση απεικονίζεται κατά περίπτωση ως υποχρέωση προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρέωση προς πελάτες ή λουπές καταθέσεις. Χρεόγραφα τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια μιας σύμβασης αγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων («Reverse Repos»)

καταχωρούνται ως απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών αντίστοιχα. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς (ή της τιμής αγοράς και επαναπώλησης) καταχωρείται στο λογαριασμό τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα (ή τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα) και αναγνωρίζεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της σύμβασης Repos (ή Reverse Repos), με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.17 Δανεισμός χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους καταχωρούνται στο ποσό της εξασφάλισης σε μετρητά που προκαταβλήθηκαν ή εισπράχθηκαν πλέον του δεδουλευμένου τόκου. Χρεόγραφα που δανείζονται ή λαμβάνονται από τρίτους ως εξασφάλιση για συναλλαγές δανεισμού χρεογράφων, δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις έως ότου ο έλεγχος των συμβατικών δικαιωμάτων των μεταβιβασθέντων χρεογράφων αποκτηθεί ή πωληθεί σε τρίτους. Σε αυτή την περίπτωση, η αγορά και πώληση καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημιές αποτελέσματα του εμπορικού χαρτοφυλακίου. Η υποχρέωση να επιστραφούν καταχωρείται στην εύλογη αξία ως υποχρέωση συναλλαγών.

Αντίστοιχα, χρεόγραφα που δανείζονται ή παραχωρούνται σε τρίτους ως εξασφάλιση για συναλλαγές δανεισμού χρεογράφων από τρίτους δεν παύουν να απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις εκτός και αν ο έλεγχος των συμβατικών δικαιωμάτων των μεταβιβαζομένων χρεογράφων παύει να ισχύει.

Ο Όμιλος παρακολουθεί σε τακτική βάση την αγοραία αξία των χρεογράφων που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους και προσφέρει ή απαιτεί πρόσθετες εξασφαλίσεις σε αντιστοιχία με τις υποκείμενες συμφωνίες. Οι αμοιβές και οι τόκοι που λαμβάνονται ή πληρώνονται καταχωρούνται ως έσοδο ή έξοδο από τόκους αντίστοιχα, σταδιακά όταν καταστούν δεδουλευμένα.

2.18 Αγορές και πωλήσεις κανονικής παράδοσης

Ο Όμιλος καταχωρεί όλες τις συναλλαγές αγοράς και πώλησης «κανονικής παράδοσης» χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (δηλαδή εκείνων για τις οποίες απαιτείται παράδοση μέσα στα χρονικά όρια που ορίζει η νομοθεσία ή η αγορά) την ημερομηνία διακανονισμού («settlement date») με εξαίρεση τις συναλλαγές που αφορούν σε τίτλους αξιογράφων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και του χαρτοφυλακίου επενδύσεων, καθώς και σε όλα τα παράγωγα

χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής («trade date»), η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο. Σε διαφορετική περίπτωση, οι ανωτέρω συναλλαγές αντιμετωπίζονται ως παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα έως την ημερομηνία διακανονισμού τους («settlement date»).

2.19 Συμψηφισμός

Η απεικόνιση στις οικονομικές καταστάσεις του καθαρού ποσού που προκύπτει από συμψηφισμό χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων επιτρέπεται, μόνο εφόσον υφίσταται συμβατικό δικαίωμα που επιτρέπει το συμψηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα

υπάρχει πρόθεση είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης ταυτόχρονα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

2.20 Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα και έξοδα

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους που αφορούν όλα τα έντοκα χρηματοπιστωτικά μέσα καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Τα έσοδα από τόκους αφορούν σε τόκους από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, τοκομερίδια τίτλων σταθερής απόδοσης που περιλαμβάνονται τόσο στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων όσο και στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών καθώς και δεδουλευμένα έσοδα/έξοδα από κρατικά και άλλα χρεόγραφα.

Αμοιβές και άμεσα έξοδα που αφορούν στην έκδοση δανείου ή στην αγορά χρεογράφων, στη χρηματοδότηση ή τροποποίηση και

σε δεσμεύσεις για δάνεια αναγνωρίζονται σταδιακά στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια ισχύος του στοιχείου με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα παρόμοιων τέτοιων στοιχείων έχει υποστεί απομείωση, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για να προεξοφληθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές για τον σκοπό του υπολογισμού της ζημίας απομείωσης.

2.21 Προμήθειες

Γενικά, οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα καταχωρούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου στην οποία παρασχεθήκαν οι σχετικές με αυτά υπηρεσίες. Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα που προκύπτουν από διαπραγματεύσεις, συναλλαγές ή συμμετοχή σε

διαπραγματεύσεις για λογαριασμό τρίτων, όπως η αγορά απαιτήσεων από δάνεια, μετοχών ή άλλων αξιογράφων και η αγορά ή πώληση οικονομικών μονάδων, καταχωρούνται κατά την ολοκλήρωση της υποκείμενης συναλλαγής.

2.22 Ενσώματα πάγια στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν γήπεδα και ακίνητα, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό, τα οποία κατέχονται από τον Όμιλο με σκοπό τη λειτουργική χρήση τους, αλλά και για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται προκειμένου ένα πάγιο να τεθεί σε κατάσταση λειτουργίας.

Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μεταγενέστερα της απόκτησης ενός παγίου που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό «Ενσώματα πάγια στοιχεία», κεφαλαιοποιούνται μόνο στην περίπτωση όπου θεωρείται πιθανό ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες θα αποφέρουν στο μέλλον πρόσθετα

οικονομικά οφέλη για τον Όμιλο, πέρα από εκείνα τα οποία αναμένονταν αρχικά κατά την απόκτηση του παγίου. Σε διαφορετική περίπτωση, οι συγκεκριμένες δαπάνες μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους.

Η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου αρχίζει με την έναρξη χρήσης του και διακόπτεται μόνο με την πώληση ή μεταβίβαση του ενσώματος παγίου στοιχείου. Κατά συνέπεια, η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου το οποίο παύει να χρησιμοποιείται δε διακόπτεται, εκτός εάν έχει πλήρως αποσβεσθεί, αλλά επανεκτιμάται η ωφέλιμη ζωή του. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Η εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Γήπεδα
Κτήρια
Βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων

Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός
Μεταφορικά μέσα
Ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός

Δεν αποσβένονται
Έως 50 έτη
Κατά την υπολειπόμενη διάρκεια της μίσθωσης, μη υπερβαίνουσα ωστόσο τα 12 έτη

Έως 12 έτη
Έως 10 έτη
Έως 5 έτη

Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι κάποιο ενσώματο πάγιο στοιχείο έχει υποστεί απομείωση της αξίας του. Αν υπάρχει μια τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος υπολογίζει το ανακτήσιμο ποσό του ενσώματου παγίου στοιχείου. Όταν η λογιστική αξία ενός ενσώματου παγίου στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ο Όμιλος σχηματίζει ανάλογη πρόβλεψη απομείωσης προκειμένου η λογιστική αξία του παγίου να απεικονίζει την ανακτήσιμη αξία του. Τα κέρδη και ζημίες από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων προσδιορίζονται βάσει της λογιστικής αξίας τους και λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων προ φόρων.

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς καταχωρούνται στο λογαριασμό λοιπά στοιχεία ενεργητικού κατά την πραγματοποίηση του πλειστηριασμού ή όταν αποκτάται η εξασφάλιση μέσω συμφωνίας ή δικαστικής απόφασης. Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς προκύπτουν όταν ο

Όμιλος ξεκινά νομικές ενέργειες για την είσπραξη της εξασφάλισης όταν δεν θεωρείται πλέον ότι μπορεί να επιτευχθεί η αποπληρωμή ή ρύθμιση της οφειλής. Σε περίπτωση που οι οφειλές εξασφαλίζονται με περιουσιακά στοιχεία, οι νομικές ενέργειες περιλαμβάνουν την έναρξη διαδικασίας πλειστηριασμού με στόχο την αποπληρωμή των οφειλών μέσω της ρευστοποίησης της αξίας της εξασφάλισης. Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία μείον τα εκτιμώμενα έξοδα πώλησης. Πριν την απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου, τυχόν απομειώσεις καταχωρούνται στις προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου.

Τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την πώληση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς και ζημίες ή κέρδη μέχρι το ποσό των προηγούμενων απομειώσεων που τυχόν προκύπτουν από την περιοδική επανεκτίμηση της αξίας τους περιλαμβάνονται στα «Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

2.23 Ακίνητα επενδύσεις

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν γήπεδα και κτήρια που είναι ιδιόκτητα (ή έχουν περιέλθει στη κατοχή του Ομίλου στα πλαίσια μίας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης), τα οποία κατέχονται με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών. Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει και τις δαπάνες συναλλαγής.

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής τους, οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται στην αξία κτήσης τους μείον τις σωρευμένες

αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία δε διαφέρει σημαντικά από την ωφέλιμη ζωή αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία». Οι επενδύσεις σε ακίνητα εξετάζονται τουλάχιστον ετησίως από εξωτερικούς κυρίως εκτιμητές, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας τους.

2.24 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία

2.24.1 Υπεραξία

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής της, η υπεραξία επιχειρήσεων αποτιμάται στην αξία κτήσης (βλ. Σημείωση 2.5.2) μείον της όποιες συσσωρευμένες προβλέψεις από απομείωση της αξίας της.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών («ΜΔΤΡ»). Η κατανομή γίνεται σε εκείνες της ΜΔΤΡ, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από την επιχειρηματική συνένωση από την οποία προέκυψε η υπεραξία.

Ο Όμιλος αξιολογεί σε ετήσια βάση, ή συχνότερα, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων, προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας της. Κατά την αξιολόγηση αυτή, εκτιμάται κατά πόσο η λογιστική αξία της υπεραξίας παραμένει πλήρως ανακτήσιμη. Η εκτίμηση γίνεται συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της ΜΔΤΡ στην οποία έχει κατανεμηθεί η υπεραξία με το ανακτήσιμο ποσό της, το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον εξόδων

πώλησης και της αξίας από τη χρήση. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει της αγοραίας αξίας, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη, ή προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εκτιμητή ή προκύπτει από μοντέλο αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση της εύλογης αξίας και της αξίας από τη χρήση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, της περιγράφεται της Σημειώσεις 3 και 25. Εάν η ανακτήσιμη αξία υπολείπεται της λογιστικής, αναγνωρίζεται μη αναστρέψιμη πρόβλεψη απομείωσης και η υπεραξία απομειώνεται κατά το πλεόνασμα της λογιστικής αξίας της ΜΔΤΡ επί της ανακτήσιμης αξίας.

2.24.2 Άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτήθηκαν από επιχειρηματικές συνενώσεις

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτήθηκαν από επιχειρηματικές συνενώσεις περιλαμβάνουν εμπορικά σήματα, τα οποία έχουν αορίστου διάρκειας ωφέλιμη ζωή, καθώς επίσης προσέλευση καταθέσεων και σχέσεις με πελάτες οι οποίες έχουν ωφέλιμη ζωή ορισμένης διάρκειας και αποσβένονται ισόποσα κάθε χρόνο κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους που κυμαίνεται από 6 έως 11 χρόνια.

2.24.3 Λογισμικό

Η αξία κτήσης του λογισμικού περιλαμβάνει δαπάνες οι οποίες συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα και διακριτά προϊόντα λογισμικού που ελέγχει ο Όμιλος και από τα οποία αναμένεται να προκύψουν μελλοντικά οφέλη για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και τα οποία θα υπερβαίνουν τα σχετικά με αυτά έξοδα κτήσης. Δαπάνες που βελτιώνουν ή επεκτείνουν τη λειτουργία των λογισμικών προγραμμάτων πέρα από τις αρχικές προδιαγραφές τους, κεφαλαιοποιούνται και προστίθενται στην αρχική αξία κτήσης τους.

Το λογισμικό αποσβένεται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής, σε περίοδο, όμως η οποία δε δύναται να υπερβαίνει τα 20 έτη.

Ειδικότερα, τα **εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού** αναγνωρίζονται αρχικά σε αξία ίση με το άθροισμα των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία που το στοιχείο ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν δεν μπορεί να αναγνωρισθεί άυλο περιουσιακό στοιχείο, τα έξοδα ανάπτυξης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιήθηκαν.

Τα έξοδα έρευνας καταχωρούνται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται. Εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό που προκύπτει από έξοδα ανάπτυξης που έχουν πραγματοποιηθεί σε μεμονωμένο έργο, αναγνωρίζονται μόνο όταν ο Όμιλος μπορεί να αποδείξει:

- ότι διαθέτει την τεχνολογική δυνατότητα να ολοκληρώσει το εσωτερικώς δημιουργούμενο λογισμικό ώστε να καταστεί διαθέσιμο για χρήση,
- την πρόθεσή του να το ολοκληρώσει και να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,

2.25 Ασφαλιστικές δραστηριότητες

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 4, ο Όμιλος χαρακτηρίζει τα συμβόλαια σε ασφαλιστικά και επενδυτικά.

2.25.1 Ταξινόμηση συμβολαίων

α. Ασφαλιστικά συμβόλαια

Τα ασφαλιστικά συμβόλαια είναι τα συμβόλαια που εμπεριέχουν σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο κατά την έναρξη του συμβολαίου. Ένα συμβόλαιο το οποίο εκθέτει την ασφαλιστική εταιρεία σε χρηματοοικονομικό κίνδυνο, χωρίς σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο, δε χαρακτηρίζεται ως ασφαλιστικό συμβόλαιο.

Ο Όμιλος χαρακτηρίζει τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που έχουν εκδοθεί από την ασφαλιστική εταιρεία ως ασφαλιστικά συμβόλαια.

Τα ασφαλιστικά συμβόλαια κατηγοριοποιούνται σε δυο κατηγορίες, σύμφωνα με τη φύση του ασφαλιστικού κινδύνου.

α1. Ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής

Οι ασφαλίσεις ζωής περιλαμβάνουν όλους τους τύπους των παραδοσιακών καλύψεων (πρόσκαιρες, ισόβιες, μικτές, συνταξιοδοτικά προγράμματα) καθώς και προϊόντα που συνδέονται με επενδύσεις τα οποία εγγυώνται μια ελάχιστη απόδοση κατά τη λήξη. Τα αναλογούντα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται στην έκδοση ή στην ανανέωση των συμβολαίων.

- την ικανότητά του να χρησιμοποιήσει το στοιχείο,
- πως το στοιχείο θα δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη,
- ότι διαθέτει επαρκείς τεχνολογικούς, οικονομικούς και άλλους πόρους για την ολοκλήρωση της ανάπτυξης και τη χρήση του στοιχείου και
- την ικανότητα να επιμετρά αξιόπιστα τα έξοδα κατά την ανάπτυξη του στοιχείου.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα εσωτερικώς δημιουργούμενα στοιχεία λογισμικού, καταχωρούνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης της αξίας τους.

Δαπάνες όπως, οι δαπάνες ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης επιχειρησιακών μονάδων ή υποκαταστημάτων, δαπάνες εκπαίδευσης προσωπικού, δαπάνες διαφήμισης και προβολής και δαπάνες μετεγκατάστασης και αναδιοργάνωσης τμήματος ή όλου του Ομίλου, αναγνωρίζονται ως έξοδα κατά το χρόνο πραγματοποιήσεώς τους.

2.24.4 Απομείωση

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται περίπτωση απομείωσης της αξίας τους. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί ανάλυση προκειμένου να διαπιστώσει εάν η λογιστική αξία των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων μπορεί πλήρως να ανακτηθεί. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση.

α2. Ασφαλιστήρια συμβόλαια γενικών ασφαλίσεων

Τα ασφάλιστρα εγγράφονται με την έναρξη του συμβολαίου και αναγνωρίζονται ως έσοδα (Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα) σε αναλογική βάση κατά τη διάρκεια του συμβολαίου. Τα αναβαλλόμενα έσοδα μεταφέρονται στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων.

β. Επενδυτικά συμβόλαια

Ως επενδυτικά συμβόλαια ορίζονται εκείνα που δεν κατηγοριοποιούνται ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

β1. Ομαδικά επενδυτικά συμβόλαια (Deposit Administration Funds – «DAF»)

Τα συμβόλαια αυτά προσφέρουν εγγυημένη επενδυτική απόδοση στις εισφορές των κατόχων, καθώς επίσης και χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής σε επιπρόσθετες παροχές. Υπάρχουν συμβόλαια που απευθύνονται σε υπαλλήλους εταιρειών και προσδιορίζουν τις μελλοντικές τους παροχές. Οι χαμηλότερες αποδόσεις από τις εγγυημένες καλύπτονται από την εταιρεία που ανήκει το προσωπικό.

β2. Επενδυτικά συμβόλαια unit-linked

Συμβόλαια στα οποία ο ασφαλιζόμενος φέρει τον επενδυτικό κίνδυνο.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

2.25.2 Αναβαλλόμενα έξοδα πρόσκτησης συμβολαίων (Deferred Acquisition Costs – «DAC»)

Προμήθειες και άλλα έξοδα πρόσκτησης που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της οικονομικής περιόδου για την έκδοση νέων συμβολαίων ή την ανανέωση υφιστάμενων συμβολαίων και τα οποία αφορούν μεταγενέστερες οικονομικές χρήσεις, μεταφέρονται και αναγνωρίζονται στην περίοδο που αναγνωρίζεται το έσοδο.

2.25.3 Ασφαλιστικά αποθέματα

Τα ασφαλιστικά αποθέματα περιλαμβάνουν τα αποθέματα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τις ασφαλίσεις ζωής και ζημιών καθώς και τα αποτελέσματα του ελέγχου που διεξήχθη για να αξιολογήσει την επάρκεια των εν λόγω αποθεμάτων.

Μαθηματικά αποθέματα: Τα μαθηματικά αποθέματα ασφαλίσεων ζωής υπολογίζονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία χρησιμοποιώντας συγκεκριμένη τεχνική βάση όσον αφορά τα ποσοστά θνησιμότητας και το εγγυημένο τεχνικό επιτόκιο.

Απόθεμα εκκρεμών αποζημιώσεων: Τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών περιλαμβάνουν τις προβλέψεις των πραγματοποιημένων για το κόστος των ζημιών, τα επιπλέον ποσά που εκτιμήθηκαν αναλογιστικά για να καλύψουν τυχόν ανεπάρκειες των προαναφερθέντων προβλέψεων, το κόστος των ζημιών που δεν έχουν αναγγελθεί καθώς και τα έξοδα διαχείρισης των ζημιών. Το τελικό κόστος των εκκρεμών ζημιών υπολογίζεται με τη χρήση ενός φάσματος τυποποιημένων αναλογιστικών τεχνικών, όπως η Chain Ladder και η Bornheutter-Ferguson μέθοδοι. Η κύρια υπόθεση στην οποία βασίζονται αυτές οι τεχνικές είναι ότι η εμπειρία που έχει αποκομίσει η εταιρεία από τις ζημιές του παρελθόντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκτίμηση των μελλοντικών ζημιών και συνεπώς για τον καθορισμό του τελικού κόστους των αξιώσεων.

Απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών: Είναι το μέρος των ακαθάριστων ασφαλιστρών που αναλογεί σε κάθε ασφαλιστήριο

2.26 Μισθώσεις

Η αξιολόγηση του εάν μια σύμβαση είναι ή εμπεριέχει μίσθωση βασίζεται πάντοτε στην ουσία της εν λόγω σύμβασης. Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον: α) η εκπλήρωση μιας σύμβασης εξαρτάται από τη χρήση ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου ή στοιχείων και β) η σύμβαση εκχωρεί δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

2.26.1 Ο Όμιλος ως μισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο Όμιλος διατηρεί όλους της κινδύνους και οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα των ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων ενσώματων παγίων στοιχείων ή της παρούσας αξίας των ελάχιστα καταβαλλόμενων μισθωμάτων. Κάθε ένα από τα μισθώματα που καταβάλλεται, επιμερίζεται μεταξύ του ποσού που αφορά την αποπληρωμή του κεφαλαίου και του ποσού που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται της σταθερός συντελεστής αποπληρωμής του ανεξόφλητου υπολοίπου της χρηματοδότησης. Το ποσό που

συμβόλαιο, για την περίοδο από το κλείσιμο των οικονομικών καταστάσεων μέχρι την λήξη της περιόδου, για την οποία έχουν καταχωρηθεί τα ασφάλιστρα στα μητρώα της επιχείρησης.

Απόθεμα λόγω κινδύνων σε ισχύ: Είναι η εκτίμηση της ευθύνης της επιχείρησης συμπεριλαμβανομένων και των διαχειριστικών εξόδων, σε σχέση με τους κινδύνους που αυτή έχει αναλάβει για την περίοδο που υπολογίστηκε το απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών.

Εξέταση επάρκειας της ασφαλιστικής υποχρέωσης (Liability Adequacy Test – «LAT»): Ο Όμιλος αξιολογεί την επάρκεια των αναγνωριζόμενων ασφαλιστικών προβλέψεων εφαρμόζοντας τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών υποχρεώσεων χρησιμοποιώντας τρέχουσες εκτιμήσεις των μελλοντικών ταμειακών ροών των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Στην περίπτωση που οι προκύπτουσες, από τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών αποθεμάτων, υποχρεώσεις του Ομίλου υπερβαίνουν τα ασφαλιστικά αποθέματα που έχουν υπολογισθεί, η επιπρόσθετη πρόβλεψη αυξάνει τα αποθέματα των κλάδων τους οποίους αφορά και επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης για την οποία διενεργείται ο έλεγχος.

2.25.4 Αντασφάλιση

Ο Όμιλος έχει συνάψει αντασφαλιστικές συμβάσεις βάσει των οποίων μεταφέρεται σημαντικός ασφαλιστικός κίνδυνος. Οι υποχρεώσεις των αντασφαλιστικών συμβάσεων υπολογίζονται βάσει μικτού κόστους αντασφάλισης και αναγνωρίζονται διακριτά ως στοιχεία ενεργητικού «Απαιτήσεις από Αντασφαλιστές». Τα ποσά που καταβάλλονται για αναδρομική αντασφάλιση αναγνωρίζονται ως απαιτήσεις από αντασφαλιστές, αυξανόμενα κατά το ποσό των αποθεμάτων που σχετίζονται με τα αντασφαλιζόμενα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Τυχόν κέρδος μεταφέρεται σε επόμενες χρήσεις και αποσβένεται μέχρι την εκκαθάριση των εκκρεμών ζημιών. Σε περίπτωση που τα καταβαλλόμενα ή προς καταβολή ποσά υπερβαίνουν τα αποθέματα που έχουν αναγνωρισθεί, το επιπλέον ποσό αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης.

αφορά το ανεξόφλητο κεφάλαιο των υποχρεώσεων από μίσθωση ενσώματων παγίων στοιχείων, καταχωρείται στο λογαριασμό «λουτά στοιχεία παθητικού». Το ποσό που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, μεταφέρεται σταδιακά στη κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπόκεινται σε απόσβεση. Η απόσβεση των συγκεκριμένων ενσώματων παγίων στοιχείων γίνεται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής της ή της διάρκειας της μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις: Οι συμβάσεις μίσθωσης ενσώματων παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από της κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το σύνολο των καταβαλλόμενων μισθωμάτων (στα οποία δεν περιλαμβάνεται η αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) μεταφέρεται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Στην περίπτωση όπου μια σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης διακοπεί πριν από την ημερομηνία λήξης της, το ποσό που καταβάλλεται στον

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

εκμισθωτή με τη μορφή αποζημίωσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά την περίοδο στην οποία διακόπτεται η σύμβαση.

2.26.2 Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Όταν τα ενσώματα πάγια στοιχεία έχουν μισθωθεί με χρηματοδοτική μίσθωση, η παρούσα αξία των ελάχιστων μισθωμάτων που πρέπει να καταβληθούν απεικονίζεται ως απαίτηση. Τα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης (προ φόρων), η οποία αντικατοπτρίζει ένα σταθερό συντελεστή απόδοσης. Οι απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών».

2.27 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για τους σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «ταμείο», «μη δεσμευμένα χρηματικά διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες», «απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων» και τα υψηλής ρευστότητας χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διάρκειας μικρότερης των τριών μηνών από την

Λειτουργικές μισθώσεις: Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται στα πλαίσια συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης, απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης ανάλογα με τη λειτουργική φύση τους. Τα εκμισθωμένα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται συστηματικά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία θα πρέπει να συμπίπτει με την ωφέλιμη ζωή ομοειδών ενσώματων παγίων στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες του Ομίλου. Τα έσοδα από μισθώματα (μείον την αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

ημερομηνία απόκτησής τους όπως, «έντοκα γραμμάτια και άλλα αξιόγραφα», «χαρτοφυλάκιο επενδύσεων» και «εμπορικό χαρτοφυλάκιο», των οποίων ο κίνδυνος μεταβολής της εύλογης αξίας τους είναι ασήμαντος και τα οποία χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο για την εξυπηρέτηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του.

2.28 Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και κινδύνους όταν υπάρχει παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, μεγάλη

πιθανότητα εκροής πόρων που εμπεριέχουν οικονομικά οφέλη για το διακανονισμό της υποχρέωσης και είναι εφικτό να εκτιμηθεί αξιόπιστα το ποσό της υποχρέωσης.

2.29 Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης

Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης είναι το συμβόλαιο βάσει του οποίου ο εκδότης δεσμεύεται να πραγματοποιήσει καθορισμένες πληρωμές προκειμένου να αποζημιώσει τον κάτοχο, για ζημιές λόγω εκπροθέσμων πληρωμών από τον οφειλέτη, βάσει των αρχικών ή των τροποποιημένων όρων ενός χρεωστικού τίτλου.

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης, εκτός αυτών που έχουν χαρακτηριστεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια,

αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην υψηλότερη από (α) την αξία του αναπόσβεστου υπολοίπου των εισπραχθέντων αμοιβών και των αμοιβών επομένων περιόδων και (β) την καλύτερη εκτίμηση του ποσού που θα απαιτηθεί για το διακανονισμό της αναληφθείσας δέσμευσης κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

2.30 Παροχές προς εργαζομένους

Οι εταιρείες του Ομίλου καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία σύμφωνα με τις συνθήκες και τις πρακτικές που επικρατούν στην κάθε χώρα. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε προγράμματα καθορισμένων παροχών και σε προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

των καθορισμένων πληρωτέων παροχών κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων μειωμένης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος.

2.30.1 Συνταξιοδοτικά προγράμματα

α. Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται ένα πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση οικονομικές και δημογραφικές παραδοχές. Οι πιο σημαντικές παραδοχές, μεταξύ άλλων, είναι η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας, ο μισθός, οι δείκτες προσδόκιμης ζωής, το επιτόκιο προεξόφλησης, ο ρυθμός αύξησης αποδοχών και συντάξεων. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης είναι ίση με την παρούσα αξία

Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών και το σχετικό έξοδο εκτιμάται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη χρήση της μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προσδιορίζεται προεξοφλώντας τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές με το επιτόκιο υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων ή κρατικών ομολόγων στο ίδιο νόμισμα με εκείνο της υποχρέωσης και με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης, ή με το επιτόκιο που λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο και τη διάρκεια της υποχρέωσης, όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα κρίνεται ανεπαρκές. Το κόστος υπηρεσίας (τρέχουσας και προϋπηρεσίας (συμπεριλαμβανομένων των περικοπών) και τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από διακανονισμούς) και το καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος της καθαρής υποχρέωσης/(απαίτησης) των καθορισμένων παροχών αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και

περιλαμβάνονται στις Δαπάνες προσωπικού. Η καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών (μετά την αφαίρεση των περιουσιακών στοιχείων) αναγνωρίζεται στην κατάσταση Οικονομικής Θέσης, με τις μεταβολές που προκύπτουν από την επαναμέτρηση (περιλαμβανομένων των αναλογιστικών κερδών και ζημιών, την επίδραση της μεταβολής της οροφής των περιουσιακών στοιχείων (αν υφίσταται) και της αναμενόμενης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων (εξαιρουμένου του επιτοκίου)), να αναγνωρίζονται άμεσα στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα, χωρίς να επιτρέπεται μεταγενέστερα η μεταφορά της στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

β. Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών ορίζεται το πρόγραμμα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, σύμφωνα με το οποίο ο εργοδότης καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές σε κάποιο Ταμείο χωρίς καμία άλλη νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση για περαιτέρω εισφορές στην περίπτωση που το Ταμείο δεν έχει τα απαιτούμενα περιουσιακά στοιχεία ώστε να πληρώσει τις παροχές των ασφαλισμένων που αφορούν στην τρέχουσα και στις προηγούμενες περιόδους. Οι εισφορές του Ομίλου στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «Δαπάνες Προσωπικού».

2.30.2 Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

Η Τράπεζα εφαρμόζει πρόγραμμα προαίρεσης δικαιωμάτων μετοχών για τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα διευθυντικά στελέχη και το προσωπικό του Ομίλου. Η εύλογη αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από τους εργαζόμενους ως

αντάλλαγμα των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης που χορηγούνται επιμετρώνται με βάση την εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά την ημερομηνία χορήγησης και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων καθ' όλη τη διάρκεια της παροχής των υπηρεσιών, η οποία αποτελεί και την περίοδο κατοχύρωσης. Το συνολικό ποσό που πρέπει να επιβαρύνει τα αποτελέσματα κατά την περίοδο κατοχύρωσης, προσδιορίζεται με αναφορά στην εύλογη αξία των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης που χορηγήθηκαν. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται με τη χρήση μοντέλου αποτίμησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τιμή της μετοχής την ημερομηνία της χορήγησης των δικαιωμάτων, την τιμή άσκησης των δικαιωμάτων, την εκτιμώμενη περίοδο των δικαιωμάτων, την εκτιμώμενη διακύμανση της τιμής της μετοχής καθ' όλη τη διάρκεια των δικαιωμάτων, το εκτιμώμενο ύψος των μερισμάτων των μετοχών και το εκτιμώμενο επιτόκιο μηδενικού κινδύνου για την διάρκεια των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών εκδίδονται νέες μετοχές και το ποσό που εισπράττεται (αφού αφαιρεθούν τυχόν έξοδα συναλλαγής) απεικονίζεται στο λογαριασμό «Μετοχικό Κεφάλαιο» μέχρι την ονομαστική αξία των μετοχών που εκδίδονται ενώ το υπερβάλλον στο λογαριασμό «Αποθεματικό υπέρ το άρτιο».

2.30.3 Παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Η υποχρέωση για την παροχή εξόδου από την υπηρεσία αναγνωρίζεται το νωρίτερο μεταξύ του πότε ο Όμιλος και η Τράπεζα δεν μπορούν να αποσύρουν μία προσφορά για παροχές εξόδου από την υπηρεσία και του πότε αναγνωρίζουν οποιεσδήποτε σχετικές δαπάνες αναδιάρθρωσης.

2.31 Φόροι εισοδήματος

Η βάση υπολογισμού του πληρωτέου φόρου εισοδήματος είναι τα φορολογητέα κέρδη της χρήσης. Τα φορολογητέα κέρδη διαφέρουν από τα κέρδη προ φόρων που εμφανίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων λόγω της εξαίρεσης εσόδων ή δαπανών τα οποία θα φορολογηθούν ή θα εκπέσουν φορολογικά σε επόμενες χρήσεις. Επίσης εξαιρούνται τα αφορολόγητα έσοδα και οι δαπάνες οι οποίες δεν αναγνωρίζονται φορολογικά προς έκπτωση. Ο πληρωτέος φόρος εισοδήματος του Ομίλου υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που είναι σε ισχύ ή ουσιαστικά σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης. Είναι ο φόρος που αναμένεται να πληρωθεί ή να ανακτηθεί και υπολογίζεται επί της διαφοράς μεταξύ της λογιστικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων και της αντίστοιχης φορολογικής βάσης αυτών, η οποία χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών.

Οι σημαντικότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την αποτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων χρεογράφων και παραγώγων, από τα ασφαλιστικά αποθέματα και τις προβλέψεις για παροχές για έξοδο από την υπηρεσία, από τη ζημιά λόγω του Private Sector Initiative ("PSI") και πάγια περιουσιακά στοιχεία. Τα φορολογικά οφέλη τα οποία δύνανται να προκύψουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις προς συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία

θα είναι επαρκή για το συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προσδιορίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές, οι οποίοι αναμένεται ότι θα ισχύουν την περίοδο κατά την οποία θα ρευστοποιηθεί το περιουσιακό στοιχείο ή θα διακανονισθεί η υποχρέωση. Ο προσδιορισμός των μελλοντικών φορολογικών συντελεστών βασίζεται σε νόμους που έχουν ψηφιστεί κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται εάν οι προσωρινές διαφορές προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση υπεραξίας, ή κατά την αρχική αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων (εκτός από σύνεση επιχειρήσεων), σε συναλλαγές που δεν επηρεάζει ούτε τα φορολογητέα ούτε τα λογιστικά κέρδη.

Η αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται στην πεποίθηση της Διοίκησης, η οποία στηρίζεται σε διαθέσιμα υποστηρικτικά στοιχεία, ότι φορολογικά οφέλη που συνδέονται με προσωρινές διαφορές, όπως, φορολογικές ζημίες μεταφερόμενες σε επόμενες χρήσεις και φορολογικές απαιτήσεις είναι πιθανό να πραγματοποιηθούν. Η λογιστική αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και μειώνεται στο βαθμό που δε θεωρείται πλέον πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη για την ανάκτηση όλου ή μέρους αυτής. Προκειμένου, ο Όμιλος και η Τράπεζα, να πάρουν την απόφαση να αναγνωρίσουν αυτές τις αναβαλλόμενες

φορολογικές απαιτήσεις εξετάζουν όλα τα διαθέσιμα, θετικά και αρνητικά, στοιχεία, περιλαμβανομένης της πραγματοποίησης των ήδη υπαρκτών φορολογικών προσωρινών διαφορών, των προβλεπόμενων μελλοντικών φορολογικών κερδών και των πρόσφατων οικονομικών αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που ο Όμιλος και η Τράπεζα διαπιστώσουν ότι στο μέλλον είναι πιθανό να ανακτήσουν αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις πέραν αυτών που έχουν ήδη αναγνωρίσει, τότε προβαίνουν σε αύξηση της λογιστικής αξίας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Οι τρέχουσες και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται υπό την προϋπόθεση ότι οι φορολογικές αρχές παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή και η διοίκηση προτίθεται να διακανονίσει το καθαρό ποσό που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

2.32 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Οι υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία των κεφαλαίων που λαμβάνονται (τα έσοδα της έκδοσης), μετά την αφαίρεση των πραγματοποιηθέντων εξόδων που αφορούν την έκδοσή τους. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης, επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος (εκτός εάν έχουν

αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται σε προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρείες, συγγενείς και κοινοπραξίες εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η χρονική στιγμή της αντιστροφής της προσωρινής διαφοράς μπορεί να ελεγχθεί από τον Όμιλο και υπάρχει σημαντική πιθανότητα ότι η διαφορά δεν θα αντιστραφεί στο προσεχές μέλλον.

Οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους που σχετίζονται με μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων και αντισταθμίσεις ταμειακών ροών, οι οποίες καταχωρούνται σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων, καταχωρούνται επίσης σε χρέωση ή πίστωση των Λοιπών συνολικών εσόδων και μεταφέρονται στα αποτελέσματα, όταν μεταφερθούν στα αποτελέσματα και τα σχετικά κέρδη ή ζημίες.

προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων) και η οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των καθαρών εσόδων από την έκδοση των πιστωτικών τίτλων και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις και του ποσού που απαιτείται για την αποπληρωμή τους, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σταδιακά κατά τη διάρκεια των τίτλων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.33 Μετοχικό κεφάλαιο, ίδιες μετοχές και λοιποί εκδοθέντες μετοχικοί τίτλοι

Έξοδα εκδόσεως μετοχικού κεφαλαίου και λοιπών μετοχικών τίτλων: Τα έξοδα που πραγματοποιούνται για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εκτός από τις περιπτώσεις συνένωσης επιχειρήσεων, απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων μειωμένα κατά το φόρο εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά.

Μερίσματα επί κοινών μετοχών και προνομιούχων μετοχών και προνομιούχων τίτλων: Τα μερίσματα που αναλογούν στις κοινές μετοχές, αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο στην οποία εγκρίνονται από την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας. Μερίσματα επί προνομιούχων μετοχών και προνομιούχων τίτλων καταχωρημένων στα ίδια Κεφάλαια αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο που ο Όμιλος δεσμεύεται να καταβάλλει το μέρισμα.

Ίδιες μετοχές: Οι μετοχές της Τράπεζας που κατέχονται από τον Όμιλο, καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους, περιλαμβάνονται

στο λογαριασμό «ίδιες μετοχές» και απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου έως ότου ακυρωθούν, επανεκδοθούν ή επαναπωληθούν. Η αξία κτήσης των ιδίων μετοχών περιλαμβάνει και δαπάνες συναλλαγών, μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά. Ο αριθμός των ιδίων μετοχών που κατέχονται από τον Όμιλο δεν μειώνει τον αριθμό των μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία, ωστόσο επηρεάζει τον αριθμό των μετοχών που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό των κερδών ανά μετοχή. Οι ίδιες μετοχές που κατέχονται από την Τράπεζα δεν ενσωματώνουν δικαίωμα είσπραξης μερίσματος. Η διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσης και του οριστικού τιμήματος από την επαναπώληση (ή επανέκδοση) των ιδίων μετοχών, καταχωρείται στα ίδια κεφάλαια και δεν περιλαμβάνεται στο προσδιορισμό του καθαρού αποτελέσματος της χρήσης.

2.34 Τομείς δραστηριότητας

Οι τομείς δραστηριότητας στις οικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται με τρόπο αντίστοιχο με τους τομείς δραστηριότητας στις εσωτερικές αναφορές οι οποίες χρησιμοποιούνται από τον αρμόδιο επικεφαλής ή το αρμόδιο όργανο για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Ο αρμόδιος επικεφαλής ή το αρμόδιο όργανο είναι υπεύθυνο για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον καταμερισμό των πόρων ανά τομέα δραστηριότητας και την αξιολόγηση της απόδοσής του. Ο Όμιλος όρισε ως αρμόδιο όργανο για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, την Εκτελεστική Επιτροπή της Τράπεζας.

Όλες οι συναλλαγές μεταξύ των τομέων δραστηριότητας διεξάγονται με όρους αγοράς, ενώ οι συναλλαγές μεταξύ τομέων απαλείφονται. Τα έσοδα και τα έξοδα που σχετίζονται άμεσα με τον κάθε τομέα λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της απόδοσής του.

Οι γεωγραφικοί τομείς περιλαμβάνουν έσοδα από περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται ή η διαχείρισή τους γίνεται στην αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή.

2.35 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις (ή ομάδες στοιχείων) των οποίων η λογιστική αξία πρόκειται να ανακτηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της μέσω πώλησης παρά μέσω συνεχόμενης χρήσης τους, καταχωρούνται ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση.

Για να ταξινομηθούν ως τέτοια, τα περιουσιακά στοιχεία (ή ομάδες στοιχείων) πρέπει να είναι διαθέσιμα για άμεση πώληση στην τρέχουσα κατάστασή τους και η πώλησή τους πρέπει να είναι πολύ πιθανή.

Η Διοίκηση πρέπει να έχει δεσμευτεί για την πώληση, η οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός ενός έτους από την ημερομηνία ταξινόμησης των περιουσιακών στοιχείων (ή ομάδων στοιχείων) ως στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση, υπό τις εξαιρέσεις του Δ.Π.Χ.Α. 5 και οι ενέργειες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της πώλησης θα πρέπει να υποδεικνύουν ότι δεν είναι πιθανό να γίνουν σημαντικές μεταβολές στο πρόγραμμα ή το πρόγραμμα να ανακληθεί.

Κατά την αρχική καταχώρησή τους ως μη κυκλοφορούντα στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, η αξία τους προσδιορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ της λογιστικής και εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης ξεχωριστά από τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την αρχική καταχώρηση των προοριζόμενων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων, οποιαδήποτε απομείωση της αξίας τους περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, ακόμα και στην περίπτωση της αναπροσαρμογής. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση κερδών ή ζημιών που προκύπτουν από μεταγενέστερες επανεπιμετρήσεις.

Αν ο Όμιλος έχει κατατάξει περιουσιακό στοιχείο (ή ομάδες στοιχείων) ως προοριζόμενο προς πώληση, αλλά δεν πληρούνται

πλέον τα κριτήρια για την ταξινόμηση ως τέτοιο, ο Όμιλος παύει να ταξινομεί το περιουσιακό στοιχείο (ή την ομάδα στοιχείων) ως προοριζόμενο προς πώληση.

Ο Όμιλος επιμετρά το μη κυκλοφορούν περιουσιακό στοιχείο που παύει να ταξινομείται ως προοριζόμενο προς πώληση (ή που παύει να συμπεριλαμβάνεται σε ομάδα στοιχείων που προορίζεται προς πώληση) στην χαμηλότερη αξία μεταξύ:

- της λογιστικής αξίας πριν το περιουσιακό στοιχείο (ή η ομάδα στοιχείων) ταξινομηθεί ως προοριζόμενο προς πώληση, προσαρμοσμένη με τυχόν αποσβέσεις ή αναπροσαρμογές που θα είχαν αναγνωριστεί αν το περιουσιακό στοιχείο (ή η ομάδα στοιχείων) δεν είχε ταξινομηθεί ως προοριζόμενο προς πώληση και
- του ανακτήσιμου ποσού του κατά την ημερομηνία της μεταγενέστερης απόφασης να μην πωληθεί.

Μία διακοπείσα δραστηριότητα αποτελεί μέρος της δραστηριότητας του Ομίλου και αντιπροσωπεύει μία κύρια ξεχωριστή δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας, η οποία είτε έχει πωληθεί είτε έχει καταχωρηθεί ως στοιχείο προοριζόμενο προς πώληση, είτε αποτελεί μία θυγατρική η οποία αποκτήθηκε με σκοπό τη μεταπώλησή της. Ο χαρακτηρισμός μίας δραστηριότητας ως διακοπείσας γίνεται κατά τη πώληση ή όταν η εν λόγω δραστηριότητα πληροί τα κριτήρια των στοιχείων που προορίζονται προς πώληση.

Τα αποτελέσματα από τις διακοπείσες δραστηριότητες απεικονίζονται ως ένα ποσό στη κατάσταση αποτελεσμάτων, το οποίο αποτελείται από τα κέρδη ή ζημιές μετά από φόρους από τη λειτουργία των διακοπεισών δραστηριοτήτων και από τα κέρδη ή ζημιές μετά από φόρους τα οποία αναγνωρίζονται είτε λόγω επιμέτρησης αυτών στην εύλογη αξία αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης ή λόγω πώλησης των διακοπεισών δραστηριοτήτων.

2.36 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους όταν αναμένεται με βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με όλους τους προβλεπόμενους όρους. Κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν έξοδα, μεταφέρονται και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα έτσι ώστε να αντιστοιχίζονται με τα έξοδα που προορίζονται να

αποζημιώσουν. Οι κρατικές επιχορηγήσεις που σχετίζονται με τα ενσώματα πάγια, περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις και μεταφέρονται ως έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων με την σταθερή μέθοδο κατά την αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή των σχετικών περιουσιακών στοιχείων.

2.37 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στα συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνονται επιχειρήσεις, στις οποίες η Τράπεζα διατηρεί τον έλεγχο ή ασκεί ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Επίσης, ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα μέλη της διοίκησης του Ομίλου, στενά

συγγενικά με αυτά πρόσωπα, εταιρείες που κατέχονται από αυτά ή στις οποίες τα τελευταία έχουν ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους.

2.38 Θεματοφυλακή και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων τρίτων

Ο Όμιλος παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής και διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, κατά τις οποίες φυλάσσει, διαχειρίζεται και επενδύει τα κεφάλαια τρίτων σε διάφορα χρηματοοικονομικά προϊόντα κατόπιν υποδείξεων των κατόχων τους. Για τη παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών ο Όμιλος εισπράττει προμήθεια. Τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν ιδιοκτησία του Ομίλου και ως εκ τούτου δεν

απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο Όμιλος δεν παρέχει καμία εγγύηση στους κατόχους των περιουσιακών στοιχείων για την απόδοση των τοποθετήσεων που πραγματοποιεί για λογαριασμό τους και συνεπώς δεν διατρέχει κανένα πιστωτικό κίνδυνο αναφορικά με τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία διαχειρίζεται.

2.39 Κέρδη ανά μετοχή

Ο δείκτης των βασικών κερδών ανά μετοχή (EPS) υπολογίζεται διαιρώντας το καθαρό κέρδος ή τη ζημία της περιόδου που αναλογεί στους κοινούς μετόχους με το μέσο σταθμισμένο αριθμό των κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της περιόδου, αφαιρουμένων των μετοχών που αποκτήθηκαν από τον Όμιλο και κατέχονται ως ίδιες μετοχές.

Ο δείκτης των «προσαρμοσμένων» κερδών ανά μετοχή υπολογίζεται με την ίδια μέθοδο όπως και του δείκτη των

βασικών κερδών ανά μετοχή, ωστόσο τα κέρδη και ο αριθμός των μετοχών προσαρμόζονται ανάλογα, προκειμένου να απεικονίσουν την ενδεχόμενη μείωση των κερδών ανά μετοχή που θα μπορούσε να επιφέρει η μετατροπή τυχόν μετατρέψιμων ομολογιών ή η άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών ή άλλων συναφών συμβολαίων, σε κοινές μετοχές.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών από τη διοίκηση, οι οποίες επηρεάζουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τα έσοδα και έξοδα που αναγνωρίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας. Η διοίκηση του Ομίλου πιστεύει ότι οι εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων αντικατοπτρίζουν επαρκώς τα γεγονότα και τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015.

Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι οι ακόλουθες:

Προβλέψεις για ζημίες από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Η Διοίκηση της Τράπεζας υποχρεούται να εξασκεί την κρίση της προκειμένου για την διενέργεια υποθέσεων και εκτιμήσεων κατά τον υπολογισμό προβλέψεων για δάνεια και απαιτήσεις, τόσο για τα δάνεια που αξιολογούνται σε ατομική όσο και σε συλλογική βάση.

Ο Όμιλος επαναξιολογεί σε τακτική βάση την μεθοδολογία και τις υποθέσεις που χρησιμοποιούνται προκειμένου να μειώνει τυχόν διαφορές μεταξύ εκτιμώμενων και πραγματικών ζημιών.

Οι μέθοδοι εκτίμησης που χρησιμοποιούνται από τη Διοίκηση της Τράπεζας περιλαμβάνουν τη χρήση στατιστικών αναλύσεων ιστορικών δεδομένων, οι οποίες συμπληρώνονται με σημαντική άσκηση κρίσης, έτσι ώστε να αξιολογείται κατά πόσον οι τρέχουσες οικονομικές και πιστωτικές συνθήκες είναι τέτοιες ώστε το πραγματικό επίπεδο των πραγματοποιηθέντων ζημιών είναι πιθανόν να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από την ιστορική εμπειρία.

Όταν αλλαγές στις οικονομικές, κανονιστικές ή συμπεριφορικές συνθήκες οδηγούν στο να μην αντικατοπτρίζονται πλήρως στα στατιστικά μοντέλα οι πιο πρόσφατες τάσεις στους παράγοντες κινδύνου του χαρτοφυλακίου, λαμβάνονται υπόψη αυτοί οι παράγοντες κινδύνου προσαρμόζοντας τις προβλέψεις που προέρχονται αποκλειστικά από την ιστορική εμπειρία ζημιών.

Οι παράγοντες κινδύνου περιλαμβάνουν αλλαγές στο μακροοικονομικό περιβάλλον και τις οικονομικές συνθήκες, όπως η εθνική τάση στην εγχώρια αγορά κατοικιών, τα ποσοστά ανεργίας, οι πολιτικές συνθήκες, οι αλλαγές στους νόμους και τους κανονισμούς και άλλες επιρροές στα μοτίβα πληρωμών των πιστούχων.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Διοίκηση της Τράπεζας αναθεώρησε τις εκτιμήσεις της όσον αφορά στις ζημίες στα χαρτοφυλάκια δανείων κατά την ημερομηνία αναφοράς με επανεξέταση των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται τόσο στα συλλογικά όσο και ατομικά μοντέλα αξιολόγησης απομείωσης.

Οι κύριοι λόγοι που οδήγησαν την Διοίκηση στην αναθεώρηση των εκτιμήσεων σχετικά με ορισμένες παραδοχές στην μεθοδολογία που εφαρμόζεται αφορούν στα κάτωθι:

- Η παρατεταμένη περίοδος αβεβαιότητας επηρέασε σε σημαντικό βαθμό τις χρηματοοικονομικές συνθήκες. Οι μακροοικονομικοί κίνδυνοι κλιμακώθηκαν κατά το πρώτο εξάμηνο 2015 με αποκορύφωμα τα τέλη Ιουνίου/αρχές Ιουλίου 2015 οπότε η παύση μιας παρατεταμένης και τελικά άγονης περιόδου διαπραγματεύσεων με τους επίσημους πιστωτές του ελληνικού δημοσίου, αύξησαν σημαντικά την αβεβαιότητα, συμβάλλοντας στην αναβίωση των σεναρίων εξόδου ή μιας προσωρινής διακοπής της συμμετοχής στο ευρώ. Σε αυτό το πλαίσιο, τον Ιούνιο 2015, η ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος στις 5 Ιουλίου 2015, σχετικά με την αποδοχή ή μη των όρων των πιστωτών για την ενεργοποίηση ενός νέου σχεδίου παροχής οικονομικής βοήθειας. Η Ελληνική Δημοκρατία ανέβαλε την αποπληρωμή δανειακών της υποχρεώσεων προς το ΔΝΤ τα τέλη Ιουνίου και οι Θεσμοί αποφάσισαν να αφήσουν το υφιστάμενο Δεύτερο Πρόγραμμα χρηματοδοτικής στήριξης να εκπνεύσει στις 30 Ιουνίου 2015. Σε αυτό το περιβάλλον οξυμένης χρηματοδοτικής στενότητας για το ελληνικό δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, αυξημένης πιθανότητας επικείμενης αθέτησης υποχρεώσεων του ελληνικού δημοσίου προς την ΕΚΤ, τον ιδιωτικό τομέα ή/και την εξυπηρέτηση δανείων από την ΕΕ -- με συνέπεια την εκπλήρωση των ανωτέρω εξαιρετικά δυσμενών σεναρίων -- τα ασφάλιστρα κινδύνου του ελληνικού δημόσιου χρέους ανέβηκαν σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα ασκώντας ισχυρές πιέσεις στις αποτιμήσεις πραγματικών και χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Η σημαντική φυγή κεφαλαίων – σωρευτική απόσυρση καταθέσεων ύψους €52,7δισ. (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων της Γενικής Κυβέρνησης) μεταξύ Νοεμβρίου 2014 και Ιουλίου 2015 ή περίπου 28,2% της υφιστάμενης καταθετικής βάσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος το Νοέμβριο του 2014 – επέβαλε πρόσθετες προκλήσεις στο τραπεζικό σύστημα δημιουργώντας νέους μακροοικονομικούς κινδύνους, με αποτέλεσμα την επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων που συνόδευσε την απόφαση της ΕΚΤ να παγώσει τα υφιστάμενα όρια πρόσβασης των ελληνικών τραπεζών μέσω ELA και του Ευρωσυστήματος.

- Η συμφωνία για ένα νέο πρόγραμμα οικονομικής στήριξης στην Ελλάδα τα μέσα Ιουλίου και η ενεργοποίησή του τον Αύγουστο συνέβαλαν στη σταθεροποίηση των οικονομικών συνθηκών, αν και η ανακοίνωση διεξαγωγής πρόωρων εκλογών το Σεπτέμβριο καθυστέρησε τη διάχυση των θετικών επιδράσεων της συμφωνίας στην οικονομία. Ταυτοχρόνως, η τραπεζική αργία 3 εβδομάδων τον Ιούλιο και η επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων από τις 29 Ιουνίου δημιούργησαν νέους μακροοικονομικούς κινδύνους. Σε αυτό το πλαίσιο, οι προβλέψεις για οικονομική ανάπτυξη το 2015 υπέστηκαν σημαντική πτωτική αναθεώρηση μεταξύ Αυγούστου και Οκτωβρίου 2015, και συγκεκριμένα πρόβλεψη για ετήσια συρρίκνωση του ΑΕΠ της τάξης του -2,3% το 2015 (Πηγή: IMF, World Economic Outlook, Οκτώβριος 2015), σε σχέση με προηγούμενες προβλέψεις για ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ για τον ίδιο χρόνο της τάξης του +2,5% το Φεβρουάριο 2015 και +0,5% το Μάιο 2015 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χειμερινές και Εαρινές προβλέψεις αντίστοιχα). Αντιστοίχως, οι προβλέψεις ανάπτυξης για το 2016 αναθεωρήθηκαν δυο φορές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε +2,9% το Μάιο (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εαρινές προβλέψεις, Μάιος 2015) και -1,3% τον Αύγουστο (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανάλυση Βιωσιμότητας Χρέους, Αύγουστος 2015) σε σύγκριση με +3,6% το Φεβρουάριο 2015 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χειμερινές προβλέψεις, Φεβρουάριος 2015). Οι αναθεωρημένες μακροοικονομικές προβλέψεις αντανακλούσαν, μεταξύ άλλων, και τους ιδιαίτερα απαιτητικούς στόχους για δημοσιονομική προσαρμογή σε αυτή την περίοδο, η επίτευξη των οποίων οδήγησε στην εφαρμογή νέων δημοσιονομικών μέτρων εκτιμώμενης αξίας 0,9% του ΑΕΠ το 2015 και +2,4% το 2016 (Κρατικός Προϋπολογισμός 2016, Νοέμβριος 2015), που εκτιμάται ότι ασκούν άμεση αρνητική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη.
- Μολονότι η οικονομική δραστηριότητα αποδείχθηκε αρκετά ανθεκτικότερη σε σχέση με τις επίσημες προβλέψεις που πραγματοποιήθηκαν το 3^ο τρίμηνο 2015 – μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ κατά -0,3%, ετησίως το 2015, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, έναντι εκτιμήσεων της τάξης του -2,3%, ετησίως, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναθεωρεί προς τα πάνω τις προβλέψεις για το ΑΕΠ του 2016 στο -0,7% ετησίως, το Φεβρουάριο 2016 από -1,3% τον Οκτώβριο 2015 – οι υποβόσκουσες προκλήσεις παραμένουν σημαντικές. Διαπιστώνεται ότι οι συνθήκες ρευστότητας βελτιώνονται με πολύ αργό ρυθμό και οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του νέου προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία αρχικά είχε προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί το 4^ο τρίμηνο 2015, συνεχίζονται το 1^ο τρίμηνο 2016. Αντίστοιχα, η εκταμίευση των περίπου €5 δισ. επίσημης χρηματοδότησης, που σχετίζεται με αυτή την αξιολόγηση, δεν έχει καταβληθεί μέχρι τον Μάρτιο 2016, επιβαρύνοντας την βραχυπρόθεσμη χρηματοοικονομική θέση του Ελληνικού Δημοσίου και έμμεσα τις συνθήκες ρευστότητας στο σύνολο της οικονομίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αξιολογήσεις των ελληνικών χρεογράφων (λ.χ. οι τιμές αγορών ομολόγων και μετοχών) αποδυναμώθηκαν σημαντικά τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο 2016, με την επιδείνωση των συνθηκών στις διεθνείς πιστωτικές αγορές να επιβαρύνει περαιτέρω τις οικονομικές εξελίξεις στις αρχές του 2016.

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, οι προβλέψεις σε σχέση με τις προαναφερθείσες παραμέτρους επιδεινώθηκαν.

Για τα δάνεια που υπόκεινται σε ατομική αξιολόγηση, εξασκήθηκε κρίση προκειμένου να αξιολογηθούν όλες οι πρόσφατες σχετικές πληροφορίες αναφορικά με τις ενδείξεις απομείωσης, συμπεριλαμβανομένης της ληξιπροθεσμίας και άλλων παραγόντων ενδεικτικών της επιδείνωσης της τρέχουσας και μελλοντικής οικονομικής κατάστασης των δανειοληπτών που επηρεάζουν την ικανότητα τους να πληρώσουν. Μια αλλαγή στην εκτιμήσεις απαιτήθηκε επίσης και για τα δάνεια σε δανειολήπτες που δείχνουν σημάδια οικονομικής δυσχέρειας σε τομείς της αγοράς που αντιμετωπίζουν οικονομική δυσχέρεια, ιδίως στις περιπτώσεις όπου η αποπληρωμή και οι αναμενόμενες ανακτήσεις επηρεάστηκαν από τις προοπτικές αναχρηματοδότησης ή την διάθεση περιουσιακών στοιχείων σε τιμή χαμηλότερη από ό, τι αναμενόταν προηγουμένως. Για τα δάνεια αυτά με αντικειμενική ένδειξη απομείωσης, η Διοίκηση προσδιορίζει το μέγεθος της απαιτούμενης πρόβλεψης βασιζόμενη σε επικαιροποιημένες πληροφορίες και μια σειρά από σχετικούς παράγοντες, όπως τη ρευστοποιήσιμη αξία της εξασφάλισης, το πιθανό μέρισμα που θα διατεθεί σε περίπτωση εκκαθάρισης ή πτώχευσης, την βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου του πιστούχου και την ικανότητα του να ανταπεξέλθει με επιτυχία στις οικονομικές δυσκολίες και έτσι να δημιουργηθούν επαρκείς ταμειακές ροές για την εξυπηρέτηση των δανειακών του υποχρεώσεων.

Για τα δάνεια που υπόκεινται σε συλλογική αξιολόγηση, η Τράπεζα επαναπροσδιόρισε τα εσωτερικά μοντέλα της και ενημέρωσε τις παραδοχές της, προκειμένου να αντικατοπτρίζονται καλύτερα οι τρέχουσες συνθήκες της αγοράς, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω και να περιλαμβάνονται οι πιο πρόσφατες πληροφορίες για το πολιτικό και μακροοικονομικό περιβάλλον.

Σε συνέχεια των ανωτέρω αλλαγών:

- Οι προβλέψεις απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών του Χαρτοφυλακίου Λιανικής Τραπεζικής έχουν αυξηθεί σε €1.727 εκατ. το 2015 σε σύγκριση με €1.287 εκατ. το 2014. Ως αποτέλεσμα, οι συνολικές προβλέψεις για δάνεια Λιανικής Τραπεζικής κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 έχουν αυξηθεί σε €7.040 εκατ.
- Οι προβλέψεις απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών του Επιχειρηματικού Χαρτοφυλακίου έχουν αυξηθεί σε €1.794 εκατ. το 2015 σε σύγκριση με €716 εκατ. το 2014. Ως αποτέλεσμα, οι συνολικές προβλέψεις για δάνεια Επιχειρηματικού Χαρτοφυλακίου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 έχουν αυξηθεί σε €4.623 εκατ.

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων

Στην περίπτωση που τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές ή οι τιμές τους δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με τη χρήση διαφόρων μεθόδων αποτίμησης. Αυτές περιλαμβάνουν μεθόδους προεξόφλησης χρηματοροών, καθώς και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε προσδιορίσιμες κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρους (observable input parameters) και σε μικρότερο βαθμό σε μη προσδιορίσιμες κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρους (non-observable input parameters).

Τα μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται κυρίως για την αποτίμηση παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων που διαπραγματεύονται εξωχρηματιστηριακά (OTC) και κάποιων ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά. Τα μοντέλα

αυτά λαμβάνουν υπόψη την επίδραση του πιστωτικού κινδύνου, εάν αυτή είναι σημαντική.

Ειδικά για τα παράγωγα, η επίδραση αυτή εκτιμάται υπολογίζοντας την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου ("CVA") σε μεμονωμένη βάση για κάθε ένα αντισυμβαλλόμενο με τον οποίο ο Όμιλος διατηρεί ανοικτή θέση. Ο υπολογισμός λαμβάνει υπόψη την αναμενόμενη έκθεση, η οποία εκτιμάται χρησιμοποιώντας τεχνικές προσομοίωσης, καθώς και συμφωνίες συμψηφισμού και ληφθείσες εξασφαλίσεις. Επίσης, ο υπολογισμός του CVA βασίζεται σε συντελεστές αναμενόμενων ζημιών όπως αυτοί εξάγονται από τις αγοραίες τιμές των Συμβολαίων Ανταλλαγής Πιστωτικής Αθέτησης («CDS»), ή, στην περίπτωση που οι τελευταίες δεν είναι διαθέσιμες, από την πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλομένου όπως αυτή προσδιορίζεται από εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης, ή διαφορετικά από τους εποπτικούς συντελεστές στάθμισης. Αναφορικά με την επίδραση του ίδιου πιστωτικού κινδύνου DVA κατά την αποτίμηση των παραγώγων, ο Όμιλος εφαρμόζει συμμετρικά την ίδια μεθοδολογία με εκείνη που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό του CVA.

Όλα τα μοντέλα αποτίμησης πριν εφαρμοσθούν, ελέγχονται ως προς την εγκυρότητά τους. Τα αποτελέσματα της αποτίμησης των εν λόγω μοντέλων υπόκεινται σε περιοδική αξιολόγηση από εξειδικευμένο προσωπικό, που είναι ανεξάρτητο από το προσωπικό που διενήργησε την αποτίμηση. Όπου είναι εφικτό, γίνεται σύγκριση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τα μοντέλα αποτίμησης τόσο με τις τιμές χρηματιστηριακών αγορών για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα, όσο και με πραγματικές τιμές, με σκοπό τον περαιτέρω έλεγχο της εγκυρότητας και αξιοπιστίας των μοντέλων. Μεταξύ των μεταβλητών που ενσωματώνονται στα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στον Όμιλο, περιλαμβάνονται πραγματικές και προβλεπόμενες τιμές και δείκτες αγοράς, όπως δείκτες διακύμανσης και χρονικές αξίες, δείκτες βάθους αγοράς και ρευστότητας, καθώς και μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο που αφορά στη ίδια την Τράπεζα (own credit risk) για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Τα μοντέλα αυτά εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι τη συγκρισιμότητα και τη συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά. Ωστόσο, ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας εμπεριέχει σημαντικό βαθμό κρίσης. Για το λόγο αυτό, η διοίκηση επανεξετάζει τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα ανωτέρω μοντέλα, προκειμένου να καλύψει τους εγγενείς κινδύνους που συνδέονται με την εκτίμηση μη προσδιορισμένων κατ' αντικειμενικό τρόπο παραμέτρων και με τις παραδοχές στα μοντέλα αποτίμησης.

Παρόλο που σε ορισμένες περιπτώσεις ο προσδιορισμός των εύλογων αξιών προϋποθέτει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διενέργεια κρίσης, η Διοίκηση πιστεύει ότι οι εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης καθώς και οι αλλαγές στις εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στη κατάσταση των αποτελεσμάτων, έγιναν σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας και αντικατοπτρίζουν τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες, βάσει των μηχανισμών ελέγχου και των διαδικασιών διασφάλισης που εφαρμόζονται.

Απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων

Ο Όμιλος εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 39 για τον προσδιορισμό χρεογράφων του χαρτοφυλακίου επενδύσεων που έχουν υποστεί απομείωση. Ο προσδιορισμός αυτός απαιτεί την εφαρμογή κρίσης σε σημαντικό βαθμό.

Ειδικά για τις επενδύσεις σε μετοχές, ο Όμιλος αξιολογεί, μεταξύ άλλων παραγόντων, εάν έχει επέλθει σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας της επένδυσης και η οποία υπολείπεται της λογιστικής της αξίας. Ο προσδιορισμός αυτός προϋποθέτει κρίση για τη διενέργεια της οποίας η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει, ανάμεσα σε άλλους παράγοντες, το μέγεθος και τη διάρκεια των μη πραγματοποιημένων ζημιών, τη διακύμανση της τιμής της μετοχής στην αγορά, την οικονομική κατάσταση και τη βραχυπρόθεσμη προοπτική της επιχείρησης στην οποία γίνεται η επένδυση, λαμβάνοντας επίσης υπόψη παράγοντες όπως η απόδοση του κλάδου, στον οποίο δραστηριοποιείται που αυτή ανήκει.

Για επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, ο Όμιλος αξιολογεί εάν ο εκδότης αναμένεται να καταβάλει τις πληρωμές όταν αυτές καθίστανται απαιτητές. Η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την χρηματοοικονομική κατάσταση και προοπτικές του εκδότη.

Έλεγχος απομείωσης της έκθεσης στο Ελληνικό Δημόσιο

Η πιστοληπτική διαβάθμιση της Ελλάδας υποβαθμίστηκε σε «CCC-» από την S&P στις 29 Ιουνίου 2015 λόγω του αυξανόμενου κινδύνου χρεοκοπίας έναντι του ΔΝΤ και/ή των ελληνικών ομολόγων που διακρατούνται από την ΕΚΤ, σε συνέχεια της απόφασης της Ελληνικής κυβέρνησης για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος σχετικά με την πρόταση δανεισμού των επίσημων πιστωτών και την «αυξανόμενη ένδειξη» πως η Ελληνική κυβέρνηση έθετε σε προτεραιότητα τις εγχώριες πληρωμές της έναντι των υποχρεώσεων εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους. Ομοίως, στις 30 Ιουνίου 2015 η Fitch υποβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας σε «CC» σε συνέχεια της προσωρινής κατάρρευσης της διαπραγματεύσεως μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και των πιστωτών της. Τέλος, την 30 Ιουνίου 2015, η Ελληνική Δημοκρατία καθυστέρησε στην αποπληρωμή €1,5 δισ. οφειλών προς το ΔΝΤ.

Την 12 Ιουλίου 2015, η Σύνοδος Κορυφής της Ευρωζώνης αποφάσισε το Τρίτο Πρόγραμμα διάσωσης για την Ελλάδα ύψους €86,0 δισ. για την περίοδο 2015- 2018. Το σύνολο των πληρωμών τόκων και κεφαλαίου προς τον ιδιωτικό τομέα, καλύπτεται ρητά από το Τρίτο Πρόγραμμα. Ως μέρος της συμφωνίας, η Ελληνική Δημοκρατία έλαβε στις 20 Ιουλίου 2015, €7,2 δισ. ενδιάμεση χρηματοδότηση, προκειμένου να επιστρέψει συνολικά €6,3 δισ. δανειακών υποχρεώσεων προς την ΕΚΤ και το ΔΝΤ, με ημερομηνία 20 Ιουλίου 2015. Στις 14 Ιουλίου 2015, η Ελληνική Δημοκρατία εκπλήρωσε τις συμβατικές υποχρεώσεις της έναντι τόκων και χρεολυσίων σε κατόχους του ιδιωτικού τομέα ομολόγων της σε JPY που έληγαν κατά την ημερομηνία αυτή. Στα πλαίσια της συμφωνίας του Τρίτου Προγράμματος, στις 23 Ιουλίου 2015, το Ελληνικό Κοινοβούλιο ενέκρινε δέσμη προαπαιτούμενων από τους πιστωτές μέτρων προκειμένου να διαπραγματευθεί το νέο Μνημόνιο Συμφωνίας. Την 14 Αυγούστου 2015, το Ελληνικό Κοινοβούλιο ενέκρινε το προσχέδιο του νέου Μνημονίου Συμφωνίας με τους θεσμούς για την στήριξη της χώρας από τους Ευρωπαίους εταίρους.

Η ολοκλήρωση της συμφωνίας για το Τρίτο Πρόγραμμα και η αρχική εφαρμογή του στα μέσα Αυγούστου 2015 είχε ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση του Ελληνικού δημόσιου χρέους από δύο Οίκους Αξιολόγησης: Η S&P αύξησε την αξιολόγησης της κατά δύο βαθμίδες σε CCC + στις 21 Ιουλίου 2015, ενώ παράλληλα η Fitch αναβάθμισε την αξιολόγηση της κατά μία βαθμίδα σε CCC, στις 18 Αυγούστου 2015. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, η Moody's επιβεβαίωσε την αξιολόγηση της Ελληνικής Δημοκρατίας σε Caa3 και άλλαξε την εκτίμηση των προοπτικών της από αρνητική σε σταθερή. Η ενέργεια αυτή ολοκλήρωσε την

αξιολόγηση του Οίκου για υποβάθμιση, η οποία είχε ξεκινήσει την 1 Ιουλίου 2015. Στις 13 Νοεμβρίου 2015, η Fitch διατήρησε αξιολόγηση CCC, ενώ στις 22 Ιανουαρίου 2016 η S&P αύξησε την αξιολόγηση της κατά μια βαθμίδα σε B-.

Βάσει των ανωτέρω, ο Όμιλος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η έκθεση του στην Ελληνική Δημοκρατία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για αξιολόγηση απομείωσης κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, διότι δεν υπάρχει ένδειξη, κατά την ημερομηνία που εγκρίθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις, ύπαρξης ζημιόγνου γεγονότος το οποίο να έχει επίδραση επί των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ρών σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους.

Φόροι εισοδήματος

Ο Όμιλος υπόκειται σε φόρο εισοδήματος σε διάφορες χώρες (Σημείωση 47). Η εκτίμηση της συνολικής πρόβλεψης φόρου εισοδήματος προϋποθέτει την άσκηση υποκειμενικής κρίσης. Για να προβούμε στην εκτίμηση της απαιτούμενης πρόβλεψης φόρου εισοδήματος σε κάθε χώρα λαμβάνουμε υπ' όψιν παράγοντες όπως τις νομοθετικές διατάξεις και τους εποπτικούς κανόνες που ισχύουν. Στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητας του Ομίλου, υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους είναι αβέβαιος ο προσδιορισμός του φόρου. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις για φόρο εισοδήματος από ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο βασιζόμενος στα τεχνικά πλεονεκτήματα της φορολογικής θέσης που έλαβε και σε εκτιμήσεις. Σε περίπτωση που το τελικό ύψος του φόρου εισοδήματος που θα προκύψει είναι διαφορετικό από τα ποσά που είχαν αρχικά προβλεφθεί, οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν το φόρο εισοδήματος και τους αναβαλλόμενους φόρους της περιόδου στην οποία γίνεται ο προσδιορισμός του φόρου.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αφορούν φορολογικές ζημιές και εκπεστέες προσωρινές διαφορές αναγνωρίζονται στην έκταση που πιθανολογείται ότι στο μέλλον θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη επαρκή να καλύψουν τις φορολογικές ζημιές και τις εκπεστέες προσωρινές διαφορές. Η εκτίμηση των αναμενόμενων μελλοντικών φορολογητέων κερδών απαιτεί την άσκηση κρίσης και την υιοθέτηση παραδοχών σχετικών με τις τάσεις και τους βασικούς παράγοντες δημιουργίας κερδοφορίας, όπως ο όγκος των δανείων και των καταθέσεων και τα περιθώρια κέρδους.

Την 31 Δεκεμβρίου 2015 η Τράπεζα προέβη σε αναθεώρηση της αξιολόγησής της σχετικά με την ανακτισιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής της απαίτησης, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική επίδοση της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015, τη μείωση του ρυθμού αύξησης των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, τη μείωση του κόστους των καταθέσεων, την επιτυχή αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου το Δεκέμβριο του 2015, την αναμενόμενη μείωση της χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα όταν ολοκληρωθεί η πώληση της Finansbank, καθώς και τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015 (βλ. Σημείωση 49).

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Διοίκηση συνέταξε αναλυτικές οικονομικές προβλέψεις μέχρι και το 2018 και προέβη στην καλύτερη δυνατή εκτίμηση όσον αφορά τις παραδοχές ανάπτυξης από εκεί και μετά. Βάσει των ανωτέρω, η Διοίκηση κατέληξε ότι αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ύψους €5.070 εκατ. για τον Όμιλο και €4.906 εκατ. για την Τράπεζα, μπορεί να θεωρηθεί ως πραγματοποιησίμη.

Το ποσό των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί των φορολογικών ζημιών και επί των εκπεστέων προσωρινών διαφορών που δε θεωρείται ανακτισίμο θα μπορούσε να αναγνωρισθεί στο άμεσο μέλλον εάν οι εκτιμήσεις για τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη βελτιωθούν κατά την περίοδο που ισχύει το δικαίωμα χρήσης των φορολογικών ζημιών και των εκπεστέων προσωρινών διαφορών. Τα φορολογητέα κέρδη υπολογίζονται σύμφωνα με την ελληνική φορολογική νομοθεσία και συνεπώς δε μπορεί να θεωρηθεί ισοδύναμο του αποτελέσματος που προσδιορίζεται βάσει των λογιστικών κανόνων.

Αλλαγές στη φορολογική νομοθεσία και στους φορολογικούς συντελεστές μπορεί στο μέλλον να επηρεάσουν τις αναγνωρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και κατά συνέπεια και το επίπεδο των μελλοντικών φορολογικών αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, ο νέος Νόμος 4334/2015 που τέθηκε σε ισχύ την 16 Ιουλίου αύξησε τον φορολογικό συντελεστή από 26% σε 29%. Η επίπτωση στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ανήλθε σε άύξηση κατά €463 εκατ. και €445 εκατ στον Όμιλο και την Τράπεζα, αντίστοιχα.

Ο Όμιλος θεωρεί ότι αυτή είναι μια σημαντική λογιστική εκτίμηση λόγω των τρεχουσών συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας και αγοράς.

Κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών βασίζεται σε μια σειρά από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση, χρησιμοποιώντας μια σειρά από παραδοχές. Οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό του καθαρού κόστους (έσοδα) για τις καθορισμένες παροχές περιλαμβάνουν το προεξοφλητικό επιτόκιο. Τυχόν αλλαγές στις παραδοχές αυτές, θα επηρεάσουν τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών.

Ο Όμιλος καθορίζει το κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο στο τέλος κάθε χρήσης. Το επιτόκιο αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών που αναμένεται να απαιτηθεί για τη διευθέτηση των υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών. Για τον προσδιορισμό του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τα επιτόκια υψηλής ποιότητας εταιρικών ομολόγων ή κρατικών ομολόγων στο ίδιο νόμισμα με εκείνο της υποχρέωσης και με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης, ή εκτιμήσεις επιτοκίων που λαμβάνουν υπόψη τον κίνδυνο και τη διάρκεια της υποχρέωσης, όπου το βάθος αγοράς για τέτοια ομόλογα κρίνεται ανεπαρκές.

Επιπρόσθετες πληροφορίες αναφορικά με άλλες βασικές παραδοχές για τις υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών περιλαμβάνονται στη Σημείωση 12.

Ασφαλιστικά αποθέματα

Ο υπολογισμός των ασφαλιστικών αποθεμάτων ζωής (μακροπρόθεσμα συμβόλαια) γίνεται με τη χρήση αναγνωρισμένων αναλογιστικών μεθόδων που βασίζονται μεταξύ άλλων σε παραδοχές για τη μελλοντική απόδοση των επενδύσεων, θνησιμότητα, διαχειριστικά έξοδα, επιλογές και εγγυήσεις, ατυχήματα και εξαγορές. Τα ασφαλιστικά αποθέματα του κλάδου ζημιών (βραχυπρόθεσμα συμβόλαια) προσδιορίζονται με τη χρήση ιστορικών στοιχείων για ζημιές. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται αναθεωρούνται τακτικά, με τη βοήθεια πιστοποιημένων αναλογιστών ώστε να είναι συμβατές με τις τρέχουσες συνθήκες. Επιπλέον ζημιές που προέρχονται από την

αναθεώρηση των παραδοχών βαρύνουν τα αποτελέσματα της περιόδου.

Η Διοίκηση παρακολουθεί σε συνεχή βάση την πιθανότητα αλλαγών στις εκτιμήσεις ζημιών, ώστε τα αποθέματα σε κάθε περίοδο να βρίσκονται στο επιθυμητό επίπεδο βάσει των τρεχουσών συνθηκών.

Απομείωση συμμετοχών ταξινομημένων ως προοριζόμενες προς πώληση

Την 3 Νοεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της συμμετοχής της Τράπεζας στην Finansbank. Την 21 Δεκεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την μεταβίβαση στην Qatar National Bank («QNB») του 99,81% μεριδίου της στη Finansbank μαζί με το 29,87% μερίδιό της στη Finans Leasing. Η λογιστική αξία της επένδυσης του Ομίλου στις δραστηριότητες του στην Τουρκία υπερέβαινε σημαντικά του συμφωνηθέντος τιμήματος πώλησης των €2.750 εκατ. και κατά την ταξινόμηση των δραστηριοτήτων αυτών ως προοριζόμενες προς πώληση, ο Όμιλος αναγνώρισε ζημιά απομείωσης ποσού €1.861 εκατ. Αμέσως πριν την ταξινόμηση αυτή, ο Όμιλος διέγραψε το σύνολο της υπεραξίας που είχε κατανεμηθεί στις τραπεζικές δραστηριότητες Τουρκίας, καθώς και άλλα περιουσιακά στοιχεία που είχαν αναγνωρισθεί σε επίπεδο Ομίλου κατ' εφαρμογή της μεθόδου αγοράς, συνολικής αξίας €1.185 εκατ. Στη συνέχεια, η λογιστική αξία αυτής της μονάδας διάθεσης απομειώθηκε περαιτέρω κατά €676 εκατ. σε €2.750 εκατ. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της μονάδας διάθεσης, βλέπε Σημείωση 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες.

Την 21 Δεκεμβρίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της άμεσης ή έμμεσης

συμμετοχής της σε 11 Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών («Funds»), που διατηρεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, τις οποίες διαχειρίζεται η NBGI Private Equity Ltd. Την 2 Φεβρουαρίου 2016, η Τράπεζα προέβη στη σύναψη οριστικής συμφωνίας για την πώληση του 100% των Funds στις Deutsche Bank Private Equity και Goldman Sachs Asset Management. Το τίμημα της συναλλαγής συμφωνήθηκε στο ποσό των €288 εκατ. Η λογιστική αξία της επένδυσης του Ομίλου στα Funds υπερέβαινε το συμφωνηθέν τίμημα πώλησης και ο Όμιλος αναγνώρισε ζημιά απομείωσης υπεραξίας ποσού €106 εκατ. κατά την ταξινόμηση των Funds ως προοριζόμενα προς πώληση. Δεν αναγνωρίστηκαν περαιτέρω ζημιές απομείωσης. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της μονάδας διάθεσης, βλέπε Σημείωση 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες.

Έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας επιχειρήσεων στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, και των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Στις Σημειώσεις 2.24 και 25, περιγράφεται η μέθοδος με την οποία αναγνωρίζεται λογιστικά σε επίπεδο Ομίλου η υπεραξία από συνενώσεις επιχειρήσεων καθώς και ο τρόπος με τον οποίο ελέγχεται το ενδεχόμενο απομείωσης αυτής. Στην Σημείωση 2.4.10 περιγράφεται αντίστοιχα ο τρόπος με τον οποίο ελέγχεται το ενδεχόμενο απομείωσης των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος αυτός απαιτεί τη διενέργεια παραδοχών και εκτιμήσεων, για τις οποίες η διοίκηση πιστεύει ότι αντικατοπτρίζουν τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και επιπλέον, είναι ανάλογες των κινδύνων που απορρέουν από τα περιουσιακά στοιχεία που εξετάζονται. Ωστόσο, διαφορετικές εκτιμήσεις και παραδοχές θα οδηγούσαν σε διαφορετικά αποτελέσματα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Ο Όμιλος θεωρεί την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων ως βασικό παράγοντα για την ικανότητά του να αποφέρει σημαντικές αποδόσεις σε βάθος χρόνου στους μετόχους του. Στο πλαίσιο αυτό, ο Όμιλος χρησιμοποιεί σημαντικό μέρος των πόρων του, προκειμένου να αναβαθμίσει τις πολιτικές, τις διαδικασίες, τις

4.1 Πολιτική διαχείρισης κινδύνων

Ο Όμιλος στοχεύει στην υιοθέτηση πρακτικών αναφορικά με την διαχείριση κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και εποπτικές απαιτήσεις, όπως προσδιορίζονται από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, καθώς και αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του Ομίλου.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου αποτελείται από διάφορα συστατικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει συστήσει την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία εποπτεύει όλες τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων στον Όμιλο. Όλες οι μονάδες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, αναφέρονται αρμοδίως στη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.) και στη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.), των οποίων προϊστάται ο Βοηθός Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης

μεθόδους και τις υποδομές του ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, καθώς και τις επιταγές της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία.

Κινδύνων (Chief Risk Officer). Η Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα συμμόρφωσης σε εσωτερικούς και εξωτερικούς κανόνες, όπως η ισχύουσα Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία και εποπτικοί κανονισμοί. Η μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου - Επιθεώρησης της Τράπεζας και του Ομίλου, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, συμπληρώνει το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, δρώντας ως ανεξάρτητο ελεγκτικό όργανο, και επικεντρώνεται στην αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του περιβάλλοντος ελέγχου.

4.1.1 Επιτροπή διαχείρισης κινδύνων

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων διαμορφώνει και εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) τη στρατηγική ανάληψης κινδύνων και διαχείρισης των κεφαλαίων της Τράπεζας και του Ομίλου σε ετήσια βάση. Επιπλέον, καθορίζει τις αρχές και εγκρίνει τις πολιτικές που θα πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

αναλαμβανόμενων κινδύνων και παρακολουθεί την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.

Η Επιτροπή, από 19 Δεκεμβρίου 2013, αποτελείται αποκλειστικά από μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., τα οποία είναι τουλάχιστον τρία σε αριθμό και στην πλειοψηφία τους (συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου) είναι ανεξάρτητα μέλη του Δ.Σ., σύμφωνα με τον ορισμό της ανεξαρτησίας που περιλαμβάνεται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας. Τα μέλη και ο Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζονται από το Δ.Σ. της Τράπεζας κατόπιν εισηγήσεων της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων.

Η Επιτροπή έχει την ευθύνη της αξιολόγησης των αναφορών και της συνολικής έκθεσης σε κίνδυνο της Τράπεζας και του Ομίλου σε τακτική βάση. Στην Επιτροπή εισηγείται ο Βοηθός Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου (Chief Risk Officer – CRO).

4.1.2 Διαχείριση κινδύνων ομίλου

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της, η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο. έχει ως αποστολή:

- Την εξειδίκευση και υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα πιστωτικού κινδύνου με κύρια έμφαση στα συστήματα διαβάθμισης, υποδείγματα αξιολόγησης και παραμέτρους κινδύνου, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας,
- Τον καθορισμό κατευθύνσεων για την ανάπτυξη των μεθοδολογιών αξιολόγησης για την Αναμενόμενη Ζημία και τα συστατικά της, για παράδειγμα την Πιθανότητα Αθέτησης, την Ζημία σε Περίπτωση Αθέτησης και τα ανοίγματα σε Αθέτηση για κάθε τομέα της εταιρικής και λιανικής τραπεζικής.
- Την αξιολόγηση της επάρκειας των μεθόδων και συστημάτων αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, που αναλαμβάνει η Τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα του Ομίλου καθώς και την περιοδική επικύρωσή τους, και
- Τον υπολογισμό του εποπτικού και εσωτερικού Κεφαλαίου που απαιτείται για την κάλυψη όλων των κινδύνων και την κατάρτιση των σχετικών κανονιστικών και εποπτικών αναφορών.
- Αντίστοιχα, η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. έχει ως αποστολή:
- Το σχεδιασμό, εξειδίκευση, εισήγηση και υλοποίηση της πολιτικής σε θέματα διαχείρισης κινδύνου αγοράς, αντισυμβαλλομένου, ρευστότητας και λειτουργικού κινδύνου, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας,
- Την αξιολόγηση της επάρκειας των μεθόδων και συστημάτων αναγνώρισης, μέτρησης και παρακολούθησης των παραπάνω κινδύνων που αναλαμβάνει η Τράπεζα και τα πιστωτικά ιδρύματα του Ομίλου και την περιοδική επικύρωσή τους,
- Τη διενέργεια ανεξάρτητων αποτιμήσεων χρηματοοικονομικών προϊόντων και λοιπών στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού της Τράπεζας και του Ομίλου, και
- Τον τακτικό χειρισμό, συναφών με τους κινδύνους αγοράς, αντισυμβαλλομένου, ρευστότητας και λειτουργικού κινδύνου θεμάτων, στο πλαίσιο των κατευθύνσεων και των ειδικών αποφάσεων της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων του

Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και του Συμβουλίου Διαχειριστικής Πολιτικής (ALCO).

Η οργανωτική διάρθρωση κάθε μίας εκ των δύο Διευθύνσεων περιλαμβάνει συγκεκριμένες Υποδιευθύνσεις, ανάλογα με την κατηγορία του αναλαμβανόμενου κινδύνου και το φάσμα των αρμοδιοτήτων της. Αναλυτικά, η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο. περιλαμβάνει:

- την Υποδιεύθυνση Ελέγχου Πιστωτικού Κινδύνου,
- την Υποδιεύθυνση Ανάλυσης και Διοικητικής Πληροφόρησης Κινδύνων,
- την Υποδιεύθυνση Κεφαλαιακών Αναφορών, και
- το Τμήμα Επικύρωσης Υποδειγμάτων.

Αντιστοίχως, η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. απαρτίζεται από:

- την Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνου Αγοράς και Κινδύνου Ρευστότητας,
- την Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου, και
- την Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνου.

Των ανωτέρω Διευθύνσεων προϊστάται ο Βοηθός Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων.

4.1.3 Διαχείριση ενεργητικού - παθητικού

Οι πολιτικές διαχείρισης του ενεργητικού/παθητικού και των κινδύνων του Ομίλου αποσκοπούν στη σύνθεση του ισολογισμού κατά τρόπο που αφενός να περιορίζεται ο κίνδυνος ρευστότητας και η έκθεση σε συναλλαγματικό και επιτοκιακό κίνδυνο και αφετέρου να δίνεται στον Όμιλο η δυνατότητα να εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες της αγοράς, οι οποίες θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην κερδοφορία του.

Η πολιτική διαχείρισης ενεργητικού/παθητικού της Τράπεζας και των θυγατρικών της σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από κάθε εταιρεία του Ομίλου ξεχωριστά, ενώ η ALCO χαράζει τη γενικότερη πολιτική για τη διαχείριση του Ενεργητικού και Παθητικού. Η ALCO χαράζει τη στρατηγική και πολιτική της Τράπεζας σε θέματα διάρθρωσης και διαχείρισης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού (Asset Liability Management), λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες στις αγορές και τα όρια κινδύνου που η Τράπεζα έχει ορίσει. Η ALCO συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά το μήνα και απαρτίζεται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, τους Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλους, τους Γενικούς Διευθυντές και τους Βοηθούς Γενικούς Διευθυντές που εμπλέκονται στην κατανομή των περιουσιακών στοιχείων και τη διαχείριση των κινδύνων της Τράπεζας. Η διαχείριση Ενεργητικού/Παθητικού σε ημερήσια βάση έχει ανατεθεί στη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματοαγοράς της Τράπεζας, η οποία απαρτίζεται από διάφορες μονάδες. Οι θυγατρικές του Ομίλου ασκούν παρεμφερή πολιτική διαχείρισης Ενεργητικού/Παθητικού με αυτή της Τράπεζας.

4.1.4 Εσωτερικός έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος, σε επίπεδο Ομίλου στοχεύει στην διενέργεια ελεγκτικών και συμβουλευτικών δραστηριοτήτων, σχεδιασμένων να προσθέτουν αξία και να βελτιώνουν τις λειτουργίες.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.1.5 Διαχείριση συγκεκριμένων κινδύνων

Οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου διαχωρίζουν τα ακόλουθα είδη κινδύνων που σχετίζονται με χρηματοοικονομικά

4.2 Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλομένου να ανταποκριθεί στους όρους και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε συμβατική του υποχρέωση. Προέρχεται από τις πιστοδοτικές δραστηριότητες καθώς και συναφείς δραστηριότητες που δημιουργούν έκθεση σε κίνδυνο αθέτησης, όπως οι δραστηριότητες του Ομίλου σε χρηματιστηριακές αγορές, αγορές κεφαλαίου και εκκαθαρίσεις συναλλαγών. Αυτός είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών διενεργείται ξεχωριστά από την Τράπεζα και από κάθε μία από τις θυγατρικές της. Το σύνολο των διαδικασιών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών που εφαρμόζονται από τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, συντονίζεται από τη Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.

4.2.1 Διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

Οι πιστοδοτικές λειτουργίες του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- Κριτήρια πιστοδοτήσεων σαφώς προσδιορισμένα, βάσει της συγκεκριμένης αγοράς που στοχοθετείται, τα χαρακτηριστικά των δανειοληπτών ή αντισυμβαλλομένων, καθώς και του σκοπού, του είδους της χρηματοδότησης, και της πηγής αποπληρωμής της.
- Όρια πιστοδοτήσεων τα οποία επιτρέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα, όλων των διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο.
- Θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων, καθώς και αναδιάρθρωσης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων.

Ο Όμιλος τηρεί διαδικασίες υποστήριξης, μέτρησης της ποιότητας και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων σε συνεχή βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- Τεκμηριωμένες πολιτικές διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων.
- Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης κινδύνων.
- Συστήματα πληροφορικής και αναλυτικές στατιστικές μέθοδοι που υποστηρίζουν την αποτίμηση των εγγενών πιστωτικών κινδύνων, για όλες τις σχετικές δραστηριότητες.

Οι εσωτερικές δικλίδες ασφαλείας του Ομίλου για τις διαδικασίες που αφορούν την παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου, περιλαμβάνουν:

- Κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων.
- Τακτικές και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων.
- Ανεξάρτητη αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, ειδικότερα όσον αφορά τα συστήματα / υποδείγματα διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων που εφαρμόζονται στον Όμιλο.

στοιχεία: πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς, κίνδυνο ρευστότητας και ασφαλιστικό κίνδυνο, όπως αναλύονται παρακάτω.

4.2.2 Μέτρηση Πιστωτικού Κινδύνου, Παρακολούθηση και Εσωτερικές Διαβαθμίσεις

Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών διενεργείται κεντρικά από τη Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο., η οποία συνεργάζεται στενά με τη Διεύθυνση Πίστης και τις πιστοδοτικές Διευθύνσεις που είναι υπεύθυνες για συγκεκριμένες κατηγορίες πιστοδοτήσεων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συστήματα αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, με βάση τα χαρακτηριστικά των δανειακών χαρτοφυλακίων τα οποία ελέγχονται συστηματικά και επικυρώνονται ετησίως. Συγκεκριμένα:

Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο

Η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα ενιαίο σύστημα διαβάθμισης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, το οποίο –μετά από τη λήψη της απαιτούμενης έγκρισης και πιστοποίησής του από την Τράπεζα της Ελλάδος– χρησιμοποιείται για την ποσοτικοποίηση των παραμέτρων κινδύνου, όπως η Πιθανότητα Αθέτησης και εξυπηρετεί την εφαρμογή της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι πιστωτικού κινδύνου. Οι κανόνες ταξινόμησης των επιχειρηματικών πιστούχων σε βαθμίδες παρουσιάζονται με λεπτομέρεια στην Πιστωτική Πολιτική για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Συνοπτικά, αναφέρουμε ότι η κλίμακα διαβάθμισης σχετίζεται με την Πιθανότητα Αθέτησης του αντισυμβαλλομένου πιστούχου και περιλαμβάνει συνολικά 21 βαθμίδες, από τις οποίες οι 19 αντιστοιχούν σε πιστούχους που δεν έχουν παρουσιάσει αθέτηση υποχρέωσης και οι 2 σε πιστούχους οι οποίοι έχουν περιέλθει σε κατάσταση αθέτησης. Διαφορετικά χρηματοδοτικά ανοίγματα έναντι του ίδιου πιστούχου, ταξινομούνται στην ίδια βαθμίδα, ανεξάρτητα από τις τυχόν διαφορές μεταξύ των πιστοδοτικών τους χαρακτηριστικών (λ.χ. είδος ανοίγματος, προσφερόμενες εξασφαλίσεις κ.λ.π.). Η διαδικασία ταξινόμησης πραγματοποιείται τουλάχιστον σε ετήσια βάση, αλλά και όποτε προκύπτουν νέες πληροφορίες ή δημοσιεύονται πρόσφατα οικονομικά στοιχεία, που δύνανται να επηρεάσουν τον αναληφθέντα κίνδυνο. Για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τέσσερα υποδείγματα, τα οποία υλοποιούνται μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας Risk Analyst (RA) που αναπτύχθηκε από την Moody's. Οι επιχειρηματικοί πιστούχοι, αξιολογούνται μέσω των κάτωθι μοντέλων:

1. Μοντέλο Αξιολόγησης Επιχειρηματικών Πιστοδοτήσεων (ΜΑΕΠ): Αποτελεί «Υβριδικό» σύστημα διαβάθμισης το οποίο υλοποιείται μέσω της πλατφόρμας Risk Analyst (αποτελεί την αναβαθμισμένη έκδοση του λογισμικού Moody's Risk Advisor) η χρήση του οποίου εστιάζεται σε εταιρείες με πλήρη οικονομικά στοιχεία.
2. Εμπειρικό Υπόδειγμα πιστούχων χωρίς οικονομικά στοιχεία: Με τη χρήση του Υποδείγματος αξιολογούνται πιστούχοι που αποτελούν ειδικές περιπτώσεις (λ.χ. νεοσύστατες επιχειρήσεις χωρίς πλήρη οικονομικά στοιχεία, κοινοπραξίες τεχνικών εταιρειών, ασφαλιστικές εταιρείες κ.λ.π.) για τους οποίους δεν είναι δυνατή η χρήση του ΜΑΕΠ.

3. Απλουστευμένη Μεθοδολογία Ειδικών Συντελεστών Στάθμισης Κινδύνων – ‘Ειδικός Δανεισμός’: Μέσω αυτών αξιολογούνται προτάσεις πιστοδοτήσεις μεγάλων και σύνθετων έργων υποδομής και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.
4. Σκοροκάρτα Αξιολόγησης Επιχειρήσεων με περιορισμένα οικονομικά στοιχεία: Χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση νεοϊδρυθεισών επιχειρήσεων καθώς και μικρότερων επιχειρήσεων με περιορισμένα οικονομικά στοιχεία, που τηρούν Βιβλία Β' Κατηγορίας.

Με τη χρήση των υποδειγμάτων παράγονται σε τακτή βάση ταξινομήσεις των πιστούχων (ή των πιστοδοτήσεων στην περίπτωση μεγάλων και σύνθετων έργων υποδομής), οι οποίες στη συνέχεια αντιστοιχίζονται σε μία μοναδική Πιθανότητα Αθέτησης. Τα μοντέλα επικυρώνονται σε ετήσια βάση και βαθμονομούνται όποτε κριθεί απαραίτητο.

Λιανική Τραπεζική

Η διαχείριση πιστωτικού κινδύνου για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής ξεκινά από την εγκριτική διαδικασία, η οποία είναι πλήρως κεντροποιημένη γεγονός που διασφαλίζει την διάκριση ρόλων και την ομοιόμορφη εφαρμογή των πιστοδοτικών κανόνων. Κάθε αίτημα χρηματοδότησης αξιολογείται με τη χρήση εξειδικευμένων υποδειγμάτων έγκρισης (application scorecards). Στη συνέχεια, και καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων λιανικής, παρακολουθείται σε τακτική βάση η συμπεριφορά αποπληρωμής του πιστούχου μέσω στατιστικών συμπεριφορικών υποδειγμάτων (behavioral scorecards). Η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο συντάσσει μηνιαίες αναφορές για την ποιότητα των χαρτοφυλακίων προς τη Διοίκηση και προτείνει μέτρα διαχείρισης και άμβλυνσης του πιστωτικού κινδύνου στις περιπτώσεις όπου κρίνεται απαραίτητο.

Ειδικά το χαρτοφυλάκιο των στεγαστικών δανείων, παρακολουθείται με τη χρήση πιο εξελιγμένων μεθόδων, δεδομένου ότι η Τράπεζα έχει υιοθετήσει την εφαρμογή της Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων από το 2008 για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου για τα ανοίγματα δανείων με εμπράγματη εξασφάλιση κατοικία. Το πρώτο μοντέλο Πιθανότητας Αθέτησης στεγαστικών δανείων αναπτύχθηκε το 2007, επαναβαθμονομήθηκε το 2012 και η διακριτική του ικανότητα παρακολουθείται τακτικά. Η χρήση του για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων έχει εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος. Κάθε άνοιγμα αξιολογείται από το μοντέλο Πιθανότητας Αθέτησης σε μηνιαία βάση και ταξινομείται σε μία από τις 10 κατηγορίες με κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου. Κάθε κατηγορία λαμβάνει μία διαφορετική Πιθανότητα Αθέτησης. Όλα τα αθετημένα ανοίγματα λαμβάνουν Πιθανότητα Αθέτησης 100%.

Το μοντέλο Ζημιάς σε Περίπτωση Αθέτησης για τα στεγαστικά δάνεια αναπτύχθηκε εσωτερικά το 2010. Το μοντέλο χωρίζεται σε δύο τμήματα. Το πρώτο τμήμα υπολογίζει την πιθανότητα ένας λογαριασμός δανείου να επιστρέψει σε ενήμερη κατάσταση ενώ το δεύτερο μετρά την ζημιά, η οποία υπολογίζεται με βάση τις μελλοντικές ταμειακές εισροές. Το μοντέλο λαμβάνει υπόψη τη λήξη του δανείου, τον τύπο του προϊόντος, τη συμπεριφορά του οφειλέτη (π.χ. εάν υπήρξαν καθυστερήσεις κατά τη διάρκεια των τελευταίων 18 μηνών στο ιστορικό πληρωμών) καθώς και τους δείκτες καθυστέρησης. Η προσέγγιση που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση των ανακτήσεων επιτρέπει στην Τράπεζα να επεκτείνει τον ορίζοντα είσπραξης του χρέους της σε 15 έτη για τα στεγαστικά δάνεια. Το υπόδειγμα Ζημιάς σε Περίπτωση Αθέτησης

(ΖΠΑ/LGD) επικυρώθηκε και βαθμονομήθηκε το 2012 και υποβλήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Αναφορικά με τις πιστοδοτήσεις προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, ακολουθείται η ίδια με το Επιχειρηματικό Χαρτοφυλάκιο βασική αρχή αξιολόγησης και παρακολούθησής τους. Όλα τα αιτήματα πιστοδότησης αξιολογούνται κατά την αρχική τους έγκριση, και στη συνέχεια με ετήσια τουλάχιστον συχνότητα, καθώς και κατά τις ημερομηνίες ανανέωσης των πιστοδοτικών πλαισίων. Η αξιολόγηση στηρίζεται στο Υπόδειγμα Αξιολόγησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (YAMME), μέσω του οποίου παράγεται μια τελική αξιολογική βαθμίδα που στη συνέχεια αντιστοιχίζεται σε μία Πιθανότητα Αθέτησης και χρησιμοποιείται επίσημα από την αρμόδια πιστοδοτική μονάδα κατά την εγκριτική διαδικασία, από τα τέλη του 2010 και εφεξής. Το YAMME αναθεωρήθηκε το 2012 με την προσθήκη μιας νέας ανεξάρτητης μεταβλητής που εξετάζει τη συμπεριφορά του πιστούχου σε όλους τους δανειακούς και καταθετικούς του λογαριασμούς, σταθμίζει ένα πλήθος μεταβλητών (λ.χ. εμφανιζόμενες καθυστερήσεις, χρήση ορίων κ.λπ.) παράγοντας αυτόματα σε μηνιαία βάση ένα «συμπεριφορικό σκορ». Η προσθήκη αυτή, αύξησε σημαντικά την προβλεπτική ικανότητα του Υποδείγματος.

Σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν τις πιστοδοτήσεις της Επιχειρηματικής Τραπεζικής, οι πιστοδοτήσεις προς ΜΜΕ καλύπτονται από αναγνωρίσιμες εξασφαλίσεις όπως βάρη επί επιχειρηματικών ή αστικών ακινήτων, ενεχυρίαση επιταγών – συναλλαγματικών και λοιπών ρευστοποιήσιμων στοιχείων. Το υπόδειγμα Ζημιάς σε Περίπτωση Αθέτησης (ΖΠΑ/LGD) εκτιμά τη δυνητική ζημία για την Τράπεζα σε περίπτωση που ένας πιστούχος περιέλθει σε αθέτηση. Η ανάλυση πραγματοποιείται σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο γίνεται η εκτίμηση της πιθανότητας επιστροφής του πιστούχου σε ενήμερη μορφή εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, ενώ στο δεύτερο εκτιμάται η ζημία που θα προκύψει για την Τράπεζα εφόσον πραγματοποιηθεί η καταγγελία των δανειακών συμβάσεων του πιστούχου. Το αποτέλεσμα αυτών είναι η Ποσοστιαία Ζημία σε Περίπτωση Αθέτησης. Η υπολογιστική διαδικασία επικεντρώνεται στη συμπεριφορά αποπληρωμής του πιστούχου κατά την αποπληρωμή των υποχρεώσεών του, στην ύπαρξη ή μη υπέγγυου ακινήτου ή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και στο ύψος του συνολικού ανοίγματος. Κάθε επιχείρηση που εμπίπτει στο εξεταζόμενο χαρτοφυλάκιο, λαμβάνει με τον τρόπο αυτό μία ακριβή εκτίμηση της ΖΠΑ.

Τέλος, αντίστοιχα με την Τράπεζα, οι θυγατρικές χρησιμοποιούν ένα συνδυασμό στατιστικών και εμπειρικών υποδειγμάτων για τη μέτρηση, διαχείριση και έγκριση του πιστωτικού κινδύνου τόσο για το επιχειρηματικό όσο και για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής. Αρμόδια για την επιλογή, ανάπτυξη, επικύρωση και βαθμονόμηση σε ετήσια βάση των εν λόγω συστημάτων διαβάθμισης είναι η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.

4.2.3 Διαχείριση Σημαντικής Συγκέντρωσης Κινδύνου

Η Τράπεζα διαχειρίζεται τη χορήγηση πιστοδοτήσεων, ελέγχει την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο και διασφαλίζει την κανονιστική της συμμόρφωση, μέσω ενός συστήματος εσωτερικών ορίων, αρμόδια για τη θέσπιση, την παρακολούθηση καθώς και την τήρηση του οποίου είναι η Δ.Ε.Δο.Κ.Τ.&Ο.

Κύριο μέσο ελέγχου του κινδύνου συγκέντρωσης του Επιχειρηματικού Χαρτοφυλακίου, αποτελούν τα Ανώτατα Όρια Πιστούχου τα οποία εκφράζουν το ανώτατο επιτρεπτό επίπεδο έκθεσης σε κίνδυνο ανά πιστούχο, για δεδομένη αξιολογική βαθμίδα και Κλαδικά Όρια. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

εγκρίνει τα ανώτατα αυτά όρια, η αναθεώρηση των οποίων γίνεται σε ετήσια βάση. Όλες οι υπερβάσεις επί των θεσπισθέντων εσωτερικών ορίων, πρέπει να λάβουν την έγκριση από ένα υψηλότερο επίπεδο εγκριτικού οργάνου, σύμφωνα με τις καθορισμένες ευχέρειες, όπως αυτές ορίζονται στην οικεία Πιστωτική Πολιτική.

Ο πιστωτικός κίνδυνος συγκέντρωσης που απορρέει από σημαντική έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο έναντι ενός αντισυμβαλλομένου ή ομάδας αντισυμβαλλομένων κοινού επιχειρηματικού ενδιαφέροντος, των οποίων η πιθανότητα αθέτησης εξαρτάται από κοινούς παράγοντες κινδύνου, παρακολουθείται μέσω των αναφορών των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων (ΜΧΑ) και Μεγάλων Οφειλετών (ΜΟ).

Τέλος, στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου, η Τράπεζα έχει υιοθετήσει μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κινδύνου που προκύπτει από τη συγκέντρωση πιστοδοτικών ανοιγμάτων σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (κλαδικός κίνδυνος συγκέντρωσης), όσο και από αυτή σε μεμονωμένους οφειλέτες. Πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται, εφόσον είναι απαραίτητο, με σκοπό την προσαρμογή της κεφαλαιακής επάρκειας, για την ουσιαστικότερη αντιμετώπιση του εκτιμώμενου κινδύνου συγκέντρωσης.

4.2.4 Πολιτική προβλέψεων και απομείωσης

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει μια πολιτική διενέργειας προβλέψεων και διαγραφών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων η οποία εφαρμόζεται επίσης και απ' όλες τις θυγατρικές. Η πολιτική αυτή καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές για τη διαδικασία αξιολόγησης. Η πολιτική προβλέψεων και απομείωσης που ακολουθεί ο Όμιλος περιγράφεται στη Σημείωση 2.14. Επιπλέον, έχει συσταθεί η Επιτροπή Προβλέψεων Απομείωσης και Διαγραφών Χρηματοοικονομικών Περιουσιακών Στοιχείων η οποία εξετάζει και αποφασίζει το ποσό των προβλέψεων τόσο για τους πελάτες που αξιολογούνται σε ατομική όσο και για τα χαρτοφυλάκια που εξετάζονται και σε συλλογική βάση. Τα Μέλη της επιτροπής είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος και οι Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλοι.

4.2.5 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο πριν τη λήψη εξασφαλίσεων και λοιπών τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου

Ο ακόλουθος πίνακας απεικονίζει το χειρίστο σενάριο έκθεσης του Ομίλου και της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014 αντίστοιχα, πριν ληφθούν υπόψη τυχόν ληφθείσες εξασφαλίσεις και λοιπές τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου. Για να εκτιμηθεί η επίδραση του κινδύνου όπως παρατίθεται κατωτέρω, για τα εντός ισολογισμού περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν τα λογιστικά υπόλοιπα όπως αυτά εμφανίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο πριν τη λήψη εξασφαλίσεων και λοιπών τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.799	3.324	2.927	3.790
Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο (Σημείωση 19)	2.466	2.397	2.125	2.048
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3.895	5.943	3.892	4.796
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών (Σημείωση 21)	45.375	68.109	39.750	43.531
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων (Σημείωση 22)	15.688	16.342	13.364	11.786
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες (Σημείωση 28)	105	39	-	-
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού (Σημείωση 29)	1.699	2.036	1.465	1.645
Δανειακές δεσμεύσεις (Σημείωση 37)*	3.487	7.305	3.675	4.365
Σύνολο	75.514	105.495	67.198	71.961

* Οι εγκεκριμένες μη εκταμιευμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, την 31 Δεκεμβρίου 2015, αφορούν όρια που δεν μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση ή δεν προβλέπεται αυτόματη ακύρωση εξαιτίας της χειροτέρευσης της φερεγγυότητας του δανειολήπτη και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με το ισχύον εποπτικό πλαίσιο. Οι συνολικές εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια περιλαμβάνουν την 31 Δεκεμβρίου 2015 ποσό €5.738 εκατ. για τον Όμιλο (2014: €15.694 εκατ.) και ποσό €5.030 εκατ. για την Τράπεζα (2014: €6.417 εκατ.).

4.2.6 Εξασφαλίσεις και άλλες τεχνικές μείωσης του πιστωτικού κινδύνου

Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου σε επίπεδο Ομίλου προέρχεται από τις διαπραγματικές συναλλαγές χρηματοδότησης, με ή χωρίς εξασφάλιση, και τις λοιπές συναλλαγές σε εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα και έγκειται στην αδυναμία του αντισυμβαλλομένου σε μία συναλλαγή να τηρήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις έως τον οριστικό διακανονισμό των χρηματοροών της συναλλαγής. Για την αποτελεσματική διαχείριση του εν λόγω κινδύνου, η Τράπεζα έχει θεσπίσει πλαίσιο ορίων αντισυμβαλλομένου, για τον καθορισμό και την παρακολούθηση του οποίου την ευθύνη έχει η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο.

Τα όρια κινδύνου αντισυμβαλλομένου καθορίζονται βάσει της πιστοληπτικής διαβάθμισης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και την κατηγορία προϊόντος. Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις

παρέχονται από τους διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης Moody's και Standard & Poor's. Σύμφωνα με την πολιτική της Τράπεζας, σε περίπτωση που οι οίκοι διαφωνούν ως προς την πιστοληπτική αξιολόγηση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, λαμβάνεται υπόψη η χαμηλότερη διαβάθμιση.

Τα όρια αντισυμβαλλομένου καλύπτουν όλα τα χρηματοοικονομικά προϊόντα στα οποία δραστηριοποιείται η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς στη διαπραγματική αγορά. Το πλαίσιο ορίων αναθεωρείται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές ανάγκες της Τράπεζας και τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς και εγχώριες χρηματοοικονομικές αγορές. Παρόμοια δομή ορίων για τη διαχείριση του κινδύνου αντισυμβαλλομένου εφαρμόζεται από όλες τις θυγατρικές του Ομίλου.

Ο Όμιλος, με στόχο τον περιορισμό του εν λόγω κινδύνου, τυποποιεί τις σχέσεις του με τους αντισυμβαλλομένους μέσω συμβάσεων International Swaps and Derivatives Association

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

(“ISDA”) και Global Master Repurchase Agreement (“GMRA”), οι οποίες εμπεριέχουν όλους τους απαιτούμενους όρους σχετικά με τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων. Επιπρόσθετα, έχει συνάψει με το σύνολο σχεδόν των αντισυμβαλλομένων του που είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSA). Με τις συμβάσεις αυτές τίθενται οι όροι και διασφαλίζεται η αμοιβαία παροχή εξασφαλίσεων (μετρητά ή χρεωστικοί τίτλοι) σε ημερήσια βάση σύμφωνα με την τρέχουσα αξία κάθε προϊόντος.

Ο Όμιλος αποφεύγει να αναλαμβάνει θέσεις σε παράγωγα προϊόντα, των οποίων οι αξίες των υποκείμενων στοιχείων έχουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με την πιστοληπτική ποιότητα του αντισυμβαλλομένου (wrong-way-risk).

Η εκτίμηση της έκθεσης σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εξαρτάται από τον τύπο του χρηματοοικονομικού προϊόντος. Για διατραπεζικές τοποθετήσεις, η έκθεση σε κίνδυνο ισούται με την ονομαστική αξία κάθε συναλλαγής. Για εξωχρηματοπιστωτικές συναλλαγές, η έκθεση σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου υπολογίζεται με βάση τους Συντελεστές Πιστωτικού Ισοδυνάμου που αντιστοιχούν στη διάρκεια των εν λόγω συναλλαγών και τον τύπο της συναλλαγής.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Η συνηθέστερη πρακτική που χρησιμοποιεί ο Όμιλος στη μείωση του πιστωτικού κινδύνου σχετικά με δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών είναι η λήψη εξασφαλίσεων. Ο Όμιλος έχει θέσει σε εφαρμογή οδηγίες σχετικά με την αποδοχή συγκεκριμένων κατηγοριών εξασφαλίσεων, όπως αυτές περιγράφονται στα κείμενα των εσωτερικών κανονισμών πιστοδοτήσεων και πιστωτικών πολιτικών των χαρτοφυλακίων. Αναλυτικότερα, στις πιστωτικές πολιτικές αναφέρονται διακριτά όλες οι αποδεκτές για εποπτικούς σκοπούς εξασφαλίσεις ως μορφές πιστωτικής προστασίας, οι βασικότερες κατηγορίες των οποίων είναι οι ακόλουθες:

Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας

- Οικιστικά, εμπορικά ακίνητα και βιομηχανοστάσια

Χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις

- Μετρητά
- Απαιτήσεις εκχωρημένες
- Ενεχυρίαση επί χρηματοοικονομικών μέσων όπως χρεωστικών και μετοχικών τίτλων

Λουπές εξασφαλίσεις

- Κρατικές και τραπεζικές εγγυήσεις, πλοία, εξοπλισμός, αποθέματα, λουπές εξασφαλίσεις

Λουπές εγγυήσεις

- Προσωπικές, Εταιρικές, Νομικά Πρόσωπα Δημόσιου Τομέα και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Λουπές

Η Τράπεζα με στόχο τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης και παρακολούθησης των εξασφαλίσεων που λαμβάνονται σε ασφάλεια επιχειρηματικών πιστοδοτήσεων και δανείων προς ιδιώτες, αλλά και για την κάλυψη των απαιτήσεων του εποπτικού πλαισίου έχει αναπτύξει μηχανογραφικό σύστημα διαχείρισης των εξασφαλίσεων. Μέσω του εν λόγω συστήματος παρέχεται η

δυνατότητα άντλησης πληροφόρησης για τις εξασφαλίσεις σε διάφορα επίπεδα, παρακολουθούνται στοιχεία που είναι ουσιώδη για την ποιοτική αξιολόγηση της εξασφάλισης καθώς και στοιχεία που επιτρέπουν το διαρκή υπολογισμό της αξίας της (κατά την εισαγωγή της και την τρέχουσα) και κατ' επέκταση τον αυτόματο προσδιορισμό της διασφαλιστικής αξίας της εξασφάλισης.

Επιπλέον, μέσω του συστήματος διαχείρισης των εξασφαλίσεων παρέχεται η δυνατότητα άμεσης πληροφόρησης για τους κινδύνους που έχουν αναληφθεί ανά εγγυητή από εγγυήσεις επί πιστοδοτήσεων. Στο σύστημα καταχωρούνται στοιχεία που επιτρέπουν τον ακριβή προσδιορισμό της εγγυήσης, με κύριους τύπους εγγυήσεων να είναι οι ακόλουθοι:

Εγγυήσεις Τραπεζών

Η εξασφάλιση αυτή θεωρείται πολύ καλής μορφής κάλυψη πιστωτικών κινδύνων και παρέχεται με έκδοση εγγυητικών επιστολών και ενέγγυων πιστώσεων από Τράπεζες του εσωτερικού ή εξωτερικού.

Εγγύηση Δημοσίου

Η εξασφάλιση αυτή θεωρείται ρευστοποιήσιμη εξασφάλιση, εφόσον παρέχεται χωρίς επιφυλάξεις, μελλοντικές αιρέσεις και ειδικούς όρους, που η τήρησή τους αφορά σε εξωτερικούς από την Τράπεζα παράγοντες.

Εγγύηση ΕΤΕΑΝ (πρώην ΤΕΜΠΜΕ)

Η εξασφάλιση αυτή θεωρείται ρευστοποιήσιμη εξασφάλιση εφόσον η εγκριτική απόφαση του Ταμείου δεν περιλαμβάνει επιφυλάξεις, μελλοντικές αιρέσεις και ειδικούς όρους που αφορούν σε εξωτερικούς από την Τράπεζα παράγοντες.

Μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις και δάνεια σε επιχειρήσεις είναι γενικώς εξασφαλισμένα ενώ οι ανοιχτοί αλληλόχρεοι λογαριασμοί σε ιδιώτες συνήθως δεν έχουν εξασφαλίσεις. Επιπρόσθετα, για να ελαχιστοποιηθεί η πιστωτική ζημία, ο Όμιλος ζητά πρόσθετες εξασφαλίσεις από τον αντισυμβαλλόμενο όταν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης για τα σχετικά δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών. Χρεωστικοί τίτλοι, έντοκα γραμμάτια και λοιπά αξιόγραφα γενικώς δεν έχουν εξασφαλίσεις.

Αποτίμηση εξασφαλίσεων

Σύμφωνα με την Πιστωτική Πολιτική της Τράπεζας, η ύπαρξη και η αξία των εξασφαλίσεων παρακολουθείται στενά. Η συχνότητα και ο στόχος των εκτιμήσεων καθορίζονται από τις αρμόδιες εγκριτικές υπηρεσίες και δεν υπερβαίνουν διάστημα δύο ετών. Οι αποτιμήσεις των εξασφαλίσεων επί ακινήτων συντονίζονται από το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών της Τράπεζας, το οποίο είναι ανεξάρτητο από τις Διευθύνσεις Λιανικής και Εταιρικής Τραπεζικής. Οι αποτιμήσεις πραγματοποιούνται από εξειδικευμένους και κατάλληλα εκπαιδευμένους εξωτερικούς εκτιμητές, οι οποίοι διορίζονται από το Τμήμα. Όσον αφορά τα δάνεια λιανικής τραπεζικής εσωτερικού, όλες οι εξασφαλίσεις με οικιστικά ακίνητα αποτιμούνται ετησίως με βάση έναν ανεξάρτητο δείκτη τιμών ακινήτων στην Ελλάδα (Propindex).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Επιπλέον, σύμφωνα με την μεθοδολογία του Ομίλου για το σχηματισμό προβλέψεων απομείωσης, οι μονάδες που είναι υπεύθυνες για την εκτίμηση της απομείωσης πρέπει να διασφαλίζουν ότι σε περιπτώσεις που αναμένονται ταμειακές ροές από εκποίηση εξασφαλίσεων, η αποτίμησή αυτών των εξασφαλίσεων βασίζεται σε μια πρόσφατη (εντός του τρέχοντος έτους) ανεξάρτητη εκτίμηση από εξειδικευμένο εκτιμητή, εκτός εάν το ύψος του δανείου είναι σημαντικά χαμηλότερο από την αξία των εξασφαλίσεων.

Στις περιπτώσεις που η αξία των εξασφαλίσεων υπερβαίνει την αξία του δανείου, τότε η αξία της εξασφάλισης περιορίζεται στην αξία του δανείου προ προβλέψεων. Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων που λαμβάνονται για τον περιορισμό της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών, συνοψίζεται ως κάτωθι:

Ανάλυση εξασφαλίσεων και εγγυήσεων - Όμιλος

	31.12.2015					31.12.2014				
	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων
Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας		Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων		
Λιανική Τραπεζική Επιχειρηματική	18.027	316	1.513	19.856	10.733	22.321	289	2.174	24.784	10.914
Τραπεζική Δημόσιος Τομέας	6.127	1.582	3.808	11.517	7.958	8.892	1.257	5.346	15.495	7.508
Τομέας	78	21	331	430	39	82	4	368	454	39
Σύνολο	24.232	1.919	5.652	31.803	18.730	31.295	1.550	7.888	40.733	18.461

Ανάλυση εξασφαλίσεων και εγγυήσεων - Τράπεζα

	31.12.2015					31.12.2014				
	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων	Αξία εξασφαλίσεων				Αξία εγγυήσεων
Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας		Χρηματ/κες εξασφαλίσεις	Λοιπές εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων		
Λιανική Τραπεζική Επιχειρηματική	16.502	190	1.374	18.066	10.733	17.540	77	1.557	19.174	10.914
Τραπεζική Δημόσιος Τομέας	4.605	1.278	2.605	8.488	7.768	4.695	688	3.062	8.445	7.402
Τομέας	78	21	330	428	39	80	4	365	449	39
Σύνολο	21.185	1.489	4.309	26.982	18.540	22.315	769	4.984	28.068	18.355

Δείκτης Δανείου προς Αξία Εξασφάλισης των Στεγαστικών Δανείων

Ο Δείκτης Δανείου προς Αξία Εξασφάλισης των Στεγαστικών Δανείων απεικονίζει την σχέση του δανείου και της αξίας του

ακινήτου που κατέχεται ως εξασφάλιση. Παρακάτω απεικονίζεται ο Δείκτης για το χαρτοφυλάκιο των στεγαστικών δανείων:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Μικρότερο από 50%	3.559	4.451	3.270	3.868
50%-70%	2.832	3.969	2.437	2.902
71%-80%	1.438	2.736	1.337	1.700
81%-90%	1.484	1.991	1.367	1.794
91%-100%	1.591	2.096	1.373	1.760
101%-120%	3.202	2.929	3.075	2.787
121%-150%	2.724	2.267	2.513	2.051
Μεγαλύτερο από 150%	2.425	1.517	2.266	1.342
Σύνολο	19.255	21.956	17.638	18.204
Μέσος όρος του Δείκτη	93,9%	80,8%	94,9%	86,0%

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.2.7 Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Η πιστωτική ποιότητα των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών συνοψίζεται ως ακολούθως:

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών - Όμιλος

	Μη απομειωμένα		Απομειωμένα		Σύνολο πριν από προβλέψεις	Πρόβλεψη απομείωσης		Σύνολο πρόβλεψης απομείωσης	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
	Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα ⁽¹⁾	Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση			
31 Δεκεμβρίου 2015										
Λιανική Τραπεζική	14.542	2.173	604	13.138	30.457	(374)	(6.994)	(7.368)	23.089	19.856
Στεγαστικά δάνεια	10.414	1.528	129	7.184	19.255	(59)	(2.248)	(2.307)	16.948	16.743
Καταναλωτικά δάνεια	2.276	408	47	2.867	5.598	(37)	(2.433)	(2.470)	3.128	782
Πιστωτικές κάρτες	559	92	-	758	1.409	-	(709)	(709)	700	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	1.293	145	428	2.329	4.195	(278)	(1.604)	(1.882)	2.313	2.331
Επιχειρηματική Τραπεζική	11.676	957	7.086	1.145	20.864	(4.530)	(854)	(5.384)	15.480	11.517
Μεγάλες επιχειρήσεις	8.009	529	3.774	250	12.562	(2.457)	(323)	(2.780)	9.782	6.686
Μεσαίες επιχειρήσεις	3.667	428	3.312	895	8.302	(2.073)	(531)	(2.604)	5.698	4.831
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	6.787	8	93	9	6.897	(75)	(16)	(91)	6.806	430
Ελλάδα	6.680	8	93	9	6.790	(75)	(16)	(91)	6.699	429
Άλλες χώρες	107	-	-	-	107	-	-	-	107	1
Σύνολο	33.005	3.138	7.783	14.292	58.218	(4.979)	(7.864)	(12.843)	45.375	31.803

⁽¹⁾ Στα μη ληξιπρόθεσμα και μη απομειωμένα δάνεια συμπεριλαμβάνονται δάνεια εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών - Όμιλος

	Μη απομειωμένα		Απομειωμένα		Σύνολο πριν από προβλέψεις	Πρόβλεψη απομείωσης		Σύνολο πρόβλεψης απομείωσης	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
	Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα ⁽¹⁾	Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση			
31 Δεκεμβρίου 2014										
Λιανική Τραπεζική	24.531	4.564	649	12.738	42.482	(372)	(6.088)	(6.460)	36.022	24.783
Στεγαστικά δάνεια	13.102	2.558	153	6.143	21.956	(69)	(1.343)	(1.412)	20.544	20.047
Καταναλωτικά δάνεια	4.656	1.019	67	3.038	8.780	(34)	(2.347)	(2.381)	6.399	1.038
Πιστωτικές κάρτες	3.099	574	1	1.221	4.895	-	(959)	(959)	3.936	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	3.674	413	428	2.336	6.851	(269)	(1.439)	(1.708)	5.143	3.698
Επιχειρηματική Τραπεζική	19.722	1.728	5.849	1.434	28.733	(3.459)	(592)	(4.051)	24.682	15.495
Μεγάλες επιχειρήσεις	13.714	755	3.054	571	18.094	(1.828)	(246)	(2.074)	16.020	8.725
Μεσαίες επιχειρήσεις	6.008	973	2.795	863	10.639	(1.631)	(346)	(1.977)	8.662	6.770
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	7.373	5	82	8	7.468	(58)	(5)	(63)	7.405	452
Ελλάδα	7.145	5	82	8	7.240	(58)	(5)	(63)	7.177	449
Άλλες χώρες	228	-	-	-	228	-	-	-	228	3
Σύνολο	51.626	6.297	6.580	14.180	78.683	(3.889)	(6.685)	(10.574)	68.109	40.730

⁽¹⁾ Στα μη ληξιπρόθεσμα και μη απομειωμένα δάνεια συμπεριλαμβάνονται δάνεια εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο.

Πιστωτική ποιότητα μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

Ο Όμιλος παρακολουθεί ενεργά την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου του, χρησιμοποιώντας διάφορους δείκτες πιστωτικής ποιότητας. Οι μέρες καθυστέρησης είναι ο πιο σημαντικός δείκτης ποιότητας για τα χαρτοφυλάκια στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων καθώς και για το χαρτοφυλάκιο πιστωτικών καρτών. Σύμφωνα με την πιστωτική πολιτική μας, ο αριθμός των ημερών σε καθυστέρηση είναι ο βασικός παράγοντας που εκτιμά ο Όμιλος κατά τον καθορισμό της ενδεδειγμένης διαχείρισης. Οι δείκτες που θεωρούνται ως πιο

σημαντικοί για τις χορηγήσεις σε Μικρές Επιχειρήσεις καθώς και στην Επιχειρηματική Τραπεζική είναι ο αριθμός των ημερών σε καθυστέρηση και η πιστοληπτική διαβάθμιση. Η κλίμακα διαβάθμισης για την Επιχειρηματική Τραπεζική και τα δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις αντιστοιχεί σε πιθανότητα αθέτησης. Πελάτες της Επιχειρηματικής Τραπεζικής και μικρές επιχειρήσεις που ταξινομούνται ως "Υψηλής διαβάθμισης" έχουν πολύ χαμηλή πιθανότητα αθέτησης (κάτω του 1%), εκείνοι που ταξινομούνται ως «Ικανοποιητικής διαβάθμισης» έχουν χαμηλή έως μέτρια πιθανότητα αθέτησης ενώ οι πελάτες που έχουν ταξινομηθεί ως «Υπό παρακολούθηση» έχουν υψηλότερη πιθανότητα αθέτησης.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Υψηλής διαβάθμισης	Ικανοποιητικής διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
Λιανική Τραπεζική	11.963	1.400	1.179	14.542	10.802
Στεγαστικά δάνεια	9.397	539	478	10.414	9.574
Καταναλωτικά δάνεια	1.992	86	198	2.276	404
Πιστωτικές κάρτες	552	-	7	559	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	22	775	496	1.293	824
Επιχειρηματική Τραπεζική	3.291	6.512	1.873	11.676	6.510
Μεγάλες επιχειρήσεις	2.107	4.433	1.469	8.009	4.206
Μεσαίες επιχειρήσεις	1.184	2.079	404	3.667	2.304
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	6.280	147	360	6.787	376
Ελλάδα	6.266	54	360	6.680	375
Άλλες χώρες	14	93	-	107	1
Σύνολο	21.534	8.059	3.412	33.005	17.688

Πιστωτική ποιότητα μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2014	Υψηλής διαβάθμισης	Ικανοποιητικής διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
Λιανική Τραπεζική	20.781	2.414	1.336	24.531	15.070
Στεγαστικά δάνεια	12.126	535	441	13.102	12.405
Καταναλωτικά δάνεια	4.388	97	171	4.656	614
Πιστωτικές κάρτες	3.084	-	15	3.099	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	1.183	1.782	709	3.674	2.051
Επιχειρηματική Τραπεζική	6.185	11.752	1.785	19.722	9.902
Μεγάλες επιχειρήσεις	3.856	8.658	1.200	13.714	6.228
Μεσαίες επιχειρήσεις	2.329	3.094	585	6.008	3.674
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	136	7.204	33	7.373	400
Ελλάδα	84	7.028	33	7.145	397
Άλλες χώρες	52	176	-	228	3
Σύνολο	27.102	21.370	3.154	51.626	25.372

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015	Λιανική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Επιχειρηματική Τραπεζική		Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες		Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Άλλες χώρες	
1-30 μέρες	941	242	69	100	241	276	1	-	1.870
31-60 μέρες	361	80	15	25	48	42	-	-	571
61-90 μέρες	224	51	8	12	108	35	-	-	438
91-180 μέρες	1	1	-	3	76	16	-	-	97
Πάνω από 180 μέρες	1	34	-	5	56	59	7	-	162
Σύνολο	1.528	408	92	145	529	428	8	-	3.138
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	1.358	108	-	95	421	217	1	-	2.200

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2014	Λιανική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Επιχειρηματική Τραπεζική		Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες		Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Άλλες χώρες	
1-30 μέρες	1.352	708	457	275	489	637	1	-	3.919
31-60 μέρες	468	193	85	76	60	71	3	-	956
61-90 μέρες	278	83	32	46	73	95	-	-	607
91-180 μέρες	396	1	-	5	29	48	-	-	479
Πάνω από 180 μέρες	64	34	-	11	104	122	1	-	336
Σύνολο	2.558	1.019	574	413	755	973	5	-	6.297
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	2.348	160	-	244	577	736	2	-	4.067

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Απομειωμένα δάνεια

Ως απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ορίζονται τα εξής:

- Δάνεια με ατομική αξιολόγηση
- Δάνεια με συλλογική αξιολόγηση με μια από τις παρακάτω ενδείξεις:
 - δάνεια για τα οποία οι τόκοι, το κεφάλαιο ή κάποιο άλλο ποσό σχετικό με το δάνειο βρίσκεται σε καθυστέρηση πάνω από 90 ημέρες

- δάνεια για τα οποία η Διοίκηση πιστεύει ότι υπάρχει αντικειμενική ένδειξη απομείωσης.

Μεταφορά των δανείων στη κατηγορία των μη απομειωμένων

Τα απομειωμένα δάνεια μπορούν να χαρακτηριστούν ως μη απομειωμένα εφόσον υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που δικαιολογούν την αποκατάσταση των δανείων αυτών. Γενικώς τα δάνεια μπορούν να αποκατασταθούν ως μη απομειωμένα όταν η κατάσταση του πελάτη έχει βελτιωθεί τόσο ώστε να είναι πιθανή η πλήρης αποπληρωμή σύμφωνα με τους αρχικούς ή τους τυχόν τροποποιημένους συμβατικούς όρους.

Ενηλικίωση απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά προβλέψεων ανά κατηγορία - Όμιλος

	Λιανική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Επιχειρηματική Τραπεζική		Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες		Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Άλλες χώρες	
31 Δεκεμβρίου 2015									
Ενήμερα	1.114	209	-	141	560	347	5	-	2.376
1-30 μέρες	135	26	-	18	60	116	-	-	355
31-60 μέρες	84	13	-	9	193	29	-	-	328
61-90 μέρες	58	7	-	6	89	57	-	-	217
91-180 μέρες	363	11	13	42	47	55	-	-	531
Πάνω από 180 μέρες	3.399	248	54	707	316	1.038	20	-	5.782
Σύνολο	5.153	514	67	923	1.265	1.642	25	-	9.589
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	5.811	270	-	1.412	2.059	2.310	53	-	11.915

Ενηλικίωση απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά προβλέψεων ανά κατηγορία - Όμιλος

	Λιανική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Επιχειρηματική Τραπεζική		Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες		Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Άλλες χώρες	
31 Δεκεμβρίου 2014									
Ενήμερα	880	212	45	24	533	164	-	-	1.858
1-30 μέρες	167	45	33	146	348	216	10	-	965
31-60 μέρες	111	30	16	11	57	28	-	-	253
61-90 μέρες	85	19	8	7	19	44	-	-	182
91-180 μέρες	160	30	50	75	15	69	-	-	399
Πάνω από 180 μέρες	3.593	480	130	851	557	1.177	19	-	6.807
Σύνολο	4.996	816	282	1.114	1.529	1.698	29	-	10.464
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	5.295	265	-	1.404	1.921	2.359	51	-	11.295

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Μεταβολή απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά κατηγορία - Όμιλος

	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα		Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	Άλλες χώρες	
31 Δεκεμβρίου 2015									
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2015	6.296	3.105	1.222	2.764	3.625	3.658	90	-	20.760
Απόκτηση απομειωμένων δανείων	-	-	-	-	10	-	-	-	10
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της περιόδου	1.699	324	51	339	1.523	1.082	23	-	5.041
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(540)	(117)	-	(116)	(195)	(245)	(10)	-	(1.223)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια*	(112)	(95)	(20)	(46)	(253)	(203)	(1)	-	(730)
Διαγραφές απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(20)	(56)	(20)	(21)	(231)	(16)	-	-	(364)
Συναλλαγματικές διαφορές	1	(1)	-	(1)	(22)	1	-	-	(22)
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	(11)	(246)	(475)	(162)	(433)	(70)	-	-	(1.397)
Σύνολο απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων 31.12.2015	7.313	2.914	758	2.757	4.024	4.207	102	-	22.075
Πρόβλεψη απομείωσης	(2.160)	(2.400)	(691)	(1.834)	(2.759)	(2.565)	(77)	-	(12.486)
Καθαρή αξία απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων της 31.12.2015	5.153	514	67	923	1.265	1.642	25	-	9.589

*Αφορούν απομειωμένα δάνεια κατά την έναρξη χρήσης

Τα ποσά που αναφέρονται στη γραμμή «Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση» βασίζονται στις λογιστικές αξίες των σχετικών στοιχείων κατά την 1 Ιανουαρίου 2015. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε Σημείωση 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες.

Ανάλυση Εσόδων από Τόκους δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Όμιλος

	31.12.2015			31.12.2014		
	Έσοδο από τόκους εκτός μεταβολής της παρούσας αξίας	Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	Σύνολο εσόδων από τόκους	Έσοδο από τόκους εκτός μεταβολής της παρούσας αξίας	Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	Σύνολο εσόδων από τόκους
Λιανική Τραπεζική	820	187	1.007	951	191	1.142
Επιχειρηματική Τραπεζική	1.031	75	1.106	1.081	112	1.193
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	184	-	184	189	-	189
Σύνολο εσόδων από τόκους	2.035	262	2.297	2.221	303	2.524

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών - Τράπεζα

	Μη απομειωμένα		Απομειωμένα		Συνολική αξία προ απομείωσης	Πρόβλεψη απομείωσης		Σύνολο πρόβλεψης απομείωσης	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
	Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα ⁽¹⁾	Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Απομειωμένα – ατομική αξιολόγηση	Απομειωμένα – συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση			
31 Δεκεμβρίου 2015										
Λιανική Τραπεζική	12.133	1.801	379	12.808	27.121	(247)	(6.793)	(7.040)	20.081	18.066
Στεγαστικά δάνεια	9.208	1.329	-	7.101	17.638	-	(2.229)	(2.229)	15.409	15.445
Καταναλωτικά δάνεια	1.313	275	3	2.661	4.252	(3)	(2.280)	(2.283)	1.969	417
Πιστωτικές κάρτες	425	83	-	740	1.248	-	(693)	(693)	555	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	1.187	114	376	2.306	3.983	(244)	(1.591)	(1.835)	2.148	2.204
Επιχειρηματική Τραπεζική	10.622	420	5.774	686	17.502	(3.856)	(767)	(4.623)	12.879	8.488
Μεγάλες επιχειρήσεις	8.414	307	3.450	125	12.296	(2.345)	(313)	(2.658)	9.638	5.528
Μεσαίες επιχειρήσεις	2.208	113	2.324	561	5.206	(1.511)	(454)	(1.965)	3.241	2.960
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	6.771	8	93	9	6.881	(75)	(16)	(91)	6.790	428
Ελλάδα	6.679	8	93	9	6.789	(75)	(16)	(91)	6.698	428
Άλλες χώρες	92	-	-	-	92	-	-	-	92	-
Σύνολο	29.526	2.229	6.246	13.503	51.504	(4.178)	(7.576)	(11.754)	39.750	26.982

⁽¹⁾ Στα μη ληξιπρόθεσμα και μη απομειωμένα δάνεια συμπεριλαμβάνονται δάνεια εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών - Τράπεζα

	Μη απομειωμένα		Απομειωμένα		Συνολική αξία προ απομείωσης	Πρόβλεψη απομείωσης		Σύνολο πρόβλεψης απομείωσης	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
	Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα ⁽¹⁾	Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	Απομειωμένα – ατομική αξιολόγηση	Απομειωμένα – συλλογική αξιολόγηση		Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση			
31 Δεκεμβρίου 2014										
Λιανική Τραπεζική	13.466	2.628	347	11.542	27.983	(219)	(5.337)	(5.556)	22.427	19.174
Στεγαστικά δάνεια	10.105	2.028	-	6.071	18.204	-	(1.325)	(1.325)	16.879	16.538
Καταναλωτικά δάνεια	1.471	352	-	2.549	4.372	-	(1.993)	(1.993)	2.379	368
Πιστωτικές κάρτες	488	107	-	727	1.322	-	(671)	(671)	651	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	1.402	141	347	2.195	4.085	(219)	(1.348)	(1.567)	2.518	2.268
Επιχειρηματική Τραπεζική	11.287	620	3.942	1.056	16.905	(2.617)	(504)	(3.121)	13.784	8.445
Μεγάλες επιχειρήσεις	8.851	272	2.144	508	11.775	(1.507)	(236)	(1.743)	10.032	5.345
Μεσαίες επιχειρήσεις	2.436	348	1.798	548	5.130	(1.110)	(268)	(1.378)	3.752	3.100
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	7.290	3	82	8	7.383	(58)	(5)	(63)	7.320	449
Ελλάδα	7.145	3	82	8	7.238	(58)	(5)	(63)	7.175	449
Άλλες χώρες	145	-	-	-	145	-	-	-	145	-
Σύνολο	32.043	3.251	4.371	12.606	52.271	(2.894)	(5.846)	(8.740)	43.531	28.068

⁽¹⁾ Στα μη ληξιπρόθεσμα και μη απομειωμένα δάνεια συμπεριλαμβάνονται δάνεια εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο.

Πιστωτική ποιότητα μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Υψηλής διαβάθμισης	Ικανοποιητικής διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
Στεγαστικά δάνεια	8.746	-	462	9.208	8.519
Καταναλωτικά δάνεια	1.210	-	103	1.313	159
Πιστωτικές κάρτες	425	-	-	425	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	-	705	482	1.187	749
Επιχειρηματική Τραπεζική	3.573	5.405	1.644	10.622	4.774
Μεγάλες επιχειρήσεις	3.069	3.940	1.405	8.414	3.545
Μεσαίες επιχειρήσεις	504	1.465	239	2.208	1.229
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	6.265	146	360	6.771	374
Ελλάδα	6.265	54	360	6.679	374
Άλλες χώρες	-	92	-	92	-
Σύνολο	20.219	6.256	3.051	29.526	14.575

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Πιστωτική ποιότητα μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014	Υψηλής διαβάθμισης	Ικανοποιητικής διαβάθμισης	Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	Σύνολο	Αξία εξασφαλίσεων
Λιανική Τραπεζική	11.573	820	1.073	13.466	10.568
Στεγαστικά δάνεια	9.672	-	433	10.105	9.557
Καταναλωτικά δάνεια	1.380	-	91	1.471	143
Πιστωτικές κάρτες	488	-	-	488	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	33	820	549	1.402	868
Επιχειρηματική Τραπεζική	4.518	5.427	1.342	11.287	5.121
Μεγάλες επιχειρήσεις	3.751	4.129	971	8.851	3.794
Μεσαίες επιχειρήσεις	767	1.298	371	2.436	1.327
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	125	7.132	33	7.290	397
Ελλάδα	84	7.028	33	7.145	397
Άλλες χώρες	41	104	-	145	-
Σύνολο	16.216	13.379	2.448	32.043	16.086

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις		
1-30 μέρες	814	148	62	76	53	41	1	1.195
31-60 μέρες	320	59	14	23	28	23	-	467
61-90 μέρες	195	33	7	10	107	23	-	375
91-180 μέρες	-	1	-	3	76	5	-	85
Πάνω από 180 μέρες	-	34	-	2	43	21	7	107
Σύνολο	1.329	275	83	114	307	113	8	2.229
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	1.220	46	-	75	226	80	1	1.648

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις		
1-30 μέρες	1.001	194	79	89	167	125	1	1.656
31-60 μέρες	368	82	18	30	7	17	1	523
61-90 μέρες	215	41	10	16	45	72	-	399
91-180 μέρες	380	1	-	2	27	42	-	452
Πάνω από 180 μέρες	64	34	-	4	26	92	1	221
Σύνολο	2.028	352	107	141	272	348	3	3.251
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	1.918	51	-	96	195	401	2	2.663

Ενηλικίωση απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά προβλέψεων ανά κατηγορία - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις		
Ενήμερα	1.105	202	-	140	532	321	5	2.305
1-30 μέρες	134	23	-	17	51	72	-	297
31-60 μέρες	82	12	-	7	153	10	-	264
61-90 μέρες	55	6	-	5	82	13	-	161
91-180 μέρες	345	5	12	40	33	30	-	465
Πάνω από 180 μέρες	3.293	196	51	682	153	503	20	4.898
Σύνολο	5.014	444	63	891	1.004	949	25	8.390
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	5.706	212	-	1.380	1.757	1.651	53	10.759

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ενηλικίωση απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών μετά προβλέψεων ανά κατηγορία - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
Ενήμερα	875	187	-	21	516	88	-	1.687
1-30 μέρες	161	37	-	143	125	155	10	631
31-60 μέρες	106	24	-	9	49	8	-	196
61-90 μέρες	82	15	-	7	1	15	-	120
91-180 μέρες	151	1	3	56	4	31	-	246
Πάνω από 180 μέρες	3.479	387	79	796	284	682	19	5.726
Σύνολο	4.854	651	82	1.032	979	979	29	8.606
Εύλογη αξία εξασφαλίσεων	5.064	174	-	1.305	1.357	1.372	51	9.323

Μεταβολή απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά κατηγορία - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματική Τραπεζική			Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	Σύνολο
	Στεγαστικά δάνεια	Καταναλωτικά δάνεια	Πιστωτικές κάρτες	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μεσαίες επιχειρήσεις	Ελλάδα	
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2015	6.071	2.549	727	2.542	2.652	2.346	90	16.977
Απόκτηση απομειωμένων δανείων	-	-	-	-	10	-	-	10
Αξία δανείων που χαρακτηρίστηκαν ως απομειωμένα εντός της περιόδου	1.612	293	49	299	1.339	698	23	4.313
Αξία δανείων που εξήλθαν από την κατηγορία των απομειωμένων δανείων	(534)	(104)	-	(97)	(134)	(78)	(10)	(957)
Εισπράξεις από απομειωμένα δάνεια*	(47)	(55)	(19)	(43)	(114)	(81)	(1)	(360)
Διαγραφές απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων	(1)	(19)	(17)	(19)	(158)	-	-	(214)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	(20)	-	-	(20)
Σύνολο απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων 31.12.2015	7.101	2.664	740	2.682	3.575	2.885	102	19.749
Πρόβλεψη απομείωσης	(2.087)	(2.220)	(677)	(1.791)	(2.571)	(1.936)	(77)	(11.359)
Καθαρή αξία απομειωμένων δανείων και απαιτήσεων της 31.12.2015	5.014	444	63	891	1.004	949	25	8.390

* Αφορούν απομειωμένα δάνεια κατά την έναρξη χρήσης.

Ανάλυση Εσόδων από Τόκους από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών - Τράπεζα

	31.12.2015		Σύνολο εσόδων από τόκους	31.12.2014		Σύνολο εσόδων από τόκους
	Έσοδο από τόκους εκτός μεταβολής της παρούσας αξίας	Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης		Έσοδο από τόκους εκτός μεταβολής της παρούσας αξίας	Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	
Λιανική Τραπεζική	582	187	769	708	190	898
Επιχειρηματική Τραπεζική	871	74	945	902	75	977
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	181	-	181	187	-	187
Σύνολο εσόδων από τόκους	1.634	261	1.895	1.797	265	2.062

Ρυθμίσεις

Οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται σε περιπτώσεις που αναγνωρίζεται οικονομική αδυναμία του πιστούχου να εξυπηρετήσει το δάνειο σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της δανειακής σύμβασης. Αξιολογώντας αυτές τις δυσκολίες, η Τράπεζα τροποποιεί τους όρους της δανειακής σύμβασης ώστε να μπορέσει ο οφειλέτης να εξυπηρετήσει ή αναχρηματοδοτεί το δάνειο, είτε ολικώς είτε μερικώς.

Για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής (στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες, χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις), τα προγράμματα ρύθμισης αφορούν κυρίως σε επιμήκυνση της διάρκειας του αρχικού δανείου σε συνδυασμό με μείωση της δόσης η οποία επιτυγχάνεται είτε μέσω σχήματος κλασματικών δόσεων όπου ο οφειλέτης καταβάλλει ποσοστό της

προβλεπόμενης δόσης το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 10% και 70% για τα πρώτα έτη της ρύθμισης είτε μέσω δυνατότητας «περιόδου χάριτος» με υποχρεωτική καταβολή μόνο τόκων για μέγιστο διάστημα 24 μηνών. Τα συγκεκριμένα προγράμματα παρέχουν επίσης την δυνατότητα έκπτωσης επί των εξωλογιστικών τόκων.

Για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο τα προγράμματα ρύθμισης που εφαρμόζονται περιλαμβάνουν λύσεις προσαρμοσμένες στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και στην δυνατότητα του δανειολήπτη να αποπληρώσει.

Τόσο για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, όσο και για τα χαρτοφυλάκια της λιανικής τραπεζικής, στα αντίστοιχα εγχειρίδια Πιστωτικής Πολιτικής υφίστανται καταγεγραμμένες οδηγίες -

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

διαδικασίες με τις οποίες αποτυπώνεται πλήρως το σύνολο των παρεχόμενων προϊόντων ρύθμισης, οι προϋποθέσεις ένταξης των πιστούχων και η διαχείριση και παρακολούθηση ρυθμισμένων δανείων από το στάδιο της έγκρισης μέχρι και το στάδιο λύσης της σύμβασης. Περιγράφονται επίσης με σαφήνεια οι εγκριτικές αρμοδιότητες κάθε επιτροπής πιστοδοτήσεων.

Η Διοίκηση διαχειρίζεται και παρακολουθεί ξεχωριστά από το υπόλοιπο χαρτοφυλάκιο τα δάνεια και απαιτήσεις που έχουν ρυθμιστεί. Για παράδειγμα, εξετάζεται η εξέλιξη των ρυθμισμένων δανείων βάσει των νέων αθετήσεων, αναγνωρίζονται τα αίτια και όπου απαιτείται επαναπροσδιορίζεται η πολιτική ρυθμίσεων.

Σε ένα απομειωμένο ρυθμισμένο δάνειο θεωρείται ότι έχει παρέλθει η δοκιμαστική περίοδος όταν οι καθυστερήσεις είναι μικρότερες από 30 μέρες για 12 συνεχόμενους μήνες από την ημερομηνία της ρύθμισης. Σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί παραβίαση των όρων της ρύθμισης σε οποιαδήποτε στιγμή κατά τη διάρκεια της ως άνω περιόδου, αυτό οδηγεί σε επανεκκίνηση της περιόδου και το δάνειο θεωρείται ακόμα απομειωμένο.

Για τους σκοπούς του υπολογισμού της πρόβλεψης για απομείωση, τα ρυθμισμένα δάνεια για τα οποία δεν έχει παρέλθει η δοκιμαστική περίοδος αξιολογούνται ξεχωριστά σε κάθε χαρτοφυλάκιο. Η μεθοδολογία υπολογισμού βασίζεται στην παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών εισροών λαμβάνοντας υπόψη την διαθέσιμη πληροφόρηση την στιγμή της εκτίμησης. Για το χαρτοφυλάκιο λιανικής ο υπολογισμός λαμβάνει υπόψη την μέση ετήσια συχνότητα αθέτησης ενώ για το

επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο η πρόβλεψη απομείωσης υπολογίζεται κυρίως σε εξατομικευμένη βάση ανά δανειολήπτη καθώς η ρύθμιση αποτελεί ένδειξη απομείωσης για εξατομικευμένη αξιολόγηση. Για τους δανειολήπτες οι οποίοι ανήκουν μεν στο επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο αλλά τα υπόλοιπα δεν εμπίπτουν στα κριτήρια εξατομικευμένης αξιολόγησης, η πρόβλεψη απομείωσης υπολογίζεται συλλογικά βάσει της πιθανότητας αθέτησης η οποία αντιστοιχεί στην εσωτερική βαθμίδα διαβάθμισης.

Οι ρυθμίσεις δεν οδηγούν σε αποαναγνώριση της απαίτησης εκτός και αν οι αλλαγές στους αρχικούς όρους της σύμβασης, οδηγήσουν ουσιαστικά σε διαφορετική απαίτηση όπως για παράδειγμα, η απαίτηση να έχει μεταβληθεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι όροι της τροποποιημένης σύμβασης να είναι ουσιαστικά διαφορετικοί από αυτούς που προβλέπει η αρχική σύμβαση. Περιπτώσεις που μια τροποποίηση οδηγεί σε αποαναγνώριση συχνά συμβαίνουν όταν μια απαίτηση χωρίς εξασφαλίσεις μετατρέπεται σε απαίτηση πλήρως εξασφαλισμένη μετά από τροποποιήσεις των όρων της σύμβασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το νέο περιουσιακό στοιχείο θα αναγνωριστεί στην εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας των αρχικής απαίτησης και της εύλογης αξίας της καινούργιας αναγνωρισμένης απαίτησης θα αναγνωριστεί άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται τα ρυθμισμένα Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών ανά είδος ρύθμισης:

Ανάλυση ρυθμισμένων δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών ανά είδος ρύθμισης

Είδη ρύθμισης	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Πρόγραμμα μειωμένων πληρωμών	5.116	3.704	4.642	3.368
Συνδυασμός μέτρων ρύθμισης	422	704	344	348
Επέκταση διάρκειας δανείου	1.157	915	1.086	815
Μετάθεση Πληρωμής τόκου	466	425	456	409
Λοιπά μέτρα ρύθμισης	246	190	96	36
Συνολική καθαρή αξία	7.407	5.938	6.624	4.976

Ανάλυση Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών, με βάση την πιστωτική τους ποιότητα - Όμιλος

	31.12.2015			31.12.2014		
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό Ρυθμισμένων Δανείων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό Ρυθμισμένων Δανείων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	33.005	2.578	8%	51.626	2.193	4%
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	3.138	892	28%	6.297	830	13%
Απομειωμένα	22.075	6.531	30%	20.760	4.298	21%
Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	58.218	10.001	17%	78.683	7.321	9%
Πρόβλεψη Απομείωσης - Ατομική	(4.979)	(1.413)	28%	(3.889)	(715)	18%
Πρόβλεψη Απομείωσης- Συλλογική	(7.864)	(1.181)	15%	(6.685)	(668)	10%
Σύνολο	45.375	7.407	16%	68.109	5.938	9%
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	31.803	6.921	22%	40.730	4.844	12%

Τα απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που έχουν ρυθμιστεί περιλαμβάνουν δάνεια με καθυστέρηση μικρότερη των 90 ημερών (180 ημέρες για τα στεγαστικά δάνεια για το 2014).

	31.12.2015	31.12.2014
Στεγαστικά δάνεια	1.490	1.434
Καταναλωτικά δάνεια	304	306
Πιστωτικές κάρτες	-	109
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	225	247
Χορηγήσεις σε επιχειρήσεις	1.564	879
Σύνολο	3.583	2.975

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών, με βάση την πιστωτική τους ποιότητα - Τράπεζα

	31.12.2015			31.12.2014		
	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό Ρυθμισμένων Δανείων	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	Ρυθμισμένα δάνεια	Ποσοστό Ρυθμισμένων Δανείων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	29.526	2.416	8%	32.043	1.637	5%
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	2.229	595	27%	3.251	555	17%
Απομειωμένα	19.749	6.003	30%	16.977	3.933	23%
Σύνολο πριν από προβλέψεις απομείωσης	51.504	9.014	18%	52.271	6.125	12%
Πρόβλεψη Απομείωσης - Ατομική	(4.178)	(1.239)	30%	(2.894)	(606)	21%
Πρόβλεψη Απομείωσης- Συλλογική	(7.576)	(1.151)	15%	(5.846)	(543)	9%
Σύνολο	39.750	6.624	17%	43.531	4.976	11%
Ληφθείσες Εξασφαλίσεις	26.982	6.293	23%	28.068	4.390	16%

Τα απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που έχουν ρυθμιστεί περιλαμβάνουν δάνεια με καθυστέρηση μικρότερη των 90 ημερών (180 ημέρες για τα στεγαστικά δάνεια για το 2014).

	31.12.2015	31.12.2014
Στεγαστικά δάνεια	1.478	1.416
Καταναλωτικά δάνεια	292	277
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	223	239
Χορηγήσεις σε επιχειρήσεις	1.362	572
Σύνολο	3.355	2.504

Μεταβολή Ρυθμισμένων Δανείων και Απαιτήσεων κατά Πελατών μετά από Προβλέψεις Απομείωσης

	Όμιλος	Τράπεζα
	31.12.2015	31.12.2015
Υπόλοιπο κατά την έναρξη	5.938	4.976
Αποκτήσεις δανείων	10	10
Δάνεια και απαιτήσεις που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της περιόδου	2.880	2.452
Έσοδα από τόκους	273	258
Αποπληρωμές Δανείων και απαιτήσεων	(395)	(267)
Δάνεια και απαιτήσεις που εξήλθαν από το καθεστώς της ρύθμισης εντός της περιόδου	(252)	(75)
Διαγραφές Δανείων και απαιτήσεων	(58)	(53)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	(700)	(677)
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	(280)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	(9)	-
Υπόλοιπο κατά την 31η Δεκεμβρίου	7.407	6.624

Τα ποσά που αναφέρονται στη γραμμή «Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση» βασίζονται στις λογιστικές αξίες των σχετικών στοιχείων κατά την 1 Ιανουαρίου 2015. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε Σημείωση 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπή δραστηριότητας.

Ρυθμισμένα Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών μετά από προβλέψεις απομείωσης ανά κατηγορία

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Λιανική Τραπεζική	5.696	4.473	5.531	3.996
Στεγαστικά δάνεια	4.429	3.002	4.331	2.936
Καταναλωτικά δάνεια	755	576	700	562
Πιστωτικές κάρτες	-	158	-	-
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	512	737	500	498
Επιχειρηματική Τραπεζική	1.695	1.436	1.077	951
Μεγάλες επιχειρήσεις	849	799	673	601
Μεσαίες επιχειρήσεις	846	637	404	350
Δημόσιος Τομέας	16	29	16	29
Ελλάδα	16	29	16	29
Συνολική καθαρή αξία	7.407	5.938	6.624	4.976

Ρυθμισμένα Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών μετά από προβλέψεις απομείωσης ανά Γεωγραφική Περιοχή

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Ελλάδα	6.817	5.100	6.573	4.925
Τουρκία	-	281	-	-
Νοτιοανατολική Ευρώπη	407	222	51	51
Λουίτες χώρες	183	335	-	-
Συνολική καθαρή αξία	7.407	5.938	6.624	4.976

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάκτηση εξασφαλίσεων

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, τα περιουσιακά στοιχεία από ανάκτηση ληφθεισών εξασφαλίσεων ανήλθαν σε ποσό €274 εκατ. (2014: €261 εκατ). Τα αντίστοιχα ποσά για την Τράπεζα είναι €81 εκατ (2014: €89 εκατ).

Κατά τη διάρκεια του 2015, περιουσιακά στοιχεία ποσού €15 εκατ. (2014: €22 εκατ) περιήλθαν στην κυριότητα του Ομίλου από ανάκτηση ληφθεισών εξασφαλίσεων. Τα αντίστοιχα ποσά για την Τράπεζα είναι €1 εκατ. (2014: €1 εκατ).

Όλες σχεδόν οι ανακτηθείσες εξασφαλίσεις αφορούν σε ακίνητα. Τα ακίνητα που ανακτήθηκαν εκποιούνται το συντομότερο

δυνατό. Τα ανωτέρω ακίνητα εμφανίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης στα Λοιπά στοιχεία ενεργητικού, έκτος των ακίνητων τα οποία κατέχονται με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών τα οποία εμφανίζονται στα ακίνητα επενδύσεων.

4.2.8 Κατανομή πιστωτικού κινδύνου των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

Η κατανομή των δανείων και απαιτήσεων κατά του Ομίλου και της Τράπεζας κατά γεωγραφική περιοχή και κλάδο, συνοψίζεται στους παρακάτω πίνακες:

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή- Όμιλος

31 Δεκεμβρίου
2015

	Ελλάδα			Νοτιανατολική Ευρώπη			Λοιπές χώρες			Σύνολο		
	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ εψη
Λιανική Τραπεζική	27.201	13.233	(7.068)	2.989	401	(248)	267	108	(52)	30.457	13.742	(7.368)
Στεγαστικά δάνεια	17.651	7.101	(2.228)	1.492	162	(70)	112	50	(9)	19.255	7.313	(2.307)
Καταναλωτικά δάνεια	4.236	2.664	(2.282)	1.271	201	(150)	91	49	(38)	5.598	2.914	(2.470)
Πιστωτικές κάρτες	1.248	739	(693)	154	15	(13)	7	4	(3)	1.409	758	(709)
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	4.066	2.729	(1.865)	72	23	(15)	57	5	(2)	4.195	2.757	(1.882)
Επιχειρηματική Τραπεζική	16.976	6.608	(4.574)	2.962	1.088	(575)	926	535	(235)	20.864	8.231	(5.384)
Βιομηχανία και ορυχεία-μεταλλεία	4.248	1.684	(1.239)	600	159	(79)	146	65	(46)	4.994	1.908	(1.364)
Βιοτεχνία	643	416	(255)	370	149	(65)	72	43	(24)	1.085	608	(344)
Εμπόριο και υπηρεσίες (εκτός τουρισμού)	4.781	2.740	(1.819)	670	268	(157)	156	165	(91)	5.607	3.173	(2.067)
Κατασκευές και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	1.079	559	(400)	599	338	(186)	416	196	(46)	2.094	1.093	(632)
Ενέργεια	1.280	64	(48)	168	8	(4)	32	2	(1)	1.480	74	(53)
Τουρισμός	540	215	(129)	115	73	(26)	31	22	(7)	686	310	(162)
Ναυτιλία	2.420	372	(296)	9	8	(7)	1	1	(1)	2.430	381	(304)
Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες (εκτός ναυτιλίας)	376	239	(108)	140	49	(24)	31	20	(5)	547	308	(137)
Λοιπά	1.609	319	(280)	291	36	(27)	41	21	(14)	1.941	376	(321)
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	6.790	102	(91)	13	-	-	94	-	-	6.897	102	(91)
Ελλάδα	6.790	102	(91)	-	-	-	-	-	-	6.790	102	(91)
Άλλες χώρες	-	-	-	13	-	-	94	-	-	107	-	-
Σύνολο	50.967	19.943	(11.733)	5.964	1.489	(823)	1.287	643	(287)	58.218	22.075	(12.843)

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή- Όμιλος

31 Δεκεμβρίου
2014

	Ελλάδα			Τουρκία			Νοτιανατολική Ευρώπη			Λοιπές χώρες			Σύνολο		
	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλεψη
Λιανική Τραπεζική	28.067	11.937	(5.576)	11.124	922	(554)	3.020	432	(275)	271	96	(55)	42.482	13.387	(6.460)
Στεγαστικά δάνεια	18.220	6.084	(1.325)	2.094	12	(3)	1.524	165	(71)	118	35	(13)	21.956	6.296	(1.412)
Καταναλωτικά δάνεια	4.365	2.549	(1.993)	3.053	247	(176)	1.278	256	(125)	84	53	(87)	8.780	3.105	(2.381)
Πιστωτικές κάρτες	1.322	728	(671)	3.408	489	(270)	158	1	(70)	7	4	52	4.895	1.222	(959)
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	4.160	2.576	(1.587)	2.569	174	(105)	60	10	(9)	62	4	(7)	6.851	2.764	(1.708)
Επιχειρηματική Τραπεζική	16.263	4.990	(3.058)	8.068	596	(190)	3.087	1.253	(562)	1.315	444	(241)	28.733	7.283	(4.051)
Βιομηχανία και ορυχεία-μεταλλεία	3.733	1.070	(719)	1.365	106	(41)	345	156	(82)	202	34	(15)	5.645	1.366	(857)
Βιοτεχνία	668	372	(213)	1.158	60	(41)	178	110	(66)	231	39	(20)	2.235	581	(340)
Εμπόριο και υπηρεσίες (εκτός τουρισμού)	4.794	1.764	(1.176)	1.064	132	(42)	813	384	(144)	269	144	(75)	6.940	2.424	(1.437)
Κατασκευές και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	979	513	(361)	609	64	(18)	723	372	(131)	351	173	(34)	2.662	1.122	(544)
Ενέργεια	1.167	43	(23)	78	2	-	105	13	(10)	47	2	(1)	1.397	60	(34)
Τουρισμός	658	301	(146)	83	22	(1)	75	33	(13)	54	17	(7)	870	373	(167)
Ναυτιλία	2.262	363	(226)	125	64	(6)	3	8	(6)	15	7	(6)	2.405	442	(244)
Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες (εκτός ναυτιλίας)	280	76	(69)	224	19	(2)	140	38	(13)	36	6	(4)	680	139	(88)
Λοιπά	1.722	488	(125)	3.362	127	(39)	705	139	(97)	110	22	(79)	5.899	776	(340)
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	7.340	90	(63)	58	-	-	56	-	-	14	-	-	7.468	90	(63)
Ελλάδα	7.240	90	(63)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.240	90	(63)
Άλλες χώρες	100	-	-	58	-	-	56	-	-	14	-	-	228	-	-
Σύνολο	51.670	17.017	(8.697)	19.250	1.518	(744)	6.163	1.685	(837)	1.600	540	(296)	78.683	20.760	(10.574)

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή-Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου
2015

	Ελλάδα			Νοτιανατολική Ευρώπη			Λοιπές χώρες			Σύνολο		
	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη
Λιανική Τραπεζική	27.095	13.186	(7.039)	-	-	-	26	1	(1)	27.121	13.187	(7.040)
Στεγαστικά δάνεια	17.638	7.101	(2.229)	-	-	-	-	-	-	17.638	7.101	(2.229)
Καταναλωτικά δάνεια	4.226	2.663	(2.282)	-	-	-	26	1	(1)	4.252	2.664	(2.283)
Πιστωτικές κάρτες	1.248	740	(693)	-	-	-	-	-	-	1.248	740	(693)
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	3.983	2.682	(1.835)	-	-	-	-	-	-	3.983	2.682	(1.835)
Επιχειρηματική Τραπεζική	17.084	6.293	(4.532)	302	161	(86)	116	6	(5)	17.502	6.460	(4.623)
Βιομηχανία και ορυχεία-μεταλλεία	4.041	1.616	(1.222)	56	2	(2)	57	-	-	4.154	1.618	(1.224)
Βιοτεχνία	617	416	(255)	-	-	-	1	1	(1)	618	417	(256)
Εμπόριο και υπηρεσίες (εκτός τουρισμού)	5.325	2.529	(1.819)	14	13	(35)	15	2	(2)	5.354	2.544	(1.856)
Κατασκευές και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	980	552	(394)	189	135	(46)	33	-	-	1.202	687	(440)
Ενέργεια	1.226	51	(44)	-	-	-	4	-	-	1.230	51	(44)
Τουρισμός	524	214	(129)	12	11	(3)	2	2	(1)	538	227	(133)
Ναυτιλία	2.420	372	(296)	-	-	-	1	1	(1)	2.421	373	(297)
Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες	366	237	(106)	18	-	-	3	-	-	387	237	(106)
Λοιπά	1.585	306	(267)	13	-	-	-	-	-	1.598	306	(267)
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	6.789	102	(91)	-	-	-	92	-	-	6.881	102	(91)
Ελλάδα	6.789	102	(91)	-	-	-	-	-	-	6.789	102	(91)
Άλλες χώρες	-	-	-	-	-	-	92	-	-	92	-	-
Σύνολο	50.968	19.581	(11.662)	302	161	(86)	234	7	(6)	51.504	19.749	(11.754)

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών, Απομειωμένα δάνεια και Προβλέψεις Απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή-Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου
2014

	Ελλάδα			Τουρκία			Νοτιανατολική Ευρώπη			Λοιπές χώρες			Σύνολο		
	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη	Σύνολο	Απομειωμένα	Πρόβλ. εψη
Λιανική Τραπεζική	27.965	11.888	(5.555)	-	-	-	-	-	-	18	1	(1)	27.983	11.889	(5.556)
Στεγαστικά δάνεια	18.204	6.071	(1.325)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18.204	6.071	(1.325)
Καταναλωτικά δάνεια	4.354	2.548	(1.992)	-	-	-	-	-	-	18	1	(1)	4.372	2.549	(1.993)
Πιστωτικές κάρτες	1.322	727	(671)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.322	727	(671)
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	4.085	2.542	(1.567)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.085	2.542	(1.567)
Επιχειρηματική Τραπεζική	16.212	4.830	(3.065)	70	-	-	499	163	(52)	124	5	(4)	16.905	4.998	(3.121)
Βιομηχανία και ορυχεία-μεταλλεία	3.606	1.070	(719)	-	-	-	79	2	(2)	37	1	(1)	3.722	1.073	(722)
Βιοτεχνία	637	369	(213)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	638	369	(213)
Εμπόριο και υπηρεσίες (εκτός τουρισμού)	5.170	1.619	(1.092)	-	-	-	15	13	(6)	24	2	(2)	5.209	1.634	(1.100)
Κατασκευές και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	936	504	(361)	-	-	-	193	137	(41)	38	-	-	1.167	641	(402)
Ενέργεια	1.160	42	(23)	66	-	-	9	-	-	4	-	-	1.239	42	(23)
Τουρισμός	644	298	(146)	-	-	-	12	11	(3)	9	2	(1)	665	311	(150)
Ναυτιλία	2.262	363	(226)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.262	363	(226)
Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες	273	75	(69)	4	-	-	20	-	-	-	-	-	297	75	(69)
Λοιπά	1.524	490	(216)	-	-	-	171	-	-	11	-	-	1.706	490	(216)
Χορηγήσεις σε Δημόσιο Τομέα	7.342	90	(63)	-	-	-	41	-	-	-	-	-	7.383	90	(63)
Ελλάδα	7.238	90	(63)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.238	90	(63)
Άλλες χώρες	104	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	145	-	-
Σύνολο	51.519	16.808	(8.683)	70	-	-	540	163	(52)	142	6	(5)	52.271	16.977	(8.740)

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.2.9 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση των ομολόγων, των εντόκων γραμματίων και άλλων χρεωστικών τίτλων ανά συντελεστή διαβάθμισης των τίτλων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και

2014, βάσει της χαμηλότερης αξιολόγησης μεταξύ της Moody's και της S&P εκφρασμένης σε κλίμακα της Moody's:

Πιστοληπτική διαβάθμιση χρεογράφων - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι τη λήξη	Δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
Aaa	3	-	90	-	-	93
Aa1 έως A3	179	-	314	55	11.776	12.324
Baa1 έως Ba3	346	-	1.100	-	12	1.458
Χαμηλότερα από Ba3	1.932	-	669	178	1.455	4.234
Εκ των οποίων: Ο.Ε.Δ. και Ε.Γ.Ε.Δ	1.858	-	529	78	1.347	3.812
Χωρίς διαβάθμιση	6	-	32	-	7	45
Σύνολο	2.466	-	2.205	233	13.250	18.154

31 Δεκεμβρίου 2014	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι τη λήξη	Δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
Aaa	4	-	56	-	-	60
Aa1 έως A3	128	-	440	56	9.131	9.755
Baa1 έως Ba3	359	-	3.046	1.307	-	4.712
Χαμηλότερα από Ba3	1.899	-	820	190	1.255	4.164
Εκ των οποίων: Ο.Ε.Δ. και Ε.Γ.Ε.Δ	1.800	-	670	73	963	3.506
Χωρίς διαβάθμιση	7	-	40	-	1	48
Σύνολο	2.397	-	4.402	1.553	10.387	18.739

Πιστοληπτική Διαβάθμιση χρεογράφων – Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι την λήξη	Δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
Aaa	3	-	-	-	-	3
Aa1 έως A3	176	-	-	-	11.765	11.941
Baa1 έως Ba3	12	-	88	-	-	100
Χαμηλότερα από Ba3	1.930	-	62	132	1.308	3.432
Εκ των οποίων: Ο.Ε.Δ. και Ε.Γ.Ε.Δ	1.858	-	58	-	1.308	3.224
Χωρίς διαβάθμιση	4	-	-	6	3	13
Σύνολο	2.125	-	150	138	13.076	15.489

31 Δεκεμβρίου 2014	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι την λήξη	Δάνεια και απαιτήσεις	Σύνολο
Aaa	4	-	-	-	-	4
Aa1 έως A3	128	-	99	-	9.121	9.348
Baa1 έως Ba3	13	-	134	750	-	897
Χαμηλότερα από Ba3	1.899	-	475	160	995	3.529
Εκ των οποίων: Ο.Ε.Δ. και Ε.Γ.Ε.Δ	1.800	-	465	-	963	3.228
Χωρίς διαβάθμιση	4	-	-	51	1	56
Σύνολο	2.048	-	708	961	10.117	13.834

4.3 Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο υφιστάμενος ή ενδεχόμενος κίνδυνος για τα αποτελέσματα και το κεφάλαιο λόγω δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια, στις τιμές μετοχών και εμπορευμάτων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς και στη μεταβλητότητα αυτών.

Ο Όμιλος διατηρεί περιορισμένη συναλλακτική δραστηριότητα με στόχο τη βελτίωση της κερδοφορίας του και των υπηρεσιών που παρέχει στην πελατεία του. Η δραστηριότητα αυτή συνεπάγεται την ανάληψη κινδύνου αγοράς, τον οποίο ο Όμιλος επιδιώκει να

εντοπίζει, να εκτιμά, να παρακολουθεί και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά μέσα από ένα πλαίσιο αρχών, διαδικασιών μέτρησης και ορίων, το οποίο διέπει όλες του τις συναλλαγές. Οι σημαντικότερες κατηγορίες κινδύνου αγοράς για τον Όμιλο είναι ο επιτοκιακός, ο μετοχικός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Ο **επιτοκιακός κίνδυνος** είναι ο κίνδυνος που αφορά στην πιθανή ζημία στο χαρτοφυλάκιο του Ομίλου εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια. Βασικές πηγές επιτοκιακού κινδύνου αποτελούν το εμπορικό και διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο χρεογράφων που κατέχει, καθώς και τα παράγωγα επιτοκιακά προϊόντα, εξωχρηματιστηριακά και διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές.

Σε επίπεδο Ομίλου, η σημαντικότερη πηγή επιτοκιακού κινδύνου είναι η Τράπεζα. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα διατηρεί χαρτοφυλάκιο σε εκδόσεις του ΕΤΧΣ, έντοκα γραμμάτια και ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, κρατικά ομόλογα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και περιορισμένες θέσεις σε ελληνικές και διεθνείς εταιρικές εκδόσεις. Επίσης, δραστηριοποιείται στην αγορά εξωχρηματιστηριακών παραγώγων προϊόντων με τη σύναψη συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων στο ίδιο ή διαφορετικό νόμισμα, απλής και σύνθετης δομής. Οι εν λόγω συμβάσεις χρησιμοποιούνται τόσο ως μέσα αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου, όσο και για την αποκόμιση κερδών. Επιπλέον, η Τράπεζα αναλαμβάνει θέσεις σε Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης επί χρεογράφων και επιτοκίων, κυρίως για σκοπούς αντιστάθμισης και σε μικρότερο βαθμό για την αποκόμιση κερδών.

Ο **μετοχικός κίνδυνος** αφορά στον κίνδυνο πιθανών ζημιών στο χαρτοφυλάκιο μετοχών και μετοχικών παραγώγων του Ομίλου από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των μετοχών και των μετοχικών δεικτών. Ο Όμιλος κατέχει ένα περιορισμένο χαρτοφυλάκιο θέσεων σε μετοχές, η πλειοψηφία των οποίων διαπραγματεύονται στο Χ.Α., και σε παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών που διαπραγματεύονται στο Χ.Α., καθώς και σε διεθνή χρηματιστήρια. Οι μετοχές ταξινομούνται στο εμπορικό ή στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο του Ομίλου. Τα παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών χρησιμοποιούνται αφενός για την αποκόμιση κερδών και αφετέρου για την αντιστάθμιση του κινδύνου ο οποίος προέρχεται από το χαρτοφυλάκιο μετοχών του Ομίλου, καθώς και από τα προϊόντα που διατίθενται στην πελατεία και είναι συνδεδεμένα με την απόδοση κάποιας μετοχής ή κάποιου μετοχικού δείκτη. Σε μικρότερο βαθμό, ο Όμιλος διενεργεί συναλλαγές σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών, είτε για την αποκόμιση κερδών, είτε για σκοπούς αντιστάθμισης.

Ο **συναλλαγματικός κίνδυνος** είναι ο κίνδυνος που αφορά στην ενδεχόμενη ζημία λόγω δυσμενών μεταβολών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η ανοικτή συναλλαγματική θέση προκύπτει κυρίως από τις τρέχουσες (spot, prespot) και προθεσμιακές συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και διακρίνεται σε εμπορική και δομική. Η δομική ανοικτή συναλλαγματική θέση περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένο νόμισμα (για παράδειγμα δάνεια, καταθέσεις κ.α.), καθώς και τις συναλλαγές σε συνάλλαγμα που διενεργεί η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματοαγοράς. Εκτός της Τράπεζας, ο συναλλαγματικός κίνδυνος τον οποίο αναλαμβάνουν οι λοιπές θυγατρικές είναι αμελητέος.

Ο Όμιλος συναλλάσσεται σε όλα τα βασικά νομίσματα, διατηρώντας κυρίως βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις για αποκόμιση κερδών και για την εξυπηρέτηση των θεσμικών, εταιρικών, εγχώριων και διεθνών πελατών του. Σύμφωνα με τη στρατηγική της Τράπεζας, η ανοικτή συναλλαγματική θέση στο τέλος της ημέρας πρέπει να συμμορφώνεται με τα όρια που έχουν τεθεί από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματοαγοράς και τη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων Τράπεζας και Ομίλου (Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο). Η ίδια πολιτική ισχύει σε όλες τις θυγατρικές του Ομίλου.

4.3.1 Κίνδυνος αγοράς για το εμπορικό χαρτοφυλάκιο και το διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο - Μέγιστη Δυνητική Ζημία («ΜΔΖ»)

Η Τράπεζα, για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου αγοράς, εκτιμά τη ΜΔΖ του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της, μέσω του συστήματος RiskWatch, της εταιρείας Algorithmics (πλέον IBM). Συγκεκριμένα, λόγω της γραμμικής κυρίως φύσης των προϊόντων του χαρτοφυλακίου, η Τράπεζα εφαρμόζει τη μεθοδολογία της διακύμανσης-συνδιακύμανσης, με χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και διάστημα εμπιστοσύνης 99%. Σε καθημερινή βάση εκτιμάται η ΜΔΖ τόσο του συνολικού, όσο και των επιμέρους κινδύνων (επιτοκιακού, μετοχικού, συναλλαγματικού) του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας. Κατόπιν ελέγχου του μοντέλου και των παραγομένων εφ' αυτού αποτελεσμάτων, η Τράπεζα έχει λάβει την έγκριση χρήσης του εσωτερικού υποδείγματος από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς επίσης και από εξωτερικούς συμβούλους. Επίσης, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας αξιολογεί στο σύνολο του τακτά χρονικά διαστήματα, την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ελέγχου που αφορούν στο συγκεκριμένο υπόδειγμα.

Οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ χρησιμεύουν τόσο ως εργαλείο διαχείρισης κινδύνων, όσο και για εποπτικούς σκοπούς. Ως εργαλείο διαχείρισης κινδύνων, οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ που διενεργούνται από την Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. αφορούν στο σύνολο του εμπορικού και διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και προκύπτουν με χρήση 75 σταθμισμένων ημερήσιων παρατηρήσεων ανά παράγοντα κινδύνου για τον υπολογισμό των σχετικών διακυμάνσεων-συνδιακυμάνσεων. Ως παράγοντες κινδύνου ορίζονται τα επιτόκια, οι τιμές των μετοχικών δεικτών, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες και οι τιμές των εμπορευμάτων. Επί του παρόντος, οι παράγοντες κινδύνου που εμπλέκονται στον υπολογισμό της ΜΔΖ ανέρχονται σε περίπου 1.144. Επιπροσθέτως, η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. εκτιμά τη ΜΔΖ της Τράπεζας με τη μέθοδο της Ιστορικής Προσομοίωσης, για σκοπούς σύγκρισης.

Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, έχει καθοριστεί πλαίσιο ορίων ΜΔΖ. Τα όρια καθορίστηκαν με βάση διεθνείς πρακτικές και αφορούν τόσο στους επιμέρους κινδύνους (επιτοκιακό, συναλλαγματικό, μετοχικό), όσο και στο συνολικό κίνδυνο αγοράς του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.

Οι παρακάτω πίνακες απεικονίζουν τη ΜΔΖ της Τράπεζας (99%, 1-ημέρα) για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου του 2015 και 2014, αντίστοιχα:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

2015 (σε € 000)	Συνολική ΜΔΖ	ΜΔΖ	ΜΔΖ	ΜΔΖ
		Επιτοκιακού Κινδύνου	Μετοχικού Κινδύνου	Συναλλαγματικού Κινδύνου
31 Δεκεμβρίου	9.488	9.613	1.218	520
Μέσος όρος (ημερήσια τιμή)	21.019	19.779	1.775	628
Μέγιστο (ημερήσια τιμή)	44.083	42.006	3.475	2.149
Ελάχιστο (ημερήσια τιμή)	4.423	4.289	710	200

2014 (σε € 000)	Συνολική ΜΔΖ	ΜΔΖ	ΜΔΖ	ΜΔΖ
		Επιτοκιακού Κινδύνου	Μετοχικού Κινδύνου	Συναλλαγματικού Κινδύνου
31 Δεκεμβρίου	32.354	30.484	2.345	342
Μέσος όρος (ημερήσια τιμή)	8.751	7.444	1.932	472
Μέγιστο (ημερήσια τιμή)	32.780	30.790	3.268	1.273
Ελάχιστο (ημερήσια τιμή)	3.395	2.516	1.198	105

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, λόγω της οικονομικής αστάθειας που προκλήθηκε από τις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και των Θεσμών, τα περιθώρια μεταξύ των αποδόσεων του Ελληνικού Δημοσίου και των αντίστοιχων ομολόγων Γερμανικού Δημοσίου διευρύνθηκαν σημαντικά, καταγράφοντας την υψηλότερη τιμή τους στις αρχές Ιουλίου, όταν διακόπηκαν οι διαπραγματεύσεις. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε αύξηση των μεταβλητοτήτων των αποδόσεων των ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου και σε υψηλότερες εκτιμήσεις ΜΔΖ για τον επιτοκιακό και το συνολικό κίνδυνο αγοράς. Από τα μέσα Ιουλίου, όταν υπογράφηκε η συμφωνία μεταξύ της Ελλάδας και των λοιπών κρατών-μελών της Ευρωζώνης, οι αποδόσεις των ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου υποχώρησαν και επέστρεψαν στα επίπεδα στα οποία βρίσκονταν στις αρχές του έτους, με αποτέλεσμα τη μείωση των αντίστοιχων μεταβλητοτήτων. Επιπροσθέτως, στα τέλη του δευτέρου τριμήνου, το μεγαλύτερο τμήμα του χαρτοφυλακίου ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου που κατείχε η Τράπεζα μεταφέρθηκε από το χαρτοφυλάκιο διαθέσιμο προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων, προκαλώντας την απότομη μείωση τόσο της επιτοκιακής, όσο και της συνολικής ΜΔΖ. Κατόπιν της μεταφοράς αυτής, οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ επηρεάζονταν κυρίως από το επίπεδο και τη μεταβλητότητα των τιμών της καμπύλης ανταλλαγής επιτοκίων του Ευρώ και τις αποδόσεις των αντίστοιχων κυβερνητικών ομολόγων. Στο πλαίσιο αυτό, η απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με τη διαμόρφωση των επιτοκίων στις αρχές Δεκεμβρίου, είχε ως συνέπεια την άνοδο των σχετικών παραγόντων κινδύνου, η οποία οδήγησε σε αύξηση των υποκείμενων μεταβλητοτήτων και σε υψηλότερες εκτιμήσεις ΜΔΖ για την Τράπεζα.

Back-testing

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία του υποδείγματος μέτρησης του κινδύνου αγοράς, η Τράπεζα εφαρμόζει καθημερινό πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (back-testing). Ο έλεγχος, σύμφωνα με τον ισχύοντα Κανονισμό εποπτείας Πιστωτικών Ιδρυμάτων 575/2013, εφαρμόζεται στα στοιχεία μόνο

του εμπορικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και συνίσταται στη σύγκριση των υποθετικών και πραγματικών ημερήσιων μεταβολών στην αξία του χαρτοφυλακίου, με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της ΜΔΖ για εποπτικούς σκοπούς. Τα υποθετικά κέρδη/ζημιές προκύπτουν από τη διαφορά στην αξία του χαρτοφυλακίου μεταξύ των ημερών t και $t+1$, με την υπόθεση ότι οι θέσεις παραμένουν σταθερές, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κατά το κλείσιμο της ημέρας t . Αντιστοίχως, τα πραγματικά κέρδη/ζημιές προκύπτουν από τη μεταβολή στην αξία του χαρτοφυλακίου κατά το κλείσιμο των ημερών t και $t+1$, λαμβάνοντας υπόψη τις συναλλαγές που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια της ημέρας $t+1$, με εξαίρεση την καταβολή/είσπραξη προμηθειών και τόκων.

Σε περίπτωση κατά την οποία οι ζημιές υπερβαίνουν την εκτίμηση της ΜΔΖ, τότε υπάρχει «υπέρβαση» και ενημερώνονται οι εποπτικές αρχές το αργότερο εντός 5 εργάσιμων ημερών.

Κατά τη διάρκεια του 2015, δεν υπήρξε καμία περίπτωση όπου το αποτέλεσμα του δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου υπερέβη την αντίστοιχη εκτίμηση ΜΔΖ.

Stress Testing

Η εκτίμηση της ΜΔΖ βασίζεται σε θεωρητικές παραδοχές, οι οποίες αναφέρονται σε «κανονικές» συνθήκες αγοράς και δε λαμβάνουν υπόψη ακραίες μεταβολές στις τιμές των παραγόντων κινδύνου.

Για την βελτίωση της προβλεπτικής ικανότητας του μοντέλου εκτίμησης ΜΔΖ και την ελαχιστοποίηση της επίδρασης των ανωτέρω περιορισμών, διενεργείται σε εβδομαδιαία βάση πρόγραμμα προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (stress testing), που συνίσταται στον υπολογισμό του κέρδους/ζημίας του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας σε περιπτώσεις ακραίων μεταβολών στις αγορές. Τα σενάρια που εφαρμόζονται έχουν λάβει την έγκριση των εποπτικών μας αρχών και παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν.

Σενάρια μεταβολής επιτοκίων:

Σενάριο	Περιγραφή	3 μήνες - 5 έτη		
		0-3 μήνες	3 μήνες - 5 έτη	>5 έτη
1	Παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης	+200 μ.β.	+200 μ.β.	+200 μ.β.
2	Παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης	-200 μ.β.	-200 μ.β.	-200 μ.β.
3	Αύξηση κλίσης της καμπύλης	0 μ.β.	+100 μ.β.	+200 μ.β.
4	Μείωση κλίσης της καμπύλης	+200 μ.β.	+100 μ.β.	0 μ.β.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Σενάριο μεταβολής μετοχικών δεικτών:

Σενάριο	Περιγραφή
1	-30% για όλους τους δείκτες

Σενάριο μεταβολής συναλλαγματικών ισοτιμιών:

Σενάριο	Περιγραφή
1	Υποτίμηση ευρώ κατά 30%

4.3.2 Περιορισμοί της μεθοδολογίας ΜΔΖ

Η μέθοδος της ΜΔΖ βασίζεται σε θεωρητικές παραδοχές, οι οποίες υπό ακραίες συνθήκες στις αγορές ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως τη μέγιστη ζημιά που μπορεί να υποστεί η Τράπεζα. Οι περιορισμοί της μεθοδολογίας συνοψίζονται ως εξής:

- Η χρήση διακυμάνσεων και συσχετίσεων ως μέτρο πρόβλεψης της μελλοντικής συμπεριφοράς παραγόντων κινδύνων δύναται να αποδειχθεί ανεπαρκής σε περιόδους έντονης διακύμανσης στις αγορές.
- Ο χρονικός ορίζοντας μίας ημέρας για τον υπολογισμό της ΜΔΖ (ή δέκα ημερών για εποπτικούς σκοπούς) συνεπάγεται ότι το σύνολο του χαρτοφυλακίου μπορεί να ρευστοποιηθεί εντός της περιόδου αυτής. Εντούτοις, η παραδοχή αυτή μπορεί να υποεκτιμά τον κίνδυνο αγοράς σε περιόδους μη επαρκούς ρευστότητας στην αγορά.
- Η ΜΔΖ αναφέρεται σε πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας για διάστημα εμπιστοσύνης 99%, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ζημιές πέρα από το διάστημα αυτό.
- Όλοι οι υπολογισμοί βασίζονται στις θέσεις της Τράπεζας κατά το κλείσιμο κάθε εργάσιμης ημέρας, μη λαμβάνοντας υπόψη τις ενδοημερήσιες συναλλαγές ή τις πραγματοποιηθείσες ζημιές.
- Οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ βασίζονται σε μικρές μεταβολές στις τιμές των παραγόντων κινδύνων. Σε περίπτωση μεγαλύτερων μεταβολών (tail events), το υπόδειγμα ενδέχεται να μην αποτυπώσει πλήρως την επίδρασή τους στην αξία του χαρτοφυλακίου.
- Γίνεται η υπόθεση ότι, οι αποδόσεις επί των μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου ακολουθούν κανονική κατανομή. Εάν αυτό δεν ισχύει, η πιθανότητα ακραίων μεταβολών στην αγορά θα μπορούσε να υποεκτιμηθεί.

4.3.3 Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Επιτοκιακός κίνδυνος επί του τραπεζικού χαρτοφυλακίου είναι ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος για τα έσοδα (καθαρά έσοδα από τόκους) και το κεφάλαιο, ο οποίος απορρέει από δυσμενείς

μεταβολές των επιτοκίων οι οποίες επηρεάζουν τα στοιχεία του τραπεζικού χαρτοφυλακίου. Η έκθεση σε επιτοκιακό κίνδυνο στο ημερομηνίας επαναπροσδιορισμού του επιτοκίου μεταξύ στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού. Το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο αποτελείται κυρίως από δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών, ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τίτλους που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως δάνεια και απαιτήσεις και διακρατούμενα στη λήξη, υποχρεώσεις προς πελάτες, υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λουπές δανειακές υποχρεώσεις, τα οποία καταχωρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Ο Όμιλος διατηρεί επαρκείς διαδικασίες μέτρησης, παρακολούθησης και ελέγχου του επιτοκιακού κινδύνου του τραπεζικού χαρτοφυλακίου, στις οποίες περιλαμβάνονται:

- Συστήματα μέτρησης επιτοκιακού κινδύνου του τραπεζικού χαρτοφυλακίου. Τα συστήματα αυτά έχουν τη δυνατότητα κάλυψης όλων των βασικών πηγών επιτοκιακού κινδύνου και αξιολόγησης των επιπτώσεων των επιτοκιακών μεταβολών με τρόπο που να συνάδει με το πλαίσιο δραστηριοτήτων του Ομίλου.
- Μέτρηση του βαθμού ευαισθησίας των ζημιών σε περιπτώσεις καταστάσεων κρίσης.
- Επαρκείς και αποτελεσματικές διαδικασίες και συστήματα πληροφορικής για τη μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και υποβολή αναφορών σχετικά με τα επίπεδα έκθεσης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου σε επιτοκιακό κίνδυνο.
- Τεκμηριωμένη πολιτική διαχείρισης του επιτοκιακού κινδύνου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.

4.3.4 Επιτοκιακός κίνδυνος βάσει της ημερομηνίας επόμενης αναπροσαρμογής επιτοκίου

Ο επιτοκιακός κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ο Όμιλος και αφορά σε χρηματοοικονομικά μέσα με βάση την ημερομηνία της αμέσως επόμενης αναπροσαρμογής των επιτοκίων συνοψίζεται ως ακολούθως:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρα	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	631	40	5	3	-	1.529	2.208
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.222	32	74	171	5	295	2.799
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	250	1.100	726	168	222	20	2.486
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	24.554	5.478	4.651	3.681	6.848	163	45.375
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διαθέσιμο προς πώληση	413	452	268	410	658	433	2.634
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	24	61	15	78	55	-	233
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	44	2.705	9.063	505	933	-	13.250
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού & απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	20	1	68	42	5	423	559
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	33	-	2	4	0	1.654	1.693
Σύνολο	28.191	9.869	14.872	5.062	8.726	4.517	71.237
Στοιχεία Παθητικού							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	21.742	148	70	3.101	93	12	25.166
Υποχρεώσεις προς πελάτες	30.557	3.669	5.001	2.988	2	742	42.959
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	13	275	930	26	1	7	1.252
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	15	26	68	330	267	1.520	2.226
Λοιπά στοιχεία παθητικού	12	-	-	-	-	1.210	1.222
Σύνολο	52.339	4.118	6.069	6.445	363	3.491	72.825
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού	(24.148)	5.751	8.803	(1.383)	8.363	1.026	(1.588)

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Όπως αναμορφώθηκαν

31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρα	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	642	43	5	-	-	5.147	5.837
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	1.464	958	292	56	2	552	3.324
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	391	908	789	192	118	10	2.408
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	30.197	8.249	9.507	8.228	8.683	3.245	68.109
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διαθέσιμο προς πώληση	1.183	518	664	867	1.086	457	4.775
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	56	474	620	238	145	20	1.553
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	179	154	9.092	-	962	-	10.387
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού & απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	112	7	9	22	1	403	554
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	7	-	-	4	-	2.130	2.141
Σύνολο	34.231	11.311	20.978	9.607	10.997	11.964	99.088
Στοιχεία Παθητικού							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	19.157	1.175	122	1.644	120	8	22.226
Υποχρεώσεις προς πελάτες	41.730	8.101	10.383	1.850	2	2.863	64.929
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	231	1.247	1.759	1.923	764	67	5.991
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	18	16	71	322	356	1.497	2.280
Λοιπά στοιχεία παθητικού	47	1	218	-	-	2.337	2.603
Σύνολο	61.183	10.540	12.553	5.739	1.242	6.772	98.029
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού	(26.952)	771	8.425	3.868	9.755	5.192	1.059

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρα	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	442	33	5	3	-	647	1.130
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.370	81	105	167	-	204	2.927
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	176	1.099	700	77	74	-	2.126
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	22.406	3.602	3.865	3.370	6.360	147	39.750
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διαθέσιμο προς πώληση	23	31	34	62	-	93	243
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	89	28	21	-	-	-	138
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	-	2.705	9.063	372	936	-	13.076
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	-	-	-	1.471	1.471
Σύνολο	25.506	7.579	13.793	4.051	7.370	2.562	60.861
Στοιχεία Παθητικού							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	21.718	136	161	3.101	93	31	25.240
Υποχρεώσεις προς πελάτες	28.194	2.995	3.604	1.799	-	276	36.868
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	-	-	826	-	-	-	826
Λοιπά στοιχεία παθητικού	-	-	-	-	-	984	984
Σύνολο	49.912	3.131	4.591	4.900	93	1.291	63.918
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού	(24.406)	4.448	9.202	(849)	7.277	1.271	(3.057)

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρα	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	449	33	5	-	-	1.383	1.870
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	1.997	1.200	308	54	-	231	3.790
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	363	895	676	78	36	1	2.049
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	22.419	4.836	3.529	3.131	6.726	2.890	43.531
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διαθέσιμο προς πώληση	117	185	18	378	10	70	778
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	-	210	750	1	-	-	961
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	31	5	9.091	-	990	-	10.117
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	-	-	-	-	1.640	1.640
Σύνολο	25.376	7.364	14.377	3.642	7.762	6.215	64.736
Στοιχεία Παθητικού							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17.648	853	212	1.644	120	4	20.481
Υποχρεώσεις προς πελάτες	30.176	4.633	7.442	1.517	-	362	44.130
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	20	23	31	1.618	18	33	1.743
Λοιπά στοιχεία παθητικού	5	-	-	-	-	954	959
Σύνολο	47.849	5.509	7.685	4.779	138	1.353	67.313
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού	(22.473)	1.855	6.692	(1.137)	7.624	4.862	(2.578)

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.3.5 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η έκθεση του Ομίλου και της Τράπεζας στον συναλλαγματικό κίνδυνο πριν ληφθεί υπόψη η επίδραση της αντιστάθμισης παρουσιάζεται στους πίνακες που ακολουθούν. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η ανοικτή συναλλαγματική θέση στο τέλος της ημέρας πρέπει να συμμορφώνεται με τα όρια που έχουν θεσπιστεί από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς και τη

ΔΔΧΛΚΤ&Ο. Η συμμόρφωση επιτυγχάνεται αναλαμβάνοντας κατάλληλες αντισταθμιστικές θέσεις. Ως αποτέλεσμα, η καθαρή έκθεση σε κάθε ξένο νόμισμα διατηρείται σε χαμηλά επίπεδα και εντός των προκαθορισμένων ορίων. Η έκθεση του Ομίλου στον συναλλαγματικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014 είχε ως εξής:

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	1.525	57	34	-	8	1	583	2.208
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.075	521	93	11	25	-	74	2.799
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.175	113	14	-	-	-	184	2.486
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3.691	158	5	3	31	-	7	3.895
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	39.952	2.226	112	2	1.009	-	2.074	45.375
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	2.047	20	-	-	-	-	567	2.634
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	233	-	-	-	-	-	-	233
Χαρτ/κιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	13.250	-	-	-	-	-	-	13.250
Ακίνητα επενδύσεων	843	-	-	-	-	-	26	869
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	7	-	-	-	-	-	9	16
Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	130	-	-	-	-	-	17	147
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1.231	-	-	-	-	-	94	1.325
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	595	1	-	-	-	-	5	601
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	7.457	72	2	-	1	3	92	7.627
Σύνολο ενεργητικού (εξαμ. μη κυκλοφ. Περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση)	75.211	3.168	260	16	1.074	4	3.732	83.465
Μη κυκλοφ. περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	3.302	4.776	271	4	3	18.876	535	27.767
Σύνολο ενεργητικού	78.514	7.944	531	20	1.077	18.880	4.267	111.232
31 Δεκεμβρίου 2015	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	24.957	103	-	-	76	-	30	25.166
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4.225	386	22	2	3	-	-	4.638
Υποχρεώσεις προς πελάτες	36.368	2.413	196	1	61	1	3.919	42.959
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.232	-	-	-	-	-	20	1.252
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.220	1	-	-	-	-	5	2.226
Λοιπά στοιχεία παθητικού	1.172	22	5	1	-	-	51	1.251
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	265	-	-	-	-	-	8	273
Σύνολο παθητικού (εξ. Υποχρ. σχετιζ/νων με μη κυκλοφ. περιουσ. στοιχεία προοριζόμενων προς πώληση)	70.439	2.925	223	4	140	1	4.033	77.765
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφ. περιουσ. στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	3.860	7.193	199	1	12	12.104	274	23.643
Σύνολο παθητικού	74.299	10.118	422	5	152	12.105	4.307	101.408
Καθαρή συναλλαγματική θέση	4.215	(2.174)	109	15	925	6.775	(40)	9.824

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Όμιλος - Όπως αναμορφώθηκαν

31 Δεκεμβρίου 2014	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	2.628	1.551	10	-	10	531	1.107	5.837
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.542	505	78	19	23	100	57	3.324
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.146	35	11	-	-	16	203	2.408
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4.593	127	12	10	106	1.093	2	5.943
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	45.686	4.556	143	8	1.166	14.535	2.015	68.109
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	2.258	461	84	-	-	1.376	596	4.775
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	250	231	-	-	-	1.072	-	1.553
Χαρτ/κιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	10.387	-	-	-	-	-	-	10.387
Ακίνητα επενδύσεων	890	-	-	-	-	-	22	912
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης *	53	-	-	-	-	80	8	141
Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	165	-	95	-	-	1.454	42	1.756
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1.423	-	55	-	-	526	105	2.109
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	586	6	-	-	-	-	4	596
Λουιά στοιχεία ενεργητικού	6.647	173	80	-	1	364	97	7.362
Σύνολο ενεργητικού	80.254	7.645	565	37	1.306	21.147	4.258	115.212
31 Δεκεμβρίου 2014								
	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	19.947	1.089	18	-	66	1.050	56	22.226
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	5.355	391	37	2	8	464	1	6.258
Υποχρεώσεις προς πελάτες	44.475	6.301	279	2	74	9.526	4.272	64.929
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λουιές δανειακές υποχρεώσεις	2.676	2.213	7	-	-	995	100	5.991
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.269	6	-	-	-	-	5	2.280
Λουιά στοιχεία παθητικού	1.404	112	138	1	2	1.021	47	2.725
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	284	-	-	-	-	45	8	337
Σύνολο παθητικού	76.410	10.112	479	5	150	13.101	4.490	104.746
Καθαρή συναλλαγματική θέση	3.844	(2.467)	86	32	1.156	8.046	(232)	10.466

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	1.005	46	29	-	2	-	48	1.130
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	2.151	447	47	10	249	-	23	2.927
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	2.069	30	-	-	-	-	27	2.126
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3.689	157	5	3	31	-	7	3.892
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	36.862	2.042	108	1	684	-	53	39.750
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	234	9	-	-	-	-	-	243
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	138	-	-	-	-	-	-	138
Χαρτ/κιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	13.073	-	-	-	-	-	3	13.076
Συμμετοχές σε θυγατρικές	2.861	-	-	-	-	-	-	2.861
Ακίνητα επενδύσεων	6	-	-	-	-	-	-	6
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	7	-	-	-	-	-	-	7
Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	113	-	-	-	-	-	-	113
Ενσώματα πάγια στοιχεία	247	-	-	-	-	-	2	249
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	6.991	71	(1)	-	1	-	(5)	7.057
Μη κυκλοφ. περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	2.720	836	-	-	-	-	-	3.556
Σύνολο ενεργητικού	72.166	3.638	188	14	967	-	158	77.131
31 Δεκεμβρίου 2015	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	24.998	121	77	2	37	-	5	25.240
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4.222	386	22	2	3	-	-	4.635
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33.896	1.984	149	1	34	-	804	36.868
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	826	-	-	-	-	-	-	826
Λοιπά στοιχεία παθητικού	974	12	2	1	-	-	-	989
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	258	-	-	-	-	-	-	258
Σύνολο παθητικού	65.174	2.503	250	6	74	-	809	68.816
Καθαρή συναλλαγματική θέση	6.992	1.135	(62)	8	893	-	(651)	8.315

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TL	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	1.817	12	2	-	1	-	38	1.870
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	3.119	416	37	18	162	2	36	3.790
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.975	2	-	-	-	-	72	2.049
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	4.578	93	7	10	106	-	2	4.796
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	40.378	2.122	139	2	842	-	48	43.531
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	663	33	81	-	-	-	1	778
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	211	750	-	-	-	-	-	961
Χαρτ/κιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	10.117	-	-	-	-	-	-	10.117
Συμμετοχές σε θυγατρικές	7.300	-	-	-	-	-	-	7.300
Ακίνητα επενδύσεων	6	-	-	-	-	-	-	6
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	10	-	-	-	-	-	-	10
Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	119	-	-	-	-	-	-	119
Ενσώματα πάγια στοιχεία	257	-	-	-	-	-	3	260
Λουιά στοιχεία ενεργητικού	6.207	154	1	-	-	-	(3)	6.359
Σύνολο ενεργητικού	76.757	3.582	267	30	1.111	2	197	81.946
31 Δεκεμβρίου 2014								
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	20.180	174	84	2	34	-	7	20.481
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	5.331	332	33	2	8	-	-	5.706
Υποχρεώσεις προς πελάτες	40.585	2.414	195	1	37	1	897	44.130
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.720	12	11	-	-	-	-	1.743
Λουιά στοιχεία παθητικού	941	13	2	1	-	-	6	963
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	270	-	-	-	-	-	-	270
Σύνολο παθητικού	69.027	2.945	325	6	79	1	910	73.293
Καθαρή συναλλαγματική θέση	7.730	637	(58)	24	1.032	1	(713)	8.653

4.4 Κίνδυνος χώρας

Ο κίνδυνος χώρας είναι ο υφιστάμενος ή ενδεχόμενος κίνδυνος για τα αποτελέσματα και το κεφάλαιο λόγω των γεγονότων που συντελούνται σε μια χώρα, τα οποία βρίσκονται τουλάχιστον έως ένα βαθμό υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης, αλλά όχι υπό τον έλεγχο κάποιας εταιρείας ή ατόμου. Οι κύριες κατηγορίες του κινδύνου χώρας περιλαμβάνουν τον κίνδυνο στάσης πληρωμών (sovereign risk), τον κίνδυνο αδυναμίας μετατροπής του εγχώριου νομίσματος σε διεθνή βασικά νομίσματα αποθεμάτων (convertibility risk) και τον κίνδυνο μη αποπληρωμής υποχρεώσεων στο εξωτερικό (transfer risk). Ως εκ τούτου, στον κίνδυνο χώρας εμπίπτουν όλες οι μορφές διασυνοριακών χρηματοδοτήσεων σε μια χώρα, είτε αυτές αφορούν στην κεντρική κυβέρνηση, είτε σε Πιστωτικά Ιδρύματα (Π.Ι.), είτε σε ιδιωτική επιχείρηση ή ιδιώτη.

Τα στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού τα οποία υπόκεινται σε κίνδυνο χώρας είναι τα παρακάτω:

- οι συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο θυγατρικών που εδρεύουν στο εξωτερικό,
- οι διαπραγματικές τοποθετήσεις, με ή χωρίς εξασφάλιση, καθώς και οι ισοδύναμοι κίνδυνοι από συναλλαγές σε παράγωγα

εξωχρηματοστηριακά προϊόντα, με Π.Ι. τα οποία εδρεύουν στο εξωτερικό,

- η χορήγηση δανείων προς εταιρείες ή Π.Ι. που εδρεύουν στο εξωτερικό, η διακράτηση διεθνών εταιρικών ομολόγων, καθώς και η χρηματοδότηση μεγάλων διασυνοριακών έργων (project finance),
- οι εγχρήματες (funded) και μη-εγχρήματες (unfunded) εμπορικές συναλλαγές με αντισυμβαλλόμενους που έχουν έδρα στο εξωτερικό, και
- η διακράτηση κρατικών ομολόγων και η πώληση πιστωτικής προστασίας (credit default swap), όπου η υποκείμενη οντότητα είναι κάποια χώρα.

Στο πλαίσιο αυτό, η Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο. παρακολουθεί την έκθεση της Τράπεζας σε κίνδυνο χώρας, εστιάζοντας κυρίως στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, στην Κύπρο, στη Μάλτα, στην Αίγυπτο και στη Νότιο Αφρική όπου ο Όμιλος έχει παρουσία.

Την 3 Νοεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της συμμετοχής της Τράπεζας στην Finansbank. Την 21 Δεκεμβρίου 2015, το

Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την μεταβίβαση στην Qatar National Bank («QNB») του 99,81% μεριδίου της στη Finansbank μαζί με το 29,87% μερίδιό της στη Finans Leasing. Το τίμημα της συναλλαγής συμφωνήθηκε στο ποσό των €2.750 εκατ. Επιπλέον, η QNB, με το πέρας της συναλλαγής, θα αποπληρώσει

4.5 Κίνδυνος ρευστότητας

4.5.1 Διαχείριση κινδύνου ρευστότητας

Ως κίνδυνος ρευστότητας ορίζεται ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος για τα αποτελέσματα και το κεφάλαιο ο οποίος απορρέει από την αδυναμία του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν πληρωτέες χωρίς να υποστεί σημαντικές ζημιές. Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι ταμειακές εκροές να μην καλύπτονται επαρκώς από ταμειακές εισροές, λαμβάνοντας υπόψη μη αναμενόμενες καθυστερήσεις σε αποπληρωμές (term liquidity risk), ή καταβολές υψηλότερες των αναμενόμενων (withdrawal/call risk). Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων σε αντίστοιχες διάρκειες και επιτόκια, καθώς και τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η ρευστοποίηση θέσεων έγκαιρα και με εύλογους όρους.

Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της διοίκησης έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή της στρατηγικής κινδύνου ρευστότητας που εγκρίνεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για τη διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών, μεθόδων και διαδικασιών για τον εντοπισμό, τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του κινδύνου ρευστότητας, που ανταποκρίνονται στη φύση και στην πολυπλοκότητα των εργασιών της ΕΤΕ. Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της διοίκησης ενημερώνονται σε καθημερινή βάση για τα τρέχοντα επίπεδα έκθεσης σε κίνδυνο ρευστότητας, προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι το προφίλ κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου παραμένει εντός των εγκεκριμένων ορίων. Επιπλέον, λαμβάνουν καθημερινά αναφορά ρευστότητας, στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι πηγές χρηματοδότησης του Ομίλου και τα διαθέσιμα, μη αναχρηματοδοτηθέντα, περιουσιακά στοιχεία. Επίσης, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού (ALCO) παρακολουθεί τα ανοίγματα στις ημερομηνίες λήξης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, καθώς και των χρηματοδοτικών απαιτήσεων, βάσει διαφόρων παραδοχών, περιλαμβανομένων συνθηκών που δύναται να έχουν δυσμενή επίδραση στη δυνατότητα της Τράπεζας να ρευστοποιήσει επενδύσεις και θέσεις του εμπορικού χαρτοφυλακίου, καθώς και στη δυνατότητα πρόσβασής της στις αγορές κεφαλαίου. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα παρακολουθείται ο δείκτης «Δάνεια προς Καταθέσεις», ο οποίος την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανέρχονταν σε 100,5% (εξαιρουμένης της Finansbank 91,3%) και 90,3%, σε επίπεδο χώρας (Ελλάδα) και Ομίλου αντίστοιχα.

Εφόσον η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας αποσκοπεί στην διασφάλιση της ορθής εκτίμησης του εν λόγω κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου και της διατήρησής του σε αποδεκτά επίπεδα, ακόμη και υπό δυσμενείς συνθήκες, ο Όμιλος θα πρέπει να έχει πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου για την κάλυψη των αναγκών της πελατειακής του βάσης, των υποχρεώσεων του που καθίστανται πληρωτέες και των λοιπών κεφαλαιακών του αναγκών, διατηρώντας ταυτόχρονα τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προς ενεχυρίαση για άντληση χρηματοδότησης. Συμπληρωματικά του πλαισίου

στην Τράπεζα το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης USD910 εκατ. που είχε χορηγήσει η τελευταία στην Finansbank (βλ. Σημείωση 30). Κατά συνέπεια, η Τράπεζα και ο Όμιλος δεν εκτίθενται πλέον στον κίνδυνο χώρας που αφορά την Τουρκία.

διαχείρισης ρευστότητας της Τράπεζας, οι λοιπές θυγατρικές του Ομίλου διατηρούν το δείκτη Διαθέσιμα κεφάλαια μέσω συμφωνιών επαναγοράς («ΔΚμΣΕ») προς σύνολο καταθέσεων στο κατ' ελάχιστο επίπεδο του 9%.

4.5.2 Πηγές ρευστότητας

Οι κύριες πηγές ρευστότητας της Τράπεζας είναι οι καταθέσεις, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα μέσω της ΕΚΤ και του ΕΛΑ, καθώς και ο μακροπρόθεσμος δανεισμός. Η χρηματοδότηση από τη ΕΚΤ πραγματοποιείται με την παραχώρηση ως εξασφαλίσεων κυρίως ομολόγων έκδοσης Ε.Τ.Χ.Σ./Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) που έχει λάβει η Τράπεζα από το Τ.Χ.Σ., ενώ η χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ πραγματοποιείται με την παραχώρηση τίτλων που έχει εκδώσει η Τράπεζα με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, στο πλαίσιο του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, καθώς επίσης και ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, Εντόκων Γραμματίων και δανείων.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015, η διάρθρωση των πηγών άντλησης ρευστότητας της Τράπεζας μεταβλήθηκε σημαντικά. Οι αιτίες αυτής της μεταβολής ήταν το κλίμα οικονομικής αστάθειας και η αβεβαιότητα για τον τραπεζικό τομέα, που προκλήθηκαν λόγω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και των Θεσμών. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα αντιμετώπισε εκροές πελατειακών καταθέσεων ύψους €8,4 δισ., ενώ δεν ανανεώθηκαν συναλλαγές repos ύψους €3,6 δισ. με Πιστωτικά Ιδρύματα. Ως εκ τούτου, η εξάρτηση της Τράπεζας για χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα αυξήθηκε, με παράλληλη μείωση του αποθέματος αποδεκτών εξασφαλίσεων για περαιτέρω άντληση ρευστότητας. Επιπλέον, η ΕΚΤ έπαψε να κάνει αποδεκτά ως ενέχυρα προς χρηματοδότηση τα ομόλογα έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, γεγονός που υποχρέωσε την Τράπεζα να καλύψει το χρηματοδοτικό της κενό μέσω του μηχανισμού ΕΛΑ. Στο αποκορύφωμα της κρίσης ρευστότητας, στις 29 Ιουνίου 2015, λόγω της διακοπής των διαπραγματεύσεων και της επακόλουθης απόφασης της ΕΚΤ να παγώσει το ύψος του ΕΛΑ, η Ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, προκειμένου να αποτραπεί η μαζική φυγή καταθέσεων και να διασφαλιστεί η σταθερότητα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Επίσης, στις 7 Ιουλίου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε σε αύξηση των συντελεστών απομείωσης (haircuts) της αξίας των ομολόγων έκδοσης ή με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία εκχωρούνται ως ενέχυρα στο μηχανισμό ΕΛΑ, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του αποθέματος επιπλέον εγγυήσεων που διέθετε η Τράπεζα για άντληση ρευστότητας μέσω του ΕΛΑ. Στο πλαίσιο των ανωτέρω εξελίξεων, η έκθεση της Τράπεζας στο Ευρωσύστημα κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2015 αυξήθηκε κατά €13,3 δισ. και διαμορφώθηκε περίπου σε €27,6 δισ. Ωστόσο, ακόμη και τότε, η Τράπεζα διέθετε επαρκές απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων αποδεκτών προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και τον ΕΛΑ για την κάλυψη των χρηματοδοτικών της αναγκών, ύψους περίπου €5,5 δισ.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2015, και ενώ οι περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων ήταν σε ισχύ, η ρευστότητα της Τράπεζας παρουσίασε βελτίωση. Η έκθεση στο Ευρωσύστημα μειώθηκε κατά περίπου €3,5 δισ. και η χρηματοδότηση μέσω ΕΛΑ

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

κατά περίπου €6 δισ. Ο βασικός λόγος για την εξέλιξη αυτή ήταν η επιτυχής ολοκλήρωση της διαδικασίας αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας το Δεκέμβριο του 2015, με την οποία αφενός ενισχύθηκε η κεφαλαιακή της βάση και αφετέρου αυξήθηκε το απόθεμα αποδεκτών εγγυήσεων προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ, μέσω της λήψης ομολόγων έκδοσης ΕSM ονομαστικής αξίας €2,7 δισ., στο πλαίσιο του Προγράμματος του Ομολογιακού Δανείου που συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας και του Τ.Χ.Σ. Επιπλέον, η Τράπεζα προέβηκε στην επαναγορά του μακροπρόθεσμου χρέους της, με εξαίρεση τις καλυμμένες ομολογίες, αντικαθιστώντας τμήμα των υποχρεώσεων της με μετοχές. Τέλος, η ρευστότητα της Τράπεζας βελτιώθηκε περαιτέρω λόγω της αύξησης των πελατειακών της καταθέσεων κατά περίπου 1 δισ. και της μικρής απομόχλευσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, την 31 Δεκεμβρίου 2015, η συνολική έκθεση στο Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε στα €24,0 δισ., εκ των οποίων τα €12,5 δισ. αντλήθηκαν από την ΕΚΤ, ενώ τα

υπόλοιπα €11,5 δισ. προήλθαν από χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ. Την ίδια χρονική στιγμή, το συνολικό ύψος των επιπλέον εγγυήσεων για άντληση ρευστότητας της Τράπεζας ανήλθε στο ποσό των €8,4 δισ.

Εκτός της Τράπεζας, οι θυγατρικές του Ομίλου είναι ως επί το πλείστον αυτοχρηματοδοτούμενες, με εξαίρεση την Banca Romaneasca η οποία λαμβάνει χρηματοδότηση ύψους περίπου €450 εκ. από την ΕΤΕ, μέσω διατραπεζικών τοποθετήσεων.

4.5.3 Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας

Στο πλαίσιο παροχής εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου για την έκδοση ομολόγων, η Τράπεζα συμμετείχε στον δεύτερο και τρίτο πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας σύμφωνα με το Ν. 3723/2008, ως εξής:

Πυλώνας II

Περιγραφή	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία λήξης	Ονομαστική αξία	Επιτόκιο
Τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου	2 Μαΐου 2013	Μάιος 2016	4.500	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο ίσο με Euribor 3-μηνών προσαυξημένο κατά 1.200 μ.β.
Τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου	19 Οκτωβρίου 2015	Απρίλιος 2016	2.600	Εξαμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο ίσο με Euribor 6-μηνών προσαυξημένο κατά 800 μ.β.
Τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου	27 Ιουλίου 2015	Ιανουάριος 2016	1.075	Εξαμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο ίσο με Euribor 6-μηνών προσαυξημένο κατά 800 μ.β.
Τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου	19 Οκτωβρίου 2015	Ιανουάριος 2016	1.500	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο ίσο με Euribor 3-μηνών προσαυξημένο κατά 800 μ.β.
Σύνολο			9.675	

Οι τίτλοι που έληξαν τον Ιανουάριο 2016 δεν ανανεώθηκαν.

Οι ανωτέρω τίτλοι κατέχονται από την Τράπεζα και συνεπώς δεν περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις στην κατάσταση Οικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας. Περισσότερες πληροφορίες για τις υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και τις λοιπές δανειακές υποχρεώσεις περιλαμβάνονται στη Σημείωση 33 και στη Σημείωση 34.

Πυλώνας III

Στις 6 Αυγούστου 2013, 16 Σεπτεμβρίου 2013 και 17 Ιουλίου 2014, η Τράπεζα απέκτησε από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου

Χρέους ειδικά ελληνικά κρατικά ομόλογα ύψους €787 εκατ., €60 εκατ. και €1.262 εκατ. αντίστοιχα με κάλυμμα δάνεια πελατών της. Οι τίτλοι αυτοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο ως εξασφάλιση για την άντληση χρηματοδότησης και για το λόγο αυτό περιλαμβάνονται στα στοιχεία εκτός ισολογισμού.

4.5.4 Συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές

Οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές του Ομίλου και της Τράπεζας από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις πλην παραγώνων παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες. Ο κίνδυνος ρευστότητας από παράγωγα δεν θεωρείται σημαντικός.

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές) – Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	21.770	54	133	3.148	109	25.214
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33.820	3.629	5.129	479	4	43.061
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	9	6	893	441	21	1.370
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	44	59	271	720	1.132	2.226
Λοιπές υποχρεώσεις	149	386	247	261	93	1.136
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	55.792	4.134	6.673	5.049	1.359	73.007
Δανειακές δεσμεύσεις*	737	273	560	329	1.588	3.487

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές) – Όμιλος – Όπως Αναμορφώθηκαν

31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	19.174	1.084	97	1.788	144	22.287
Υποχρεώσεις προς πελάτες	44.437	8.202	10.594	2.057	6	65.296
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λουιές δανειακές υποχρεώσεις	188	582	2.165	3.598	113	6.646
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	37	66	358	741	1.078	2.280
Λουιές υποχρεώσεις	996	451	385	330	101	2.263
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	64.832	10.385	13.599	8.514	1.442	98.772
Δανειακές δεσμεύσεις*	2.305	733	1.701	784	1.782	7.305

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές) - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	21.755	41	235	3.148	109	25.288
Υποχρεώσεις προς πελάτες	30.904	2.856	3.034	102	-	36.896
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λουιές δανειακές υποχρεώσεις	-	-	874	-	-	874
Λουιές υποχρεώσεις	4	340	188	119	65	716
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	52.663	3.237	4.331	3.369	174	63.774
Δανειακές δεσμεύσεις*	726	210	519	339	1.880	3.674

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές) - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17.663	759	184	1.788	143	20.537
Υποχρεώσεις προς πελάτες	30.457	4.617	7.557	1.610	-	44.241
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λουιές δανειακές υποχρεώσεις	-	1	70	1.781	155	2.007
Λουιές υποχρεώσεις	26	371	188	-	67	652
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	48.146	5.748	7.999	5.179	365	67.437
Δανειακές δεσμεύσεις*	924	357	597	430	2.057	4.365

* Οι εγκεκριμένες μη εκταμειωμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, την 31 Δεκεμβρίου 2015, αφορούν όρια που δεν μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση ή δεν προβλέπουν αυτόματη ακύρωση εξαιτίας της χειροτέρευσης της φερεγγυότητας του δανειολήπτη και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με το ισχύον εποπτικό πλαίσιο. Οι συνολικές εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια περιλαμβάνουν την 31 Δεκεμβρίου 2015 ποσό €5.738 εκατ. για τον Όμιλο (2014: €15.694 εκατ.) και ποσό €5.030 εκατ. για την Τράπεζα (2014: €6.417 εκατ.).

Στις «Λουιές Υποχρεώσεις» περιλαμβάνονται κυρίως προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι, υποχρεώσεις προς πιστωτές και προμηθευτές, υποχρεώσεις προς το Δημόσιο και επιχειρήσεις του

Δημοσίου, υποχρεώσεις από φόρους και τέλη (εκτός φόρου εισοδήματος), δεδουλευμένα έξοδα.

4.6 Ασφαλιστικός κίνδυνος

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που εκδίδει ο Όμιλος περιλαμβάνουν ασφαλιστικό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αφορά στην πιθανότητα επέλευσης του ασφαλισμένου γεγονότος και της επακόλουθης ζημιάς. Ο κίνδυνος βασίζεται σε τυχαία γεγονότα και για το λόγο αυτό είναι απρόβλεπτος.

Ο πρωταρχικός κίνδυνος που πιθανόν να αντιμετωπίσει ο Όμιλος από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχει εκδώσει είναι η απόκλιση από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις του πραγματικού αριθμού ζημιών, του χρόνου επέλευσής τους και του ύψους της αποζημίωσης. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί γιατί η συχνότητα και/ή η σφοδρότητα των ζημιών είναι μεγαλύτερες από τις εκτιμηθείσες. Ανάλογα με το ασφαλιστικό προϊόν, ο κίνδυνος αυτός επηρεάζεται από μεταβολές σε μακροοικονομικά μεγέθη,

μεταβολές στη συμπεριφορά των ασφαλισμένων, μεταβολές στη δημόσια υγεία, από πανδημίες και καταστροφικά γεγονότα (σεισμούς, βιομηχανική καταστροφή, φωτιές, εξεγέρσεις, τρομοκρατία, κ.λπ.).

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής ανάληψης των κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής πολιτικής και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολογιακή πολιτική βασίζεται σε παραδοχές και στατιστικές μελέτες, καθώς και στα

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Οι αντασφαλιστικές συμβάσεις διακρίνονται σε προαιρετικές, συμβατικές (αναλογικές και μη) και καταστροφικού τύπου (catastrophe reinsurance).

Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής που παρέχονται από τον Όμιλο περιλαμβάνουν ισόβια, μικτή, πρόσκαιρη ασφάλιση, πρόσκαιρη ασφάλιση με παροχή επιβίωσης, συνταξιοδοτικά προϊόντα, προϊόντα συνδεδεμένα με επενδύσεις (Unit-Linked) και συμπληρωματικές καλύψεις προσαρτημένες στα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής.

Παραδοσιακά προϊόντα ασφάλισης Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής ασφαλίζουν γεγονότα τα οποία σχετίζονται με την ανθρώπινη ζωή (π.χ. θάνατο ή επιβίωση).

Οι παροχές συνίστανται είτε στην καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού εφάπαξ ή σε περιοδικές προσόδους είτε στην αποκατάσταση της συγκεκριμένης οικονομικής ζημιάς που προήλθε από την επέλευση του γεγονότος.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τα συμβόλαια Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

- **Κίνδυνος θνησιμότητας:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης μεταξύ του πραγματικού αριθμού των θανάτων και του αναμενόμενου αριθμού τους.
- **Κίνδυνος επιβίωσης:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω μεγαλύτερης της εκτιμηθείσας, διάρκειας ζωής των ασφαλισμένων.
- **Κίνδυνος επενδυτικής απόδοσης:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης της πραγματικής απόδοσης έναντι της προσδοκώμενης.
- **Κίνδυνος εξόδων:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.
- **Κίνδυνος ακυρωσιμότητας:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Βασικές παραδοχές

Η επιλογή των βασικών παραδοχών για την εκτίμηση των ασφαλιστικών αποθεμάτων προϋποθέτει βαθιά γνώση και αντικειμενική κρίση. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος, στα εμπειρικά δεδομένα του Ομίλου, στις τρέχουσες συνθήκες αγοράς, την ανάλυση του ανταγωνισμού και της αγοράς, καθώς και άλλες δημοσιευμένες πληροφορίες.

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις κατά την ανάληψη των κινδύνων εκτιμώνται με βάση τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την έκδοσή τους (επικείμενοι θάνατοι, ακυρώσεις συμβολαίων, αποδόσεις επενδύσεων, διαχειριστικά έξοδα κ.α.). Συνεπώς, νέες εκτιμήσεις παράγονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Οικονομικών Καταστάσεων για την επάρκεια των ασφαλιστικών αποθεμάτων κάτω από το πρίσμα της τρέχουσας εμπειρίας.

Οι θεμελιώδεις παραδοχές, στις οποίες οι ασφαλιστικές προβλέψεις επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευαισθησία, είναι οι ακόλουθες:

- **Θνησιμότητα:** Οι παραδοχές βασίζονται σε πίνακες θνησιμότητας, σύμφωνα με το είδος της σύμβασης και με βάση τα ιστορικά στοιχεία που διατηρεί ο Όμιλος. Οι παραδοχές διαφοροποιούνται ανά φύλο.
- **Απόδοση Επενδύσεων:** Οι αποδόσεις των επενδύσεων που επηρεάζουν το προσδοκώμενο επίπεδο μελλοντικών παροχών βασίζονται τόσο στις τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς όσο και στις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων.
- **Έξοδα:** Οι παραδοχές σχετικά με τα λειτουργικά έξοδα της Εταιρείας ανατακλούν τις εκτιμώμενες δαπάνες για τη διατήρηση/ ανανέωση και εξυπηρέτηση του εν ισχύ χαρτοφυλακίου. Το επίπεδο των εξόδων όπως έχουν διαμορφωθεί την 31 Δεκεμβρίου 2015 έχει θεωρηθεί αποδεκτό, προσαρμοσμένο με τον εκτιμώμενο πληθωρισμό όπου χρειάζεται.
- **Ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών:** Οι ακυρώσεις αφορούν στον τερματισμό των συμβολαίων λόγω μη καταβολής ασφαλιστρών. Οι εξαγορές αφορούν στον εθελούσιο τερματισμό των συμβολαίων από τους ασφαλισμένους. Τα ποσοστά των συμβολαίων που τερματίζονται εκτιμώνται με στατιστικές μετρήσεις που βασίζονται στην εμπειρία του Ομίλου και ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο προϊόντος.
- **Συντελεστής προεξόφλησης:** Η εκτίμηση της επάρκειας των υποχρεώσεων στηρίζεται στις μελλοντικές ταμειακές ροές των εσόδων και εξόδων του Ομίλου. Οι μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας καμπύλες απόδοσης όπως αυτές διαμορφώνονται στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, λαμβάνοντας υπόψη τις αποδόσεις στην κτήση των στοιχείων του χαρτοφυλακίου επενδύσεων και τις προθεσμιακές καμπύλες απόδοσης (forward yield curve).
- **Ποσοστό άσκησης δικαιώματος εξαγοράς στην έναρξη της συνταξιοδότησης:** Το ποσοστό των ασφαλισμένων ατομικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων που επιλέγουν την καταβολή εφάπαξ ποσού (αξία εξαγοράς) αντί της καταβολής μηνιαίας σύνταξης, το οποίο εκτιμάται με βάση την εμπειρία της Εταιρείας.

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε τρεις κύριες κατηγορίες:

i. **Ατομικά παραδοσιακά προγράμματα (απλή ασφάλεια θανάτου, μικτή, συνταξιοδοτικό πρόγραμμα κ.α.):**

Ο έλεγχος βασίσθηκε στην προβολή των μελλοντικών ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας τρέχουσες υποθέσεις θνησιμότητας, ακυρωσιμότητας, επιτοκίου και εξόδων, για την προσδοκώμενη υπολειπόμενη διάρκεια των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Από την παραπάνω διαδικασία προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

ii. **Ατομικά ασφαλιστήρια ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (unit-linked):**

Αναλύθηκαν τόσο οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις παραμέτρους (θνησιμότητα, ακυρωσιμότητα, έξοδα, επιτόκιο) όσο και αυτοί που σχετίζονται με την εγγυημένη παροχή στη λήξη των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Παρά την αύξηση που σημείωσαν οι

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

τιμές των μεριδίων των συνδεδεμένων κεφαλαίων το τελευταίο έτος, εξακολουθεί να είναι αναγκαίος ο σχηματισμός επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη των εγγυήσεων προς τους ασφαλισμένους.

iii. Συνταξιούχοι που προέρχονται από ομαδικά συμβόλαια της μορφής DAF:

Από την εφαρμογή ανάλογης μεθοδολογίας με τα ατομικά ασφαλιστήρια προέκυψε η ανάγκη επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη του κινδύνου μακροβιότητας.

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ανάλυση ευαισθησίας που απεικονίζεται παρακάτω πραγματοποιείται για τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι θεωρούνται σημαντικοί (επιτόκιο προεξόφλησης και ποσοστά ακυρώσεων) αναφορικά με την επίπτωση που επιφέρει η μεταβολή τους στο σύνολο των προβλέψεων που έχουν καταχωρηθεί.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας αφορούν στις υποχρεώσεις που συνδέονται με το χαρτοφυλάκιο των παραδοσιακών ασφαλίσεων ζωής, τις παροχές προς τους συνταξιούχους που προέρχονται από ομαδικά προγράμματα DAF, καθώς και το χαρτοφυλάκιο συμβολαίων Unit Linked.

Ανάλυση ευαισθησίας (€'000)

2015	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,5%	(48)
	-0,5%	53
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(2)
	Μείωση κατά -10%	2

2014	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,5%	(49)
	-0,5%	53
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(4)
	Μείωση κατά -10%	4

Συμπληρωματικές καλύψεις σε συμβόλαια ασφάλισης Ζωής

Τα συμβόλαια Ζωής μπορεί να περιλαμβάνουν και συμπληρωματικές καλύψεις ασφάλισης ατυχημάτων και ασθενειών, καλύπτοντας τις συνέπειες της ανικανότητας ή την ανάγκη νοσηλείας εξαιτίας ατυχήματος ή και ασθένειας του ασφαλισμένου ή των εξαρτημένων μελών του.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τις συμπληρωματικές καλύψεις των συμβολαίων Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

- **Κίνδυνος νοσηρότητας:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης του κόστους αποζημιώσεων που σχετίζονται με νοσοκομειακές καλύψεις έναντι του εκτιμηθέντος κόστους.
- **Κίνδυνος εξόδων:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.
- **Κίνδυνος ακυρωσιμότητας:** ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Βασικές παραδοχές

Οι θεμελιώδεις παραδοχές, στις οποίες οι ασφαλιστικές προβλέψεις επιδεικνύουν ιδιαίτερη ευαισθησία, είναι οι ακόλουθες:

- **Νοσηρότητα:** Η συχνότητα και σφοδρότητα νοσηλείας καθώς και η εξέλιξή τους ανά ηλικία και τύπο κάλυψης που προέρχονται από την ιστορική εμπειρία.
- **Ανικανότητα:** Τα ποσοστά ανικανότητας για τις συμπληρωματικές καλύψεις ζωής με παροχές σε περίπτωση ανικανότητας του ασφαλισμένου, βασίζονται κυρίως στα αντίστοιχα ποσοστά των εν ενεργεία αντασφαλιστικών συμβάσεων.

• **Ποσοστά ακυρώσεων και εξαγορών:** Οι ακυρώσεις αφορούν στον τερματισμό των συμβολαίων λόγω μη καταβολής ασφαλιστρω. Οι εξαγορές αφορούν στον εθελούσιο τερματισμό των συμβολαίων από τους ασφαλισμένους. Τα ποσοστά των συμβολαίων που τερματίζονται εκτιμώνται με στατιστικές μετρήσεις που βασίζονται στην εμπειρία του Ομίλου και ποικίλλουν ανάλογα με τον τύπο του προϊόντος.

• **Συντελεστής προεξόφλησης:** Η εκτίμηση της επάρκειας των υποχρεώσεων στηρίζεται στις μελλοντικές ταμειακές ροές των εσόδων και εξόδων του Ομίλου. Οι μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας καμπύλες απόδοσης όπως αυτές διαμορφώνονται στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου, λαμβάνοντας υπόψη τις αποδόσεις στην κτήση των στοιχείων του χαρτοφυλακίου επενδύσεων και τις προθεσμιακές καμπύλες απόδοσης (forward yield curve).

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε δύο κύριες κατηγορίες:

i. **Συμπληρωματικές καλύψεις εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης:**

Για τη διενέργεια του ελέγχου λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες εκτιμήσεις για το επιτόκιο προεξόφλησης, τους δείκτες νοσηρότητας, τον ιατρικό πληθωρισμό των αποζημιώσεων, την ακυρωσιμότητα των συμβολαίων, τα έξοδα και την ετήσια αύξηση των ασφαλιστρω. Από την παραπάνω διαδικασία δεν προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ii. Λοιπές συμπληρωματικές καλύψεις:

Για τον έλεγχο επάρκειας λήφθηκαν υπόψη οι τρέχουσες εκτιμήσεις για το επιτόκιο προεξόφλησης, τους δείκτες ανικανότητας, την ακυρωσιμότητα των συμβολαίων και τα έξοδα. Από τον έλεγχο προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

Ανάλυση ευαισθησίας

Η ανάλυση ευαισθησίας που απεικονίζεται παρακάτω πραγματοποιείται για τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι θεωρούνται σημαντικοί (επιτόκιο προεξόφλησης, ποσοστά ακυρώσεων και ποσοστά νοσηρότητας) αναφορικά με την επίπτωση που επιφέρει η μεταβολή τους στο σύνολο των προβλέψεων που έχουν καταχωρηθεί.

Ανάλυση ευαισθησίας (€'000)

	2015	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις
Επιτόκιο Προεξόφλησης		+0,5%	5
		-0,5%	(6)
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών		Αύξηση κατά +10%	22
		Μείωση κατά -10%	(27)
Ποσοστά Νοσηρότητας		Αύξηση κατά +5%	49
		Μείωση κατά -5%	(49)

	2014	Μεταβολή Παραδοχών	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις
Επιτόκιο Προεξόφλησης		+0,5%	15
		-0,5%	(17)
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών		Αύξηση κατά +10%	63
		Μείωση κατά -10%	(78)
Ποσοστά Νοσηρότητας		Αύξηση κατά +5%	69
		Μείωση κατά -5%	(68)

Γενικές ασφαλίσεις

Τα προσφερόμενα προϊόντα καλύπτουν όλο το εύρος των γενικών ασφαλίσεων για κάλυψη προσωπικών, εμπορικών και βιομηχανικών κινδύνων που σχετίζονται με την απώλεια περιουσίας και την αστική ευθύνη έναντι τρίτων.

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής αποδοχής των κινδύνων, κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολόγηση των προγραμμάτων βασίζεται σε εμπειρία του παρελθόντος, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κινδύνων που σχετίζονται με πλήθος ζημιών και αντίστοιχων καταβολών αποζημιώσεων πέραν των αναμενόμενων μεγεθών, εφαρμόζονται κατάλληλες πρακτικές πρόληψης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Ομίλου:

Διαδικασία ανάληψης κινδύνων («underwriting»): Τα κριτήρια αποδοχής για όλους τους κλάδους ασφάλισης είναι τέτοια που εξασφαλίζουν τη γεωγραφική διασπορά των κινδύνων και την κατανομή τους σε διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας. Επιπλέον, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, επιβάλλονται ανώτατα όρια κάλυψης και εκπιπτόμενα, που μειώνουν την ευθύνη του Ομίλου. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις οι ασφαλιστικές συμβάσεις περιλαμβάνουν εξαιρέσεις κάλυψης κινδύνων των οποίων, τόσο ο χρόνος επέλευσης, όσο και οι οικονομικές συνέπειες, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν (οι κίνδυνοι αυτοί είναι κυρίως αστικής ευθύνης ή περιβαλλοντικοί κίνδυνοι με δυσδιάκριτα αιτιογόνα γεγονότα και προσαγωγή ευθυνών).

Διαχείριση αποζημιώσεων: Η πολιτική διαχείρισης των ζημιών αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν ταχύτερη καταβολή της

αποζημίωσης και την αποφυγή φαινομένων εξαπάτησης του Ομίλου με ατυχήματα προκαλούμενα από δόλο. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων, αξιόπιστων διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης και την επάνδρωση των αρμοδίων τμημάτων με ανθρώπινο δυναμικό με τις τεχνικές γνώσεις και την ηθική ακεραιότητα που απαιτούνται.

Προβλέψεις εκκρεμών αποζημιώσεων: Πλέον της διαδικασίας φάκελο προς φάκελο για την εκτίμηση των προβλεπόμενων ποσών αποζημίωσης, εφαρμόζονται και στατιστικές τεχνικές που αποσκοπούν σε μια ασφαλέστερη συνολική εκτίμηση των μελλοντικών υποχρεώσεων και το σχηματισμό κατάλληλων αποθεμάτων. Στη διαδικασία αυτή εντάσσεται και ο υπολογισμός των προβλέψεων για ζημιές που έχουν συμβεί αλλά δεν έχουν γνωστοποιηθεί στον Όμιλο μέχρι την ημερομηνία αποτίμησης.

Αντασφαλιστική πολιτική: Η επιλογή κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης ποικίλλει ανάλογα με τη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου για κάλυψη δυσμενών γεγονότων, συνυπολογίζοντας και το αντίστοιχο απαιτούμενο κόστος. Η δομή του τελικά επιλεγόμενου προγράμματος είναι τέτοια που να εξασφαλίζει κάλυψη για ασυνήθιστα μεγάλο πλήθος ζημιών ή μεμονωμένων αποζημιώσεων που αποκλίνουν σημαντικά από τα προσδοκώμενα μέσα μεγέθη. Ιδιαίτερη ευαισθησία επιδεικνύεται στην κάλυψη καταστροφικών φυσικών φαινομένων, κυρίως σεισμού, επιλέγοντας προγράμματα κάλυψης γεγονότων με πολύ μικρή πιθανότητα να συμβούν.

Έλεγχος επάρκειας

Έλεγχος επάρκειας των τεχνικών προβλέψεων διενεργείται σε όλους τους Κλάδους. Ειδικά για τον Κλάδο Αυτοκινήτων (τον μεγαλύτερο κλάδο), επεξεργάστηκαν ιστορικά δεδομένα βάσει

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

των αναλυτικών κινήσεων ανά περίπτωση ζημιάς, για κάθε έτος ατυχήματος μετά το 2000 και εφαρμόστηκαν οι κλασσικές μέθοδοι προβολής των συσσωρευμένων πληρωμών, των επισυμβασών ζημιών, του μέσου κόστους ζημιών, καθώς και η μεθοδολογία Borhuetter-Ferguson, της οποίας τα αποτελέσματα τελικά επιλέχθηκαν για την εκτίμηση του τελικού κόστους για κάθε έτος ατυχήματος.

Πίνακες εξέλιξης κόστους αποζημιώσεων

Στους παρακάτω πίνακες απεικονίζεται η εξέλιξη του συνολικού κόστους αποζημιώσεων για καθένα έτος ζημιάς από το 2009 έως το 2015. Επιπρόσθετα εμφανίζονται τα σωρευτικά ποσά πληρωμών, ούτως ώστε να είναι ευδιάκριτος ο επιμερισμός του εκάστοτε συνολικού κόστους σε πληρωμές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και σε προβλέψεις μελλοντικών πληρωμών για τις ζημιές που βρίσκονται σε εκκρεμότητα. Για τα έτη πριν το 2009 απεικονίζεται, για λόγους συμφωνίας, το ποσό της τρέχουσας

εκτίμησης για τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών. Σημειώνεται ότι για την κάλυψη αστικής ευθύνης αυτοκινήτων το επιπλέον απόθεμα που σχηματίζεται, πέραν των κατά περίπτωση προβλέψεων, ως αποτέλεσμα του ελέγχου επάρκειας που πραγματοποιείται, συμπεριλαμβάνεται στις εκτιμήσεις που απεικονίζονται.

Για τις ασφαλίσεις πυρός (δεύτερος μεγαλύτερος κλάδος, μετά τον κλάδο αυτοκινήτων) το συνολικό κόστος ανά έτος αποτελείται από το άθροισμα του σωρευτικού ποσού πληρωμών και το ποσό των κατά περίπτωση προβλέψεων (δεν προέκυψε ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος από τον έλεγχο επάρκειας που πραγματοποιήθηκε).

Σημειώνεται ότι τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών για τους δύο μεγαλύτερους κλάδους υπερβαίνει το 85% του συνολικού αποθέματος εκκρεμών ζημιών για τις γενικές ασφαλίσεις.

Εξέλιξη ζημιών κλάδου αστικής ευθύνης αυτοκινήτου

Έτος ζημιάς	Απόθεμα προ του 2009	Όμιλος							Σύνολο αποθεμά των
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Έτος ζημιάς	-	136	200	140	82	64	61	50	-
Μετά ένα έτος	-	138	192	138	83	63	53	-	-
Μετά δύο έτη	-	139	196	147	82	62	-	-	-
Μετά τρία έτη	-	139	199	145	82	-	-	-	-
Μετά τέσσερα έτη	-	132	187	144	-	-	-	-	-
Μετά πέντε έτη	-	123	161	-	-	-	-	-	-
Μετά έξι έτη	-	120	-	-	-	-	-	-	-
Εκτίμηση συνολικού κόστους αποζημιώσεων	-	120	161	144	82	62	53	50	-
Έτος ζημιάς	-	(39)	(60)	(34)	(21)	(16)	(12)	(11)	-
Μετά ένα έτος	-	(65)	(87)	(58)	(33)	(24)	(21)	-	-
Μετά δύο έτη	-	(73)	(98)	(66)	(38)	(28)	-	-	-
Μετά τρία έτη	-	(81)	(108)	(75)	(44)	-	-	-	-
Μετά τέσσερα έτη	-	(89)	(117)	(83)	-	-	-	-	-
Μετά πέντε έτη	-	(95)	(124)	-	-	-	-	-	-
Μετά έξι έτη	-	(98)	-	-	-	-	-	-	-
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις	-	(98)	(124)	(83)	(44)	(28)	(21)	(11)	-
Συνολικό απόθεμα εκκρεμών ζημιών	54	22	37	61	38	34	32	39	317

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Εξέλιξη ζημιών κλάδου πυρός

Έτος ζημιάς	Απόθεμα προ του 2009	Όμιλος							Σύνολο αποθεμά των
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Έτος ζημιάς	-	33	24	19	16	10	15	36	-
Μετά ένα έτος	-	34	22	18	15	9	13	-	-
Μετά δύο έτη	-	35	22	17	14	9	-	-	-
Μετά τρία έτη	-	34	22	17	14	-	-	-	-
Μετά τέσσερα έτη	-	33	21	17	-	-	-	-	-
Μετά πέντε έτη	-	32	21	-	-	-	-	-	-
Μετά έξι έτη	-	33	-	-	-	-	-	-	-
Εκτίμηση συνολικού κόστους αποζημιώσεων	-	33	21	17	14	9	13	36	-
Έτος ζημιάς	-	(17)	(5)	(7)	(5)	(3)	(6)	(5)	-
Μετά ένα έτος	-	(25)	(15)	(14)	(10)	(7)	(10)	-	-
Μετά δύο έτη	-	(29)	(18)	(15)	(10)	(7)	-	-	-
Μετά τρία έτη	-	(30)	(18)	(15)	(10)	-	-	-	-
Μετά τέσσερα έτη	-	(30)	(19)	(15)	-	-	-	-	-
Μετά πέντε έτη	-	(30)	(20)	-	-	-	-	-	-
Μετά έξι έτη	-	(31)	-	-	-	-	-	-	-
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις	-	(31)	(20)	(15)	(10)	(7)	(10)	(5)	-
Συνολικό απόθεμα εκκρεμών ζημιών	6	2	1	2	4	2	3	31	50

4.7 Κεφαλαιακή επάρκεια

Οι εποπτικές αρχές έχουν θεσμοθετήσει ποσοτικά κριτήρια για τη διασφάλιση κεφαλαιακής επάρκειας και επιβάλλουν στον Όμιλο και την Τράπεζα να διατηρούν ελάχιστα ποσά και δείκτες κεφαλαίων, προσδιορισμένα βάσει σταθμισμένου κινδύνου, οι οποίοι δείκτες ορίζονται ως η σχέση των κεφαλαίων προς το άθροισμα των περιουσιακών στοιχείων, συγκεκριμένων στοιχείων εκτός ισολογισμού και του τεκμαρτού ποσού που προκύπτει από τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη του κινδύνου αγοράς. Τον Ιούνιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξέδωσαν την Οδηγία 2013/36/ΕΕ και τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013 (γνωστά ως CRD IV), μέσω των οποίων έγινε η ενσωμάτωση και προσαρμογή

σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αλλαγών εκείνων που έχουν προταθεί από την Επιτροπή της Βασιλείας (Basel III). Οι νέοι κανονισμοί είναι άμεσα εφαρμόσιμοι σε όλα τα κράτη μέλη από την 1 Ιανουαρίου 2014, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες διατάξεις θα εφαρμοστούν σταδιακά κυρίως μεταξύ 2014 με 2019.

Η CRD IV αναθεώρησε τον ορισμό των εποπτικών κεφαλαίων και των λοιπών στοιχείων που τα συνθέτουν σε κάθε επίπεδο.

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου και της Τράπεζας, σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις της CRD IV, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014 ⁽¹⁾	31.12.2015	31.12.2014
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	14,6%	13,5%	21,3%	21,1%
Δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier I)	14,6%	13,5%	21,3%	21,4%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	14,6%	13,6%	21,3%	21,8%

(1) Τα κονδύλια της 31.12.2014 έχουν υπολογιστεί σύμφωνα με το άρθρο 26-2 του Κανονισμού 575/2013 της Ε.Ε., εξαιρουμένων των κερδών της χρήσης.

Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης 2015

Σύμφωνα με τη δήλωση της Συνόδου Κορυφής της Ευρωζώνης της 12ης Ιουλίου 2015 και την απόφαση της ΕΚΤ της 5ης Αυγούστου 2015, η ΕΚΤ προχώρησε στη διεξαγωγή Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης («ΣΑ») για τις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες. Η ΣΑ περιέλαβε μια Αξιολόγηση του Δανειακού Χαρτοφυλακίου (AQR) και μια Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων (ST) που αποτελείται από ένα βασικό σενάριο και ένα δυσμενές σενάριο. Η AQR διεξήχθη με γνώμονα το στατικό ισολογισμό της 30ης Ιουνίου 2015. Η ST ήταν μια άσκηση με χαρακτήρα προοπτικών, η οποία αξιολογεί την ανθεκτικότητα της οικονομικής κατάστασης της Τράπεζας εν όψει περαιτέρω σημαντικής επιδείνωσης του οικονομικού περιβάλλοντος από τον

Ιούνιο του 2015 (μετά από προσαρμογές AQR), έως το τέλος του 2017.

Σύμφωνα με το Σενάριο Βάσης (περιλαμβανομένης της AQR), τα αποτελέσματα των ST έδειξαν επιπλέον αρνητική επίδραση επί των εποπτικών κεφαλαίων της ΕΤΕ, γεγονός που οδήγησε το δείκτη βασικών εποπτικών κεφαλαίων CET1 στο 6,8%. Καθώς το ελάχιστο όριο του δείκτη CET1 έχει οριστεί από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό στο 9,5% για το Σενάριο Βάσης, αυτό σημαίνει κεφαλαιακό έλλειμμα ύψους €1.576 εκατ. Συνοπολογίζοντας την θετική επίπτωση των αποτελεσμάτων του τρίτου τριμήνου 2015, ο SSM μείωσε τις κεφαλαιακές ανάγκες τόσο υπό το βασικό όσο και υπό το δυσμενές σενάριο κατά €120

εκατ. Κατά συνέπεια το κεφαλαιακό έλλειμμα για το σενάριο βάσης μειώθηκε σε €1.456 εκατ.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Σενάριο Βάσης και των προβλέψεων ότι το οικονομικό περιβάλλον κατά τη διάρκεια των επόμενων 30 μηνών, έως το 2017, θα είναι ασθενές, προβλέπονται σημαντικές σωρευτικές ζημιές όσον αφορά στις εγχώριες εργασίες της ΕΤΕ, που απορρέουν τόσο από τα μειωμένα κέρδη προ προβλέψεων όσο και από τις αυξημένες ζημιές από επισφάλειες, πέραν αυτών που εντοπίστηκαν κατά την ΑQR. Επιπλέον, οι προβλέψεις ενσωματώνουν απομείωση στα κεφάλαια που δημιουργήθηκαν από τις δράσεις κεφαλαιακής ενίσχυσης που ανέλαβε η ΕΤΕ σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της βάσει του ισχύοντος Σχεδίου Αναδιάρθρωσής της (όπως εγκρίθηκε στις 23 Ιουλίου 2014).

Σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο, η ST (συμπεριλαμβανομένων των ΑQR προσαρμογών) εντόπισε κεφαλαιακό έλλειμμα ύψους €4.482 εκατ., μετά την μείωση των €120 εκατ., (επιπλέον €3.026 εκατ. σε σύγκριση με το Σενάριο Βάσης), σε σχέση με το κατώτερο όριο 8% του δείκτη εποπτικών κεφαλαίων CET1 (σε σύγκριση με το 5,5% του δυσμενούς σεναρίου της ST 2014).

Το δυσμενές σενάριο απεικόνιζε τη χρηματοοικονομική θέση της ΕΤΕ υπό ακραίες συνθήκες, με την παραδοχή απομείωσης της έκθεσης στο Ελληνικό Δημόσιο, αύξηση των εγχώριων επισφαλειών, σημαντική μείωση των κερδών προ προβλέψεων, και περαιτέρω πίεση στις διεθνείς εργασίες της ΕΤΕ, που δεν είχαν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό στο σενάριο βάσης.

Την 6 Νοεμβρίου 2015, η Τράπεζα, σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΚΤ υπέβαλε σχέδιο κεφαλαιακών δράσεων στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, στοχεύοντας στην κάλυψη τόσο του ελλείμματος του σεναρίου βάσης όσο και τις πρόσθετες ανάγκες που προκύπτουν από το δυσμενές σενάριο. Το σχέδιο κεφαλαιακών δράσεων το οποίο εγκρίθηκε την 13 Νοεμβρίου 2015, περιλάμβανε την προσφορά για την απόκτηση του συνόλου των πιστωτικών τίτλων η οποία ανακοινώθηκε την 2 Νοεμβρίου 2015 (Σημείωση 33), την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2015 (Σημείωση 38), την πώληση του 100% της συμμετοχής στην Finansbank (Σημείωση 30) και την κρατική ενίσχυση από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΤΧΣ») εφόσον απαιτούνταν (η οποία προέβλεπε την υποχρεωτική μετατροπή των προνομιούχων μετοχών του Δημοσίου, των εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών χωρίς δικαίωμα ψήφου που εκδόθηκαν στις Η.Π.Α. και άλλες υπαγόμενες υποχρεώσεις). (Σημείωση 38) και (Σημείωση 42)

Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης 2014

Από την 1η Νοεμβρίου 2014, όλες οι συστημικές τράπεζες της Ευρωζώνης βρίσκονται υπό την άμεση εποπτεία της ΕΚΤ (Ενιαίος Μηχανισμός Εποπτείας – Single Supervisory Mechanism, “SSM”). Προτού η ΕΚΤ αναλάβει τις εποπτικές της αρμοδιότητες, η Τράπεζα, όπως όλες οι συστημικές ευρωπαϊκές τράπεζες, συμμετείχε στην «Πανευρωπαϊκή Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης», συμπεριλαμβανομένου του Ελέγχου Ποιότητας των Στοιχείων Ενεργητικού (Asset Quality Review – AQR) και της Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων (Stress Test), με ημερομηνία αναφοράς την 31η Δεκεμβρίου 2013. Τα αποτελέσματα της άσκησης δημοσιεύτηκαν την 26η Οκτωβρίου 2014. Το ΑQR, καθώς και το Στατικό Σενάριο Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων, απαιτούσαν ελάχιστο δείκτη CET 1 ποσοστού 8%, ενώ το Δυσμενές Σενάριο ελάχιστο δείκτη CET1 ποσοστού 5,5%.

Το Δυσμενές Δυναμικό Σενάριο, το οποίο βασίστηκε στο εγκεκριμένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, κατέληξε σε δείκτη CET 1

ποσοστού 8,9%, μεταφραζόμενο σε πλεόνασμα κεφαλαίου ποσού €2 δισ. Συνεπής στις οδηγίες της ΕΚΤ, η Τράπεζα υπέβαλε την 7 Νοεμβρίου 2014 ως σχέδιο ενίσχυσης κεφαλαίων το ως άνω εγκριθέν Δυσμενές Δυναμικό Σενάριο, το οποίο με τα αποτελέσματα της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2014, καταλήγει σε πλεόνασμα κεφαλαίων €2 δισ., χωρίς να απαιτείται επιπρόσθετη κίνηση κεφαλαιακής ενίσχυσης.

Νόμος περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Ο Νόμος περί Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων, άρθρο 27Α του ν.4172/2013, («Νόμος ΑΦΑ») επιτρέπει υπό προϋποθέσεις στα πιστωτικά ιδρύματα να μετατρέπουν τις επιλέξιμες ΑΦΑ σε τελικές και διακανονισμένες αξιώσεις από το Ελληνικό Δημόσιο (οι «Φορολογικές Πιστώσεις»). Οι επιλέξιμες ΑΦΑ ενδέχεται να αυξηθούν στο μέλλον λόγω της αναγνώρισης των μη αναγνωρισμένων ΑΦΑ επί σωρευμένων προβλέψεων και άλλων ζημιών λόγω του πιστωτικού κινδύνου που αναγνωρίστηκαν μέχρι την 30 Ιουνίου 2015. Επιπρόσθετα, οι επιλέξιμες ΑΦΑ ενδέχεται να αυξηθούν στο μέλλον λόγω αυξήσεων στη φορολογία. Ως βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία των Φορολογικών Πιστώσεων συνίσταται η ύπαρξη λογιστικής ζημίας ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά για τις οποίες μπορούν να αναγνωριστούν φορολογικές πιστώσεις την επόμενη οικονομική χρήση, ήτοι το 2017.

Οι Φορολογικές Πιστώσεις υπολογίζονται ως ποσοστό των λογιστικών ζημιών βάσει ΔΠΧΑ προς τα καθαρά ίδια κεφάλαια πριν τις ζημιές της χρήσης και το ποσοστό αυτό θα εφαρμοστεί στις υπόλοιπες επιλέξιμες ΑΦΑ για ένα συγκεκριμένο έτος για να υπολογιστούν οι Φορολογικές Πιστώσεις που θα μετατραπούν κατά την οικονομική χρήση σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος.

Οι Φορολογικές Πιστώσεις αντισταθμίζονται έναντι του φόρου εισοδήματος των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σε περίπτωση που η φορολογική υποχρέωση δεν επαρκεί για να αντισταθμίσει τις Φορολογικές Πιστώσεις στο σύνολό τους, οι υπόλοιπες μη αντισταθμιζόμενες Φορολογικές Πιστώσεις που κατέχει το αντίστοιχο πιστωτικό ίδρυμα, θα πρέπει να οδηγήσουν σε απευθείας επιστροφή των αξιώσεων κατά του Ελληνικού Δημοσίου. Από το 2017 και έπειτα, το αντίστοιχο πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να εκδώσει και να παραδώσει, δωρεάν, προς το Ελληνικό Δημόσιο δικαιώματα μετατροπής (warrants), τα οποία μπορούν να μετατραπούν σε κοινές μετοχές του πιστωτικού ιδρύματος συνολικής αξίας αγοράς ίσης με το 100% των Φορολογικών Πιστώσεων, σε τιμή αγοράς ίση με τη μέση σταθμισμένη τιμή της αγοράς κατά τη διάρκεια των 30 εργάσιμων ημερών, όπως υφίστανται πριν την μετατροπή (η εν λόγω περίοδος των 30 εργάσιμων ημερών θα πρέπει να προηγείται της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων που πραγματοποιείται συνήθως τον Μάιο ή τον Ιούνιο). Ταυτόχρονα, το πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να διαμορφώσει ειδικό ισόποσο αποθεματικό, αποκλειστικά για το σκοπό της κεφαλαιοποίησής του στο πλαίσιο της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου που προκύπτει από την άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων μετατροπής. Τα warrants θα είναι ελευθέρως μεταβιβάσιμα, χωρίς επιφύλαξη του δικαιώματος προαίρεσης αγοράς των κοινών μετόχων του πιστωτικού ιδρύματος για την αγορά των warrants σε αναλογία με τη μετοχική τους συμμετοχή στο πιστωτικό ίδρυμα εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

Η υποβολή στο ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013 είναι προαιρετική και υπόκειται στην έγκριση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας. Η απόφαση

αυτή θα κοινοποιηθεί στην αρμόδια φορολογική και κανονιστική αρχή. Αντίστοιχη έγκριση απαιτείται προκειμένου η Τράπεζα να εξαιρεθεί από το ειδικό καθεστώς του άρθρου 27Α του Ν.4172/2013, με τη διαφορά ότι θα χρειαστεί επιπλέον η προέγκριση της αρμόδιας κανονιστικής αρχής.

Την 7 Νοεμβρίου 2014, η Τράπεζα συγκάλωσε έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων που αποφάσισε την υποβολή της Τράπεζας στο νόμο ΑΦΠ, την έκδοση warrants προς το Ελληνικό Δημόσιο και το σχηματισμό ειδικού αποθεματικού.

Αναμένεται η έκδοση υπουργικής απόφασης η οποία θα θίγει συγκεκριμένα ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του ανωτέρω μηχανισμού μετατροπής, όπως η παρακολούθηση και πιστοποίηση των ετήσιων μη συμψηφισμένων Φορολογικών Απαιτήσεων και η μέθοδος είσπραξης τους που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί είτε μέσω μετρητών είτε μέσω ισοδύναμων.

Ο νέος νόμος επιτρέπει στα Πιστωτικά Ιδρύματα να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες ΑΦΑ ως μη «βασισζόμενες στη μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με τις διατάξεις της CRD IV, με αποτέλεσμα να μην αφαιρούνται από τον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) και συνεπώς να βελτιώνουν την κεφαλαιακή τους θέση.

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, το ποσό της ΑΦΑ που θα ήταν δυνατό να μετατραπεί ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωτέρω Νόμου ήταν €4,9 δισ.

Εφαρμογή της Οδηγίας για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Τραπεζών (ΑΚΕ)

Η Οδηγία 2014/59/ΕΕ της 15 Μαΐου 2014 («οδηγία για την ανάκαμψη και εξυγίανση ή «ΑΚΕ»), η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία δυνάμει του Ν.4335/2015 της 23 Ιουλίου 2015, προβλέπει τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού πλαισίου για την ανάκαμψη και εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επενδυτικών εταιριών. Η ΑΚΕ έχει σχεδιαστεί με σκοπό να παρέχει στις αρχές ένα σύνολο αξιόπιστων εργαλείων για την επαρκή, έγκαιρη και γρήγορη παρέμβαση την αποφυγή σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, την αποτροπή απειλών μεταξύ άλλων σε υποδομές της αγοράς, την προστασία των καταθετών, των επενδυτών και να μειώσουν την εξάρτηση από δημόσια χρηματοδοτική στήριξη.

Η ΑΚΕ περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα από μέσα και εξουσίες εξυγίανσης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μεμονωμένα ή συνδυαστικά όπου η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι ορισμένες από τις απαιτούμενες προϋποθέσεις πληρούνται, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αποτυγχάνει ή είναι πιθανό να αποτύχει και μη εναλλακτικά μέτρα βασισζόμενα στον ιδιωτικό τομέα ή εποπτικά μέτρα, θα αποτρέψουν την αποτυχία ενός ιδρύματος μέσα σε ένα εύλογο χρονικό πλαίσιο. Τα εργαλεία εξυγίανσης περιλαμβάνουν την εξουσία να πωλήσει ή να μεταβιβάσει περιουσιακά στοιχεία (ή την κυριότητα αυτών) σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και ένα γενικό εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα «bail-in», το οποίο προβλέπει τη διαγραφή ή μετατροπή των τυχόν υποχρεώσεων

του ιδρύματος που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις. Σε περιπτώσεις εξαιρετικής συστημικής κρίσης, οποιαδήποτε τέτοια έκτακτη οικονομική βοήθεια πρέπει να παρέχεται σύμφωνα με το πλαίσιο κρατικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως έσχατη λύση και υπόκεινται σε πρόσθετους όρους.

Επιπροσθέτως του γενικού εργαλείου bail-in, η ΑΚΕ προβλέπει ότι οι αρχές εξυγίανσης έχουν την δυνατότητα να διαγράψουν μόνιμα ή να μετατρέψουν σε μετοχικό κεφάλαιο κεφαλαιακά χρηματοπιστωτικά μέσα όπως ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης που βρίσκονται σε μη βιώσιμο σημείο (μη βιωσιμότητα απορρόφησης ζημιών), πριν από οποιαδήποτε δράση εξυγίανσης. Αυτά τα μέτρα μπορούν να εφαρμόζονται και σε ορισμένους χρεωστικούς τίτλους. Επιπλέον, στις περιπτώσεις όπου τα κεφαλαιουχικά χρηματοπιστωτικά μέσα μετατραπούν σε μετοχικούς τίτλους κατά την εφαρμογή του εργαλείου υποχρεωτικής διαγραφής, οι εν λόγω μετοχικοί τίτλοι μπορούν να υποβληθούν σε bail-in, με αποτέλεσμα την ακύρωσή τους, τη σημαντική απομείωση ή απώλεια των κατόχων των τίτλων της ιδιότητας του επενδυτή.

Νόμος ΤΧΣ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3864/2010 («Νόμος ΤΧΣ»), όπως τροποποιήθηκε με τους Ν.4340/2015 και Ν. 4346/2015, σε περίπτωση που ένα πιστωτικό ίδρυμα αντιμετωπίζει κεφαλαιακό έλλειμμα το οποίο προσδιορίστηκε ως έλλειμμα από αναγνωρισμένη εποπτική αρχή, το πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να αιτηθεί κεφαλαιακή στήριξη από το ΤΧΣ μέχρι του ποσού του κεφαλαιακού ελλείμματος, υπό την αίρεση πλήρωσης συγκεκριμένων προϋποθέσεων. Εάν το σχέδιο αναδιάρθρωσης, που συντάχθηκε στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, αποτύχει να αντιμετωπίσει το συνολικό κεφαλαιακό έλλειμμα του πιστωτικού ιδρύματος και προκειμένου να αποφευχθούν αναταραχές στην οικονομία, με δυσμενείς συνέπειες στον δημόσιο βίο και να επιβεβαιωθεί ότι η χρήση κρατικών κεφαλαίων θα είναι η ελάχιστη, θα εκδίδεται υπουργική απόφαση, μετά από σύσταση της Τράπεζας της Ελλάδος, για την εφαρμογή υποχρεωτικών μέτρων, τα οποία θα στοχεύουν στον καταμερισμό του κεφαλαιακού ελλείμματος του πιστωτικού ιδρύματος στους κατόχους των πιστωτικών τίτλων και λοιπών υποχρεώσεων, αν κριθεί απαραίτητο. Το ΤΧΣ παρέχει κεφαλαιακή στήριξη αποκλειστικά για το σκοπό της κάλυψης του κεφαλαιακού ελλείμματος, όπως αυτό προσδιορίστηκε από την αρμόδια εποπτική αρχή και μέχρι του ποσού που θα μείνει ακάλυπτο, υπό την προϋπόθεση εφαρμογής, από το πιστωτικό ίδρυμα, του σχεδίου άντλησης κεφαλαίων, της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα και της έγκρισης του σχεδίου αναδιάρθρωσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η κεφαλαιακή στήριξη παρέχεται με τη συμμετοχή του ΤΧΣ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος μέσω έκδοσης κοινών μετά δικαιώματος ψήφου μετοχών ή μέσω έκδοσης μετατρέψιμων ομολογιών («CoCos») σε αναλογία 25% έκδοση κοινών μετοχών και 75% έκδοση μετατρέψιμων ομολογιών, όπως ορίστηκε με την ΠΥΣ 36/02.11.2015.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.8 Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

α. Χρηματοοικονομικά στοιχεία μη αποτιμημένα στην εύλογη αξία

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει το λογιστικό υπόλοιπο και την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και

παθητικού τα οποία δεν καταχωρούνται στην εύλογη αξία στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας και για τα οποία η εύλογη αξία διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία.

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων μη καταχωρημένων στην εύλογη αξία - Όμιλος

	Λογιστικό	Εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	υπόλοιπο				
	31.12.2015	31.12.2015			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	45.375	42.893	-	-	42.893
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	233	318	70	231	17
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	13.250	12.901	-	12.620	281
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	42.957	42.936	27.020	15.916	-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	280	280	-	280	-
Λουπές δανειακές υποχρεώσεις	146	148	-	148	-

	Λογιστικό	Εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	υπόλοιπο				
	31.12.2014	31.12.2014			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	68.067	67.050	-	-	67.050
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	1.553	1.690	1.231	440	19
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	10.387	9.808	-	9.562	246
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	64.913	64.895	26.860	38.035	-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	3.068	2.932	-	2.932	-
Λουπές δανειακές υποχρεώσεις	2.051	2.048	-	2.048	-

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων μη καταχωρημένων στην εύλογη αξία - Τράπεζα

	Λογιστικό	Εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	υπόλοιπο				
	31.12.2015	31.12.2015			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	39.750	37.231	-	-	37.231
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	138	126	-	103	23
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	13.076	12.713	-	12.439	274
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	36.866	36.841	24.288	12.553	-

	Λογιστικό	Εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3
	υπόλοιπο				
	31.12.2014	31.12.2014			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία					
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	43.531	42.535	-	-	42.535
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	961	1.082	-	1.057	25
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις	10.117	9.574	-	9.336	238
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις προς πελάτες	44.114	44.094	22.366	21.728	-
Λουπές δανειακές υποχρεώσεις	871	646	-	605	41

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Οι ακόλουθες μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των ανωτέρω εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 και 31 Δεκεμβρίου 2014:

Τα λογιστικά υπόλοιπα του ταμείου και των διαθεσίμων με τις κεντρικές τράπεζες, των απαιτήσεων κατά και υποχρεώσεων προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όπως και οι δεδουλευμένοι τόκοι, προσεγγίζουν την εύλογη αξία τους.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών: Η εκτίμηση της εύλογης αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών διενεργείται με χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών. Τα προεξοφλητικά επιτόκια βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια της αγοράς που προσφέρονται για χρηματοοικονομικά μέσα με παρόμοιους όρους σε δανειολήπτες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διακρατούμενο μέχρι τη λήξη και χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - κατηγοριοποιημένο ως δάνεια και απαιτήσεις: Η εύλογη αξία των διακρατούμενων μέχρι την λήξη χρεογράφων καθώς και των χρεογράφων κατηγοριοποιημένων ως δάνεια και απαιτήσεις, υπολογίζεται με τη χρήση τιμών αγοράς ή βάσει μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών. Τα επιτόκια προεξόφλησης βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια της αγοράς για χρεόγραφα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Υποχρεώσεις προς πελάτες: Η εύλογη αξία καταθέσεων άμεσης ζήτησης και χωρίς προκαθορισμένη ημερομηνία λήξης

προσδιορίζεται ως το πληρωτέο ποσό κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Η εύλογη αξία των προθεσμιακών καταθέσεων υπολογίζεται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς για αντίστοιχα προϊόντα και παρόμοιες ημερομηνίες λήξης.

Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: Η εύλογη αξία των υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους εκτιμάται βάσει τιμών αγοράς, ή σε περίπτωση που δεν υπάρχουν με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς για πιστωτικούς τίτλους αντίστοιχης διάρκειας.

Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις: Η εύλογη αξία των λοιπών δανειακών υποχρεώσεων υπολογίζεται βάσει τιμών αγοράς, και σε περίπτωση που δεν υπάρχουν, είτε βάσει των τιμών με τις οποίες ολοκληρώθηκε η δημόσια προσφορά επαναγοράς είτε με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει των προσαυξημένων επιτοκίων του υφιστάμενου κόστους δανεισμού του Ομίλου.

β. Χρηματοοικονομικά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία

Οι ακόλουθοι πίνακες συνοψίζουν τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού αποτιμημένα στην εύλογη αξία στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας με βάση το πλαίσιο υπολογισμού της εύλογης αξίας την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 31 Δεκεμβρίου 2014:

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία- Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015

Αποτίμηση με βάση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο στοιχείων αποτιμημένα στη εύλογη αξία
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	163	2.310	13	2.486
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	3.883	11	3.895
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	946	1.608	48	2.602
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	205	102	-	307
Σύνολο	1.315	7.903	72	9,290
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	2	-	2
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	4.633	4	4.638
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	826	-	826
Σύνολο	1	5.461	4	5.466

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2014 - Όπως Αναμορφώθηκαν	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένα στη εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	142	2.251	15	2.408
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3	5.912	28	5.943
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	42	42
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	2.651	2.022	50	4.723
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	266	39	11	316
Σύνολο	3.062	10.224	146	13.432
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	16	-	16
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	6.256	1	6.258
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	872	-	872
Λοιπές υποχρεώσεις	4	-	-	4
Σύνολο	5	7.144	1	7.150

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία- Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένα στη εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	144	1.969	13	2.126
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	3.880	11	3.892
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	38	145	32	215
Σύνολο	183	5.994	56	6.233
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	2	-	2
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	4.630	4	4.635
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	826	-	826
Σύνολο	1	5.458	4	5.463

31 Δεκεμβρίου 2014	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένα στη εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	116	1.919	14	2.049
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3	4.765	28	4.796
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	42	700	8	750
Σύνολο	161	7.384	50	7.595
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	16	-	16
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	5.704	1	5.706
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	872	-	872
Σύνολο	1	6.592	1	6.594

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού αποτιμημένα στην εύλογη αξία στην κατάσταση οικονομικής

θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας που αποτελούν μέρος των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων :

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και υποχρεώσεις σχετιζόμενες με περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση -
Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία

31 Δεκεμβρίου 2015

Αποτίμηση με βάση

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο στοιχείων αποτιμημένα στη εύλογη αξία
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	25	1	-	26
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	1.723	-	1.723
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	18	18
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	1.625	21	75	1.721
Σύνολο	1.650	1.745	93	3.488
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	768	-	768
Σύνολο	-	768	-	768

Μεταφορές από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2:

Δεν υπήρχαν μεταφορές χρηματοοικονομικών στοιχείων από το Επίπεδο 1 στο Επίπεδο 2 το 2015 και το 2014.

Αποτιμήσεις του Επιπέδου 3:

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία (Επίπεδο 3) στις 31 Δεκεμβρίου 2015 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- (α) Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που έχουν αποτιμηθεί με μοντέλα αποτίμησης, στα οποία χρησιμοποιήθηκαν και σημαντικά, μη παρατηρήσιμα δεδομένα και περιλαμβάνουν προϊόντα τα οποία βασίζονται στη συσχέτιση μεταξύ διαφόρων δεικτών επιτοκίων ή συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επίσης, περιλαμβάνουν παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία το CVA εκτιμήθηκε βάσει σημαντικών, μη παρατηρήσιμων δεδομένων και το ποσό που αντιστοιχεί στο CVA είναι σημαντικό σε σχέση με το σύνολο της εύλογης αξίας του παραγώγου.
- (β) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και χρεόγραφα του χαρτοφυλακίου επενδύσεων διαθέσιμα-προς-πώληση, για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν τιμές από τους εκδότες των χρηματοοικονομικών στοιχείων.
- (γ) Μετοχές εταιρειών μη εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά, που περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση, και οι οποίες έχουν αποτιμηθεί από ανεξάρτητες εταιρείες. Οι αποτιμήσεις των εταιρειών αυτών βασίζονται σε παραμέτρους όπως εκτιμήσεις μελλοντικών κερδών τα οποία συνιστούν μη παρατηρήσιμα δεδομένα. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνονται επενδύσεις του Ομίλου σε εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων ("Private Equity Funds"), οι οποίες αποτιμώνται με την μέθοδο της τελευταίας τιμής επένδυσης. Επίσης, περιλαμβάνονται χρεόγραφα τα οποία έχουν αποτιμηθεί με βάση την αξία των υποκείμενων εξασφαλίσεων. Επιπρόσθετα στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - Διαθέσιμο προς πώληση συμπεριλαμβάνονται μετοχές η αξία των οποίων έχει βασιστεί στο τίμημα εξαγοράς και η αξία που αναλογεί στον Όμιλο έχει βασιστεί σε μη παρατηρήσιμα

δεδομένα όπως είναι η αναλογία των προσόδων της εν λόγω εξαγοραζόμενης εταιρείας, από τις επιμέρους εταιρείες του Ομίλου.

- (δ) Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων τα οποία αποτιμώνται μέσω μεθόδων προεξόφλησης ταμειακών ροών και περιλαμβάνουν το πιστωτικό περιθώριο των πελατών, το οποίο δεν είναι παρατηρήσιμο στην αγορά.
- (ε) Στις απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες περιλαμβάνονται ομόλογα από το χαρτοφυλάκιο συμβολαίων Unit Linked για τα οποία δεν υπάρχει ενεργή αγορά και χρησιμοποιήθηκαν τιμές από τους εκδότες των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την συμφωνία όλων των αποτιμήσεων του Επιπέδου 3 για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 31 Δεκεμβρίου 2014 συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιηθέντων και μη-πραγματοποιηθέντων κερδών/(ζημιών) που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στην κατάσταση συνολικών εσόδων.

Μεταφορές προς και από το Επίπεδο 3:

Σε κάθε περίοδο αναφοράς ο Όμιλος διενεργεί διεξοδική ανάλυση της κατηγοριοποίησης όλων των χρηματοοικονομικών στοιχείων. Για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 οι μεταφορές στο Επίπεδο 3 αφορούν σε μετοχές στο Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση, η αξία των οποίων έχει βασιστεί στο τίμημα εξαγοράς και η αξία που αναλογεί στον Όμιλο έχει βασιστεί σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα όπως είναι η αναλογία των προσόδων της εν λόγω εξαγοραζόμενης εταιρείας, ενώ οι μεταφορές από το Επίπεδο 3 αφορούν σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία η προσαρμογή της εύλογης αξίας, λόγω CVA δεν είναι πλέον σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία τους.

Για όλες τις μεταφορές προς και από το Επίπεδο 3, γίνεται η παραδοχή ότι λαμβάνουν χώρα στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς, εκτός από τις μεταφορές που αφορούν στα στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, τα οποία μεταφέρονται με το υπόλοιπο στην αρχή της περιόδου.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Μεταβολή των χρηματοοικονομικών στοιχείων αποτιμημένα βάσει Επιπέδου 3 - Όμιλος

	2015				
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	15	27	50	11	42
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	(1)	(12)	(3)	-	-
Κέρδη/(ζημιές) στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	-	(1)	-	-
Προσθήκες	-	1	-	-	-
Αποπληρωμές	(1)	2	-	(11)	-
Μεταφορά σε δραστηριότητες προοριζόμενες για πώληση	-	-	(29)	-	(42)
Μεταφορά από / (σε) επίπεδο 3	-	(11)	31	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	13	7	48	-	-

	2014				
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	24	19	46	11	76
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	18	(8)	1	-	3
Προσθήκες	-	4	-	-	-
Αποπληρωμές	(27)	-	-	-	(37)
Μεταφορά από / (σε) επίπεδο 3	-	12	3	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	15	27	50	11	42

Μεταβολή των χρηματοοικονομικών στοιχείων αποτιμημένα βάσει Επιπέδου 3 - Τράπεζα

	2015		
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	14	27	8
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	(1)	(12)	1
Προσθήκες	-	1	-
Αποπληρωμές	-	2	-
Μεταφορά από / (σε) επίπεδο 3	-	(11)	23
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	13	7	32

	2014		
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	24	19	7
Κέρδη/(ζημιές) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	18	(8)	1
Προσθήκες	-	4	-
Αποπληρωμές	(27)	-	-
Μεταφορά από / (σε) επίπεδο 3	-	12	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	15	27	8

Τα κέρδη και ζημιές που συμπεριλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων έχουν καταχωρηθεί στη γραμμή αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Η μεταβολή των μη πραγματοποιημένων κερδών/(ζημιών) των χρηματοοικονομικών στοιχείων που έχουν αποτιμηθεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων με μοντέλα αποτίμησης στα οποία χρησιμοποιήθηκαν και μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα (Επίπεδο 3) και αφορά στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά

στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και στα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ανέρχεται σε επίπεδο Ομίλου για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015 σε €(1) εκατ., €(3) εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: €(1) εκατ., €1 εκατ. αντίστοιχα).

Σε επίπεδο Τράπεζας, η μεταβολή των μη πραγματοποιημένων κερδών/(ζημιών) των χρηματοοικονομικών στοιχείων που έχουν αποτιμηθεί στην εύλογη αξία με μοντέλα αποτίμησης στα οποία χρησιμοποιήθηκαν και μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα

(Επίπεδο 3) και αφορά στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και στα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ανέρχεται για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 σε €(1) εκατ. και €(3) εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: €(1) εκατ. και €1 εκατ. αντίστοιχα).

Διαδικασίες Αποτίμησης και Ελέγχου

Ο Όμιλος έχει θεσπίσει διάφορες διαδικασίες για να διαβεβαιώσει ότι η εύλογη αξία των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού υπολογίζονται σε λογική και δίκαιη βάση και έχει δημιουργήσει ένα κατάλληλο πλαίσιο ελέγχου ώστε να διασφαλίσει ότι οι τιμές που χρησιμοποιούνται στις Οικονομικές Καταστάσεις επικυρώνονται από μονάδες του Ομίλου που είναι ανεξάρτητες από τις μονάδες διαπραγματευτών που αναλαμβάνουν και τον αντίστοιχο κίνδυνο. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί διάφορες πηγές δεδομένων για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι οποίες αξιολογούνται μέσω εσωτερικών ανεξάρτητων διαδικασιών όπου αυτό είναι εφικτό.

Οι εύλογες αξίες των στοιχείων χαρτοφυλακίου επενδύσεων προσδιορίζονται είτε με αναφορά σε χρηματιστηριακές τιμές ενεργών αγορών ή με αναφορά σε προσφορά τιμών από εξωτερικούς διαπραγματευτές ή με αναφορά σε γενικώς παραδεκτά μοντέλα αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων που βασίζονται σε παρατηρήσιμα ή μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα, στις περιπτώσεις που οι δύο πρώτες μέθοδοι δεν είναι διαθέσιμες. Στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται μοντέλα αποτίμησης οι προσδιοριστικοί παράγοντες των οποίων, δεν είναι παρατηρήσιμοι στην αγορά όπως επιτόκια, μεταβλητότητα δικαιωμάτων προαίρεσης, συναλλαγματικών ισοτιμιών κλπ., και χρειάζονται επιπρόσθετους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της αξίας τους, τότε αυτά κατηγοριοποιούνται στην χαμηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας των μεθόδων υπολογισμού της εύλογης αξίας.

Επιπρόσθετα ο Όμιλος, ενδέχεται σε περιορισμένες περιπτώσεις να χρησιμοποιεί τιμές προερχόμενες από τρίτους των χρηματοοικονομικών στοιχείων διενεργώντας διαδικασίες επικύρωσης των τιμών αυτών όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, ή να χρησιμοποιεί τιμές με τις οποίες ολοκληρώθηκε η δημόσια προσφορά επαναγοράς των ίδιων ή άλλων παρόμοιων τίτλων. Επιπρόσθετα, ενδέχεται σε περιορισμένες περιπτώσεις ο Όμιλος να διενεργεί προσαρμογές για σκοπούς περιορισμένης εμπορευσιμότητας στις τιμές των στοιχείων του ενεργητικού "liquidity adjustments" με βάση την εμπειρία του κατά την ρευστοποίηση αντίστοιχων τίτλων στο παρελθόν. Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία έχουν αποτιμηθεί με βάση τις τελευταίες τρεις μεθόδους, έχουν κατηγοριοποιηθεί στην χαμηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας των μεθόδων υπολογισμού της εύλογης αξίας («Επίπεδο 3»).

Γενικότερα, οι εύλογες αξίες των αξιογράφων του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένου και των σημαντικών μη παρατηρήσιμων παραδοχών που γίνονται κατά τον υπολογισμό παραγόντων μη παρατηρήσιμων στην αγορά και χρησιμοποιούνται στον προσδιορισμό της εύλογης αξίας, επικυρώνονται και ελέγχονται στο σύνολο τους από τις ανεξάρτητες μονάδες της Διαχείρισης Κινδύνων και Middle Office, σε συστηματική βάση.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων προσδιορίζεται με βάση τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν, μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, μοντέλα υπολογισμού δικαιωμάτων προαίρεσης («option pricing models») ή με βάση άλλα κατάλληλα για την κάθε περίπτωση, ευρέως αποδεκτά οικονομικά μοντέλα αποτίμησης.

Οι ανεξάρτητες μονάδες Διαχείρισης Κινδύνου και Middle Office παρέχουν το απαραίτητο ελεγκτικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τιμές των παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες οικονομικές συγκυρίες και συνθήκες της αγοράς. Επιπρόσθετα οι εν λόγω αποτιμήσεις, ελέγχονται σχεδόν στο σύνολο τους, σε ημερήσια βάση με τις αντίστοιχες τιμές αντισυμβαλλομένων στα πλαίσια της ημερήσιας διαδικασίας παροχής εξασφαλίσεων και διακανονισμού παραγώγων.

Προσαρμογές Αγοράς στις Τιμές Αποτίμησης

Προσαρμογές για πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εφαρμόζονται σε όλα τα εξωχρηματιστηριακά (over-the-counter) παράγωγα. Προσαρμογές για τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο (own credit risk) εφαρμόζονται προκειμένου να απεικονίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου κατά την αποτίμηση των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων. Οι εν λόγω προσαρμογές υπολογίζονται με βάση τις αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ των δύο μερών, και λαμβάνουν υπόψη το διαφορετικό επίπεδο κινδύνου του κάθε αντισυμβαλλομένου στην αποτίμηση αυτών των ροών. Στην διαμόρφωση των εν λόγω προσαρμογών λαμβάνονται υπόψη οι διάφοροι περιορισμοί στην έκταση του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου στα πλαίσια συμψηφισμού των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκαίων αμοιβαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, όπως αυτοί διέπονται και λειτουργούν βάσει των σχετικών συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSA).

Οι προσαρμογές για σκοπούς περιορισμένης εμπορευσιμότητας στα στοιχεία ενεργητικού ("liquidity adjustments") αντικατοπτρίζουν, μεταξύ άλλων, την μη εύκολα ρευστοποιήσιμη φύση ορισμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και το αντίστοιχο κόστος που ενδέχεται να επιβαρυνθεί ο Όμιλος σε περίπτωση μερικής ή ολικής πώλησης, της αντίστοιχης χρηματοοικονομικής θέσης.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμημένα βάσει του Επιπέδου 3 31 Δεκεμβρίου 2015

Χρηματοοικονομικό Στοιχείο	Εύλογη Αξία σε € εκατ.	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος μη Παρατηρήσιμων Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό

Ενεργητικό

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	13	- Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	23,51	100,87
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - Διαθέσιμο προς πώληση	9	- Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	93,76
	6	- Αποτίμησης βάσει αξίας υποκείμενης εξασφάλισης	Συντελεστής ανάκτησης αξίας της υποκείμενης εξασφάλισης	42,00%	65,00%
	2	- Αποτίμηση βάσει πολλαπλασιαστική δείκτη	Πολλαπλασιαστική Δείκτη Οικονομικής Αξίας Εταιρείας προς Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EV/EBITDA)	5,50	7,40
	31	Τίμημα εξαγοράς	Αναλογία προσόδων	δ/α	δ/α
Εξωχρηματιστηριακά Παράγωγα επί επιτοκίων	7	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	1000 μ. β.	1000 μ. β.
	1	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Συντελεστής ανταλλαγής ροών σταθερής λήξης για διαφορετικές χρονικές περιόδους	67,79%	90,00%
	3	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Συντελεστής συσχέτισης μεταξύ διαφορετικών ζευγαριών νομισμάτων	-50,00%	94,64%
Λοιπά Παράγωγα	(4)	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	322 μ.β.	505 μ.β.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμημένα βάσει του Επιπέδου 3 31 Δεκεμβρίου 2014

Χρηματοοικονομικό Στοιχείο	Εύλογη Αξία σε € εκατ.	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος μη Παρατηρήσιμων Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Ενεργητικό					
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	15	- Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	28,90	103,01
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - Διαθέσιμο προς πώληση	8	- Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	93,76
	6	- Αποτίμησης βάσει αξίας υποκείμενης εξασφάλισης	Συντελεστής ανάκτησης αξίας της υποκείμενης εξασφάλισης	42,00%	65,00%
	6	- Αποτίμηση βάσει πολλαπλασιαστή δείκτη	Πολλαπλασιαστής Δείκτη Οικονομικής Αξίας Εταιρείας προς Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EV/EBITDA)	5,50	7,40
	30	- Αποτίμηση βάσει Τιμής Τελευταίας Επένδυσης	δ/α ¹	δ/α	δ/α
Δάνεια στην Εύλογη Αξία μέσω αποτελεσμάτων	42	Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Πιστωτικό Περιθώριο	200 μ. β.	1300 μ. β.
Εξωχρηματιστηριακά Παράγωγα επί επιτοκίων	18	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	80 μ. β.	1000 μ. β.
	4	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Συντελεστής ανταλλαγής ροών σταθερής λήξης για διαφορετικές χρονικές περιόδους	67,79%	94,64%
	4	- Μοντέλο αποτίμησης Black Scholes	Συντελεστής συσχέτισης μεταξύ διαφορετικών ζευγαριών νομισμάτων	-37,20%	88,75%
	1	- Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	80 μ.β.	1000 μ.β.
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	11	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	100,34	100,34

¹: Οι επενδύσεις του Ομίλου σε εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων ("Private equity funds"), ταξινομημένες στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο επενδύσεων, δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές. Ελλείψει δεδομένων από ενεργές αγορές, ο Όμιλος για την αποτίμηση των εν λόγω εταιρειών, χρησιμοποιεί την μέθοδο της «Τιμής της τελευταίας Επένδυσης» που έχει πραγματοποιηθεί στις εταιρείες αυτές. Δεδομένης της διαφορετικής φύσης επένδυσης σε κάθε μία από τις εταιρείες αυτές καθώς και λόγω της ανομοιογένειας της δομής των κεφαλαίων που χρησιμοποιούνται, δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμη η γνωστοποίηση του εύρους των σημαντικών μη παρατηρήσιμων δεδομένων.

Ανάλυση Ευαισθησίας για τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα

Στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων συμπεριλαμβάνονται δομημένα παράγωγα, για τα οποία μια εύλογη μεταβολή στους συντελεστές μεταβλητότητας ή συσχέτισης μεταξύ δυο μεταβλητών (δηλ. το βαθμό συσχέτισης μεταξύ δύο διαφορετικών επιτοκίων ή μεταξύ επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών) ενδεχομένως να επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των μεμονωμένων χρηματοοικονομικών προϊόντων, όμως η σημαντικότητα και η κατεύθυνση της μεταβολής εξαρτάται από τον αν ο Όμιλος κατέχει θέση αγοράς ("long position") ή θέση πώλησης ("short position") στα προϊόντα αυτά, καθώς και από άλλους παράγοντες. Εξαιτίας

της περιορισμένης έκθεσης του Ομίλου στα συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα μια εύλογη μεταβολή στα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αποτίμηση τους, δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στα αποτελέσματα του Ομίλου. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνονται παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα επί επιτοκίων για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των προϊόντων αυτών. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων των προϊόντων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία τους, για τον Όμιλο.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Στην κατηγορία Λοιπά Παράγωγα περιλαμβάνονται δομημένα προϊόντα δικαιωμάτων προαίρεσης επί συναλλάγματος για τα οποία ο συντελεστής συσχέτισης μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων αποτελεί ένα σημαντικό μη παρατηρήσιμο δεδομένο. Μια εύλογη μεταβολή στον συγκεκριμένο συντελεστή συσχέτισης δεν επιφέρει σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των προϊόντων αυτών.

Η μέθοδος αποτίμησης των δανείων που είναι σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνει ως σημαντικό μη παρατηρήσιμο δεδομένο το πιστωτικό περιθώριο των εν λόγω πελατών. Μια εύλογη μεταβολή στο αντίστοιχο πιστωτικό περιθώριο δεν έχει σημαντική επίπτωση στην εύλογη αξία των εν λόγω δανείων για τα αποτελέσματα του Ομίλου.

4.9 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό που προκύπτει από τον συμψηφισμό απεικονίζεται στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας, μόνο στην περίπτωση που υφίσταται συμβατικό δικαίωμα το οποίο επιτρέπει το συμψηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα υπάρχει πρόθεση είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης αντίστοιχα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμψηφισμό. Ο Όμιλος και η Τράπεζα υπεισέρχονται σε κύριες συμβάσεις συμψηφισμού ή παρεμφερείς συμβάσεις, οι οποίες δεν πληρούν τα κριτήρια που έχουν θεσπιστεί από το

εφαρμοστέο λογιστικό πρότυπο για συμψηφισμό στην κατάσταση οικονομικής θέσης, παρέχουν ωστόσο το δικαίωμα συμψηφισμού των συναφών ποσών σε περίπτωση αθέτησης των συμφωνηθέντων όρων από τον αντισυμβαλλόμενο (είτε λόγω χρεοκοπίας, αδυναμίας πληρωμής ή διεκπεραίωσης). Ο κατωτέρω πίνακας απεικονίζει τα αναγνωρισθέντα, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014, χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία είτε έχουν συμψηφιστεί είτε όχι αλλά υπόκεινται σε κύριες ή παρεμφερείς συμβάσεις συμψηφισμού καθώς επίσης και την καθαρή επίδραση που θα επέφερε στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας η πλήρης εξάσκηση των δικαιωμάτων συμψηφισμού ('Καθαρό ποσό').

α. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία υποκείμενα σε συμψηφισμό, εκτελεστές συμβάσεις συμψηφισμού και παρεμφερείς συμβάσεις

	Όμιλος				Τράπεζα			
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις αγοράς επαναπώλησης χρεογράφων ⁽²⁾	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ⁽³⁾	Σύνολο	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις αγοράς επαναπώλησης χρεογράφων ⁽²⁾	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ⁽³⁾	Σύνολο
Την 31 Δεκεμβρίου 2015								
Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Μικτό ποσό)	3.876	6	701	4.583	3.879	6	701	4.586
Συμψηφισθείσες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (Μικτό ποσό)	-	-	(700)	(700)	-	-	(700)	(700)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης (Καθαρό ποσό)	3.876	6	1	3.883	3.879	6	1	3.886
Συναφή ποσά, μη συμψηφισθέντα στην κατάσταση οικονομικής θέσης								
Ληφθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	(2.108)	(6)	-	(2.114)	(2.108)	(6)	-	(2.114)
Ληφθείσες χρηματικές εγγυήσεις	(513)	-	-	(513)	(513)	-	-	(513)
Καθαρό ποσό	1.255	-	1	1.256	1.258	-	1	1.259

(1) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό απαιτήσεις από Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2015.

(2) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας αντίστοιχα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015.

(3) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2015.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

	Όμιλος				Τράπεζα			
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις αγοράς επαναπώλησης χρεογράφων ⁽²⁾	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ⁽³⁾	Σύνολο	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις αγοράς επαναπώλησης χρεογράφων ⁽²⁾	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ⁽³⁾	Σύνολο
Την 31 Δεκεμβρίου 2014								
Αναγνωρισθέντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Μικτό ποσό)	5.892	95	401	6.388	4.746	-	401	5.147
Συμψηφισθείσες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (Μικτό ποσό)	-	-	(400)	(400)	-	-	(400)	(400)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης (Καθαρό ποσό)	5.892	95	1	5.988	4.746	-	1	4.747
Συναφή ποσά, μη συμψηφισθέντα στην κατάσταση οικονομικής θέσης								
Ληφθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	(952)	(95)	-	(1.047)	(949)	-	-	(949)
Ληφθείσες χρηματικές εγγυήσεις	(1.421)	-	-	(1.421)	(745)	-	-	(745)
Καθαρό ποσό	3.519	-	1	3.520	3.052	-	1	3.053

(1) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό απαιτήσεις από Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2014.

(2) Εκ των οποίων, €71 εκατ. και €- περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και €24 εκατ. και €- περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας αντίστοιχα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014.

(3) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2014.

β. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις υποκείμενες σε συμψηφισμό, εκτελεστές συμβάσεις συμψηφισμού και παρεμφερείς συμβάσεις

	Όμιλος				Τράπεζα			
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις πώλησης επαναγοράς χρεογράφων ⁽²⁾	Υποχρεώσεις προς πελάτες ⁽³⁾	Σύνολο	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις πώλησης επαναγοράς χρεογράφων ⁽²⁾	Υποχρεώσεις προς πελάτες ⁽³⁾	Σύνολο
Την 31 Δεκεμβρίου 2015								
Αναγνωρισμένες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (Μικτό ποσό)	4.623	101	700	5.424	4.623	46	700	5.369
Συμψηφισθέντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Μικτό ποσό)	-	-	(700)	(700)	-	-	(700)	(700)
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης (Καθαρό ποσό)	4.623	101	-	4.724	4.623	46	-	4.669
Συναφή ποσά, μη συμψηφισθέντα στην κατάσταση οικονομικής θέσης								
Δοθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	(1.296)	(100)	-	(1.396)	(1.296)	(46)	-	(1.342)
Δοθείσες χρηματικές εγγυήσεις	(995)	-	-	(995)	(995)	-	-	(995)
Καθαρό ποσό	2.332	1	-	2.333	2.332	-	-	2.332

(1) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις από Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2015.

(2) Εκ των οποίων, €55 εκατ. και €- περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και €46 εκατ. και €46 εκατ. περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις προς πελάτες της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας αντίστοιχα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015.

(3) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις προς πελάτες της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2015.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Όμιλος				Τράπεζα			
	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις πώλησης επαναγοράς χρεογράφων ⁽²⁾	Υποχρεώσεις προς πελάτες ⁽³⁾	Σύνολο	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ⁽¹⁾	Συμβάσεις πώλησης επαναγοράς χρεογράφων ⁽²⁾	Υποχρεώσεις προς πελάτες ⁽³⁾	Σύνολο
Την 31 Δεκεμβρίου 2014								
Αναγνωρισμένες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (Μικτό ποσό)	6.272	5.056	400	11.728	5.700	3.545	400	9.645
Συμφηφισθέντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (Μικτό ποσό)	-	-	(400)	(400)	-	-	(400)	(400)
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης (Καθαρό ποσό)	6.272	5.056	-	11.328	5.700	3.545	-	9.245
Συναφή ποσά, μη συμφηφισθέντα στην κατάσταση οικονομικής θέσης								
Δοθείσες εγγυήσεις χρηματοοικονομικών μέσων	(1.426)	(5.039)	-	(6.465)	(1.426)	(3.545)	-	(4.971)
Δοθείσες χρηματικές εγγυήσεις	(1.246)	-	-	(1.246)	(1.218)	-	-	(1.218)
Καθαρό ποσό	3.600	17	-	3.617	3.056	-	-	3.056

(1) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις από Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2014.

(2) Εκ των οποίων, €4.968 εκατ. και €3.498 εκατ. περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, €84 εκατ. και €47 εκατ. περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις προς πελάτες και €4 εκατ. και €- περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Λουπές υποχρεώσεις της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας αντίστοιχα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2014.

(3) Περιλαμβάνονται στο λογαριασμό Υποχρεώσεις προς πελάτες της κατάστασης οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας της 31 Δεκεμβρίου 2014.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει τους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

Λιανικής τραπεζικής

Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει όλους τους ιδιώτες καταναλωτές, τους επαγγελματίες, τις μικρομεσαίες και τις μικρές επιχειρήσεις (με ετήσιο τζίρο μέχρι €2,5 εκατ.) εκτός των πιστοδοτήσεων που μεταφέρθηκαν στη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης. Η Τράπεζα, μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων που διαθέτει, προσφέρει στους πελάτες της λιανικής τραπεζικής ευρύ φάσμα δανειακών, καταθετικών και επενδυτικών προϊόντων, καθώς επίσης και άλλα παραδοσιακά προϊόντα και υπηρεσίες.

Επιχειρηματικής και Επενδυτικής τραπεζικής

Ο τομέας της επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής περιλαμβάνει τις πιστοδοτήσεις όλων των μεγάλων και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων και τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας εκτός των πιστοδοτήσεων που μεταφέρθηκαν στη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης και την επενδυτική τραπεζική. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες επιχειρηματικής τραπεζικής ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, που περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών χρηματοοικονομικής και επενδυτικής φύσης, τη διαχείριση καταθέσεων, τη χορήγηση δανείων (σε ευρώ και σε ξένα νομίσματα), υπηρεσίες συναλλάγματος και την υποστήριξη εμπορικών δραστηριοτήτων.

Μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης

Προκειμένου (α) να διαχειριστεί αποτελεσματικότερα τα δάνεια σε καθυστέρηση, τα μη εξυπηρετούμενα και τα καταγγελλόμενα δάνεια και (β) να υπάρξει πλήρης συμμόρφωση με την Πράξη 42/30.5.2014 και Πράξη 47/9.2.2015 της Εκτελεστικής Επιτροπής

της ΤτΕ και τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών (άρθρο 1 παρ.2 ν. 4224/2013), η Τράπεζα συνέστησε ειδική επιχειρησιακή μονάδα εταιρικών πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης στην οποία μεταφέρθηκε το αντίστοιχο χαρτοφυλάκιο.

Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών και διαχείριση περιουσίας

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη διαχείριση διαθεσίμων και χαρτοφυλακίου ιδιωτών, τη διαχείριση περιουσίας (αμοιβαία κεφάλαια και αμοιβαία κεφάλαια κλειστού τύπου), υπηρεσίες θεματοφυλακής, υπηρεσίες private equity καθώς και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας.

Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων

Ο Όμιλος προσφέρει ευρύ φάσμα ασφαλιστικών προϊόντων μέσω της θυγατρικής εταιρείας Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» και άλλων θυγατρικών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και μέσω συγγενούς στην Τουρκία.

Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων

Οι διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες του Ομίλου εκτός Τουρκίας, περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως χορήγηση λιανικών και εμπορικών πιστώσεων, τη χρηματοδότηση εμπορίου, τις υπηρεσίες συναλλάγματος και ανάληψης καταθέσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος προσφέρει υπηρεσίες χρηματοδότησης της ναυτιλίας, επενδυτικής τραπεζικής και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας, μέσω του δικτύου καταστημάτων και θυγατρικών που διαθέτει στο εξωτερικό.

Τραπεζικών δραστηριοτήτων Τουρκίας

Οι δραστηριότητες του Ομίλου στην Τουρκία, μέσω της Finansbank και των θυγατρικών της, περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως χορήγηση λιανικών και εμπορικών πιστώσεων, τη χρηματοδότηση εμπορίου και τις υπηρεσίες συναλλάγματος και ανάληψης καταθέσεων. Την 31 Δεκεμβρίου 2015 η Finansbank έχει ταξινομηθεί ως προοριζόμενη προς πώληση και μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα (βλ. Σημείωση 30).

Λοιπών δραστηριοτήτων

Περιλαμβάνουν τη διαχείριση ακίνητης περιουσίας, τις ξενοδοχειακές και αποθηκευτικές δραστηριότητες καθώς επίσης και τα μη κατανεμημένα έσοδα και δαπάνες του Ομίλου (έσοδα από τόκους δανείων μειωμένης εξασφάλισης, δάνεια προς το προσωπικό κ.λπ.) και συναλλαγές μεταξύ τομέων.

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 31.12.2015	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρηματικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Πιστοδοτήσεις ειδικής διαχείρισης	Χρηματογορών – Κεφαλαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων	Τραπεζικών δραστηριοτήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστηριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	521	601	176	101	45	332	-	129	1.905
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	81	83	7	(175)	4	95	-	(2)	93
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	10	(13)	(12)	(72)	80	14	-	(33)	(26)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	612	671	171	(146)	129	441	-	94	1.972
Άμεσες δαπάνες	(436)	(47)	(9)	(46)	(83)	(259)	-	(42)	(922)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(1.829)	(1.106)	(848)	(127)	(28)	(167)	-	(537)	(4.642)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	1	1	1	-	-	3
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων Φόροι	(1.653)	(482)	(686)	(318)	19	16	-	(485)	(3.589)
Ζημιές περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες									(2.592)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές									29
Κέρδη/ζημιές από διακοπείσες δραστηριότητες							(1.606)		(1.606)
Ζημιές αναλογούσες σε μετόχους της Τράπεζας									(4.227)
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	10	3	-	1	9	21	-	77	121
Προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης	1.548	1.069	826	(10)	34	155	-	641	4.263
Προσθήκες μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	7	9	-	4	5	20	-	134	179

(1) Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων καθώς και αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίστηκαν σε συνενώσεις επιχειρήσεων

Ενεργητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2015

Ενεργητικό	19.972	11.684	1.824	13.000	2.756	9.557	-	18.997	77.790
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους									5.675
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση									27.767
Σύνολο ενεργητικού									111.232

Παθητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2015

Παθητικό	35.240	120	79	24.925	2.259	6.963	-	8.160	77.746
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους									19
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση									23.643
Σύνολο παθητικού									101.408

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Από 1.1 έως 31.12.2015	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Πιστο- δοτήσεις ειδικής διαχεί- ρισης	Χρηματα- γορών – Κεφαλαια- γορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλι- στικών δραστη- ριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστη- ριοτήτων	Τραπε- ζικών δραστη- ριοτήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	559	739	-	101	45	332	-	129	1.905
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	82	89	-	(175)	4	95	-	(2)	93
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	5	(20)	-	(72)	80	14	-	(33)	(26)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	646	808	-	(146)	129	441	-	94	1.972
Άμεσες δαπάνες	(440)	(52)	-	(46)	(83)	(259)	-	(42)	(922)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(2.022)	(1.761)	-	(127)	(28)	(167)	-	(537)	(4.642)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	1	1	1	-	-	3
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων Φόροι	(1.816)	(1.005)	-	(318)	19	16	-	(485)	(3.589)
Ζημιές περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες									(2.592)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές									29
Κέρδη/ζημιές από διακοπείσες δραστηριότητες							(1.606)		(1.606)
Ζημιές αναλογούσες σε μετόχους της Τράπεζας									(4.227)
Αποσβέσεις	10	3	-	1	9	21	-	77	121
Προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης	1.734	1.709	-	(10)	34	155	-	641	4.263
Προσθήκες μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	7	9	-	4	5	20	-	134	179

(1) Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων καθώς και αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίστηκαν σε συνενώσεις επιχειρήσεων

Ενεργητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2015

Ενεργητικό	20.453	13.027	-	13.000	2.756	9.557	-	18.997	77.790
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους									5.675
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση									27.767
Σύνολο ενεργητικού									111.232

Παθητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2015

Παθητικό	35.250	189	-	24.925	2.259	6.963	-	8.160	77.746
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους									19
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση									23.643
Σύνολο παθητικού									101.408

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 31.12.2014	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρηματικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων	Τραπεζικών δραστηριοτήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστηριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	573	743	189	55	319	-	119	1.998
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	72	98	(125)	5	93	-	(4)	139
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	23	(63)	(105)	103	14	-	(45)	(73)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	668	778	(41)	163	426		70	2.064
Άμεσες δαπάνες	(456)	(47)	(50)	(90)	(253)	-	(52)	(948)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(1.569)	(755)	(66)	(9)	(128)	-	(405)	(2.932)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	(2)	1	1	-	1	1
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	(1.357)	(24)	(159)	65	46		(386)	(1.815)
Φόροι								1.606
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες								(209)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές								40
Κέρδη/ζημιές από διακοπείσες δραστηριότητες						315		315
Κέρδη αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας								66
Αποσβέσεις	14	3	1	8	24	-	79	129
Προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης	1.287	694	-	59	127	-	356	2.523
Προσθήκες μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	5	13	32	4	37	418	340	849

(1) Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσωμάτων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων καθώς και αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίστηκαν σε συνενώσεις επιχειρήσεων

Ενεργητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2014									
Ενεργητικό	22.227	12.177	2.587	11.261	2.613	9.427	27.220	23.154	110.666
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους									4.546
Σύνολο ενεργητικού									115.212
Παθητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2014									
Παθητικό	37.913	909	101	25.127	2.092	7.582	22.754	8.149	104.627
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους									119
Σύνολο παθητικού									104.746

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Γεωγραφική κατανομή

Από 1.1 έως 31.12.2015

	Ελλάδα	N.A. Ευρώπη	Τουρκία	Άλλες χώρες	Σύνολο
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.573	291	-	41	1.905
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	(2)	84	-	11	93
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	(38)	9	-	3	(26)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.533	384	-	55	1.972
Άμεσες δαπάνες	(652)	(224)	-	(46)	(922)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(4.487)	(139)	-	(16)	(4.642)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	1	1	-	1	3
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	(3.605)	22	-	(6)	(3.589)
Φόροι					997
Ζημίες περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					(2.592)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές					29
Κέρδη/(ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες			(1.606)		(1.606)
Ζημίες αναλογούσες σε μετόχους της Τράπεζας					(4.227)
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	98	20	-	3	121
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	4.108	139	-	16	4.263
Προσθήκες μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού	160	17	-	2	179
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	2.259	228	-	33	2.520

(1) Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσωμάτων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιτών άυλων περιουσιακών στοιχείων και αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίστηκαν σε συνενώσεις επιχειρήσεων.

Γεωγραφική κατανομή

Από 1.1 έως 31.12.2014

	Ελλάδα	N.A. Ευρώπη	Τουρκία	Άλλες χώρες	Σύνολο
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.676	275	-	47	1.998
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	45	83	-	11	139
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	(85)	3	-	9	(73)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.636	361	-	67	2.064
Άμεσες δαπάνες	(696)	(213)	-	(39)	(948)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(2.804)	(95)	-	(33)	(2.932)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	(1)	1	-	1	1
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	(1.865)	54	-	(4)	(1.815)
Φόροι					1.606
Ζημίες περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					(209)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές					40
Κέρδη/ζημίες από διακοπείσες δραστηριότητες			315		315
Ζημίες αναλογούσες σε μετόχους της Τράπεζας					66
Αποσβέσεις ⁽¹⁾	105	22	-	2	129
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	2.396	95	-	32	2.523
Προσθήκες μη κυκλοφορούντων στοιχείων ενεργητικού	394	34	418	3	849
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	4.120	228	660	30	5.038

(1) Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσωμάτων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιτών άυλων περιουσιακών στοιχείων και αποσβέσεις και διαγραφές άυλων περιουσιακών στοιχείων που αναγνωρίστηκαν σε συνενώσεις επιχειρήσεων.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Καθαρά έσοδα από τόκους

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Έσοδα τόκων από:				
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	14	18	18	36
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	71	69	64	63
Επενδυτικά χρεόγραφα	177	284	141	187
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	2.297	2.531	1.895	2.069
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	2.559	2.902	2.118	2.355
Έξοδα τόκων από:				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(202)	(82)	(200)	(96)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(447)	(786)	(365)	(645)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	(45)	(30)	-	-
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	40	(6)	(36)	(29)
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(654)	(904)	(601)	(770)
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.905	1.998	1.517	1.585

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Καθαρά έσοδα από προμήθειες

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Θεματοφυλακής, χρηματιστηριακών υπηρεσιών & επενδυτικής τραπεζικής	19	26	5	7
Λιανικής τραπεζικής	40	34	17	11
Επιχειρηματικών χορηγήσεων	104	121	89	106
Τραπεζικών εργασιών διαμεσολάβησης και καταθέσεων	115	104	63	55
Προμήθειες από εκδόσεις στο πλαίσιο του Προγράμματος Ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας (Ν. 3723/2008) – Πυλώνας II και στον ΕΛΑ λόγω παροχής ρευστότητας	(197)	(161)	(197)	(161)
Διαχείρισης κεφαλαίων	12	15	4	5
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	93	139	(19)	23

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος	
	31.12.2015	31.12.2014
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα	517	550
Μείον: Αντασφάλιστρα	(74)	(74)
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα μείον αντασφάλιστρα	443	476
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	13	3
Μερίδιο αντασφαλιστών στη μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(4)	(4)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων - Αναλογία Ομίλου	9	(1)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα	452	475
Λοιπά (συμπερ. καθαρών κερδών / (ζημιών) επενδύσεων unit linked)	17	44
Δεδουλευμένα ασφάλιστρα μετά από αντασφάλιση	469	519
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	(382)	(372)
Μείον: Αναλογία αντασφαλιστών	40	6
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων - Αναλογία Ομίλου	(342)	(366)
Μεταβολή μαθηματικού αποθέματος και λοιπών αποθεμάτων	27	(4)
Μείον: Μερίδιο αντασφαλιστών	-	2
Μεταβολή μαθηματικού αποθέματος και λοιπών αποθεμάτων ζημιών – Αναλογία Ομίλου	27	(2)
Έξοδα προμηθειών	(69)	(70)
Προμήθειες από αντασφαλιστές	14	17
Καθαρές προμήθειες	(55)	(53)
Καθαρή απόδοση προς κατόχους συμβολαίων DAF	(5)	(8)
Λοιπά	(6)	(4)
Έξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	(381)	(433)
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	88	86

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Καθαρό αποτέλεσμα εμπορικού χαρτοφυλακίου και λοιπά καθαρά μη πραγματοποιημένα κέρδη / (ζημιές) χρηματοοικονομικών στοιχείων	(33)	(240)	27	(239)
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από πώληση χρεωστικών τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	(33)	19	(31)	15
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από πώληση μετοχικών τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	2	25	1	-
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από πώληση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	-	9	-	2
Σύνολο	(64)	(187)	(3)	(222)

Το καθαρό αποτέλεσμα εμπορικού χαρτοφυλακίου και λοιπά καθαρά μη πραγματοποιημένα κέρδη / (ζημιές) χρηματοοικονομικών στοιχείων περιλαμβάνει καθαρά κέρδη/ (ζημιές) από χρηματοοικονομικά στοιχεία προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2015 €9 εκατ. (2014: €(102) εκατ.) για τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Επίσης, περιλαμβάνει κέρδη €122 εκατ. για τον Όμιλο και την Τράπεζα (2014: €51 εκατ. για τον Όμιλο και την Τράπεζα) που αφορούν το CVA επί παραγώγων.

Τέλος, περιλαμβάνει κέρδη €8 εκατ. για την Τράπεζα και €4 εκατ. για τον Όμιλο που προήλθαν από την εθελοντική άσκηση διαχείρισης παθητικού και τα Μέτρα Κατανομής Βαρών επί των Υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους και των Λοιπών δανειακών υποχρεώσεων (βλ. Σημείωση 33) και καθαρά κέρδη €60 εκατ. για την Τράπεζα που προήλθαν από την εθελοντική άσκηση διαχείρισης παθητικού και τα Μέτρα Κατανομής Βαρών επί των Προνομιούχων τίτλων (βλ. Σημείωση 42). Το αντίστοιχο κέρδος σε επίπεδο Ομίλου ανήλθε σε €59 εκατ. και καταχωρήθηκε απευθείας στα κέρδη εις νέον.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Έσοδα από μη Τραπεζικές εργασίες	126	166	85	51
Εισφορές σε Ταμεία Εγγύησης Καταθέσεων και Εξυγίανσης	(106)	(64)	(80)	(40)
Παρακρατούμενοι φόροι και τέλη επί δανείων	(70)	(74)	(70)	(74)
Σύνολο	(50)	28	(65)	(63)

Οι Εισφορές σε Ταμεία Εγγύησης Καταθέσεων και Εξυγίανσης περιλαμβάνουν €42 εκατ. που αφορούν την τακτική εισφορά στον σκέλος εξυγίανσης του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων («ΤΕΚΕ») (2014: €40 εκατ.), €12 εκατ. μία έκτακτη εισφορά για την κάλυψη

του κόστους εξυγίανσης της Πανελληνίας Τράπεζας (2014: μηδέν) και €26 εκατ. εισφορές στον Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund, "SRF") (2014: μηδέν).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Δαπάνες προσωπικού

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Μισθοί και λοιπές παροχές προσωπικού	788	798	579	577
Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών (βλέπε Σημείωση 12)	14	18	11	11
Σύνολο	802	816	590	588

Οι μισθοί και οι λοιπές παροχές προσωπικού περιλαμβάνουν το ποσό των €26 εκατ. (2014: €26 εκατ.), το οποίο καταβλήθηκε στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ύστερα από την ένταξη του ταμείου σύνταξης των υπαλλήλων της Εθνικής Τράπεζας στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ την 1 Αυγούστου 2008, σύμφωνα με το Ν.3655/2008. Το ποσό αυτό θα καταβάλλεται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τα επόμενα 8 έτη μέχρι το 2024 (βλέπε Σημείωση 12).

Ο μέσος αριθμός εργαζομένων του Ομίλου για την περίοδο από την 1 Ιανουαρίου μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανήλθε σε 19.886 (2014: 19.969) και για την Τράπεζα σε 10.724 (2014: 10.073). Η αύξηση του μέσου αριθμού των εργαζομένων της Τράπεζας οφείλεται στη συγχώνευση της Εθνodata Α.Ε., με απορρόφηση της τελευταίας από την Τράπεζα, το Νοέμβριο 2014, περίπου 470 υπαλλήλων. (βλέπε Σημείωση 46).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό

Ι. Προγράμματα καθορισμένης εισφοράς

Ταμείο Σύνταξης Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Δυνάμει του Ν. 3655/2008 που τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2008, το ταμείο κύριας σύνταξης της Τράπεζας, το οποίο ήταν πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών, εντάχθηκε στον κύριο κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την 1 Αυγούστου 2008. Σύμφωνα με το Ν. 3655/2008, η Τράπεζα θα καταβάλει €26 εκατ. στο ΙΚΑ -ΕΤΑΜ, ετησίως για 15 έτη, με έναρξη τη Δεκέμβριο του 2009. Σύμφωνα με το Νόμο, οι εργοδοτικές εισφορές της Τράπεζας, θα μειώνονται ισόποσα κάθε 3 έτη, ξεκινώντας από το 2013, ώστε το ποσοστό εισφοράς να μειωθεί από το 26,5% στο 13,3% για τους εργαζόμενους που ανήκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό Ταμείο πριν την 1 Ιανουαρίου 1993. Οι εργοδοτικές εισφορές για τους εργαζόμενους που εντάχθηκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό ταμείο μετά την 1 Ιανουαρίου 1993, θα παραμείνουν στο 13,3%.

Επικουρικό Ταμείο Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Το 2005 και το 2006, ψηφίστηκαν νόμοι που επιτρέπουν την υπαγωγή των επικουρικών ταμείων των τραπεζών στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων («ΕΤΑΤ»). Η σχετική νομοθεσία προβλέπει ότι, προκειμένου τα εν λόγω επικουρικά ταμεία να υπαχθούν στο ΕΤΑΤ, θα πρέπει ο εργοδότης να

καταβάλει ένα ποσό, που θα υπολογιστεί βάσει ειδικής οικονομικής μελέτης που θα ανατεθεί από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών βάσει της νομοθεσίας αυτής.

Το Επικουρικό Ταμείο της Τράπεζας προβλέπει καθορισμένες εργοδοτικές εισφορές ύψους 9% επί του συνόλου των αποδοχών. Οι παροχές καθορίζονται βάσει των ετών υπηρεσίας στην Τράπεζα και του τελικού συντάξιμου μισθού των εργαζομένων. Βάσει του Ν. 3371/2005, οι εργαζόμενοι που προσλαμβάνονται μετά την 1 Ιανουαρίου 2005 ασφαλίζονται στο Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών («ΕΤΕΑΜ»). Η Τράπεζα πληρώνει τις προβλεπόμενες εισφορές της στο ΕΤΕΑΜ από την 1 Μαΐου 2007.

Δυνάμει του Ν. 4052/2012 (ΦΕΚ Α' 41) συστάθηκε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης («ΕΤΕΑ») και έναρξη λειτουργίας την 1 Ιουλίου 2012. Στο ΕΤΕΑ εντάσσονται, μεταξύ άλλων, το ΕΤΕΑΜ και με βάση τις μεταβατικές διατάξεις του ανωτέρω νόμου (ΦΕΚ Α' 256/2012) από 1 Ιανουαρίου 2013 εντάσσεται υποχρεωτικά το ΕΤΑΤ ως προς την επικουρική ασφάλιση.

Τον Απρίλιο του 2006, η Τράπεζα υπέβαλε αίτηση σύμφωνα με το Ν. 3371/2005, όπως τροποποιήθηκε, για την υπαγωγή του επικουρικού ταμείου συνταξιοδότησεως των εργαζομένων της στο ΕΤΑΤ. Κατά συνέπεια, ενδέχεται η Τράπεζα να κληθεί να καταβάλει σημαντικό ποσό στο ΕΤΕΑ για την υπαγωγή αυτή.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ταμείο Σύνταξης της Εθνικής Ανώνυμης Ελληνικής Εταιρείας Γενικών Ασφαλειών («Εθνική Ασφαλιστική»)

Βάσει νομοθετικής ρύθμισης που εφαρμόστηκε τον Απρίλιο του 2008, το κύριο συνταξιοδοτικό ταμείο της Εθνικής Ασφαλιστικής (το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού της ανώνυμης εταιρείας «η Εθνική» («Τ.Α.Π.Ε.»)) εντάχθηκε την 1 Αυγούστου 2008 στον βασικό κλάδο ασφάλισης του κρατικού ταμείου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Οι εργοδοτικές εισφορές της Εθνικής Ασφαλιστικής, θα μειώνονται ισόποσα κάθε 3 έτη, ξεκινώντας από το 2013, ώστε το ποσοστό εισφοράς να μειωθεί στο 13,3% από 20,0%. Οι εργοδοτικές εισφορές για τους εργαζομένους που εντάχθηκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό ταμείο μετά την 1 Ιανουαρίου 1993 θα παραμείνουν στο 13,3%.

Λοιπά συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένης εισφοράς

Το κατάστημα του Λονδίνου καθώς και άλλες εταιρείες του Ομίλου μεταξύ των οποίων και οι Finansbank, UBB, SABA, Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ., Εθνική Ασφαλιστική, NBGI Private Equity Ltd, NBGI Private Equity Funds και η ΕΤΕ Κύπρου καταβάλλουν εργοδοτικές εισφορές σε προγράμματα καθορισμένης εισφοράς.

Προγράμματα υγείας καθορισμένης εισφοράς

Η Τράπεζα καταβάλλει καθορισμένες εισφορές προς το Ταμείο Υγείας Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας («Τ.Υ.Π.Ε.Τ.»), οι οποίες ανέρχονται σε 6,25% των αποδοχών των εργαζομένων. Οι εισφορές μελών εν ενεργεία ανέρχονται σε 2,5% των αποδοχών τους. Επιπλέον εισφορές καταβάλλονται για ασφαλιζόμενα μέλη της οικογένειας των ασφαλισμένων (όπως σύζυγος που δεν εργάζεται και παιδιά), ενώ αυξάνονται περισσότερο σε περίπτωση ασφάλισης συζύγου που εργάζεται και μελών της πατρικής οικογένειας. Οι εισφορές συνταξιούχων μελών ανέρχονται σε 4% των συντάξεών τους ενώ πρόσθετες εισφορές καταβάλλονται για άλλα ασφαλιζόμενα μέλη της οικογένειάς τους. Το Τ.Υ.Π.Ε.Τ. παρέχει κάλυψη για υγειονομική περίθαλψη στους εργαζόμενους πριν και μετά τη συνταξιοδότησή τους, και στα ασφαλισμένα σε αυτό μέλη της οικογένειάς τους.

Το συνολικό ποσό των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε κρατικά ταμεία και προγράμματα καθορισμένων εισφορών που καταβλήθηκαν για το 2015 και 2014 ανήλθε σε €223 εκατ. και €271 εκατ. αντίστοιχα. Για την Τράπεζα τα αντίστοιχα ποσά ανήλθαν σε €179 εκατ. και €185 εκατ. Όπως προαναφέρθηκε, το Ταμείο Σύνταξης Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού της Εθνικής Ασφαλιστικής εντάχθηκαν την 1 Αυγούστου 2008 στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και επομένως σταμάτησαν να υφίστανται ως ξεχωριστά ταμεία καθορισμένων εισφορών.

Ταμείο Αυτασφάλειας Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέχρι και το 2013, η Τράπεζα δεν κατέβαλε εισφορές στο παραπάνω ταμείο. Έπειτα από σχετική τροποποίηση του κανονισμού του, από 1 Ιανουαρίου 2014, η Τράπεζα καταβάλλει εισφορές, οι οποίες ανέρχονται σε 2% για τους υπαλλήλους που ήταν ενεργοί την 31 Δεκεμβρίου 2013.

II. Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Αποζημιώσεις λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Οι περισσότερες εταιρείες του Ομίλου είναι υποχρεωμένες από το νόμο που ισχύει στις χώρες τις οποίες εδρεύουν να παρέχουν αποζημίωση στους εργαζόμενους που αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης. Οι αποζημιώσεις αυτές είναι συνήθως ένα εφάπαξ ποσό με βάση τον τελικό μισθό και τα χρόνια υπηρεσίας, ο υπολογισμός του οποίου διαφέρει ανά χώρα και κατηγορία εργαζομένου (π.χ. στην Ελλάδα η αποζημίωση των υπαλλήλων, των εργατοτεχνιτών και των δικηγόρων υπολογίζεται βάσει διαφορετικής κλίμακας). Σε ορισμένες περιπτώσεις οι κανονισμοί των εταιρειών του Ομίλου προβλέπουν επιπλέον αποζημίωση πέραν της από το νόμο προβλεπόμενη.

Σύμφωνα με τον Ν. 4046/2012 και της υπ' αριθμόν 6/28.2.2012 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου, από την 14 Φεβρουαρίου 2012 και μετά, οι συμβάσεις εργασίας των εργαζομένων που λήγουν με τη συμπλήρωση ορίου ηλικίας ή με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης νοούνται ως συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου και σε περίπτωση λύσης αυτών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 2112/1920.

Πριν τεθεί σε εφαρμογή ο παραπάνω νόμος, οι ανωτέρω συμβάσεις εργασίας για την Τράπεζα ήταν ορισμένου χρόνου και κατά συνέπεια δεν είχε σχηματιστεί αντίστοιχη πρόβλεψη για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Στις 12 Νοεμβρίου 2012 ο νέος Ν. 4093/2012, μείωσε την πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στην περίπτωση απόλυσης ή συνταξιοδότησης με βάση τα οριζόμενα του Ν. 2112/1920. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου, το μέγιστο ποσό αποζημίωσης απόλυσης των υπαλλήλων περιορίζεται σε 12 μισθούς αντί για 24 μισθούς.

Επιπλέον, οι μεταβατικές διατάξεις του εν λόγω νόμου προβλέπουν ότι για τους υπαλλήλους οι οποίοι την 12 Νοεμβρίου 2012 είχαν συμπληρωμένα 17 ή παραπάνω έτη υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη η αποζημίωση περιορίζεται σε 1 επιπλέον μισθό για κάθε συμπληρωμένο έτος και μέχρι 24 μισθούς. Σε περίπτωση απόλυσης ο επιπλέον μισθός περιορίζεται σε 2.000 ευρώ.

Παροχές εφάπαξ και σύνταξης

Οι περισσότεροι εργαζόμενοι της Εθνικής Ασφαλιστικής και της πρώην Εθνοκάρτας δικαιούνται παροχών που απορρέουν από ομαδικά συμβόλαια τύπου DAF, τα οποία παρέχουν εφάπαξ και σύνταξη, πλέον αυτών που παρέχονται από τα κύρια ταμεία τους. Οι παροχές αυτές εξαρτώνται συνήθως από το μισθό των εργαζομένων και τα έτη υπηρεσίας, και ποικίλουν ανάλογα με τις διατάξεις κάθε συμβολαίου.

Παροχές προς παιδιά εργαζομένων

Στα παιδιά των εργαζομένων παρέχονται εφάπαξ ποσά τα οποία επίσης βασίζονται στο μισθό των γονέων και τη σύνταξή τους, εφόσον πρόκειται για συνταξιούχους, καθώς και την ηλικία στην οποία το παιδί λαμβάνει την παροχή.

Τέτοιες παροχές λαμβάνουν τα παιδιά υπαλλήλων της πρώην Εθνοκάρτας μέσω συμβολαίου τύπου DAF, καθώς και παιδιά υπαλλήλων της Τράπεζας μέσω σχετικού Λογαριασμού.

Τα έξοδα των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και αποζημιώσεων που έχουν αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων αναλύονται ως ακολούθως:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Έξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Κόστος υπηρεσίας	8	8	7	6
Καθαρό χρηματοοικονομικό κόστος στην καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών	5	8	5	8
Κόστος προϋπηρεσίας που αναγνωρίστηκε στην περίοδο	-	1	-	1
Ζημιές / (έσοδα) από περικοπές / διακανονισμούς και λουπά έξοδα / (έσοδα)	1	1	(1)	(4)
Σύνολο	14	18	11	11

Το 2015, οι ζημιές / (έσοδα) από περικοπές / διακανονισμούς και τα λουπά έξοδα / (έσοδα) περιλαμβάνουν κυρίως το επιπλέον κόστος που προέκυψε σε σχέση με την αντίστοιχη αναμενόμενη αναλογιστική υποχρέωση, οι οποίες προέρχονται από την Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad και την Storanska Banka A.D..

Το 2014, οι ζημιές / (έσοδα) από περικοπές / διακανονισμούς και τα λουπά έξοδα / (έσοδα) περιλαμβάνουν κυρίως το επιπλέον κόστος που προέκυψε σε σχέση με την αντίστοιχη αναμενόμενη αναλογιστική υποχρέωση, ποσού €4 εκατ. για την Finansbank.

Καθαρή υποχρέωση στην κατάσταση Οικονομικής Θέσης

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	203	212	158	167
Εύλογες αξίες περιουσιακών στοιχείων	(68)	(63)	(18)	(19)
	135	149	140	148
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	138	188	118	122
Σύνολο	273	337	258	270

Κίνηση καθαρής υποχρέωσης

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	337	530	270	487
Απόκτηση/Συγχώνευση θυγατρικών/Μεταφορά στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(44)	1	-	1
Εργοδοτικές εισφορές	(8)	(13)	(4)	(11)
Παροχές καταβληθείσες	(3)	(272)	(1)	(259)
Σύνολο εξόδων που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα της χρήσης- συνεχιζόμενες δραστηριότητες	14	18	11	11
Σύνολο εξόδων που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα της χρήσης- διακοπή δραστηριότητες	-	12	-	-
Ποσό αναγνωριζόμενο στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	(25)	60	(18)	41
Συναλλαγματικές διαφορές	2	1	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	273	337	258	270

Το 2014, η Τράπεζα κατέβαλε παροχές ύψους €258 εκατ. που αφορούσαν την καταβολή της αποζημίωσης στο πλαίσιο του προγράμματος της εθελουσίας αποχώρησης των εργαζομένων της Τράπεζας που πραγματοποιήθηκε το 2013.

Προσαρμογές στην καθαρή υποχρέωση

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Υποχρέωση (κέρδος)/ζημιά από αλλαγή των υποθέσεων	(24)	54	(16)	38
Υποχρέωση (κέρδος)/ζημιά από εμπειρικές προσαρμογές	1	7	(2)	3
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων (εξαιρουμένων των ποσών που περιλαμβάνονται στα καθαρά έσοδα από τόκους)	(2)	(1)	-	-
Ποσό αναγνωριζόμενο στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	(25)	60	(18)	41

Κατά το 2016, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναμένεται να καταβάλουν €12 εκατ. και €9 εκατ. αντίστοιχα σε εισφορές προς ταμεία

χρηματοδοτούμενων παροχών, και να καταβάλλουν €40 εκατ. και €31 εκατ. αντίστοιχα σε αποζημιώσεις.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Κίνηση υποχρέωσης προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	400	597	289	507
Απόκτηση/Συγχώνευση θυγατρικών/Μεταφορά στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(44)	1	-	1
Κόστος υπηρεσίας-συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	8	7	6
Κόστος υπηρεσίας-διακοπείσες δραστηριότητες	-	5	-	-
Χρηματοοικονομικό κόστος-συνεχιζόμενες δραστηριότητες	6	11	5	9
Χρηματοοικονομικό κόστος-διακοπείσες δραστηριότητες	-	3	-	-
Εισφορές εργαζομένων	3	3	4	3
Παροχές ταμείων	(9)	(24)	(9)	(16)
Παροχές καταβληθείσες από τον Όμιλο / Τράπεζα	(3)	(272)	(1)	(259)
Ζημίες/(κέρδη) από περικοπές/ διακανονισμούς- συνεχιζόμενες δραστηριότητες	1	1	(1)	(4)
Ζημίες/(κέρδη) από περικοπές/ διακανονισμούς- διακοπείσες δραστηριότητες	-	4	-	-
Κόστος προϋπηρεσίας κατά την περίοδο	-	1	-	1
Ζημίες/(κέρδη) από μεταβολές χρηματοοικονομικών παραδοχών	(24)	54	(16)	38
Ζημίες/(κέρδη) από μεταβολές δημογραφικών παραδοχών	-	-	-	-
Ζημίες/(κέρδη) από μεταβολές εμπειρικών παραδοχών	1	7	(2)	3
Συναλλαγματικές διαφορές	2	1	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	341	400	276	289

Συμφωνία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	63	67	19	20
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	1	3	-	1
Εργοδοτικές εισφορές	8	13	4	11
Εισφορές εργαζομένων	3	3	4	3
Παροχές ταμείων	(9)	(24)	(9)	(16)
Απόδοση περιουσιακών στοιχείων (εξαιρουμένων των ποσών που περιλαμβάνονται στα καθαρά έσοδα από τόκους)	2	1	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	68	63	18	19

Οι μέσες σταθμισμένες αναλογιστικές παραδοχές που προγραμμάτων καθορισμένων παροχών για τις χρήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό των εξόδων έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014 είναι:

Μέσες σταθμισμένες αναλογιστικές παραδοχές στο τέλος της περιόδου

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Επιτόκιο προεξόφλησης	3,4%	2,7%	2,35%	2,0%
Πληθωρισμός	2,2%	2,0%	1,5%	1,5%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	2,4%	2,2%	1,5%	1,5%
Διάρκεια προγραμμάτων	11,7	12,4	10,9	11,6

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την ανάλυση ευαισθησίας για κάθε σημαντική αναλογιστική παραδοχή παραθέτοντας πώς η υποχρέωση καθορισμένων παροχών θα επηρεαζόταν από τις

μεταβολές στη σχετική αναλογιστική παραδοχή και οι οποίες θα ήταν πιθανές κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ευαισθησίας σημαντικών αναλογιστικών παραδοχών-Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2015

Αναλογιστική παραδοχή	Μεταβολή στην παραδοχή	Αύξηση / (μείωση)
		στην υποχρέωση καθορισμένων παροχών
Επιτόκιο προεξόφλησης	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	(5,3%)
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	5,8%
Πληθωρισμός	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	1,3%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	(1,2)%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	3,2%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	(2,9)%
Ρυθμός αύξησης συντάξεων	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	1,2%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	(1,2)%
Αναμενόμενη διάρκεια ζωής	Πλέον ενός έτους	0,6%
	Λιγότερο από ένα έτος	(0,6)%

Ανάλυση ευαισθησίας σημαντικών αναλογιστικών παραδοχών-Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2015

Αναλογιστική παραδοχή	Μεταβολή στην παραδοχή	Αύξηση / (μείωση)
		στην υποχρέωση καθορισμένων παροχών
Επιτόκιο προεξόφλησης	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	(5,0)%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	5,5%
Πληθωρισμός	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	0,4%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	(0,3)%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	3,3%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	(3,1)%
Ρυθμός αύξησης συντάξεων	Αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης	1,7%
	Μείωση κατά 50 μονάδες βάσης	(1,6)%
Αναμενόμενη διάρκεια ζωής	Πλέον ενός έτους	0,7%
	Λιγότερο από ένα έτος	(0,7)%

Κατανομή των περιουσιακών στοιχείων των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων παροχών

	Όμιλος				Τράπεζα			
	2015		2014		2015		2014	
	Ποσό	Αναλογία	Ποσό	Αναλογία	Ποσό	Αναλογία	Ποσό	Αναλογία
Μετοχές	-	-	-	-	-	-	-	-
Ταμείο και ταμειακά διαθέσιμα	2	2,9%	2	3,2%	2	11,1%	2	10,5%
Λοιπά	66	97,1%	61	96,8%	16	88,9%	17	89,5%
Σύνολο	68	100,00%	63	100,00%	18	100,00%	19	100,00%

Τα λοιπά αφορούν σε συμβόλαια Ομαδικών Προγραμμάτων Προσωπικού (DAF) που έχουν εκδοθεί από την Εθνική Ασφαλιστική.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Φόροι και τέλη	35	40	9	13
Ενοίκια και κοινόχρηστες δαπάνες	157	157	167	171
Έξοδα επισκευών και συντήρησης	30	30	16	17
Λοιπές δαπάνες διοίκησης	156	182	87	133
Σύνολο	378	409	279	334

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
α. Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου				
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	3.670	2.102	3.547	1.987
	3.670	2.102	3.547	1.987
β. Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων				
Χρεωστικοί τίτλοι χαρτοφυλακίου επενδύσεων : διαθεσίμων προς πώληση και δανείων και απαιτήσεων	12	1	-	-
Μετοχικοί Τίτλοι	16	7	5	6
	28	8	5	6
γ. Λοιπές προβλέψεις και προβλέψεις απομείωσης				
Απομείωση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, λογισμικού και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων και λοιπών στοιχείων ενεργητικού	135	32	10	12
Απομείωση υπεραξίας / συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και θυγατρικές	124	58	497	45
Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις και λοιπές προβλέψεις	306	323	285	320
	565	413	792	377
Σύνολο	4.263	2.523	4.344	2.370

Η απομείωση υπεραξίας / συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και θυγατρικές το 2015 περιλαμβάνει την απομείωση που αναγνωρίστηκε για τις Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών €106 εκατ. και €131 εκατ. στον Όμιλο και στην Τράπεζα αντίστοιχα (βλ. Σημείωση 30). Επιπρόσθετα, η Τράπεζα αναγνώρισε απομειώσεις σε θυγατρικές όπως περιγράφεται στη Σημείωση 46.

Οι δεσμεύσεις της Τράπεζας στο πλαίσιο του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2015 που έχει εγκριθεί από τη Γενική Διεύθυνση

Αναγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την 4 Δεκεμβρίου 2015 περιλαμβάνουν τη μείωση του συνολικού αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα σε 10.250 το τέλος του 2017 και 9.950 στο τέλος του 2018 (βλ. Σημείωση 49). Βάσει της ανωτέρω δέσμευσης, την 31 Δεκεμβρίου 2015 ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισαν πρόβλεψη €118 εκατ., η οποία περιλαμβάνεται στις Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις και λοιπές προβλέψεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Φόροι

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Φόροι περιόδου	(77)	(5)	(44)	4
Αναβαλλόμενοι φόροι	1.074	1.611	1.051	1.664
Φόροι	997	1.606	1.007	1.668

Ζημίες προ φόρων	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Ζημίες προ φόρων	(3.589)	(1.815)	(3.853)	(2.050)
Φόρος υπολογιζόμενος με βάση τον τρέχοντα φορολογικό συντελεστή 29% (2014: 26%)	1.041	472	1.117	533
Προσαρμογές σχετικά με φόρο εισοδήματος που αφορά προηγούμενες χρήσεις	(6)	(4)	-	5
Επίπτωση αλλαγών φορολογικών συντελεστών (από 26% σε 29%)	463	-	445	-
Επίπτωση διαφορετικών φορολογικών συντελεστών σε άλλες χώρες	(75)	10	-	-
Έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας	182	155	153	145
Μη φορολογικά εκπιπόμενες δαπάνες	(34)	(20)	(24)	(23)
Επίπτωση από απομειώσεις συμμετοχών και υπεραξίας για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	(34)	-	(109)	-
Φορολογικά εκπεστές διαφορές και μη χρησιμοποιούμενες φορολογικές ζημίες για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	(503)	(667)	(537)	(309)
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση που αναγνωρίστηκε στη χρήση επί φορολογικών ζημιών προηγούμενων χρήσεων και προηγούμενων μη αναγνωρισμένων και αχρησιμοποίητων προσωρινών διαφορών	22	1,665	6	1,317
Διαφορές φορολογικού ελέγχου	(27)	-	(27)	-
Μη συμψηφιζόμενοι φόροι με φόρο εισοδήματος τρέχουσας χρήσης	(18)	(2)	(18)	-
Λοιπές διαφορές	(14)	(3)	1	-
Φόροι (έξοδο) / ωφέλεια	997	1,606	1,007	1,668
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής περιόδου	27.78%	88.48%	26.14%	81.37%

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος της Τράπεζας για το 2015 και το 2014 είναι 29% και 26% αντίστοιχα.

Την 16 Ιουλίου 2015, ψηφίστηκε ο ν. 4334/2015, με τον οποίο ο συντελεστής φορολογίας των επιχειρήσεων, από την 1 Ιανουαρίου 2015 και μετά, αυξάνεται σε 29%.

Η επίδραση στα υπόλοιπα των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, από την αλλαγή του φορολογικού

συντελεστή ήταν καθαρή αύξηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης κατά €463 εκατ. και €445 εκατ. για τον Όμιλο και την Τράπεζα αντίστοιχα.

Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιρειών που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου, παρουσιάζονται στις Σημειώσεις 24 και 47 αντίστοιχα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας	(2.621)	(249)	(2.846)	(382)
Πλέον: Κέρδη από επαναγορά προνομιούχων μετοχών και τίτλων, μετά από φόρους	1.126	-	1.067	-
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.495)	(249)	(1.779)	(382)
Κέρδη/(ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες	(1.606)	315	(1.694)	-
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	(3.101)	66	(3.473)	(382)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά κέρδη ανά μετοχή	786.381.893	208.228.138	786.529.838	208.254.289
Δυνητικές μετοχές από τη μετατροπή των υπο-αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (CoCos)	7.846.240.000	-	7.846.240.000	-
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	8.632.621.893	208.228.138	8.632.769.838	208.254.289
Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή – Βασικά από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1,90)	(1,20)	(2,26)	(1,83)
Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή – Προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(0,17)	(1,20)	(0,21)	(1,83)
Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή – Βασικά από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	(3,94)	0,32	(4,42)	(1,83)
Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή – Προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	(0,36)	0,32	(0,40)	(1,83)

Την 17 Νοεμβρίου 2015, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας αποφάσισε τη συνένωση των κοινών ονομαστικών μετοχών (reverse split) με αναλογία 15 παλαιών κοινών μετοχών

της Τράπεζας αξίας 0,30 Ευρώ ανά μετοχή, προς 1 νέα κοινή μετοχή ονομαστικής αξίας 4,50 Ευρώ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Ταμείο	858	1.246	651	743
Καταθέσεις σε Κεντρικές Τράπεζες	1.350	4.591	479	1.127
Σύνολο	2.208	5.837	1.130	1.870
Εκ των οποίων				
Υποχρεωτικές καταθέσεις σε Κεντρικές Τράπεζες	1.059	3.583	455	463

Η Τράπεζα είναι υποχρεωμένη να διατηρεί τρεχούμενο λογαριασμό στην ΤτΕ, με σκοπό τη διευκόλυνση των ενδοτραπεζικών συναλλαγών με τη κεντρική τράπεζα, τις τράπεζες μέλη της και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μέσω του συστήματος TARGET (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer system).

Η ΤτΕ είναι ο κύριος ρυθμιστής των πιστωτικών ιδρυμάτων και απαιτεί από όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που είναι

εγκατεστημένα στην Ελλάδα να διατηρούν καταθέσεις στη ΤτΕ που αντιστοιχούν στο 1% των συνολικών καταθέσεων των πελατών τους, όπως προβλέπεται και από την ΕΚΤ. Ανάλογες δεσμεύσεις υφίστανται και για τις θυγατρικές τράπεζες του Ομίλου. Οι καταθέσεις της Τράπεζας στην ΤτΕ τοκίζονται με το επιτόκιο αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (0,05% την 31 Δεκεμβρίου 2015), ενώ οι αντίστοιχες καταθέσεις της UBB και κάποιων άλλων θυγατρικών είναι μη τοκοφόρες.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Καταθέσεις όψεως σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	534	664	185	258
Καταθέσεις προθεσμίας σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	360	355	852	1.325
Συμφωνίες αγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων	-	71	-	-
Καταθέσεις σε λογαριασμούς περιθωρίου	1.565	1.875	1.565	1.875
Λουτές	351	370	326	333
	2.810	3.335	2.928	3.791
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	(11)	(11)	(1)	(1)
Σύνολο	2.799	3.324	2.927	3.790

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο:				
Ομόλογα & λουτές υποχρεώσεις Δημοσίου	245	313	1	22
Έντοκα Γραμμάτια	1.943	1.932	1.943	1.932
Λουτές ομολογίες	278	152	181	94
Μετοχές	12	9	1	1
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	8	2	-	-
Σύνολο	2.486	2.408	2.126	2.049

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα

	Όμιλος			Τράπεζα		
	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015
	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις
Παράγωγα εμπορικού χαρτοφυλακίου						
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	47.899	3.738	4.308	47.922	3.740	4.305
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί συναλλαγματικών ισοτιμιών	2.975	103	109	2.872	99	109
Λουτές μορφές εξωχρηματιστηριακών παραγώγων	348	40	37	348	40	37
Χρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	326	1	1	326	1	1
Λουτές μορφές χρηματιστηριακών παραγώγων	3.224	13	-	2.985	12	-
Σύνολο	54.772	3.895	4.455	54.453	3.892	4.452
Παράγωγα αντιστάθμισης εύλογης αξίας						
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	150	-	183	150	-	183
Σύνολο	150	-	183	150	-	183
Παράγωγα αντιστάθμισης ταμειακών ροών						
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	81	-	-	-	-	-
Σύνολο	81	-	-	-	-	-
Σύνολο	55.003	3.895	4.638	54.603	3.892	4.635

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Όμιλος			Τράπεζα		
	31.12.2014			31.12.2014		
	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις
Παράγωγα εμπορικού χαρτοφυλακίου						
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	48.013	3.472	3.419	38.354	3.109	3.074
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί συναλλαγματικών ισοτιμιών	12.630	120	102	4.572	41	19
Λοιπές μορφές εξωχρηματιστηριακών παραγώγων	1.033	75	72	1.033	75	72
Χρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	1.502	3	1	1.502	3	1
Χρηματιστηριακά παράγωγα επί συναλλαγματικών ισοτιμιών	7	-	-	-	-	-
Λοιπές μορφές χρηματιστηριακών παραγώγων	3.159	22	-	2.920	20	-
Σύνολο	66.344	3.692	3.594	48.381	3.248	3.166
Παράγωγα αντιστάθμισης εύλογης αξίας						
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	15.038	2.072	2.618	11.438	1.548	2.540
Σύνολο	15.038	2.072	2.618	11.438	1.548	2.540
Παράγωγα αντιστάθμισης ταμειακών ροών						
Εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	2.012	179	46	-	-	-
Σύνολο	2.012	179	46	-	-	-
Σύνολο	83.394	5.943	6.258	59.819	4.796	5.706

Πιστωτικός κίνδυνος

Ο υπολογισμός της επίδρασης του CVA διενεργείται σε μεμονωμένη βάση για κάθε ένα αντισυμβαλλόμενο με τον οποίο ο Όμιλος διατηρεί ανοικτή θέση, λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη έκθεση όπως αυτή προσδιορίζεται μέσα από τεχνικές προσομοίωσης καθώς και συμφωνίες συμψηφισμού και ληφθείσες εξασφαλίσεις. Επίσης, ο υπολογισμός του CVA βασίζεται σε συντελεστές αναμενόμενων ζημιών όπως αυτοί εξάγονται από τις αγοραίες τιμές των CDS, ή, στην περίπτωση που οι τελευταίες δεν είναι διαθέσιμες, από την πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλομένου όπως αυτή προσδιορίζεται από εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης, ή διαφορετικά από τους εποπτικούς συντελεστές στάθμισης.

Αναφορικά με την επίδραση της αποτίμησης του ίδιου πιστωτικού κινδύνου, ο Όμιλος υπολογίζει την αποτίμηση του ίδιου πιστωτικού κινδύνου ("DVA") εφαρμόζοντας συμμετρικά την ίδια μεθοδολογία με εκείνη που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό του CVA. Το καθαρό CVA για τον Όμιλο και την Τράπεζα την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανήλθε σε σωρευτικό κέρδος €201 εκατ. και €201 εκατ., αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: σωρευτικό κέρδος €81 εκατ. και €79 εκατ., αντίστοιχα).

Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιεί ο Όμιλος και η Τράπεζα για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, αποτελούνται από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων. Τα συγκεκριμένα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα χρησιμοποιούνται για αντιστάθμιση των μεταβολών της εύλογης αξίας μακροπρόθεσμων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σταθερού επιτοκίου που οφείλονται σε διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς.

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων του Ομίλου και της Τράπεζας, που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας ανέρχονταν σε €(183) εκατ. και €(183) εκατ. αντίστοιχα και απεικονίζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας ως υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Για τα συγκεκριμένα παράγωγα την

31 Δεκεμβρίου 2015, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων ποσό €22 εκατ. και €22 εκατ. αντίστοιχα. Το ποσό αυτό συμψηφίστηκε στο σύνολο του με μεταβολές της εύλογης αξίας των αντισταθμιζόμενων στοιχείων του Ομίλου και της Τράπεζας, οι οποίες ανήλθαν σε €(17) εκατ. και €(17) εκατ. αντίστοιχα.

Την 31 Δεκεμβρίου 2014, η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων του Ομίλου και της Τράπεζας, που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας ανέρχονταν σε €(546) εκατ. και €(992) εκατ. αντίστοιχα και απεικονίζονταν στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας ως απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα συνολικού ποσού €2.072 εκατ. και €1.548 εκατ. αντίστοιχα και ως υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα συνολικού ποσού €(2.618) εκατ. και €(2.540) εκατ. αντίστοιχα. Για τα συγκεκριμένα παράγωγα την 31 Δεκεμβρίου 2014, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων ποσό €(799) εκατ. και €(697) εκατ. αντίστοιχα. Το ποσό αυτό συμψηφίστηκε σε σημαντικό βαθμό με μεταβολές της εύλογης αξίας των αντισταθμιζόμενων στοιχείων του Ομίλου και της Τράπεζας, οι οποίες ανήλθαν σε €1.004 εκατ. και €891 εκατ. αντίστοιχα.

Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, οι σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών του Ομίλου αποτελούνται από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων που αποσκοπούν στην αντιστάθμιση των διακυμάνσεων των ταμειακών ροών που απορρέουν από δανειακές υποχρεώσεις και οι οποίες αποδίδονται στη μεταβολή των επιτοκίων της αγοράς. Για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015, το αποτέλεσμα που αναγνωρίστηκε στα Λοιπά συνολικά έσοδα από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση ταμειακών ροών καθώς και το αναποτελεσματικό μέρος των αντισταθμιστικών σχέσεων ανήλθαν σε μηδέν.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Την 31 Δεκεμβρίου 2014, οι σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών του Ομίλου αποτελούνταν από α) συμβάσεις ανταλλαγής συναλλαγματικών ισοτιμιών και επιτοκίων που χρησιμοποιούνται αντίστοιχα, στην αντιστάθμιση των διακυμάνσεων των ταμειακών ροών καταθέσεων πελατείας σε USD και TRY και οι οποίες αποδίδονται στη μεταβολή των επιτοκίων της αγοράς και β) υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα που χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση της μεταβλητότητας των εσόδων από μια πολύ πιθανή συναλλαγή πώλησης πάγιων περιουσιακών στοιχείων σε ξένο νόμισμα. Η ολοκλήρωση των αντισταθμιζόμενων συναλλαγών υψηλής πιθανότητας αναμενόταν να λάβει χώρα σε

διάφορες ημερομηνίες εντός του πρώτου τριμήνου του 2015. Για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2014, ο Όμιλος αναγνώρισε απευθείας στα Λοιπά συνολικά έσοδα, ζημιά επί παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων που χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση ταμειακών ροών, ποσού €(49) εκατ. ενώ το ποσό που αναταξινομήθηκε από τα Λοιπά συνολικά έσοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων και αφορά σχέσεις αντιστάθμισης που έχουν τερματιστεί, ανήλθε σε €1 εκατ. Κατά τη 31 Δεκεμβρίου 2014, δεν υπήρχε καμία επίπτωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων από αναποτελεσματικές σχέσεις αντιστάθμισης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Στεγαστικά δάνεια	19.255	21.956	17.638	18.204
Καταναλωτικά δάνεια	5.598	8.780	4.252	4.372
Πιστωτικές κάρτες	1.409	4.895	1.248	1.322
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	4.195	6.851	3.983	4.085
Λιανική τραπεζική	30.457	42.482	27.121	27.983
Χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και δημόσιο	27.761	36.201	24.383	24.288
Σύνολο προ πρόβλεψης απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	58.218	78.683	51.504	52.271
Μείον: Πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(12.843)	(10.574)	(11.754)	(8.740)
Σύνολο	45.375	68.109	39.750	43.531

Στα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 περιλαμβάνονται στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, συνολικού ποσού €0 εκατ. (2014: €42 εκατ.). Η Τράπεζα δεν έχει δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών που να έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 οι χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και Δημόσιο, για τον Όμιλο και την Τράπεζα, περιλαμβάνουν δάνειο στο Ελληνικό Δημόσιο ύψους €6.249 εκατ., (2014: €6.628 εκατ.). Η σύμβαση με το Ελληνικό Δημόσιο που αφορά στο ανωτέρω δάνειο, περιλαμβάνει και ένα ενσωματωμένο παράγωγο, το οποίο έχει διαχωριστεί και απεικονίζεται ως ξεχωριστό παράγωγο.

Μεταβολή πρόβλεψης απομείωσης αξίας δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

	Όμιλος				Τράπεζα			
	31.12.2015				31.12.2014			
	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική τραπεζική	Δημόσιος τομέας	Σύνολο	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρηματική τραπεζική	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	6.460	4.051	63	10.574	5.386	3.387	80	8.853
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου (βλ. Σημείωση 14)	1.763	1.881	26	3.670	1.603	855	(17)	2.441
Διαγραφές απαιτήσεων	(121)	(264)	-	(385)	(141)	(62)	-	(203)
Ανακτήσεις απαιτήσεων	8	7	-	15	75	3	-	78
Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	(187)	(75)	-	(262)	(191)	(112)	-	(303)
Πωλήσεις απομειωμένων δανείων	-	-	-	-	(311)	(25)	-	(336)
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	(554)	(190)	-	(744)	-	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	(1)	(26)	2	(25)	39	5	-	44
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	7.368	5.384	91	12.843	6.460	4.051	63	10.574

Τα ποσά που αναφέρονται στη γραμμή «Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση» βασίζονται στις λογιστικές αξίες των σχετικών στοιχείων κατά την 1 Ιανουαρίου 2015. Για

περισσότερες πληροφορίες βλέπε Σημείωση 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπήσεις δραστηριότητες.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

	Τράπεζα							
	31.12.2015				31.12.2014			
	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρη- ματική τραπεζική	Δημόσιος τομέας	Σύνολο	Λιανική Τραπεζική	Επιχειρη- ματική τραπεζική	Δημόσιος τομέας	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	5.556	3.121	63	8.740	4.539	2.520	79	7.138
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου (βλ. Σημείωση 14)	1.727	1.794	26	3.547	1.287	716	(16)	1.987
Διαγραφές απαιτήσεων	(56)	(158)	-	(214)	(82)	(33)	-	(115)
Ανακτήσεις προβλέψεων απομείωσης από διαγραφές	-	6	-	6	2	4	-	6
Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	(187)	(74)	-	(261)	(190)	(75)	-	(265)
Πωλήσεις απομειωμένων δανείων	-	-	-	-	-	(25)	-	(25)
Δάνεια που μεταφέρθηκαν στα διακρατούμενα προς πώληση	-	(48)	-	(48)	-	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(18)	2	(16)	-	14	-	14
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	7.040	4.623	91	11.754	5.556	3.121	63	8.740

Στις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνονται για το 2015 και 2014 τα ποσά των €46 εκατ. και €50 εκατ. αντίστοιχα (Τράπεζα: €223 εκατ. και €136 εκατ. αντίστοιχα) και αφορούν πιστωτικό κίνδυνο σε ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, που εκδίδονται από τον Όμιλο υπέρ πελατών.

Τιτλοποίηση δανείων και Καλυμμένες ομολογίες

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν τιτλοποιημένα δάνεια και δάνεια που έχουν χρησιμοποιηθεί ως κάλυμμα στα προγράμματα καλυμμένων ομολογιών, ως ακολούθως:

Τιτλοποιημένα δάνεια

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Απαιτήσεις από το Δημόσιο (Titlos Plc – Φεβρουάριος 2009)	6.249	6.628	6.249	6.628
Στεγαστικά (Sprit Plc - Σεπτέμβριος 2011)	1.132	1.253	1.132	1.253
Δάνεια αυτοκινήτου (Autokinito Plc - Σεπτέμβριος 2011)	45	83	45	83
Καταναλωτικά (Agorazo Plc – Σεπτέμβριος 2011)	740	888	740	888
Σύνολο τιτλοποιημένων δανείων	8.166	8.852	8.166	8.852

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα, μέσω Εταιρειών Ειδικού Σκοπού, έχει τις ακόλουθες τιτλοποιημένες ομολογίες:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Εκδότης	Περιγραφή	Τιτλοποιημένα δάνεια	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία λήξης	Ονομαστική αξία σε εκατ. €	Επιτόκιο
Titlos Plc ⁽²⁾	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου	Απαιτήσεις από το Δημόσιο	26-Φεβ-09	Σεπτέμβριος 2039	5.100	Εξαμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 6- μηνών πλέον 50 μ.β.
Spiti Plc ^{(1), (3)}	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορίας Α	Στεγαστικά δάνεια	20-Σεπ-11	Σεπτέμβριος 2058	1.500	Εξαμηνιαία πληρωμή τόκων και επιτόκιο Euribor 6- μηνών πλέον περιθωρίου 200 μ.β.
Spiti Plc ^{(1), (3)}	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορίας Β	Στεγαστικά δάνεια	20-Σεπ-11	Σεπτέμβριος 2058	250	Εξαμηνιαία πληρωμή τόκων και επιτόκιο Euribor 6- μηνών πλέον περιθωρίου 400 μ.β.
Autokineto Plc ^{(1), (3)}	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορίας Α	Δάνεια αυτοκινήτων	23-Σεπ-11	Σεπτέμβριος 2023	400	Εξαμηνιαία πληρωμή τόκων και επιτόκιο Euribor 6-μηνών πλέον περιθωρίου 200 μ.β.
Autokineto Plc ^{(1), (3)}	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορίας Β	Δάνεια αυτοκινήτων	23-Σεπ-11	Σεπτέμβριος 2023	97	Εξαμηνιαία πληρωμή τόκων και επιτόκιο Euribor 6- μηνών πλέον περιθωρίου 350 μ.β.
Agorazo Plc ^{(1), (3)}	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορίας Α	Καταναλωτικά δάνεια	23-Σεπ-11	Σεπτέμβριος 2033	1.250	Εξαμηνιαία πληρωμή τόκων και επιτόκιο Euribor 6-μηνών πλέον περιθωρίου 300 μ.β.
Agorazo Plc ^{(1), (3)}	Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορίας Β	Καταναλωτικά δάνεια	23-Σεπ-11	Σεπτέμβριος 2033	413	Εξαμηνιαία πληρωμή τόκων και επιτόκιο Euribor 6-μηνών πλέον περιθωρίου 450 μ.β.

166

- (1) Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να ανακαλέσει τα χρεόγραφα σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκων και να εκδόσει καινούργια ή να τα πωλήσει σε επενδυτές.
- (2) Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα ανάκλησης των χρεογράφων σε οποιαδήποτε ημερομηνία δικαιώματος επαναγοράς, καθώς και το δικαίωμα έκδοσης νέας σειράς τίτλων ή πώλησης αυτών προς τους επενδυτές. Την 31 Δεκεμβρίου 2015 το εναπομένον ποσό των ομολογιών της Titlos Plc ανέρχεται σε €4.418 εκατ. και έχουν αξιολογηθεί ως Caa3 από τον οίκο πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's.
- (3) Την 16 Μαρτίου 2015, η Agorazo Plc προέβη σε μερική αποπληρωμή των χρεογράφων κατηγορίας Α, ύψους €89 εκατ. Την 20 Μαρτίου 2015, η Spiti Plc προέβη σε μερική αποπληρωμή των χρεογράφων κατηγορίας Α, ύψους €81 εκατ. Η Αυτοκίνητο Plc προέβη σε ολική αποπληρωμή των χρεογράφων κατηγορίας Α, ύψους €1 εκατ. και μερική αποπληρωμή των χρεογράφων κατηγορίας Β, ύψους €28 εκατ. Την 15 Σεπτεμβρίου 2015, η Agorazo Plc προέβη σε μερική αποπληρωμή των χρεογράφων κατηγορίας Α, ύψους € 65 εκατ. Την 21 Σεπτεμβρίου 2015, η Spiti Plc και Autokineto Plc προέβησαν σε περαιτέρω μερική αποπληρωμή των χρεογράφων τους, κατηγορίας Α, ύψους € 70 εκατ. και κατηγορίας Β, ύψους €20 εκατ., αντίστοιχα. Τα υπόλοιπα των Spiti Plc, Autokineto Plc και Agorazo Plc κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανέρχονται σε € 854 εκατ. € 49 εκατ και € 392 εκατ αντίστοιχα.

Τα παραπάνω χρεόγραφα διακρατούνται από την Τράπεζα και επομένως δεν περιλαμβάνονται ως υποχρεώσεις στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

Καλυμμένες ομολογίες

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Στεγαστικά δάνεια	7.339	9.403	7.339	9.403
<i>Εκ των οποίων αποδεκτές εξασφαλίσεις</i>	<i>7.009</i>	<i>9.121</i>	<i>7.009</i>	<i>9.121</i>

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων I και II των καλυμμένων ομολογιών, η Τράπεζα έχει τις παρακάτω Σειρές σε κυκλοφορία:

Πρόγραμμα	Αριθμός Σειράς	Τιτλοποιημένα δάνεια	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία λήξης	Ονομαστική αξία σε εκατ. €	Επιτόκιο
Πρόγραμμα I ⁽¹⁾	Σειρά 3	Στεγαστικά δάνεια ιδιωτών	7 Οκτωβρίου 2009	Οκτώβριος 2016	846	Ετήσια πληρωμή τόκων σταθερού επιτοκίου 3,875%
Πρόγραμμα II ⁽²⁾	Σειρά 1	Στεγαστικά δάνεια ιδιωτών	24 Ιουνίου 2010	Ιούνιος 2021	1.150	Τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο ίσο με το Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 250 μ.β.
Πρόγραμμα II ⁽²⁾	Σειρά 2	Στεγαστικά δάνεια ιδιωτών	24 Ιουνίου 2010	Ιούνιος 2020	1.200	Τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο ίσο με το Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 240 μ.β.
Πρόγραμμα II ⁽²⁾	Σειρά 3	Στεγαστικά δάνεια ιδιωτών	24 Ιουνίου 2010	Ιούνιος 2019	1.350	Τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο ίσο με το Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 230 μ.β.
Πρόγραμμα II ⁽²⁾	Σειρά 4	Στεγαστικά δάνεια ιδιωτών	25 Νοεμβρίου 2010	Δεκέμβριος 2018	1.100	Τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο ίσο με το Euribor 3 μηνών πλέον περιθωρίου 210 μ.β.

(1) Πρόγραμμα καλυμμένων ομολογιών ("Πρόγραμμα I") €10 δισ., που θεσπίστηκε την 26 Νοεμβρίου 2008. Το πρόγραμμα αυτό έχει αξιολογηθεί από τους οίκους πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's και Fitch με πιστοληπτική διαβάθμιση Caa2 και B- αντίστοιχα.

(2) Πρόγραμμα καλυμμένων ομολογιών ("Πρόγραμμα II") €15 δισ., που θεσπίστηκε την 21 Ιουνίου 2010. Το πρόγραμμα αυτό έχει αξιολογηθεί από τους οίκους πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's και Fitch με πιστοληπτική διαβάθμιση Caa2 και CCC+ αντίστοιχα.

Εκτός της Σειράς 3 του Προγράμματος I, όλες οι ανωτέρω εκδόσεις δεν έχουν διατεθεί σε θεσμικούς επενδυτές, κατέχονται από την ίδια την Τράπεζα και κατά συνέπεια δεν απεικονίζονται στις «Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους».

Πληροφορίες σχετικά με τις καλυμμένες ομολογίες και τις τιτλοποιήσεις παρέχονται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (www.nbg.gr) στη θέση «Investor Relations\Πιστωτικοί Τίτλοι».

Τα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις:

Όμιλος

	2015	2014
Ληκτότητα		
Έως ένα (1) έτος	409	709
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	416	761
Πέραν των πέντε (5) ετών	326	282
	1.151	1.852
Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(166)	(269)
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (καθαρό ποσό)	985	1.583

Οι προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις για το 2015 ανέρχεται σε €354 εκατ (2014: €303 εκατ).

Το καθαρό ποσό των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναλύεται σε:

Όμιλος

	2015	2014
Ληκτότητα		
Έως ένα (1) έτος	376	633
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	333	634
Πέραν των πέντε (5) ετών	276	316
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (καθαρό ποσό)	985	1.583

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση:				
Χρεόγραφα				
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	58	501	58	465
Έντοκα Γραμμάτια και άλλα αξιόγραφα	699	440	-	-
Ομολογίες κυβερνήσεων και δημοσίων επιχειρήσεων άλλων κρατών	1.228	3.023	4	101
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εντός Ελλάδος	6	147	-	9
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εκτός Ελλάδος	65	68	3	3
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εντός Ελλάδος	-	1	-	-
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εκτός Ελλάδος	149	222	85	130
Σύνολο χρεογράφων	2.205	4.402	150	708
Μετοχές	142	157	78	55
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	287	216	15	15
Σύνολο χαρτοφυλακίου επενδύσεων – διαθέσιμο προς πώληση	2.634	4.775	243	778
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη				
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	78	73	-	-
Έντοκα Γραμμάτια και άλλα αξιόγραφα	85	99	-	-
Ομολογίες κυβερνήσεων και δημοσίων επιχειρήσεων άλλων κρατών	70	1.177	15	17
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εκτός Ελλάδος	-	11	-	-
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εκτός Ελλάδος	-	193	-	-
Χρεόγραφα εταιρειών του Ομίλου	-	-	123	944
Σύνολο χαρτοφυλακίου επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	233	1.553	138	961
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – δάνεια και απαιτήσεις				
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	1.347	963	1.308	963
Ομόλογα EFSF & ESM εισφερθέντα από το ΤΧΣ	11.765	9.091	11.765	9.091
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εντός Ελλάδος	93	-	-	-
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εντός Ελλάδος	35	293	-	5
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εκτός Ελλάδος	10	40	-	30
Χρεόγραφα εταιρειών του Ομίλου	-	-	3	28
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	13.250	10.387	13.076	10.117
Σύνολο χαρτοφυλακίου επενδύσεων	16.117	16.715	13.457	11.856

Την 9 Δεκεμβρίου 2015 η Τράπεζα έλαβε ομόλογα που εκδόθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας («ESM») ως συνεισφορά σε είδος για μετοχές και CoCos που εκδόθηκαν από την Τράπεζα και παρελήφθησαν από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Την 31 Δεκεμβρίου 2015 η ονομαστική αξία και η εύλογη αξία αυτών των ομολόγων είναι € 2.696 εκατ. και € 2.706 εκατ., αντίστοιχα. Τα ESM ομόλογα που αποκτήθηκαν το 2015 και τα EFSF ομόλογα που αποκτήθηκαν τα προηγούμενα έτη, χρησιμοποιούνται για την άντληση ρευστότητας μέσω συναλλαγών γερο με την ΕΚΤ και άλλους αντισυμβαλλόμενους, καθώς υπάρχουν δεσμεύσεις ως προς την πώλησή τους, σύμφωνα με τις συμβάσεις εγγραφής μεταξύ της Τράπεζας, του ΤΧΣ και του EFSF/ESM.

Την 31 Δεκεμβρίου 2015 τα ΟΕΔ που κατείχε ο Όμιλος και η Τράπεζα και για τα οποία δεν έχει αναγνωριστεί απομείωση αποτελούνται κυρίως από:

- έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου που κατείχε ο Όμιλος στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διαθέσιμα προς πώληση, που λήγουν το 2016, με ονομαστική αξία €473 εκατ. και λογιστική αξία €470 εκατ.
- ΟΕΔ που κατείχε η Τράπεζα στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις, που λήγει το 2057, με ονομαστική αξία €550 εκατ. και λογιστική αξία €936 εκατ.
- ΟΕΔ του χαρτοφυλακίου επενδύσεων - δάνεια και

απαιτήσεις τα οποία λήγουν μεταξύ του 2017 και 2019 που κατέχει ο Όμιλος, με ονομαστική αξία €471 εκατ. και λογιστική αξία €353 εκατ. και η Τράπεζα με ονομαστική αξία €426 εκατ. και λογιστική αξία €319 εκατ. Νέα ΟΕΔ του χαρτοφυλακίου επενδύσεων – διαθέσιμα προς πώληση που κατέχει ο Όμιλος και η Τράπεζα με ονομαστική αξία και λογιστική αξία €4 εκατ.

- ΟΕΔ που εκδόθηκαν στα πλαίσια του PSI, τα οποία λήγουν μεταξύ του 2023 και 2042, που κατέχει η Τράπεζα στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - δάνεια και απαιτήσεις με ονομαστική αξία €96 εκατ. και λογιστική αξία €53 εκατ. και επιπρόσθετα ίδια ομόλογα που κατέχονται στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διαθέσιμο προς πώληση με ονομαστική αξία €88 εκατ. και λογιστική αξία €54 εκατ.
- ΟΕΔ που εκδόθηκαν στα πλαίσια του PSI, τα οποία λήγουν μεταξύ του 2023 και 2042, που κατέχονται από θυγατρικές της Τράπεζας στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη τους, με ονομαστική αξία €239 εκατ. και λογιστική αξία €78 εκατ. και επιπρόσθετα ίδια ομόλογα που κατέχονται στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – δάνεια και απαιτήσεις με ονομαστική αξία €10 εκατ. και λογιστική αξία €5 εκατ.

Κατά τη διάρκεια του 2014, η θέση του Ομίλου και της Τράπεζας σε ΟΕΔ μειώθηκε σημαντικά λόγω των ακόλουθων αποπληρωμών κατά τη διάρκεια του έτους:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

α) δύο ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – δάνεια και απαιτήσεις με ονομαστική αξία €1.435 εκατ. και €50 εκατ. τα οποία είχε λάβει η Τράπεζα σε ανταλλαγή των εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών που εκδόθηκαν προς το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με το Ν. 3723/2008 και έληξαν τον Μάιο και Ιούλιο του 2014, αντίστοιχα, και

β) ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου εγγυημένο από το ΕΤΕΑΝ (πρώην ΤΕΜΠΜΕ) στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – δάνεια και απαιτήσεις σε ονομαστική αξία €175 εκατ. το οποίο έληξε τον Αύγουστο του 2014.

Ο Όμιλος θεωρεί ότι δεν υπάρχουν αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης αξίας για τα ομόλογα που περιγράφονται παραπάνω (α)-(ε) κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, διότι δεν υπάρχει ένδειξη, κατά την ημερομηνία που εγκρίθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις, ύπαρξης ζημιολόγου γεγονότος το οποίο να έχει επίδραση επί των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους.

Το 2010, ο Όμιλος και η Τράπεζα μετέφεραν χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση και από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στο χαρτοφυλάκιο δάνεια και απαιτήσεις και από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στα χαρτοφυλάκια διαθεσίμων-προς-πώληση και επενδύσεων διακρατούμενων-μέχρι-τη-λήξη. Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η λογιστική αξία των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν το 2010 και διακρατούνται ακόμη από τον Όμιλο και την Τράπεζα ανέρχεται σε €936 εκατ. ενώ η αγοραία αξία τους ανέρχεται σε €271 εκατ. Τα έσοδα από τόκους που αφορούν στα συγκεκριμένα χρεόγραφα για την χρήση που έληξε την 31

Δεκεμβρίου 2015 ανήλθαν σε €13 εκατ. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί, το αποθεματικό αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων του Ομίλου και της Τράπεζας θα ήταν μειωμένο κατά €36 εκατ.

Το 2015, ο Όμιλος και η Τράπεζα μετέφεραν χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δάνεια και απαιτήσεις. Κατά την ημερομηνία μεταφοράς, τα μεταφερθέντα χρεόγραφα δεν διαπραγματεύονταν σε ενεργή αγορά και ο Όμιλος έχει την πρόθεση και την δυνατότητα να τα διακρατήσει στο προσεχές μέλλον ή μέχρι την ημερομηνία λήξης τους. Η ονομαστική και η λογιστική αξία των μεταφερθέντων χρεογράφων την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανερχόταν σε αξία €681 εκατ. (Τράπεζα: €523 εκατ.) και €505 εκατ. (Τράπεζα: €372 εκατ.) αντίστοιχα.

Σχετικά με τα μεταφερθέντα χρεόγραφα, κατά την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 και πριν την αναταξινόμηση, αναγνωρίστηκε ζημιά €137 εκατ. (Τράπεζα: €121 εκατ.) στα λουπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους ενώ τα έσοδα από τόκους για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015, ανήλθαν σε €49 εκατ. (Τράπεζα: €39 εκατ.)

Την ημερομηνία μεταφοράς, το μεσοσταθμικό πραγματικό επιτόκιο των ομολόγων που μεταφέρθηκαν ήταν 13,3% (Τράπεζα: 14,5%). Την ημερομηνία μεταφοράς, οι ταμειακές ροές που αναμένεται να ανακτηθούν από τα ομόλογα που μεταφέρθηκαν ανέρχονταν σε €847 εκατ. (Τράπεζα: €654 εκατ.).

Η μεταβολή του χαρτοφυλακίου επενδύσεων συνοψίζεται ως ακολούθως:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	4.775	4.285	778	908
Προσθήκες περιόδου	2.977	5.314	115	1.218
Μειώσεις (πωλήσεις και αποπληρωμές) περιόδου	(2.675)	(5.003)	(289)	(884)
Μεταφορές στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(1.947)	-	(2)	-
Μεταφορές μεταξύ χαρτοφυλακίων / Μεταφορές σε θυγατρικές & συγγενείς	(484)	(4)	(354)	(360)
Κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές της εύλογης αξίας	(20)	126	(8)	(105)
Απόσβεση διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο	8	57	3	1
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2.634	4.775	243	778
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	1.553	1.237	961	902
Προσθήκες περιόδου	357	1.065	-	2
Μειώσεις (πωλήσεις και αποπληρωμές) περιόδου	(379)	(943)	(75)	(35)
Μεταφορές στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(1.306)	-	(750)	-
Απόσβεση διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο	8	44	2	2
Συναλλαγματικές διαφορές	-	150	-	90
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	233	1.553	138	961
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – δάνεια και απαιτήσεις				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	10.387	11.955	10.117	11.660
Προσθήκες περιόδου	2.706	121	2.736	149
Μειώσεις (πωλήσεις και αποπληρωμές) περιόδου	(307)	(1.715)	(120)	(1.715)
Μεταφορές μεταξύ χαρτοφυλακίων / Μεταφορές σε θυγατρικές & συγγενείς	484	-	355	-
Πρόβλεψη απομείωσης	(11)	-	-	-
Απόσβεση διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο	(9)	26	(12)	23
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	13.250	10.387	13.076	10.117

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: Ακίνητα επενδύσεων

	Όμιλος			Σύνολα
	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Υπεκμισθωμένα ακίνητα	
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	197	419	10	626
Μεταφορές	1	24	-	25
Προσθήκες	177	203	-	380
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	375	646	10	1.031
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	(5)	(86)	-	(91)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(2)	-	(2)
Μεταφορές	-	(5)	-	(5)
Αποσβέσεις	-	(9)	-	(9)
Απομείωση	(3)	(9)	-	(12)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	(8)	(111)	-	(119)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2014	367	535	10	912
Αξία κτήσης				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	375	646	10	1.031
Μεταφορές	21	26	-	47
Μεταφορές σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(11)	(151)	-	(162)
Προσθήκες	49	48	3	100
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	434	569	13	1.016
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	(8)	(111)	-	(119)
Μεταφορές	-	(8)	-	(8)
Μεταφορές σε μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	1	5	-	6
Αποσβέσεις	-	(13)	-	(13)
Απομείωση	(1)	(12)	-	(13)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	(8)	(139)	-	(147)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2015	426	430	13	869

Η εύλογη αξία των ακινήτων επενδύσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2015 είναι μεγαλύτερη από την λογιστική αξία και ανέρχεται σε

€1.111 εκατ. Τα έσοδα από ενοίκια για τη χρήση 2015 ανέρχονται σε €48 εκατ. (2014: €28 εκατ.).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	141	143	10	7
Προσθήκες / Μεταφορές	-	6	-	3
Πωλήσεις / Μεταφορές	-	(5)	-	-
Μεταφορά στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(124)	(2)	-	-
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	2	1	(1)	-
Μερίσματα	(1)	(6)	-	-
Απομείωση	(2)	-	(2)	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-	4	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	16	141	7	10

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας

	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
A.E.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών	Ελλάδα	2010-2015	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
ΛΑΡΚΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2009-2015	33,36%	33,36%	33,36%	33,36%
ΕΒΙΟΠ ΤΕΜΠΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2011-2015	21,21%	21,21%	21,21%	21,21%
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	39,93%	39,93%	39,93%	39,93%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΠΕΛΛΗΣ Α.Ε. ⁽¹⁾	Ελλάδα	-	20,89%	20,89%	20,89%	20,89%
		1.7.2009-31.12.2011 & 2012-				
PLANET Α.Ε.	Ελλάδα	2015	36,99%	36,99%	36,99%	36,99%
ΠΥΡΡΙΧΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2010-2015	21,83%	21,83%	21,83%	21,83%
SATO Α.Ε. ΕΙΔΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΟΥ	Ελλάδα	2006-2015	23,74%	23,74%	23,74%	23,74%
ΟΛΓΑΝΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2014-2015	33,60%	33,60%	33,60%	33,60%
Bantas A.S. (Cash transfers and Security Services)(2)	Τουρκία	2010-2015	33,27%	33,27%	-	-
Cigna Finans Pension(2)	Τουρκία	2010-2015	48,91%	48,91%	-	-
UBB AIG Insurance Company A.D. ⁽²⁾	Βουλγαρία	2010-2015	59,97%	59,97%	-	-
UBB Metlife Life Insurance Company A.D.	Βουλγαρία	2010-2015	59,97%	59,97%	-	-
Drujestvo za Kasovi Uslugi AD (Cash Service Company)	Βουλγαρία	17.7.2010-2015	19,98%	19,98%	-	-

(1) Υπό εκκαθάριση.

(2) Οι εταιρείες έχουν ταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση».

Βάσει των όρων των συμβάσεων κοινοπραξίας που έχουν υπογραφεί από τις εταιρείες του Ομίλου UBB και Εθνική Ασφαλιστική με τις εταιρείες Metlife και AIG, οι εταιρείες UBB ALICO Life Insurance Company AD και UBB AIG Insurance Company AD είναι από κοινού ελεγχόμενες. Οι όροι αυτών των συμβάσεων απαιτούν για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων την θετική ψήφο όλων των μετόχων και την κοινή συναίνεση όλων των μελών των διοικητικών συμβουλίων. Βάσει των ανωτέρω κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν έχει τη δυνατότητα ελέγχου, γι' αυτό τον λόγο, ο Όμιλος ενοποιεί αυτές τις εταιρείες με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Την 13 Ιουνίου 2014, τα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών του Ομίλου Εθνική Ασφαλιστική και UBB αποφάσισαν από κοινού με

τις AIG Central Europe και CIS Insurance Holding Corporation, να προχωρήσουν στη διαδικασία πώλησης της UBB AIG Insurance Company AD. και η ανωτέρω κοινοπρακτική επένδυση, αναταξινομήθηκε από την 31 Δεκεμβρίου 2014 στην κατηγορία «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία διακρατούμενα προς πώληση» (βλέπε Σημείωση 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπέσεις δραστηριότητες). Η πώληση ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο 2016.

Κατωτέρω παραθέτουμε συνοπτικά οικονομικά στοιχεία των συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης με βάση τις πιο πρόσφατες χρηματοοικονομικές πληροφορίες:

	31.12.2015	31.12.2014
Σύνολο ενεργητικού	114	324
Σύνολο παθητικού	70	204
Ίδια κεφάλαια	44	120
Αναλογία Ομίλου επί των ιδίων κεφαλαίων των συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	15	43
		Εξαιρουμένων των προοριζόμενων προς πώληση
Σύνολο κύκλου εργασιών	77	137
Σύνολο κερδών/(ζημιμών)	6	(12)
Αναλογία Ομίλου επί των κερδών των συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	3	1

Η διαφορά μεταξύ των «Συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης» και της αναλογίας του Ομίλου επί των ιδίων κεφαλαίων

των συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης αντιπροσωπεύει αποκτηθείσα υπεραξία.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία

	Όμιλος					Τράπεζα			
	Υπεραξία	Λογισμικό	Άυλα περιουσιακά στοιχεία ορισμένης διάρκειας ζωής	Άυλα περιουσιακά στοιχεία αορίστου διάρκειας ζωής	Λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	Σύνολο	Λογισμικό	Λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	Σύνολο
Αξία κτήσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	1.631	646	138	111	108	2.634	382	112	494
Συναλλαγματικές διαφορές	62	8	5	3	-	78	-	-	-
Μεταφορές	-	1	-	-	(1)	-	-	-	-
Προσθήκες	23	82	-	-	17	122	35	15	50
Πωλήσεις και διαγραφές	-	(3)	-	-	6	3	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	1.716	734	143	114	130	2.837	416	127	543
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	(252)	(461)	(128)	-	(84)	(925)	(291)	(92)	(383)
Συναλλαγματικές διαφορές	(2)	(5)	(4)	-	1	(10)	-	-	-
Πωλήσεις και διαγραφές	-	2	-	-	(6)	(4)	1	-	1
Αποσβέσεις από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	(40)	(2)	-	(12)	(54)	(32)	(10)	(42)
Αποσβέσεις από διακοπείσες δραστηριότητες	-	(28)	(2)	-	-	(30)	-	-	-
Απομείωση	(58)	-	-	-	-	(58)	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	(312)	(532)	(136)	-	(101)	(1.081)	(322)	(102)	(424)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2014	1.404	202	7	114	29	1.756	94	25	119
Αξία κτήσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	1.716	734	143	114	130	2.837	416	127	543
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(1)	-	-	-	(1)	-	-	-
Μεταφορές	-	2	-	-	(2)	-	-	-	-
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	(1.476)	(185)	(122)	(106)	(1)	(1.890)	-	-	-
Προσθήκες	-	32	-	-	11	43	24	8	32
Πωλήσεις και διαγραφές	-	(11)	-	-	-	(11)	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	240	571	21	8	138	978	440	135	575
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	(312)	(532)	(136)	-	(101)	(1.081)	(322)	(102)	(424)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	1	(2)	-	-	(1)	-	-	-
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	90	103	122	-	-	315	-	-	-
Πωλήσεις και διαγραφές	-	11	-	-	-	11	-	-	-
Αποσβέσεις	-	(39)	(2)	-	(7)	(48)	(31)	(7)	(38)
Απομείωση	(16)	-	(3)	(8)	-	(27)	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	(238)	(456)	(21)	(8)	(108)	(831)	(353)	(109)	(462)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2015	2	115	-	-	30	147	87	26	113

Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισής της, η υπεραξία επιχειρήσεων αποτιμάται στην αξία κτήσης, όπως προσδιορίστηκε την ημερομηνία απόκτησης, μείον τις όποιες συσσωρευμένες προβλέψεις από απομείωση της αξίας της. Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε ΜΔΤΡ. Η κατανομή γίνεται σε εκείνες τις ΜΔΤΡ, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από την επιχειρηματική συνένωση από την οποία προέκυψε η υπεραξία. Ο έλεγχος αυτός απαιτεί τη διενέργεια

παραδοχών και εκτιμήσεων, για τις οποίες η διοίκηση πιστεύει ότι αντικατοπτρίζουν τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και επιπλέον, είναι ανάλογες των κινδύνων που απορρέουν από τα περιουσιακά στοιχεία που εξετάζονται. Ωστόσο, διαφορετικές εκτιμήσεις και παραδοχές θα οδηγούσαν σε διαφορετικά αποτελέσματα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ο Όμιλος αξιολογεί σε ετήσια βάση, ή συχνότερα, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων, εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης της αξίας της. Κατά την αξιολόγηση αυτή, εκτιμάται κατά πόσο η λογιστική αξία της υπεραξίας παραμένει πλήρως ανακτήσιμη. Η εκτίμηση γίνεται συγκρίνοντας τη λογιστική αξία της ΜΔΤΡ στην οποία έχει κατανεμηθεί η υπεραξία με το ανακτήσιμο ποσό της, το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον εξόδων πώλησης και της αξίας από τη χρήση.

Η υπεραξία που αφορά την Finansbank και την Private Equity Funds ταξινομήθηκε ως «Προοριζόμενη προς πώληση και η ζημία απομείωσης που επιβάρυνε τα αποτελέσματα υπολογίστηκε βάσει του τιμήματος πώλησης (βλέπε Σημείωση 30).

Την 31 Δεκεμβρίου 2014, η ΜΔΤΡ στην οποία κατανέμεται σημαντική υπεραξία αφορά τη δραστηριότητα του Ομίλου στην Τουρκία. Η υπεραξία αυτή αφορά την εξαγορά της Finansbank, η οποία την 31 Δεκεμβρίου 2014 ανήλθε σε €1.266 εκατ. επί συνολικού υπολοίπου υπεραξίας €1.404 εκατ. Το υπόλοιπο ποσό αφορά σε διάφορες θυγατρικές εταιρείες στις οποίες δεν αναλογεί σημαντικό ποσό υπεραξίας σε ατομική βάση. Ο Όμιλος, την 31 Δεκεμβρίου 2014, διενήργησε τον έλεγχο της ΜΔΤΡ χρησιμοποιώντας την μεθοδολογία «Αξία λόγω Χρήσης» (value in use) με βάση τις πιο πρόσφατες προβλέψεις της διοίκησης για την επόμενη 5-ετία, μακροπρόθεσμο ρυθμό ανάπτυξης βασισμένο στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν («ΑΕΠ») της χώρας αναπροσαρμοσμένο με τον πληθωρισμό και το προεξοφλητικό επιτόκιο κινδύνου βασισμένο σε παρατηρήσιμες

μακροπρόθεσμες αποδόσεις κρατικών ομολόγων και μέσο όρο «βήτα» (beta) συγκρίσιμων τραπεζών της Τουρκίας, αναπροσαρμοσμένο για κατάλληλο περιθώριο κινδύνου βασισμένο σε ανεξάρτητη ανάλυση.

Ο προσδιορισμός της ανακτήσιμης αξίας της ΜΔΤΡ, την 31 Δεκεμβρίου 2014, που αφορά στις δραστηριότητες του Ομίλου στην Τουρκία βασίστηκε στις εξής κύριες παραδοχές: τελικός ρυθμός ανάπτυξης 6,2%, ο οποίος βασίστηκε σε δημοσιευμένες αναλύσεις επενδυτικών οίκων, προεξοφλητικό επιτόκιο προ φόρων 16,6%, το οποίο υπολογίστηκε με βάση το μέσο κόστος ιδίων κεφαλαίων συγκρίσιμων τραπεζών της Τουρκίας, βασισμένο στο μέσο ποσοστό του κόστους κεφαλαίου του τραπεζικού κλάδου στην Τουρκία, όπως δημοσιεύτηκε από επενδυτικούς οίκους, τελικό καθαρό επιτοκιακό περιθώριο 5,4% και τελικό δείκτη κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση από προβλέψεις απομείωσης 76,3%, τα οποία βασίστηκαν στις οικονομικές μελλοντικές προβλέψεις της Τράπεζας. Βάσει αυτού του ελέγχου δεν απαιτείται απομείωση της λογιστικής αξίας της υπεραξίας και του εμπορικού σήματος που προέκυψαν από την εξαγορά της Finansbank. Αυτό το συμπέρασμα δεν αλλάζει εάν ακόμη συμβούν λογικές μεταβολές στις παραδοχές που εφαρμόστηκαν.

Την 31 Δεκεμβρίου 2014 διενεργήθηκε απομείωση υπεραξίας ύψους €58 εκατ., η οποία αφορά την υπεραξία που σχετίζεται με τις επενδύσεις του Ομίλου σε εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: Ενσώματα πάγια στοιχεία

Όμιλος	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακίνητοποι- ήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	863	965	1.100	246	3	3.177
Συναλλαγματικές διαφορές	-	20	16	7	-	43
Εξαγορά θυγατρικών	1	1	-	-	-	2
Μεταφορές	-	(30)	2	(1)	(25)	(54)
Προσθήκες	10	368	71	12	34	495
Πωλήσεις και διαγραφές	(8)	(12)	(25)	(2)	-	(47)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	866	1.312	1.164	262	12	3.616
Συσσωρευμ. Αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	(60)	(397)	(795)	(159)	-	(1.411)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	1	(9)	(4)	-	(12)
Μεταφορές	-	7	-	1	-	8
Πωλήσεις και διαγραφές	-	1	18	2	-	21
Αποσβέσεις από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	-	(17)	(38)	(11)	-	(66)
Αποσβέσεις από διακοπείσες δραστηριότητες	-	(6)	(26)	(15)	-	(47)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	(60)	(411)	(850)	(186)	-	(1.507)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2014	806	901	314	76	12	2.109
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	866	1.312	1.164	262	12	3.616
Μεταφορές	(12)	2	7	(7)	(12)	(22)
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	(1)	(392)	(313)	(103)	-	(809)
Προσθήκες	-	3	16	11	6	36
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	(19)	(2)	(2)	(23)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	853	925	855	161	4	2.798
Συσσωρευμ. Αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	(60)	(411)	(850)	(186)	-	(1.507)
Μεταφορές	-	4	-	-	-	4
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	-	5	111	57	-	173
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	14	2	-	16
Αποσβέσεις	-	(17)	(33)	(10)	-	(60)
Απομείωση	(90)	(5)	(3)	(1)	-	(99)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	(150)	(424)	(761)	(138)	-	(1.473)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2015	703	501	94	23	4	1.325

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το τι περιλαμβάνεται στα ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση πάγια περιουσιακά στοιχεία το 2015 βλέπε Σημείωση 30.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζα	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	84	96	597	143	1	921
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	1	-	1
Μεταφορές	-	1	-	-	(1)	-
Προσθήκες	-	-	19	12	1	32
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	(4)	-	-	(4)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	84	97	612	156	1	950
Συσσωρευμ. Αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	(4)	(40)	(519)	(95)	-	(658)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	4	-	-	4
Αποσβέσεις	-	(2)	(25)	(9)	-	(36)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	(4)	(42)	(540)	(104)	-	(690)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2014	80	55	72	52	1	260
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	84	97	612	156	1	950
Μεταφορές	-	-	3	-	-	3
Προσθήκες	-	2	11	11	-	24
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	(4)	(1)	(1)	(6)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	84	99	622	166	-	971
Συσσωρευμ. Αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	(4)	(42)	(540)	(104)	-	(690)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	-	4	1	-	5
Αποσβέσεις	-	(2)	(22)	(8)	-	(32)
Απομειώσεις	(1)	-	(3)	(1)	-	(5)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	(5)	(44)	(561)	(112)	-	(722)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2015	79	55	61	54	-	249

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: Απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους:				
Αναπόσβεστο υπόλοιπο ζημιών PSI	2.386	1.888	2.386	1.888
Αξιόγραφα	10	(5)	-	-
Ενσώματα πάγια στοιχεία και άυλα περιουσιακά στοιχεία	(6)	(3)	-	-
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	2	3	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	2.523	1.395	2.520	1.385
Φορολογικές ζημιές	59	646	-	582
Λοιπές προσωρινές διαφορές	122	100	-	-
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	5.096	4.024	4.906	3.855

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους:				
Αξιόγραφα	1	(11)	-	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	23	-	-
Ενσώματα πάγια στοιχεία και άυλα περιουσιακά στοιχεία	2	27	-	-
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	(1)	(9)	-	-
Ασφαλιστικά αποθέματα	1	1	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	8	25	-	-
Λοιπές προσωρινές διαφορές	(2)	(12)	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	9	44	-	-

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Δαπάνες από αναβαλλόμενους φόρους:				
Αναπόσβεστο υπόλοιπο ζημιών PSI	498	(70)	498	(70)
Αξιόγραφα	8	(71)	-	-
Ενσώματα πάγια και άυλα περιουσιακά στοιχεία	3	9	-	12
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	(2)	-	-	-
Ασφαλιστικά αποθέματα	-	(21)	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	1.133	1.380	1.135	1.385
Φορολογικές ζημιές	(588)	478	(582)	424
Λοιπές προσωρινές διαφορές	22	(94)	-	(87)
Αναβαλλόμενοι φόροι στα αποτελέσματα	1.074	1.611	1.051	1.664
Αναβαλλόμενοι φόροι μέσω λοιπών συνολικών εσόδων	8	2	-	-
Κίνηση καθαρού αναβαλλόμενου φόρου	1.082	1.613	1.051	1.664

Ο Όμιλος και η Τράπεζα θεωρούν ότι η ανακτησιμότητα των απαιτήσεων από αναβαλλόμενους φόρους, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015, ποσού €5.096 εκατ. και €4.906 εκατ. αντίστοιχα, είναι πιθανό με βάση τις εκτιμήσεις για τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη του Ομίλου και της Τράπεζας της (βλ. Σημείωση 3).

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015, οι συσσωρευμένες φορολογικές ζημιές του Ομίλου ανέρχονται σε €2.835 εκατ. (2014: €4.093 εκατ.) και δημιουργήθηκαν τα έτη 2009 έως 2015. Το αντίστοιχο ποσό της Τράπεζας ανέρχεται σε €2.473 εκατ. (2014: €3.649 εκατ.) και δημιουργήθηκε τα έτη 2014 έως 2015. Η Διοίκηση έχει εκτιμήσει ότι φορολογικές ζημιές €262 εκατ. για τον Όμιλο και €

μηδέν για την Τράπεζα (2014: €2.497 εκατ. και €2.237 εκατ.) μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για το λόγο αυτό αναγνωρίστηκε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση €59 εκατ. και € μηδέν (2014: €646 εκατ. και 582 εκατ.) αντίστοιχα. Οι μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές ανήλθαν σε €2.573 εκατ. για τον Όμιλο και €2.473 εκατ. για την Τράπεζα (2014: €1.596 εκατ. και €1.411 εκατ.) και η μη αναγνωρισμένη φορολογική απαίτηση ανήλθε σε €739 εκατ. και €717 εκατ. (2014: €401 εκατ. και €367 εκατ.) αντίστοιχα.

Ο ακόλουθος πίνακας απεικονίζει το έτος που παραγράφονται οι φορολογικές ζημιές για τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Έτος	Όμιλος	Τράπεζα
	31.12.2015	31.12.2015
2016	37	-
2017	66	-
2018	31	-
2019	1.702	1.499
2020	994	974
Χωρίς χρονικό περιορισμό	5	-
Σύνολο φορολογικών ζημιών	2.835	2.473

Ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν συμψηφίσει τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους ανά εταιρεία ξεχωριστά, υπό την προϋπόθεση ότι οι τοπικές φορολογικές αρχές της κάθε χώρας παρέχουν το δικαίωμα συμψηφισμού των

απαιτήσεων και υποχρεώσεων από κύριο φόρο εισοδήματος ανά εταιρεία και εφόσον οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες

	Όμιλος	
	31.12.2015	31.12.2014
Επενδύσεις για λογαριασμό ασφαλισμένων ζωής που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked)	307	316
Απαιτήσεις από ασφαλισμένους	157	155
Απαιτήσεις από αντασφαλιστές και αντασφαλιστικές δραστηριότητες	95	83
Προμήθειες και έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (DAC)	42	42
Σύνολο	601	596

Επενδύσεις για λογαριασμό ασφαλισμένων ζωής που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked)

	Όμιλος	
	31.12.2015	31.12.2014
Ομόλογα	105	39
Μετοχές	15	1
Αμοιβαία κεφάλαια	163	170
Καταθέσεις	24	106
Σύνολο	307	316

Οι επενδύσεις για λογαριασμό ασφαλισμένων ζωής που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked) αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η μεταβολή στην εύλογη αξία των εν

λόγω επενδύσεων αντισταθμίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων με τη μεταβολή των αποθεμάτων ασφαλίσεων ζωής όπου οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Δεδουλευμένοι τόκοι και προμήθειες	336	413	319	366
Απαιτήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο	521	511	507	498
Προκαταβολές φόρων και λοιπές απαιτήσεις φόρων	9	15	-	5
Περιουσιακά στοιχεία επιχειρηματικών συμμετοχών	-	116	-	-
Απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες	116	135	12	13
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	178	261	81	89
Προπληρωθέντα έξοδα	75	178	60	34
Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων και Επενδύσεων	478	469	478	469
Συναλλαγές επιταγών και πιστωτικών καρτών υπό εκκαθάριση	21	109	19	17
Λοιπά	218	384	130	277
Σύνολο	1.952	2.591	1.606	1.768

Με το άρθρο 6 του Ν. 3714/7.11.2008 το ποσό των καταθέσεων, που καλύπτεται από το σύστημα εγγυήσεως καταθέσεων του ΤΕΚΕ, είναι €100 χιλ. ανά καταθέτη. Αντίστοιχα, αυξήθηκαν τα ποσοστά υπολογισμού της εισφοράς που καταβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στο ΤΕΚΕ από το έτος 2008 και μετά.

Στο Ν. 3746/16.2.2009 με θέμα «Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ)» προβλέπεται ότι, το ποσό της διαφοράς της ετήσιας τακτικής εισφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων, που προκύπτει από την εφαρμογή του άρθρου 6 του Ν. 3714/2008, περιέρχεται σε ειδική ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου, κατά το ποσοστό συμμετοχής εκάστου, στα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα.

Με το άρθρο 10 του Ν.3746/16.2.2009 ορίζεται σύστημα εγγυήσεως επενδύσεων, το οποίο θα καλύπτει ποσό επενδύσεων έως €30 χιλ. ανά επενδυτή. Η καταβολή της πρώτης εισφοράς από τα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα πραγματοποιήθηκε εντός

του 2010. Οι εισφορές των πιστωτικών ιδρυμάτων για την εγγύηση των επενδύσεων περιέρχονται σε ειδική ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου, κατά το ποσοστό συμμετοχής εκάστου, στα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα.

Με το άρθρο 13Α του Ν.3746/16.2.2009 ορίζεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο σκέλος εξυγίανσης του Ταμείου, θα πρέπει να καταβάλλουν εισφορές σε ποσοστό 0,09% επί του μέσου υπολοίπου του συνολικού παθητικού τους, όπως αυτό διαμορφώνεται στο τέλος του Ιουνίου κάθε έτους. Σε περίπτωση που πιστωτικό ίδρυμα θεωρηθεί ως μη βιώσιμο από την ΤτΕ, η ΤτΕ ενδέχεται να αποφασίσει τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα. Στη περίπτωση αυτή, το σκέλος εξυγίανσης του Ταμείου θα καλύψει τυχόν χρηματοδοτικό άνοιγμα που θα προκύψει από την μεταβίβαση αυτή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες

Τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση την 31 Δεκεμβρίου 2015 περιλαμβάνουν, την Finansbank A.S. τις Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Private Equity Funds) και τις Αστήρ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ε., και ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλιαγμένης Α.Ε.. Ειδικότερα:

Finansbank

Την 3 Νοεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της συμμετοχής της Τράπεζας στην Finansbank. Την 21 Δεκεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την μεταβίβαση στην Qatar National Bank («QNB») του 99,81% μεριδίου της στη Finansbank μαζί με το 29,87% μερίδιό της στη Finans Leasing. Επιπλέον, την 18 Ιανουαρίου 2016, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε την συναλλαγή, η οποία ικανοποιεί τη σχετική δέσμευση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2015 (βλ. Σημείωση 49). Το τίμημα της συναλλαγής συμφωνήθηκε στο ποσό των €2.750 εκατ. Επιπλέον, η QNB, με το πέρας της συναλλαγής, θα αποπληρώσει στην Τράπεζα το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης USD 910 εκατ. που είχε χορηγήσει η τελευταία στην Finansbank. Η διάθεση της συμμετοχής συνάδει με το σχέδιο κεφαλαιακής ενίσχυσης του Ομίλου για την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος, όπως αυτό προσδιορίστηκε στην Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης για το 2015, που διεξήχθη από την ΕΚΤ και ικανοποιεί τη σχετική δέσμευση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού την 4 Δεκεμβρίου 2015. Η ολοκλήρωση της συναλλαγής υπόκειται στις συνήθεις εποπτικές και εταιρικές εγκρίσεις και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2016. Με βάση τα ανωτέρω η συμμετοχή στη Finansbank πληροί τα κριτήρια ταξινόμησης της ως κατεχόμενη προς πώληση από την 3 Νοεμβρίου 2015. Επιπλέον, η πώληση της Finansbank πληροί τον ορισμό της διακοπείσας δραστηριότητας διότι αντιπροσωπεύει ένα ξεχωριστό σημαντικό τμήμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων όπως αυτό ορίζεται στα ΔΠΧΑ.

Κατόπιν της απόφασης του Ομίλου να διαθέσει προς πώληση το σύνολο της συμμετοχής του στη Finansbank, ο Όμιλος, βασιζόμενος στο συμφωνηθέν τίμημα, προέβη στην αξιολόγηση της λογιστικής αξίας της Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτείται η αναγνώριση ζημιάς απομείωσης ποσού €1.861 εκατ. κατά την περίοδο που

έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 εκ του οποίου ποσό €1.082 εκατ. αφορά απομείωση της υπεραξίας που είχε αναγνωριστεί στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Επιπλέον, η Τράπεζα αναγνώρισε κατά την ίδια περίοδο στις ατομικές καταστάσεις της, ζημία απομείωσης του κόστους της συμμετοχής της στη Finansbank, ποσού €1.694 εκατ.

Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Private equity funds)

Την 21 Δεκεμβρίου 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής της σε 11 Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών («Funds»), που διατηρεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, τις οποίες διαχειρίζεται η NBGI Private Equity Ltd. Την 2 Φεβρουαρίου 2016, η Τράπεζα προέβη στη σύναψη οριστικής συμφωνίας για την πώληση του 100% των Funds στις Deutsche Bank Private Equity και Goldman Sachs Asset Management. Το τίμημα της συναλλαγής συμφωνήθηκε στο ποσό των €288 εκατ. Η διάθεση της συμμετοχής συνάδει με το σχέδιο κεφαλαιακής ενίσχυσης του Ομίλου για την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος, όπως αυτό προσδιορίστηκε στην Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης για το 2015, που διεξήχθη από την ΕΚΤ και ικανοποιεί τη σχετική δέσμευση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2015 (βλ. Σημείωση 49). Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2016 και υπόκειται στη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων από την Αρχή Χρηματοπιστωτικής Συμπεριφοράς του Ηνωμένου Βασιλείου (UK Financial Conduct Authority) και τις Αρχές που εποπτεύουν την τήρηση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και τους κανόνες περί ανταγωνισμού. Με βάση τα ανωτέρω η συμμετοχή στα Funds πληροί τα κριτήρια ταξινόμησης της ως κατεχόμενη προς πώληση από την 21 Δεκεμβρίου 2015.

Κατόπιν της απόφασης του Ομίλου να διαθέσει προς πώληση το σύνολο της συμμετοχής του στα Funds, ο Όμιλος, βασιζόμενος στο συμφωνηθέν τίμημα, προέβη στην αξιολόγηση της λογιστικής αξίας της αναγνωρισθείσας υπεραξίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτείται η αναγνώριση ζημιάς απομείωσης υπεραξίας ποσού €106 εκατ. κατά την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015. Επιπλέον, η Τράπεζα αναγνώρισε κατά την ίδια περίοδο στις ατομικές της καταστάσεις, ζημία απομείωσης του κόστους της συμμετοχής της στις Επενδύσεις Επιχειρηματικών Συμμετοχών, ποσού €131 εκατ.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Αστήρ Παλάς Βουλαγμένη Α.Ε.

Την 10 Φεβρουαρίου 2014, η JERMYN STREET REAL ESTATE FUND IV LP ("JERMYN") ορίστηκε ως Προτεινόμενος Επενδυτής μετά την ανοικτή διεθνή διαγωνιστική διαδικασία για την εξαγορά της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου της Αστήρ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε. (η «Διαδικασία»). Μετά την έγκριση της συναλλαγής από το Ελεγκτικό Συνέδριο την 5 Ιουνίου 2014, την 17 Σεπτεμβρίου 2014 υπογράφηκε Σύμβαση Πώλησης και Αγοράς μεταξύ των Εθνικής Τράπεζας και Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε. («ΤΑΙΠΕΔ»), με την ιδιότητα των πωλητών και της εταιρείας Apollo Investment Hold Co, με την ιδιότητα του αγοραστή και της JERMYN με την ιδιότητα του εγγυητή. Η Apollo Investment Hold Co είναι εταιρεία ειδικού σκοπού και ανήκει κατά 100% στην JERMYN. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί μετά την εκπλήρωση σχετικών όρων και προϋποθέσεων. Αυτοί, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν την έκδοση και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του σχετικού Ειδικού Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίου Ακινήτου (το «Σχέδιο»). Τον Μάρτιο του 2015 το Συμβούλιο της Επικρατείας εξέδωσε αρνητική απόφαση για το υποβληθέν σχέδιο. Σε συνέχεια της ανωτέρω εξέλιξης η Τράπεζα σε συνεργασία με το ΤΑΙΠΕΔ και τον Προτεινόμενο Επενδυτή ξεκίνησαν συζητήσεις εντός του πλαισίου της υπάρχουσας διαδικασίας και σε εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της Σύμβασης Πώλησης και Αγοράς. Η περίοδος διαβούλευσης, σε συμφωνία με τον Προτεινόμενο Επενδυτή και σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης Πώλησης και Αγοράς, άρχισε την 11 Μαΐου 2015 και επεκτάθηκε μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συζητήσεις μεταξύ των μερών κατέληξε σε συμφωνία η οποία περιλήφθηκε ως Προσθήκη, με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 2015, στην Σύμβαση Πώλησης και Αγοράς βάσει της οποίας το αρχικό Σχέδιο υποκαταστάθηκε από ένα νέο Ειδικό

Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίου Ακινήτου και η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της συναλλαγής μετατέθηκε για την 21 Μαΐου 2016, θεωρώντας ότι αυτή η παράταση είναι αναγκαία για την ικανοποίηση προηγούμενου όρου που περιλαμβανόταν στο Κεφάλαιο 6.1.4 της Σύμβασης Πώλησης και Αγοράς, το οποίο αναφέρεται στην έγκριση του Σχεδίου καθώς και οποιουδήποτε άλλου εκκρεμή προηγούμενου όρου. Δεδομένου ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονότα και συνθήκες οι οποίες είναι εκτός ελέγχου της Τράπεζας και δεδομένου ότι η Τράπεζα παραμένει προσηλωμένη στο σχέδιο πώλησης της θυγατρικής, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις της Αστήρ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε. και της ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλαγμένης Α.Ε (εταιρεία κατά 100% θυγατρική της Αστήρ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε.) συνεχίζουν να ταξινομούνται ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες» σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 καθώς οι απαιτήσεις και οι προϋποθέσεις που θέτει το Πρότυπο πληρούνται. Την 31 Δεκεμβρίου 2015, το κόστος της επένδυσης στην Αστήρ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε. που ταξινομήθηκε ως «μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση» στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας ανέρχεται σε €256 εκατ. Η αναλογία του Ομίλου επί των ιδίων κεφαλαίων της Αστήρ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε. ανέρχεται σε €135 εκατ.

Επιπλέον, ποσό €2 εκατ. που αφορά τη λογιστική αξία της επένδυσης του Ομίλου στην κοινοπραξία UBB-AIG Insurance Company AD έχει αναταξινομηθεί ως «μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση». Η μεταβίβαση ολοκληρώθηκε την 4 Ιανουαρίου 2016 και δεν προέκυψε σημαντικό αποτέλεσμα.

Ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων των Finansbank A.S., Αστήρ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε και Αστήρ Μαρίνα Βουλαγμένης Α.Ε.

	Όμιλος	
	31.12.2015	31.12.2014
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	3.147	-
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	206	-
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	26	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.723	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	18.719	-
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	2.947	-
Ακίνητα επενδύσεων	162	-
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	46	-
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία	37	-
Ενσώματα πάγια στοιχεία	296	184
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	16	1
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	2	-
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	440	15
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	27.767	200
Υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.933	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	768	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	14.731	-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.831	-
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.861	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	44	1
Φόρος εισοδήματος	18	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	1.457	6
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	23.643	7

Τα αποτελέσματα από διακοπείσες δραστηριότητες (Finansbank) που περιλαμβάνονται στη ζημιά της χρήσης παρατίθενται κατωτέρω. Το κέρδος και οι ταμειακές ροές των συγκριτικών

στοιχείων έχουν αναμορφωθεί για να περιλάβουν εκείνες τις δραστηριότητες που ταξινομήθηκαν ως διακοπείσες δραστηριότητες στην τρέχουσα χρήση.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Κέρδη/(ζημιές) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες

Εκατ. €	31.12.2015	31.12.2014
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	2.629	2.425
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(1.517)	(1.294)
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.112	1.131
Έσοδα προμηθειών	397	405
Έξοδα προμηθειών	(14)	(13)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	383	392
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	19	-
Καθαρά λοιπά έσοδα/(έξοδα)	39	(23)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.553	1.500
Δαπάνες προσωπικού	(381)	(347)
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	(383)	(342)
Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	(73)	(77)
Προβλέψεις απομείωσης για τη κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	(2.289)	(342)
Αναλογία κερδών/ (ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	(1)	1
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	(1.574)	393
Φόροι	(32)	(78)
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	(1.606)	315

Εκατ. €

31.12.2015

31.12.2014

Ταμειακές Ροές από διακοπείσες δραστηριότητες

Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από λειτουργικές δραστηριότητες	(8)	(516)
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από επενδυτικές δραστηριότητες	(48)	(606)
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	227	1.068
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές)	171	(54)

180

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	Όμιλος		Τράπεζα	
Καταθέσεις όψεως πιστωτικών ιδρυμάτων	40	77	76	99
Καταθέσεις προθεσμίας πιστωτικών ιδρυμάτων	146	1.658	162	1.420
Καταθέσεις διατραπεζικής αγοράς	11	152	100	100
Υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και Κεντρικές Τράπεζες	24.039	14.247	24.030	14.242
Καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή γeros	55	4.968	-	3.498
Λοιπές καταθέσεις	875	1.124	872	1.122
Σύνολο	25.166	22.226	25.240	20.481

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: Υποχρεώσεις προς πελάτες

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Καταθέσεις:				
Ιδιωτών	33.436	48.430	28.761	34.408
Επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών	6.139	12.684	4.766	6.103
Δημοσίου και επιχειρήσεων του Δημοσίου	3.026	3.345	2.991	3.160
Λοιπές υποχρεώσεις προς πελάτες	358	470	350	459
Σύνολο	42.959	64.929	36.868	44.130
	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Καταθέσεις:				
Ταμειωτηρίου	18.429	17.838	17.443	15.753
Τρεχούμενοι & Όψεως	8.457	8.803	6.715	6.387
Προθεσμίας	15.130	37.158	11.811	20.944
Λοιπές	539	576	503	540
	42.555	64.375	36.472	43.624
Καταθέσεις πελατών υπό μορφή γeros	46	84	46	47
Λοιπές υποχρεώσεις προς πελάτες	358	470	350	459
	404	554	396	506
Σύνολο	42.959	64.929	36.868	44.130

Στις υποχρεώσεις προς πελάτες περιλαμβάνονται προϊόντα καταθέσεων με ενσωματωμένα ένα ή περισσότερα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Ο Όμιλος έχει προσδιορίσει τις καταθέσεις αυτές ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα ποσά αυτά ανέρχονται την 31 Δεκεμβρίου 2015 σε €2 εκατ. (2014: €16 εκατ.) για τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Την 18 Δεκεμβρίου 2015, μετά την 28^η συνεδρίαση της Επιτροπής Μέτρων Εξυγίανσης της Τράπεζας της Ελλάδος, οι καταθέσεις του υπο εξυγίανση πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Συνεταιριστική Τράπεζα Πελοποννήσου ΣΥΝ.Π.Ε.»

μεταβιβάστηκαν στην Τράπεζα. Η απόφαση δημοσιεύθηκε επίσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως "Ν.2762 / 18.12.2015". Το ποσό που μεταβιβάστηκε ήταν € 95 εκατ.

Σύμφωνα με το Ν. 4151/2013, όλοι οι αδρανείς λογαριασμοί καταθέσεων μετά την πάροδο 20 ετών υπόκεινται σε παραγραφή υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Όλες οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υποχρεούνται μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους να αποδίδουν τα ταμειακά διαθέσιμα αυτών των αδρανών λογαριασμών στο Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα το Μάιο του 2015 απέδωσε στο Ελληνικό Δημόσιο €1 εκατ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	Σταθμισμένο Επιτόκιο	Όμιλος		Τράπεζα		
		31.12.2015	31.12.2014	Επιτόκιο	31.12.2015	31.12.2014
Εταιρικές ομολογίες – κυμαινόμενου επιτοκίου	4,7%	280	277	-	-	-
Καλυμμένες ομολογίες – σταθερού επιτοκίου	3,9%	826	872	3,9%	826	872
Τίτλοι σταθερού επιτοκίου	-	-	1.879	-	-	-
Τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου	-	-	912	-	-	-
Σύνολο		1.106	3.940		826	872

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Οι οικονομικοί όροι των κυριότερων πιστωτικών τίτλων την 31 Δεκεμβρίου 2015, είναι οι ακόλουθοι:

Εκδότης	Περιγραφή	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία λήξης	Νόμισμα	Όνομαστική αξία	Ποσό ιδοκατεχόμενων τίτλων από τον Όμιλο (ονομαστική ή αξία)	Επιτόκιο
Εταιρικές ομολογίες							
Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.	Όμολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου	20-Αυγ-14	Ιούλιος 2019	EUR	232	-	Τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο EURIBOR πλέον 4,85%
Καλυμμένες ομολογίες							
NBG	Καλυμμένες ομολογίες σταθερού επιτοκίου - 3η Σειρά	7-Οκτ-09	Οκτώβριος 2016	EUR	846 ⁽¹⁾	-	Ετήσια πληρωμή τόκων με σταθερό επιτόκιο 3,875%

(1) Περιλαμβάνονται καλυμμένες ομολογίες σταθερού επιτοκίου που εκδόθηκαν από την Τράπεζα στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογιών μέχρι ποσού €10 δισ. και περιγράφονται στη ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών και έχουν χαρακτηριστεί ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Κατά τη διάρκεια του 2015, κέρδη ποσού €43 εκατ. (2014: ζημιά €61 εκατ.) προερχόμενα από τις μεταβολές στην εύλογη αξία των ανωτέρω ομολογιών έχουν καταχωρηθεί στα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου. Κέρδη από μεταβολές της εύλογης αξίας ποσού €20 εκατ. αποδίδονται κυρίως σε μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο των ομολογιών (2014: ζημιά €76 εκατ.). Τα έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται μαζί με τις μεταβολές της εύλογης αξίας. Η λογιστική αξία και η αποσβέσιμη αξία τους την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανερχόταν σε €826 εκατ. και €849 εκατ. αντίστοιχα (2014: €872 εκατ. και €852 εκατ.).

Προσφορές προς τους Κατόχους Ομολογιών (Προσφορές «LME») και υποχρεωτική μετατροπή

Το Σχέδιο Κεφαλαιακών Ενεργειών της Τράπεζας που εγκρίθηκε από τον SSM, (βλ. σχετικά ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: Μετοχικό κεφάλαιο, Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & Ίδιες μετοχές), μεταξύ άλλων, περιελάμβανε προσφορές πιστωτικών τίτλων σε επιλεγμένους κατόχους. Σε αυτό το πλαίσιο, την 1 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της προσφοράς που άρχισε στις 2 Νοεμβρίου 2015 και έληξε 1 Δεκεμβρίου 2015 με την επαναγορά του συνολικού ποσού των πιστωτικών τίτλων που εκδόθηκαν από την θυγατρική NBG Finance Ltd και υπήρχε εγγύηση μειωμένης εξασφάλισης από την Τράπεζα, σε

ανάλλαγμα για την εγγραφή νέων κοινών μετοχών στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, όπως εγκρίθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2015 από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας.

Οι υπόλοιποι προνομιακοί τίτλοι που δεν προσφέρθηκαν συμπεριλήφθηκαν στα μέτρα κατανομής βαρών που προέβλεπαν την υποχρεωτική μετατροπή σε κοινές μετοχές όλων των υφιστάμενων κεφαλαιακών μέσων, όλων των τίτλων μειωμένης εξασφάλισης και συγκεκριμένων τίτλων κύριου ανασφάλιστου χρέους οι οποίοι δεν έχουν προνομιακά δικαιώματα από το νόμο. Πιο συγκεκριμένα το αποτέλεσμα της προσφοράς και τα μέτρα επιμερισμού βαρών αναλύονται ακολούθως:

Εκδότης	Τιμή επαναγοράς	Συγκεντρωτικό Υπόλοιπο Ονομαστικού Ποσού	Συνολική Ονομαστική Αξία αποδεκτή για επαναγορά σύμφωνα με την πρόταση σύμφωνα με την LME προσφορά	Συνολική Ονομαστική Αξία που δεν βρίσκεται στην κατοχή της Τράπεζας μετά την ημερομηνία διακανονισμού και ως εκ τούτου υπόκειται μέτρα επιμερισμού βαρών ⁽¹⁾
Ποσά σε εκατ.				
NBG Finance Plc	100%	€701	€667	€34
NBG Finance Plc	75%	€18	€1	€17

⁽¹⁾ Ονομαστικό ποσό ή προνόμιο κατά την εκκαθάριση, κατά περίπτωση, των ανεξόφλητων υφιστάμενων τίτλων, εξαιρουμένων (i) των υφιστάμενων τίτλων που αγοράστηκαν και διακρατούνται από τον προσφέροντα ή τις θυγατρικές του πριν την έναρξη της σχετικής προσφοράς και (ii) των υφιστάμενων τίτλων που θα εξαγοραστούν από τον προσφέροντα σύμφωνα με τη σχετική προσφορά την ημερομηνία εξαγοράς υφιστάμενων τίτλων.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε την υποχρεωτική μετατροπή των τίτλων που δεν προσφέρονται σε κοινές μετοχές ύψους €48 εκατ., οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την αύξηση

μετοχικού κεφαλαίου με την έκδοση 158.753.438 μετοχών. Το κέρδος που προέκυψε από την προσφορά και τα μέτρα κατανομής βαρών ανήλθε σε €4 εκατ.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Τίτλοι μειωμένης εξασφάλισης σταθερού επιτοκίου	-	19	-	30
Τίτλοι μειωμένης εξασφάλισης κυμαινόμενου επιτοκίου	-	-	-	74
Δάνεια σταθερού επιτοκίου	28	1.050	-	767
Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου	118	982	-	-
Σύνολο	146	2.051	-	871

Τα δάνεια σταθερού επιτοκίου περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο δάνεια της Storańska Banka A.D. που ανέρχονται σε €12 εκατ. (9 εκατ. σε EUR και 3 εκατ. σε MKD) και της United Bulgarian Bank A.D. που ανέρχονται σε 15 εκατ. και είναι σε BGN.

Τα δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο δάνεια του ομίλου της Εθνικής Παναγία Α.Ε.Α.Π. που ανέρχονται σε €109 εκατ. και είναι σε EUR.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις

Ασφαλιστικά αποθέματα

	Όμιλος	
	31.12.2015	31.12.2014
Ζωής		
Μαθηματικά και ασφαλιστικά αποθέματα επάρκειας προβλέψεων	891	916
Προβλέψεις για εκκρεμείς αποζημιώσεις	150	141
Λοιπές ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων ζωής	1	1
Σύνολο	1.042	1.058
Προβλέψεις ασφαλίσεων ζωής όπου οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (Unit linked)	310	315
Εγγυημένο απόθεμα ασφαλιστικών συμβολαίων unit-linked	76	76
Σύνολο αποθεμάτων Ζωής	1.428	1.449
Ζημιών		
Προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	71	81
Προβλέψεις για εκκρεμείς αποζημιώσεις	443	482
Λοιπές ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων ζημιών	15	15
Σύνολο αποθεμάτων Ζημιών	529	578
Λοιπές υποχρεώσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες		
Υποχρεώσεις από ομαδικά επενδυτικά συμβόλαια (DAF)	177	201
Υποχρεώσεις προς ασφαλιστές, πράκτορες και συνεργάτες πωλήσεων	36	35
Υποχρεώσεις προς αντασφαλιστές	56	17
Σύνολο	2.226	2.280

183

Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων ζωής

	Όμιλος	
	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	1.449	1.469
Αύξηση αποθεμάτων	255	233
Πληρωθείσες αποζημιώσεις και λοιπές μεταβολές	(276)	(253)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	1.428	1.449

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων ζημιών

	Όμιλος	
	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	578	627
Επισυμβείσες ζημιές	52	50
Πληρωθείσες αποζημιώσεις και λουτές μεταβολές	(90)	(100)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(11)	1
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	529	578

Απόθεμα εκκρεμών αποζημιώσεων ζημιών

	Όμιλος			Όμιλος		
	31.12.2015			31.12.2014		
	Σύνολο	Αναλογία αντασ/στών	Αναλογία ομίλου	Σύνολο	Αναλογία αντασ/στών	Αναλογία ομίλου
Εκκρεμείς ζημιές	415	262	153	434	294	140
IBNR	28	10	18	48	19	29
Σύνολο	443	272	171	482	313	169

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: Λοιπά στοιχεία παθητικού

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι	232	260	231	258
Πιστωτές και προμηθευτές	238	257	171	165
Οφειλές προς το Δημόσιο και επιχειρήσεις του Δημοσίου	168	151	164	150
Υποχρεώσεις από κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών	-	290	-	-
Λουτές προβλέψεις εκμετάλλευσης	72	86	44	58
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη (εκτός φόρου εισοδήματος)	56	109	29	34
Έξοδα πληρωτέα και έσοδα επομένων χρήσεων	108	114	58	46
Οφειλόμενες αμοιβές και έξοδα προσωπικού	19	64	15	20
Συναλλαγές επιταγών και πιστωτικών καρτών υπό εκκαθάριση	2	714	-	-
Υποχρεώσεις από ανοικτές θέσεις χρεογράφων (Short position) στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	4	-	-
Λοιπά	337	550	277	232
Σύνολο	1.232	2.599	989	963

Στα πλαίσια του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης 2015 που εγκρίθηκε από την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 4 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα έχει δεσμευτεί να περιορίσει τον αριθμό του προσωπικού (βλ. Σημείωση 49) στην Ελλάδα σε 10.250 το τέλος του 2017 και 9.950 στο τέλος του 2018.

Λόγω της παραπάνω δέσμευσης, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισαν πρόβλεψη ποσού €118 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2015, η οποία συμπεριλαμβάνεται στη γραμμή «Λοιπά».

Η μεταβολή των λοιπών προβλέψεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα έχει ως εξής:

	Όμιλος					
	Επίδικες απαιτήσεις		Λοιποί κίνδυνοι	Σύνολο	Επίδικες απαιτήσεις	
	2015	2015	2015	2014	2014	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	67	19	86	70	35	105
Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν στην τρέχουσα περίοδο	(9)	(10)	(19)	(17)	(7)	(24)
Προβλέψεις περιόδου/(Έσοδα) από αχρησιμοποίητες προβλέψεις	10	11	21	14	(10)	4
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	1	1
Μεταφορά σε υποχρεώσεις που σχετίζονται με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	(6)	(10)	(16)	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	62	10	72	67	19	86

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Τράπεζα					
	Επίδικες απαιτήσεις	Λοιποί κίνδυνοι	Σύνολο	Επίδικες απαιτήσεις	Λοιποί κίνδυνοι	Σύνολο
	2015	2015	2015	2014	2014	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	55	3	58	60	3	63
Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν στην τρέχουσα περίοδο	(9)	-	(9)	(15)	-	(15)
Προβλέψεις περιόδου/(Εσοδα) από αχρησιμοποίητες προβλέψεις	(5)	-	(5)	10	-	10
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	41	3	44	55	3	58

Επίδικες απαιτήσεις: Κατά της Τράπεζας και ορισμένων θυγατρικών της έχουν ασκηθεί δικαστικές αγωγές στα πλαίσια της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους. Οι αγωγές αυτές γενικότερα αφορούν παραβάσεις της νομοθεσίας περί προστασίας των καταναλωτών, της τραπεζικής νομοθεσίας, εργασιακών θεμάτων και λοιπών νόμων. Καμιά από τις αγωγές αυτές δεν είναι σημαντική. Ο Όμιλος και η Τράπεζα, σχηματίζουν προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις όταν πιστεύουν ότι είναι πιθανό να επέλθει ζημιά, η οποία εύλογα μπορεί να εκτιμηθεί. Οι προβλέψεις αυτές ενδέχεται να μεταβληθούν από περίοδο σε περίοδο σε περίπτωση που υπάρξουν νέα δεδομένα. Για τις περιπτώσεις που δεν έχει σχηματιστεί σχετική πρόβλεψη, η διοίκηση δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει εύλογα τις πιθανές ζημιές, επειδή η διαδικασία μπορεί να διαρκέσει πολλά χρόνια,

βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο, υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με το πιθανό τελικό αποτέλεσμα, υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την έκβαση των εκκρεμών προσφυγών και υπάρχουν σημαντικά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Παρόλα αυτά η διοίκηση από κοινού με τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, εκτιμούν ότι η οριστική διευθέτηση των ανωτέρω υποθέσεων δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική θέση, στα αποτελέσματα και στις ταμειακές ροές του Ομίλου και της Τράπεζας.

Οι προβλέψεις για λοιπούς κινδύνους περιλαμβάνουν κυρίως προβλέψεις θυγατρικών για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στην αναλογιστική μελέτη και στις αποζημιώσεις για μη ληφθείσα άδεια.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις

α. Νομικά θέματα

Υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς απαιτήσεις και δικαστικές αγωγές κατά του Ομίλου, στα πλαίσια της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη, η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την πιθανή ζημιά, επειδή οι αγωγές μπορεί να διαρκέσουν πολλά χρόνια, πολλές από τις αγωγές βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την πιθανότητα της τελικής έκβασης, υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την έκβαση των εκκρεμών προσφυγών και υπάρχουν σημαντικά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Ωστόσο, κατά την άποψη της Διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, η οριστική διευθέτησή τους και οι πιθανές δικαστικές αποφάσεις δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην ενοποιημένη ή ατομική κατάσταση οικονομικής θέσης, κατάσταση αποτελεσμάτων και κατάσταση ταμειακών ροών. Παρόλα αυτά, το ποσό των προβλέψεων που έχουν σχηματισθεί από τον Όμιλο και την Τράπεζα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 για επίδικες απαιτήσεις ανέρχονται σε €62 εκατ. και €41 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: €67 εκατ. και €55 εκατ. αντίστοιχα).

β. Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Οι εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική θέση του Ομίλου και της Τράπεζας.

Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και την χρήση 2014 ενώ ελέγχεται η χρήση 2015 από την ανεξάρτητη ελεγκτική

εταιρεία ελεγκτική εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών "Deloitte Χατζηπαύλου Σοφιανός & Καμπάνης Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών & Συμβούλων Επιχειρήσεων, στο πλαίσιο του φορολογικού πιστοποιητικού σύμφωνα με το άρθρο 65α του ν. 4174/2013. Ο φορολογικός έλεγχος των χρήσεων 2009 και 2010, από τις φορολογικές αρχές, ολοκληρώθηκε την 4 Φεβρουαρίου 2015. Σύμφωνα με το σημείωμα ελέγχου, που παραλήφθηκε την 11 Μαρτίου 2015, επιβλήθηκαν στην Τράπεζα πρόσθετοι φόροι €36 εκατ. Ποσό €27 εκατ. καταβλήθηκε στις φορολογικές αρχές ενώ το εναπομείναν υπόλοιπο των €9 εκατ. (πρόστιμα και προσαυξήσεις) επιλύθηκε διοικητικά υπέρ της Τράπεζας σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4321/2015. Η Τράπεζα έχει προσφύγει δικαστικά για τις ως άνω επιβολές πρόσθετων φόρων. Οι χρήσεις 2011, 2012, 2013 και 2014 έχουν ελεγχθεί από τον εκλεγμένο σύμφωνα με τον Κ.Ν. 2190/1920 τακτικό ελεγκτή, δηλαδή την ελεγκτική εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών «Deloitte Χατζηπαύλου Σοφιανός & Καμπάνης Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών & Συμβούλων Επιχειρήσεων» (ο τακτικός ελεγκτής), σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 2238/1994 και το άρθρο 65Α ν.4174/13 και τα σχετικά πιστοποιητικά φορολογικής συμμόρφωσης εκδόθηκαν την 27.07.2012, 27.09.2013, 10.07.2014 και 30.10.2015 αντίστοιχα και δεν περιείχαν επιφυλάξεις. Σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/05.01.2016 δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επιφυλάξεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας. Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατόν να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο για τα έτη 2011, 2012, 2013 και 2014 για τα οποία έχει εκδοθεί φορολογικό πιστοποιητικό από την εταιρεία ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών λογιστών. Πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις θυγατρικές και τις συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης υπάρχουν στις Σημειώσεις 47 και 24 αντίστοιχα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

γ. Δανειακές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος, στο πλαίσιο των συνήθων χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του, υπεισέρχεται σε συμβατικές δεσμεύσεις εκ μέρους των πελατών του και συμμετέχει σε χρηματοπιστωτικά μέσα που ενέχουν εκτός ισολογισμού κινδύνους, ώστε να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες των πελατών του. Οι συμβατικές δεσμεύσεις αφορούν σε υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές. Οι υποχρεώσεις από εγκεκριμένες μη εκταμιευμένες δανειακές συμβάσεις είναι συμφωνίες χορηγήσεων που προϋποθέτουν τη μη αθέτηση των αναγραφόμενων όρων της συμφωνίας. Οι ενέγγυες πιστώσεις προς εκτέλεση αφορούν τη χρηματοδότηση από την Τράπεζα της εμπορικής συμφωνίας μεταφοράς αγαθών στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, με απευθείας πληρωμή του

συναλλασσόμενου, με τον οποίο ο πελάτης της Τράπεζας έχει συνάψει τη συμφωνία. Οι ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές αφορούν σε δεσμεύσεις υπό όρους, και εκδίδονται από τον Όμιλο προκειμένου να παρασχεθεί εγγύηση για την εκπλήρωση από τον πελάτη των όρων της συμφωνίας. Όλες οι προαναφερθείσες συμφωνίες σχετίζονται με τις συνήθεις χρηματοδοτικές δραστηριότητες του Ομίλου. Στην περίπτωση μη καλής εκτέλεσης από τον αντισυμβαλλόμενο του χρηματοπιστωτικού μέσου που αφορά σε εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση καθώς και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, ο κίνδυνος έκθεσης σε ζημιές που αντιμετωπίζει ο Όμιλος αντιπροσωπεύεται από την ονομαστική αξία των χρηματοπιστωτικών μέσων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος ακολουθεί την ίδια πιστωτική πολιτική με αυτή που ακολουθεί για τους εντός ισολογισμού κινδύνους.

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια*	6	6	6	6
Ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές	3.257	6.503	3.486	3.935
Δικαιούχοι ενέγγυων πιστώσεων προς εκτέλεση	224	796	183	424
Σύνολο	3.487	7.305	3.675	4.365

* Οι εγκεκριμένες μη εκταμιευμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, την 31 Δεκεμβρίου 2015, αφορούν όρια που δεν μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση ή δεν προβλέπουν αυτόματη ακύρωση εξαιτίας της χειροτέρευσης της φερεγγυότητας του δανειολήπτη και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με το ισχύον εποπτικό πλαίσιο. Οι συνολικές εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια περιλαμβάνουν την 31 Δεκεμβρίου 2015 ποσό €5.738 εκατ. για τον Όμιλο (2014: €15.694 εκατ.) και ποσό €5.030 εκατ. για την Τράπεζα (2014: €6.417 εκατ.)

δ. Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού	30.918	13.336	30.805	11.684

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν δεσμεύσει κυρίως για σκοπούς χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και από άλλες κεντρικές τράπεζες τα παρακάτω στοιχεία:

- χρεωστικούς τίτλους του εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου ποσού €14.134 εκατ. (Τράπεζα €14.021 εκατ.), και
- δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ύψους €11.086 εκατ. (Τράπεζα €11.086 εκατ.)
- καλυμμένες ομολογίες ονομαστικής αξίας €4.000 εκατ. (Τράπεζα €4.000 εκατ.) με κάλυμμα στεγαστικά δάνεια ύψους €5.698 εκατ. (Τράπεζα €5.698 εκατ.)

Επιπρόσθετα των στοιχείων που περιλαμβάνονται στον ανωτέρω πίνακα, η Τράπεζα έχει ενεχυριάσει για άντληση ρευστότητας από το Ευρωσύστημα και με άλλα χρηματοοικονομικά ιδρύματα:

- τίτλους κυμαινόμενου επιτοκίου ποσού €9.675 εκατ., που έχουν εκδοθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3723/2008 (πυλώνας II) και κατέχονται από την Τράπεζα,

- ειδικά ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου ποσού €2.109 εκατ., τα οποία απέκτησε από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3723/2008 (πυλώνας III), με κάλυμμα δάνεια πελατών της.

Πλέον των δεσμευμένων στοιχείων που απεικονίζονται στον παραπάνω πίνακα, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015, ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν ενεχυριάσει περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ύψους €323 εκατ. λόγω εγγύησης έναντι κινδύνου αθέτησης πληρωμής του Ελληνικού Δημοσίου, όπως επίσης έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ποσού €181 εκατ. για σκοπούς χρηματοδότησης εμπορίου.

ε. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχουν μεταφερθεί

Την 31 Δεκεμβρίου 2015, η λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί αλλά συνεχίζουν να αναγνωρίζονται και των συνδεδεμένων υποχρεώσεων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

31.12.2015	Όμιλος		Τράπεζα	
	Λογιστική Αξία μεταβιβα-σμένων περιουσιακών στοιχείων	Λογιστική Αξία συνδεδε-μένων υποχρεώσεων	Λογιστική Αξία μεταβιβα-σμένων περιουσιακών στοιχείων	Λογιστική Αξία συνδεδε-μένων υποχρεώσεων
Υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και Κεντρικές Τράπεζες				
Τίτλοι Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών και Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων	13.769	12.159	13.769	12.159
Καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή γeros				
Τίτλοι Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών και Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων	112	101	46	46
Λοιπά				
Τίτλοι Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών και Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων	252	95	252	95
Σύνολο	14.133	12.355	14.067	12.300

31.12.2014	Όμιλος		Τράπεζα	
	Λογιστική Αξία μεταβιβα-σμένων περιουσιακών στοιχείων	Λογιστική Αξία συνδεδε-μένων υποχρεώσεων	Λογιστική Αξία μεταβιβα-σμένων περιουσιακών στοιχείων	Λογιστική Αξία συνδεδε-μένων υποχρεώσεων
Υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και Κεντρικές Τράπεζες				
Τίτλοι Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών και Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων	7.411	5.789	7.411	5.789
Καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή γeros				
Τίτλοι Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών και Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων	5.226	5.052	3.617	3.545
Λοιπά				
Τίτλοι Χαρτοφυλακίου Συναλλαγών και Χαρτοφυλακίου Επενδύσεων	43	21	-	-
Σύνολο	12.680	10.862	11.028	9.334

Συναλλαγές σύμφωνα με τις οποίες τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται, αλλά συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στο σύνολό τους στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης του Ομίλου αφορούν σε άντληση ρευστότητας μέσω του Ευρωσυστήματος σύμφωνα με τους γενικούς όρους που ισχύουν για τέτοιου είδους συμφωνίες, καθώς και καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή γeros (βλ. Σημείωση 2.16, Σημείωση 31 και Σημείωση 32), οι οποίες διεξάγονται με τυποποιημένες συμβάσεις αγοράς. Όσον αφορά στην παροχή ρευστότητας από το Ευρωσύστημα, οι παρεχόμενες εμπράγματα εξασφαλίσεις υφίστανται γενικά μια σημαντική έκπτωση, η οποία έχει ως αποτέλεσμα η λογιστική αξία των συνδεδεμένων υποχρεώσεων να είναι χαμηλότερη από τη λογιστική αξία των μεταβιβασμένων περιουσιακών στοιχείων. Δυνάμει των εν λόγω συναλλαγών, ο

Όμιλος δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή ενεχυριάσει τα μεταβιβασμένα περιουσιακά στοιχεία καθ' όλη τη διάρκεια της συναλλαγής. Ο Όμιλος παραμένει εκτεθειμένος σε επιτοκιακό και πιστωτικό κίνδυνο επί αυτών των ενεχυριασμένων χρηματοοικονομικών μέσων. Το δικαίωμα αναγωγής του αντισυμβαλλόμενου δεν περιορίζεται μόνο στα μεταβιβασμένα περιουσιακά στοιχεία.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα δεν έχουν μεταβιβασμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν υπόκεινται σε πλήρη αποαναγνώριση αλλά συνεχίζουν να απεικονίζονται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης στο βαθμό της συνεχιζόμενης ανάμειξης του Ομίλου και της Τράπεζας ή αποαναγνωρίστηκαν πλήρως αλλά να υφίσταται συνεχιζόμενη ανάμειξη.

στ. Δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Έως ένα (1) έτος	88	95	83	82
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	241	272	315	315
Πέραν των πέντε (5) ετών	85	110	1.346	1.407
Σύνολο	414	477	1.744	1.804

Το μεγαλύτερο μέρος των δεσμεύσεων από λειτουργικές μισθώσεις της Τράπεζας αφορά σε δεσμεύσεις προς την Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π., εταιρεία του Ομίλου που δραστηριοποιείται σε επενδύσεις σε ακίνητα. Γενικά, οι λειτουργικές μισθώσεις έχουν διάρκεια έως 25 έτη, με δικαίωμα ανανέωσης της μίσθωσης μετά τη λήξη. Η Τράπεζα έχει παραιτηθεί από το δικαίωμα

καταγγελίας, με βάση τις διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων, για το μεγαλύτερο μέρος των μισθώσεων με διάρκεια τα 15 έτη, καθώς επίσης και για ορισμένες μισθώσεις με διάρκεια τα 25 έτη ανάλογα με το κάθε μισθωμένο ακίνητο και εντός των προβλεπόμενων ορίων από τις συμβάσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: Μετοχικό κεφάλαιο, Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & Ίδιες μετοχές

Μετοχικό Κεφάλαιο-Κοινές Μετοχές

Το σύνολο των κοινών μετοχών την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 31 Δεκεμβρίου 2014 ανερχόταν σε 9.147.151.527 και 3.533.149.631 αντίστοιχα ονομαστικής αξίας 0,30 Ευρώ.

2015 Ανακεφαλαιοποίηση

Την 17 Νοεμβρίου 2015, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας αποφάσισε: α) τη συνένωση των κοινών ονομαστικών μετοχών (reverse split) με αναλογία 15 παλαιές κοινές μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας 0,30 Ευρώ ανά μετοχή, προς 1 νέα κοινή μετοχή της Τράπεζας ονομαστικής αξίας 4,50 Ευρώ η κάθε μία και τη μείωση του αριθμού των μετοχών από 3.533.149.631 σε 235.543.309, β) την μείωση της ονομαστικής αξίας έκαστης κοινής ονομαστικής μετά ψήφου μετοχής της Τράπεζας από 4,50 Ευρώ σε 0,30 Ευρώ, με σκοπό το σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού για συμψηφισμό ζημιών, και γ) την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά €4,482 εκατ. στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3864/2010, όπως τροποποιημένος ισχύει και την ΠΥΣ 36/02.11.2015, μέσω της ακύρωσης των δικαιωμάτων προτίμησης των παλαιών μετόχων, με την έκδοση νέων κοινών μετοχών, μέσω της εισφοράς σε μετρητά ή/και σε είδος συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου με έκδοση μη καλυμμένων, με αόριστη διάρκεια και μειωμένη εξασφάλιση ομολόγων, υπό αίρεση μετατρέψιμων σε κοινές μετοχές της Τράπεζας.

Συγκεκριμένα, το ποσό της αύξησης κεφαλαίου καθορίστηκε μετά τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της Άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε από την ΕΚΤ, μετά τη Σύνοδο κορυφής για το ευρώ της 12ης Ιουλίου 2015 και την απόφαση της ΕΚΤ την 5 Αυγούστου 2015. Η Άσκηση Συνολικής Αξιολόγησης οδήγησε σε ένα συνολικό κεφαλαιακό έλλειμμα ύψους €4.482 εκατ, εκ των οποίων €1.456 εκατ. οφειλόταν στο βασικό σενάριο και €3.026 εκατ. στο δυσμενές σενάριο. Η Τράπεζα υπέβαλε το κεφαλαιακό της σχέδιο στον Ενιαίο Μηχανισμό Εποπτείας, το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει μια ιδιωτική τοποθέτηση σε ειδικούς επενδυτές στο εξωτερικό (Διεθνής Προσφορά), μια δημόσια προσφορά στην Ελλάδα (Δημόσια Προσφορά), και προσφορές σε επιλέξιμους κατόχους ομολογιακών και μετοχικών τίτλων (τα «Μέτρα Άντλησης Ιδιωτικών Κεφαλαίων»), οι οποίες είχαν ως στόχο να αυξήσουν τουλάχιστον ένα μέρος του κεφαλαίου προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμμα του βασικού σεναρίου €1.456 εκατ. και η Κρατική Ενίσχυση μέσω ΤΧΣ. Οποιαδήποτε κεφάλαια αντλήθηκαν μέσω των Μέτρων Άντλησης Ιδιωτικών Κεφαλαίων πέραν του ελλείμματος του βασικού σεναρίου χρησιμοποιήθηκαν για τη κάλυψη του ελλείμματος του δυσμενούς σεναρίου των €3.026 εκατ..

Εισφορά σε μετρητά

Όσον αφορά την εισφορά σε μετρητά, η προσφορά των μετοχών πραγματοποιήθηκε μέσω της Διεθνούς Προσφοράς στο εξωτερικό και της Δημόσιας Προσφοράς στην Ελλάδα.

Η κατανομή μεταξύ της Διεθνούς Προσφοράς στο εξωτερικό και της Δημόσιας Προσφοράς στην Ελλάδα αποφασίστηκε να είναι ως εξής (με την επιφύλαξη αυξημένης ζήτησης):

- Στην περίπτωση που το ποσό των €1.456 εκατ. αντλούνταν

μέσω της Διεθνούς Προσφοράς στο εξωτερικό, τότε θα μπορούσαν να προσφερθούν από την Τράπεζα στη Δημόσια Προσφορά νέες μετοχές που αντιστοιχούν στο κεφάλαιο των €146 εκατ.

- Στην περίπτωση αυξημένης ζήτησης στο πλαίσιο της Διεθνούς Προσφοράς στο εξωτερικό, σύμφωνα με τα ανωτέρω, το ποσό που θα έπρεπε να προσφερθεί στη Δημόσια Προσφορά δεν θα μπορούσε να υπερβεί το 10% του ανωτέρω αυξημένου ποσού της τελικής κάλυψης της Διεθνούς Προσφοράς στο Εξωτερικό.
- Στην περίπτωση που το ποσό της κάλυψης της Διεθνούς Προσφοράς στο εξωτερικό είναι χαμηλότερο από €1.456 εκατ., τότε θα μπορούσαν να προσφερθούν από την Τράπεζα στη Δημόσια Προσφορά νέες μετοχές που αντιστοιχούν σε συνολικό ποσό των αντληθέντων κεφαλαίων μέχρι €300 εκατ.

Την 8 Δεκεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο πιστοποίησε ότι τα κεφάλαια που αντλήθηκαν μέσω της Διεθνούς Προσφοράς ανήλθαν σε €457 εκατ. με την έκδοση 1.524.851.811 νέων μετοχών, ενώ τα κεφάλαια που αντλήθηκαν μέσω της Δημόσιας Προσφοράς ανήλθαν σε €300 εκατ. με την έκδοση 999.852.461 νέων μετοχών. Η τιμή διάθεσης ορίστηκε σε 0,30 Ευρώ ανά μετοχή, όπως αυτή προσδιορίστηκε από τη διαδικασία υποβολής προσφορών από θεσμικούς και άλλους ειδικούς επενδυτές στο διεθνές βιβλίο προσφορών, που οργανώθηκε στο εξωτερικό.

Η εισφορά σε μετρητά περιελάμβανε επίσης, την εφαρμογή των μέτρων κατανομής βαρών η οποία αφορούσε την προσφορά επαναγοράς των ομολογιακών και μετοχικών τίτλων έκδοσης της Τράπεζας. (Βλέπε Σημειώσεις 33 και 42).

Την 2 Νοεμβρίου 2015, σε συνέχεια των ανωτέρω, η Τράπεζα ανακοίνωσε την προσφορά για την αγορά των εν κυκλοφορία και μειωμένης εξασφάλισης χρεωστικών τίτλων μαζί με την προσφορά για την αγορά των προνομιούχων τίτλων (5 Σειρές Έκδοσης) και τη συμμετοχή των κατόχων των ανωτέρω τίτλων στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά ποσό ίσο με το αντάλλαγμα που λαμβάνεται από την επαναγορά των εν λόγω τίτλων.

Την 9 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι μετά τις παραπάνω προσφορές, η επαναγορά των εν λόγω τίτλων ανήλθε σε €695 εκατ., τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με την έκδοση 2.316.353.950 μετοχών.

Εισφορά σε είδος

Η εισφορά σε είδος περιελάμβανε, την εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής μετατροπής (η υποχρεωτική μετατροπή σε κοινές μετοχές όλων των εν κυκλοφορία χρεωστικών και μετοχικών τίτλων της Τράπεζας των οποίων οι κάτοχοι δεν συμμετείχαν στην εθελοντική προσφορά των τίτλων τους) μετά την αίτηση της Τράπεζας για Κρατική Βοήθεια προκειμένου να καλύψει το εναπομείναν κεφαλαιακό έλλειμμα του δυσμενούς σεναρίου. Αυτό το έλλειμμα ήταν να καλυφθεί μέσω της έκδοσης, υπέρ του ΤΧΣ, νέων μετοχών σε αναλογία 25% του εναπομείναντος κεφαλαιακού ελλείμματος και μέσω της έκδοσης υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών σε αναλογία 75% του εναπομείναντος κεφαλαιακού ελλείμματος, όπως ορίστηκε με την ΠΥΣ 36/02.11.2015.

Την 9 Δεκεμβρίου 2015 η Τράπεζα, βάσει της ΠΥΣ 45/07.12.2015, ανακοίνωσε ότι το ποσό της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

που προήλθε από την υποχρεωτική μετατροπή των τίτλων που δεν προσφέρθηκαν εθελοντικά ανήλθε σε €64 εκατ., με την έκδοση 211.979.849 μετοχών (βλέπε σημείωση 42). Επίσης οι προνομιούχες μετοχές που εκδόθηκαν στις ΗΠΑ και οι προνομιούχες μετοχές που εκδόθηκαν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετατράπηκαν επίσης, σύμφωνα με τον Ν.3723/2008, σε 298.700.987 και 1.305.000.000 κοινές μετοχές αντίστοιχα. Οι 1.305.000.000 κοινές μετοχές που προέκυψαν από την υποχρεωτική μετατροπή των προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου λήφθηκαν από το ΤΧΣ.

Τέλος, η εισφορά σε είδος περιελάμβανε τη συμμετοχή του ΤΧΣ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με το ποσό των €676 εκατ. με την έκδοση 2.254.869.160 κοινών μετοχών.

Κατόπιν των ανωτέρω, η συνολική αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ανήλθε σε €2.673 εκατ., με την έκδοση 8.911.608.218 μετοχών.

Υπο αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες («οι Ομολογίες»):

Επιπλέον, η Τράπεζα προέβη στην έκδοση 20.292 υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών, (Contingent Convertible Securities, "CoCos"), των 100.000 Ευρώ η κάθε μία, υπέρ του ΤΧΣ και άντλησε το ποσό των €2.029 εκατ. Το ΤΧΣ, σε αντάλλαγμα των μετοχών και των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών που έλαβε, εισέφερε στην Τράπεζα ομολογίες έκδοσης του ESM (βλέπε Σημείωση 22).

Τόκος

Οι Ομολογίες αποφέρουν απόδοση 8% ετησίως για τα πρώτα επτά έτη η οποία στη συνέχεια αναπροσαρμόζεται στο άθροισμα: (α) του Επταετούς Επιτοκίου Mid-Swap πλέον (β) περιθωρίου ίσου με τη διαφορά μεταξύ του αρχικού επιτοκίου 8% και του Επταετούς Επιτοκίου Mid-Swap κατά την Ημερομηνία Έκδοσης των Ομολογιών.

Η καταβολή του τόκου (είτε εν όλω είτε εν μέρει) εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της Τράπεζας. Εφόσον η Τράπεζα επιλέξει να μην καταβάλει τόκο, ο τόκος αυτός ακυρώνεται και δεν συσσωρεύεται. Αν η Τράπεζα δεν καταβάλλει συνολικά ή μερικά τους καταβλητέους τόκους σε δύο ημερομηνίες καταβολής τόκου, τότε οι Ομολογίες μετατρέπονται αυτόματα σε κοινές μετοχές της Τράπεζας. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έχει την επιλογή, κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια, να καταβάλει τόκο σε κοινές μετοχές της Τράπεζας, οι οποίες θα εκδίδονται πρωτογενώς. Αν η Τράπεζα αποφασίσει να μην καταβάλει τόκο, τότε δεν επιτρέπεται η καταβολή μερίσματος στους κατόχους των κοινών μετοχών.

Κεφάλαιο

Οι Ομολογίες είναι αόριστης διάρκειας χωρίς ορισμένη ημερομηνία αποπληρωμής και οι κάτοχοι δεν έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν από την Τράπεζα να αποπληρώσει τις Ομολογίες. Στην 7η Επέτειο των Ομολογιών όμως, δικαιούνται να μετατρέψουν τις ομολογίες τους σε κοινές μετοχές της Τράπεζας. Η Τράπεζα δύναται, κατά την διακριτική της ευχέρεια, να επιλέξει να αποπληρωστεί το σύνολο ή μέρος των Ομολογιών με μετρητά ανά πάσα στιγμή, στην αρχική ονομαστική αξία τους, πλέον τυχόν δεδουλευμένων και μη καταβληθέντων τόκων, με την προϋπόθεση να έχουν ληφθεί οι απαραίτητες εγκρίσεις από τον Επόπτη.

Σε περίπτωση που ο Δείκτης CET1 της Τράπεζας υπολογισμένος σε ενοποιημένη βάση ή σε ατομική βάση, υπολείπεται του 7% (το γεγονός ενεργοποίησης), οι Ομολογίες μετατρέπονται αυτόματα

σε κοινές μετοχές ο αριθμός των οποίων καθορίζεται διαιρώντας το 116% της ονομαστικής αξίας των Ομολογιών που είναι ανεξόφλητες με την τιμή της εγγραφής στην ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας που πραγματοποιήθηκε το 2015.

Σύμφωνα με τους παραπάνω όρους, η Τράπεζα δεν υποχρεούται να αποπληρώσει τους τόκους ή το κεφάλαιο των Ομολογιών με παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, κατά συνέπεια οι Ομολογίες ταξινομήθηκαν ως στοιχείο της Καθαρής Θέσης. Τα χαρακτηριστικά μετατροπής των Ομολογιών σε κοινές μετοχές εφόσον επέλθει το γεγονός ενεργοποίησης, η μη καταβολή τόκου για δεύτερη φορά και το δικαίωμα μετατροπής του κατόχου σε κοινές μετοχές της Τράπεζας κατά την 7η Επέτειο των Ομολογιών, είναι στενά συνδεδεμένα με το κύριο συμβόλαιο.

2014 Ανακεφαλαιοποίηση

Την 10 Μαΐου 2014, η έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, αποφάσισε την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά €2.500 εκατ., με την έκδοση 1.136.363.637 κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας 0,30 Ευρώ ανά μετοχή και κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης υπέρ των παλαιών μετόχων, η οποία ολοκληρώθηκε την 13 Μαΐου 2014. Η τιμή διάθεσης ορίστηκε σε 2,2 Ευρώ ανά μετοχή, όπως αυτή προσδιορίστηκε από τη διαδικασία υποβολής προσφορών από θεσμικούς και άλλους ειδικούς επενδυτές στο διεθνές βιβλίο προσφορών, που οργανώθηκε στο εξωτερικό.

Την 12 Μαΐου 2014 το Διοικητικό Συμβούλιο πιστοποίησε ότι το ποσό των €2.500 εκατ. καλύφθηκε με μετρητά. Από το ποσό των €2.500 εκατ. ποσό €341 εκατ. πιστώθηκε στο μετοχικό κεφάλαιο και το υπόλοιπο €2.159 εκατ. μείον δαπάνες έκδοσης στον λογαριασμό αποθεματικό υπέρ το άρτιο.

Παραστατικοί Τίτλοι δικαιωμάτων κτήσης μετοχών

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 4 Ν. 3864/2010 και τις προβλέψεις της ΠΥΣ 38/2012 (όπως αυτή τροποποιήθηκε από την ΠΥΣ 6/2013) εξέδωσε στις 26 Ιουνίου 2013 245.779.626 Τίτλους Παραστατικών Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) που χορηγήθηκαν σε ιδιώτες επενδυτές που συμμετείχαν στην ως άνω αναφερόμενη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, συμφώνως προς τα προβλεπόμενα στον Ν. 3864/2010 και στην ΠΥΣ 38/2012. Η διαπραγμάτευση των Warrants στο ΧΑ ξεκίνησε στις 27 Ιουνίου 2013.

Ειδικότερα, τα Warrants είναι μεταβιβάσιμες κινητές αξίες και δεν υφίστανται περιορισμοί στην ελεύθερη μεταβίβασή τους. Σε συνέχεια της συνένωσης των κοινών ονομαστικών μετοχών (reverse split), που έγινε τον Νοέμβριο του 2015 κάθε Warrant ενσωματώνει το δικαίωμα του κατόχου του να αγοράσει από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας 0,54861592129144 νέες Μετοχές, που απέκτησε το ΤΧΣ λόγω της συμμετοχής του στην παραπάνω αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας το 2013. Τα Warrants δεν προσφέρουν δικαιώματα ψήφου στους δικαιούχους ή κατόχους αυτών.

Τα Warrants δύνανται να ασκούνται κάθε έξι μήνες, με πρώτη ημερομηνία άσκησης την ημερομηνία που έπεται έξι μήνες από την έκδοση των Warrants και τελευταία ημερομηνία άσκησης την ημερομηνία που έπεται πενήντα τέσσερις (54) μήνες από την έκδοσή τους. Δικαιώματα Αγοράς που δεν έχουν ασκηθεί έως και την τελευταία ημερομηνία άσκησης σύμφωνα με τα ανωτέρω θα παύουν αυτοδικαίως να ισχύουν, και, τα αντίστοιχα Warrants θα ακυρώνονται από το ΤΧΣ. Η διαδικασία άσκησης των Δικαιωμάτων Αγοράς και η εκκαθάρισή τους καθώς και κάθε

μεταβολή στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των κατόχων των Warrants που τυχόν λάβουν χώρα κατά τη διάρκεια ισχύος των Warrants θα ανακοινώνεται από την Τράπεζα στην ιστοσελίδα της και στο ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χρηματιστηρίου Αθηνών αντίστοιχα, τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από κάθε ημερομηνία άσκησης των Warrants.

Σε συνέχεια της συνένωσης των κοινών ονομαστικών μετοχών (reverse split), που έγινε τον Νοέμβριο του 2015 η τιμή άσκησης του δικαιώματος αγοράς που αντιστοιχεί σε κάθε Warrant για την απόκτηση Νέων Μετοχών που κατέχει το Τ.Χ.Σ, θα ισούται με €64,35 πλέον δεδουλευμένων τόκων με ετήσιο επιτόκιο 3% πλέον περιθωρίου:

- 1% (100 μονάδων βάσης για το πρώτο έτος από την Ημερομηνία Έκδοσης,
- 2% (200 μονάδων βάσης) για το δεύτερο έτος από την Ημερομηνία Έκδοσης,
- 3% (300 μονάδων βάσης) για το τρίτο έτος από την Ημερομηνία Έκδοσης,
- 4% (400 μονάδων βάσης) για το τέταρτο έτος από την Ημερομηνία Έκδοσης, και,
- 5% (500 μονάδων βάσης) για το εναπομείναν διάστημα

επί του αριθμού των νέων Μετοχών που δικαιούται να αποκτήσει ο κάτοχος του Warrant κατά την άσκηση του δικαιώματός του. Η τιμή άσκησης θα αναπροσαρμόζεται ανάλογα σε περίπτωση εταιρικών πράξεων και θα ανακοινώνεται από την Τράπεζα, στην ιστοσελίδα της και στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χρηματιστηρίου Αθηνών, αντίστοιχα. Η τελευταία ημερομηνία άσκησης δηλαδή η 27 Δεκεμβρίου 2017 είναι και η ημερομηνία λήξης των Warrants.

Μετά τους 36 μήνες από την έκδοση των Warrants, το ΤΧΣ δύναται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να μεταβιβάσει τις υποκείμενες κοινές μετοχές σε τρίτους χωρίς να οφείλει οποιαδήποτε αποζημίωση σε κατόχους των Warrants που επιλέξουν να μην αποκτήσουν τις μετοχές αυτές.

Μετά τη λήξη της πέμπτης περιόδου Άσκησης (28 Δεκεμβρίου 2015), τα εκδοθέντα Warrants τα οποία παραμένουν σε ισχύ ανέρχονται πλέον σε 245.745.725, ενώ οι μετοχές της Τράπεζας επί των οποίων σύρονται και τις οποίες κατέχει το ΤΧΣ ανέρχονται σε 134.820.022 μετά το reverse split.

Περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας

Η μεταβίβαση των μετοχών της Τράπεζας γίνεται όπως ορίζει ο Νόμος και δεν υφίστανται εκ του καταστατικού της περιορισμοί στη μεταβίβασή τους, εκτός των κοινών μετοχών που κατέχει το ΤΧΣ και υπόκεινται στις προβλέψεις του άρθρου 8 Ν. 3864/2010 και του άρθρου 3 παρ.7 της ΠΥΣ 38/2012.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3864/2010, το ΤΧΣ αποφασίζει για τον τρόπο και την διαδικασία διάθεσης των μετοχών σε χρόνο που κρίνει σκόπιμο και πάντως εντός πενταετίας από την συμμετοχή του στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας, εφόσον έχει εφαρμογή η παρ. 1 του άρθρου 7α Ν. 3864/2010. Η διάθεση μπορεί να γίνει τμηματικά ή άπαξ, κατά την κρίση του ΤΧΣ, υπό την προϋπόθεση ότι οι μετοχές διατίθενται εντός του χρονικού ορίου που προαναφέρθηκε. Η διάθεση των μετοχών του ΤΧΣ δεν μπορεί να γίνεται σε οποιαδήποτε επιχείρηση η οποία ανήκει άμεσα ή έμμεσα στο κράτος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Περαιτέρω, η διάθεση πραγματοποιείται με σκοπό την προστασία των

συμφερόντων του Δημοσίου, συνεκτιμώντας την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την τήρηση των όρων ανταγωνισμού στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 παρ.7 της ΠΥΣ 38/2012, με την επιφύλαξη των μεταβιβάσεων που λαμβάνουν χώρα συνεπεία άσκησης των δικαιωμάτων αγοράς που ενσωματώνονται στα Warrants, το ΤΧΣ δεν δύναται να μεταβιβάσει τις υποκείμενες στα δικαιώματα αγοράς μετοχές για περίοδο 36 μηνών από την ημερομηνία έκδοσης των τίτλων. Μετά την λήξη της ως άνω περιόδου και έως την τελική ημερομηνία άσκησης των δικαιωμάτων αγοράς, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο της ΠΥΣ 38/2012, το ΤΧΣ δύναται να μεταβιβάσει τις υποκείμενες στα δικαιώματα αγοράς μετοχές σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 7 έως 11 του άρθρου 3 του Ν.3864/2010.

Περιορισμένα δικαιώματα ψήφου επί των μετοχών που απέκτησε το ΤΧΣ κατά την αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου της Τράπεζας του 2013

Πιο συγκεκριμένα, κατόπιν της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου που αποφασίστηκε από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση της 17 Νοεμβρίου 2015, το ΤΧΣ έχει συμφωνήσει να εισφέρει κεφάλαιο €1.068 εκατ. και σε αντάλλαγμα να λάβει κοινές μετοχές με πλήρη δικαιώματα ψήφου που αντιπροσωπεύουν το 38,92% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας και υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες ποσού €2.029 εκατ. με την έκδοση 20.292 υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών ονομαστικής αξίας €100.000 η κάθε μια. Το ΤΧΣ κατέχει επίσης κοινές μετοχές με περιορισμένα δικαιώματα ψήφου που αντιπροσωπεύουν το 1,47% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας.

Εν τούτοις, σύμφωνα με την προηγούμενη ανακεφαλαιοποίηση που έλαβε χώρα το 2013 και σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 7α του ν. 3864/2010, οι 134.820.022 κοινές μετοχές (ή 1,47% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας) που κατέχονται από το ΤΧΣ, δίνουν το δικαίωμα στο ΤΧΣ να ασκήσει τα δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων μόνο για αποφάσεις σχετικές με την τροποποίηση του καταστατικού, περιλαμβανομένης της αύξησης ή μείωσης κεφαλαίου ή της παροχής σχετικής εξουσιοδότησης στο Διοικητικό Συμβούλιο, συγχώνευσης, διάσπασης, μετατροπής, αναβίωσης, παράτασης της διάρκειας ή διάλυσης της εταιρίας, μεταβίβασης στοιχείων του ενεργητικού, περιλαμβανομένης της πώλησης θυγατρικών, ή για όποιο άλλο θέμα απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία κατά τα προβλεπόμενα στο Ν. 2190/1920. Για τους σκοπούς υπολογισμού της απαρτίας και της πλειοψηφίας στη Γενική Συνέλευση, οι μετοχές του ΤΧΣ δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων για θέματα άλλα από αυτά που αναφέρονται παραπάνω. Σύμφωνα με το άρθρο 7α του ν. 3864/2010, το ΤΧΣ ασκεί πλήρως τα δικαιώματα ψήφου χωρίς τους παραπάνω περιορισμούς εάν διαπιστωθεί ουσιώδης παραβίαση των όρων του σχεδίου αναδιάρθρωσης ή υλοποίησης του, η οποία διαπιστώνεται μετά από ομόφωνη απόφαση των μελών του Γενικού Συμβουλίου.

Μετοχικό Κεφάλαιο – Προνομιούχες μετοχές

Εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου και σφραγιστικού μερίσματος

Την 6 Ιουνίου 2008, η Τράπεζα εξέδωσε 25.000.000 εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές ονομαστικής αξίας 0,30 Ευρώ ανά μετοχή χωρίς δικαίωμα ψήφου και σφραγιστικού μερίσματος. Οι προνομιούχες μετοχές διατέθηκαν με την μορφή American Depositary Shares (ADSs) που αποδεικνύονται με τα American

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Depository Receipts (ADRs) στις Η.Π.Α., στην τιμή των 25 Δολαρίων ανά μετοχή και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αξιών της Νέας Υόρκης. Το ετήσιο μέρισμα προσδιορίστηκε σε 2,25 Δολάρια ανά προνομιούχο μετοχή.

Την 31 Μαΐου 2013, η Τράπεζα ανακοίνωσε ότι έχει υποβάλει πρόταση για την αγορά, έναντι μετρητών, για 22.500.000 εκ του συνόλου των 25.000.000 ADSs σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο Έγγραφο Προσφοράς. Σύμφωνα με τους όρους της Πρότασης, η Τράπεζα προσέφερε σε μετρητά το καθαρό ποσό των 12,50 Δολαρίων ανά ADS. Ο σκοπός της Πρότασης ήταν η δημιουργία Κύριων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων (Core Tier I capital) για την Τράπεζα και η ενίσχυση της ποιότητας της κεφαλαιακής της βάσης.

Μέχρι την 28 Ιουνίου 2013, ημέρα λήξης της Προσφοράς, 12.360.169 ADSs προσφέρθηκαν εγκύρως τα οποία αντιπροσωπεύουν περίπου το 49,4% των υφιστάμενων ADSs κατά την ημερομηνία λήξης. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Προσφοράς, η συνολική αξία των αγορασθέντων ADSs ανήλθε σε USD155 εκατ. ενώ η αγορά ολοκληρώθηκε από την Τράπεζα την 3 Ιουλίου 2013.

Μετά την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας στις 17 Νοεμβρίου 2015 και της ΠΥΣ 45/07.12.2015 (βλέπε ανωτέρω), όλες οι εν κυκλοφορία προνομιούχες μετοχές (ήτοι 12.639.831) μετατράπηκαν σε 298.700.987 κοινές μετοχές.

Ως εκ τούτου, έπειτα από τα ανωτέρω δεν υπάρχουν προνομιούχες μετοχές σε κυκλοφορία.

Εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου

Την 22 Ιανουαρίου 2009, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση 70.000.000 εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών ονομαστικής αξίας 5,00 Ευρώ ανά μετοχή, οι οποίες εκδόθηκαν την 21 Μαΐου 2009, με

κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των υφιστάμενων μετόχων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις αναλυτικές διατάξεις του Ν. 3723/2008.

Την 22 Δεκεμβρίου 2011, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε α) την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ποσού €1.000 εκατ. με την έκδοση 200.000.000 εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών ονομαστικής αξίας 5,00 Ευρώ ανά μετοχή, με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των υφιστάμενων μετόχων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις αναλυτικές διατάξεις του Ν. 3723/2008 και β) την ανάκληση της απόφασης της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας στις 26 Νοεμβρίου 2010 για την εξαγορά των 70.000.000 προνομιούχων μετοχών υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τον Ν. 3723/2008.

Την 30 Δεκεμβρίου 2011, σε συνέχεια της παραπάνω απόφασης, η Τράπεζα εξέδωσε τις 200.000.000 εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές ονομαστικής αξίας 5,00 Ευρώ ανά μετοχή, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Μετά την απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας στις 17 Νοεμβρίου 2015 και της ΠΥΣ 45/07.12.2015 (βλέπε ανωτέρω), το σύνολο των 270.000.000 προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, μετατράπηκαν σε 1.305.000.000 κοινές μετοχές σύμφωνα με το Ν. 3723/2008, τις οποίες απέκτησε το ΤΧΣ.

Ως εκ τούτου, έπειτα από τα ανωτέρω δεν υπάρχουν προνομιούχες μετοχές Ν.3723/2008 σε κυκλοφορία.

Μετοχικό Κεφάλαιο – Σύνολο

Κατόπιν των ανωτέρω, το σύνολο του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και της διαφοράς υπέρ το άρτιο του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 έχει ως ακολούθως:

	Όμιλος				
	# μετοχών	Ονομαστική αξία	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Σύνολο
Κοινές μετοχές	9.147.151.527	0,30	2.744	13.866	16.610
Σύνολο			2.744	13.866	16.610

Ίδιες Μετοχές

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3723/2008 για την ενίσχυση της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, η Τράπεζα δεν κατέχει ίδιες μετοχές.

Σε επίπεδο Ομίλου οι συναλλαγές των ιδίων μετοχών διενεργούνται από την NBG Securities A.E.Π.Ε.Υ. Οι συναλλαγές των ιδίων μετοχών κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Όμιλος	
	Αριθμός Μετοχών	Εκατ. €
Την 1 Ιανουαρίου 2014	397.655	2
Αγορές	32.698.747	81
Πωλήσεις	(33.095.326)	(83)
Την 31 Δεκεμβρίου 2014	1.076	-
Αγορές	67.825.104	67
Πωλήσεις	(65.824.717)	(66)
Την 31 Δεκεμβρίου 2015	2.001.463	1

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου

Όμιλος	Από 1.1 έως 31.12.2015			Από 1.1 έως 31.12.2014		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) περιόδου	(47)	14	(33)	4	(25)	(21)
Μείον: Αναταξινόμησεις που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	33	(1)	32	(90)	16	(74)
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	(14)	13	(1)	(86)	(9)	(95)
Συναλλαγματικές διαφορές	(568)	-	(568)	212	-	212
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	48	(10)	38	(60)	12	(48)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(534)	3	(531)	66	3	69
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Επανεκτίμηση της καθαρής (υποχρέωσης)/περιουσιακού στοιχείου	25	-	25	(60)	2	(58)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	25	-	25	(60)	2	(58)
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	(509)	3	(506)	6	5	11

Τράπεζα

Τράπεζα	Από 1.1 έως 31.12.2015			Από 1.1 έως 31.12.2014		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) περιόδου	(11)	-	(11)	(113)	-	(113)
Μείον: Αναταξινόμησεις που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	36	-	36	(15)	-	(15)
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	25	-	25	(128)	-	(128)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	25	-	25	(128)	-	(128)
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Επανεκτίμηση της καθαρής (υποχρέωσης)/περιουσιακού στοιχείου	18	-	18	(41)	-	(41)
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	18	-	18	(41)	-	(41)
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	43	-	43	(169)	-	(169)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Τακτικό αποθεματικό	388	392	296	296
Αποθεματικό αναπροσαρμογής τίτλων χαρτ/κίου διαθεσίμων προς πώληση	2	12	(60)	(84)
Προγράμματα καθορισμένων παροχών	(145)	(189)	(143)	(161)
Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	113	(1.975)	-	-
Λοιπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	(6.935)	(5.102)	(10.414)	(7.869)
Σύνολο	(6.577)	(6.862)	(10.321)	(7.818)

Η κίνηση του αποθεματικού αναπροσαρμογής τίτλων χαρτοφυλακίου διαθεσίμων προς πώληση συνοψίζεται παρακάτω:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	12	107	(84)	44
Ταξινομηθέντα ως προοριζόμενα προς πώληση	(9)	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) από μεταβολές στην εύλογη αξία του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	(34)	(21)	(11)	(113)
Καθαρά (κέρδη)/ζημίες μεταφερόμενες στα αποτελέσματα μετά από πωλήσεις	18	(78)	31	(17)
Πρόβλεψη απομείωσης της αξίας του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	15	4	4	2
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2	12	(60)	(84)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: Μη ελέγχουσες συμμετοχές

	Όμιλος	
	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	772	683
(Εξαγορές) / πωλήσεις	(2)	48
Μερίσματα	(73)	-
Αναλογία στα αποτελέσματα θυγατρικών εταιρειών	29	40
Συναλλαγματικές διαφορές	(1)	1
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	725	772

Το 2015, τα μερίσματα αφορούν την Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.

Το 2014, στις (Εξαγορές)/πωλήσεις περιλαμβάνεται ποσό €44 εκατ. και αφορά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνική

Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. χωρίς τη συμμετοχή της Τράπεζας, με αποτέλεσμα να μειωθεί η συμμετοχή της Τράπεζας στην Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π., από 34,00% σε 32,69%.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: Προνομιούχοι τίτλοι

Η NBG Funding Ltd («NBG Funding»), 100% θυγατρική της Τράπεζας, εξέδωσε τους παρακάτω προνομιούχους τίτλους άνευ ψήφου και χωρίς δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος («προνομιούχοι τίτλοι») με την εγγύηση μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας. Κατά την έκδοση τους για όλους τους προνομιούχους τίτλους υπήρχε εγγύηση μειωμένης εξασφάλισης από τη Τράπεζα. Όλοι οι προνομιούχοι τίτλοι είναι αορίστου διάρκειας. Ωστόσο, σύμφωνα με τη ΠΥΣ 45/7.12.2015 οι παραπάνω εγγυήσεις έγιναν υποχρεωτικά μετατρέψιμες σε κοινές μετοχές της Τράπεζας (βλ. Σημείωση 38).

Καινοτόμοι τίτλοι:

€350 εκατ. Α σειρά, κυμαινόμενου επιτοκίου με ημερομηνία έκδοσης την 11 Ιουλίου 2003. Το επιτόκιο για την περίοδο μέχρι την 11 Ιουλίου 2013 καθορίστηκε σε Euribor 3-μηνών πλέον 175 μονάδων βάσης και εφεξής σε Euribor 3-μηνών πλέον 275 μονάδων βάσης, με τριμηνιαία καταβολή μερισμάτων.

GBP 375 εκατ. Ε σειρά, σταθερού / κυμαινόμενου επιτοκίου με ημερομηνία έκδοσης την 8 Νοεμβρίου 2006. Το επιτόκιο καθορίστηκε σε 6,2889% σταθερό ετησίως έως την 8 Νοεμβρίου 2016 και εφεξής σε κυμαινόμενο Libor 3-μηνών πλέον 208 μονάδων βάσης με ετήσια καταβολή μερισμάτων ως την 8 Νοεμβρίου 2016 και τριμηνιαία μετά την ημερομηνία αυτή.

Μη καινοτόμοι τίτλοι:

€350 εκατ. Β σειρά Constant Maturity Swap («CMS») Linked securities με ημερομηνία έκδοσης την 3 Νοεμβρίου 2004. Το επιτόκιο έχει καθοριστεί σε 6,25% για τον πρώτο χρόνο και εφεξής προσδιορίζεται με βάση το 10-ετές επιτόκιο του EUR CMS mid swap πλέον 12,5 μονάδων βάσης, επαναπροσδιοριζόμενο εξαμηνιαίως και με ανώτατο όριο το 8%, με εξαμηνιαία καταβολή μερισμάτων.

USD 180 εκατ. C σειρά, CMS Linked securities με ημερομηνία έκδοσης την 3 Νοεμβρίου 2004. Το επιτόκιο έχει καθοριστεί σε 6,75% για τον πρώτο χρόνο και εφεξής προσδιορίζεται με βάση το 10-ετές επιτόκιο του USD CMS mid swap πλέον 12,5 μονάδων βάσης επαναπροσδιοριζόμενο εξαμηνιαίως και με ανώτατο όριο το 8,5%, με εξαμηνιαία καταβολή μερισμάτων.

€230 εκατ. D σειρά, CMS Linked securities με ημερομηνία έκδοσης την 16 Φεβρουαρίου 2005. Το επιτόκιο έχει καθοριστεί σε 6% μέχρι τη 16 Φεβρουαρίου 2010 και εφεξής προσδιορίζεται ως το τετραπλάσιο της διαφοράς του 10-ετούς επιτοκίου του EUR CMS mid swap μείον το 2-ετές επιτόκιο του mid swap με ελάχιστο όριο το 3,25% και με ανώτατο όριο το 10%, με ετήσια καταβολή μερισμάτων.

Τα ποσά από τους ανωτέρω τίτλους που εκδόθηκαν από την NBG Funding χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση των NBG Finance Plc, NBG Finance (Dollar) Plc και NBG Finance (Sterling) Plc μέσω της έκδοσης ευρώ-ομολόγων. Στη συνέχεια, με τους τίτλους αυτούς χρηματοδοτήθηκε η Τράπεζα συνάπτοντας δάνεια με όρους ίδιους με αυτούς των ανωτέρων τίτλων, αλλά διάρκειας 31 ετών. Στις 27 Νοεμβρίου 2015 η Τράπεζα αντικατέστησε όλες τις εκδόσεις των Ευρωομολόγων. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη ΠΥΣ 45/17.12.2015 τα Ευρωομολόγα μηδενίστηκαν. Για την Τράπεζα, και για τη χρήση 2014, τα ως άνω δάνεια περιλαμβάνονται στις λουπές δανειακές υποχρεώσεις (βλέπε Σημείωση 34).

Προσφορές προς τους Κατόχους Ομολογίων (Προσφορές «LME»)

Το κεφαλαιακό σχέδιο της τράπεζας, το οποίο έχει εγκριθεί από τον ΣΣΜ, (βλ. σχετικά ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: Μετοχικό κεφάλαιο, Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & Ίδιες μετοχές), περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, προσφορές για επαναγορά σε

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

επιλέξιμους κατόχους ομολογιακών και μετοχικών τίτλων. Την 1^η Δεκεμβρίου 2015 η Τράπεζα ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της Προσφοράς LME η οποία ξεκίνησε την 2 Νοεμβρίου 2015 και έληξε την 1^η Δεκεμβρίου 2015 για την επαναγορά του συνόλου των πέντε διαφορετικών σειρών προνομιούχων τίτλων (υβριδικό τίτλο) μη σωρευτικού μερίσματος άνευ δικαιώματος ψήφου έκδοσης της θυγατρικής NBG Funding Limited και για τους οποίους η Τράπεζα έχει χορηγήσει εγγύηση μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας, σε αντάλλαγμα για την εγγραφή νέων κοινών μετοχών στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, όπως εγκρίθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2015 από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας.

Αναγκαστική μετατροπή

Οι προνομιούχοι τίτλοι που δεν προσφέρθηκαν στην προσφορά LME, συμπεριλήφθηκαν στα Μέτρα Κατανομής Βαρών. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη παράγραφο 6^Α του 3864/2010,

μεταξύ άλλων προβλέπονται οι όροι υπό τους οποίους: (α) οι δοθείσες εγγυήσεις από τη Τράπεζα στους κατόχους των προνομιούχων τίτλων που έχουν εκδοθεί από την NBG Funding Ltd μετατρέπονται σε κοινές μετοχές της τράπεζας, και (β) το σύνολο των ευρώ-ομολόγων που έχουν εκδοθεί από τη Τράπεζα και κατέχονται από την NBG Funding Ltd ακυρώνονται εξαιτίας της κεφαλαιοποίησης των εγγυήσεων. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το νόμο οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν από την Τράπεζα με την παροχή εγγυήσεων μειωμένης εξασφάλισης προς τρίτους συνδεδεμένες με την έκδοση των προνομιούχων τίτλων που είχαν εκδοθεί από την 100% θυγατρική NBG Funding Ltd μετατράπηκαν σε νέες κοινές μετοχές της Τράπεζας. Στους κατόχους των προνομιούχων τίτλων δόθηκαν κοινές μετοχές ίσες με το 30% της ονομαστικής αξίας των τίτλων που κατείχαν. Κατά συνέπεια, η αξία των προνομιούχων τίτλων στη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης είναι μηδέν.

Τα αποτελέσματα του Προσφοράς LME και των Μέτρων Κατανομής Βαρών είχαν ως εξής:

Σειρά	Τιμή επαναγοράς	Συνολική Ονομαστική Αξία	Συνολική Ονομαστική Αξία αποδεκτή για επαναγορά σύμφωνα με την Προσφορά LME	Συνολική Ονομαστική Αξία που δεν βρισκόταν στη κατοχή της Τράπεζας μετά την ημερομηνία διακανονισμού και συμμετείχαν στα Μέτρα Κατανομής Βαρών ⁽¹⁾
<i>Ποσά σε εκατ.</i>				
Σειρά A	30%	€18	€7	€11
Σειρά B	30%	€19	€6	€13
Σειρά C	30%	USD 14	USD 8	USD 6
Σειρά D	30%	€23	€9	€14
Σειρά E	30%	GBP 9	GBP 1	GBP 8

⁽¹⁾ Η ονομαστική αξία των τίτλων δεν περιλαμβάνει (i) Τίτλους που είχαν αγοραστεί από τη Τράπεζα και τις θυγατρικές τους πριν την Προσφορά LME και (ii) Τίτλους που αγοράστηκαν από την Τράπεζα δυνάμει της Πρότασης LME κατά την ημερομηνία διακανονισμού.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2015, η Τράπεζα ανακοίνωσε την αναγκαστική μετατροπή των τίτλων που δεν προσφέρθηκαν σε κοινές μετοχές αξίας €16 εκατ., τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με την έκδοση 53.226.411 νέων κοινών μετοχών. Το κέρδος που προέκυψε από την επαναγορά των

υβριδικών τίτλων και των Μέτρων Κατανομής Βαρών ανήλθε σε €59 εκατ. για τον Όμιλο και αναγνωρίστηκε απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια.

Η κίνηση των προνομιούχων τίτλων παρουσιάζεται στο παρακάτω πίνακα:

	Σειρά A	Σειρά E	Σειρά B	Σειρά C	Σειρά D	Σύνολο
	Καινοτόμοι προνομιούχοι τίτλοι		Μη καινοτόμοι προνομιούχοι τίτλοι			
1 Ιανουαρίου 2014	18	10	19	10	23	80
Συναλλ/κές διαφορές	-	1	-	1	-	2
31 Δεκεμβρίου 2014 και 1 Ιανουαρίου 2015	18	11	19	11	23	82
Προσφορά LME	(7)	(1)	(6)	(7)	(9)	(30)
Μέτρα Κατανομής Βαρών	(11)	(11)	(13)	(5)	(14)	(54)
Συναλλ/κές διαφορές	-	1	-	1	-	2
31 Δεκεμβρίου 2015	-	-	-	-	-	-

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: Μέρισμα ανά μετοχή

Βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3 του Ν. 3723/2008 αναφορικά με το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας, οι τράπεζες που συμμετέχουν σε αυτό, επιτρέπεται να διανείμουν μέρισμα το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 35% των διανεμητέων κερδών, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 148/1967. Οι εκπρόσωποι του Ελληνικού Δημοσίου στα

Δ.Σ. των τραπεζών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα έχουν το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με τη διανομή μερισμάτων.

Την 19 Ιουνίου 2015, η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, λόγω της μη ύπαρξης διανεμομένων κερδών, δεν πήρε απόφαση για διανομή μερίσματος.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες	1.769	2.253	675	1.408
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	1.024	864	574	1.150
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	848	1.210	848	1.210
Τίτλοι επενδυτικού χαρτοφυλακίου	551	122	-	-
Σύνολο	4.192	4.449	2.097	3.768

Στις γραμμές Ταμείο και διαθέσιμα στις Κεντρικές Τράπεζες και Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων περιλαμβάνονται ποσά €620 εκατ. και € 175 εκατ. αντίστοιχα που

αφορούν θυγατρικές που έχουν ταξινομηθεί ως προοριζόμενες προς πώληση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η φύση των σημαντικών συναλλαγών τις οποίες πραγματοποίησε ο Όμιλος με συνδεδεμένα μέρη για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 31 Δεκεμβρίου 2014 καθώς και τα σημαντικά εκκρεμή υπόλοιπα που προέκυψαν από τις συναλλαγές αυτές κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 31 Δεκεμβρίου 2014 παρατίθεται παρακάτω.

α. Συναλλαγές του Ομίλου με τα μέλη των Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές και τα μέλη των Εκτελεστικών Επιτροπών της Τράπεζας, μέλη της Διοίκησης θυγατρικών εταιρειών καθώς και στενά συγγενικά μέλη και εταιρείες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού με τα πρόσωπα αυτά, πραγματοποίησαν συναλλαγές με τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Όλα τα δάνεια προς τα συνδεδεμένα μέρη (i) χορηγήθηκαν υπό το σύνθηρες επιχειρηματικό πλαίσιο, (ii) περιελάμβαναν τους ίδιους όρους, συμπεριλαμβανομένων του επιτοκίου και των εξασφαλίσεων, με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους και (iii) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο από το σύνθηρες κίνδυνο αποπληρωμής ή δεν περιλαμβάνουν άλλα δυσμενή χαρακτηριστικά.

Η κατάσταση με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας παρατίθεται στη Σημείωση 1.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015, το ύψος των δανείων, των καταθέσεων/υποχρεώσεων και των εγγυητικών επιστολών ανήλθαν, σε επίπεδο Ομίλου, σε €100 εκατ., €25 εκατ. και €10 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: €108 εκατ., €16 εκατ. και €15 εκατ. αντίστοιχα) και σε επίπεδο Τράπεζας, σε €99 εκατ., €9 εκατ. και €3 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: €107 εκατ., €6 εκατ. και €15 εκατ. αντίστοιχα).

Οι συνολικές απολαβές σε συνδεδεμένα μέρη ανήλθαν σε €21 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2014: €17 εκατ.) για τον Όμιλο, ενώ σε €8 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2014: €7 εκατ.) για την Τράπεζα, περιλαμβάνοντας κυρίως βραχυπρόθεσμες παροχές.

β. Συναλλαγές με θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα μεταξύ της Τράπεζας, των θυγατρικών και των συγγενών εταιρειών καθώς και των κοινοπραξιών της παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα. Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται μόνο οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις συγγενείς επιχειρήσεις και τις κοινοπραξίες καθότι οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

	Όμιλος	
	31.12.2015	31.12.2014
Απαιτήσεις	16	16
Υποχρεώσεις	46	44
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιποί λογαριασμοί τάξεως	2	2
	Από 1.1 έως	
	31.12.2015	31.12.2014
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	38	38
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	8	9

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Τράπεζα					
	31.12.2015			31.12.2014		
	Όπως Αναμορφώθηκαν					
	Θυγατρικές	Συγγενείς & Κοινοπραξίες	Σύνολο	Θυγατρικές	Συγγενείς & Κοινοπραξίες	Σύνολο
Απαιτήσεις	3.341	16	3.357	3.292	16	3.308
Υποχρεώσεις	751	9	760	2.727	9	2.736
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιποί λογαριασμοί τάξεως	2.701	3	2.704	3.292	2	3.294
	Από 1.1 έως 31.12.2015			Από 1.1 έως 31.12.2014		
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	125	1	126	128	1	129
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	145	2	147	206	3	209

γ. Συναλλαγές με λοιπά συνδεδεμένα μέρη

Το σύνολο των απαιτήσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 31 Δεκεμβρίου 2015, από τα ταμεία και λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανερχόταν σε €781 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2014: €674 εκατ.).

Το σύνολο των υποχρεώσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 31 Δεκεμβρίου 2015, προς τα ταμεία και τους λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανερχόταν σε €149 εκατ. και €73 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2014: €142 εκατ. και €72 εκατ. αντίστοιχα).

δ. Συναλλαγές με ΤΧΣ

Λαμβάνοντας υπόψη το νόμο του ΤΧΣ, το RFA μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ και το γεγονός ότι το ΤΧΣ κατέχει το 40,4% των κοινών μετοχών της Τράπεζας, εκ των οποίων 38,92% είναι με πλήρη δικαιώματα ψήφου, καθώς επίσης το ΤΧΣ εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, το ΤΧΣ θεωρείται συνδεδεμένο μέρος του Ομίλου. Εκτός από τις κοινές μετοχές και των CoCos έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατούνται από ΤΧΣ, δεν υπάρχουν συναλλαγές ή υπόλοιπα με ΤΧΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρειών

Την 1 Οκτωβρίου 2015 ολοκληρώθηκε η διαδικασία συγχώνευσης δι' απορρόφησης της εταιρείας με την επωνυμία «Εθνική ΠΑΝΓΑΙΑ Α.Ε.Ε.Α.Π.» από την «MIG Real Estate ΑΕΕΑΠ» (η Εταιρεία) σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 και του Ν. 2166/1993, δυνάμει της υπ' αριθμόν 100279/1.10.2015 Ανακοίνωσης του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού (η Ανακοίνωση). Η Εταιρεία, μετονομάστηκε σε «Εθνική Πανγαία Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία» με διακριτικό τίτλο «Εθνική ΠΑΝΓΑΙΑ Α.Ε.Ε.Α.Π.».

Σε συνέχεια του από 30 Σεπτεμβρίου 2014 προσυμφώνου αγοράς με την «Sterling Properties Bulgaria EOOD», μέλος του Ομίλου Μαρινόπουλος Α.Ε., η Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. ολοκλήρωσε την 27 Φεβρουαρίου 2015 την απόκτηση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της νεοσυσταθείσας εταιρείας «Plaza West A.D.», αντί τιμήματος €11 εκατ., η οποία κατέχει περίπου 9 χιλ. τ.μ. του εμπορικού κέντρου West Plaza στη Σόφια, Βουλγαρία. Καθώς, μέχρι την 30 Σεπτεμβρίου 2015, δεν εκπληρώθηκαν βασικοί όροι της Σύμβασης από τον Πωλητή, η ΠΑΝΓΑΙΑ προχώρησε στην ακύρωση της απόκτησης, όπως προβλεπόταν από τη Σύμβαση, αντί €12,3 εκατ. (το αρχικό τίμημα €11 εκατ. πλέον αποζημίωσης €1,3 εκατ.). Το ποσό των €12,3 κατατέθηκε ως προκαταβολή υπέρ εταιρειών του Ομίλου Μαρινόπουλου, στο πλαίσιο νέων προσυμφώνων αγοράς, για την απόκτηση, από την ΠΑΝΓΑΙΑ, ακινήτων στην Βουλγαρία και την Κύπρο, υπό την αίρεση εκπλήρωσης συγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων από τους πωλητές.

Την 11 Δεκεμβρίου 2014, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της ΕΘΝΟDATA Α.Ε., 100% θυγατρική της Τράπεζας, συμφώνησαν τη συγχώνευση των δύο εταιριών με απορρόφηση της τελευταίας από τη Τράπεζα. Η ημερομηνία συγχώνευσης ορίστηκε η 30 Νοεμβρίου 2014 και έγινε βάσει των λογιστικών αξιών. Την 30 Μαρτίου 2015, η συγχώνευση μεταξύ της Τράπεζας και της Εθνοdata Α.Ε., εγκρίθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Την 20 Μαρτίου 2014, η Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. απέκτησε το 100% των μεριδίων του αμοιβαίου κεφαλαίου "Picasso—Fondo Comune di Investimento Immobiliare Speculativo di Tipo Chiuso Riservato ad Investitori Qualificati" (Picasso—Closed End Real Estate Investment Fund Reserved to Qualified Investors). Η Picasso—Fondo είναι ιδιοκτήτρια κτιρίων γραφείων σε οικόπεδα επιφάνειας 33.000 τ.μ., που βρίσκονται στη Ρώμη και το Μιλάνο. Το κόστος κτήσης της εταιρείας ανήλθε σε €38 εκατ. εκ των οποίων ποσό €37 εκατ. καταβλήθηκε σε μετρητά ενώ ποσό €1 εκατ. αναγνωρίστηκε ως υποχρέωση. Η εξαγορά πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της επενδυτικής πολιτικής της Εθνικής Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π. και στα πλαίσια των συνήθων δραστηριοτήτων της για να ενισχύσει τη θέση της στην αγορά ακινήτων.

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζεται η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της εταιρείας Picasso—Fondo την 20 Μαρτίου 2014 η οποία είναι η ημερομηνία απόκτησης.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

20.03.2014

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	1
Ακίνητα επενδύσεων	76
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	2
Σύνολο ενεργητικού	79
ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	38
Λοιπά στοιχεία παθητικού	2
Σύνολο παθητικού	40
Καθαρή θέση	39

Πηγή: Μη ελεγμένες χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Στις 24 Απριλίου 2014 ολοκληρώθηκε η λύση της κατά 100% θυγατρικής μας εταιρείας CPT Investments Ltd.

Την 24 Απριλίου 2014 η Τράπεζα προέβη στη μεταβίβαση της συμμετοχής της (35%) στη συγγενή εταιρεία «AKTOP FACILITY MANAGEMENT A.E.» αντί τιμήματος ποσού €1 εκατ.

Στις 19 Ιουνίου 2014 τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της Εθνικής Κεφαλαίου Α.Ε., 100% θυγατρική της Τράπεζας, συμφώνησαν στη συγχώνευση των δύο εταιριών με απορρόφηση της τελευταίας από την Τράπεζα. Ως ημερομηνία συγχώνευσης ορίστηκε η 31 Μαΐου 2014. Η συγχώνευση ολοκληρώθηκε την 23 Δεκεμβρίου 2014 και έγινε βάσει των λογιστικών αξιών.

Την 12 Αυγούστου 2014, η εταιρεία «Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π.» απέκτησε 11.654.011 μετοχές, οι οποίες αντιπροσωπεύουν ποσοστό 82,81% του συνολικού καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της εισηγμένης στο Χ.Α. εταιρείας με την επωνυμία «MIG REAL ESTATE Α.Ε.Α.Π.» («MIGRE»). Το τίμημα της συναλλαγής ανήλθε σε €33 εκατ., το οποίο αποτελούνταν από μετρητά €12 εκατ. και από την έκδοση 3.348.651 νέων ανακλήσιμων κοινών μετοχών της εταιρείας «Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π.», εύλογης αξίας €21 εκατ. Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζεται η εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της εταιρείας «MIGRE » την 12 Αυγούστου 2014, η οποία είναι η ημερομηνία απόκτησης.

12.08.2014

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	3
Ακίνητα επενδύσεων	52
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	2
Σύνολο ενεργητικού	57
ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	12
Λοιπά στοιχεία παθητικού	2
Σύνολο παθητικού	14
Καθαρή θέση	43
Αναλογία μη ελεγχουσών συμμετοχών	7

Πηγή: Μη ελεγμένες χρηματοοικονομικές πληροφορίες

Την 22 Οκτωβρίου 2014, η εταιρεία «Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π.» ολοκλήρωσε τη διαδικασία της δημόσιας πρότασης προς τους μετόχους της MIGRE, και απέκτησε 1.951.053 μετοχές (13,86 %) του μετοχικού κεφαλαίου της MIGRE, έναντι τιμήματος €3,10 ανά μετοχή αυξάνοντας το ποσοστό της στη MIGRE σε 96,67%. Δεδομένου ότι με την ολοκλήρωση της δημόσιας πρότασης το ποσοστό συμμετοχής της εταιρείας «Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π.» στη MIGRE υπερέβαινε το 90% των δικαιωμάτων ψήφου της MIGRE, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 3461/2006 σε συνδυασμό με την υπ' αριθμό 1/409/29.12.2006 Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η Εθνική Πανγαία Α.Ε.Α.Π. υποχρεούται εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της δημόσιας πρότασης (μέχρι την 27.01.2015) να αποκτήσει όλες τις μετοχές τις οποίες δεν είχε αποκτήσει κατά την δημόσια πρόταση στην τιμή των €3,10 ανά μετοχή. Κατόπιν των παραπάνω η συμμετοχή στη MIGRE ανήλθε σε 96,94% (31.12.2014: 96,90%).

Την 23 Σεπτεμβρίου 2014 η ΕΤΕ μεταβίβασε την κατά 100% θυγατρική της «ΑΝΘΟΣ PROPERTIES» Α.Κ.Ε.

Την 26 Σεπτεμβρίου 2014, η Τράπεζα απέκτησε το 5% των δικαιωμάτων ψήφου των κοινών μετοχών της θυγατρικής της τράπεζας στην Τουρκία, Finansbank A.S., από το IFC, κατόπιν άσκησης από το IFC του σχετικού δικαιώματος πώλησης (put option), σύμφωνα με την από 29 Μαρτίου 2007 μεταξύ τους συμφωνία. Το συνολικό τίμημα που κατέβαλε η Τράπεζα ανήλθε σε USD 343 εκατ. υπολογιζόμενο σύμφωνα με τον τύπο τιμολόγησης, όπως αυτός αναφερόταν στην προαναφερθείσα συμφωνία.

Την 11 Δεκεμβρίου 2014, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της ΕΘΝΟDATA Α.Ε., 100% θυγατρική της Τράπεζας, συμφώνησαν τη συγχώνευση των δύο εταιριών με απορρόφηση της τελευταίας από τη Τράπεζα. Η ημερομηνία συγχώνευσης ορίστηκε η 30 Νοεμβρίου 2014 και έγινε βάσει των λογιστικών αξιών. Την 23 Μαρτίου 2015, η συγχώνευση μεταξύ της Τράπεζας και της Ethnodata Α.Ε., εγκρίθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Η κίνηση των επενδύσεων σε θυγατρικές συνοψίζεται ως ακολούθως:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Τράπεζα	
	2015	2014
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	7.300	8.216
Αγορές επιπλέον μεριδίων / αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου υφιστάμενων θυγατρικών	11	20
Μεταφορά από Διαθέσιμα προς πώληση	-	356
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου υφιστάμενων θυγατρικών	-	(8)
Πωλήσεις	-	(9)
Εκκαθαρίσεις	(1)	(1.220)
Συγχωνεύσεις/Αποσχίσεις	-	(10)
Απομείωση	(2.183)	(45)
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα για πώληση	(2.266)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2.861	7.300

Η ζημιά απομείωσης που αναγνώρισε η Τράπεζα για το 2015 αφορά κυρίως το κόστος της επένδυσης στην Finansbank A.S. ποσού €1.687 εκατ. της NBG Finance ποσού €17 εκατ., της NBG Finance (Dollar) Plc ποσού €234 εκατ., της NBG Finance (Sterling) Plc ποσού €97 εκατ., και στην ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε. ποσού €63 εκατ., της Εθνικής Leasing Α.Ε. ποσού €28 εκατ., της Banca Romaneasca S.A. ποσού €19 εκατ., και της Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad ποσού €15 εκατ.

Η ζημιά απομείωσης που αναγνώρισε η Τράπεζα για το 2014 αφορά κυρίως το κόστος της επένδυσης στην NBG Finance ποσού

€19 εκατ., και στην Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. ποσού €16 εκατ.

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση περιλαμβάνουν το κόστος κτήσης της Finansbank A.S και Finans Leasing A.S.. (βλέπε Σημείωση 30).

Οι αγορές επιπλέον μεριδίων ή/και οι αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου υφιστάμενων θυγατρικών περιλαμβάνουν τις ακόλουθες συναλλαγές:

	Τράπεζα	
	2015	2014
Απόκτηση των συμμετοχών της Εθνικής Κεφαλαίου Α.Ε.	-	5
Αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου σε Εταιρείες Ειδικού Σκοπού	8	4
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Ανθός Properties Α.Κ.Ε.	-	9
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Grand Hotel Summer Palace Α.Ε.	-	2
Λοιπά	3	-
Σύνολο	11	20

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: Ενοποιούμενες Εταιρείες

Θυγατρικές	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
NBG Securities Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	2009-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2009-2015	100,00%	100,00%	98,10%	98,10%
Εθνική Leasing Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Bancassurance Α.Ε. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Καινοτόμες Επιχειρήσεις Α.Ε. (I-Ven) ⁽²⁾	Ελλάδα	2005-2015	100,00%	100,00%	-	-
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική»	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Audatex Ελλάς Α.Ε. ⁽²⁾	Ελλάδα	2010-2015	70,00%	70,00%	-	-
National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	95,00%	95,00%	-	-
ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλαγαμένης Α.Ε.Ε. ⁽³⁾	Ελλάδα	2006-2015	85,35%	85,35%	85,35%	85,35%
ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλαγαμένης Α.Ε. ⁽³⁾	Ελλάδα	2013-2015	85,35%	85,35%	-	-
Grand Hotel Summer Palace Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	99,91%	99,91%	99,91%	99,91%
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	77,76%	77,76%	77,76%	77,76%
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Factors Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π.	Ελλάδα	2010-2015	32,66%	32,69%	32,66%	32,69%
Καρέλα Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	32,66%	32,69%	-	-
MIG Real Estate Α.Ε.Ε.Α.Π.	Ελλάδα	-	-	31,68%	-	-
FB Ασφαλιστική Πρακτόρευση Α.Ε. ⁽²⁾	Ελλάδα	2012-2015	99,00%	99,00%	99,00%	99,00%
Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	95,00%	95,00%
Profinance Α.Ε. ⁽²⁾	Ελλάδα	2010-2015	100,00%	100,00%	99,90%	99,90%
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Ελλάδα	2014-2015	84,71%	84,71%	84,52%	84,52%

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Θυγατρικές	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
NBG Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2015	99,98%	99,98%	99,90%	99,90%
Finansbank A.S. ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	99,81%	99,81%	82,23%	82,23%
Finans Finansal Kiralama A.S. (Finans Leasing) ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	98,78%	98,78%	29,87%	29,87%
Finans Yatirim Menkul Degerler A.S. (Finans Invest) ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	99,81%	99,81%	0,20%	0,20%
Finans Portfoy Yonetimi A.S. (Finans Portfolio Management) ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	99,81%	99,81%	0,02%	0,02%
Finans Yatirim Ortakligi A.S. (Finans Investment Trust) ⁽¹⁾	Τουρκία	-	-	81,28%	-	5,30%
IBTech Uluslararası Bilisim Ve Iletisim Teknolojileri A.S. (IB Tech) ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	99,81%	99,81%	-	-
Finans Faktoring Hizmetleri A.S. (Finans Factoring) ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	99,81%	99,81%	-	-
E-Finans Elektronik Ticaret Ve Bilisim Hizmetleri A.S. (E-Finance) ⁽³⁾	Τουρκία	2013-2015	50,90%	50,90%	-	-
PSA Finansman A.S. ⁽³⁾	Τουρκία	2010-2015	99,81%	-	-	-
NBG Malta Holdings Ltd	Μάλτα	2006-2015	100,00%	100,00%	-	-
NBG Bank Malta Ltd	Μάλτα	2005-2015	100,00%	100,00%	-	-
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB)	Βουλγαρία	2014-2015	99,91%	99,91%	99,91%	99,91%
UBB Asset Management Inc.	Βουλγαρία	2010-2015	99,92%	99,92%	-	-
UBB Insurance Broker A.D.	Βουλγαρία	2010-2015	99,93%	99,93%	-	-
UBB Factoring E.O.O.D.	Βουλγαρία	2010-2015	99,91%	99,91%	-	-
Interlease E.A.D., Sofia	Βουλγαρία	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Interlease Auto E.A.D.	Βουλγαρία	2010-2015	100,00%	100,00%	-	-
Hotel Perun – Bansko E.O.O.D.	Βουλγαρία	2012-2015	100,00%	100,00%	-	-
ARC Management Two EAD (Special Purpose Entity)	Βουλγαρία	2013-2015	100,00%	100,00%	-	-
NBG Securities Romania S.A. ⁽⁴⁾	Ρουμανία	2009-2015	100,00%	100,00%	73,12%	73,12%
Banca Romaneasca S.A.	Ρουμανία	2009-2015	99,28%	99,28%	99,28%	99,28%
NBG Leasing IFN S.A.	Ρουμανία	2015	99,33%	99,33%	6,43%	6,43%
S.C. Garanta Asigurari S.A.	Ρουμανία	2003-2015	94,96%	94,96%	-	-
ARC Management One SRL (Special Purpose Entity)	Ρουμανία	2013-2015	100,00%	100,00%	-	-
Egnatia Properties S.A.	Ρουμανία	2011-2015	32,66%	31,67%	-	-
Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad	Σερβία	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Leasing d.o.o. Belgrade	Σερβία	2004-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Services d.o.o. Belgrade	Σερβία	2009-2015	100,00%	100,00%	-	-
Storanska Banka A.D.-Skopje	F.Y.R.O.M.	2014-2015	94,64%	94,64%	94,64%	94,64%
NBG Greek Fund Ltd	Κύπρος	2009-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	Κύπρος	2006 & 2008-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Χρηματιστηριακή Κύπρου ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	-	100,00%	100,00%	-	-
NBG Management Services Ltd	Κύπρος	2010-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) ΛΤΔ	Κύπρος	2011-2015	100,00%	100,00%	-	-
Εθνική Γενικών Ασφαλειών Κύπρου ΛΤΔ	Κύπρος	2011-2015	100,00%	100,00%	-	-
National Insurance Agents & Consultants Ltd	Κύπρος	2008-2015	100,00%	100,00%	-	-
Quadratix Ltd	Κύπρος	-	32,66%	-	-	-
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.)	N. Αφρική	2015	99,79%	99,79%	76,21%	76,21%
NBG Asset Management Luxemburg S.A.	Λουξεμβούργο	2010-2015	100,00%	100,00%	94,67%	94,67%
NBG International Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2004-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2004-2015	100,00%	100,00%	-	-
NBG Finance Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2004-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Dollar) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Sterling) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Funding Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	-	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Funds ⁽³⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2004-2015	100,00%	100,00%	-	-
Revolver APC Limited (Special Purpose Entity) ⁽²⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015	-	-	-	-
Revolver 2008-1 Plc (Special Purpose Entity) ⁽²⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015	-	-	-	-
Titlos Plc (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015	-	-	-	-
Spiti Plc (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015	-	-	-	-
Autokinito Plc (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015	-	-	-	-
Agorazo Plc (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	2014-2015	-	-	-	-
NBGI Private Equity S.A.S.	Γαλλία	2008-2015	100,00%	100,00%	-	-
NBG International Holdings B.V.	Ολλανδία	2014-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Nash S.r.l.	Ιταλία	2011-2015	32,66%	32,69%	-	-
Fondo Picasso	Ιταλία	2011-2015	32,66%	32,69%	-	-
Banka NBG Albania Sh.a.	Αλβανία	2013-2015	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

199

(1) Η εταιρεία εκκαθαρίστηκε τον Δεκέμβριο 2015.

(2) Υπό εκκαθάριση.

(3) Οι εταιρείες ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ξ.Ε, ΑΣΤΗΡ Μαρίνα Βουλιαγμένης Α.Ε., NBGI Private Equity Funds και η Finansbank A.S. και όλες οι θυγατρικές της έχουν ταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση» (ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση).

(4) Η εταιρεία εκκαθαρίστηκε τον Ιανουάριο 2016.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρέχει λεπτομέρειες των σημαντικότερων θυγατρικών του Ομίλου:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Επωνυμία θυγατρικής	Κύρια Δραστηριότητα	Ποσοστό ψήφου Ομίλου	
		31.12.2015	31.12.2014
NBG Securities A.E.Π.Ε.Υ.	Χρηματοστηριακές / Επενδ. Υπηρεσίες	100,00%	100,00%
Εθνική Leasing A.E.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	100,00%
Εθνική Factors A.E.	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων	100,00%	100,00%
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική»	Ασφαλιστικές υπηρεσίες	100,00%	100,00%
Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.	Διαχείριση-Εκμετάλλευση ακινήτων	32,66%	32,69%
Finansbank A.S.	Πιστωτικό ίδρυμα	99,81%	99,81%
Finans Leasing A.S.	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	98,91%	98,91%
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	Πιστωτικό ίδρυμα	100,00%	100,00%
Stopanska Banka A.D. - Skopje	Πιστωτικό ίδρυμα	94,64%	94,64%
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB)	Πιστωτικό ίδρυμα	99,91%	99,91%
Interlease E.A.D. Sofia	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	100,00%	100,00%
Banca Romaneasca S.A.	Πιστωτικό ίδρυμα	99,28%	99,28%
Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad	Πιστωτικό ίδρυμα	100,00%	100,00%
NBG Bank Malta Ltd	Πιστωτικό ίδρυμα	100,00%	100,00%
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.)	Πιστωτικό ίδρυμα	99,79%	99,79%
Banka NBG Albania Sh.a.	Πιστωτικό ίδρυμα	100,00%	100,00%

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει λεπτομερή στοιχεία των μη εξ ολοκλήρου θυγατρικών του Ομίλου οι οποίες έχουν ουσιώδεις μη ελέγχουσες συμμετοχές:

Επωνυμία θυγατρικής	Έδρα Σύστασης και Λειτουργίας	Ποσοστό συμμετοχής και δικαιωμάτων ψήφου που κατέχονται από μη ελέγχουσες συμμετοχές		Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα αναλογούντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές		Σύνολο μη ελεγχουσών συμμετοχών	
		31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
		Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.	Ελλάδα	67,34%	67,31%	33	41
Θυγατρικές με επουσιώδεις μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	-	-	(3)	1	48	54
Σύνολο				30	42	725	772

Η Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. είναι θυγατρική του Ομίλου παρόλο που ο Όμιλος κατέχει το 32,66% των δικαιωμάτων ψήφου της. Βάσει των όρων σύμβασης μεταξύ του Ομίλου και της πλειοψηφίας των μετόχων, ο Όμιλος έχει την εξουσία να διορίζει και να παύει από τα καθήκοντά τους, την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου και της επενδυτικής επιτροπής της εταιρείας «Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.», τα οποία έχουν την εξουσία να κατευθύνουν τις σχετικές δραστηριότητες της εταιρείας. Για το λόγο αυτό, η διοίκηση της Τράπεζας έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Όμιλος έχει την πρακτική δυνατότητα να κατευθύνει τις σχετικές δραστηριότητες της Εθνικής Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. μονομερώς και συνεπώς ο Όμιλος ασκεί έλεγχο επί της εταιρείας «Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.».

Κατά τη διάρκεια του 2015 το ποσοστό των μη ελεγχουσών συμμετοχών της ΠΑΝΓΑΙΑ αυξήθηκε από 67,31% σε 67,34% λόγω απορρόφησης της ΠΑΝΓΑΙΑ από την MIG REAL ESTATE (θυγατρική στην οποία η ΠΑΝΓΑΙΑ συμμετείχε με 96,94%). Η εταιρεία μετονομάστηκε σε «Εθνική Παναγία Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία» (βλ. Σημείωση 46).

Κατά το 2014 η Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. αύξησε το μετοχικό της κεφάλαιο, χωρίς η Τράπεζα να συμμετέχει στην αύξηση, με συνέπεια η συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία να μειωθεί από το 34,00% στο 32,69%. Από αυτή την "οιονει" πώληση του 1,31% της εταιρείας «Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.», ο Όμιλος αναγνώρισε απευθείας στην καθαρή θέση κέρδος €2 εκατ.

Την 20 Αυγούστου 2014, η Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. προέβη στην έκδοση ομολογιακού δανείου ονομαστικής αξίας €238 εκατ. Η έκδοση καλύφθηκε από διεθνείς επενδυτές μέσω δύο μη ενοποιημένων δομημένων εταιρειών οι οποίες συστάθηκαν για την πραγματοποίηση της ανωτέρω συναλλαγής. Το ομολογιακό δάνειο είναι καλυμμένο με επενδυτικά ακίνητα. Το προϊόν της έκδοσης του ομολογιακού δανείου περιλαμβάνεται στην γραμμή του Παθητικού «Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους».

Συνοπτικά οικονομικά στοιχεία της Εθνικής Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. η οποία έχει σημαντικές μη ελέγχουσες συμμετοχές παρατίθενται παρακάτω. Τα συνοπτικά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες που αναφέρονται είναι πριν από διεταιρικές απαλοιφές.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Συνοπτική Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	31.12.2015	31.12.2014
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	90	126
Ακίνητα Επενδύσεων	646	557
Ενσώματα πάγια στοιχεία	635	662
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	53	93
Σύνολο ενεργητικού	1.424	1.438
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	3	3
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	397	333
Λοιπά στοιχεία παθητικού	22	40
Σύνολο παθητικού	422	376
Ίδια κεφάλαια μετόχων Εταιρείας	1.002	1.061
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	1

Συγκεντρωτική Κατάσταση Συνολικών Εσόδων	31.12.2015	31.12.2014
Καθαρά Έσοδα από τόκους	(19)	(6)
Καθαρά λοιπά λειτουργικά έσοδα	69	70
Φόρος	(1)	(1)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου	49	63
Λοιπά συνολικά έσοδα περιόδου	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα αναλογούντα σε μετόχους της Εταιρείας	49	63
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα αναλογούντα σε μετόχους μη ελέγχουσων συμμετοχών	-	-

Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές		
	-	-

Συγκεντρωτική Κατάσταση Ταμειακών Ροών	31.12.2015	31.12.2014
Καθαρή ταμειακή εισροή / (εκροή) από λειτουργικές δραστηριότητες	42	22
Καθαρή ταμειακή εισροή / (εκροή) από επενδυτικές δραστηριότητες	(85)	(283)
Καθαρή ταμειακή εισροή / (εκροή) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	8	228
Καθαρή ταμειακή εισροή / (εκροή)	(35)	(33)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 48: Αμοιβές Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Η ελεγκτική εταιρεία Deloitte Χατζηπαύλου, Σοφιανός & Καμπάνης Α.Ε. ήταν ο νόμιμος ανεξάρτητος ορκωτός ελεγκτής λογιστής για τις χρήσεις που έκλεισαν την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 2014. Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι συνολικές αμοιβές για τις ελεγκτικές και λοιπές επαγγελματικές υπηρεσίες που

παρασχέθηκαν στον Όμιλο από τη νόμιμη ελεγκτική εταιρεία Deloitte Χατζηπαύλου, Σοφιανός & Καμπάνης Α.Ε., η οποία είναι μέλος της Deloitte Touche Tohmatsu Limited («DTTL»), τις υπόλοιπες εταιρείες της DTTL και των αντίστοιχων συνεργατών τους.

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2015	2014	2015	2014
Αμοιβές για υποχρεωτικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων	6	6	3	3
Αμοιβές για λοιπές υπηρεσίες ελεγκτικής φύσης	1	2	1	1
Σύνολο	7	8	4	4

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 49: Σχέδιο Αναδιάρθρωσης

Ο Όμιλος υπόκειται στους κανόνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί κρατικής βοήθειας σε σχέση με την βοήθεια που έλαβε από το Τ.Χ.Σ. και το Ελληνικό Δημόσιο. Αυτοί οι κανόνες διεκπεραιώνονται από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες, οι λειτουργίες της Τράπεζας παρακολουθούνται και περιορίζονται σε αυτές που εγκρίθηκαν με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2015, το οποίο έχει σκοπό να εξασφαλίσει την επιστροφή της Τράπεζας σε μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Στις 4 Δεκεμβρίου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την πρόσθετη κρατική ενίσχυση ύψους €2.705 εκατ. προς την Εθνική Τράπεζα σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ (βλ. Σημείωση 38) και βάσει του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης που κατέθεσε η Τράπεζα («Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015»).

Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015 της Τράπεζας περιλαμβάνει μια σειρά από δεσμεύσεις υλοποίησης συγκεκριμένων μέτρων και ενεργειών που θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2015-2018 («Δεσμεύσεις»). Οι Δεσμεύσεις αφορούν τόσο τις εγχώριες όσο και τις δραστηριότητες της Τράπεζας στο εξωτερικό.

Αναφορικά με τις εγχώριες δραστηριότητες, οι Δεσμεύσεις αφορούν στη συγκράτηση του συνολικού λειτουργικού κόστους, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού προσωπικού καθώς και του αριθμού των καταστημάτων. Λοιπές Δεσμεύσεις αφορούν στον περιορισμό του κόστους καταθέσεων στην Ελλάδα, στη συγκράτηση του λόγου Δανείων/Καταθέσεων κάτω του σχετικού μέγιστου, στην πολιτική επενδύσεων σε χρεόγραφα καθώς και στην αποεπένδυση ορισμένων εγχώριων μη τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, οι Δεσμεύσεις αφορούν στα ακόλουθα:

- i. **Αριθμός καταστημάτων στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού αριθμού καταστημάτων στην Ελλάδα σε 540 το τέλος του 2017 (31 Δεκεμβρίου 2015: 526)
- ii. **Αριθμός προσωπικού στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα σε 10.250 το τέλος του 2017 και 9.950 στο τέλος του 2018. Σημειώνεται ότι Όμιλος έχει προχωρήσει σε σημαντική μείωση του αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων και μέσω του προγράμματος εθελούσιας αποχώρησης του 2013, κατά το οποίο αποχώρησαν από την Τράπεζα περίπου 2.500 υπάλληλοι. Ο αριθμός προσωπικού στην Ελλάδα ήταν 12.019 στις 31 Δεκεμβρίου 2015.
- iii. **Συνολικά έξοδα στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού ποσού των λειτουργικών εξόδων για τις δραστηριότητες του Ομίλου της Τράπεζας στην Ελλάδα σε €961 εκατ. για το έτος 2017 (2015: €1.030 εκατ.).

- iv. **Κόστος καταθέσεων στην Ελλάδα:** Για να επανακτήσει την κερδοφορία της στην Ελλάδα η Τράπεζα θα μειώσει το κόστος καταθέσεων ακολουθώντας συγκεκριμένες προβλέψεις που έχουν συμπεριληφθεί στο Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015. Η Τράπεζα έχει ήδη επιτύχει περιορισμό του κόστους καταθέσεων στην Ελλάδα που συνάδει με τις προβλέψεις στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.
- v. **Λόγος δανείων προς καταθέσεις:** Περιορισμός του λόγου δανείων (μετά από προβλέψεις) προς καταθέσεις για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα στο μέγιστο όριο του 115% στο τέλος του 2018 (31 Δεκεμβρίου 2015: 90,1%).
- vi. **Εγχώριες μη-τραπεζικές δραστηριότητες:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε αποεπένδυση ορισμένων εγχώριων μη-τραπεζικών δραστηριοτήτων.
- vii. **Μείωση χαρτοφυλακίου χρεογράφων:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε μείωση των επενδύσεων σε μετοχές, ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικά ομόλογα.
- viii. **Πώληση των Private Equity Funds:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει στην πώληση των Private Equity Funds. Η συμφωνία πώλησης υπεγράφη, ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να υλοποιηθεί στο πρώτο εξάμηνο του 2016.

Αναφορικά με τις δραστηριότητες του εξωτερικού, οι Δεσμεύσεις που σχετίζονται με την Τράπεζα αφορούν κατά κύριο λόγο στα εξής:

- i. **Πώληση των δραστηριοτήτων εξωτερικού:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει στη μείωση των δραστηριοτήτων της στο εξωτερικό, τόσο ορισμένων θυγατρικών όσο και ορισμένων καταστημάτων εξωτερικού. Η διαδικασία είναι σε αρχικό στάδιο.
- ii. **Πώληση Finansbank.** Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2015 προβλέπει ότι η Τράπεζα θα προχωρήσει σε πώληση του 100% της συμμετοχής της στη Finansbank. Η συμφωνία πώλησης υπεγράφη, ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής αναμένεται να υλοποιηθεί στο πρώτο εξάμηνο του 2016. Μετά την ολοκλήρωση της πώλησης, η ΕΤΕ θα προχωρήσει στην αποπληρωμή των CoCos, με την προϋπόθεση λήψης των απαραίτητων εποπτικών εγκρίσεων.

Οι Λοιπές Δεσμεύσεις αφορούν στα κάτωθι:

- i. **Πολιτική Επενδύσεων:** Η Τράπεζα δεν θα επενδύει σε non-investment grade χρεόγραφα, πλην κάποιων εξαιρέσεων. Η Τράπεζα ήδη τηρεί την εν λόγω Δέσμευση.
- ii. **Μέγιστος Μισθός:** Περιορισμός σε ένα ανώτερο όριο του μισθολογικού πακέτου των υπαλλήλων και στελεχών της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένου του μισθού, της ασφαλιστικής εισφοράς και του μπόνους).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

iii. **Επιμήκυνση δεσμεύσεων:** Η Τράπεζα θα συνεχίσει να υλοποιεί τις δεσμεύσεις αναφορικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση και τις Εμπορικές Λειτουργίες (commercial operations), όπως αυτές έχουν κατατεθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στις 20 Νοεμβρίου 2012, μέχρι και το τέλος της περιόδου του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης.

Η υλοποίηση των δεσμεύσεων που προβλέπονται στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015 παρακολουθείται από τον Επίτροπο Παρακολούθησης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 50: Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού

Την 7 Μαρτίου 2016 ψηφίστηκε ο Ν. 4370/2016 με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2014/49/ΕΕ της 16 Απριλίου 2014 περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων και αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις του Ν. 3746/2009. Σύμφωνα με τον νέο νόμο, διατηρείται το όριο κάλυψης των €100 χιλιάδων ανά καταθέτη ανά πιστωτικό ίδρυμα και το επίπεδο στόχος των διαθεσίμων κεφαλαίων του Σκέλους Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ καθορίζεται τουλάχιστον σε 0,8% των εγγυημένων καταθέσεων έως τις 3 Ιουλίου 2024.

Από την 1 Ιανουαρίου 2016 τέθηκε σε ισχύ ο Νόμος 4364/2016 για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις (που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 5 Φεβρουαρίου 2016). Ο νέος νόμος αντικαθιστά τον προηγούμενο νόμο 400/1970 για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και θέτει σε ισχύ τις απαιτήσεις της Οδηγίας Solvency II 2009/138/ΕΕ.

Επιπρόσθετα, γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού περιγράφονται και στη Σημείωση 30.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 51: Γνωστοποιήσεις Ν.4261/2014, Αρ. 82

Με το άρθρο 82 του Ν. 4261/5.5.2014 ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο το άρθρο 90 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σύμφωνα με το οποίο θεσπίζεται η υποχρέωση δημοσιοποίησης της συνολικής απόδοσης των στοιχείων του

ενεργητικού των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο εν λόγω δείκτης για τον Όμιλο και την Τράπεζα για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2015 ανήλθε σε -3,7% και -5,7% αντίστοιχα (2014: 0,1% και -0,5% αντίστοιχα).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 52: Αναμόρφωση κονδυλίων στις οικονομικές καταστάσεις

Κατά την τρέχουσα περίοδο ο Όμιλος τροποποίησε τη μέθοδο με την οποία παρουσιάζονται ορισμένα στοιχεία απαιτήσεων από ασφαλιστικές δραστηριότητες και ασφαλιστικών αποθεμάτων και υποχρεώσεων. Σε προηγούμενες περιόδους, τα περιουσιακά αυτά στοιχεία και υποχρεώσεις παρουσιάζονταν ξεχωριστά στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου, ενώ στην τρέχουσα

περίοδο οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις που είναι πλήρως καλυπτόμενες από αντίστοιχες καταθέσεις της ασφαλιστικής θυγατρικής εταιρείας του Ομίλου με την Τράπεζα, έχουν συμψηφιστεί. Ως εκ τούτου, η κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου της 31 Δεκεμβρίου 2014 αναμορφώθηκε ως εξής:

Κατάσταση οικονομικής θέσης

	Όμιλος		
	Αναμορφωμένα ποσά	31.12.2014	
		Δημοσιευμένα ποσά	Αναμορφώσεις
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	596	848	(252)
Σύνολο ενεργητικού	115.212	115.464	(252)
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.280	2.532	(252)
Σύνολο παθητικού	104.746	104.998	(252)
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων	115.212	115.464	(252)

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
Αρ. Μ.Α.Ε. 6062/06/Β/86/01 Δ.Ο.Υ. Φ.Α.Ε.Ε. ΑΘΗΝΩΝ
ΕΔΡΑ: ΑΙΟΛΟΥ 86, Τ.Κ. 102 32 ΑΘΗΝΑ

ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΤΛΗΘΕΝΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΑΠΟ ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΜΕ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ, ΜΕΣΩ ΕΚΔΟΣΗΣ ΝΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑ ΨΗΦΟΥ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΜΕ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ, ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΕ ΘΕΣΜΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ, ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΧΟΥΣ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕ ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΕ ΕΙΔΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ Π.Υ.Σ. 45/7.12.2015 ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ (ΤΧΣ) ΜΕ ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΕΜΣ) ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΠΟΣΟΥ ΤΩΝ €4.482 ΕΚΑΤ., ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΑΠΟ 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2015 ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3556/2007 και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού αποφάσεις 6 και 7/448/2007 του ΔΣ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, όπως σήμερα ισχύουν, καθώς και το αρ. 4.1.2 του Κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ.Α.) και την απόφαση 25/17.07.2008 του Δ.Σ. του Χ.Α., όπως σήμερα ισχύουν, η Τράπεζα γνωστοποιεί ότι το Δ.Σ. της Τράπεζας κατά την συνεδρίασή του την 9η.12.2015 πιστοποίησε ότι η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου καλύφθηκε μερικώς. Συγκεκριμένα, το Δ.Σ. πιστοποίησε ότι από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με καταβολή μετρητών από τη Διεθνή προσφορά σε θεσμικούς και άλλους επιλέξιμους επενδυτές, τη Δημόσια προσφορά στην Ελλάδα, τις προσφορές προς τους κατόχους ομολογιών και με εισφορά σε είδος από την υποχρεωτική μετατροπή των υποχρεώσεων σύμφωνα με την Π.Υ.Σ. 45/7.12.2015 και από το ΤΧΣ με ομόλογα έκδοσης ΕΜΣ, βάσει της από 17 Νοεμβρίου 2015 απόφασης της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας, εκδόθηκαν 7.307.907.231 νέες κοινές ονομαστικές μετά ψήφου μετοχές και αντλήθηκαν κεφάλαια ύψους Ευρώ 2.192.372.169,30.

Επιπροσθέτως, λόγω της έκδοσης της Π.Υ.Σ. 45/7.12.2015 (και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6^α του ν. 3864/2010) όλες οι προνομιούχες μετοχές της Τράπεζας μετατράπηκαν υποχρεωτικά σε 1.603.700.987 κοινές μετοχές της Τράπεζας. Ως αποτέλεσμα, ο συνολικός αριθμός των κοινών μετοχών που εκδόθηκαν ανήλθε σε 8.911.608.218

Με την από 10 Δεκεμβρίου 2015 απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής Χρηματιστηριακών Αγορών του Χ.Α., εγκρίθηκε η εισαγωγή των 8.911.608.218 νέων κοινών, ονομαστικών, μετά ψήφου μετοχών στο Χ.Α. προς διαπραγμάτευση. Η διαπραγμάτευση των νέων μετοχών στην Αγορά Αξιών του Χ.Α. ξεκίνησε την 14 Δεκεμβρίου 2015.

Επιπλέον, η Τράπεζα εξέδωσε 20.292 υπό-αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες ("CoCos") με τιμή διάθεσης €100.000 η κάθε μία, συνολικού ποσού €2.029.200.000,00. Τα CoCos καλύφθηκαν από το ΤΧΣ με ομόλογα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης («ΕΜΣ») και συνεπώς το συνολικό ποσό των ομολόγων ΕΜΣ που καλύφθηκαν από το ΤΧΣ ανήλθε σε €2.706.660.748,00 ονομαστικής αξίας €2.696.333.102,82.

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΝΤΛΗΘΕΝΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
 ΜΕ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ, ΜΕ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕ ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΕ ΕΙΔΟΣ**

Περιγραφή χρήσης αντληθέντων κεφαλαίων	Σύνολο αντληθέντων κεφαλαίων (ποσά σε €)	Διατεθέντα κεφάλαια μέχρι την 31/12/2015 (ποσά σε €)	Υπόλοιπο κεφαλαίων προς διάθεση (ποσά σε €)
1. Ενίσχυση των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας	2.192.372.169,30	(2.192.372.169,30)	-
-1α. Αύξηση με καταβολή μετρητών: Διεθνής και Δημόσια προσφορά και προσφορές προς τους κατόχους ομολογιών	1.452.317.466,60	(1.452.317.466,60)	-
-1β. Αύξηση με εισφορά σε είδος: Υποχρεωτική μετατροπή των υποχρεώσεων σύμφωνα με την Π.Υ.Σ. 45/7.12.2015	63.593.954,70	(63.593.954,70)	-
-1γ. Αύξηση με εισφορά σε είδος: Συμμετοχή του ΤΧΣ με ομόλογα ΕΜΣ	676.460.748,00	(676.460.748,00)	-
2. Έξοδα έκδοσης	(62.074.842,87)	62.074.842,87	-
Σύνολο	2.132.297.326,43	(2.132.297.326,43)	-

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2016

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΛΟΥΚΙΑ-ΤΑΡΣΙΤΣΑ Π. ΚΑΤΣΕΛΗ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Έκθεση Ευρημάτων από τη Διενέργεια Προσυμφωνημένων Διαδικασιών επί της «Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων»

Προς το Διοικητικό Συμβούλιο της «ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»

Διενεργήσαμε τις διαδικασίες που συμφωνήθηκαν με την από 2 Μαρτίου 2015 επιστολή ανάθεσης έργου, όπως απαριθμούνται κατωτέρω, επί της Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων (εφεξής η «Έκθεση»). Η διοίκηση της Τράπεζας «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (εφεξής η «Τράπεζα») έχει την ευθύνη για τη σύνταξη της Έκθεσης αυτής σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από την Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 7/448/11.10.2007 και την Απόφαση 25/17.07.2008 του Χρηματιστηρίου Αθηνών (εφεξής «Αποφάσεις»).

Διενεργήσαμε την εργασία αυτή σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Συναφών Υπηρεσιών 4400, το οποίο ισχύει σε «Αναθέσεις Εκτέλεσης Προσυμφωνημένων Διαδικασιών Συναφών με Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση». Ευθύνη μας είναι να εκτελέσουμε τις κατωτέρω προσυμφωνημένες διαδικασίες και να σας γνωστοποιήσουμε τα ευρήματά μας.

Διαδικασίες που διενεργήθηκαν

Συγκεκριμένα οι διαδικασίες που διενεργήσαμε συνοψίζονται ως εξής:

1. Εξετάσαμε αν το περιεχόμενο της Έκθεσης είναι σύμφωνο με τις ανωτέρω Αποφάσεις.
2. Εξετάσαμε τη συνέπεια του περιεχομένου της Έκθεσης με τα αναφερόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο, που εκδόθηκε από την Τράπεζα στις 24 Νοεμβρίου 2015, καθώς και με τις σχετικές αποφάσεις και ανακοινώσεις των αρμόδιων οργάνων της Τράπεζας.
3. Διερευνήσαμε αν τα ποσά:
 - (Α) της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, συνολικού ποσού Ευρώ 2.192.372.169,30 μέσω:
 - i. καταβολής μετρητών ποσό Ευρώ 1.452.317.466,60
 - ii. εισφοράς σε είδος ποσό Ευρώ 63.593.954,70 με μετατροπή των υβριδικών τίτλων, των ομολογιακών τίτλων μειωμένης εξασφάλισης και συγκεκριμένων ομολογιακών τίτλων κύριου ανασφάλιστου χρέους, που δεν είναι δικαιούχοι προνομιακών από το νόμο μετοχών, σε κοινές μετοχές
 - iii. εισφοράς σε είδος ποσό Ευρώ 676.460.748,00, μέσω της συμμετοχής του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής «ΤΧΣ») με ομόλογα εκδόσεως του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (εφεξής η «ΕΜΣ»).
 - (Β) της έκδοσης των υπο αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (εφεξής «CoCos») ποσού Ευρώ 2.029.200.000,00 που πραγματοποιήθηκε μέσω της συμμετοχής του ΤΧΣ σε ομόλογα εκδόσεως του ΕΜΣ,

που αναφέρονται στην Έκθεση και πιστοποιήθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, στην από 9 Δεκεμβρίου 2015 συνεδρίαση του Νο 1555, συμφωνούν με τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, από την εν λόγω αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και της έκδοσης CoCos, εξετάζοντας και τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.
4. Εξετάσαμε αν η καταβολή μετρητών ποσό Ευρώ 1.452.317.466,60 έχει κατατεθεί στον τραπεζικό λογαριασμό με αριθμό 612157976 (IBAN GR 140100024000000612157976), που τηρεί η Τράπεζα στην Τράπεζα της Ελλάδος.
5. Εξετάσαμε αν το ποσό Ευρώ 63.593.954,70, που αφορά τη μετατροπή των υβριδικών τίτλων, των ομολογιακών τίτλων μειωμένης εξασφάλισης και συγκεκριμένων ομολογιακών τίτλων κύριου ανασφάλιστου χρέους, που δεν είναι δικαιούχοι προνομιακών από το νόμο μετοχών, σε κοινές μετοχές, συμφωνεί με το ποσό της μετατροπής που αναφέρεται στην απόφαση Π.Υ.Σ. 45/7.12.2015.

Έκθεση Ευρημάτων από τη Διενέργεια Προσυμφωνημένων Διαδικασιών επί της «Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων»

6. Εξετάσαμε αν η ονομαστική αξία ποσού Ευρώ 2.696.333.102,82, που αφορά τη συμμετοχή με εισφορά σε είδος του ΤΧΣ σε ομολόγα εκδόσεως του ΕΜΣ, και σχετίζονται με την έκδοση νέων κοινών μετοχών και έκδοση CoCos, συμφωνεί με τη βεβαίωση του θεματοφύλακα που παρασχέθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.
7. Συγκρίναμε το ποσό των εξόδων της έκδοσης του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρεται στην Έκθεση με το αντίστοιχο ποσό που προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας εξετάζοντας δειγματοληπτικά τα σχετικά δικαιολογητικά.
8. Εξετάσαμε αν τα αντληθέντα ποσά από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έχουν διατεθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες χρήσεις τους και εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, με βάση τα οριζόμενα στην παράγραφο 4.3 του Ενημερωτικού Δελτίου, εξετάζοντας δειγματοληπτικά τα δικαιολογητικά που υποστηρίζουν τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.

Ευρήματα:

Από τη διενέργεια των προαναφερόμενων διαδικασιών διαπιστώσαμε τα εξής:

- α) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (1), διαπιστώσαμε ότι το περιεχόμενο της Έκθεσης είναι σύμφωνο με τις ανωτέρω Αποφάσεις.
- β) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (2), επιβεβαιώσαμε τη συνέπεια του περιεχομένου της Έκθεσης με τα αναφερόμενα στο Ενημερωτικό Δελτίο, που εκδόθηκε από την Τράπεζα στις 24 Νοεμβρίου 2015, καθώς και με τις σχετικές αποφάσεις και ανακοινώσεις των αρμόδιων οργάνων της Τράπεζας.
- γ) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (3), επαληθεύσαμε ότι το συνολικό ποσό της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου Ευρώ 2.192.372.169,30, καθώς και της έκδοσης CoCos ποσού Ευρώ 2.029.200.000,00, που πιστοποίησε το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, στην από 9 Δεκεμβρίου 2015 συνεδρίαση του Νο 1555, συμφωνεί με τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, από την εν λόγω αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και έκδοση CoCos, εξετάζοντας και τις σχετικές λογιστικές εγγραφές.
- δ) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (4), εξακριβώσαμε ότι η καταβολή μετρητών ποσού Ευρώ 1.452.317.466,60 έχει κατατεθεί στον τραπεζικό λογαριασμό με αριθμό 612157976 (IBAN GR 140100024000000612157976) στις 9 Δεκεμβρίου 2015, που τηρεί η Τράπεζα στην Τράπεζα της Ελλάδος.
- ε) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (5), εξετάσαμε ότι το ποσό Ευρώ 63.593.954,70, που αφορά τη μετατροπή των υβριδικών τίτλων, των ομολογιακών τίτλων μειωμένης εξασφάλισης και συγκεκριμένων ομολογιακών τίτλων κύριου ανασφάλιστου χρέους, που δεν είναι δικαιούχοι προνομακών από το νόμο μετοχών, σε κοινές μετοχές συμφωνεί με το ποσό της μετατροπής που αναφέρεται στην απόφαση Π.Υ.Σ. 45/7.12.2015.
- στ) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (6), εξετάσαμε αν η ονομαστική αξία των ομολόγων εκδόσεως του ΕΜΣ που εισφέρθηκαν σε είδος και σχετίζονται με την έκδοση νέων κοινών μετοχών καθώς επίσης και των CoCos, συνολικού ποσού Ευρώ 2.696.333.102,82, συμφωνεί με τη βεβαίωση του θεματοφύλακα που παρασχέθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.
- ζ) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (7), συμφωνήσαμε το ποσό των εξόδων της έκδοσης του μετοχικού κεφαλαίου που αναφέρεται στην Έκθεση με το αντίστοιχο ποσό που προκύπτει από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας, εξετάζοντας σε δειγματοληπτική βάση τα σχετικά δικαιολογητικά.
- η) Σχετικά με την προσυμφωνημένη διαδικασία (8), εξετάζοντας σε δειγματοληπτική βάση τα σχετικά δικαιολογητικά, που υποστηρίζουν τις σχετικές λογιστικές εγγραφές, εξακριβώσαμε ότι τα αντληθέντα ποσά από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έχουν διατεθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες χρήσεις τους και εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, με βάση τα οριζόμενα στην παράγραφο 4.3 του Ενημερωτικού Δελτίου.

Δεδομένου ότι η διενέργεια των προαναφερόμενων διαδικασιών δεν αποτελεί έλεγχο ή επισκόπηση σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης δεν εκφράζουμε οποιαδήποτε άλλη διαβεβαίωση πέραν των όσων αναφέρουμε ανωτέρω.

Αν είχαμε διενεργήσει επιπρόσθετες διαδικασίες ή αν είχαμε διενεργήσει έλεγχο ή επισκόπηση σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ή τα Διεθνή Πρότυπα Ανάθεσης Εργασιών Επισκόπησης, ενδεχομένως να είχαν υποπέσει στην αντίληψη μας άλλα θέματα, τα οποία θα σας γνωστοποιούσαμε.

Έκθεση Ευρημάτων από τη Διενέργεια Προσυμφωνημένων Διαδικασιών επί της «Έκθεσης Διάθεσης Αντληθέντων Κεφαλαίων»

Περιορισμός Χρήσης

Η παρούσα Έκθεση απευθύνεται αποκλειστικά προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, στο πλαίσιο της τήρησης των υποχρεώσεών της προς το ισχύον Κανονιστικό Πλαίσιο του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Ως εκ τούτου, η Έκθεση αυτή δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί για οποιονδήποτε άλλο σκοπό, αφού περιορίζεται μόνο στα στοιχεία που αναφέρονται παραπάνω και δεν επεκτείνεται στις οικονομικές καταστάσεις που συνέταξε η διοίκηση της Τράπεζας για τη χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2015, για τις οποίες εκδώσαμε ξεχωριστή έκθεση Ελέγχου, με ημερομηνία 17 Μαρτίου 2015.

Αθήνα, 17 Μαρτίου 2015

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αλεξάνδρα Β. Κωστάρα

Α.Μ. ΣΟΕΛ : 19981

Deloitte.

Χατζηπαύλου, Σοφιανός & Καμπάνης Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών
Ελεγκτών

Φραγκοκκλησιάς 3α & Γρανικού,

Τ.Κ. 151 25 Μαρούσι

Α.Μ. ΣΟΕΛ Ε 120

Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Πίνακας αντιστοιχίας παραπομπών με τις πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Οι εταιρικές ανακοινώσεις του έτους 2015 έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας:

[Αρχική](#) > [Όμιλος](#) > [Γραφείο Τύπου](#) > [Δελτία Τύπου](#)

Θέμα	Ημ/νια
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ "Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε."	30/1/2015
Παράταση προθεσμίας χορήγησης χρηματοδοτήσεων JESSICA	2/3/2015
Πιστοποίηση ασφάλειας κατά ISO/IEC 27001:2013 για την Εθνική Τράπεζα	4/3/2015
Αναβάθμιση των Χρεωστικών Καρτών της Εθνικής Τράπεζας	9/3/2015
Ανακοίνωση	11/3/2015
Ημερομηνία και ώρα ανακοίνωσης ετήσιων οικονομικών αποτελεσμάτων 2014	12/3/2015
Πρώτη στην προτίμηση η Εθνική Τράπεζα στους νέους που ζητούν εργασία και επαγγελματική καριέρα	13/3/2015
Δελτίο Τύπου 20.03.2015	20/3/2015
Αποτελέσματα Ομίλου ΕΤΕ: 2014	23/3/2015
Αλλαγή Διοίκησης	23/3/2015
Η Εθνική Τράπεζα στηρίζει την επιχειρηματικότητα στα νησιά και μέσω του προγράμματος του ΕΤΕΑΝ, «Νησιωτική Επιχειρηματικότητα»	7/4/2015
Πρόγραμμα ενίσχυσης εταιρειών start-up /Συμμετοχή της Εθνικής Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της SourceLair.	8/4/2015
Δελτίο Μακροοικονομικής Ανάλυσης Ελληνικής Οικονομίας - Απρίλιος 2015	28/4/2015
Ανακοίνωση 30.4.2015	30/4/2015
Πληρωμή εισφορών ασφαλισμένων στην Εθνική Τράπεζα υπέρ των Τομέων Ασφάλισης Νομικών (Τ.Α.Ν.) & Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (Τ.Ε.Α.Δ.) του Ε.Τ.Α.Α.με χρήση χρεωστικών και πιστωτικών καρτών.	4/5/2015
Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ, ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ	5/5/2015
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΡΤΑΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ	7/5/2015
Σημαντικές Διεθνείς Βραβεύσεις της Εθνικής Τράπεζας από το Θεσμό «Global Business Excellence Awards»	12/5/2015
Σειρά δράσεων της Εθνικής Τράπεζας για το ελαιόλαδο	13/5/2015
Ημερομηνία ανακοίνωσης οικονομικών αποτελεσμάτων α' τριμήνου 2015	20/5/2015
Βραβεύσεις νικητών 5ου Διαγωνισμού "i-bank Καινοτομία & Τεχνολογία"	21/5/2015
Αποτελέσματα Ομίλου ΕΤΕ : Q1. 2015	28/5/2015
Διοικητικές αλλαγές	28/5/2015
Νέα σύμβαση - τέταρτη κατά σειρά- χρηματοδότησης έργου στο πλαίσιο JESSICA	3/6/2015
Πανευρωπαϊκή πλατφόρμα συναλλαγών Target 2 Securities (T2S)	12/6/2015
Σημαντικές Βραβεύσεις της Εθνικής Τράπεζας για τη διαχείριση και ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού της και για την Κοινωνική Υπευθυνότητα	12/6/2015
Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων 19.06.2015	19/6/2015
Απρόσκοπτα η τροφοδοσία καταστημάτων και ATM της ΕΤΕ	30/6/2015
250 Καταστήματα ανοικτά για την εξυπηρέτηση των συνταξιούχων	1/7/2015
Αποτελέσματα άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) –4Η Άσκηση (26/6/2015)	1/7/2015
Ενημέρωση προς Ιδιώτες και Επιχειρήσεις	2/7/2015
Πληρωμή Επιδομάτων-παροχών ΟΑΕΔ από την Εθνική Τράπεζα.	3/7/2015
Δελτίο Τύπου αναφορικά με τη Finansbank	15/7/2015
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ:ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΣΟΔΑ €2 ΔΙΣ ΕΤΗΣΙΩΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	27/7/2015
Ανακοίνωση 3.8.2015	3/8/2015
i-bank POS, καθημερινές συναλλαγές με κάρτες με την αξιοπιστία της Εθνικής Τράπεζας	3/8/2015
Τέσσερα βραβεία στην Εθνική Τράπεζα	4/8/2015
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΔΙ' ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ «MIG REAL ESTATE ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ» ΤΗΣ «ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΝΓΑΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ»	7/8/2015

Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Θέμα	Ημ/νια
Διοικητικές μεταβολές	27/8/2015
Τα Public στο Πρόγραμμα Συνολικής Επιβράβευσης της Εθνικής Τράπεζας, go4more!	28/8/2015
Ανακοίνωση παράτασης αποτελεσμάτων	28/8/2015
Δελτίο Τύπου για τη ΔΕΘ	9/9/2015
Συμμετοχή της Εθνικής Τράπεζας στο μετοχικό κεφάλαιο της blueground στο πλαίσιο του προγράμματος NBG Business Seeds για την ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας.	14/9/2015
Συμμετοχή της Εθνικής Τράπεζας στο Blue Athens Initiative.	14/9/2015
Νέος σταθμός μίσθωσης ποδηλάτων “i-bike” στη Θεσσαλονίκη με χορηγία της Εθνικής Τράπεζας	24/9/2015
Ανακοίνωση παράτασης Αποτελεσμάτων	28/9/2015
Ανακοίνωση 29.9.2015	29/9/2015
Ανακοίνωση	12/10/2015
Στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Insybio συμμετέχει η Εθνική Τράπεζα	12/10/2015
Ερμηνεύοντας τις αντοχές της ελληνικής οικονομίας: Η έγκαιρη προετοιμασία νοικοκυριών και επιχειρήσεων μετρίασε, σε σημαντικό βαθμό, τις υφειακές επιδράσεις από τους ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων	13/10/2015
Συνεργασία του προγράμματος NBG Business Seeds της Εθνικής Τράπεζας με την Grant Thornton	14/10/2015
Νέο i-bank store στη Λάρισα	19/10/2015
Οικονομικά Στοιχεία Ομίλου ΕΤΕ: Β' Τρίμηνο 2015	21/10/2015
Αποτελέσματα Ομίλου ΕΤΕ: Β' Τρίμηνο 2015	31/10/2015
ΑΣΚΗΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ – 2015	31/10/2015
Διαχείριση παθητικού	2/11/2015
Δελτίο Τύπου	3/11/2015
Διαχείριση Παθητικού – Ανακοίνωση για Συμπληρωματικό Δελτίο Προσφοράς	5/11/2015
Αποτελέσματα Ομίλου ΕΤΕ: Γ' Τρίμηνο 2015	9/11/2015
Διαχείριση Παθητικού – Ανακοίνωση για: (1) τη σύγκληση της ΕΓΣ για την έγκριση της ΑΜΚ, (2) την υποβολή του σχεδίου άντλησης κεφαλαίων (3) τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων εννεαμήνου και (4) τη διάθεση του πακέτου πληροφορικών προσφέροντος	9/11/2015
Προσωρινά Αποτελέσματα της Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού	11/11/2015
Άνοιγμα διεθνούς βιβλίου προσφορών για την προσφορά νέων μετοχών έναντι μετρητών με σκοπό την άντληση ποσού ύψους €1.600 εκατομμυρίων ως μέρος ευρύτερης αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.	12/11/2015
Άσκηση Διαχείρισης Παθητικού – Ανακοίνωση ΑΜΚ στους κατόχους τίτλων	12/11/2015
Εθνική Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.: Έγκριση σχεδίου άντλησης κεφαλαίων της Τράπεζας	16/11/2015
Ολοκληρώθηκε, με μεγάλη συμμετοχή Μετόχων, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Εθνικής Τράπεζας.	17/11/2015
Ενημέρωση για τις αποφάσεις της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης	17/11/2015
Δελτίο Τύπου 17.11.2015	17/11/2015
Συμφωνία συνεργασίας της Εθνικής Τράπεζας με την Ομοσπονδία Αρτοποιιών Ελλάδος	18/11/2015
Η ΕΤΕ καλύπτει επιτυχώς το κεφαλαιακό έλλειμμα υπό το Βασικό Σενάριο	19/11/2015
Ημερίδα για τη διεθνή συνεργασία του προγράμματος NBG Business Seeds με την Amazon.	24/11/2015
Ανακοίνωση για τη Διάθεση Ενημερωτικού Δελτίου	24/11/2015
Ανακοίνωση για την εισαγωγή μετοχών λόγω Reverse Split και ακόλουθη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών της εταιρείας με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.»	24/11/2015
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ	26/11/2015
Άσκησης Διαχείρισης Παθητικού – Υποκατάσταση Εκδότη, Επικαιροποίηση αποτελεσμάτων, Ημ/νια Εξαγοράς Υφιστάμενων Τίτλων	1/12/2015
Αναπροσαρμογή των όρων και προϋποθέσεων άσκησης των Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσεως Μετοχών (Warrants)	4/12/2015
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.: Ανακοίνωση για την κάλυψη της Δημόσιας Προσφοράς στην Ελλάδα	4/12/2015
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.: Ανακοίνωση Κάλυψης και Καταβολής της Αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου και του Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου του ν. 3864/2010	9/12/2015
Έγκριση του Αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Εθνικής Τράπεζας	9/12/2015
Ο ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΕΠΙΠΛΕΟΝ €12,2 ΔΙΣ ΕΤΗΣΙΩΣ ΑΝ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΤΟ BRANDING ΚΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ	10/12/2015

Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Θέμα	Ημ/νια
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.: ΕΙΣΑΓ?ΓΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ Τ?Ν ΝΕ?Ν ΜΕΤΟΧ?Ν ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	10/12/2015
Λειτουργία νέου καταστήματος της Εθνικής Τράπεζας στο Ρίο Πατρών	14/12/2015
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 27 ΤΟΥ ΧΑ	18/12/2015
Αναδοχή καταθέσεων της Συνεταιριστικής Τράπεζας Πελοποννήσου	18/12/2015
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΤΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ (WARRANTS) ΚΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΝΤΟΛΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	18/12/2015
Η πώληση της Finansbank στην Εθνική Τράπεζα του Κατάρ καθιστά την Εθνική Τράπεζα ως το ισχυρότερο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στην Ελλάδα από πλευράς κεφαλαίων και ρευστότητας	22/12/2015
Απάντηση στην Επιστολή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	23/12/2015
Εθνική Τράπεζα και ΚΥΚΝΟΣ στηρίζουν τους παραγωγούς βιομηχανικής τομάτας μέσω της Συμβολαιακής Γεωργίας	23/12/2015
Έναρξη εξυπηρέτησης καταθέσεων των πελατών της τ. Συνεταιριστικής Τράπεζας Πελοποννήσου	24/12/2015
Αποτελέσματα άσκησης Παραστατικών Τίτλων Δικαιωμάτων Κτήσης Μετοχών (Warrants) – 5η Άσκηση (28/12/2015)	29/12/2015
Ανακοίνωση σύμφωνα με το άρθρο 7α, παρ. 6 περ. α του Ν.3864/2010	31/12/2015

Διαθεσιμότητα ετήσιας οικονομικής έκθεσης

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση, στην οποία περιλαμβάνονται:

- Οι Δηλώσεις Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
- Οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας
- Τα Στοιχεία και πληροφορίες του Ομίλου και της Τράπεζας
- Πίνακας αντιστοιχίας παραπομπών με τις πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

είναι αναρτημένη στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.nbg.gr/>